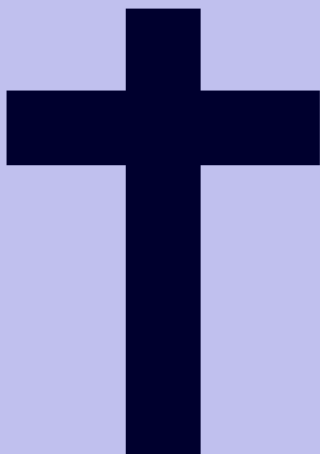

ut-Mai'n Scripture
portions

ut-Ma'in: ut-Mai'n Scripture portions (Bible)

ut-Mai'n Scripture portions

ut-Ma'in: ut-Mai'n Scripture portions (Bible)

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (ut-Ma'in)

Contributor: SIL Nigeria

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 May 2025 from source files dated 2 May 2025
068e2e02-b155-577a-92af-01c24a39c8cc

Contents

Ur-Takun	1
Esta	50
Yunana	58
Matiyu	60
Pama-ū	93
Roma-ne	128
Garatiya-ne	145
Afisa-ne	151
Firipi-ne	157
1 Timoti	161
2 Timoti	165
Hyan-u Yohanna	168

Ran- Ur-Takun

Takun-du ko-uyan

¹ Ur-takun, Ru-u nomug dom u-ru, u-dak-ne.

² U da-u o dak-u zatte uka ut-senusse da, tumsu o zatte okon da, cwum-u takuste shu-u radu m-bu, tumsu Yar-u u-Ru o ut-riig u-dom-m-bu.

³ Se Ru-u zu, <<Yage u zun-mu rwuun.>> Se zun-mu mok.

⁴ Se Ru-u hog ur-zwar u zun-mu mok-te. Se wa ke m-zun duqu u-cwum.

⁵ Ru-u fog m-zun <<U-ho.>> Tumsu wa fog u-cwum <<M-gyup.>> U da-u o na kume m-rim tumsu na kum ur-wun. De o ho-du ur-takun.

⁶ Se Ru-u zu, <<Yage huk-du shu'ut du do'e u ke-du bu-mu o dom u bu-mu o ta u-dak-ne, tumsu yage de ke m-bu u-yur.>>

⁷ Ru-u nom ur-huk de keet-ut m-bu mu ooge dom-u huk-du u-ru u bu-mu ooge u-ta ur-huk ne. Tumsu iya o nomte uka Ru-u zutte.

⁸ Ru-u fog huk-ur re, <<Huk-du dom u-ru.>> U da-u o na kume m-rim tumsu na kum ur-wun, de o ho-du u-yurumse.

⁹ Se Ru-u zu, <<Yage bu-mu ooge ta-u huk-du dom u-ru mo karug ur-be ur-gan, tumsu yage u dak-u u-gagun rwuun.>> Tumsu iya o nomte uka Ru-u zutte.

¹⁰ Ru-u fog gas-u ooge u-gagun <<u-dak.>> Tumsu bu-mu karge ur-be ur-gan wa fog mo <<M-sa.>> Se Ru-u hyen nom-u wa nome nong u so-o.

¹¹ Se Ru-u zu, <<Yage dak-u apun go-tu ut-kuwut us-te ne su mute ut-ya u go ne u-me to. Koyuhe uka du wa go-de.>> Tumsu iya o nomte uka Ru-u zutte.

¹² Iya o hen dak-u apun go-tu ut-kuwut tu mat-du go koyuhe uka go-ur wa otte u us-te ne su mute ut-ya u go ne me. Se Ru-u hyen nom-u wa nome nong u so-o.

¹³ U da-u o na kume m-rim tumsu na kum ur-wun, de o u ho-du u-tuturse.

¹⁴ Se Ru-u zu, <<Yage zun-mu shu'ut u huk-du dom u-ru u ke u-ho u m-gyup ne, tumsu yage to shu'ut us-nap su kose-du u-da, ut-ho ne, tumsu us-hak ne.

¹⁵ Tumsu yage to shu'ut uka m-zun u huk-du dom u-ru u ya' m-zun u-dom u-dak.>> Tumsu iya o nomte uka Ru-u zutte.

¹⁶ Ru-u nong zun-m yat-mo m-yur, zun-m yat-mo mo nom faruk-du u-ho tumsu zunun-m rek-mo nom faruk-du m-gyup. Tumsu wa nom reger.

¹⁷ Ru-u sak ur-ho, u-pyaat u reger ne u-dom u-ru, remu e ye'et m-zun u-dak,

¹⁸ remu e nom-ut faruk-du u-ho m-gyup ne, tumsu u ke m-zun duqu u-cwum. Se Ru-u hyen nom-u wa nome nong u so-o.

¹⁹ U da-u o na kume m-rim tumsu na kum ur-wun, de ooge ho-du u-nasurse.

²⁰ Se Ru-u zu, <<Yage u bu-mu rwuutun nom ur-fat u shi m-bu, tumsu u no ne u yune ut-kap u dom huk-du u-ru.>>

²¹ Iya o Ru-u nomte nom-u ur-fat i-yate m-sa, tumsu koyuhe nom ur-fat ne tu ooge myu u-me m-bu, kowan u du wa go-de, tumsu u koyuhe no yu ut-kap ne kowan u du wa gode. Se Ru-u hyen nom-u wa nome o u so-o.

²² Se Ru-u wa-u to nu-u so-o wa zu, <<Deen no mat yaag no sur u-tat no shi m-sa, tumsu yage no e sur u-tat e shi u-dak.>>

²³ U da-u o na kume m-rim tumsu na kum ur-wun, de o ho-du u-tanurse.

²⁴ Ru-u zu, <<Yage dak-u rwutun ko-uyan go-du nom-tu ur-fat tu ooge ut-kurup kowan udu wa go-de, bisa-tu u-bu u nom ur-fat ne u i ooge ut-kurup ne u-dom u-dak u bisa-tu ur-dog ne u ko-uyan nom-u ur-fat ne.>> Iya o nomte uka Ru-u zutte.

²⁵ Iya o Ru-u nomte bisa-tu u-dak ut-beet ko-uyan nom ur-fat beet koyuhe uka du wa go-de. Wa nomug bisa-tu u-bu u nom ur-fat ne u i ut-kurup beet u-dak koyuhe udu ya go-de. Se Ru-u hyen nom-u wa nome nong u so-o.

²⁶ Se Ru-u zu, <<Yage it nom net wu otte u-ryun u sha-m in. Yage e nom ur-faruk u dom-u jan m-bu, u dom-u no ne, tumsu u dom-u bisa-tu u-bu ne, tumsu dak u-beet ne, tumsu nom-u ur-fat ne beet i o ut-kurup u u-dak u-beet.>>

²⁷ I ya-o Ru-u nom-te net u-me sha-m wa, u-me sha-mu Ru-u o, Ru-u nom-te net, campu u neta Ru-u nom e.

²⁸ Se Ru-u wa-u un nu-u so-o wa zu, <<Deen no mat yaag, yage e nom u-tat, e shi u-dak u-beet tumsu e nom faruk-du o. E nom faruk-du jan-u me m-sa, tumsu u dom-u no ne i dom-u u-ru, tumsu u dom-u ko-uyan nom-u ur-fat u o u-dom u-dak.>>

²⁹ Se Ru-u zu, <<Um yaag no ko-uyan go-du ku-u o u-beet u mute yaag u-dak u-beet tumsu u ko-uyan go-yu u-te yu otte ut-ya u go ne u-me ya. To shu'ut nom-tu ut-re no.

³⁰ Um yaag ut-ran ut-gwa ne ut-beet to u shu'ut nom ut-re udu ko-uyan bisa-o u o u-dak, ko-uyan no-ya u-dom u-ru, tumsu koyuhe nom-yu ur-fat ya yu o ut-kurup u-dak, u nom-u o ur-fat ne u-beet.>> Tumsu iya o nomte uka Ru-u zutte.

³¹ Se Ru-u hyen nom-u wa nome u-beet, o nomug u so-o sok. Se na kum ur-wun tumsu na kum m-rim, de o ho-du ut-shishin.

2

¹ Iya-ŋ Ru-u taaste nom-du dom u-ru u-dak-ne, u nom-tu o me ne ut-beet.

² Kanda ho-du ur-ta'er u, Ru-u taaste nom-du ank-mu wa ooge ut-nom u-beet; se wa hure dugu ank-m wa u ho-du ur-ta'er.

³ Se Ru-u wa'-u ho-du ur-ta'er nu-u so-o, wa muut de ho-du u-hen. Ru-u nong iya remu zu u ho-ur re wa hure dugu ank-mu wa nome m-beet.

*Ru-u nomug net-tu ur-takun
Adamu e Hawa*

⁴ Tun-to to ooge ogur-tu dom u-ru u u-dak-ne da na tase nom-du to.

Da Yawe u-Ru nome u-dak u dom u-ru ne, ⁵ tumsu gwa-tu zaar tu apne u-dak da. Tumsu kuw-ut tu zaar tu rwune u-dak da, remu zu Yawe Ru-u wa'ag yu-u rob da uro, tumsu net zaar wu de u kuw ur-tom ne u-dak da.

⁶ Sedi rap-ut u rwun dugu u-dak, o must u-dak u-beet.

⁷ Se Yawe u-Ru nom net u rwab-tu u-dak. Wa fur mya-mu ur-fat u swa-du net, se net kum ur-fat.

⁸ Yawe u-Ru zongte u-tak, u dekun be-de du na foge Idin, gas-u ho-du rwutun. Kuna wa cinte net-u wa nome.

⁹ Yawe u-Ru wa'ag ko-uyan go-du u-te ya u apun kun, te-su o zwaru m-hyan ne tumsu u zwaru ut-re ne. Te-yu ur-fat oro tek-u tak-u o. U te-yu wadu net-ne u nap-mu nom-u so-o u nom-u yo-o ne.

¹⁰ Gi-yu yu'e u-tak m-bu ya jagun dugu Idin, dugu kun ya mot m-te us-gi us-nas.

¹¹ Dim-du gi-yu ur-takun na zu ya Pison. Gi-u ya gupe m-nar gas-u dak-u Havira u-beet, be-du otte kwam-tu shik tu bu-mu ut-ro.

¹² Kwam-tu shik tu dak-u Havira to zatte ur-waak u okon nom-o ne u de naasu o da. Tumsu un otte dap-mu wus u-hakun, u ta'ar-ut rim-to ne tu shik sok.

¹³ Dim-du gi-yu u-yurumse na zu ya Gihon, gi-u ya gup m-nar u gas-u dak-u Kus u-beet.

¹⁴ Dim-du gi-yu u-tuturse Tigris, ja-mu gi-u ya gup u gas-u u-dom u gur-u Asur. Dim-du gi-yu u-nasurse na zu ya Yupireti.

¹⁵ Yawe u-Ru wu net u-me u-tak u Idin, remu net-u nom-ut tom-du o tumsu wa gwat o.

¹⁶ Se Yawe u-Ru nomu net-u wa ut-him, <<Bo keru re-du yaa-tu us-te us-beet su o u-tak,

¹⁷ sedi A-bo re yaa-tu te-yu nap-mu nom-ut so-to u tu yo-to ne da, remu zu ho-du bo re yaa-tu te-u ya bo de m-mar za u-sakna.>>

¹⁸ Se Yawe u-Ru zu, <<Nong ur-zwar u net u shu'ut wa u-gan da. Yage um nomu wa, wa-ur-sege wu o hon-hon u wun ne.>>

¹⁹ Dugu u-dak Yawe u-Ru nomte ko-uyan go-du ut-bisa u no ne. Wa hatun e udu net wa te'e e ut-dim, tumsu ko-uyan dim-de wa fogte bisa-ut to u no ne, de shu'ute dim-ur wa.

²⁰ Adamu te'e bisa-ut to u no ne u bisa-tu ur-dog ut-beet ut-dim.

Ko ba shu'ute iya Adamu zatte wa-ur-sege hon-hon u wa ne da.*

²¹ Se Yawe u-Ru wu roog-m yat-mo ship net-u wa. Da-u wa o tek m-roog, Ru-u for shar-yu u-gas u-gan yu net-u wa, se wa zwape be-ur re du wa forte shar-yu u-gas u ap-mu u-war.

²² Iya o Yawe u-Ru kubte shar-yu u-gas yu wa fare dugu-du net-u wa, wa nom neta. Se wa haatun neta-u ya udu net-u wa.

²³ Se net-u wa zu,
<<M-vaste! Sham-m ri ya,
shar-ya yu rwune
dugu shar-ut ri,
Tumsu ap-m wa
dugu ap-m ri.

Na de fag-du wa <Neta,>

remu zu, Ru-o
rwutun neta dugu war-u net.>>

²⁴ Remu iya, campa de yagu uso-u wa u ino-u wa ne, wa dap neta wa, e shu'ute u-war u-gan.

²⁵ Net-u wa e neta wa ne beet e o ut-so, sedi e hok m-e da.

3

Adamu e Hawa nomug ut-ba'as

¹ Fa-yu zek ko-uyan bisa-tu Yawe u-Ru nome us-ver. Se fa-yu zu neta, <<Ko Ru-u zuug A no re u tek-u yaa-tu ko-uyan te ya yu o me tak-u Idin da?>>

² Se neta zu u-fa, <<Ru-u zuug it u kere re-du yaatu us-te su ooge u-tak,

³ Sedi Ru-u zuug, <A no jarun no re yaa-tu te-u ya yu ooge u-tek u-tak da, tumsu A no tam ya da, taas no mar da.>>

⁴ Tumsu fa-yu zu neta, <<Iya o da, no za m-mar da.

⁵ Ru-u zuug iya remu zu wa nak uzu a no reye is-u no de ut-upus, no shu'ut uka u-Ru, no nap nom-ut so-to u tu yo-to ne.>>

⁶ Da-u neta-yu hyane uzu yaatu u-te o so-to udu ut-re, tumsu otte zwaru m-hyan, ut-nom ur-zwar remu ya-du m-nap; se wa ku wa re. Wa yaase tokon udu campa wa, wu ooge ur-kot u wa ne, se wa re.

⁷ Za rem se is-u ne beet u-pus un nup uzu so-to un oye. Se e saan ran-tu u-te yu mte ut-ya yu na foge te-yu u-rumba.

* 2:20 Adamu: Dim-de rem-du ut-lbraniya, de na foge net ur-takun <<Net>>.

⁸ Da-ü rim-mü tore se e hog ram-üs Yawe u-Ru u-tak. Net-u wa e neta wa e pük te-su u-tak, taas u Ru-u hyan e da.

⁹ Se Yawe u-Ru fog net-u wa uzü, <<¿He bö otte?>>

¹⁰ Se wa zü, <<Üm hok ram-üs ró u-tak, sedi um hok u-gyer, remü zü so-de um oye, se um pük.>>

¹¹ Yawe u-Ru zü, <<¿Wana warü bö uzü so-de bö oye? ¿Kö bö re m-re yaatü u-te tü um zü a-bö re da?>>

¹² Se net-u wa zü, <<Neta wa wü bö ya me wa ya' me yaatü te-u ya, tumsü um re.>>

¹³ Se u-Ru Yawe zü neta-u ya, <<¿Yan-o bö nome inya?>>

Se neta-u ya zü, <<Fa-ya engusse me se um re.>>

¹⁴ Se Yawe u-Ru zü u-fa, Remü zü bö engusse neta,

Üm wa'agu bö nu-u yo-o bö

o do'e üt-dor ü war ró

u-me bisa-tü u-bu

ü bisa-tü ür-dog ne üt-beet.

Bö de üt-fuk üt-men

tumsü huug-mo de shü'utu

nom üt-re ró ü yuur-ür ró ür-beet.

¹⁵ Me wa'-u yu-ür yo-de

ü tek-ü kö-ür ró ü dü neta-u ya ne,

kö-ür neta tumsü ü kö-ür ró ne, *

Wa jangu hi-ür ró

tumsü hen bö de ket-dü dukunte-üt e.

¹⁶ Se Ru-ü zü neta,

<<Me swuru bö swadu

ür-kob üdü ür-mat,

ü tek-ü swadu ür-kob de bö

dote mat-dü yaag-ü ró,

Cwan-üt ró do'e üt-shü'üt

remü campa ró,

sedi wa de üt-shü'üt yu-Yat-ya ró.>>

¹⁷ Wa zü Adamu, <<Remü bö erte cwar-yu neta ró, bö re yaatü te-u ya, <yü um zü bö a-bö re da,>

<<Üm wa'agu u-dak nu-u

yo-o remü ró,

se bö nong m-ank sok mü

swadu ür-kob kanda bö kum nom üt-re

ü bö de üt-re,

ü yu-ür ró ür-beet.

¹⁸ Dak-ü do'e apun-dü us-hir

m-baat ne remü ró,

ü same us-gwa ne

sü na-sü üt-kuwüt.

¹⁹ Üs-hund se

bö dote re-dü nom üt-re,

M-te hö-du bö do'e m-mar

tumsü bö de mü-du u-dak,

remü zü dügu me

u-dak o bö rwüne.

Bö rwab-to

tumsü bö de üt-barüm üt-rwab.>>

²⁰ Net-ü wa fog dim-dü neta wa Hawa, remü zü wa oye ino-ü üt-net üt-beet tü o ür-fat.

²¹ Se Yawe u-Ru nomü Adamu e neta wa üt-kus ü ka-tü üt-bisa tumsü wa takus so-üt ün.

²² Se Yawe u-Ru zü hi-ür wa, <<Gwat ü da-o net shü'ute us-gan ü in ne, wa otte nap-mü nom-ü so-o ü yo-o ne. Na zaaru yage wun ü jakus u-kom ü wa ka yaatü te-yü ür-fat, taas wa re, ü wa nom ür-yü m-mommo da.>>

²³ Remü iya Yawe u-Ru wa yanug Adamu e Hawa dügu tak-ü Idin, remü zü Adamu nom-üt ür-tom ü dak-ü Ru-ü nom-tü wa.

²⁴ Da-ü Yawe u-Ru buze Adamu e Hawa dügu me tak-ü Idin, se wa wü' eken a-tomü wa i na foge kerobin ür-'e ür-kot u-van ne yü o m-re sha-mü u-ra m-bakut ne, ü gas-ü u-dom e nom ür-'e ü fun-yü cwadu be-dü te-yü ür-fat.

4

Kayinu e Eber

¹ Adamu roogte ü neta wa ne Hawa, wa nom üt-men, wa mut Kayinu. Hawa zü, <<Üm kwumug ya-dü ür-campa, remü sege-ür Yawe.>>

² Hawa mut tumsü huno-u wa, wa te'e wa ür-dim Habira.

Habira shü'ut wa-gwat-dü ban-dü üt-bisa, Kayinu shü'ut wa-ür-tom.

³ Ü tek-ü da-u o Kayinu haatun nya-ü nom-tü ür-tomü wa ü dü Yawe.

⁴ Tumsü Habira haatun mat-tü ür-takun ü tek-ü ban-dü bisa-üt wa tü seme, Yawe küb nya-u Habira, Habira kum hyü-m pus-mo ü nya-u wa haatun.

⁵ Sedi Yawe onkte Kayinu ü nya-u wa nome ne da, se Kayinu hog us-ryab sok, wa naas u-shü.

⁶ Kuna Yawe zutte Kayinu, <<¿Yan-o wa'e jab-u ró nuut? ¿Yan-o wa'e bö naaste u-shü?

⁷ Me kabü nya-u ró, a-bö nome nom-tü u-hon-hon. Ba'as-tü ya ür-e' u bon-du is, a-bö gugme nom-dü nom-tü u-hon-hon; to o üt-sa to ship bö. Se bö zek beb-du to.>>

⁸ Ü tek-ü da-u o Kayinu zü dü-fade wa Habira, <<Haane in cwa ür-dog.>> Da-ü e o ür-dog, Kayinu kut dü-fade wa Habira se wa ho wa.

⁹ Da-ü waase, Yawe zü Kayinu, <<¿Dü-fade ró Habira yu?>>

Wa shus wa zü, <<Üm nak da! ¿Me wa o wa-gwat-dü dü-fade ri?>>

¹⁰ Yawe zü, <<¿Yan o bö nome inya? Hyü-mü dü-fade ró nong us-kan dügu u-dak ü haan üdü ri!

* **3:15** Gom-dü ür-kö dü neta, rem-sü kö-dü campa-ne se tumsü sü net gan. Üt-net u-tát kabug uzü rem-sü haan-ür Yeso Kiristi se.

¹¹ Ū da-o, bō o nu-u yō-o ne tumsu ūm de buz-dū bō dugu u-dak, ū upse u-nu o so hyu-mu dū-fadē rō dugu kom-ūt rō.

¹² Da-ū bō nōmē ūr-tōm bō za kwum-du nōm-tū ūr-tōm da, bō dē ūt-shū'ūt wa-za ūr-hurē wa riig-tū m-zan u-dak.>>

¹³ Še Kayinu zū Yawe, <<kwup-dū ūs-rem ri, zēk bēb-ūr ri.

¹⁴ Bō yanug mē dugu u-dak, tumsu dugu shū rō, tumsu ūm dē ūt-shū'ūt wa-za ūr-hurē ū riig-tū m-zan u-dak. Tumsu kōwana hyanē mē wa dē hō-dū mē.>>

¹⁵ Tumsu Yawe zū wūn, <<Iya-o da! Kōwana hō bō, ūm dē top-ū bō ūr-mag u-ūso u-ta'er.>> Še Yawe wa-ū Kayinu ūs-nap su ūt-him remu ūzū kōwana hyanu wa, wa za hō wa da.

¹⁶ Kayinu yūnē wa aruk dugu-dū Yawe, wa dō'ē wa shū'ūt ū dak-ū Nōd, u-dom ū Idin ne.

¹⁷ Kayinu roog ū nēta wa nē, wa nōm ūt-mēn sē wa mūt Eņok. Ū da-u o Kayinu o ma-dū okon bō-o, sē wa tē'ē bō-u o dim-dū zwar-ū wa Eņok.

¹⁸ Eņok otte zwar wū na fōge Irad, tumsu Irad wa matē Mehujayer, tumsu Mehujayer wa matē Metushayer, tumsu Metushayer wa matē Ramek.

¹⁹ Ramek gaag nēta-nē yūr, wa ūr-takun na zū wa Ada, wa-u-yūrūmse na zū wa Zira.

²⁰ Ada wa matē Jabar, wūna o net ūr-takun wū hēse gwat-dū ūt-bisa tumsu wa yī ūt-rimpa.

²¹ Dim-dū or-ū wūn wa na zuyē Jubar, wūna o takun-dū a os-dū u-mōro ūr-tukkūrma nē.

²² Zira wū oye nēta u-yūrūmse, wa matē Tubar-Kayinu wa shū'ute wū tak-nē m-ank ū kwam-tū bū-mu u-dak tū shik tū nōm-du tokon nōm-tō nē. Hūno-ū wa-nēta Tubar-Kayinu dim-ūr wa Naama.

²³ Dekun hō-dē Ramek zū nēta-ūt wa, <<Ada ē Zira, ganun ūt-tō ūdū-ri, nēta-ūt Ramek,

hogon nōm-ū ūm dē warū nō.

Ūm hoog wa-ū zwar,

Remu zū wa zwargun mē tumsu wa hōnsē mē.

²⁴ A mūnē ūzū na ya'ū wū hōyē Kayinu ūr-kōb u-so u-ta'er,

kōwana hō mē,

wa dē swadu ūr-kōb u-so ūt-shik ūt-tūt ū op-ū ta'er [77].>>

²⁵ Adamu roog ū nēta wa nē tumsu. Hawa nōm ūt-mēn, wa sur m-mat ya-dū ūr-campa. Hawa tē'ē wa ūr-dim Set.* Wa zū, <<Rū-ū yaag mē dekun ya-dū ūr-campa dē ū swas-m Habira wū Kayinu hōyē.>>

²⁶ Da-ū Set rogme wa kum zwar wū na zuyē Eņosh. Ū da-u o net-tū hēse nōmu dim-ūr Yawe ūt-huuk.

5

Yaag-ū Adamu

¹ Tun-tō o dim-tū ya'ag-ū kō-ūr Adamu.

Da-ū Rū-ū nōmē net, wa nom wa ūka sha-m wa.

² Wa nōmug campā ū nēta-nē, sē wa wa'-ū ē nu-u sō-o. Da-ū wa nōmu ūn, wa fōge <<ūt-net.>>

³ Da-ū Adamu nōmē ūr-yū ūs-hak ū-kōk u-gan ūr-shik ū op [130], wa kum zwar wū otte sha-m wa, ū mē ryun-u wa ū sha-m wa; tumsu wa tē'ē wa ūr-dim Set.

⁴ Ba Adamu matē Set, Adamu nōm ūr-yū ūs-hak ūt-kōk ūt-nas [800] ū tēk-ū hak-sū ūt-kōk ūt-nas wa kum ēken ya'ag-ū campā-nē ū yaat ūt-gwup-nē.

⁵ Adamu nōng ūr-yū ūs-hak ūt-kōk ūt-jwūur ūr-shik ū op [930] sē wa mūrūs.

⁶ Da-ū Set nōmē ūr-yū ūs-hak ūt-shik ūt-tan ūs-tan [105], wa mūt Eņosh.

⁷ Tumsu ba wa matē Eņosh, Set sur m-nōm ūr-yū ūs-hak ūt-kōk ūt-eer ūs-ta'er [807] ū tēk-ū hak-sū ūt-kōk ūt-nas ūs-ta'er wa sur m-mat ēken ya'ag-ū campā-nē ū yaat ūt-gwup-nē.

⁸ Hak-sū Set nōmē sē o ūs-hak ūt-kōk ūt-jwūur ū op ūs-yūr [912], sē wa mūrūs.

⁹ Da-ū Eņosh nōmē ūr-yū ūs-hak ūt-shik ūt-nas ū-op [90], wa mūt zwar wū na zuyē Kenan.

¹⁰ Tumsu ba wa matē Kenan, Eņosh sur m-nōm ūs-hak ūt-kōk ūt-eer ū op ūt-tan [815] ū tēk-ū hak-sū ūt-kōk ūs-nas ū op ūs-tan wa mūt ēken ya'ag-ū campā-nē ū yaat ūt-gwup-nē.

¹¹ Hak-ūs Eņosh sū wa nōmē ūs-beet sē o ūs-hak ūt-kōk ūt-nas ū op ūs-tan [905], wa mūrūs.

¹² Da-ū Kenan nōmē ūr-yū ūs-hak ūt-shik ūt-tūt ū op [70] wa mūt Mahararēr.

¹³ Ba wa matē Mahararēr, Kenan sur m-nōm ūs-hak ūt-kōk ūt-eer ū ūt-shik ūt-yūr [840], ū tēk-ū hak-sū ūt-kōk ūt-nas ūt-shik ūt-yūr wa mūt ēken ya'ag-ū campā-nē ū yaat ūt-gwup-nē.

¹⁴ Hak-sū Kenan nōmē sē o ūt-kōk ūt-jwūur ū ūs-op [910] sē wa mūrūs.

¹⁵ Da-ū Mahararēr nōmē ūr-yū ūs-hak ūt-shik ūt-tūt ūs-tan [65] wa mūt Jared.

¹⁶ Ba Mahararēr matē Jared, wa sur m-nōm ūs-hak ūt-kōk ūt-eer ūr-shik-ū op [830] ū tēk-ū hak-sū ūt-kōk ūt-nas ū ūr-shik-ū op wa mūt ēken ya'ag-ū campā-nē ū yaat ūt-gwup-nē.

* 4:25 Nōmu na zuyē dim-ūr rē u-nya.

¹⁷ Hak-su Mahrarer nome se o ut-kok ut-eer u ut-shik ut-nas u op us-tan [895], se wa murus.

¹⁸ Da-u Jared nome ur-yu us-hak u-kok u-gan ut-shik ut-tut us-yur [162], wa mut Enok.

¹⁹ Tumsu ba Jared mate Enok, wa sur m-nom us-hak ut-kok ut-eer [800] u tek-u hak-su ut-nas wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

²⁰ Hak-us Jared su wa nome se o ut-kok ut-jwuur ut-shik ut-tut us-yur [962], se wa murus.

²¹ Da-u Enok nome ur-yu us-hak ut-shik ut-tut us-tan [65] wa mut Metusera.

²² Tumsu ba wa mate Metusera, Enok nom us-hak ut-kok ut-tut [300], wa nong m-ha ur-kot u-Ru-ne, tumsu wa sur m-mat eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

²³ Hak-su Enok nome se o ut-kok ut-tut ut-shik ut-tut us-tan [365].

²⁴ Enok nong m-ha ur-kot u-Ru-ne, se Ru-u kub wun, wa umus wun m-da u-ru.

²⁵ Da-u Metusera nome ur-yu us-hak u-kok u-gan ut-shik ut-nas us-ta'er [187], se wa mut Ramek.

²⁶ Tumsu ba wa mate Ramek, Metusera sur m-nom us-hak ut-kok ut-ta'er ut-shik ut-nas ut-yur [782], u tek-u hak-su ut-kok ut-ta'er ut-shik ut-nas ut-yur wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

²⁷ Hak-su Metusera nome us-beet se o us-hak ut-kok ut-jwuur ut-shik ut-tut us-jwuur [969], se wa murus.

²⁸ Da-u Ramek nome us-hak u-kok u-gan ut-shik ut-nas us-yur [182], se wa mut ya-du ur-campa.

²⁹ Ramek te'e wa ur-dim Nuhu, wa zu, <<Yage unwa hatun it rus-du jab dugu pama-u swadu ur-kob-u it u remu ank-mu ut-kom mu it ne u dak-u Yawe wa'e nu-u yo-q.>>

³⁰ Ba Ramek mate Nuhu, Ramek nom us-hak ut-kok ut-tan ut-shik ut-nas u op us-tan [595], u tek-u hak-su ut-kok ut-tan ut-shik ut-nas u op us-tan wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

³¹ Hak-su Ramek nome us-beet se o us-hak ut-kok ut-ta'er ut-shik ut-tut u op-us ta'er [777], se wa murus.

³² Ba Nuhu nome us-hak ut-kok ut-tan [500], se wa mut Shem, Ham, u Japet ne.

6

Men-ut-jas-to tu net-ne

¹ Se net-ne heese ut-nom u-tat u-dak, tumsu na matu un ya-ut-gwup.

² Se tokon yar-tu m-mya tu dom u-ru hyen ya-ut-gwup ut-net o so-ye sok, tumsu un gaan ya-ut-gwup i he un u jab.

³ Yawe zu, <<Yar-u ri zaru ut-shu'ut u-me net m-mommo da, remu zu war-tu m-mar to un otte. Sedi u ane u-shu, hak-us wa zaar ut-zeg u-kok u-gan ur-shik [120].>>

⁴ U da-u o, tumsu da tase, tokon net-to oró beb-ne i na zuye <<Nepirim.>> E o ur-yu u-dak, da-u tokon yar-tu m-mya tu dom u-ru rooge u ya'at ut-gwup u net-ne, se e matu e yaag. E shu'ute campa-ne tumsu beb-ne i na o m-hog u e ne i da-u dim.

⁵ Se Yawe hyen jab-u yo-o net nong u-tat u-dak, dorog-su jab-u wa us-beet okon zarra se nom-ut yo-to u-da u-beet.

⁶ Yawe nom namu jab sok u wa nomte net u-dak, tumsu wa shi u remu jab.

⁷ Se Yawe zu, <<Me hastu ut-net ut-beet tu um nome, dugu me u-dak, net-ne, ut-bisa ne u nom-tu ooge ut-kurup ne, u no ne e o ut-riig u-dom u-ru, remu jab naag me um nom-tu e.>>

⁸ Sedi Nuhu kwumug hyu-m pusmo udu Yawe.

Nuhu

⁹ Tun-to ooge ogor-tu ko-ur Nuhu.

Nuhu net-u gyer u-Ru wa, wa zatte ur-pyap u net-tu da-u wa da. Tumsu wa nong m-ha ur-kot u-Ru-ne.

¹⁰ Nuhu mak-ut ya'ag-u campa-ne tut: Shem u Ham u Japet ne.

¹¹ Sedi Ru-u hyen uzu net-tu u-dak u naag tumsu o shug u yunus-du jab ne.

¹² Ru-u hyen uka dak-u nuute, net-tu u-dak ut-beet e naag u yuur e.

¹³ Ru-u zu Nuhu, <<Um nong us-dorog uzu me horussu ut-net ut-beet, remu zu un shuuste u-dak u jab-us yo-se ne. Iya o hen, um de horussu un beet u-dak-ne!

¹⁴ De'e bo nomu hi-ur ró u-hat u ut-bak tu te-yu u-jarin. Bo nom ut-kur tumsu bo rake o dap-mu u-te, u-do ne.

¹⁵ Ka bo dote u nom-du hat-u ya: wur-mu hat-u ya do'e ut-shu'ut us-na ut-kok ut-nas ut-shik ut-yur op [450], bo nom m-huk us-na ut-shik ut-tut u op us-tan [75], tumsu ja-mu shu'ut us-na ut-shik ut-yur u us-tan [45].

¹⁶ Bo nomu hat-u ya ur-byam, bo yage u-na u-gan ur-mot dugu dom. Se bo nom u-is u-me gas-yu u-hat. Bo nom ya ut-kur ut-tut ko-u-he dom-u oru wa.

¹⁷ Gwat! Um do'e tage du u-dak u bu-mu do'e re-du u-dak, mu do'e horusse nom-tu ur-fat ut-beet tu us-vu'e. Ko-uyan u-dak o do'e ut-mar.

¹⁸ Sedi um de estedu us-rem ri u bo ne, tumsu bo de cwadu u-hat, bo u ya'ag-u ró ne u neta ró ne u neta-tu ya'ag-u ró ne ur-kot u bo ne.

¹⁹ Tumsu um o ut-sa um guu koyuhe go-tu nom-tu na nome ut-beet. Remu iya se bo haatun yur u-me nom-tu ur-fat ut-beet, u-so u u-gob ne u nomu ooge ut-kurup ne u-dak,

u-mē u-hat ūr-kot ū bō ne, kō ē ūt-kwūs ūr-fat.

²⁰ Kab yūr ū tēk-ū go-tū koyūhē bisa ya m-cwa ū-mē u-hat u-sō ū u-gob ne tūmsu koyūhē no ya ne, kō ē ūt-kwūs ūr-fat.

²¹ Bō dō'ē ū kab-dū go-dū nōm-tū ūt-rē ū dō'ē kōrū bō ūt-beēt ū nēt-tū u-bu rō ne ū nōm-tū ūr-fat ne ūt-beēt.>>

²² Nuhu nōm ko-uyan ūka Ru-ū zūtte wa nōm ū-beēt.

7

Bu-mū takustē u-dak

¹ Sē Yawe zū Nuhu, <<Cwa u-hat, bō ū bu-ū rō ne beēt, remū zū ūm hyanūg bō wa jab-ū sō-q wa ū-mē nēt-tū uno da-q.

² Bisa-tū u-hen ūt-beēt, kab kag ta'er ū sō ne ta'er dugu kodūhē go-de. Bisa-tū za u-hen ūt-beēt, kab u-kag u-gan ū sō ne u-gan dugu kodūhē go-de.*

³ Go-tū no ūt-beēt, kab kag ta'er ū rob ne ta'er, ū remū go-ūt ē reet u-shū ūr-yū ne da-ū bu-mū rē-dū u-dak arke.

⁴ Kwūkūs m-roog ūt-ta'er dugu da-o, ūm dō'ē kasnū u-yū ū rē-dū u-dak ūt-hō ūt-shik ūt-yūr [40] m-gyep ne ūt-hō ūt-shik ūt-yūr [40], har sē ūm haste nōm-tū ūr-fat tū ūm nōmē u-dak ū-beēt.>>

⁵ Sē Nuhu nōm ko-uyan ūka Yawe zūtte wa nōm.

⁶ Ū da-u o Nuhu oōg ūs-hak ūt-kōk ūt-shishin [600] da-ū bu-mū takse u-dak.

⁷ Tūmsū Nuhu, ū ya'ag-ū wane, ū neta wa ne, ū neta-tū ya'ag-ū wa ne, ē to u-hat remū ē poste bu-mū dō'ē rē-dū u-dak.

⁸⁻⁹ Ū dame ya-ubu Nuhu ne, bisa-tū to u-mē u-hat: ūt-bisa ūt-go ūt-go tū u-hen ū tū za u-hen ne, ū go-tū no ne ū nōmū hog ne i o ūt-riig u-dak. E to u-hat u-sō ū u-gob ne yūr yur ka Ru-ū zūtte Nuhu.

¹⁰ Da-ū roog-mū ūt-ta'er nōmē, sē bu-mū rē-dū u-dak haan mō takūs u-dak.

¹¹ Da-ū Nuhu o ūs-hak ūt-kōk ūt-shishin [600], ū hō-dū op ūt-ta'er [17] ū pyaat-yū u-yūr, bu-mū ta u-dak mō bōkon dugu mē u-dak, na nom yū-ū ūt-turūm sōk dugu dōm u-ru.

¹² Yū-ū re u-shū ūr-rob ne m-te ūt-hō ūt-shik ūt-yūr [40] ū m-gyup ne.

¹³ Ū gandi hō-ūr rē dē Nuhu to u-hat, ūr-kot ū ya'ag-ū wa ne Shēm, Ham, ū Japet ne, ūr-kot ū neta wa ne ū neta-tū ya'ag-ū wa ne tūt.

¹⁴ Ūn to u-hat ū ko-uyan go-dū ūt-bisa tū u-bu, ū ko-uyan bisa-tū ūr-dog ne tū o ūt-riig u-dak kowan ū dū wa gode, ū ko-uyan bisa-tū ūt-kurup ne ūr-kot, ū no ne ūt-go ūt-go.

¹⁵ Nōm ūr-fat i ko-uyan go-de ē haan ūdū Nuhu u-kag u-sō ne ē to u-hat.

¹⁶ Campa ū neta-ne ū go-tū ūt-bisa ne ūt-beēt ē to u-hat ūka Ru-ū zūtte Nuhu. Sē Yawe tage u-is yū u-hat ū-dim.

¹⁷ M-roog ūt-shik ūt-yūr [40] na o ū rob-dū u-yū u-dak, bu-mū hū swurūn, mō hū jak-sū u-hat dugu u-dak m-da u-ru.

¹⁸ Sē bu-mū sur m-nōm u-tāt mō nōm m-ja sōk dugu u-dak, hat-yū hū ūt-riig ū-dōm m-bu.

¹⁹ M-vastē bu-mū takūs m-ha rōr-tū zuge m-ja ūt-beēt u-dak.

²⁰ Bu-mū nom m-ja mō pus ja-mū ūt-rōr m-te ūs-na ūr-shik [20], tūmsū mō takūs ūt-rōr ūt-beēt.

²¹ Nōm-tū ūr-fat ūt-beēt tū ooge u-dak to mūrūs. E mūrūmustē beēt: ū no ne, ū bisa-tū u-bu ne, ū bisa-tū ūr-dog ne, ū nōm-tū ūr-fat tū rēk-to ū i ooge ūt-riig u-dak, ū nēt-ne ūt-beēt.

²² Nōm-tū ūr-fat ūt-beēt, ē mūrūmusse, tū nome ūs-vū'e i ooge ūt-riig ū dak-u gagun.

²³ Ru-ū hast nōm-tū ooge u-dak ūt-beēt, nēt-ne ūt-bisa ne ū nōm ūr-fat ne i o ūt-riig u-dak ū no dōm u-ru ne beēt na hast ē dugu mē u-dak. Nuhu wa Ru-ū yage ū i o ūr-kot ū wa ne u-hat.

²⁴ Bu-mū rē-dū u-dak mō rees u-dak m-te m-roog u-kōk u-gan ū roog-mū ūr-shik ūt-yūr ū op [150].

8

Bu-mū rē-dū u-dak

heestē ūr-aruk

¹ Sēdi Ru-ū bakustē Nuhu ū bisa-tū ūr-dog ne ūt-beēt ū bisa-tū u-bu ne, tū ooge ūr-kot ū wa ne u-hat. Sē wa yagne m-mya u-dak, tūmsū bu-mū hūb.

² Sē Ru-ū wū bu-mū u-dak yage ūr-rwūn, tūmsū wa wū bu-mū dōm u-ru yage ūr-rob.

³ Sē bu-mū heese ūt-hab u-dak cashi cashi, da-ū roog-mū ūt-shik ūt-ta'er ū op [150] arke, sē bu-mū hūb m-cūm.

⁴ Tūmsū ū hō-dū op ūt-ta'er [17] ū pyat-yū u-ta'er sē hat-yū ees ū dōm-ū rōr-tū Ararat.

⁵ Bu-mū rē u-shū m-hab m-te takūn-dū pyat-yū u-op, ū takūn-dū pyat-u ya, dōs-tū ūt-rōr rwūūn ū-dō.

⁶ Da-ū tōkūn hō-tō ūt-shik ūt-yūr [40] arke, Nuhu upus pyam-yū wa nōmē u-hat.

⁷ Sē wa tom u-ryag, sē ya hū ūt-riig ya hū pam-dū ūt-kap u-dim u-shū ne sē da bu-mū hose dugu u-dak.

⁸ Tūmsū wa tom ūr-gorop ū dē hyan ūzū bu-mū hab-ūg kō dē hyanū gagun u-dak.

⁹ Sēdi gorop-dū kwūmug be-dū ūr-juz da remū zū bu-mū takustē u-dak, sē dē barmūn u-hat. Tūmsū sē Nuhu nūb u-kom wa maas dē wa muut dē ū mēn-tū u-hat.

* 7:2 bisa-tū u-hen tō ooge nōm-tū na ya-e Yahuda-ne kērrū ūt-tū, bisa-tū za u-hen tō ooge tū na hose ūt-tū.

¹⁰ Wa sur m-este m-roog ut-ta'er se wa sur m-tom ur-gorop dugu u-hat.

¹¹ Da-u gorop-du muune udu wun m-rim, se wa muun u ran-u yar-o ne u te-yu zetun u-nu! Se Nuhu nup uzu bu-mu habug dugu u-dak.

¹² Wa sur m-este tokon ho-to ut-ta'er, se wa sur m-tom ur-gorop, sedi u da-u o de swurug m-muun udu wun da.

¹³ U ho-du ur-takun du u-pyaat, da-u Nuhu nome us-hak ut-kok ut-shishin u-gan [601], se bu-mu tuus dugu u-dak. Se Nuhu hast is-yu u-hat se wa hyen dak-u guuste.

¹⁴ M-vaste da-u pyat-yu rooge ur-shik ut-ta'er u pyaat-yu u-yur dak-u guus u-beet.

¹⁵ Se Ru-u zu Nuhu,

¹⁶ <<Rwuune dugu me u-hat, no beet u neta ro ne, u ya'ag-u ro ne, u neta-ut un ne.

¹⁷ Rwutun go-tu nom-tu ur-fat ut-beet tu ooge ur-kot u bo ne: u no ne, u bisa-tu u-bu ne, u nom-tu na nome ne ut-beet tu ooge ur-da u-dak. Nom iya ko e ut-nom ur-kes u-dak e nom u-tat u-dak.>>

¹⁸ Nuhu rwuun u-do, ur-kot u neta wa ne, u yaag-u wa ne, u neta-tu yaag-u wa ne.

¹⁹ Ut-bisa ut-beet u nom-tu ur-fat ne ut-beet tu ooge ut-riig u-dak u no ne beet, u koyan u ooge ur-nok u-dak rwuun dugu u-hat, koyuhe u du wa go-de.

Sak-ur Nuhu

²⁰ Se Nuhu ma-u Yawe ur-sak. Se wa kub tokun bisa-tu u-hen to ut-beet u no ne i u-hen, wa yu' ur-toog u-dom ur-sak.

²¹ Yawe hog wus u-hakun se wa zu u-me jab-u wa: <<Um zamun ut-sur wa'-u u-dak nu-u yo-o remu net da, ko ba shu'ute uzu dorog-us wa dugu ur-ya nom-ut yo-to to. Um zamun ut-sur horussete nom-tu ur-fat da, ka um nomte.

²² <<Abite dak u-beet oro:

na nomu da-u kuw

u da-u ket ne,

da-u m-tor u da-u hund ne,

da-u u-gos u da-u

u-zwuun ne,

u-ho m-gyup ne,

to zamun ut-yage da.>>

9

Ru-u nong estedu us-rem u Nuhu ne

¹ Se Ru-u wa'-u Nuhu u ya'ag-u campa-ne wa nu-u so-o. Tumsu wa waru e, Matun yaag tumsu no nom u-tat, no shuus u-dak.

² Bisa-tu u-dak ut-beet, u no dom u-ru ne beet, bisa-m rek-mo m-beet i o ut-riig u-dak, tumsu u jan ne me m-bu, e do'e hog-du gyer-u no. Um wa'ag to ut-beet u ta-u beb-ur no.

³ Nom-u ooge ur-fat tumsu ut-riig um yaag no to shu'ut nom ut-re no ut-beet. Uka

um yete no hyu ut-ran ne, um yaag no koyan u da-o u-beet.

⁴ A no jarun no tu ap-mu bisa-yu za na pan da.

⁵ Kowana kabé fat-du net, na nomu wa kwup-du us-rem. A bisa-yu ur-dog u hoye net, na ho ya. Tumsu kowana ho or-u wa net kowana ho wa.

⁶ <<Kowana azge

hyu-mu or-u wa net,

net wa do'e u ho-du wa,

Remu uzu sha-mu u-Ru mo

na nomte net.

⁷ <<U da-o matun yaag no nom u-tat, tumsu no sur m-shus u-dak.>>

⁸ Se Ru-u waru Nuhu u ya'ag-u campa wa ne tumsu wa zu,

⁹ <<U da-o um nong estedu us-rem u bo ne u yaag-u ro ne i do'e haan,

¹⁰ tumsu ut-bisa ne tu ooge u-hat u bo ne u no ne, u bisa-tu u-bu ne, tumsu u bisa-tu ur-dog ne, u nom-tu na nome ne tu ooge u-dak.

¹¹ Um nong estedu us-rem ri u no ne: Um zamun tumsu ho-du nom-u ur-fat u-beet u bu-mu re-du u-dak da, um zamun tumsu nom-du bu-mu re-du u-dak mu de ho-du u-dak da.>>

¹² Se Ru-u zu, <<Um o kose no sha-mu estedu remu-us ri tumsu u nom-tu ut-fat ne ut-beet, estedu us-rem u net-tu da-u do'e u haan ne ut-beet.

¹³ Um wa'ag u-rokoromb ut-ku'ut. Ya o kose-du sha-mu estedu us-remu ri u no ne tumsu u-dak-ne u-beet.

¹⁴ Da-u um haatun ut-ku'ut u-dom u-ru, rokoromb-yu do'e ut-rwun ut-ku'ut,

¹⁵ tumsu me baksu estedu us-remu ri u no ne tumsu u nom-tu ur-fat ne ut-beet. Um zamun u ho-du ut-fat u bu-mu re-du u-dak da.

¹⁶ Da-u um hyane u-rokoromb ut-ku'ut, me baksu estedu us-rem su m-mommo su um nome u nom ur-fat ne u-dak.>>

¹⁷ Ru-u zu Nuhu <<Inya ya o ut-kose sha-mu estedu us-rem su um nome u mot-tu nom-tu um nome tu u-dak u-beet.>>

Yaag-u campa-ne Nuhu

¹⁸ Yaag-u campa-ne Nuhu i rwune dugu me u-hat u uso-u e ne na zu e: Shem, Ham u Japet (Ham wa mate Kan'ana).

¹⁹ Un tut e o yaag-u Nuhu, dugu-du e de na kume net-tu burgussete u-dak.

²⁰ Da-u bu-mu arke, Nuhu heese ur-tom u-dak, tumsu wa ooge net wu tak-ne kau-du u-tak u inabi.

²¹ Da-u wa swaye ke, se ke ho wa. Wa rut ur-so u rimpa-ur wa.

²² Ham (uso u Kan'ana) wa hyen uzu uso-u wa o ur-so, wa aruk m-rwu u-do wa waru or-ut wa ne.

²³ Sedi Shem ne e Japet e kub u-kus e hobog o u zag ut-kap-u e. E hu m-ha m-targadim e do e e takus so-du uso-u e. Se e hast shuut e u kit taas e hyan so-du uso-u e da.

²⁴ Da-u Nuhu yune dugu hodu ke, wa nup nomu vaste-ur wa nomu wa.

²⁵ Se wa wa'-u Kan'ana nu-u yo-o,
<<Yage u Kan'ana

shu'ut u nu-u yo-o ne!
Yage tumsu wa shu'ut tok
u tek-u or-ut wa ne.>>

²⁶ Tumsu wa zu,

<<Yage Yawe,
Ru-u Shem, wa wa'-u
Shem nu-u so-o,
tumsu Kan'ana do'e
shu'ut tok-u Shem.

²⁷ Yage Ru-u sur tat-u
kwum-ut Japet,
yage Japet nom ur-yu
rimpa-ut Shem,
tumsu u Kan'ana
shu'ut tok-u Japet.>>

²⁸ Da-u bu-mu re-du u-dak arke, Nuhu sur m-nom seken hak-se ut-kok ut-tut u ut-shik ut-yur u op [350].

²⁹ Nuhu nong us-hak ut-kok ut-jwur ur-shik ut-yur u op [950], se wa murus.

10

Yaag-u campa-ne Nuhu

¹ Tun-to o ogor-tu ya'ag-u Nuhu: Shem, Ham, u Japet. Na mak-ut ya'ag-u campa-ne e da-u bu-mu re-du u-dak arke.

Ban-du ya'ag-u Japet

² Yaag-u campa-ne Japet e oye:
Gomar, Magog, Midiya, Jaban, Tubar,
Meshek, u Tiras.

³ Yaag-u campa-ne Gomar e oye:
Asukenaz, Ripat, u Togarma.

⁴ Yaag-u campa-ne Jaban e oye:
Erisha, Tarshish, Kittim, u Rodanin.

⁵ Ine ya'ag-u net-ut to ne, e rwune dugu ko-ur Jaban i o ur-yu u-kit m-sa. Yaag-u e shu'ut ut-ko, kowan udu e rem-de, u dak-u e ne.

Ban-du ya'ag-u Ham

⁶ Yaag-u campa-ne Ham e oye:
Kush, Masar, Put, u Kan'ana.

⁷ Yaag-u campa-ne Kush e oye:
Seba, Havira, Sabata, Raama, u
Sabateka.

Yaag-u campa-ne Raama e oye:
Sheba u Dedan.

⁸ Kush wa mate Nimro, wa oye net ur-takun wu shu'ute u-keg udu m-gag u-dak.

⁹ Wa oye yu-shu a u-sa ne u-shu Yawe; <<Q wa-e na zut Nimro, wa o yu-shu a u-sa ne u-shu Yawe.>>

¹⁰ Bo-tu wun taktun ur-faruk to ooge Babira, u Ereĳ, Akat u Karne ne. Bo-ut to ut-nas ut-beet to o me dak-u Shinar.

¹¹ Dugu dak-u o wa aruk m-ha Asur, se wa mu bo-tu Neneba, Rehobot-Ir, Kara-ne,

¹² tumsu Resen, u ooge u-tek u Neneba u Kara-ne; o oye bo-u yat-o.

¹³ Masar wa mate:

Ruda-ne, Anama-ne, Rehabita-ne, u
Naputa-ne,

¹⁴ Patarus-ne, Kasaruhi-ne (kuna Firistiya-ne rwutun), u Kapator-ne.

¹⁵ Kan'ana wa mate:

Sidon, Sidon mat-du ur-takun wa,
tumsu u Het-ne,

¹⁶ u Jebusi-ne, u Amoriya-ne, u
Giragashi-ne,

¹⁷ u Hiwi-ne, u Araki-ne, u Sinite-ne,

¹⁸ u Awadi-ne, u Zemara-ne, u Hamati-ne.

Da-u tase ko-ur Kan'ana, se e burug kohene.

¹⁹ Tumsu bor-su Kan'ana teeg dugu Sidon m-ha gas-u Gerar m-te Gaza, tumsu m-te bo-tu Sodom, u Gomora, u Adma, u Zeboyim ne (ut-mor u Rasha ne).

²⁰ Tunto oye ko-tu ya'ag-u campa-ne ko-ur Ham, koduhe ko-de u du wa rem-de, tumsu dak-u wa ne.

Ya'ag-u campa-ne Shem

²¹ Na mak-tu Shem ya'ag-u campa-ne, wu ooge yu-wuya Japet. Tumsu Shem wa ooge uso-u ko-ur Eber ur-beet.

²² Yaag-u campa-ne Shem e oye:

Eram, Ashur, Arpazad, Rud, u Aram.

²³ Yaag-u Aram e oye:

Uz, Hur, Geta, u Mash.

²⁴ Arpazad wa mate Shera,
Shera wa mate Eber.

²⁵ Eber wa mate ya'ag-u campa-ne yur,
Wa gan na zu wa Pereg, remu u da-u
o dak-u mote, du-dim-u wa na zu wa
Jokta.

²⁶ Jokta wa mate:

Armodad, Sherep, Hazaramavet, Jera,

²⁷ Hadoram, Uzar, Dikara,

²⁸ Qbar, Abimayer, Sheba,

²⁹ Opir, Havira u Jobab. Ayan-ne oye ya'ag-u ko-ur Jokta beet.

³⁰ Gas-u dak-u un shu'ute o yunge dugu Mesha m-ha Separ m-ha gas-u ror-tu u-dom.

³¹ Tunto ooge ko-tu ya'ag-u Shem uka ko-ut e u rem-ut e ne, be-tu ur-shu'ut-u e u dak-ut e ne.

³² Armo ne oye ko-du ya'ag-u Nuhu, dugu takun-ur e. Dugu-du e de rem-tu burge u-dak u-beet, da-u bu-mu re-du u-dak arke.

11

Ma-u Babira

¹ U da-u takun-du u-dak rem-de ur-gan du net-tu nomte us-rem.

² Da-u net-tu rwune dugu u-dom, e kum dak-u ooge nurugse u-me dak-u Shinar e shu'ut ukun.

³ E zu or-ut e ne, <<Haanun in nom ut-kunku in zom-to sok.>> Un nom ut-kunku to shu'ut uka ut-taar, tumsu rwab-tu shu'ut uka m-kwarta.

⁴ E zu, <<Haanun, in nomu hi-du war in u-bo, u ma-u m-wur u do'e te-du dom u-ru in nomon hi-du war in ur-dim taas in burugse u-dak da.>>

⁵ Tumsu Yawe cuzun u remu wa got bo-u ma-u m-wur u ya'ag-u ut-net o ut-ma.

⁶ Yawe zu, <<A-muune zu net-tu o same-du ut-hi ne tumsu e wur ur-rem ur-gan e takun nom-du go-du un o nom-o, okon zaar u e do'e ut-zong ut-nom u do'e zeg-du beb-ur e da.

⁷ Haane, in ciz u-dak, in wagusse rem-ur un, uka un zatte ut-nap rem-du or-ut un ne o ut-war da.>>

⁸ Iya-o Yawe burgusse un kohene u-dak u-beet, se un yage ma-du u-bo.

⁹ Remu iya na fogte be-ur re Babira, remu zu kuna Yawe engusse ut-rem tu u-dak u-beet, u kuna Yawe burgusse ut-net u-dak u-beet.

Ko-ur Shem u haan u Ibram

¹⁰ Tun-to ooge ogor-tu ya'ag-u ko-ur Shem.

Da-u hak-su us-yur arke ba na tase bu-mu re-du u-dak, Shem wa mate Arpazad. Da-u Shem o us-hak ut-shik ut-tan [100].

¹¹ Ba wa mate Arpazad, Shem sur m-nom us-hak ut-kok ut-tan [500], u tek-u hak-su ut-kok ut-tan wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

¹² Da-u Arpazad nome ur-yu us-hak ur-shik u op us-tan [35], se wa mut Shera.

¹³ Ba wa mate Shera, Arpazad sur m-nom ur-yu us-hak ut-kok ut-nas us-tut [403], u tek-u hak-su ut-kok ut-nas u op us-tut wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

¹⁴ Da-u Shera nome ur-yu us-hak ur-shik u op [30], wa mut Eber.

¹⁵ Ba wa mate Eber, Shera sur m-nom us-hak ut-kok ut-nas us-tut [403], u tek-u hak-su ut-kok ut-nas us-tut wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

¹⁶ Da-u Eber nome ur-yu us-hak ur-shik us-op us-nas [34], wa mut Pereg.

¹⁷ Ba wa mate Pereg, Eber sur m-nom us-hak ut-kok ut-nas ur-shik u op [430], u tek-u hak-su ut-kok ut-nas u op wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

¹⁸ Da-u Pereg nome ur-yu us-hak ur-shik u op [30], se wa mut Rewi.

¹⁹ Tumsu ba wa mate Rewi, Pereg sur m-nom us-hak ut-kok ut-yur u hak-su us-jwur [209], u tek-u hak-su ut-kok ut-yur u op wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

²⁰ Da-u Rewi nome ur-yu us-hak ur-shik u op us-yur [32], se wa mut Shurug.

²¹ Ba wa mate Shurug, Rewi sur m-nom us-hak ut-kok ut-yur us-ta'er [207], u tek-u hak-su ut-kok ut-yur us-ta'er wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

²² Da-u Shurug nome ur-yu us-hak ur-shik us-op [30], se wa mut Nahor.

²³ Ba wa mate Nahor, Shurug sur m-nom us-hak ut-kok ut-yur [200], u tek-u hak-su ut-kok ut-yur wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

²⁴ Da-u Nahor nome ur-yu us-hak ur-shik us-jwur [29], se wa mut Tera.

²⁵ Ba wa mate Tera, Nahor sur m-nom us-hak ut-shik ut-tan u op us-jwur [119], u tek-u hak-su ut-shik ut-tan u op us-jwur wa mut eken ya'ag-u campa-ne u yaat ut-gwup-ne.

²⁶ Ba Tera nome ur-yu us-hak ut-shik ut-tut u op [70], se wa mut Ibram, Nahor u Haran.

Ko-ut Tera

²⁷ Tun-to o ogur-tu ko-ur ya'ag-u Tera.

Tera wa mate Ibram, u Nahor u Haran. Tumsu Haran wa mate Rot.

²⁸ Da-u uso-u wun Tera ooge ur-fat, Haran murus u bo-u Ur u dak-u Kardiya-ne, be-du ur-mat u wa.

²⁹ Ibram nomug ur-gu, tumsu Nahor nom ur-gu. Dim-du neta Ibram wa na zuye Sera, neta Nahor wana zuye Mirka. Mirka u huno-u wa Iska e oye yaat ut-gwup u Haran.

³⁰ Sera o u-makut wa zatte yaag da.

³¹ Tera kagub wa'-u wa Ibram, u Rot ne zwaru wa'-u wa Haran, u Sera ne kumuwa wu o neta wa'-u wa Ibram. E aruk ur-kot dugu bo-u Ur dak-u Kardiya-ne m-ha u dak-u Kan'ana. Tumsu da-u e tene bo-u Haran, e shu'ut ukun.

³² Tera nomug us-hak ut-kok ut-yur us-tan [205], se wa murus u Haran.

12

Ru-u fak Ibram

¹ Yawe zu Ibram, <<Yune, bo yage dak-u ro, u net-ut ro ne, u bu-u uso-u ro ne, bo do'e u dak-u um de kosu bo.

² <<Me ya'u bo ya'ag,
tumsu ko-ur ro ut-shu'ut
dak-u yat-o,

me wa'-u bo nu-u so-o;

Me ut-wa bo nom ur-dim sok,
remu bo shu'ute fun-yu
kwum-du nu-u so-o udu eken.

³ Me wa'-u nu-u so-o,
udu i wa'-u bo nu-u so-o.

Tumsu kowana wa'-u bo
nu-u yo-o me wa'-u
wa nu-u yo-o,
Ko-tu u-dak ut-beet
e kwum-u nu-u so-o dugu-du ró.>>

⁴ Se Ibram aruk, uka Yawe war-tu wa, se
Rot dor wa. Da-u wa arke dugu bo-u Haran,
Ibram o us-hak ut-shik ut-tut u op us-tan
[75].

⁵ Ibram kub neta wa Sera, u Rot wa'-u yu-
wuya wa, u nom-tu wa otte ne ut-beet, u ca
wa u na u wa u gwar-u wa u tok-ne i u-bu
wa ne beet tu wa kargusse u dak-u Haran,
wa aruk m-ha u dak-u Kan'ana. Un te kun.

⁶ Ibram u net-tu bu-u wa yune e aruk m-
ha men-tu bo-u Shekem. Wa de wa cust-
u kug-du yakun te-yu Qk yu na foge More.
U da-u o, net-tu Kan'ana to ooge u shu'ut
ukun.

⁷ Yawe kose hi-ur wa udu Ibram wa zu,
<<Me ya'u bo uno dak-o udu ko-ur ró.>> Se
Ibram ma'e Yawe ur-sak, wu kose hi-ur wa
udu ró.

⁸ Dugu kuna wa arke m-ha u gas-u ror-
tu u-dom u Beter ne. Wa nom rimp-a-ur wa
ukun, u tek-u Beter u gas-u u-ta tumsu Ai u
gas-u u-dom. Wa mu ur-sak du nom-du toog
ukun wa nomu Yawe ut-huuk.

⁹ Ibram yune wa re u-shu m-haane m-sa
gas-u Negiv.

Ibram e Saratu haag u Masar u-da cashi

¹⁰ U da-u o na nong us-mer u dak-u
Kan'ana sok, wa'ag Ibram u cwadu dak-u
Masar. Wa shu'ut ukun uka ham-ut u-da
cashi.

¹¹ Da-u e nome ut-mor u cwadu Masar ne,
Ibram zu neta wa Sera, <<Um nak uzu bo
neta so-wa wa bo ooge.

¹² Da-u net-tu dak-u Masar u hyane bo, e
do'e ut-zu, <Neta wunu ya.> E do'e ho-du me
sedi e yagu bo ur-fat.

¹³ Zu un bo huno-u ri o, remu zu a-bo
waru un iya, unu yagu me ur-fat. Un za ho-
du me da u remu ró.>>

¹⁴ Da-u Ibram tene Masar, net-tu Masar
hyen uzu Sera o so-ya sok.

¹⁵ Da-u tu-yat-to pyu-u faruk hyane wun,
se e nom-u wun ut-vam u-shu Faruk-u
Masar, na kub wa m-cwa u pyu-u faruk.

¹⁶ Remu iya Faruk-u Masar nom-u Ibram
u-nya u-tat u remu Sera: ban-du ca, u gwar-
ne, u na-ne, u so-u janka ne, u gob-u janka
ne, u tok-ne neta-ne, u tok-ne campa-ne, u
rakum-ne.

¹⁷ Tumsu Yawe haatun gom-us yasse, u
bu-u Faruk-u Masar u-beet u remu Sera, wu
ooge neta Ibram.

¹⁸ Se Faruk-u Masar fog Ibram, wa zu,
<<Zan o bo nomu me iya? ZRemu yan-o wa-e
bo wargu me uzu neta ró wa da?

¹⁹ ZRemu yan-o bo nomtu me, us-bi uzu
huno-u ró wa? Bo za nom-ut iya da! U da-o
kab neta ró, bo yage be-ur rinde bo aruk.>>

²⁰ Se Faruk-u Masar wu eken tok-ne wa u e
shu'e Ibram u net-ut wa ne. Se un kub Ibram
tumsu un tok wa, wa aruk, u neta wa ne u
nomu wa otte ne u-beet.

13

Ibram e Rot mokot be-du ur-shu'ut

¹ Ibram e neta wa e yage Masar, e kub
nom-tu e otte ut-beet, tumsu Rot dor un m-
nok m-cwa dog-du Negiv

² Ibram shu'ute wa ut-kwum sok, ut-bisa
ne, u kwam-tu shik ne tu bu-mu ut-ro u tu
pus-to ne.

³ Ibram ne hu ut-riig dugu Negiv m-te bo-
u Beter m-ha dekun be-de u tek-u bo-u Beter
u bo-u Ai ne, e tamug ut-cust e nom rimp-a-
ut e u be-ur re.

⁴ Tumsu be-du Ibram maate Yawe ur-sak.
Kuna Ibram nomte Yawe ut-huuk ukun.

⁵ Rot, wu nome m-ha e Ibram, kowa wa
otte ban-tu ca, u ban-tu gwaar ne, u ban-tu
na ne, ut-rimpa ne u-tat.

⁶ Sedi e otte ut-bisa u-tat, tu do'e hosu un
ur-shu'ut ur-be ur-gan. Dog-du gwat-du ut-
bisa nom un cashi u bu-mu us-swa ne, u
nom-tu ut-re tu ut-bisa ne.

⁷ Se har u to u tek-u a-gwat-du bisa-ut Rot
ne u a-gwat-du bisa-ut Ibram ne. Tumsu
net-tu Kan'ana u net-tu Periziya-ne o shu'ut
ukun u da-u o.

⁸ Ibram zu Rot, <<Remu uzu in huub-tu
ur-mat to na ooge, nong ur-zwar na hog in
u-har da, ko tek-u a-gwat-du ut-bisa ró u a-
gwat-du ut-bisa ri ne da.

⁹ ZDak-u u-no u-beet o za u-shu ró da?
Duste gas-u cite bo u bo ooge ussa, u yu-
u mot. Abite Gas-u kom ur-beer o bo ooge
ussa, se um kab Gas-u kom ut-cwa. Abite
uzu kom ut-cwa o bo ooge ussa, se um kab
Gas-u kom ur-beer.>>

¹⁰ Rot jakus is-u wa wa hyen gas-u fug-yu
Jodan u-beet, m-te Zowar, otte m-bu kohene.
Gas-u o u-beet, be-to so-to uka tak-u Yawe
tumsu uka dak-u Masar. (Na nong iya
kanda Yawe hirusse Sodom u Gomora ne.)

¹¹ Se Rot dustu hi-du war-wa gas-u gote
fug-yu Jodan m-sa gas-u u-dom. Wa aruk u
gas-u o u bisa-ut wa ne u tok-ne wa ne beet,
tumsu e burgusse e Ibram.

¹² Ibram aruk u gas-u dak-u Kan'ana, Rot
shu'ut u gas-u bo-tu gi-yu Jodan se wa ku ut-
rimpa u dapus Sodom.

¹³ Net-tu bo-u Sodom net-ut yo-to to
tumsu e o yu-du ut-ba'as sok udu Yawe.

¹⁴ U-dim da-u Ibram mote u Rot ne, Yawe zu Ibram, <<Bir bo gwat be-du bo otte ur-beet. Gwat gas-u kom ur-beer gas-u kom ut-cwa ne, u-dom u-ta ne.

¹⁵ Me ya'u bo dak-u u-no u-beet, bo u ya'ag-u ro ne m-mommo.

¹⁶ Me ut-wa ko-ur ro nom u-tat uka tat-u m-hereg! Wu kere ogru hereg-mu u-gi wa keru ogru u ko-ut ro.

¹⁷ Yune bo nar dak-u o u-beet kohene, um o yasu bo o.>>

¹⁸ Se Ibram hast rimp-a-ut wa, wa aruk, wa shu'ut u dapus seken te-us yat-se su Ok u Mamre u bo-u Hebron. U be-ur re, wa maate Yawe ur-sak du toog.

14

Ibram gwuug Rot

¹ U da-u o gag-mu yunne u gas-u o. U da-u Amraper faruk-u Shinar, u Ariyo faruk-u u Erasar, u Kedoramar faruk-u Eram, u Tidar faruk-u Goyim,

² e ru u remu e nom-ut m-gag u Bera ne faruk-u Soddom ne, Birha faruk-u Gomora, Shinab faruk-u Adma, u Shimeba faruk-u Zeboyim, u faruk-u Bera ne Tumsu net-tu fog bo-u Bera <<Zowar:>>

³ Tun-to faruk-to ut-tan e same net-tu m-gagu e fug-yu Sidim <<yu na foge Sa-mu ut-ma.>> *

⁴ Us-hak op us-yur e o dorru Kedoramar faruk-u Eram, sedi u hak-yu op u-tuturse un nom gug-mu us-rem u wa ne.

⁵ U hak-yu op us-nas [14], se Kedoramar faruk-u Eram u farkina-ne i ooge ur-kot u wa ne, e do'e e re net-tu bo-u Refatis m-gag u bo-u Asterot Karayin ne, u net-tu Zuzi-ne u bo-u Ham, tumsu net-tu Emim-ne ne u bo-u Sheve u Kiriyatim ne,

⁶ u net-tu Hori ne u dom-u ror-du Seyir, m-sa gas-u Er-paran-ne u dapus ur-dog.

⁷ Se un muun u-dim un do'e u bo-u Mispat (du na foge u da-u o Kades). Un re gas-u net-tu Amererek otte u shu'ut m-gag, tumsu ur-kot u Amoriya-ne i o shu'ut bo-u Hazazon Tamar.

⁸ Se farku Soddom u farku Gomora ne, u faruk-u Adma ne, u faruk-u Zeboyim ne u faruk-u Bera (tumsu u na zuye Zowar) e do'e e nom zong-su m-gag fug-yu Sidim.

⁹ E ru e nom m-gag u Kedoramar ne faruk-u Eram, u Tidar ne faruk-u Goyim, u Amraper ne faruk-u Shinar, ur-kot u Ariyo ne faruk-u Erasar. Ut-faruk ut-nas to nom m-gag u faruk-tu ut-tan ne.

¹⁰ Fug-yu Sidim otte ut-kub u u-rwabur ne. Tumsu da-u faruk-u Soddom u faruk-u Gomora ne kusme, tokon net-to heemse u-rwabur tumsu eken som m-da dom ut-ror.

¹¹ Faruk-tu ut-nas e kub cwu-tu net-tu Soddom u Gomora ne u nom-tu ut-re e ne ut-beet, se e yune e aruk.

¹² Tumsu un maas Rot wa'-u yuwuya Ibram. Rot o u shu'ut u Soddom, tumsu un kub nom-tu wa otte ne ut-beet.

¹³ Sedi wa-gan u tek-u net-ut Rot wa kusum wa do'e wa waru Ibram nomu un nome u-beet u net-ut Eber-ne. Da-u o Ibram o shu'ut u dapus te-us yat-se su Mamre, netu Amoriya-ne. Ibram nong estedu us-rem u Mamre u or-ut wa ne yur Eskor u Aner ne, e same ut-hi u Ibram ne.

¹⁴ Da-u Ibram hoge uzu na mastu wa'-u yu-wuya wa Rot, wa kargusse net-tu na iise m-gag net-tu me bu-u wa ut-kok ut-tut u op-u eer [318]. E yune e buz karma-ne Kedoramar m-ha u Dan.

¹⁵ Da-u gyp-mu nome, Ibram mot net-ut wa ut-kir ut-kir. E heese karma-ne un m-gag koyuhe gas-ya un re e m-gag. Un buz un m-te Hoba, u ooge u m-erug mu kom ur-beer u bo-u Dimaskus ne.

¹⁶ Ibram onkun nom-tu na kabe ut-beet. Wa onkun Rot wa'-u yuwuya wa u nom-tu Rot otte ne ut-beet u neta wa ne u tokun net-to ne.

¹⁷ Ba Ibram muune da wa tase re-du net-tu Kedoramar u net-ut wa ne m-gag, faruk-u Soddom do'e wa bit Ibram u fug-yu Sheve (yu na zuye Fug-yu Faruk).

¹⁸ Merkizedek faruk-u Sarem wa rwutun ur-bere di u ke ne. Wa ooge wa-toog yu u-Ru wu Zuge ur-Beb.

¹⁹ Se wa wa'-u Ibram nu-u so-o, wa zu,

<<Yage u-Ru wu Zege ur-Beb,
wu nome dom u-ru u-dak-ne,
u wa wa'-u bo nu-u so-o.

²⁰ Yage na nomu u-Ru wu zege ut-vam,
wu ya'u bo re-du ur-korro

dom-u huub-ut yo-to ro.>>

Se Ibram yase Merkizedek ur-kwus ur-gan u tek ut-op u-me nom-tu wa onkon u kom-ut un ut-beet.

²¹ Se faruk-u Soddom zu Ibram, <<Mutun me net-ut ri tu na mase. Sedi cinu hi-du war ro cwu-tu bo onkun ut-beet.>>

²² Se Ibram zu faruk-u Soddom, <<Um nongu Yawe estedu us-rem, u-Ru wu Zuge ur-Beb, wu nome dom u-ru u-dak-ne.

²³ Um zuug um zaar u kab-du okon nom-o dugu-du ro da, ko u-randi u-gan, ko na-u u-kaat u-gan, remu zu taas bo zu, <Me wa wa'e Ibram kum-ut nom ut-kom.>

²⁴ Me onk-u nomu ya'ag-u beb-ne ri i m-gag tase ut-rees u war-o. Tumsu um o u kon-us ro bo ya' huub-ut ri Aner, Eskor, u Mamre og-du cwu-tu e onkun m-gag.>>

* 14:3 o na foge sa-mu m-mar.

15

*Estedu us-rem su
u-Ru e Ibram*

¹ Ba da-u arke, Yawe nom us-rem u Ibram ne u bo' uzu,

<<Ibram, a-bo hog u-gyer da,
remu uzu me ut-e' bo,

og-ur ro ut-nom u-tat.>>

² Ibram zu, <<Yawe, Uso-u u-bu ri, zremu remer-mu yan-o bo dote ya'u me tun-to nom-to me ya um zatte wa' da? Bo yaag me ya'ag da, zko Eriyazer dugu Dimaskus, tok u-bu ri wa do'e u re-du nom ut-kom-u ri?

³ Bo yaag me ya'ag da, tok-u u-bu ri de shu'utu wa re-du nom-u ut-kom ri.>>

⁴ Se Yawe nom us-rem, <<Iya-o da, tok-u ro zaar ut-shu'ut wu do'e u re-du og-du u-bu ro da. Bo do'e u kwum-du ya-du ur-campa du hi-ur ro wa do'e u re-du nom-u ut-kom tu u-bu ro.>>

⁵ Wa-ko-uyan rwutun wun u-do wa zu wun, <<Jakse is bo gwat dom u-Ru bo ogor reger abite bo ut-ker. Iya-o ko-ur ro dote ut-shu'ut.>>

⁶ Se Ibram ye jab udu Yawe, tumsu Yawe got wun wa nom-du nom-ut so-to u remu yadu jab-u wun udu u-Ru.

⁷ Se wa zu wun, <<Me wa Yawe wu rwutun bo dugu Ur dak-u Kardiya-ne remu um ye'et bo uno dak-o, o shu'ut u ro.>>

⁸ Se Ibram shus wa zu, <<Uso-u u-bu ri Yawe zre-o um dote ut-nap uzu dak-u uno ut-shu'ut u ri?>>

⁹ Yawe zu wun, <<Haatun me so-yu u-na yu us-hak us-tut, u so-yu u-gwaar ne yu us-hak us-tut, u kag-yu u-ca ne yu us-hak us-tut, ur-gorop ne, ur-tuntubur ne.>>

¹⁰ Ibram haatun nom-ut to ut-beet udu u-Ru. Se wa kwupurse bisa-ut to wa mot to uyur hon-hon wa cin to kowan m-gwat or-u wa. Sedi wa kwupurse no e da.

¹¹ Da-u sagra heene u-dak e tu'ut ap-mu nom-ut to, Ibram buz e.

¹² Da-u ho-du do'e m-he, roog-mu ho Ibram, se cwum-yu ya-du u-gyer takus wun.

¹³ Se Yawe zu Ibram, <<Nap uzu ko-ur ro ut-shu'ut uka ut-hamut u dak-u zaare dak-u e da. Na do'e wadu e m-tok tumsu e do'e swadu ur-kob us-hak ut-kok ut-nas [400].

¹⁴ Sedi me ut-ya dak-u un nome m-tok ur-kob, da tase um do'e ut-wa un ru dugu dak-u o u nom-u ut-kwum ne u-tat.

¹⁵ Bo tumsu, bo ut-ha udu uso-ut ro m-yar tumsu na do'e u jwak-du bo u tekü wuur so-de.

¹⁶ Ba tek-u cara-u u-nasurse* ko-ur ro do'e ut-muun u ane, tumsu e kab dak-u uno u e

* 15:16 u-cara u-gan o us-hak u-kok u-gan.

* 16:7 Wa-tom Yawe unwa wu haane Ru-o kose hi-ur wa u-me wa-yu ne.

† 16:11 nomu na zuye Ru-u hokos.

re net-tu Amoriya-ne m-gag remu zu ba'as-tu net-ut to shuug u-ro ne da u na dote ya-du e ur-kob da.>>

¹⁷ Da-u ho-du heye dak-u nongon u-cwum, se Ibram hyen rem-du u-ra u rwudu m-fu'ut u u-ra ne u o m-tok de rwuun, de haan de o m-da u tek-u ap-mu Ibram keme.

¹⁸ U ho-ur re, Yawe nom estedu us-rem u Ibram ne wa zu, <<Me ya'u ya'ag-u ro uno dak-o, dugu gi-yu Masar m-ha u gi-u yat-ya yu Yupireti ne.

¹⁹ Me ut-ya bo dak-u Keni-ne, u Kenizi-ne, u Kadmona-ne,

²⁰ u net-tu Het-ne, u Periziya-ne, u Rifatis-ne,

²¹ u Amoriya-ne, u Kan'ana-ne, u Giragashi-ne, u Jebusi-ne.>>

16

Hajaratu ne e Ismaru

¹ Sera neta Ibram, wa mak-tu wa yaag da, sedi wa otte tok-u neta wu ooge netu dak-u Masar wu na zuye Hajara.

² Sera zu Ibram, <<Yawe hooste me ur-mat, cwa bo roog u tok-u ri ne, jiya me ut-kwum yaag dugu-du wa.>>

Ibram ees u nomu Sera waru wa ne.

³ Da-u Ibram nome us-hak us-op u shu'ut dak-u Kan'ana, Sera, neta wa, kub Hajara wu Masar wa yasü Ibram u wa shu'ut neta wa.

⁴ Ibram roog u Hajara ne, wa nom men-tu ub.

Da-u Hajara hyane uzu wa ut-men ne, wa hu u jurmu ino-u u-bu wa.

⁵ Sera zu Ibram, <<Bo wa wa-e uno nom o u-beet. Um ya'aste bo Hajara, da-u wa hyane wa kwumug men-tu ub wa hu u jurmu me. Yage Yawe nomu in kwub-du us-rem u nom-u uno u bo nomu me.>>

⁶ Ibram shasu Sera, <<Tok-u ro wa, nomu wun uka cittu bo.>> Se Sera hu kosu wun m-tok, se Hajara som dugu-du wa.

⁷ Wa-tom-u Yawe* hyen Hajara u kit-u per-mu m-bu ur-dog, u dapus fun-yu ha-mu bo-u Shur.

⁸ Wa zu, <<Hajara tok-u Sera dugu hene o bo oone, tumsu he bo otte m-ha?>>

Wa zu, <<Um somgon dugu-du ino-u u-bu ri Sera.>>

⁹ Wa-tom Yawe zu wun, <<Barme udu ino-u u-bu ro, bo yase hi-ur ro udu wa.>>

¹⁰ Wa-tom Yawe sur m-zu wun, <<Me ut-wa ya'ag-u ro nom u-tat, na za kerru ogru e da.>>

¹¹ Wa-tom Yawe zu wun,

<<Bo ya men-tu ub ne,
bo do'e u mat-du ya-du ur-campa.
Bo te'e wa'-u wa ur-dim Ismaru,†

remu zu Yawe hok kan-us ro
su swadu ur-kob ro ne.

¹² Wa do'e ut-shu'ut uka
janka-yu ur-dog[†] yu net,
Tumsu wa do'e u nom-du
shu'ut-ur yo-de u kowan ne,
kowan do'e u nom-du shu'ut-ur
yo-de u wun ne.
Wa do'e ut-shu'ut
m-ra u or-ut wa ne.>>

¹³ Dugu kun, Hajara fog Yawe u dekun
dimde, wu nome us-rem u wane, wa zu,
<<Bo wa u-Ru u hyene me.>> Wa sur m-zu,
<<Znip-to uzu um hyanug wu hyene me?>>

¹⁴ Remu iya-o wute na fog-ut du-ur re
Beer-Rahai Roi, wata <<Ru-u ur-fat wu
hyene me.>> De o ukun u tek-u bo-tu Kades
u Bered ne.

¹⁵ Hajara matu Ibram ya-du ur-campa,
Ibram te'e wa ur-dim Ismaru.

¹⁶ Ibram oog us-hak ut-shik ut-nas us-
shishin [86] da-u Hajara matu wa Ismaru.

17

Estedu us-rem su ur-pes

¹ Da-u Ibram nome us-hak ut-shik ut-nas
u op us-jwuur [99], Yawe haan udu wun wa
zu wun, <<Me wa Yawe u-Ru wu otte beb-
du ko-uyan, nomu me m-tok u-me jab-u so-o
tumsu bo shu'ut za ur-pyap.

² Me ut-nom estedu us-rem u bo ne, me ut-
wa ko-ur ro e nom u-tat sok.>>

³ Se Ibram kakus hi-ur wa u-dak, tumsu
Ru-u zu wa,

⁴ <<Estedu us-rem-u ri ya u bo ne, net-tu
ut-dak u-tat to do'e ut-shu'ut ko-ut ro.

⁵ Na zamun u fag-du bo Ibram da, dim-ur
ro do'e ut-shu'ut Ibrahi, rem uzu um wa'ag
bo shu'ut uso u ut-dak u-tat.

⁶ Me ut-wa bo mat yaag u-tat, ya'ag-u ro
do'e ut-shu'ut ut-dak u-tat, dugu-du ro de
faruk-tu dote u rwun.

⁷ Me ut-nom estedu us-rem su m-mommo
u bo ne tumsu u ya'ag-u ro ne u ko-ur ro du
do'e u haan ne. Um shu'ut Ru-u ro u Ru-u
ko-ut ro ne tu do'e u haan u dim-u ro.

⁸ Dak-u Kan'ana u-beet, u bo ooge shu'ut-
du ur-hamut o, me ya'u bo dak-u o u o shu'ut
u ro m-mommo u ya'ag-u ro ne i do'e haan u
dim-u ro, me ut-shu'ut Ru-u e.>>

⁹ Ru-u zu Ibrahi, <<Sedi bo um ut-sa bo
ship estedu us-rem-u ri, bo u ko-ut ro ne
beet i do'e u haan u dim-u ro remu dak-tu
de haan.

¹⁰ Estedu us-rem u ri ya su um ooge ut-
nom u bo ne u ya'ag-u ro ne, ya-du ur-campa
ur-beet se na nongu de ur-pes.

¹¹ Se na nongu no ur-pes, ut-kose uzu um
nong estedu us-rem u no ne.

¹² Dugu u-cara m-te okon cara-o, ya-du ur-
campa ur-beet se na nongu de ur-pes u ho-
du roog-mu ut-eer ur-mat ne. Za ya-ubu ro
ne war-e da tumsu u tok-ne i na mate bu-u
ro tumsu u tok-ne i bo one u shik dugu do i
mate.

¹³ Se na nongu e beet ur-pes, ko i na
mate bu-ut no ko i na one u shik, war-ut no
do'e kose-du sha-mu estedu rem-us ri su m-
mommo.

¹⁴ Campa u-beet wu na nome ur-pes da,
na ruutu wa dugu or-ut wa remu zu wa
pakus estedu us-rem.>>

¹⁵ Se Ru-u sur m-nom us-rem u Ibrahi ne,
<<Neta ro Sera na za ut-swur m-fag wa Sera
da, dim-ur wa do'e ut-shu'ut <Saratu.>

¹⁶ Me wa'u wun nu-u so-o, me ut-wa
wun matu bo ya-du ur-campa. Me wa'u
Saratu nu-u so-o, tumsu net-tu ut-dak u-tat
to shu'ut ko-ut ro, faruk-tu do'e u rwun
dugu-du ko-ur Saratu.>>

¹⁷ Ibrahi kakus hi-ur wa u-dak. Wa nom
ut-numus wa o us-dorog jab-u wa, wa zu,
<<Zut-nome nengen-yu us-hak ut-shik ut-
tan [100] nazu wa shu'ute uso u wa'? ZUT-
nome Saratu ut-shik ut-nas u op [90] na zu
wa makut ur-ya?>>

¹⁸ Ibrahi zu u-Ru, <<Yage Ismaru u kum
nu-u so-o udu ro!>>

¹⁹ Sedi Ru-u zu, <<E, neta ro Saratu wa
matu bo ya-du ur-campa. Bo te'e wa u wa
ur-dim Ishaku. Me shusu estedu us-rem su
um nome u bo ne udu ko-ur wa. Estedu us-
rem se ut-shu'ut m-mommo udu wa u ko-ur
wa ne.

²⁰ Sedi kon-us ro mottu Ismaru ne, um
hok kon-us ro. Me wa'u wun nu-u so-o
tumsu me ya'u wun yaag u-tat. Me ut-wa
ya'ag-u wun e nom u-tat. Wa ut-shu'ut uso
ut-faruk op u ut-yur. Me ut-ya wun ut-ko u-
tat wu do'e ut-shu'ut dak-u yat-o.

²¹ Sedi estedu us-rem-u ri u Ishaku ne.
Hak-yu oone, Saratu do'e matu bo Ishaku.>>

²² Da-u Ru-u tase us-rem u Ibrahi ne, se wa
aruk.

²³ U gandi ho-ur de, Ibrahi kub wa'u wa
Ismaru, u yaag-u campu-ne beet i ooge bu-u
wa, ur-kot i na mate ne bu-u wa, tumsu u i
wa oone-ne. Se wa nomu e ur-pes beet, ka
Ru-u zutte wa nom.

²⁴ Da-u na nomu Ibrahi ur-pes, wa oog us-
hak ut-shik ut-tan za u-gan [99].

²⁵ Da-u o wa'u wa Ismaru o us-hak us-op
us-tut da-u na nomu wa ur-pes [13].

²⁶ U gandi ho-du ur-ganu de, na nomu
Ibrahi ne e Ismaru ur-pes.

²⁷ Campa-ne beet i ooge me bu-u Ibrahi, u
i na oone ne u shik dugu do, na nomu e ur-
pes u wa ne.

[†] 16:12 Nom-u na o ut-war wa de nom-du ur-yu du wakun zaar wu do'e dor-tu wa da.

18

*Ru-u nongu Sera
estedu us-rem su ur-ya*

¹ Da-u Ibrahi ooge u shu'ut u is-yu cwadu rimpa-ur wa u da-u ho-yu dunge sok, Yawe haan udu Ibrahi u dapus seken te-us yat-se su Ok su Mamre.

² Se Ibrahi jakus is u-ru wa hyen net-ne tut u ees u dapus wa. Da-u wa hyane un, se wa kusum m-som dugu is-yu rimpa-ur wa m-ha udu un. Wa he ut-kwukut u-dak u yadu m-zeg.

³ Ibrahi zu, <<Uso-u u-bu ri, a um kume hyu-m pusmo udu ro, a-bo aruk bu-u ri da.

⁴ Yagun na haatun no m-bu, u no jaas na-us no, u no hure u kug-du te-u inya.

⁵ Yage um haatun no nom ut-re u no re, ko no kumu beb-du ur-nok. Bashute no haagun u bu-u tok-u no, yagun um nom iya.>>

Un zu, <<Nonge, nom uka cittu bo.>>

⁶ Ibrahi aruk m-mu m-som u rimpa-ur wa. Wa zu Saratu, <<Nom m-hor, bo kab kok-tu m-hyu ut-tut, bo kwuut to, bo nom ut-kak.>>

⁷ Se Ibrahi do'e udu ban-du bisa-ut wa, wa dug gob-du u-na du o so-de wa yasu tok-u wa, se tok-u wa do'e wa ho tumsu wa mang ya m-hor m-hor.

⁸ Da-u na tase nom-du nom ut-re, Ibrahi kub nomtu m-bengu m-me ne u ap-mu na mange mo ne, wa huutu hamut-ut wa. Da-u un o tek-u re-du nom ut-re, Ibrahi ees u kit-u un u dapus yakun te-ya.

⁹ Da-u un tase re-du nom ut-re, un shit wa, <<Neta ro Saratu yu?>>

Wa zu un, <<Wa o men-tu ur-rimpa.>>

¹⁰ Wa-gan u tek-u net-ut to wa zu, <<Hak-yu one badane, um o u muun udu ro, Saratu neta ro wa ut-kab ur-ya.>>

Saratu o u erru wun u ur-rimpa.

¹¹ U da-u o Saratu ne e Ibrahi e wumte, Saratu yakke hyan-du u-pyaat.

¹² Saratu nom ut-numus u war-wa uzu, <<Ur-wu ba me ne, tumsu uso u-bu ri wa wumte kowa. Um zamtun m-hog zarru m-roog u campa-ne um dote ur-mat da?>>

¹³ Se Yawe zu Ibrahi, <<Yan o wa'e Saratu ut-numus? Remu yan-o wa zutte, Ur-mang ba me ne ut-kab ur-ya?>>

¹⁴ Okon oro u zege beb-ur Yawe? Me ut-muun m-moon u go-du da-u uno, Saratu ut-kab ur-ya du ur-campa.>>

¹⁵ Saratu hog u-gyer, wa nom m-se mu nomu wa ware. Wa zu, <<Um numuste da.>>

Sedi Yawe zu wun, <<Bo nong ut-numus.>>

*Ibrahi nong us-kon u
remu Sodom*

¹⁶ Da-u net-ne tut-u e yune ur-aruk, Ibrahi shu' u un. Da-u un o tek-u ur-nok u fun-u un, un teen dekun be-de. E gwatun u-dak u-fug, e hyen bo-u Sodom.

¹⁷ Se Yawe zu hi-ur wa, <<Nong ur-zwar uzu um yase Ibrahi nom-u um zonge ut-nom da.

¹⁸ Ko-ur Ibrahi ut-shu'ut dak-u yat-o tumsu ur-beb ne sok, tumsu dak-tu u-dak u-beet ut-kwum nu-u so-o dugu-du wa.

¹⁹ Um dak Ibrahi remu zu wa wartu ya'ag-u wa u a bu-u wa ne i do'e u haan u dim-u wa e ship fun-u Yawe, u remu nom-du nom-tu o tu so-to ur-zwar ne. U da-u o um do'e nomu Ibrahi nom-u um nomte estedu us-rem.>>

²⁰ Se Yawe waru Ibrahi, <<Um hok us-rem u-tat su nom-ut yo-to u mottu Sodom u Gomora ne, remu zu ba'as-ut e nong u-tat.

²¹ Um do'e ut-cuzun um hyan ko uzu ko yur un nong u yo-de uka um hokte re, um ut-sa um nap.>>

²² Se net-ut to aruk dugu kun m-ha Sodom, sedi Yawe kus u ees u-shu Ibrahi.

²³ Ibrahi hikne u kit-u wun. Wa zu, <<Bo horusse a-jab-us so-se ne u a-za-jab-us yo-se ne?

²⁴ A-na kume net-ne a-jab-us so-se ne ut-shik ut-yur u op [50] u-bo, bo horusse un beet bo za yage e u remu net-ne ut-shik ut-yur u op a-jab-us so-se?

²⁵ Um nupuste bo zaar u nom-du go nom-u o da, bo horusse a-jab-us so-se ne ur-kot u i yo-ye ne. Remu yan-o bo dote u horusse i yo-ye us-gan u i so-ye ne? Za u-sakna bo zaar u nom-du go-o nom-o iya da. Bo de nomu u-dak u-beet kwup-du us-rem, tumsu bo nomu nom-u ooge hon-hon.>>

²⁶ Yawe shus wa zu, <<A mune uzu um kwumug net-ne ut-shik ut-yur u op u bo-u Sodom a-jab-us so-se ne, me yage bo-u o u-beet u remu a-jab-us so-se ne.>>

²⁷ Ibrahi sur m-shas wa zu, <<Remu uzu um kerge nom-du us-rem za u-gyer udu Uso-u u-bu ri, ko uzu a wakun wa um ooge da sedi m-huug m-cwa ne,

²⁸ a mune uzu na kwumug net-ne ut-shik ut-yur u tan [45] a-jab-us so-se ne, bo ut-ho u-bo u-beet u remu kob-du tan?>>

Yawe zu, <<Um za horusse o da a mune zu um kwumug net-ne ut-shik ut-yur u tan [45] net-tu o ukun.>>

²⁹ Ibrahi sur m-zu, <<M-ha iya ne bo horusse bo-u Sodom, a mune uzu na kwumug net-ne a-jab-us so-se ne ut-shik ut-yur [40]?>>

Yawe zu, <<Um za horusse un da u remu net-ne jab-us so-se ne ut-shik yur [40].>>

³⁰ Ibrahi zu, <<Uso-u u-bu ri, a jab-u ro na u remu ri da, yage um nom us-rem. Bo horusse bo-u Sodom, a mune uzu shik-de na kume u op [30] a-jab-us so-se ne?>>

Se wa zu wun, <<Um za ho-du un da, a mune zu um kwumug net-ne ur-shik u op [30] ukun a-jab-us so-se ne.>>

³¹ Ibrahi zu, <<U da-o remu zu um kwumug beb-du us-rem u Uso-u u-bu ri ne, a mune uzu shik-de [20] na kume warre ukun ne.>>

Wa zu, <<U remu kwaz-ur re [20], um zaar u horussu bo-u o da.>>

³² Ibrahi zu, <<Uso-u u-bu ri, a jab-u ro na da, yage um sur m-nom us-rem u-so u-gan. A mune uzu net-ne op e na kume a-jab-us so-se ne?>>

Yawe zu wun, <<A um kume net-ne op a-jab-us so-se ne, um zaar u horusse bo-u o da.>>

³³ Da-u Yawe tase us-rem u Ibrahi ne, wa aruk wa, se Ibrahi aruk m-mu u rimpa-ur wa.

19

Ba'as-ut Sodom

¹ A-tom u-Ru ne yur e haan u Sodom m-rim, tumsu Rot o u shu'ut u is-yu cwadu u-bo. Da-u wa hyane un, wa yune, wa bit un, wa kwukut ut-jwun u-dak wa kakus shu-u wa u-dak.

² Wa zu un, <<Haanun u bu-u tok-u no, u no jaas naas no tumsu no roog u ane a is-u gase ur-wun tep tep se no aruk m-mu.>>

Sedi un zu wa, <<O'o, yage it roog u ane kat-du u-bo.>>

³ Se Rot ekse un, da tase un aruk m-mu unu e ne u bu-u wa. Rot zonge un morog-du re-du nom ut-re, wa nomu un ur-beredi du za m-yis, se un re.

⁴ Kandi un toot m-roog, campa-ne i ooge bo-u Sodom u-beet, u yaag-u beb-ne ut-nengen ne gunys bu-u un otte.

⁵ Se un fog Rot, un zu, <<Net-ut to yu tu haane udu ro m-gyup? Rwtun un u ane udu it, it roog u e ne!>>

⁶ Se Rot aruk m-rwu u-do wa tage u-is u dim-u wa, wa do'e unu e ne nom us-rem.

⁷ Wa zu un, <<Gagun jab, or-ut ri, a no jarun no nom go nom-u yo-o uno da.

⁸ Gwatun, um o yaat ut-gwup-ne yur i tame nap-du campa da. Yagun um rwtun no e udu no, u no nom nom-u citu no u e ne. Sedi a no nomu net-ut tun-to okon da, hamtu ut-ri to u bu-u ri.>>

⁹ Sedi un zu wa, <<Ya it ur-be!>> Tumsu un zu hi-ur un, <<Unwa net wa ham-ut wa, sedi wa o ussa wa shu'ut wa kwupu in us-rem. U da-o it u nomu bo m-zeg nomu it ooge ussa u un ne.>> Se un hu ekse Rot sok. Un o ut-sa un vukys is-yu u-bu.

¹⁰ Sedi hamut-ut to nabun u-kom e nuk Rot m-cwa u-bu. Se e tage is-yu u-bu.

¹¹ Se un muut net-ut to po-ne beet, u ya'ag-u campa-ne, ut-nengen ne, i ooge u ees u is-yu u-bu, taas e hyan is-yu cwadu u-bu da.

Rot somog dugu Sodom

¹² Se net-ne yur-u e zu Rot, <<Ko bo otte wakun u ane, ko maan-ut ro, ya'ag-u campane ko yaat ut-gwup, ko wakun u-me bo-u uno wu ooge wu ro? Rwtun e dugu ane,

¹³ remu uzu it do'e u horussu bo-u uno u-beet. Yawe hok uzu nom-ut yo-to net-ut tunto nong u-tat o wa'e wa tomtun it horusse bo-u uno.>>

¹⁴ Se Rot aruk m-rwu wa do'e wa nom us-rem u maan-ut wa ne, e sa'e gutu ya-ut-gwup-u wa. Wa zu e, <<Zongun no aruk m-rwu dugu ane, remu zu Yawe o mottu horussu bo-u uno!>> Sedi maan-ut wa kub uzu horo wa otte.

¹⁵ Da-u is ut-sa ut-gas, se a-tom u-Ru ne waru Rot uzu, <<Nom m-hor, bo kab neta ro u ya-ut-gwup-u ro ne yur i ooge ane, taas na haan na horussu bo-u uno ur-kot u no ne remu ba'as-ut un da.>>

¹⁶ Da-u Rot gugme nom-du m-hor, se net-ut to shipus wa u-kom, u neta wa ne, u yaat ut-gwupu wa ne yur, e ruut un m-yar dugu bo-u o, remu zu Yawe o hog-du on-ur un.

¹⁷ Da-u na ruute un m-yar dugu bo-u o, wa-tom u-Ru wa-gan zu un, <<Somtun fat-ut no! A no gwat u-dim da ko no ees u bedu o nurugse da. Dusun u dom-u ur-ror, taas na horussu no da.>>

¹⁸ Sedi Rot zu un, <<O'o, Uso-tu u-bu ri.

¹⁹ Um kwumug hyu-m pismo dugu-du no, no gu fat-ur ri u nomu so-o u no nomu me. Um zaar u kerry te-du dom-u ur-ror kanda bo horusse Sodom da. Uno nom-u yo-o u masu me, tumsu me ut-mar.

²⁰ Gwat, okon bo-u rek-o oro u kit-u kun. Yage um do'e ukun, no hyang o rek-o, u da-u o fat-ur ri ut-kusum.>>

²¹ Wa-tom u-Ru shus wa zu wun, <<Um hok kon-us ro, um zaar u ho-du bo-u rek-o o da.

²² Zonge m-hor-m-hor bo som m-ha ukun, um zaar u nom-du okon da se bo teeg kun.>> (O wa-e na fog-ut bo-u o Zowar, wata be-ur rek-de).

Ru-u horusse bo-u Sodom u Gomora ne

²³ Da-u ho-du ooge u rwtun, Rot u bu-u wa ne te u-bo u na foge Zowar.

²⁴ Se Yawe hu u dasun eng-tu u-ra dugu dom u-ru u bo-tu Sodom u Gomora ne.

²⁵ Wa horussate bo-ut to u net-tu ooge ur-yu ne u-me to, u bo-tu o nurugse ne ut-beet, ut-ran ne ut-beet.

²⁶ Sedi neta Rot bir u-dim da-u wa ooge u dorru dim-u wa, se wa barum kirru ut-ma.

²⁷ Da-u is gase ur-wun tep tep, Ibrahi barum m-mu u-dim u be-du wa tamte ur-ees u-shu Yawe.

²⁸ Se wa gwatun u-dak u gas-u Sodom u Gomora ne, u be-du o nurugse ne ur-beet,

wa hyun fu'ut-u yat-o u rwyun dugu me bo-ut to sha-mu m-fu'ut dugu ra-u yat-o.

²⁹ Sedi Ru-u hok kon-us Ibrahi, wa yage Rot ur-fat. Wa ruut Rot dugu swadu ur-kob du heene bo-ut to.

Takun-du Mowab

u Amon-ne

³⁰ Da-u tase Rot yage bo-u Zowar remu zu wa o gyer-u net-tu ooge ukun. Wa do'e wa shu'ut u dom-u ur-ror u-so' u ya-ut-gwup-u wa ne yur.

³¹ Dekun ho-de yu-wuya zu huno-u wa, <<Campa-ne zamun u gas-u uno da. In zaar u kwum-du campa wu do'e ga-du in uka na nomte da. Za m-tumb uso in do'e nom-du ur-wu' za yaag.

³² Haane, yage yu-u ya' wun ke wun swa, se yu-u roog u wun ne, ko in u cinu go dugu-du uso-u in.>>

³³ Da-u gyp-mu nome, un yu' wa ke e ho wa, se yu-wuya to wa roog u wun ne. Wun nak da-u gwup-u wun rute da ko da-u wa yune da.

³⁴ Da-u is gase yu-wuya zu huno-u wa, <<Gyup-ne, um roogte u uso ri ne, yage u in sur m-ya wun ke u da-o m-gyep. Se bo cwa u no wa ne roog u wun ne ko in u cinu yaag dugu-du uso-u in.>>

³⁵ Se un wu' uso-u un wa swa ke e ho wa u gyup-m mo. Se du-dim to wa roog u wa ne. Wun nak da-u gwup-u wun rute da ko da-u wa yune da.

³⁶ U remu iyane, ya-ut-gwup-u Rot beet un nom men-tu uub dugu-du uso-u un.

³⁷ Yu-wuya mut ya-du ur-campa, wa te'e de ur-dim Mowab, ya'ag-u Mowab e na fuge da-o Mowab-ne.

³⁸ Du-dim sur m-mat ya-du ur-campa, wa te'e wa ur-dim Amona. Wa na foge ya-du net-ut ri, ya'ag-u Amona e na fuge Amona-ne u haan da-u uno.

20

Ibrahi nongu Abimerek us-bi

¹ Ibrahi u net-ut wa ne e yune un aruk, se da-u e teye gas-u dog-du Negiv. E do'e e shu'ut u tek-u bo-tu Kades u Shur ne u da cashi. Se wa shu'ut sha-mu ham-ut bo-u Gerar.

² Ukun Ibrahi ware ut-net uzu Saratu, <<Huno-u ri wa.>> Se Abimerek, faruk-u Gerar, tqm na fagun Saratu wa kub wa.

³ M-gyup Ru-u haan udu Abimerek u bo' wa zu wa, <<Bo u wu mare ganse u remu neta wu bo kabne, neta wakun wa.>>

⁴ Sedi Abimerek haag u kit-u wun da, se wa zu, <<Uso-u u-bu ri, jo bo russete net-tu za ut-ba'as?

⁵ Ibrahi wa zu me huno-u wa o, tumsu Saratu u hi-ur wa zuug me iya, <Oru ri wa.>

Um to u sa'u wa jab gan, kom-ut ri zatte ut-ba'as da.>>

⁶ Se Ru-u zu wun, <<E, um nak uzu bo saag wa jab gan. O wa'e um hooste bo nom-du ut-ba'as udu ri, tumsu o wa'e um hooste bo tamdu wun.

⁷ U da-o muute campa-u ya neta wa, wa nomu bo us-toog. Wa-warru rem-su u-Ru wa, u da-u o bo ut-nom ur-fat. Sedi a-bo gugme muutu neta-u ya udu campa wa, bo nap uzu bo u net-tu u-bu-u ro ne ut-beet no ut-mar.>>

⁸ Da-u is gase ur-wun te tep Abimerek fog morog-du tok-ne wa beet. Da-u o wa waru e nomu na nome, un ho u-gyer un beet.

⁹ Se Abimerek fog Ibrahi wa zu, <<Z Yan-o bo nomu it inya? Z Yan ba'as-to um nomu bo? Bo haatun me tun-to nom-ut yo-to yatto tuntq u dak-u ri u net-ut ri ne ut-beet. Bo nongu me nomtu kame da.>>

¹⁰ Abimerek shit Ibrahi, <<Remu yan-o bo nomte go-du uno nom-o?>>

¹¹ Ibrahi zu, <<Um nomug us-dorog uzu, <Gyer u-Ru zaar udu net-tu dinde be-de da, e keru ho-du me e kab neta ri.>

¹² Ut-nip huno ri wa. Uso-u it u wa ne o u-gan, sedi kowan o u ino-u wa, sedi um gu wa.

¹³ Da-u Ru-u fagu me um yage bu-u uso-u ri, um zu Saratu, <Ka bo dette u kosu me ut-cwanu ya, be-du yu-u huute ur-beet, bo zu me huno-u ro wa um ooge.> >>

¹⁴ Se Abimerek kub eken u tek-u ban-tu ca wa u gwaar ne u na ne, tumsu u tok-ne neta-ne u campa-ne, wa yas u Ibrahi e, tumsu wa mutun Saratu neta wa.

¹⁵ Abimerek zu Ibrahi, <<Dak-u ri ya ukun udu ro, shu'ute u be-du citu bo.>>

¹⁶ Se Abimerek zu Saratu, <<Um yaag campa ro kwam-ut pus-to tu shik ut-kok ut-op [1,000], remu zu u shu'ut us-nap u net-tu bo ooge u to ne ut-beet uzu bo nomug okon u za sq-o da.>>

¹⁷ Ibrahi nom us-kon udu u-Ru, Ru-u yu Abimerek m-yar, u net-ut wa ne u tok-u wa ne, neta-ne, ko e kumu mat-du yaag tumsu,

¹⁸ remu zu Yawe wa ag neta-ne beet i ooge u bu-u Abimerek, uzu e za ur-mat da remu zu Abimerek kab-ut neta Ibrahi Saratu.

21

Mat-ur Ishaku

¹ Yawe este us-rem tumsu wa nomu Saratu nomu wa zu wa ut-nom.

² Nong hon-hon u da-u Ru-u waru Ibrahi, Saratu kub men-tu ub, se wa matu Ibrahi ya-du ur-campa u da-u wu-ur wa.

³ Ibrahi te'e ya-du ur-campa wa ur-dim Ishaku.

⁴ Da-u Ishaku nome m-roog ut-eer, Ibrahi nomu wa ur-pes uka Ru-u zutte wa nom.

⁵ Ibrahi nong us-hak ut-shik ut-tan [100] da-u wa mate Ishaku.

⁶ Saratu zu, <<Ru-u wa'ag me ut-numus; kowana hoge wa segu me nom-du ut-numus.

⁷ ¿Wana tame ut-zu Ibrahi uzu Saratu u wurgu wa'? M-ha iyane um mak-tu Ibrahi ya-du ur-campa u da-u wu-ur wa.>>

Ibrahi yanug Hajara e wa'-u wa Ismaru

⁸ Da-u Ishaku rogme na o u mottu kasdu wa ur-de, Ibrahi bun morog-ur yat-de du ur-so.

⁹ Dekun ho-de, Ismaru wa'-u Hajara wa dak-u Masar o hor e Ishaku, Saratu hyen Ismaru u nomu Ishaku numus-tu us-jurum.

¹⁰ Se Saratu zu Ibrahi, <<Buz tok-u neta unwa e wa'-u wa ne, wa za re-du nom-u ut-kom ri ur-kot u Ishaku wa'-u ri ne da!>>

¹¹ Rem-us se tum jab-u Ibrahi sok remu zu Ismaru wa'-u ro wa.

¹² Se Ru-u zu Ibrahi, <<A jab-u ro na u remu buz-du tok-u neta unwa Hajara e wa'-u wa ne da. Nom nom-u Saratu zu bo nom, remu zu dugu-du Ishaku de na dote fag-du ko-ur ro.

¹³ Sedi me ut-nom dak-u yat-o dugu-du wa'-u tok-u neta ro wa shu'ut u-dak, remu zu wa'-u ro wa ooge kowa.>>

¹⁴ Se Ibrahi yune ur-wun tep tep, wa kub nom ut-re u kub-du m-bu ne, wa yasu Hajara. Ibrahi subgu Hajara to ut-kap, wa yasu Hajara wa zu wa aruk u wa'-u e ne. Se Hajara aruk, wa hu ut-riig ur-dog du o dapus bo-u Bersheba.

¹⁵ Da-u bu-mu ur-kub tuse, se Hajara rust ur-ya u kug-du m-yara u yakun te-ya ur-dog.

¹⁶ Se wa aruk, wa do'e m-ra wa shu'ut uka ra-mu ta-u u-ta, wa dorog u jab-u wa uzu, <<Um za ussa um hyan mar-mu wa'-u ri da.>> Se wa hu us-kan.

¹⁷ Sedi da-u Ru-u hoge kan-su ur-ya, watom u-Ru fog Hajara. Wa zu, <<Hajara, ¿yan-o nome? A-bo hog u-gyer da, Ru-u hok kan-su ur-ya u be-du de otte m-rut.

¹⁸ De'e, bo yunus wa'-u wa, u bo par wa, remu zu dugu ko-ur wa de, um dote kadu dak-u yat-o.>>

¹⁹ Se Ru-u upus is-u Hajara, wa hyen du-du m-bu. Wa do'e wa shuus kub-du m-bu wa yu ya-ur wa, wa so.

²⁰ Ru-u o ur-kot u wa'-u wa ne, wa nen. Wa nom ur-yu u-me ur-dog wa shu'ut wa nap-mu ta-u u-ta.

²¹ Da-u wa ooge shu'ut dog-du Paran, ino u ro kwumnu wun neta dugu dak-u Masar.

Ibrahi nong estedu us-rem e Abimerek

²² U tek-u da-u o, Abimerek e Pikor yu-Yat-ya karma-ne e do'e udu Ibrahi. E zu wa, <<Ru-u o ur-kot u bo ne u tek-u nom-u bo ooge ut-nom u-beet.

²³ Remu iyane, ton-de u-Ru ne uzu bo zaru re ra-u ri da, u ya'ag-u ri ne, ko a ko-ur ri ne. Nomu me nom-ut so-to, u dak-u ri ne u bo otte shu'ut mu ur-hamut uka um nomte bo.>>

²⁴ Ibrahi zu, <<Um tondte.>>

²⁵ Ibrahi haatun Abimerek us-kan u mottu du-du m-bu du tok-ne Abimerek rumse ur-beb dugu-du tok-ne Ibrahi.

²⁶ Abimerek zu, <<Um nak wu nome uno nom-o da. Bo wargu me da, takun-du m-hog-u ri ya u ya-o.>>

²⁷ Se Ibrahi yu Abimerek ban-du ca u gwaar ne u na ne, se e yur e nom estedu us-rem.

²⁸ Ibrahi dugur ya'ag-u ca ta'er dugu me ban-du ca wa.

²⁹ Abimerek zu Ibrahi, <<¿Rem-u yan-o bo dugurte ine yaag-u ca-ye u war-e?>>

³⁰ Wa zu, <<Kab ca e, e shu'ut us-nap uzu me wa kawe du-ur re.>>

³¹ Remu iya na fug dim-du be-ur re Bersheba, * remu zu kuna e nomte us-tond.

³² Da-u e taase nom-du us-tond u be-du na zuye <<Du-du us-tond,†>> se Abimerek e Pikor yu-Yat-ya karma-ne, e yune e aruk mu u dak-u Firistiya-ne.

³³ Ibrahi ser u-te go-du te-yu m-yara u Bersheba kuna wa fukte u tek-u dim-ur Yawe, u-Ru u za ur-ma.

³⁴ Se Ibrahi shu'ut wa dak-u Firistiya-ne.

22

Ru-u nong reg-muya-du jab-u Ibrahi

¹ Da-u na nome us-hak u-tat, se Ru-u reg ya-du jab-u Ibrahi, se Ru-u fug wun wa zu, <<Ibrahi!>>

Ibrahi zu, <<Me ya.>>

² Se Ru-u zu, <<Kab wa'-u ro, ya-du ur-gan u ro Ishaku, wu bo zege ut-cwan, bo aruk m-ha u dak-u na zuye Moriya. Bo yasu wun ukun sha-mu ya-du toog u dom-u dekun ror-de du um do'e kosu bo.>>

³ Ibrahi yune ur-wun tep tep. Wa zong janka-u wa, wa zu tok-ne yur u dor wa, u wa'-u wa ne Ishaku. Da-u wa bukre ut-te tu nom-du toog, se e heese m-ha u be-du Ru-u waru wun.

⁴ Da-u e nome m-roog ut-tut, Ibrahi jakus is wa hyan be-ur re dugu m-ra.

⁵ Ibrahi zu tok-ne wa, <<Estun it u ane u-janka ne, it u Ishaku do'e m-ha u ane jit, it nomon ut-huuk, it do'e ut-muyun udu no.>>

* 21:31 Nomu na zuye Bersheba ko Du-du us-tond.

† 21:32 Bersheba.

⁶ Ibrahi toksu Ishaku ut-te tu nom-du toog, wa kub u-ra u-van ne, e wane aruk m-nok ur-kot.

⁷ Ishaku bir wa got Ibrahi, wa zu, <<Uso-u ri.>>

Ibrahi zu, <<Wa'-u ri, me ya.>>

Ishaku shit wa zu, <<Um hyanug u-ra, ut-te ne, sedi um hyanug ca-yu na dote nom-du toog da.>>

⁸ Ibrahi shus wa zu, <<Wa'-u ri, Ru-u de haatun ca-yu toog.>> Se un re shu m-ha ne un yur.

⁹ Da-u un teye be-du Ru-u waru wun, Ibrahi nom ur-sak wa suk ut-te u-dom. Wa gugrusse wa'-u wa Ishaku, wa suk wa u-dom ur-sak, u-dom ut-te.

¹⁰ Se Ibrahi kabun u-van, u remu wa punut wa'-u wa.

¹¹ U da-u o wa-tom Yawe fog wun dugu dom u-ru, wa zu, <<Ibrahi! Ibrahi!>>

Wa shus, <<Me ya.>>

¹² Wa zu wun, <<A-bo ho wa'-u ro da, u da-o um nak uzu bo wa u-gyer u-Ru wa bo oye, remu zu bo hooste me wa'-u ro da, ya-du ur-gan u ro.>>

¹³ Se Ibrahi jakus ur-hi, wa hyun kag-yu u-ca kar-us wa surgusse us-hir, se Ibrahi do'e wa maas ca-u ya, wa do'e wa nom toog u ya u swas-mu wa'-u wa.

¹⁴ Ibrahi te'e be-ur re ur-dim, <<Yawe de'e ut-ya.>> Iya o na fugte u haan u da-o, <<U dom-u ur-ror de Yawe dote ut-ya.>>

¹⁵ Se wa-tom Yawe sur m-fag Ibrahi dugu dom u-ru, u-yurumse.

¹⁶ Se wa Yawe zu, <<Remu zu bo hok rem-us ri bo hooste me wa'-u ro da, ya-du ur-gan-u ro, um nong us-tond u hi-du war ri ne, me wa'-u bo nu-u so-o tumsu ko-ur ro do'e ut-nom u-tat.

¹⁷ Me wa'-u bo nu-u so-o, um wa ko-ur ro de shu'ut u-tat uka reger i dom u-ru, de shu'ut tumsu uka hereg-mu u-gi, ya'ag-u ro de re-du dak-tu huub-ut yo-to ro m-gag.

¹⁸ Dugu-du ya'ag-u ro de net-tu u-dak ut-beet to dote u kwum-du kom-u u-Ru remu zu bo ddog rem-us ri.>>

¹⁹ Se Ibrahi e Ishaku muun u be-du tok-ne wa otte estu un, unu e ne aruk m-mu u Bersheba. Kuna Ibrahi retu u-shu ur-yu ne u bo-u u Bersheba.

Yaag-u campa-ne Nahor

²⁰ Da-u sure m-waas, na waru Ibrahi uzu, <<Mirka mak-tu Nahor huno-u ro ya'ag-u campa-ne eer.>>

²¹ Wa ur-takun na zu wa Uz, huno-u wa na zu wa Buz, u Kemuwer (Kemuwer wa o uso-u u Aram),

²² Kesed, Hazo, Pirdas, Jidrab u Betuwer ne.

²³ Betuwer wa matu Rebeka, Mirka wa matu huno-u Ibrahi Nahor ya'ag-u campa-ne eer.

²⁴ Nahor mut yaag nas dugu neta wu do, wu na zuye Rema, dim-tu ya'ag-u e na zu: Teba, u Gaham, u Tahas, u Maaka ne.

23

Saratu marug Ibrahi o be-du jwak-du wa

¹ Saratu nomug us-hak u-kok u-gan ur-shik us-ta'er [127].

² Wa marug u bo-u Kiriya Arba (be-du na fuge u da-o Hebron) dak-u Kan'ana. Ibrahi nom us-kan sok, wa nom ut-bomos u remu mar-m Saratu.

³ Se Ibrahi yage u-du neta wa, wa de'e wa nom us-rem u net-tu Het-ne. Wa zu un,

⁴ <<Me ham-ut wa um ooge udu no, babun me ur-kengi, u de shu'ut be-du u-dok-u ri ko me jwak-u neta ri.>>

⁵ Net-tu Het e shasu Ibrahi, e zu,

⁶ <<Uso u-bu it, er rem-us it, bo net-u yat-o wa bo oye it. Dag be-ur so-de du bo ut-sa, bo jwak neta ro ukun. Wakun zaar u tek-u it wu do'e ut-zu wa gugum ya-du bo be-du jwak-du neta ro da.>>

⁷ Se Ibrahi he ut-jwun u-shu net-tu dak-u Het.

⁸ Wa zu un, <<Remu zu no o ussa no nomu me ur-sege, um o ussa no konu me Eparon wa'-u Zohar.

⁹ Wa babu me u-pukus u jwak-du ut-net u Mapera u ooge u-ta u madu tak-u wa, shutun me wun wa babu me be-ur re me ut-top nom-u wa zu um top. Um ut-sa kengi-ur re uka de dote shu'ut kengi-ur ri du mommo du jwak-du me u net-tu bu-u ri.>>

¹⁰ Eparon og u shu'ut ukun ur-kot u net-tu Het-ne. Wa zu Ibrahi u hog-mu net-tu Het ut-beet i haane ukun u is-yu u-bo.

¹¹ Se wa zu Ibrahi, <<Uso u-bu ri, iya-o da, er rem-us ri. Me ya bo ur-kengi u-pukus ne, u ane u shu net-ut ri ut-beet, bo jwak u-du neta ro.>>

¹² Ibrahi kwukut ut-jwun u shu net-tu dak-u o.

¹³ Se wa nom rem-su nom-ut to udu Eparon u hog-mu net-tu o ukun ut-beet, <<Um konog no, a no eese, me top-u shik-u be-ur re ur-beet remu um kum-ut be-du um dote u ha jwak-du net-ut ri a e mare ukun.>>

¹⁴ Eparon shasu Ibrahi wa zu,

¹⁵ <<Uso u-bu ri, er me, be-ur re teeg kwam-ut pus-to tu shik ut-kok ut-nas [400], uka shu'ut-ur yu-u shik-u e okon nom-o o da, do'e bu jwak neta ro.>>

¹⁶ Ibrahi hog rem-us Eparon, wa top wa nomu wa zuye wa top kwam-ut pus-to tu

shik ut-kok ut-nas [400] iya na bñbte u-turru. Wa nong nom-ut to ut-beet u-shu nengen-tu Het.

¹⁷ Iya-o tak-u Eparon u o u Mapera u-dapus Mamre, u ur-dame u-pukus ne, us-te ne us-beet su o bor-yu u-tak, shu'ut u Ibrahi u-beet.

¹⁸ Se be-ur re shu'ut be-ur Ibrahi du m-nommo u shu nengen-tu Het u is u-bo.

¹⁹ Se Ibrahi dok neta wa Saratu ukun u men-tu Kan'ana, pukus u Mapera u dapus Mamre (u na foge Hebron)

²⁰ Iya-o tak-u o u-pukus ne u o net-tu Het babu Ibrahi o shu'ut be-ur wa du u-dok.

24

Tok-u Ibrahi sagun

Ishaku neta

¹ Ibrahi wu'umte tumsu hak-us wa nong u-tat, tumsu Yawe wa'-u wun nu-u so-o u-me nom-u wa o ut-nom u-beet.

² Dekun ho-de Ibrahi zu tok-u wa wu zege m-tumb, wu shu'ute wa-gwat-du bu-u wa, Ibrahi zu, <<Kab tond bo wa kom-ut ro u-ta kut-ut ri.

³ Um o ut-sa bo ton-de Yawe ne wu nome dom-u u-ru u-dak-ne uzu bo za yage wa'-u ri unwa ga neta-tu dak-u ru, wu rwutun me

⁴ Sedi bo ha u dak-u ri u tek-u ko-ur ri bo kwumnu wa'-u ri Ishaku neta ur-gu.>>

⁵ Se tok-u wa zu wun, <<A mune uzu gwup cwanug wa doron it u muun u dak-u uno da, um shu'e wa'-u ro m-mu u dak-u bo rwutun?>>

⁶ Ibrahi zu wun, <<Gwat sok taas bo jarun bo kab wa'-u ri m-mu be-du um rwutun da!

⁷ Yawe, Ru-u dom u-ru, wu rwutun me dugu dak-u uso-u ri u ko-ur ri ne, wa nong estedu us-rem us-tond ne uzu wa ya' dak-u uno udu ya'ag-u ri. Wa de tomnu wa-tomu u wa u-shu ro wa de ut-wa bo kwumnu wa'-u ri neta ukun.

⁸ Abite uzu wa zaar ussa wa doron bo u muun da, bo rwiug dugu tond-su um nome bo ne. Sedi ko re o nome a-bo jarun bo muut wa'-u ri ukun da.>>

⁹ Se tok-u wa kub tond-us se wa wu komut wa kut-u uso u-bu wa Ibrahi. Wa nom estedu us-rem uzu wa dor nom-u wa zu wa ut-nom.

¹⁰ Se tok-u wa kub rakum Ibrahi op tumsu wa saku e cwu-tu shik tu u-nya ut-go ut-go dugu uso-u u-bu wa. Se wa dor u-fun m-ha dak-u Aram, m-te bo-u Nahor.

¹¹ Se wa wu rakum e he ut-jwun u dapus du-du net-tu soye u-do u-bo, rim-mu nomug u da-u o neta-ne o haan u yubdu bu-mu ut-swa u du-ur re.

¹² Se wa nom us-toog, <<Yawe, Ru-u uso u u-bu ri Ibrahi, ya me re u-shu bo kose cwan-ut ro udu uso u-bu ri Ibrahi.

¹³ Me ya ees u is-u ur-du, ya-ut-gwup i bo-u uno de haan u du-ur rinde u yubdu m-bu.

¹⁴ Sin-se se o kon-us ri, me ut-shut wa-gan, <Ya me m-bu mu ut-swa dugu kub-du m-bu wa,> a wa zuye me, <Swa m-bu tumsu me ut-ya rakum-u ro e swa> — yage wa shu'ut neta wu bo duste Ishaku. Iya o um dote ut-nap uzu bo koske cwan-ut ro udu uso u-bu ri.>>

¹⁵ Kanda wun taaste us-toog, Rebeka rwun u shar-du m-bu wa ne m-sak ut-kap, wa o wa'-u gwup-u Betuwer wu o wa'-u zwaru Mirka wu ooge neta huno-u Ibrahi Nahor.

¹⁶ Rebeka gwup-u So-wa wa sok wa maag ha-mu ur-gu, sedi wa nak campa da. Wa aruk m-he u be-du yubdu m-bu, wa shusun shar-du m-bu wa rwun.

¹⁷ Tok-u wa nom m-hor wa bit wun, wa zu wa, <<Um o u kon-us ro, ya me m-bu mu shar-ur ro cashi um swa.>>

¹⁸ Gwup-u wa zu wun, <<Uso u-bu ri, onko bo swa.>> Se wa nom m-hor wa cust sharru m-bu wa dugu zagu ut-kap-u wa, wa yasu wun, wun swa.

¹⁹ Da-u wa ya'e wun bu-mu ut-swa, wa zu, <<Me ut-ya rakum-u ro ko e m-bu e swa u koru e.>>

²⁰ Wa nom m-hor wa daas bu-mu ur-sharu wa u-kora u ya-du ut-bisa m-bu wa barum udu ur-du u yubundu m-bu wa yu'ut rakum-u wa beet.

²¹ Tok-u wa ho'us us-ram wa o gwat-du wun. Wa o us-dorog uzu ko Yawe yaag wun re-du u-shu udu sa-u Ishaku neta.

²² Da-u rakum tase swadu m-bu, se tok-u wa kub kwat-yu ur-swa u us-kwa ne su ut-kom su kwam-tu bu-mu ut-ro su shik sok wa yasu Rebeka.

²³ Se wa shit Rebeka uzu, <<Gwup-u wan wa bo oye? Gyer jab waru me, ko uso-u ro otte kur-tu it dote m-roog u gyup-mu ya-o?>>

²⁴ Wa shus wa zu, <<Uso-u ri wa na zuye Betuwer, tumsu uso-u ro u ino-u ro ne e na zuye Nahor e Mirka.>>

²⁵ Wa sur m-zu wun, <<It otte ut-zan u nom-tu ut-re ne tu rakum, u kur-tu m-roog ne tu ut-hamut ne.>>

²⁶ Se tok-u wa kug wa nom Yawe ut-huuk.

²⁷ Wa zu, <<Ut-vam udu Yawe, Ru-u uso-u ri Ibrahi, Yawe koske cwan-ut wa nip-ut wa ne jab-u so-o wa ne udu uso-u u-bu ri, remu uzu wa dor-ut te me m-ha udu ko-du uso-u u-bu ri.>>

²⁸ Wa-gwupu aruk m-mu m-som wa waru a-u-bu ne nom-u nome u-beet.

²⁹ Rebeka otte yu-wuya wuna zuye Raban, wa kusum m-som u haan u be-du net-u wa otte u-kit ur-du.

³⁰ Da-u wa hyane kwat-yu ur-swa ya udu Rebeka, u kwasu ut-kom ne su o m-wa u

kôm-ut wa, tûmsu wa hok nôm-û Rebeka ware u-beet nôm-û net-û wa zuye, wa ru m-ha u du-du m-bû de, be-du net-û wa otte ees u-kit u-rakum.

³¹ Raban zû wûn, <<Bô yû Yawe wa'e nu-u so-o. Haane bô shu'ut u it ne. ¿Rem yan-o bô otte u shu'ut u ane u-dim u-bô? Më ya um mangte bô ut-kur u be-du cûn-du rakum-û rô ne.>>

³² Se net-û wa aruk m-ha bu-u Raban. Raban cûst-û rakum cwû-tû e otte u-dô m-sak, wa yû e ut-zan tû e do'e ut-roog ut-tû. Se wa hatun net-û wa m-bû u remu i o nak-du rakum ne e jaaste na-us e beet.

³³ Wa haatun wa nôm ut-re, se tok-û wa zû wûn, <<Um za re-du nôm ut-re unô da se um wargu bô nôm-û hatun me.>>

Raban zû wûn, <<Waru me nôm-û hatun bô.>>

³⁴ Se wa zû wûn, <<Më tok-û Ibrahi wa um oye.

³⁵ Yawe wa'agu uso u-bu ri kôm-u u-Ru, wa shu'ute net wû otte nôm-û ut-kom. Ru-û yaag wûn ban-tû ca, u ban-tû gwaar ne, u ban-du na ne, u kwam-ut pus-to u tû bu-mu ut-ro ne tû shik, u tok-ne u-tât (campa-ne u neta-ne) u janka ne, u rakum ne.

³⁶ Da-û Saratu neta uso-u u-bu ri wûume sok, se wa mut ya-du ur-campa, uso u-bu ri yase wûn nôm ut-kom-û wa u-beet.

³⁷ Uso u-bu ri tonduste me uzu, <A-bô yage u wa'-u ri wa ga neta-tu dak-û Kan'ana da i um ooge u shu'ut dak-u e.

³⁸ Sedi bô do'e bu-u uso-u ri, dugu me kô-du uso-u ri bô kwumnu wa'-u ri neta.>

³⁹ <<Um zû uso u-bu ri, <¿A mune uzu um kwumug wa'-u gwup wû zû wa dornu me da?>

⁴⁰ <<Wa zû me, <Yawe, wû um o ut-dor, wa tomnu Wa-tom-û wa ur-kot u bô ne. Wa do'e ut-wa bô kum re-û u-shu u nôm bô ut-nôm ne. Ka ut-nôm zarra se bô kwumgun wa'-u ri neta dugu kô-du uso-u ri, udu me net-tu bu-û uso-u ri.

⁴¹ Da-û bô do'e udu uso-ut ri, bô rwuug dugu us-tond kô da zû e gugumte yanû bô neta bô rwuug dugu sese tond se.>

⁴² <<Da-û um haane be-du du-du m-bû u ya-o, se um nôm us-toog uzu, <Yawe, Ru-û uso u-bu ri Ibrahi nôm ut-huuk, ya me re-û u-shu u ha-m m-mo.

⁴³ Gwat, me ya ees u-kit-û du-du m-bu dinde, toog-us se uzu, da-u wa'-u gwup-û haane u nak-du m-bû, um do'e zû du wa, <<Ya me m-bû um swa dugu sharru m-bû rô.>>

⁴⁴ Sedi wa zû me, <<Swa, me ut-ya rakum-û rô m-bû koya,>> yage wa shu'ut neta wû Yawe dage wa'-u uso-u u-bu ri.>

⁴⁵ <<Kanda um taaste us-toog jab-û ri, Rebeka rwuun ur-shar ne m-sak u dos u wa,

wa aruk m-sa ur-du wa yubun m-bû, se um zû wa, <Ya me m-bû m-swa.>

⁴⁶ <<Wa nôm m-hor m-hor wa cûst sharru m-bû dugu zagû zag-ut-kap wa zû, <Swa, me ut-ya rakum-û rô kô e,> se um so, wa yû rakum kô'e e so.

⁴⁷ <<Se um shit wa, <¿Gwup-û wan wa bô oye?>

<<Wa zû me, <Gwup-û Betuwer yû wa'-u Nahor, wû Mirka matu wa.>

<<Da-u o um wa'-u wûn u-kwaat ur-swa u kwa-yû ut-kom ne.

⁴⁸ Se um he ut-jwun um nôm Yawe ut-huuk, tûmsu um nôm Yawe ut-vam, Ru-û uso u-bu ri Ibrahi, remu zû wa dor-ut te me fun-yû ut-nip m-ha udu kô-du uso-u wa remu um kwumtun wa'-u wa neta.

⁴⁹ U da-o, abite uzu bô ut-re u-shu u kôsu jab-û so-o udu uso-u u-bu ri, waru me, abite bô zaar ut-kôse da waru me, kô me ut-nap fun-yû um do'e ut-dor.>>

⁵⁰ Kuna Raban ne e Betuwer zû, <<Yawe hattun bô u ane, okon nôm-o zaar u it do'e ut-zû da.

⁵¹ Rebeka ya u-shu rô, kab wa bô aruk, yage wa shu'ut neta wa'-u uso-u u-bu rô uka Yawe zutte.>>

⁵² Da-û tok-û Ibrahi hoge shas-u un, wa he u-dak ut-jwun wa nôm Yawe ut-huuk.

⁵³ Se tok-û wa rwutun kwam-ut pus-to u kwam-tu bu-mu ut-ro ne us-regez ne sù shik sok u cwû-tu m-wa ne tû so-to wa yase Rebeka, se tûmsu wa yû u-nya u nôm-tu shik udu yu-wuya wa u ino-u wa ne.

⁵⁴ Se tok-û Ibrahi u camp-ne o ur-kot u wa ne, re e so tûmsu e roog ukun.

Se e yune ur-wun, wa zû, <<Yagun it aruk m-mu udu uso-u u-bu ri.>>

⁵⁵ Sedi yu-wuya Rebeka u ino-u rô ne shus e zû, <<It ut-sa u Rebeka shu'ut u it ne m-ha m-roog ut-op, kanda nô aruk.>>

⁵⁶ Se wa zû un, <<A nô naas it u-da u ane da, Yawe yaag me re u-shu u ha-m ri, yagun it aruk, it mu udu uso-u u-bu ri.>>

⁵⁷ Se un zû, <<Yage it fagun gwup it shit wa u mot-ut to ne it hog.>>

⁵⁸ Se un fagun Rebeka un shit wa, <<¿Bô doru net-û wa m-mu?>>

Wa shus wa zû, <<Me ut-dor wûn.>>

⁵⁹ Se un yage u Rebeka u neta warug wa ne, u tok-û Ibrahi ne u huub-tu m-ha wa ne e aruk.

⁶⁰ Se un wa'-u Rebeka nu-u so-o kanda wa aruk, un zû wa,

<<Huno-u it, u bô shu'ut ino u yaag ut-zongu u-dom ut-zongu

Yage ya'ag-û rô e re ur-korro u e onk bô-tu huub-ut yo-to e ne.>>

⁶¹ Se Rebeka u tok-ut wa ne, e duus u-dom u-rakum e dor net-û wa. Se tok-û Ibrahi kub Rebeka e aruk m-mu.

⁶² U da-u o Ishaku mugun dugu Beer-Rahai Roi wa o shu'ut dog-du Negiv.

⁶³ Dekun ho-de Ishaku rwugun m-rim wa o m-da tumsu wa o us-dorog, se wa jakus ur-hi, wa hyen rakum u daan.

⁶⁴ Da-u Rebeka jakse is wa hyan Ishaku, wa nom m-hor wa cuzun dugu u-rakum yu wa otte m-sak.

⁶⁵ Rebeka zu tok-u Ibrahi, <<Wana unwa jit wu o haan udu ine?>>

Tok-u wa zu, <<Uso u-bu ri Ishaku wa.>> Rebeka kub u-gere wa takus shu-u wa.

⁶⁶ Se tok-u wa waru Ishaku nom-u wa nome u-beet.

⁶⁷ Ishaku kub Rebeka wa huut wa u be-du rimpa-du ino-u wa Saratu, se wa gu Rebeka. Wa shu'ut neta wa, wa cwanug wa sok; iya o hen Ishaku kumte rus-du jab ba ino-u wa mare.

25

Eken ya'ag-u Ibrahi

¹ Ibrahi gu yakun neta ya dim-ur wa Katura.

² Ketura mut ya'ag-u campa-ne shishin e na foge Zimran, Jokshan, Medan, Midiya, Ishbak, u Suya ne.

³ Jokshan wa mate Sheba u Dedan. Yaag-u Dedan e na zuye Assur-ne, u Retushi-ne, u Remin-ne.

⁴ Yaag-u campa-ne Midiya e oye:

Epa ne,
u Eper ne,
u Hanok ne,
u Abida ne,
u Erdak ne.

Ine beet e ooge kor Ibrahi dugu gasu Katura.

⁵ Ibrahi yas u nom-u ut-komu wa u-beet udu Ishaku.

⁶ Kanda Ibrahi mur-ut, wa nomu ya'ag-u neta-tu us-kit-u wa u-nya wa tom e beet m-ha dak-u u-dom, m-ra u Ishaku ne.

Mar-m Ibrahi

⁷ Ibrahi nong us-hak ut-shik ut-eer u op us-tan [175]

⁸ Ibrahi marug u tek-u us-hak su so-se, nengen-yu us-hak u-tat, wa dor uso-tu uso-ut wa.

⁹ Yaag-u wun Ishaku ne e Ismaru, e dok wun u pukus u Mapera, u dapus Mamre u-me tak-u Eparon wa-u Zohar net-u Het-ne.

¹⁰ Tak-u o Ibrahi oye dugu-du Het-ne kuna wa dokte Saratu neta wa.

¹¹ Da-u Ibrahi mare, Ru-u wa-u Ishaku nu-u so-o, wu shu'ute dap-us bo-u na foge Beer-Rahai.

Ko-ur Ismaru

¹² Uno o ogur-tu ya'ag-u Ismaru wa-u Ibrahi. Hajara net-u dak-u Masar tok-u Saratu, wa matu Ismaru.

¹³ Dim-tu ya'ag-u campa-ne Ismaru ya, na pang to uka mat-ur e: Nebayot wa ooge mat-du ur-takun Ismaru, u Kedar, u Adbeer, u Misam,

¹⁴ u Mishma, u Duma, u Masa,

¹⁵ u Hada, u Tema, u Jetur, u Napuhish, u Kedema ne.

¹⁶ Ine o ya'ag-u Ismaru, tumsu tun-to to o dim-tu faruk-tu ut-ko e kowan u be-du ur-shu'ut-u wa ne.

¹⁷ Ismaru nomug us-hak ut-shik ut-shishin u op-u ta'er [137], se murus wa dor uso-tu uso-ut wa.

¹⁸ Yaag-u wa e shu'ut u gas-u bo-u Havira, m-ha Shur ne. U dapus bor-yu Masar, a-bo ooge m-ha u bo-u Asur. Tumsu e nom shu'ut-ur yo-de u huno-tu ur-mat-u e ne ut-beet.

Mat-ur Isuwa ne

e Yakubu

¹⁹ Uno o ogor-tu ya'ag-u Ishaku wa-u Ibrahi.

Ibrahi wa matu Ishaku.

²⁰ Da-u Ishaku ooge us-hak ut-shik ut-yur [40], wa gu Rebeka gwup-u Betuwer, net-u bo-u Aram dugu Padan-aram huno Raban net-u Aram-ne.

²¹ Ishaku nom us-toog udu Yawe u remu neta wa, remu zu wa matuk yaag da. Ru-u onk toog-us Ishaku, se Rebeka kub men-tu ya'ag-u yur.

²² Se ya'ag-u e hu ut-noos u men-tu ut-men. Se Rebeka do'e wa shit Yawe, wa zu <<Zan-o wa e uno nom o otte ut-nom ne?>>

²³ Se Yawe zu wun,

<<Net-ne yur e oye u men-ut ro damra tu ut-dak to ut-yur.

Dugu ur-takun,

dak-tu ut-yur u to do'e

ut-mot dugu me ut-men.

Wa-gan do'e zeg-du

wa-gan ur-beb,

ya'ag-u e wu do'e rwuun ur-takun

wa do'e nomu wu m-vaste m-tok.>>

²⁴ Da-u ho-tu ur-mat nome, Rebeka nup zu ya'ag-u yur e wa otte mun-ut wa.

²⁵ Wu rwune ur-takun wa o jaz-ya, war-u wa o us-can ne sha-mu can-tu u-gwaar, na wa-u wa ur-dim Isuwa. Iya-o na fogte dim-ur re u rem-du Ibra-ne. <<Wa us-can.>>*

²⁶ Se wu rwune u-yurumse na mak-ut wa m-shup-u dukunte-ur Isuwa ne, dim-ur wa de Yakubu. U rem-du Ibra-ne iya-o na fogte dim-ur re <<Ur-dukunte.>> Da-u na mate ya'ag-u yur, Ishaku o us-hak ut-shik ut-tut [60].

* 25:25 Isuwa ut-kere ut-shu'ut us-can; na fog wa Edom, u na zuye jaz-ya.

*Isuwa bupuste og-du
mat-du u-shu wa*

²⁷ Da-u ya'ag-u campa-ne e nene, Isuwa shu'ut wa sa-u ur-dog, wa o uka net ur-dog. Sedi Yakubu wa zatte us-rem da, wa zek-u cwan-tu shu'ut-du ut-rimpa.

²⁸ Ishaku zek-u cwan-ut Isuwa remu zu wa zek-u cwan-tu ap-mu ur-dog, sedi Re-beka zek-u cwan-ut Yakubu.

²⁹ Dekun ho-de Yakubu o u nom-du cwa-su m-rerem, Isuwa muun dugu ur-dog wa pogun wa-o u hog-du us-mer.

³⁰ Wa zu Yakubu, <<Gyer jab, um o hog-du us-mer, ya me cwa-us jasse su m-rerem-ur ro se um re!>> (Iya o Isuwa kumte dim-ur re, du na zuye Edom tumsu na zu de <<jas-de.>>)

³¹ Yakubu shus wa zu, <<Me ya bo, sedi um o ussa bo babu me og-du mat-du u-shu ro.>>

³² Isuwa zu, <<Me ya um o m-mar us-mer, zan-o shu'ut-ur ri mat-du u-shu nomu me u da-o?>>

³³ Yakubu zu, <<U da-o um o ussa bo ton-de uzu bo yasu me og-du mat-du u-shu.>> Da-u o Isuwa ton-de, wa bupsu Yakubu du-dim-u wa og-du mat-du u-shu wa.

³⁴ Da-u o Yakubu ya'e Isuwa ut-beredi u cwa-su yaar ne, Isuwa re nom ut-re, wa yune wa aruk.

Iya o Isuwa jurumte og-du mat-du u-shu wa.

26

Ishaku ne e Abimerek

¹ U da-u o na nong seken mer-us yasse u-dak, uka na nomte da-u Ibrahi. Ishaku aruk m-ha udu Abimerek faruk-u Firistiya-ne bo-u Gerar.

² Yawe haan udu Ishaku wa zu wa, <<A-bo o m-ha dak-u Masar da, sedi bo nom ka um zutte bo.

³ Shu'ute ane sha-mu ham-ut u-dak, me ut-nom ur-kot u bo ne. Tumsu me wa'-u bo nu-u so-o, me ya'-u bo u ko-ur ro ne un'o dak-o. Um shuus tond-us ri su um nome u uso-u ro ne Ibrahi.

⁴ Me ut-wa ya'ag-u ro e shu'ut u-tat uka reger i dom u-ru, tumsu me yasu e un'o dak-o. Tumsu dugu-du ya'ag-u ro de net-tu dak-u un'o u-beet e dote kwum-du kom-u so-o u u-Ru.

⁵ Me nomu un'o nom-o remu zu Ibrahi hok rem-us ri tumsu wa nomug nom-tu um zuye wa nom, wa dorog rem-us ri, u bor-ut ri ne ut-beet.>>

⁶ Ishaku shu'ut Gerar.

⁷ Da-u net-tu o shu'ut ukun e shite Ishaku mottu neta wa, wa zu un, <<Huno-u ri wa.>> Rem uzu wa o u hog-du u-gyer wa zu, <<Neta ri wa.>> Wa nong us-dorog uzu,

<<Taas u net-ut tun-to ho me u remu Re-beka, remu zu wa so-ya sok.>>

⁸ Da-u Ishaku tumb'e ukun, Abimerek faruk-u Firistiya-ne wa wukse dugu pyam-yu u-kur wa hyun Ishaku o tamgu war-u neta wa Rebeka.

⁹ Za naas u-da, Abimerek fog Ishaku. Wa zu, <<Za okon sakna o neta ro wa! zRemu yan-o bo zutte, <Huno-u ri wa?>>

Ishaku shus wa zu, <<Um o hog-du u-gyer uzu na ho me na kab neta ri.>>

¹⁰ Abimerek zu, <<zan-o wa'e bo nomtu it go-du un'o nom-o? Wakun u tek-u net-ut ri wa kere m-roog u wa ne, a-za shu'ute iya bo za wa'ag it nom-du baas-ut ut-yatto!>>

¹¹ Se Abimerek nom ur-donse, wa nuk net-ne ut-to. Wa zu e, <<Kowan wu tame net unwa ko neta wa na ho wa.>>

Du-tu m-bu Ishaku

¹² Da-u Ishaku kaw'e nom-tu u-gos u hak-u ya, wa kum nom-tu ur-tom u-so u-kok u-gan m-zeg nomu wa kaw'e, Yawe wa'agu wa kom-u so-o.

¹³ Wa shu'ut wa-ut-kwum sok, nom ut-kom-u wa re u-shu m-swur-ne.

¹⁴ Wa kum ban-tu ca u ban-tu gwaar ne, u ban-tu na ne, u tok-ne u-bu ne u-tat, Firistiya-ne hu shub-ur wa.

¹⁵ Firistiya-ne e shuus du-tu m-bu tu tok-ne uso-u wa Ibrahi kaw'e m-huug.

¹⁶ Abimerek zu Ishaku, <<Yune bo yage bo-u it, remu zu bo beb-ur it.>>

¹⁷ Se Ishaku yune wa muus u gas-u fug-yu Gerar, kuna wa kunte ur-rimpa, wa shu'ut ukun.

¹⁸ Ishaku sur m-kaw du-tu uso-u wa kaw'e, du-tu Firistiya-ne takse da-u Ibrahi mare, wa muut dim-tu na ooge na wa'agu du-ut to wa wa'-u go-du dim-du Ibrahi te'e to.

¹⁹ Tok-ne Ishaku e kuw dekun du-de u men-tu fug-u ya e kum bu-m so-mo.

²⁰ Sedi net-tu Gerar haan e hu kadu gwuz-u a-gwat-du ut-bisa ne Ishaku e zu, <<Du-du m-bu e de!>> Se Ishaku te'e du-ur re ur-dim Esek nom-u na zuye kadu <<u-gwuz.>>

²¹ Se net-ut Ishaku sur m-kaw dekun du-de tumsu na sur m-ka gwuz-u de ne. Se Ishaku sur m-te'e du-ur re ur-dim, <<Ut-gugum.>>

²² Wa yune be-ur re wa sur m-kaw dekun du-de, sedi e swurug m-ka gwuz-u de ne da. Se wa fog du-ur re ur-dim Rehobot, du na foge, Be-du na upse remu zu wa zuug, <<Yawe upuste ur-kengi u-tat du it dote ut-shu'ut m-yang ne u-dak.>>

²³ Dugu kun Ishaku aruk m-ha Bersheba.

²⁴ U gyup-m mo Yawe haan udu ro wa zu, <<Me wa o u-Ru u uso-u ro Ibrahi. Wa zu wun a-bo hog u-gyer da um o ur-kot u bo ne tumsu me wa'-u bo nu-u so-o. Me ut-wa ya'ag-u ro nom u-tat, e do'e ut-shu'ut damra

u-dak. Me ut-nom iya remu estedu us-rem su it u Ibrahi tok-u ri nome.>>

²⁵ Ishaku mu ur-sak du nom-du toog ukun wa nomu Yawe ut-huuk. Wa nom rimpa-ur wa ukun, se tok-ne wa e sur m-kaw dekun du-de.

Estedu us-rem su Ishaku e Abimerek

²⁶ Da-u arke Abimerek tamge haan dugu Gerar, u Ahuzza wa ya-du wa us-rem, u Pikor ne yu-Yat-ya karma wa ne.

²⁷ Ishaku zu un <<Rem u-yan o no haatun u ane? No gugumte me sok, no yanug me dugu dak-u no!>>

²⁸ E shus, e zu, <<It hyanug u is-u it uzu Yawe o ur-kot u bo ne. Remu iya it o ussa it nom us-tond su same-du ut-hi u bo ne, yage in nomon estedu us-rem u bo ne.

²⁹ It o ussa uzu bo ton-de bo za nomu it nom-ut yo-to da, uka it nom-tu bo da. U-da u-beet it o nomu bo nom-ut so-to, it buz bo dugu dak-u it m-yar, u da-o it gwak-ut uka Yawe watu bo kom-u so-q.>>

³⁰ Se Ishaku nomu un morog-du estedu us-rem, un re nom ut-re u nom-ut ut-swa ne.

³¹ Tun ur-wun, un nom us-tond su m-yar u or-ut un ne, se Ishaku tok un m-mu, un aruk un yage wa m-yar.

³² U ho-ur re tok-ne Ishaku haan e waru wa mottu du-ur po-de du e kawe, e zu, <<It kwung m-bu!>>

³³ Se Ishaku fog dim-du be-ur re Shiba, du na foge du-du us-tond ur-ma u haan u uno da-o, iya-o na foge be-ur re Bersheba du na foge Bersheba.

Neta-ut Isuwa

³⁴ Da-u Isuwa ooge ut-shik ut-yur (40), wa gu Judit gwup-u Beeri net-u Het-ne, tumsu u Basemat ne gwup-u Eron net-u Het-ne.

³⁵ Sedi neta-ut to naknu Ishaku namu jab-u Rebeka.

27

Ishaku wa'agu Yakubu nu-u so-o

¹ Dekun ho-de da-u Ishaku wuume tumsu wa heeste m-po, se wa fog Isuwa, mat-du u-shu wa, wa zu, <<Wa'-u ri.>>

Wa shus wa zu, <<Me ya.>>

² Ishaku zu, <<U da-o um wuume um nak ho-du m-mar u ri da.

³ U da-o kab ta-u ro u-por ne us-er ne, bo cwa ur-dog bo hoonu me ap-mu ur-dog.

⁴ Bo nomu me nom ut-re m-rerem u um zege ut-cwan, bo hatun me um re, da-u o me wa'-u bo nu-u so-o u ooge u mat-du u-shu kanda um mar.>>

⁵ Sedi Rebeka o u hog-du nom-u Ishaku ooge waru wa'-u wa Isuwa. Da-u Isuwa arke m-cwa ur-dog u sa-u ap-mu ur-dog,

⁶ Rebeka zu Yakubu, <<Um hok nomu uso-u ro ooge waru or-u ro Isuwa.

⁷ Wa zu wa, <<Hoonu me ap-mu ur-dog, bo ryusu me nom ut-re u m-rerem da-u o um wa'-u bo nu-u so-o Yawe m-hog kanda um mar.>>

⁸ U da-o wa'-u ri hog nom um do'e waru bo u-beet:

⁹ De'e bo cwa men-tu ban-du gwaar bo haatun ya'ag-u gwaar yur. Um do'e ryusu uso-u ro nom ut-re m-rerem u wa ooge ut-cwan.

¹⁰ Da-u o bo do'e u kabdu nom ut-re o bo huutu uso-u ro wa re, wa wa'-u bo nu-u so-o kanda wa mar.>>

¹¹ Se Yakubu zu Rebeka, <<Yu-wuya ri Isuwa otte war ut-can, me um zatte da.

¹² A mune uzu uso-u ri tamug war-u ri? Wa do'e ut-gwat uzu um o ussa um nomu wa us-ver, wa do'e wa'-u me nu-u yo-o m-zeg nu-u so-q.>>

¹³ Sedi ino-u ro zu wun, <<Yage nu-u yo-o muunu me wa'-u ri. Bo di nom nom-u um zu bo, do'e bo masun gwaar bo hatun me.>>

¹⁴ Se Yakubu do'e wa masun gwaar yur, wa hatun ino-u wa. Rebeka kub e wa do'e wa ryusun nom ut-re m-rerem, uka Ishaku otte ut-cwan ne.

¹⁵ Rebeka kabun cwu-ut so-to tu Isuwa wa'-u ur-takun wa, tu ooge ukun u-bu, wa kabun to wa wa'-u Yakubu du-fade Isuwa.

¹⁶ Se wa kub can-tu u-gwaar wa wa'-u Yakubu, ut-kom u geksu wa ne be-tu ooge za ut-can.

¹⁷ Se wa kub nom ut-re u wus u-hakun wa yasu Yakubu ur-beredi ne du wa nome.

¹⁸ Yakubu kub nom ut-re o wa yasu uso-u wa, wa zu <<Uso-u ri.>>

Wa shus wa zu, <<Wa'-u ri.>>

Ishaku shus wa zu, <<Bo na zu wane?>>

¹⁹ Yakubu shus wa zu, <<Me wa Isuwa wa'-u ur-takun u ro. Um nomug uka bo zutte um nom, ap-mu ur-dog-u mo ya. Yune ur-shu'ut bo re ko bo wa'-u me nu-u so-q.>>

²⁰ Ishaku zu, <<Wa'-u ri Re o bo kwumtun iya m-hor m-hor?>>

Yakubu shus wa zu, <<Yawe Ru-u ro wa nomu me ur-sege um kwumtun.>>

²¹ Ishaku zu Yakubu, <<Hane u kit-u ri um tam bo, um nuput uzu ko bo wa Isuwa.>>

²² Se Yakubu do'e u kit-u uso-u wa. Ishaku tum wun, wa zu, <<Cwar-u Yakubu ya, sedi ut-kom tu Isuwa to.>>

²³ Sedi wa kerge ut-nap uzu Yakubu wa da, remu kom-ut Yakubu o ut-can ne sha-m Isuwa. Se Ishaku zong wa wa'-u wun nu-u so-o.

²⁴ Wa shit wun, <<Bo wa ut-nip wa'-u ri Isuwa?>> Yakubu zu, <<Me wa.>>

²⁵ Ishaku zu, <<Hatun me ap-mu ur-dog um tu da-u o se um wa'-u bo nu-u so-q.>>

Sē Yakubu kūb nōm ūt-rē ō wa hūūtū ūso-u wa, Ishaku rē nōm ūt-rē ō, wa so kē i Yakubu hatun wa.

²⁶ Sē Ishaku zū Yakubu <<Wa'-ū ri, gag jab haanē kit-ū ri bō ham-ūt me.>>

²⁷ Yakubu dō'e wa ham-ūt wun. Da-ū Ishaku hōge wūs-ū kus-tū war-u wun, da-ū ō wa hēse wa'-ū wun nu-u sō-ō, wa zū, <<Wūs-ū kus-tū wa'-ū ri

tō ō sha-mū wūs-ū ūr-dog ne, wū Yawe wa'e nu-u sō-ō.

²⁸ Yage Rū-ū ya bō ūt-raput tū dōm u-rū,

ū nōm ūt-kom nē u-dak, yage Rū-ū ya bō nōm-tū ūr-tōm u-tāt, tūmsū m-mūdi nē.

²⁹ Yage net-tū u-dak ū nōm-ū bō m-tōk

tūmsū ē kwūktū bō ūt-jwun.

Bō shū'ūt yū-Yat-ya ōr-ūt rō ne, yage ya'ag-ū inō rō

e kwūktū bō ūt-jwun.

Kōwana wa'-ū bō nu-u yō-ō

yage ū nu-u yō-ō mu ūdū wa, tūmsū kōwana wa'-ū bō

nu-u sō-ō ū nu-u sō-ō mu ūdū wa.>>

³⁰ Da-ū Ishaku tase wa'-ū Yakubu nu-u sō-ō, ha Yakubu ō yage ū-kur dūgū-dū ūso-u wa, sē Isuwa mūn dūgū u-sa.

³¹ Isuwa ryusun nōm ūt-rē m-rerem wa haatun ūso-u wa. Sē wa zū, <<Ūso-u ri, yūnē, bō-tū ap-mū ūr-dog remū bō watū me nu-u sō-ō rō.>>

³² Ishaku shit wun, <<ŪBō wa na zū wa nē? >>

Isuwa shūs wa zū, <<Wa'-ū rō wa, mat-dū u-shū rō, Isuwa.>>

³³ Ishaku hēse zap-mū namū jab sok, wa zū, <<ŪWana haatun me ap-mū ūr-dog? Ūm taaste ūt-rē, tūmsū um wa'agū wa nu-u sō-ō kanda bō mūn, tūmsū za ōkōn sakna ō wa shū'ūtē wa nu-u sō-ō!>>

³⁴ Da-ū Isuwa hōge nōmū ūso wa zūyē, sē wa kaus ū-jar yū ūs-kan m-yat. Wa nōm ūs-kōn wa zū ūso-u wa, <<Ūso ri, ūrē-ō me hōmō? Wa-ū me nu-u sō-ō kōmē!>>

³⁵ Ishaku shūs wa zū, <<Hūno-u rō haagun ū anē, wa nōmū me ūs-ver, wa ōnkē nu-u sō-ō rō u-beet.>>

³⁶ Isuwa zū, <<Rekkun hōn-hōn ūka dim-ūr rō Yakubu, <Wa re-ū u-ra.> Remū zū wa engusse ver-ūs ri u-so u-yur. Ūr-takun, wa kabug ōg-dū mat-dū u-shū ri, tūmsū wa kūb nu-u sō-ō ri.>> Sē wa shit, <<ŪBō zatte nu-u sō-ō ū bō kwūsū me da?>>

³⁷ Ishaku shūs wa zū Isuwa, <<Wa'-ū ri, um wa'ag Yakubu wa shū'ūt yū-Yat-ya rō. Tūmsū um zūg ōr-ūt wa nē beet ē dō'e ūt-shū'ūt tōk-ū wa nē, ū nōm-tū ūr-tōm tū u-tak ū wa nē, ū kē nē. Ū da-ō ūyan-ō um dō'e nōm-ū bō?>>

³⁸ Isuwa zū ūso wa, <<ŪBō zamun ū nu-u sō-ō kō u-gan da? Ūso ri, wa'-ū me kōmē nu-u sō-ō!>>

Isuwa kūst gūt-dū ūs-kan.

³⁹ M-vaste ūso-u rō Ishaku zū wun,

<<Bu-u rō dō'e ūt-shū'ūt m-ra ū kwum-tū u-dak-nē,

tūmsū ō dō'e ūt-shū'ūt

m-ra ū raput nē dūgū dōm-ū u-rū nē.

⁴⁰ Van-yū m-wūr rō

ya bō dōtē ūr-yū,

tūmsū bō dō'e nōmū

hūnō rō m-tōk.

Sēdi a-bō ōoge ūssa ū

bō ru dūgū m-tōk,

bō kerū cūst-ū nom-mō

dūgū geksu rō.>>

Yakubu somog m-ha ūdū yū-wūya ino-u wa Raban

⁴¹ Dūgū da-ū ō Isuwa gugum hūno-u wa Yakubu, remū zū ūso wa ya'aste Yakubu nu-u sō-ō. Isuwa hēse ūs-dorog ūzū, <<Da-ū ūso-u ri mare, it taas namū jab, da-ū ō ūm dē hō-dū Yakubu!>>

⁴² Sēdi Rebeka hōk nōm-ū Isuwa ūt-sa ūt-nōm, sē wa-tōm na fagnū wa Yakubu wa warū wa, wa zū, <<Er me, Isuwa wa'agū jab-ū wa, wa nōng ūs-dorog wa dē hō-dū bō.

⁴³ Wa'-ū ri, ūm ō ūssa bō er me sok. Sōm za naas u-da m-ha ūdū yū-wūya ri campa wū na zūyē Raban ū bō-ū Haran.

⁴⁴ Dē'e bō shū'ūt ūkun ū wun nē, sē da-ū jab-ū hūnō rō rūtē.

⁴⁵ Da-ū jab-ū wa rūtē ūzū kaag wa ūt-tō ū nōm-ū bō nōmū wa nē, me ūt-tōmōn bō mūn. ŪRemū yan-ō ūm dōtē ūt-taag ū nō nē beet ūr-hō ūr-gan?>>

⁴⁶ Rebeka zū Ishaku, <<Me ha ūm zatte m-yar da remū nēta-tū Hēt tun-tō nē. Ūt-zeg m-kūk ūzū mar-tō ūm mare ū Yakubu guūt ū tek-ū nēta-ūt tun-tō.>>

28

¹ Sē Ishaku fog Yakubu, sē wa wa'-ū wa nu-u sō-ō, wa zū, <<A-bō jarun bō ō m-ga ū tek-ū nēta-tū dak-ū Kan'ana tun-tō da.

² Dē'e ū dak-ū Padan-aram ū bu-ū Bētūwer, ūso ino-ū rō. Bō ga wakun ū tek-ū ya-ūt-gwup Raban, ya-wūya ino-ū rō.

³ Yage ū-Rū wū ōtē bēb-dū kō-uyan beet, wa wa'-ū bō kom-ū sō-ō tūmsū bō mat ya'agū ē tūmsū yage Rū-ū wa bō shū'ūt ūso ū ūt-dak ū-tāt.

⁴ Yage Rū-ū wa'-ū bō ū ya'ag-ū rō nē nu-u sō-ō ūka wa watū Ibrahi, remū bō reet dak-ū unō ū bō ōtē shū'ūt ūka ham-ūt, dak-ū Rū-ū ya-e Ibrahi.>>

⁵ Ishaku tok Yakubu wa arūk, sē wa arūk m-ha ū Padan-Aram, ūdū Raban wa'-ū Bētūwer net-ū Aram, yū-wūya Rebeka, wū ōoge inō Yakubu ē Isuwa.

⁶ Se Isuwa nup uzü uso-u wa Ishaku wa'agu Yakubu nu-u so-o, wa tom wa m-ha u Padan-Aram u wa gatun neta ukun, tumsu Ishaku nong-u Yakubu ut-him uzü, <<A-bö jarun bö o m-ga neta neta-tu Kan'ana da.>>

⁷ Wa nup tumsu uzü Yakubu kabug him-tu i matu wa, Yakubu aruk m-ha Padan-Aram.

⁸ Isuwa nup uzü uso-u wa Ishaku zaru cwan-tu neta-tu Kan'ana da.

⁹ Se Isuwa dö'e üdu Ismaru wa gaan Maharat, Maharat wa o huno-u Nebayot u gwup-u Ismaru ne wa'u Ibrahi, ur-dame neta-tu wa ba-e m-gaan ur-takun ne.

Bo-u Yakubu u Beter

¹⁰ Yakubu yage bö-u Bersheba wa dö'e Haran.

¹¹ Da-u wa teye dekun be-de, wa ees remu zu gyup-mu nomug ho-du heeg. Se wa kub ur-ta'ar, wa peg ur-hi wa rut u wa roogte.

¹² M-gyup wa o u tek m-roog, se wa hyun u-kan dugu u-dak m-da u dom u-ru, se wa hyen a-tom u-Ru e o ur-da u-cuzun u-dom u-kan.

¹³ Se wa hyen Yawe u ees u-dom u-kan, se wa zu, <<Me wa Yawe, Ru-u uso-u uso no Ibrahi, tumsu Ru-u uso-u no Ishaku. Dak-u no ötte m-rut o, um o ya-du o üdu ró u ya'ag-u ró ne.

¹⁴ Yaag-u ró dö'e ut-shu'ut u-tát ba huug-mu u-dak, no dö'e ut-burug u-dom u-ta ne, tumsu no dö'e ut-burug kom-u ut-cwa u kom ur-beer ne. Tumsu dugu-du ró u ya'ag-u ró de u-dak u-beet e döte kwum-du kom-u so-o.

¹⁵ Um o ur-kot u bö ne me ut-gwat bö kohene o bö ötte m-ha. Tumsu me muutun bö u uno dak-o. Um da yaag-u bö da se um taaste ya-du bö ut-nom ut-beet tu um nomu bö estedu us-rem su um nomu bö.>>

¹⁶ Da-u Yakubu yune dugu m-roog, wa zu, <<Nip-to Yawe oro u be-ur rin-de, sedi um nak da.>>

¹⁷ Sedi wa o u hog-du u-gyer, wa zu, <<Be-ur rin-de o u-gyer ne, za u-sakna be-ur rin-de bu-u u-Ru o, is-yu cwa-du dom u-Ru.>>

¹⁸ Tun ur-wun Yakubu kub ta'ar-du wa pegte ur-hi, wa yunus de m-kim uka ta'ar-du ut-huktin wa da'as m-noog u dom-u de.

¹⁹ Wa fog dim-du be-ur re Beter (du na foge <<bu-u u-Ru>>) na oog m-fag be-ur re bö-u Ru.

²⁰ Se Yakubu nom us-tond, wa zu, <<Abite uzü Ru-u o ur-kot ne, tumsu wa ut-gwat me u ha-mu um ötte, tumsu wa ya' me nom ut-re u cwu-tu m-wa ne,

²¹ A um mune m-yar u bu-u uso-u ri, Yawe ut-shu'ut Ru-u ri.

²² Tumsu din-de ta'ar-de du um yunse m-kim be-ur re ut-shu'ut be-du ut-huuk, me ut-ya u-Ru ut-ho op nom-u wa ya' me u-beet.>>

29

Yakubu teeg bu-u Raban

¹ Yakubu re u-shu u ha-m wa ne wa te dak-u net-tu u-dom.

² Wa hyun ur-du du m-bu dugu m-ra, u ban-tu ca u gwaar ne ut-tut e o rukusse u dapus ur-du, e o ur-e' na ya' e m-bu e swa, sedi damra u-ta'ar o na zwapte nu-u du-ur re.

³ Da-u ca karge beet ukun, a-gwat-du ca ne karug beet da-u o e haste ur-ta'ar dugu nu-u ur-du e yu ban-tu ca e m-bu e so, da-u o tumsu e karge e muut ta'ar-ur re u nu-u ur-du e tage.

⁴ Yakubu dö'e üdu a-gwat-du ca ne wa shit, <<Huub-ut ri, idugu he no rwune?>> E zu wun, <<It rwugun dugu Haran.>>

⁵ Wa zu e, <<No nak wakun wuna zuye Raban, wa'u Betuwer, wa'u Nahor?>>

Un zu wa, <<It nak wa.>>

⁶ Yakubu zu un, <<Wa o m-yar?>>

Se un zu wa, <<Wa o m-yar, gwup-u wa Rahira ya jit u daan u ban-du ca ne.>>

⁷ Yakubu zu, <<Ho-du omön teeg da-u kargusse ban-tu ca da. Ya ca m-bu bö muut e üdu ut-reeg.>>

⁸ Se un zu wa, <<It zaar ut-kere da se ban-tu ca karugte ut-beet na hast ur-ta'ar dugu nu-u ur-du. Da-u o it dö'e u ya-du ca m-bu.>>

⁹ Yakubu o tek-u nomu un us-rem se Rahira teen u ban-du ca du uso-u wa ne, wuna goté ca e.

¹⁰ Da-u Yakubu hyane Rahira gwup-u Raban, yu-wuya ino-u wa, u ban-du ca Raban ne wa dö'e wa hast ur-ta'ar dugu nu-u ur-du wa yu' ca yu-wuya ino-u wa m-bu.

¹¹ Se Yakubu ham-ut Rahira, wa kust gut-du us-kan su ur-so.

¹² Yakubu tamug waru Rahira uzü, <<Me dugu ko-du uso-u ró de, Rebeka wa matu me.>> Se wa kusum m-som wa waru uso-u wa.

¹³ Da-u Raban hoge uzü Yakubu, wa'u du-dim-u wa tegen, wa kusum m-som wa bit wa. Se wa shipis wa, wa ham-ut wun tumsu wa muutun wa u-bu. Se Yakubu waru wun nomu nome u-beet.

¹⁴ Raban zu wun, <<Nip-to, war-u ri bö oooge u hyu-m ri ne.>>

Yakubu gaag Riya ne e Rahira

Yakubu shu'ut ukun u-pyat u-gan.

¹⁵ Raban zu Yakubu, <<Remu zu bö wa ko-ur ri wa bö oye, bö za nomu me m-tok za u-top da. Waru me nomu um dö'e top-du bö.>>

¹⁶ Raban ötte ya-ut-gwup yur, yu wuya na zu wa Riya, yu dim tumsu na zu wa Rahira.

¹⁷ Riya zatte is-ut so-to sok da, sedi Rahira ötte shu-u so-o u war-u so-o ne.

¹⁸ Yakubu ɔ ŭt-cwan ɛ Rahira, wa waru uso wa, uzu, <<Abite bo ya'u me Rahira, gwup-u rek-wa ró wa shu'ut neta ri, me nom-u bo m-tok us-hak us-ta'er>>

¹⁹ Raban zu, <<Ŭm eeste, um yasú bo Rahira dú um ya'aste wakun Rahira. Bo shu'ut u ane u me ne>>

²⁰ Yakubu nom gorom us-hak us-ta'er remu wa guut Rahira. Sedi hak-us se wa hyen se cashi remu cwan-tu wa otte Rahira.

²¹ Se Yakubu zu Raban, <<Ya me neta ri, remu zu hak-su gormu ri taag, um ɔ ussa um ga Rahira u da-o>>

²² Raban kargusse a-us-bor-u wa ne, wa bun morog-du gag-du ur-gu du re-du nom ut-re.

²³ Sedi da-u gyup-mu nome Raban kub Riya wa huutu Yakubu, wa roog u wa ne.

²⁴ (Raban yase gwup-u wa m-tok-u wa Zirpa udu gwup-u wa Riya wa shu'ut wa m-tok-u wa.)

²⁵ Sedi da-u Yakubu yune ur-wun se wa hyen Riya! Wa zu Raban, <<Ŭm nong m-tok u remu Rahira, ko iya ɔ da? Ŭrem-u yan-o bo nom-tu me us-bi?>>

²⁶ Raban zu, <<Ŭr-ma it hon-hon ɔ da, u du-dim-u gwup wa ba yu-wuya m-ha ur-gu da.

²⁷ Yage ho-tu ut-ta'er tu po-mu ur-gu u aruk, it do'e ya'u bo Rahira tumsu, sedi se bo swurug m-nom us-hak us-ta'er su gorom>>

²⁸ Yakubu ees wa sur sekun hak-se us-ta'er. Da-u roog-mu ut-ta'er mu ɛ nomte ur-gu ɛ Riya arke, Raban yasú wun Rahira tumsu.

²⁹ (Raban yase gwup-u wa m-tok-u wa Biruha udu gwup-u wa Rahira wa shu'ut wa m-tok-u wa.)

³⁰ Yakubu roog tumsu u Rahira ne. Wa cwanug Rahira m-zeg Riya. Sedi wa sur m-nomu Raban m-tok us-hak us-ta'er.

Yaag-u Yakubu mate

³¹ Da-u Yawe hyane Yakubu cwanug Rahira m-zeg Riya, se wa yu' wa mat-du yaag, sedi Rahira kwung ur-mat da.

³² Se Riya nom ut-men wa mut ya-du ur-campa. Se wa te'e wa ur-dim Ruben, nomu na zuye dim-ur re u rem-du ut-Ibra-ne, gwat, ur-ya. Riya zuug, <<Remu uzu Yawe gwak-ut swadu ur-kob-u ri. Za u-sakna campa ri ut-cwan me u da-o>>

³³ Wa sur m-nom ut-men tumsu wa kum dekun ya-du ur-campa de, wa te'e wa ur-dim Simiyon, uka na fogte dim-ur re na zu, <<Yawe hokos>> Se wa zu, <<Yawe hok uzu na cwanug me sok da se wa sur m-ya me dekun ya-du ur-campa de>>

³⁴ Se wa sur m-nom ut-men, da-u wa mate ya-du ur-campa, wa zu, <<Ŭ da-o um nak uzu campa ri u dapurse me, remu um

maktu wa ya'ag-u campa-ne tut>> Se wa te'e wa ur-dim Rewi uka na fogte dim-ur re u rem-du ut-Ibra-ne na zu, <<ut-same ur-be ur-gan>>

³⁵ Tumsu Riya sur m-nom men-tu ub wa mut dekun ya-du ur-campa de. Wa wa'u wa ur-dim Yahuda, haka na fukte dim-ur re na zu de <<Ŭt-vam>> Wun zu, <<Ŭ da-o me nome Yawe ut-vam>> Se Riya te'e wun ur-dim Yahuda. Se Riya yage mat-du yaag.

30

¹ Da-u Rahira hyane wa maktu Yakubu ya'ag da, wa hu shub-du yu-wuya wa. Wa kon Yakubu wa zu, <<Ya me yaag ko um mar!>>

² Yakubu hog us-ryab, wa zu Rahira, <<Ŭme wa u-Ru, wu hose bo ur-mat-du yaag?>>

³ Rahira zu, <<Kab Biruha tok-u ri, no wa ne roog ko wa matu me yaag kome ut-kwum yaag dugu-du wa>>

⁴ Se wa yasú wa Biruha tok-u wa u wa shu'ut neta wa, Yakubu roog u wa ne.

⁵ Biruha nom men-tu ub wa matu Yakubu ya-du ur-campa.

⁶ Rahira zu, <<Ru-u nongu me kwup-du us-rem su so-se wa hok kan-us ri wa ye me ur-ya du ur-campa>> Se wa te'e wa ur-dim Dan, nom-u na zuye dim-ur re u rem-du ut-Ibra-ne na zu <<kwup-du us-rem hon-hon>>

⁷ Rahira tok-u Biruha nom ut-men u-yurumse wa matu Yakubu ya-du ur-campa.

⁸ Se Rahira zu, <<Ŭm nong ut-noos sok u yu-wuya ri ne, um reeg m-gag>> Se wa te'e ya-ur re ur-dim Napari uka na fogte dim-ur re u rem-du ut-Ibra-ne na zu <<ut-noos>>

⁹ Da-u Riya hyane wa yakke ur-mat, wa kub tok-u wa Zirpa, wa yasú Yakubu wa shu'ut neta wa.

¹⁰ Riya tok-u Zirpa matu Yakubu ya-du ur-campa.

¹¹ Se Riya te'e wa ur-dim Gad, dim-ur re na zuye <<Re ur-korro>> remu zu wa zuug, <<Ŭm reeg ur-korro!>>

¹² Riya tok-u Zirpa matu Yakubu ya-du ur-campa du u-yurumse.

¹³ Se Riya zu, <<Me wa ur-so wa m-oge, neta-ne do'e fag-du me ur-so>> Wa te'e wa ur-dim Ashur, nomu na zuye Ashur <<Ŭr-so>>

¹⁴ Da-u gos-mu fat nome, se Ruben to ur-dog wa kwumun us-baat su kab-du ut-men su cwuune wa getun se wa mutun ino-u wa Riya. Se Rahira kon Riya wa zu, <<Gag jab, ya me baat-su kab-du ut-men su zwaru ró getnu bq>>

¹⁵ Sedi Riya zu wun, <<Ŭm-u bo nomu me u-beet u bo onkte me campa ɔ korge bo da? Ŭ da-o tumsu bo ut-sa bo onk baat-su zwaru ri mutun me tumsu?>>

Rahira zū, <<U gyup-mū ya-o mē zū campā ri u roog u bō nē abite uzū bō ya mē baat-sū kab-dū ūt-men sū zwarū rō saannū bō.>>

¹⁶ U hō-ur rē m-rim, da-u Yakubu ooge muun dūgū u-tak, sē Riya dō'e wa bit wa. Riya zū Yakubu, <<Sē bō roogte mē nē u ya-o m-gyup, ūm ooste bō u baat-sū kab-dū ūt-men sū zwarū ri sanū mē.>> Sē u gyup-m mō wa roog u Riya nē.

¹⁷ Ru-u onk toog-us Riya, wa nōm men-tū ub. Wa matū Yakubu ya-dū ūr-campā dū ūr-tanurse.

¹⁸ Sē Riya zū, <<Ru-u yaag mē og-ur so-dē remū ūm ya'astē campā ri gwup m-tōk-u ri.>> Sē wa tē'e wa ūr-dim Issakar, nōm-u na fuge dim-ur rē u rem-dū ūt-lbra-nē <<u-top.>>

¹⁹ Riya sur m-nōm men-tū ub wa matū Yakubu ya-dū ūr-campā dū u-shishin.

²⁰ Riya zū, <<Ru-u nōngu mē nya-u so-o, unō da-o campā ri ya'u mē m-zeg, remū zū ūm maktū wa ya'ag-u campā-nē shishin.>> Wa tē'e wa ūr-dim Zeburun. Nōm-u na zū Zeberun o <<m-zeg.>>

²¹ Da-u wa surē m-mat ya-dū ūr-gwup wa tē'e dē ūr-dim Dinatu.

²² Sē Ru-u bakūs u Rahira nē, wa er kōn-us wa sē wa yū wa ūr-mat.

²³ Wa nōm ūt-men wa mut ya-dū ūr-campā. Wa zū, <<Ru-u haste mē m-'e.>>

²⁴ Sē Rahira tē'e wa ūr-dim Yusuhu, nōm-u na zū dim-ur rē m-swur, remū zū wūn zūug, <<Yawe swurū wūn dēkun ya-dē bu-ri.>>

Nōm ūt-kom-u Yakubu swurug

²⁵ Da-u Rahira matē Yusuhu, Yakubu zū Raban, <<Ūm o ūssa bō yagū iya ūm ūt-sa ūm mu u dak-u ri iya.

²⁶ Ya mē ya'ag-u ri u nēta-ūt ri nē, i ūm nōm-tū bō m-tōk, ūm ūt-sa ūm mu, bō nak tat-u m-ank mū ūm nōm-u bō.>>

²⁷ Raban zū wūn, <<A ūm kumē hyu-m pusmō ūdū rō, gag jab er mē, ūm shū'ute wa nōm ūt-kom sok, ūm nak dūgū u-gwat uzū Yawe wa'agu mē kom-u so-o u rem-u rō.

²⁸ Warū mē nōm-u bō dorū mē, mē top-u bō.>>

²⁹ Yakubu zū wūn, <<Bō nak uzū ūm nōng-u bō m-tōk, bō nak ūka bisa-ūt rō surte u kom-ūt ri.

³⁰ Bisa-ūt rō oog cashi kanda ūm haan, sēdi nōm ūt-kom-u rō swurug u-tāt sok. Yawe wa'agu bō kom-u so-o u kō-uyan ūm nōmē u-beet. ſSēdi u da-o, rēnē o mē? ſMūnē o ūm dō'e hēesē cūn-dū ūkon remū ya'ag-u ri?>>

³¹ Raban shit Yakubu, <<ſYan-o ūm dō'e ya-dū bō?>>

Yakubu shūs wa zū, <<A-bō ya mē ūkon nōm-o da. Sēdi abite uzū bō nōm-u mē ūnōm u-gan, mē ūt-rē u-shū u gwat-dū ban-tū ca rō:

³² Yagē ūm cwa ban-tū ūt-bisa rō u ya-o, ūm hast ca u gwaar nē i otte dakur-ūt rim-tō, u same u ya-tū kag-u ca nē tū ooge rim-tō ūt-beet. Bō ya mē tō ūt-beet ē shū'ut og-dū m-ank-u ri.

³³ U anē u-shū, a-bō gwatē bisa-tū bō ya'u mē tō shū'ut og-ur ri, bō ūt-kere ūt-nap uzū mē wa-ūt-nip wa. Abite uzū bō hyanug gwaar i zatte ūt-dakur da kō kag-u ca i za rim-e da, bō nak uzū hiw-tō ūm hiwē dūgū-dū rō.>>

³⁴ Raban zū, <<Yagē u shū'ut ūka bō zutte.>>

³⁵ U gandi hō-ur rē Raban hast gob-u gwaar ē otte ūs-ker ūt-dakur nē, u so-u gwaar nē beet i otte ūt-dakur kō dakur-ūt pus-tō nē, u kag-u ca rim-e nē beet, wa yasū ya'ag-u wa ē ha ūt-gwat.

³⁶ Sē Raban kūb ūt-bisa wa nōm ha-mū m-roog ūt-tūt, rem uzū wa o ūssa wa nōm m-ra u Yakubu nē, Yakubu rē u-shū u gwat-dū ban-dū ūt-bisa Raban tū kuse.

³⁷ Sē Yakubu getūn fē-sū tesu popra u te-yū armōm nē u te-yū perēn nē, wa nyuuk kwuk-tū dōm, wa yagē mēr-dū u-te u pus-de.

³⁸ Wa kūb fē-sū ūs-tē sē wa guns be-dū ban-dū bisa-ūt sote m-bū, remū zū kūna ē nōm-tū ūs-naar da-u ē haanē u swadū m-bū.

³⁹ Da-u ē nōmē ūs-naar u-shū fē-sū ūs-tē sū pusse sē, ē mut yaag i otte ūs-ker ūt-dakur nē u war-ūt ē.

⁴⁰ Yakubu hast kag-u ca ē dūgū ban-dū ca Raban, da-u ē o ūs-naar sē wa muut ē m-gwat bisa-ūt Raban tū ooge u dakur-ūt rim-tō nē. Iya-o wa nomtē ūt-bisa wa reet u-shū, wa kūngusse bisa-ūt wa dūgū-dū bisa-ūt Raban.

⁴¹ Da-u bisa-tū zegē m-yar o ūs-naar, sē Yakubu rūst fē-sū te-ūs sē sū wa kūna u-shū ban-dū bisa-ūt tō. Remū ē nōm-ūt ūs-naar u-shū fē-sū te-ūs sē.

⁴² Sēdi wa nōm-ūt iya u i ooge za m-yar da. Ban-dū ūt-bisa tū zatte ūr-beb sok da ē muus ūdū Raban, i ooge ūr-beb ē muus ūdū Yakubu.

⁴³ Iya-o hen, Yakubu kumtē rē-u u-shū sok, wa kum ban-dū ūt-bisa u gwaar nē u-tāt, u tōk-nē campā-nē u tōk-nē nēta-nē, u rakum nē u janka nē.

31

Yakubu somog dūgū-dū Raban

¹ Yakubu hōk ya'ag-u campā-nē Raban ūs-rem uzū, <<Yakubu kooste nōmū ūso-u in

otte u-beet tumsu wa kwumug nom ut-kom uno u-beet dugu nom-tu ooge tu uso-u in.>>

² Yakubu hyen uzu jab-u Raban zamun u wa ne uka otte da.

³ Se Yawe zu Yakubu, <<Barme m-mu u dak-u uso-u ro u bu-u wa ne, me ut-nom ur-kot u bo ne.>>

⁴ Se Yakubu fog Riya e Rahira e haan ur-dog u be-du wa otte u gwat-du ban-du bisa-ut wa.

⁵ Wa zu e, <<Um hyanug jab-u uso-u no o zamun uka it u wa ne otte da, sedi Ru-u uso-u ri o ur-kot u-me ne.

⁶ No nak uka um nomte uso-u no m-tok u beb-du war-u ri ne ur-beet.

⁷ Sedi wa nongu me nom-u yo-o, wa swaske og-ur ri uso u-op. Sedi Ru-u yaag wun fun-yu wa dote u hon-su me da.

⁸ A wa zuye, <Gwaar i ut-kaap e ooge i ri,> se gwaar beet e ha mat-du yaag ut-kaap ne. Tumsu a wa swase jab-u wa uzu, <Gwaar i us-ker us-ker e ooge og-ur ro,> se ban-du gwaar beet e ha mat-du yaag us-ker us-ker.

⁹ Iya o Ru-u nomte, wa kub bisa-tu uso-u no, wa yasu me.

¹⁰ <<Da-u kab-du ut-men u ban-du ut-bisa nome, um nomug bo'. Um hyen gob-u gwaar e o us-naar u so-yu u-gwaar ne e o us-ker us-ker, ko ut-dakur, ko ut-kaap ne.

¹¹ Se bo' um nome, Wa-tom u-Ru zu me, <Yakubu!> se um zu wa <Me ya.>

¹² Wa-tom-u-Ru zu me, <Gwat, bo hyan gob-u gwaar i ooge us-naar ban-du ut-bisa i o us-ker us-ker, ko ut-dakur, ko ut-kaap ne, remu zu um hyanug nom-u Raban ooge nom-u bo u-beet.

¹³ Me ooge u-Ru u Beter, be-du na watu bo yunuste ut-ta'ar m-kim uka ta'ar-du ut-huktin tumsu be-du bo nomte us-tond u-me ne. U da-o yage dak-u uno za naas u-da bo mu u dak-u ur-mat-u ro.>>

¹⁴ Rahira e Riya e shus, e zu, <<Nong it ur-zwar sok, it zamun u re-du nom-tu ut-kom tu uso-u it.

¹⁵ Wa muute it uka ham-ut ne. Wa babug it, tumsu wa horusse shik-u bo tope remu it beet.

¹⁶ Nom-u ut-kom u Ru-u ya bo dugu-du uso-u it, og-ur it de u ya'ag-u it ne, u remu iya nomon nom-u Ru-u zu bo nom.>>

¹⁷ Se Yakubu suk neta-ut wa u ya'ag-u wa ne u-dom rakum.

¹⁸ Se wa yun bisa-ut wa ut-beet u shu wa, wa kargusse u nom-tu wa kume ne ut-beet u Padan-aram se wa aruk m-mu u dak-u Kan'ana, u Gas-u uso-u wa Ishaku otte u shu'ut.

¹⁹ Kanda Yakubu u neta-ut wa, u ya'ag-u wa ne aruk, Raban o m-ra remu wa or-ut can-tu ca. Rahira hiwis ru-tu u-bu tu na maye tu e'-du bu-u tu ooge tu Raban. Tumsu wa aruk u to ne.

²⁰ Yakubu engusse ver-us Raban net-u Aram, u wa gugumte waru wa uzu wa do'e u aruk.

²¹ Yakubu aruk u nom-tu wa otte ne ut-beet. Wa pus gi-yu Yufiretis, wa aruk m-da u-domu ror-tu dak-u Giriyaad.

Raban dorog Yakubu

²² Da-u rooge ut-tut, na waru Raban uzu Yakubu somog.

²³ Se wa kargusse net-tu bu-u wa ut-beet ur-kot u wa ne e aruk m-som m-dor Yakubu m-roog ut-ta'er. Wa o dorru dim-u wa ut-mor u wa ne m-te ror-tu dak-u Giriyaad.

²⁴ Se Ru-u haan udu Raban net-u Aram u bo' m-gyup da-u wa ooge m-roog, wa zu wa, <<A-bo o jarun bo zu Yakubu okon nom-o da, ko u so-o ko u yo-o da.>>

²⁵ Raban bit wun da-u is gase u be-du wa nomte ur-rimpa u dom-u ror-du dak-u Giriyaad, Raban u net-ut wa ne e nom du e rimpa-de ut-mor u Yakubu ne.

²⁶ Raban zu Yakubu, <<Zyan-o bo nomu me iya? Bo engusse me us-ver, tumsu bo kub ya-ut-gwup-u ri m-nok sha-mu tok-ne i m-gag.

²⁷ ZRem-u yan-o bo somte m-yasa bo engusse me us-ver? ZRemu yan-o bo gugumte waru me, se um yage bo aruk m-yar u-tek ur-so, ut-sep ne, u gongu tu ur-so ne, us-moro ne?

²⁸ ZYan-o hose bo yage um ham-ut ya-ut-gwup-u ri u ya'ag-u ya'ag-u ri ne um waru e uzu se ur-ho? Bo nomug nom-tu m-rag.

²⁹ Um o ur-beb ne, du um dote u hon-su bo, sedi gyup-ne m-gyup Ru-u uso-u ro hyumug me uzu, a um o jarun um zu bo okon, ko u so-o ko u yo-o da.

³⁰ U da-o bo arukte remu zu bo ekuste m-tumb ne uzu bo mu u bu-u uso ro. ZSedi remu yan-o wa-e bo hiwiste me ut-ru?>>

³¹ Yakubu shus, wa zu Raban, <<Um o hog-du u-gyer, um kabug u jab-u ri uzu bo kab ya-ut-gwup-u ro dugu-du ri ur-beb.

³² Sedi a-bo hyane wakun u ru-u ro ne, wa za ut-shu'ut ur-fat da. U shu net-tu ko-ur ro beet, gwat u hi-du warró ko abite zu okon oro u it kabne dugu-du ro u ane udu ri. A-bo hyane, se bo kab.>> Yakubu nak hyen uzu Rahira hiwistun cun-du e'-du u-bu Raban da.

³³ Raban to rimpa-ur Yakubu ukun, wa to me rimpa-ur Riya wa got, wa to tumsu be-du rimpa-du tok-ne neta-ut ro ut-yur sedi wa hyanug okon da. M-vaste wa to rimpa-ur Rahira.

³⁴ Sedi, Rahira kabgun ru-tu u-bu tu na maye tu e'-du bu-u tu ooge tu Raban wa guns u nom-du ur-shu'ut u dom-u u-rakum wa shu'ut u dom-u de. Raban gotusse kohene wa hyanug okun da.

³⁵ Rahira zū ūso-u wa, <<Ūso u-bu ri, a jab-ū rō na ū-me ne da. Ūm da kerre ūr-yune ū-shū rō da, remū zū ūm o hyu-mū ū-pyaat yū neta-ne.>> Se wa gotusse wa hyanug ru-ū e'-dū u-bu wa da.

³⁶ Jab-ū Yakubu nū sok wa shit Raban ūzū, <<Ūyan-o ūm nōmē ū yō-o? Ūyan ba'as-to ūm nōmū bō, tū bō otte ū gotū me?

³⁷ Bō cwagusse cwū-ūt ri ūt-beet tū ūm otte. Ū da-o kosū me okon oro ū bō hyane ū ooge ū rō! Cin o ū ane ū-shū it, ū-shū net-ut in, ū kowan ū hyan. Yage e nōmū in kwup-dū ūs-rem!

³⁸ <<Ūm shū'ute ū bō ne ūs-hak ūr-shik (20). Mangu ca rō ū so-ū gwar-ū rō ne e tamug naas-dū ūt-men da. Ūm tamug tū-dū kō ū-ca ū-gan ban-dū ca rō da.

³⁹ Ūm tamug mutun bō ū-dū ū-bisa ū nōm-yū ūr-dog hoye da, bō wū me ūm top nōm-ū enke ū-beet. Tumsū bō zū ūm top bō i na hiwe kō ū-hō kō m-gyup.

⁴⁰ Ūm swaag ūr-kōb ū nōm-ū bō m-ank ū-ho, m-tor ne, ūm kum-ūt m-roog m-gyup da.

⁴¹ Iya-o hak-us ri ūr-shik ūm o nōm-ū bō m-tok ū bu-ū rō! Ūm nong ūs-hak op ūs-nas [14] ū remū bō ye'et me ya-ūt-gwup-ū rō, tumsū ūs-hak ūs-shishin ū remū ban-dū bisa-ūt rō. Bō swase me nōm-ū ooge og-ur ri ū-so ū-op.

⁴² Ūzū ū-Rū ū ūso-ūt ri, Rū-ū Ibrahi tumsū ū Rū-ū ūso-ū ri Ishaku wū wa nōmē m-zap ū gyer-ū wa ne, ūzū wa o ūr-kot ū-me ne da, bō za yanug me ūt-kom zan. Sēdi Rū-ū hyanug pama-ū ri tumsū ūka ūm nomte m-ank sok, o wa'e wa nomte bō ūt-him gyup-ne m-gyep ūzū a-bō jarun bō zū me okon da.>>

Yakubu ne e Raban e nomug estedu ūs-rem

⁴³ Raban zū Yakubu, <<Neta-ūt rō ya'ag-ū ri e, ya'ag-ū e ya'ag-ū ri e, ban-dū bisa-ūt rō tun-to tū ri to, nōm-ū bō hyane ū-beet ū ri o, bō o m-ha ne Ūyan-o ūm dō'e ūt-nōm ū da-o ū mottū ya'ag-ū ri ne, kō ū ya'ag-ū e, mate ne?

⁴⁴ Haane ū da-o, ū yo-ū nōm estedu ūs-rem, yage ū shū'ut ūs-nap ūdū yo-ū.>>

⁴⁵ Yakubu kabun ūr-ta'ar wa ser de ū-dak m-kim ūka ta'ar-dū ūt-huktin, ū shū'ut ūs-nap.

⁴⁶ Se Yakubu zū net-ūt wa, <<Kargussun ūt-ta'ar.>> Se e kabun ūt-ta'ar e kargusse to ūr-kir, e re nōm ūt-re ū kit-ū kir-ru ūt-ta'aru de.

⁴⁷ Raban te'e be-ur re ūr-dim Jegar-sahaduta, nōm-ū na zū iya (ūr-kir dū ūt-bakus) tumsū Yakubu fog be-ur re Gareed, nōm-ū na zūye iya tumsū ū rem-dū Ibraniyawa <<ūr-kir dū ūt-bakus.>>

⁴⁸ Raban zū Yakubu, <<Dinde kir-dū ūt-ta'ar de dū ūs-nap de ūdū rō ne ū ya-o.>> O wute na fog-ūt de Gareed.

⁴⁹ Na fog be-ur re tumsū Mizupa, (nōm-ū na zūye iya be-dū wadu ūr-is), remū zū Raban zūug, <<Yage Yawe wa ūr-is ū dōm-ū yo, yo-ū ship estedu ūs-remū din-de, da-ū wakun zare ū hyan-dū orū wa da.

⁵⁰ A mune ūzū bō nong ūa'ag-ū ri nōm-ū yō-o kō bō sur m-ga tokon neta to, kō ba shū'ute ūzū wakun zaaru kit-ū yo-ū da, bakse ūzū Rū-ū gwat-dū yo.>>

⁵¹ Raban zū Yakubu, <<Kir-dū ūt-ta'ar ū dinde, tumsū ū ta'ar ūr-dinde dū ūm sere ū tek-ū me yo.

⁵² Dinde kir-de de o ūs-nap, tumsū damra dū ūr-ta'ar dinde de de'e bak-sū yo-ū, ūzū ūm zaaru pas-dū ta'ar-dū rinde rem ūm nōm-tū bō nōm-ū yō-o da, tumsū bō zaaru pas-dū de rem bō nōm-tū me nōmū yō-o da.

⁵³ Yage Rū-ū Ibrahi ū Rū-ū Nahor ne, ū Rū-ū ūso-ū e ne, ū wa nōm-ū yo-ū kwup-dū ūs-rem.>>

Yakubu nōm ūs-tond ū dim-dū ū-Rū ū ya-dū ū-gyer ū ūso-ū wa Ishaku.

⁵⁴ Yakubu yaag ūr-toog ūdū ū-Rū ūkun ū-dōm ūr-ror wa bun kō-ur wun e haan ū be-dū re-dū nōm ūt-re. Da-ū e tase re-dū nōm ūt-re, kuna e roogte ū gyup-m mō.

⁵⁵ Da-ū is gase ūr-wun tep tep, Raban ham-ut ya-ūt ūt-gwup ū wa ū ya'ag-ū ya'ag-ū wa ne wa wa'ū e nu-ū so-o. Wa yune wa aruk m-mū.

32

Yakubu zongte wa gotun e Isuwa

¹ Yakubu tumsū wa re ū-shū ū ha-m wa ne, a-tōm ū-Rū haan e bit wun dōm-ū ū-fun.

² Da-ū Yakubu hyane ūn, wa zū, <<Dinde be-de, be-dū ū-Rū de.>> Wa wa'ū be-ur re ūr-dim Mahanayim. Nōmū na zūye Mahanayim <<ūt-rimpa ūt-yur.>>

³ Yakubu tom a-tōmū wa ne ū-shū wa m-ha ūdū yū-wuya wa Isuwa ū gas-ū Seyir, dak-ū Edom.

⁴ Wa zū ūn, <<Nōm-ū nō de zū Isuwa ūso ū-bu ri or-ū ri ya, <Nōm-ū tok-ū rō Yakubu zūye ya, ūm shū'ute ūdū Raban tumsū kuna ūm otte me te ūno da-o.

⁵ Ūm otte ban-dū na, ū ca ne, ū janka ne, ū gwaar ne, ū tok-ne neta-ne ū campa-ne. Ū da-o ūm o tomtun sin-se rem-se ūdū ūso ū-bu ri, ūzū kome kwumū hyu-m pismo ūdū rō.>>

⁶ Da-ū a-tōm ne mūyūne ūdū Yakubu, e zū, <<It Haag ūdū or-ū rō Isuwa, wa oon ū campa-ne ūt-kok ūt-nas [400], ū nō wa ne gotun.>>

⁷ Yakubu hog ū-gyer sok ū nōm-ū na warū wa ne, se wa mot net-tū ooge ūr-kot ū wa, ū ban-tū ca ne ū gwaar ne ū rakum ne, ūt-ban ūt-yur.

⁸ Wa nong us-dorog uzu, <<Kō da Isuwa kwūp ban-dū ur-gan, jiya ban-dū ur-gan ut-kusum.>>

⁹ Se Yakubu nom us-toog, <<Ru-u uso-u ri Ibrahi, Ru-u uso-u ri Ishaku, Yawe, bō zū me, <Arke m-mū u dak-u ró u kō-ur ró ne, tumsu me ut-wa bō re u-shu.>

¹⁰ Me um korge na zū bō kosku me cwan-ut ró tumsu nip-ut ró ne tū bō kosu me da, me yu ooge tok-u ró. Da-u um yage u-bu tumsu um pus gi-yu Jodan, um zatte okon da se kom-yu m-ha, me ya u da-o bu-u ri shu'ute u yat-o ut-ban ut-yur.

¹¹ Yawe, me ya um o us-toog udu ró, bō gu me dugu kom-tu or-u ri Isuwa. Um o hog-du u-gyer uzu wa oon u zwarnu it m-dum, u ya'ag-u ri ne u neta-ut ri ne.

¹² Bakse uzu bō nongu me estedu us-rem, bō ut-wa um re u-shu tumsu bō ut-wa u ya'ag-u ri shu'ut u-tát ba m-hereg mū m-sa, mū zaare ut-ogre da.>>

¹³ Yakubu roog ukun be-du wa otte m-gyup m-gan, se wa dugur cwu-tu u-nya dugu nom-tu ut-kom-u wa, wa tom-ut to udu yu-wuya wa Isuwa:

¹⁴ Mangu gwaar ne ut-kok ut-yur [200], gob-u gwaar ur-shik [20], mangu ca ne ut-kok ut-yur [200], tumsu kag-u ca ur-shik [20],

¹⁵ u rakum ne ur-shik u op [30], u mangu na ne ut-shik ut-yur [40], gob-u na op, mangu janka ur-shik [20], tumsu gob-u janka op.

¹⁶ Wa wu tok-ne wa e gwat bisa-ut to, ut-ban ut-ban, wa zū tok-ne wa, <<Arkun u shu ri, u nō ya' ur-ker u koduhe ban-dū ut-bisa de.>>

¹⁷ Wa zū ban-dū ooge u shu, <<Da-u or-u ri Isuwa haane udu nō wa shit nō, <Nō net wan to nō ooge? <Tumsu hene o nō otte m-ha? <Wana tumsu otte tun-to bisa to tū nō otte ut-beet?>

¹⁸ Se nō zū wa, <Bisa-tu tok-u ró Yakubu to. Sedi tū u-nya to tū wa zū na yase uso u-bu ri Isuwa. Wa oon u dim-u it.> >>

¹⁹ Wa sur m-nomu ban-du u-yurumse ut-him, udu u-tuturse ne u i ooge u gwat-du ban-tu ut-bisa ne ut-beet: <<Nō beet nō do'e zū Isuwa nom-u u-gan ũka um zutte or-ut nō ne.

²⁰ Sedi nō do'e zūdu wun, <Gwat tok-u ró Yakubu oon u dim-u it.> >> Yakubu nong us-dorog uzu <<Um o ũssa um swaan hi-ur ró u remu nya-u um tomte u-shu ri, da-u um hyane wun, jiya wunu kabu me ut-kom ut-yur.>>

²¹ Se cwu-tu u-nya tū Yakubu aruk u-shu wa, sedi Yakubu roog u-dim m-gyup ur-rimpa.

*Yakubu nong
ut-noos u-Ru ne*

²² Da-u gyup-mu nome Yakubu yune wa kub neta-ut wa ut-yur, u tok-u neta-ut wa ne, u ya'ag-u campa-ne wa ne op u-gan wa pus gi-yu Jabok u e ne.

²³ Da-u wa pase u un ne u din-de jit gwug-du u-koor de, wa pust nom-tu wa otte ut-beet.

²⁴ Yakubu wa kuse u war-wa ukun, yakun campa-ya haan wa nom ut-noos u wun ne se ur-gas is.

²⁵ Da-u netu wa hyane wa kerge wun da, se wa tum sharru u-kut u Yakubu de shate da-u wa ooge ut-noos u camp-a-ya ne.

²⁶ Se netu wa zū, <<Yage me um aruk, is Haag m-gas.>>

Yakubu shus wa zū, <<Um da yagu bō da se bō wage me nu-u so-o.>>

²⁷ Netu wa shit wa zū, <<Dim-ur ró de na zū wane?>>

Wa shus wa zū, <<Dim-ur ri de na zuye Yakubu.>>

²⁸ Se netu wa zū wun, <<Na zamun ut-swur m-fag bō Yakubu da, sedi Isra, rem uzu bō nong ut-noos u-Ru ne ut-net ne tumsu bō re ur-korro.>>

²⁹ Yakubu shit wun, wa zū, <<Gag jab waru me dim-ur ró.>>

Wun zū wa, <<Remu u-yan o bō otte ũssa bō nap dim-ur ri?>> Se wa wa'-u Yakubu nu-u so-o ukun.

³⁰ Se Yakubu fog dim-du be-ur re Peniyer du na zuye, <<Shu-u u-Ru remu zū um hyanug u-Ru u-shu u-shu ne, m-ha iya ne um marug da.>>

³¹ Da-u ho-du o rwuun se Yakubu yage Peniyer, wa o m-da us-teger remu sharru u-kut-u wa shakte.

³² De wute Isra-ne tu-ut ap-mu u-kut da, u haan u da-o, remu zū kut-o na tumte Yakubu.

33

Yakubu gogon e Isuwa

¹ Se Yakubu jakus is wa hyen Isuwa, u daan u campa-ne wa ne ut-kok ut-nas [400], se wa mot ya'ag-u wa u tek-u Riya, Rahira, u tok-ne neta-ut wa ne ut-yur.

² Se wa wu tok-ne neta-ut wa u ya'ag-u e ne u-shu, Riya doron e u ya'ag-u wa ne, tumsu Rahira ne e Yusuhu m-vaste.

³ Yakubu aruk u nu-du. Da-u wa nome mottu te-du be-du Isuwa otte, wa do'e wa he ut-jwun u shu wa u-dak uso u-ta'er.

⁴ Sedi Isuwa nom m-som wa bit wun wa ham-ut wun, se wa haatun hi-ur wun u zag ut-kap-u wa, kowan su gut-du or-u wa. Un beet kowan hu us-kan.

⁵ Isuwa got ut-neta u yaag ne. Wa shit, <<Net-ut tun-to tū ooge ur-kot u bō ne wanne e?>>

Yakubu zū, <<Yaag-u u-Ru ya'u tok-u ró e.>>

⁶ Se tok-ne neta-ut rô, da-u e o mottu be-du wun otte e hikne e haan e he ut-jwun shu-u e u-dak u ya-ag-u e ne.

⁷ Riya haan u i wa yaag-e ne, e sokot u-dak u shu wun. M-vaste Rahira haan e Yusuhu e he ut-jwun u shu wun.

⁸ Isuwa shit, <<Yan-o dorog-us rô, um hyanug ban-tu ut-bisa tun-to, ca, u gwaar ne, u na ne tu um goone u to ne u-fun?>>

Wa zu wun, <<Uso u-bu ri, um ut-sa um kum hyu-m pusmo udu rô.>>

⁹ Sedi Isuwa zu, <<Um otte nom-tu koru me, shipse nom-ut rô hi-du war rô.>>

¹⁰ Yakubu zu, <<O'o, gag jab, abite um kwumug hyu-m pusmo udu rô, kab nya-u ri, remu uzu hyan-du shu-u rô o sha-mu hyan-du shu-u u-Ru, bo ya u da-o bo kabug me u tek ur-so.

¹¹ Gag jab onke nya-u um haatun bo, remu zu u-Ru o ur-kot u-me ne um otte nom-u um o ussa u-beet.>> Yakubu ekse wun, wun kab nom-tu wa tomtun wun, Isuwa onk to ut-beet.

¹² Isuwa zu, <<To, zonge yo-u nok, me kosu bo u-fun.>>

¹³ Sedi Yakubu zu, <<Uso u-bu ri, bo hyanug ya-ag-u ri eken omon u rek-e, tumsu ban-tu ut-bisa eken otte ya-ut rektô ko'e, a it buze e m-som, e ut-murmusse beet.

¹⁴ Uso u-bu ri, gag jab, arke u-shu tok-u rô, it nokon cashi cashi, uka bisa-tu dote u keru ur-nok u ya-ut e ne, me bitu bo u Seyir.>>

¹⁵ Isuwa zu, <<Yage um yage tokon net-ut ri to udu rô.>>

Sedi Yakubu zu wun, <<Uso u-bu ri, a se bo nong iya da! Nom-u um ooge ussa bo hog reme-m ri.>>

¹⁶ U gandi ho-ur re Isuwa aruk m-mu u dak-u Seyir.

¹⁷ Yakubu aruk m-mu u dak-u Sukot, kuna wa muute ur-be remu a-u-bu wa ne nom-ut ur-yu ukun. Tumsu wa nome bisa-ut wa u-shingi, o wa-e wa fog-ut be-ur re Sukot, nom-u na zuye Sukot be-du ur-hure.

¹⁸ M-vaste, da-u Yakubu haane dugu Padan-Aram, wa teeg bo-u Shekem m-yar, dak-u Kan'ana, wa nom ur-rimpa ut-mor u-bo ne.

¹⁹ Yakubu oog ur-kengi du u-tak be-du wa nomte ur-shum u kwam-ut pus-to tu u-kok u-gan [100]. Dugu-du a-u-bu Hamor, uso-u Shekem, wa babe Yakubu kengi-ur re.

²⁰ Kuna wa mate ur-sak wa wa'-u de ur-dim Er Erohi Isra, dim-ur re na zuye, Ru-u Isra-ne.

¹ Dekun ho-de Dinatu, gwup-u Yakubu ne e Riya, wa do'e u wa hatu eken ya-ut-gwup ut-riig i ooge u shu'ut u dak-u o.

² Sedi da-u zwar-u Hamor net-u Hiwi, faruk-u dak-u Shekem hyane Dina, wa kub wa, wa nom-u wa ur-ryapuk ur-beb.

³ Jab-u wa to udu Dinatu gwup-u Yakubu. Wa o cwan-tu gwup-u wa sok, wa nom us-rem uka wa dote u nak-du jab-u Dinatu u gom-ut wa.

⁴ Se Shekem zu uso wa Hamor, <<Um o ut-sa bo kwumnu me gwup unwa, u wa shu'ut neta ri.>>

⁵ Yakubu hog uzu Shekem naaste gwup-u wa Dinatu. Ba shu'ute uzu ya-ag-u campane wa zaar u-bu da e o ur-dog u be-du gwat-du ut-bisa, wa zuug okon da se da-u e mune.

⁶ Hamor, uso Shekem, wa haan udu Yakubu wa nom us-rem u wa ne.

⁷ Da-u e o tek us-rem, ya-ag-u campane Yakubu muun dugu ur-dog. Da-u e hoge nom-u nome, jab-u e nu sok, remu zu Shekem nomug nom-tu m'-e u tek-u net-tu Isra du wa roogte u gwup-u Yakubu ne, nom-u kame da.

⁸ Hamor nom us-rem u Yakubu u ya-ag-u wa ne. Wa zu, <<Zwaru ri Shekem o u cwan-tu gwup-u no, um o us-kon, no ya' wa'-u-gwup-u no, Dina shu'ut neta wa.

⁹ Um o ussa u in nom ut-gu u tek-u in, u no ya' ya-ut-gwup-u no udu ya-ag-u campane it, tumsu it ut-ya no ya-ut-gwup-u it udu ya-ag-u campane no.

¹⁰ No ut-kere ur-shu'ut it, dak-u it u ya udu no. Shu'utun unô nom u-cerpa u it ne, a no kume u-tak u no ooge ussa, no ut-kere ut-o.>>

¹¹ Shekem nom us-rem u uso-u Dinatu ne u tu-wuto wa ne. Wa zu, <<Yagun um kum hyu-m pusmo udu no, me ya'u no nom-u no zuye u-beet.

¹² Kwupun me shik-u gorom u cwu-tu ur-gu ne u-tat uka no otte ussa, me ut-top nomu no ussa u-beet. Nom-u um ooge ussa u war-o ya me, wa-gwup ko wa ut-shu'ut neta ri.>>

¹³ Remu zu Shekem naaste Dinatu, ya-ag-u campane Yakubu poot Shekem e uso-u wa Hamor.

¹⁴ E zu un, <<It zaar u keru ut-nom iya da. It za ya-du gwup-u it udu i zatte ur-pes da, ut-shu'ut nom-tu m'-e udu it.

¹⁵ Fun-yu ut-doru ya, yu it dote ut-ees, abite zu no ut-ees na no nomu no ur-pes uka it otte.

¹⁶ Da-u o it do'e ya'u no ya-ut-gwup-u it, it ut-kab ya-ut-gwup-u no, it-u ut-shu'ut u-me no, in shu'utun us-gan.

¹⁷ Sedi a no gugme ut-ees u na nom-u no ur-pes, it-u kabu huno it Dinatu, it aruk u su it.>>

¹⁸ Hamor e wa'-u wa Shekem e ees u nomu un waru e ne.

34

Dinatu e net-tu Shekem

¹⁹ Shekem naaste u-da u nom-du kon-us sin-se da, remu wa o u cwan-tu gwup-u Yakubu sok. Shekem wa na zege m-ya m-zeg a-u-bu wa ne.

²⁰ Hamor ne e Shekem e aruk, e huut rem-us se udu nengen-tu u-bo u is-yu u-bo.

²¹ E zu un, <<Net-ut tun-to huub-ut in to, in yagun un shu'ut in u ane jab gan. Dak-u uno o u-tat o korge cundu un. Se in gaan ya-ut-gwup-u un tumsu in yasun un ya-ut-gwup-u in e ga.

²² Sedi un ut-shu'ut u in ne u ane in shu'ut us-gan u un ne a shu'ute uzu inu campa-ne in ut-nom ur-pes, uka un otte.

²³ Sedi a in nome iya, bisa-ut un u nom-tu un otte ne to ut-shu'ut tu in, yagun in ees u rem-us un ne, un shu'ut u in ne.>>

²⁴ Net-tu haane ut-beet u be-du ur-morog du u-bo e ees e kub Hamor ne e Shekem. Na nomu campa-ne beet i o u-bo ur-pes.

²⁵ Ba rooge ut-tut, ba shu'ute un omon u hog-du m-re mu ur-pes, ya'ag-u Yakubu yur, Simiyon e Rewi, tu-wuto Dinatu, e yune e kub us-van, e do'e e heese u-bo za nap-ur e, e horusse ya'ag-u campa-ne beet,

²⁶ m-ha Hamor ne e wa'-u wa Shekem. Un horusse e u van-su m-wur u un, se un kabun Dinatu dugu bu-u Shekem m-mu rimpa-ur e.

²⁷ Se ya'ag-u campa-ne Yakubu, i kuse, e haan u be-du u-tu net-ne tut otte, u-bo e koos nom-tu e otte ut-beet, remu zu e naaste huno-u e.

²⁸ E haan e koos ban-du na un, u ca ne, u janka ne, u nom-tu un otte ut-beet u-bo tumsu u-do ne ut-kengi.

²⁹ E kub nom-tu ut-kom-u un ne u ya'ag-u un ne u neta-ut un ne, u nom-tu un otte bu-ut un ne ut-beet.

³⁰ Yakubu zu Simiyon e Rewi, <<No hattun me swa-u ur-kob. No wa'ag um shu'ute nom ut-gugum udu net-tu Kan'ana u net-tu Periziya-ne, net-tu o u shu'ut u dak-u uno. In za u-tat da, a un same net-ut un, un heese me m-dum, unu ho me u bu-u ri ne.>>

³¹ Se un shus un zu, <<It zaar u yage un nomu du-dim-u it iya da. Dina a gwup wa wu kowan do'e m-roog u wa ne da.>>

35

Yakubu arukte m-mu u Beter

¹ Ru-u zu Yakubu, <<Yune bo zong bo aruk m-mu Beter bo shu'ut ukun. Bo ma-u u-Ru be-du toog wu haane udu ro da-u bo some dugu-du huno-u ro Isuwa.>>

² Yakubu zu net-tu u-bu wa u net-tu o ur-kot u wa ne, <<U kowan u rust ham-ut tu ut-ru tu za ur-fat tu wa o u to ne, tumsu muutun hi-ur no u-hen ne tumsu no swase cwu-tu u-war u no.

³ Yunun in nokon m-ha u Beter, be-du um dote ma-u u-Ru ur-sak du toog, wu onke kon-us ri da-u um ooge u swadu ur-kob wu ooge ur-kot ne kohene o um huute.>>

⁴ Se un yasu Yakubu ham-ut tu ut-ru tu un otte u nom-tu ut-to un ne. Yakubu kub nom-ut to wa takus u-dak u kug-du yakun teyu u kwuk ya u bo-u Shekem.

⁵ Da-u un zonge un aruk, se gyer-u haan dugu-du u-Ru maas net-tu bo-tu kit-su bo-u o u-beet wakun kerge nom-du m-dum u Yakubu ne da.

⁶ Yakubu u net-tu ooge ur-kot u wa ne haan u bo-u Ruz (u na zuye Beter) u dak-u Kan'ana.

⁷ Yakubu mu be-du toog, ukun wa te'e de ur-dim Er-Beter, (nom-u na zuye, u-Ru u Beter) remu zu kuna Ru-u hatun udu wun ukun da-u wa ooge u som-mu or-u wa Isuwa.

⁸ Da-u Debora wu wurge Rebeka mare, se na dok wa u kug-du te-yu u-kwuk u-ta u Beter ne. Se na fog dim-du be-ur re Aron-bekot (na zu <<te-yu u-kwuk yu us-kan>>).

⁹ Da-u Yakubu mune dugu Padan-Aram, Ru-u sur m-haan udu wun, wa wa'-u wun nu-u so-o.

¹⁰ Ru-u zu wun, <<Dim-ur ro de na zuye Yakubu sedi na zamun ut-swur m-fag bo Yakubu da. Dugu da-o dim-ur ro do'e ut-shu'ut Isra.>> Ru-u te'e wun ur-dim Isra.

¹¹ Ru-u zu, <<Me wa Ru-u otte ur-beb du ko-uyan. Nom ur-mat u bo kum yaag u-tat, ut-dak u-tat to de rwuun, faruk-tu do'e u rwuun dugu ya'ag-u ro.

¹² Tumsu me ya'u bo dak-u um tame ya-du Ibrahi ne e Ishaku. Me ya'u bo dak-u o udu ya'ag-u ro I do'e haan u dim-u ro.>>

¹³ Ru-u aruk wa yagu wun ukun u be-du wa nomte us-rem u wun ne.

¹⁴ Yakubu ser taar-ur yadde uka ta'ar-du ut-huktin wa yunus de m-kim be-du Ru-u nomte us-rem u wa ne, se wa aguz ke u-dom sha-mu ya-du toog u nom-tu ut-swa ne u-dom, wa daas m-noog u-dom tumsu.

¹⁵ Yakubu fug be-du Ru-u nomte us-rem u wa ne Beter.

Mar-m Rahira ne e Ishaku

¹⁶ Se un aruk un yage Beter. Tun un o m-ra u bo-u Eparat ne, Rahira heese remu ut-men tu ur-mat wa so ur-kob sok.

¹⁷ Da-u wa swa ur-kob udu ur-mat, neta wu gwat-du wun udu ur-mat zu wun, <<A-bo hog u-gyer da, u da-o bo swurug m-kwum ya-du ur-campa de.>>

¹⁸ Da-u Rahira ooge u mottu m-mar, sedi u vu'e su m-vaste wa, wa fug dim-du ya-du ur-campa wa Benomi (nom-u na zuye iya,

<<Wa'-u swadu ur-kob>>). Uso ur-ya fug ur-ya Banyamin (na zu <<Wa'-u kom ut-cwa u ri>>).

¹⁹ Rahira murus na dok wa u fun-yu hamu Eparat (na zu Betarami).

²⁰ Yakubu ser ur-ta'ar du ut-bakus u saag-u Rahira, had da-o ta'ar-ur re omön ukun.

²¹ Isra sur m-hikne wa do'e wa ser ur-rimpa u Migdar Edar.

²² Da-u Isra ooge u shu'ut ukun, Ruben roog u Biruha ne, neta ur-kit u uso wa. Yakubu hog rem-us se za naas u-da.

Yakubu otte ya'ag-u campa-ne op u yur.

²³ Yaag-u campa-ne Riya:

Ruben (mat-du u-shu Yakubu),

u Simiyon,

u Rewi,

u Yahuda,

u Issakar,

u Zeburun.

²⁴ Yaag-u campa-ne Rahira o:

Yusuhu u Banyamin.

²⁵ Yaag-u campa-ne Biruha,

tok-u Rahira o:

Dan u Napari.

²⁶ Yaag-u campa-ne Zirpa,

tok-u Riya o:

Gad u Ashur.

Tun-to to ooge dim-tu ya'ag-u campa-ne Yakubu e na matu wa u Padan-Aram.

Mar-m Ishaku

²⁷ Yakubu haan u-bu udu uso wa Ishaku u Mamre, u dapus Kiriya Arba (u na zuye Hebron), be-du Ibrahi ne e Ishaku shu'ute.

²⁸ Ishaku nong us-hak ut-shik ut-jwur [180].

²⁹ Ishaku nom vu'e su m-vaste wa, wa murus wa bit uso-tu uso-ut wa. Wa nong us-hak u-tat, ya'ag-u campa-ne wa Isuwa ne e Yakubu dok wa.

36

Yaag-u Isuwa

¹ Unto to ooge ogur-tu ko-ur Isuwa (Tumsu wa na fuge Edom).

² Isuwa gaan ya-ut-gwup yur dugu Kan'ana: Ada, gwup-u Erön ya-Het-ne, u Qhoribama, gwup-u A-na tumsu wa'-u wa'-u Zibeyon wa-Hiwi-ne.

³ Isuwa sur m-ga neta u-tuturse wu na foge Basemat. Basemat wa ooge gwup-u Ismaru tumsu du-dim-u Nebayot.

⁴ Ada matu Isuwa Eripa, Basemat mut Rewer.

⁵ Tumsu Qhoribama mut ya'ag-u campa-ne, Jewus, Jaram, u Kora ne. Yaag-u campa-ne e beet na mak-tu Isuwa e dak-u Kan'ana.

⁶ Isuwa kub neta-ut wa, u ya'ag-u wa ne u nom-tu u-bu wa ne ut-beet bisa-ut wa

ne, u nom-tu ut-kom-u wa kume u dak-u Kan'ana ut-beet, wa hate m-ra dugu-du huno wa Yakubu.

⁷ Remu tat-u bisa-ut un, za ut-nome un shu'ut ur-be ur-gan da, be-du un otte u shu'ut de zaar u koru un beet da.

⁸ Isuwa (wu na zuye Edom) shu'ut u gas-u ror-tu dak-u Seyir.

⁹ Unto ooge ogur-tu ya'ag-u Isuwa, net-u Edom, wu ooge u shu'ut u gas-u ror-tu dak-u Seyir.

¹⁰ Dim-tu ya'ag-u campa-ne Isuwa ya:

Eripaz (wa'-u Ada neta Isuwa) u Rewer (wa'-u Basemat neta Isuwa).

¹¹ Yaag-u campa-ne Eripaz:

Teman, u Omar, u Zepaho, u Gatama, u Kenaz.

¹² Eripaz otte neta ur-kit wu na foge Timuna. Wa mate Amarek wu ooge neta us-kit Eripaz. E ooge ya'ag-u ya'ag-u campa-ne i neta Isuwa Ada.

¹³ Yaag-u campa-ne Rewer:

Nahat, u Zera, u Shamma, u Miza. Ine e o ya'ag-u ya'ag-u neta Isuwa Basemat.

¹⁴ Yaag-u campa-ne neta Isuwa Qhoribama gwup-u Ana tumsu wa'-u wa'-u Zibeyon, e wa mate Isuwa:

Jewus, u Jaram, u Kora ne.

¹⁵ Ine e ooge ut-faruk u tek-u ya'ag-u Isuwa wu shu'ute yu-Yat-ya ut-ko u-tat.

Yaag-u campa-ne Eripaz mat-du u-shu Isuwa,

Wa shu'ute yu-Yat-ya ko-ur Teman, Omar, Zepaho, Kenaz,

¹⁶ u Kora, u Gatama, u Amarek ne. Ine e ooge i-yate ur-ko dak-u Edom wu rwune dugu Eripaz. Ine beet e ooge ya'ag-u ya'ag-u Ada.

¹⁷ Yaag-u campa-ne wa'-u Isuwa Rewer:

Nahat, u Zera, u Shamma, u Miza ne. Ine i-yate kodu rwune dugu Rewer Edom; e ooge ko-du ya'ag-u neta Isuwa Basemat.

¹⁸ Yaag-u campa-ne neta Isuwa Qhoribama:

Yu-Yat-ya Jewus, u Jaram, u Kora ne. E ooge i-yate i rwune dugu neta Isuwa Qhoribama gwup-u Ana.

¹⁹ Ine o ya'ag-u campa-ne Isuwa (wu na zu Edom), tumsu tunto o faruk-ut e.

Yaag-u Seyir

²⁰ Tunto o dim-tu ut-ko tu ya'ag-u campa-ne i rwune dugu-du Seyir ya-Hori-ne, e o u shu'ut u dak-u Edom:

Rotan, Shobar Zibeyon, Ana,

²¹ Dishon, Ezer, u Dishan. Ine o i-yate ko-du ya'ag-u campa-ne Hori, ya'ag-u Seyir, e o shu'ut u dak-u Edom.

- ²² Yaag-ü camp-a-ne Rotan e o: Hori ü Heman, hünö-u ya-i neta Rotan wa na züye Timna.
- ²³ Yaag-ü camp-a-ne Shobar:
Arban, Manahat, Ebar, Shepaho, ü Onam ne.
- ²⁴ Yaag-ü camp-a-ne Zibeyon e o:
Aya ü Ana. A-na wü hyane fug-su m-per yü bü-mü m-dung ur-dog da-u wa ooge ü gwat-dü janka üso wa.
- ²⁵ Ana otte yaag yur:
Ya-dü ur-campa na zü wa Dishon tumsu ya-dü ur-gwup na zü wa Qhoribama.
- ²⁶ Yaag-ü camp-a-ne Dishon e o:
Hemadan, Eshaban, Itaran, ü Keran.
- ²⁷ Yaag-ü camp-a-ne Ezer e o:
Birhan, Zaaban, ü Akan ne.
- ²⁸ Yaag-ü camp-a-ne Dishan e o:
Uz ü Aran ne.
- ²⁹ Ine e o i-yate kö-dü Hori:
Rotan, Shobar, Zibeyon, Ana,
- ³⁰ Dishon, Ezer, ü Dishan. Na panug dim-tü kö-ur Hori ü dim-tü i-yate ne, e o ü shü'üt ü dak-u Seyir.

Faruk-tü Edom

- ³¹ Tunto o dim-tü ut-faruk tü ooge ur-faruk ü dak-u Edom kanda wakun faruk wa nom ur-faruk dak-u Isra:
- ³² Bera (zwarü Beyor), wa shü'üt faruk-dü Edom. Dim-dü bö-u na züye Dina-haba.
- ³³ Da-ü Bera mare, Jobab zwarü Zera dügü Bozara, wa shü'üt ur-faruk.
- ³⁴ Da-ü Jobab mare, Husan dügü dak-u Tema-ne wa düus ur-faruk.
- ³⁵ Da-ü Husan mare, Hadad zwarü Bedad wü re bö-u Midiya dak-u Mowab, wa re ur-faruk. Dim-dü bö-u wa o na züye Afrit.
- ³⁶ Da-ü Hadad mare, Samara wü rwüne dügü bö-u Masareka wa shü'üt faruk.
- ³⁷ Da-ü Samara mare, Shawuru wü rwüne dügü bö-u Rehobot ü Gas-ü gi-yü Yu-firetis wa shü'üt faruk.
- ³⁸ Da-ü Shawuru mare, Baar-hanan (zwarü Akubor) wa düus ur-faruk.
- ³⁹ Ba Baar-hanan zwarü Akubor mare, Hadar shü'üt faruk, dim-dü bö-u wa na züye Pawa. Dim-dü neta wun de na züye Mehetaber gwup-ü Matad, gwup-ü Mezahab.
- ⁴⁰ Tun-to to o dim-tü i-yate i rwüne dügü-dü Isuwa, i ooge ü shü'üt ut-be e te'e üka kö-ut e:
Timna, Arba, Jetet,
- ⁴¹ Ohoribama, Era, Pinon,
- ⁴² Kenaz, Teman, Mibazar,
- ⁴³ Magadiyer ü Iram ne.
- E ooge i-yate Edom, u e otte ü shü'üt ü dak-u e otte.
- Isuwa ooge üso ü Edom-ne.

37

Yusuhu nong bo'

- ¹ Yakubu shü'üt ü dak-ü Kan'ana, be-du üso wa tamte shü'üt-dü ur-hamut.
- ² Ogor-tü ya'ag-ü Yakubu ya:
Da-ü Yusuhu ooge us-hak op us-ta'er [17], wa o ü gwat-dü ban-dü ut-bisa ü tü-wuto wa ne, ya'ag-ü camp-a-ne Biruha ü ya'ag-ü camp-a-ne Zirpa, neta-tü üso-u wa, se wa haatun üso e rem-su za so-se ü mottu nomu tü-wuto wa ooge ut-nom.
- ³ Isra cwanug Yusuhu m-zeg ya'ag-ü camp-a-ne wa beet, remu zü wa matuk wa' ü da-ü nengen-ur wa. Isra nomu Yusuhu toggö-u so-ya.
- ⁴ Da-ü tü-wuto wa hyane uzü üso-u e zek-ü cwan-ut wun, e gugum wun. E nomtu wun rem-us so-se da.
- ⁵ Yusuhu nom bo' da-ü wa ware tü-wuto wa ne bo'ü wa nome, e sur m-gugum wa.
- ⁶ Wa zü un <<Hogon bo'ü um nome.
- ⁷ Da-ü in ooge ü gugur-dü gug-tü fat u-tak se dü ri gug-de yüne ur-ees m-kim, da-u o tü nō gug-to haane to gunus dü ri gug-de to kwüküt u-dak.>>
- ⁸ Tü-wuto wun zü wun, <<Bo' ut-sa bö shü'üt faruk u-domu it? Bo' ut-gwat uzü bö ut-shü'üt faruk-ü it?>> Se e sur m-gugum wun remu bo'ü wa nome ü nom-ü wa waru e ne.
- ⁹ Da tase sur m-nom okon bo' o. Wa waru tü-wuto bo'ü o, wa zü, <<Hogon, um swurug m-nom okon bo' o, sedi ü uno da-o, ur-hö, ü pyaat ne, ü reger ne op-ü yur e he ut-jwun ü shü ri.>>
- ¹⁰ Uno da-o wun wargu üso rö bö-ü o üka wa wartu or-ut wa ne, se üso wun hagusse wun. Wa zü wun, <<Bo' m-hyan uzü ino rö ü-me ne ü tü-wuto rö ne it-ü ut-haan it he ut-jwun u-dak ü-shü rö?>>
- ¹¹ Sedi tü-wuto Yusuhu o ur-shub, üso wun hü us-dorog uzü, yan-o bo'ü nō ooge ut-zü.
- Tü-wuto Yusuhu bupuste wa*
- ¹² Dekun hö-de or-ut wun o ü gwat-dü ban-dü ut-bisa tü üso e ü Shekem.
- ¹³ Isra zü Yusuhu, <<Üka bö nupte, tü-wuto rö o ü gwat-dü ut-bisa ü dapus Shekem. Zonge um tom bö üdü e.>>
Wa zü wun, <<Um zongte.>>
- ¹⁴ Se üso ün zü wun, <<De'e, bö hyan tü-wuto rö ne ü ban-dü ut-bisa ne üka e otte, se bö mun bö waru me üka e otte.>> Yakubu tom Yusuhu dügü fug-yü Hebron m-ha Gas-ü Shekem.
- Da-ü Yusuhu teye bö-ü Shekem,
- ¹⁵ wakun net wa hyen wun ut-riig ur-dog wa shit wun, wa zü wun, <<Yan-o bö ooge ut-goot?>>

¹⁶ Yusuhu zü, <<Um o gotü tü-wuto ri ne. Gag jab, ¿ko bo waru me be-du e otte u gwat-du ut-bisa?>>

¹⁷ Se net-u wa zü wun, <<U, un yunge dugu ane, sedi um hok un o ut-zu, <Yage in de'e u gas-u Dotan.>>

Se Yusuhu dor or-ut wa ne m-ha Dotan, wa bit un ukun u Dotan.

Na bupuste Yusuhu m-tok

¹⁸ Da-u or-ut Yusuhu hyanne wa u daan, e nup wa dugu m-ra. Da-u wa nomne ut-mor u un ne, un gug nu-ut un uzu un ho Yusuhu.

¹⁹ Un zü or-ut un ne, <<Wa-bo'-u wa ya jit u one.

²⁰ Haanun, yagun in hoön wun na guns wun u men-tu ur-gan u-me du-ut tun-to se na zü nom-yu ur-dog hooste wun. Na hyan ma-du bo'-u wun uka o dote ut-nom!>>

²¹ Da-u Ruben hoge nom-u un o ut-sa ut-nom, wa su wa ruut wun dugu kom-ut un, Ruben zü un, <<Ana ho wun da.

²² Ana aguz m-hyu da. Gunsun wun u men-tu ut-ur ur-du u ane u-me ur-dog, sedi taas u wakun o m-tam wun da.>> Ruben züug iya remu uzu wa ruut te wun m-yasa dugu-du e u wa muut wun udu uso wun.

²³ Da-u Yusuhu teene be-du or-ut wa ne otte, se e kemusse toggo-u so-ya yu wun otte m-wa e host ya.

²⁴ Se un kub wa, un guns wa u men-tu ur-du dü zatte m-bu da, bu-mu zaar de da.

²⁵ Un o u shu'ut u re-du nom ut-re, se un jakus is un hyan ban-du Isma'iru-ne a-u-cerpa-ne, e oon dugu Giriyaad. E gakkun rakum-u e cwu-tu wus u-hakun ne ut-go ut-go, u noog-mu mur ne, e o dom-u u-fun u huutu to u Masar ut-bab.

²⁶ Yahuda zü huno-ut wa, <<¿Yan swurmo in do'e ut-kwum a in hoön or-u in tumsu in takus hyu-m wa?

²⁷ Haanun, in bupus wun udu net-u Isma'iru-ne. A in o m-tam wun da, ba shu'ute or-u in wa u oye. War-u in o u hyu-m in ne.>> Or-ut wun ees u nomu wun waru e ne.

²⁸ Da-u netu u-cerpa tü Midiya-ne ne haane, tü-wuto Yusuhu rwutun wa dugu ut-u ur-du. E bupus wa udu net-ut to kwam-ut pus-to shik ur-shik [20], na kub wa m-cwa u Masar.

²⁹ Da-u Ruben barme u be-du du-ur re wa hyanug Yusuhu da, se wa kemusse cwu-tu u-war u wa u remu namu jab.

³⁰ Wa aruk m-mu udu or-ut wa ne wa zü e, <<Wa'-u wa zamun ukun da, u da-o ¿re-o um dote ut-nom?>>

³¹ Se or-ut Yusuhu ho gobor-du u-gwaar, e guns toggo-u Yusuhu hyu-mu u-gwaru mo.

³² Un kub toggo-u so-ya ya un muutu uso un tumsu un zü, <<It kwumug toggo-u inya. Gwat bo hyan ko toggo-yu zwaru ró ya re.>>

³³ Wa nup ya. Wa zü, <<Toggo-yu zwaru ri ya, yakun nom-yu ur-dog tuuste wa, za u-sakna na tuuste Yusuhu.>>

³⁴ Yakubu kemusse toggo-yu u-waru wa. Wa wu cwu-tu kose-du namu jab wa nom m-roog u-tat wa o dorog-us Yusuhu.

³⁵ Yaag-u wa beet e haan e rustu wa jab, sedi e kerge rustu jab-u wa da. Wa zü, <<U tek-u namu jab se, um heeg u-sag u be-du zwaru ri otte.>> Se wa nom us-kan u remu Yusuhu.

³⁶ Da tase, net-tu Midiya-ne e bupse Yusuhu udu Potipa wu ooge u tek-u i-yate Faruk-u Masar, Potipa wa ooge yu-Yat-ya e'-du pyu.

38

Yahuda e Tamar

¹ U da-u o, Yahuda yage tü-wuto wa u tudimu wa ne. Wa do'e wa shu'ut udu wakun campa wa wu bo-u Aduram na zü wa Hira.

² Kuna Yahuda hyente gwup net-u Kan'ana wa'-u Shuwa. Yahuda gu wa wa roog u wa ne.

³ Wa nom ut-men wa mut ya-du ur-campa, na te'e wa ur-dim Er.

⁴ Wa sur m-nom ut-men wa mut ya-du ur-campa na te'e wa ur-dim Onan.

⁵ Wa mut tumsu ya-du ur-campa wa te'e de ur-dim Shera. U da-u Yahuda o Kezib da-u o wa matu Shera.

⁶ Yahuda nongu mat-du u-shu wa Er ur-gu, na zu neta wa Tamar.

⁷ Sedi Er, mat-du u-shu Yahuda, net-u yo-wa wa udu Yawe; se Yawe ho wa.

⁸ Se Yahuda zü Onan, <<Rooge u neta yu-wuya ró ne, yu-wuya ró marug za wa'. Remu iya ga bomsu wa bo roog u wa ne ko bo kwumu yu-wuya ró yaag i do'e re-du og-ur wa rem uzu iya-o kim-us in zutte bo nom.>>

⁹ Sedi Onan nup uzu ya'ag-u e za shu'utu ya'ag-u wa da; da-u wa ooge m-roog u neta yu-wuya wa ne, se wa daas ut-bas u-dak u taas wa matu yu-wuya wa yaag da.

¹⁰ Sedi nom-u wa nome shu'ute nom-u yo-o udu Yawe; se wa kub fat-ur ró.

¹¹ Yahuda zü Tamar kumu wa, <<Shu'ute uka bom-us u bu-u uso-u ró, se Shera zwaru ri rogomte.>> Wa nong iya remu zü wa nong us-dorog uzu, <<Wa kere ut-mar kowa, uka tü-wuto wa.>> Se Tamar aruk m-mu wa shu'ut u bu-u uso wa.

¹² Da-u hak-su nome u-tat neta Yahuda, gwup-u Shuwa, marug. Da-u Yahuda tase namu jab, wa do'e u Timna, udu net-tu ooge orru can-tu ca wa, u huub-u wun ne Hira netu Aduram wa do'e u wun ne.

¹³ Da-u na waru Tamar, <<Uzu uso-u campa ró u fun-yu ha-mu Timna u remu wa or-ut ca wa.>>

¹⁴ Tamar nak uzū Shera rogomte, sedi okon nomo zaar ū na nome uzū ū wa haan wa ga wa da. Remū iya wa host cwū-tū ūt-bomos wa hobogse hi-ur wa u-gere remū wa engusse hi-ur wa. Se Tamar shū'ut ū kit u-fun yū na tote me bō-u rek-o ū na zuyē Enayim, yū ooge dom-ū fun-yū ha-mu Timna.

¹⁵ Da-ū Yahuda hyane wūn, wa kūb uzū wa-u-as wa, remū uzū wa hogopte shū-u wa u-gere.

¹⁶ Wa nak uzū kumu wa da, wa do'e ūdu wa ū kit-ū fun. Wa zū, <<Haane ūm roog-ū bō ne.>>

Se Tamar zū, <<Ūan o bō de ya'ū me ū bō roogte ū-me ne?>>

¹⁷ Se wa zū, <<Me ya'ū bō ya-u gwaar bandū gwaar-ū ri.>>

Tamar zū, <<Ūkon oro ū bō do'e ya'ū me ū do'e ūt-shū'ut ūs-nap kanda bō tomtun me u-gwaar?>>

¹⁸ Wa zū, <<Ūan go-dū ūs-nap se bō ūt-sa?>>

Tamar zū wūn, <<Hatun me kom-yū m-ha ró, u-regez yū gekes ne ū kwat-yū u-kom ū ró ne yū ūtte dim-ur ró ne.>> Se wa yase tō ūdu wūn. Se Yahuda roog ū wūn ne, se Tamar nom ūt-men dugu-dū wūn.

¹⁹ Da ūn tase, Tamar yūne m-mū, wa hast gerre-yū wa hopse, se wa wū cwū-tū ūt-bomos wa.

²⁰ Da tase Yahuda tom huub-ū wa Hira netū Aduram ū ya-u gwaar ne, ū remū wa kabtun nom-tū wa yase neta-ū ya, sedi Hira hyanug Tamar da.

²¹ Se wa shit campa-ne i ooge ūkun, wa zū, <<Ūene o kaar-yū be-dū m-gir yū ooge ū ana ūtte, kaar-yū nome ūt-huuk ū Enayim ū kit u-fun?>>

E zū wūn, <<Yakun kaar ya yū be-dū m-gir zaar ū shū'ut ū ane da.>>

²² Se wa mu ūdu Yahuda, wa zū, <<Ūm hyanug wūn da. Net-tū o ūkun e zuug, <E tamug nap-dū u-kaar o ūkun ū be-dū m-gir da.>>

²³ Yahuda zū, <<Yage wa shipus nom-tū wa ūtte, taas in shū'ut nomtū ūt-numus da. Me ya ūm tom-ūt tē wūn ya-u gwaar yū o yūne, sedi bō hyanug wūn da.>>

²⁴ Da pyaat-sū ūs-tūt arke, na warū Yahuda, <<Kumū ró Tamar cwaag ū fun-yū m-kaar, ū remū iya wa o ūt-men ne.>>

Yahuda zū, <<Rwutun wūn ū dim-ū u-bō, nō doos wūn u-ra se wa marug.>>

²⁵ Da-ū na rwutun Tamar ū remū na hoot wa, se wa nom tom ūdu kumuwa ūzū, <<Se wa zū ūm o ūt-men ne dugu-dū net wū ūtte tun-tō nom-tō. Gwatun tō no hyan kō wana ūtte tō. Kom-yū m-ha wa ya ū kwat-yū u-kom ū wa ne ū regez yū gekus wa ne.>>

²⁶ Se Yahuda bakus nom-ūt tō. Wa zū iya o <<Wūn zek me ūr-mōt, remū zū ūm yaag

wūn wa'-ū ri Shera wa ga wūn da. Ūm nom-ug nomu so-o da.>> Wa swurug m-roog ū wūn ne tumsū da.

²⁷ Da da-ū ūr-mat nome, se Tamar mut ya-ūt-zwar yur.

²⁸ Da-ū wa ooge ūr-mat, wa-gan rwutun kom-ū wa ū-dō; Se wū ooge ū mastū wūn wa kūb u-randi wa gagū wa ūr-kwaz-dū u-kom. Wa zū, <<Unwa wa ba-e m-rwūn.>>

²⁹ Sedi da-ū wa haste komu wa, orū wa bu m-rwūn. Wa mastū wūn zū, <<Gwat ūka bō mortun m-yat iya!>> Se wa tē'e wa ūr-dim Perez.

³⁰ Dū-dim rwūn ū randi-ū jaz-ya ne m-gag ū kom-ū wa, na zū wa Zera.

39

Yusuhu ū neta Potipa ne

¹ Da tase, ko-dū Isma'iru-ne e kūb Yusuhu m-ha ū Masar. Kuna Potipa oot-ūn Yusuhu dugu-dū ūn. Potipa net-ū Masar wa wū ooge ū tek-ū i-yate Faruk tumsū yū-Yat-ya yū ūr-e' wū nome e'-dū faruk.

² Yawe o ūr-kot ū Yusuhu ne. Da-ū wa ooge ū shū'ut ū bu-ū yū-Yat-ya wa netū Masar, wa shū'ut wa re-dū ūr-korro ū nom-ū wa o ūt-nom u-beet.

³ Potipa hyanug uzū Yawe u-Rū o ūr-koto ū Yusuhu ne, remū zū wa yaag Yusuhu re-dū ūr-korro ū nom-ū wa o ūt-nom u-beet.

⁴ Yusuhu kum hyū-m pus-mō ūdu Potipa wa nom ūr-so ū wa ne. Wa wū Yusuhu shū'ut wa gwat-dū bu-ū wa ū nomū wa ūtte ne u-beet.

⁵ Dugu da-ū o Potipa wū Yusuhu wa shū'ut yū-Yat-ya bu-ū wa ū nomū wa ūtte ne u-beet, Yawe wa'agu bu-ū net-ū Masar Potipa nu-ū so-o ū rem-ū Yusuhu. Nom-tū u-bu wūn ūt-beet tō hū m-da hon-hon, ū nom-tū ūr-tōmū wūn ne, ū bisa-tū u-bu ne tō hū ū re-ū u-shū.

⁶ Potipa yasū gwat-dū nom-tū wa ūtte ūt-beet, kō-uyan shū'ut ū kom-ūt Yusuhu. Potipa ruus-ū fun-ū kō-uyan u-beet. Ga-dū ūt-re de Potipa dōtē ū nom-dū ūs-dorog ū warre.

Yusuhu ūtte u-ma u-war ū so-o ū zwarū m-hyan ū zwarū u-shū ne.

⁷ Remū iya, da okun da-o nome neta Potipa got war-ū Yusuhu wa heese cwan-ūt Yusuhu. Dekun hō-de wa zū wa, <<Haane bō roog ū-me ne!>>

⁸ Yusuhu gugum, wa zū neta yū-Yat-ya wa, <<Gwat! Ūso u-bu ri, za wadu jab-ū okon ū bu-ū unō da. Nom-ū wa ūtte u-beet wa ya'aste kō-uyan ū kom-ūt ri ūm ha gwat-dū tō.

⁹ U-bu ane wakun zaar wū zege me da. Yū-Yat-ya ri hooste me okon ū ana da se bō, ū remū zū bō neta wa bō oye. Ūre-o ūm dōtē ū nom-dū nom-ūt yō-tō ūt-ba'as ne ū shū u-Rū?>>

¹⁰ Neta-u ya re u-shu nômü Yusuhu us-rem ko-uyan ho-de, Yusuhu gugum wa roog u wun ne, ko wa dapurse wun.

¹¹ Dekun ho-de Yusuhu cwaag u-bu remu wa nom-ut ank-mü u-bu, u tek-u tok-ne wakun zaar u-bu da.

¹² Se neta-u ya shipis toggo-u Yusuhu. Wa zu, <<Rooge u-me ne!>> Yusuhu ru m-som u-do, sedi wa yage toggo-u wa u kom-ut wun.

¹³ Da-u wun hyane Yusuhu somog, wa yage kus-tu m-wa u wa udu wun wa aruk m-som m-rwu u-do,

¹⁴ se neta-u ya fog tok-ne u-bu wa. Wa zu un, <<Gwatun! Campa ri haatun tok netu Ibra-ne u ane wa muute na ragne! Wa cwagun u kur-u ri u remu wa nomtu me ur-ryapuk, um nom ut-jar m-yat.

¹⁵ Da-u wa hoge um nong ut-jar, se wa ru u-bu m-som, wa yage toggo-yu do u wa udu ri.>>

¹⁶ Wa cin toggo-yu u-war u Yusuhu se da-u yu-Yat-ya wa muune.

¹⁷ Se wun ware campa ro nômü nome, uzu, <<Tok-u wa wu bo kabne in dugu Ibra-ne, wa cwagun u-me kur-u ri wa o ussa wa nômü me ur-ryapuk.

¹⁸ Tumsu da um nome ut-jar, wa aruk m-som. Wa yage toggo-yu do wa u kom-ut ri, wa som m-rwu u-do.>>

¹⁹ Da-u yu-Yat-ya Yusuhu hoge nômü neta wa ware, uzu iya o tok-u wa nomte neta wa, se Potipa nom jab sok.

²⁰ Se yu-Yat-ya Yusuhu huut wa u bu m-tok be-du faruk cinte i nome wa ut-ba'as, wa shu'ut ur-kot u tok-ne.

²¹ Yawe o ur-kot u Yusuhu ne u bu-u m-tok, wa kose wa ut-cwan, wa kum hyu-m pusmo udu wa e'-du bo-u m-tok.

²² Yu-Yat-ya a e'-du bu-u m-tok yasü Yusuhu gwadu a-bu-u m-tok, ko-uyan o na o ut-nom Yusuhu wa o yu-Yat-ya.

²³ Yu-Yat-ya a-bu-u m-tok yage ko-uyan u kom-ut Yusuhu. Yawe o ur-kot u Yusuhu ne, wa yaag wa re-du ur-korro u bu-u m-tok.

40

*Yusuhu wargu a-bu-u m-tok ne
yur bo'-su e nome*

¹ Da-u okon da-o arke, se tok-ne Faruk-u Masar yur nom nom-u nase faruk jab. Yu-Yat-ya ya-du faruk nomtu ut-swa u yu-Yat-ya zwa-u wa ur-beredi ne e beet e nômü yu-Yat-ya e nom-u na-su Faruk-u Masar jab.

² Se Faruk-u Masar naas jab sok u remu i-yate wa ne yur, yu-Yat-ya ya-du faruk nomtu ut-swa u yu-Yat-ya zwa-u wa ur-beredi ne.

³ Wa tage e u bu-u yu-Yat-ya a-gwat-du bu-u m-tok ne u be-du Yusuhu otte tage.

⁴ Yu-Yat-ya a-gwat-du bu-u m-tok wu' Yusuhu wa shu'ut wa-gwat-du un.

Da-u un ooge me bu-u m-tok u-da u-tat.

⁵ M-gyup m-gan, yu-Yat-ya ya-du faruk nomtu ut-swa u yu-Yat-ya zwa-u wa ur-beredi ne e nom bo' u-da u-gan bu-u m-tok, bo' un beet kowan o mu wa sha-mo.

⁶ Da-u Yusuhu haane udu un ur-wun, wa hyen uzu un o namu jab.

⁷ Yusuhu shit i-yate i o m-tok udu Faruk-u Masar, i oye ur-kot u wa ne u bu-u m-tok-u yu-Yat-ya wa. Wa zu e, <<Zan-o no otte u na-su shuut no inya?>>

⁸ E zu wun, <<It nong bo' it yur. Wakun zaar hen wu de waru it zun-mu bo'-us o da.>>

Se Yusuhu zu un, <<Ru-o yu'e zun-mu ko-uyan, warun me bo'-su no nome.>>

⁹ Yu-Yat-ya ya-du faruk nom-tu ut-swa waru Yusuhu bo'-u wa nome, wa zu, <<U-me bo' um hyang te-yu inabi u-shu ri.

¹⁰ Te-yu inabi ya o us-fe ne us-tut. A wa tak-ne nom-du ut-ran, se pyak-ut tu rwuun, za wa'as ya-ag-u inabi rwuun.

¹¹ Me hen um o m-shup u kok-u m-bu faruk ne u kom-u ri, se um kub yaag-u inabi um vins e kok-du m-bu tumsu um yasü Faruk-u Masar de u kom-u wa.>>

¹² Yusuhu zu wun, <<Zun-mu bo'-u ro ya. Fe-us se us-tut roog-mo ut-tut.

¹³ Ba roog-mu ut-tut ar-ke, Faruk-u Masar do'e rwutun bo dugu bu-u m-tok, wa de mutu bo u og-ur ro. Tumsu bo shu'ut wa ya-du faruk nom-tu ut-swa uka bo otte m-nom ur-takun.

¹⁴ Bakse me a nômü um waru bo shiye. Nômü me ur-sege bo nômü Faruk-u Masar us-rem u remu ri, u remu na rwuutun me dugu bu-u m-tok uno.

¹⁵ Me na kabun me ur-beb dugu dak-u Ibra-ne, u haan u Masar. Um nong okon u kore uzu na hatun me u ana bu-u m-tok da.>>

¹⁶ Da-u wu zwa-u Faruk ut-beredi hoge zun-m somo mu na ya'e wa ya-du faruk nomtu ut-swa u bo'-u wa, se wa zu Yusuhu, <<Ko me um nomug bo' um o koor-tu ut-beredi ne ut-tut u-domu hi-ur ri.

¹⁷ U-dom koor-du shuug u nom ut-re so-to ne ut-go ut-go u na nome remu Faruk-u Masar, tumsu no o re-du o dugu koor-du o hi-ur ri.>>

¹⁸ Yusuhu zu, <<Zun-mu bo' ro ya, koor-ut to ut-tut roog-mo ut-tut.

¹⁹ Nom-u bo' o ya-du m-zunü ya. U tek-u roog-mu ut-tut, Faruk-u Masar de kupsu hi-ur ro, dugu war-u ro. No ur-dog do'e tu-du war-u ro.>>

²⁰ U ho-du ur-tuturse, de oye ho-du bakus-du mat-ur Faruk-u Masar ne, wa zongte i-yate wa ur-morog. Se wa rwuutun wa yu-Yat-ya ya-du faruk-u nom-tu ut-swa, u yu-Yat-ya zwa-u faruk ur-beredi ne, wa haatun e u shu nengen-ut wa.

²¹ Se wa muut yu-Yat-ya ya-du faruk nom-tu ut-swa u og-du wa otte, kowa ut-re u-shu u ya-du Faruk-u Masar m-bu u kom-u wa.

²² Tumsu Faruk-u Masar tur yu-Yat-ya a zwa-du ut-beredi u-ho u-dom u-te uka Yusuhu wartu un da-u wa ooge ya-du un m-zun.

²³ M-ha iya ne yu-Yat-ya ya-du faruk nom-tu ut-swa bakuste u Yusuhu ne da, wa kuus ut-to wa ne.

41

Bo'-us Faruk-u Masar

¹ Da-u shu-du hak-su us-yur arke, Faruk-u Masar nom bo', uzu wa o ees u kit-u gi-yu Niru.

² Da-u na' ta'er, i oye m-yar ne, ut-birig ne, rwun dugu gi-yu Niru. E heese tudu gwa-tu oye u-kit u-gi.

³ Se eken na'-e ya ta'er za ut-birig, m-ga ne za so-ye, e rwun tumsu dugu gi-yu Niru. E ees u dim-u na' ta'er i otte ut-birig ne dap-us u-gi.

⁴ Se na' i m-ga i za so-ye toromse na' ut-birig. Da-u o Faruk-u Masar zute.

⁵ Tumsu roog-mu kos wa. Wa sur m-nom bo' u-yurumse, rop-tu hyu ut-ta'er, tu so-to sok tu shuuse yaag sok, to cwun u-domu kamb-yu u-hyu u-gan.

⁶ U dim-u un, seken kamb-su hyu se us-ta'er se apun, su za ut-birig. Da-u mya-mu udom furne, se rop-tu hyu to ryamusse, to guus.

⁷ Rop-tu hyu to tu za ut-birig to toromse rop-tu hyu ut-ta'er tu m-yar, tu shuse yaag. Se Faruk-u Masar zute; wa hyen uzu bo' o.

⁸ Se ur-wun, jab-u Faruk-u Masar nuus. Se wa tom na fagnu wa a-u-gwat-ne u a-m-nap-ne i dak-u Masar beet. Se wa waru e bo'-us wa. Na kwumug wu waru wa nu-du bo'-us se da.

⁹ Da-u o yu-Yat-ya ya-du Faruk-u Masar nom-tu ut-swa zuye, <<U ya-o, um bakuste u baas-ut ri ne.

¹⁰ Faruk-u Masar hog us-ryap u tok-u wa ne, tumsu Faruk-u Masar huut me u wa zwa-u faruk ur-beredi ne u bu-u yu-Yat-ya a-gwat-du bu-u m-tok ne.

¹¹ It nomug us-bo' it beet m-gyup m-gan, kohene bo' o otte mu wa zun-mo.

¹² Wakun zwar-wa oro ukun ur-kot u it ne, net-u Ibra-ne, tok-u yu-Yat-ya a-gwat-du bu-u m-tok ne. It waru wa bo'-us it, se wa waru it zun-mu bo'-us it. Wa waru kowan zun-mu bo'-u wa nome.

¹³ Ko-uyan nom hon-hon uka wa zutte. Na mutun me u og-ur ri uka wa zutte wu ya-du faruk nom-tu ut-swa. Wa zwa-u faruk ur-beredi na ho wa.>>

¹⁴ Da-u faruk hogge iya, wa tom tok-ne, na fagnu Yusuhu. E do'e e fagnu Yusuhu, dugu bu-u m-tok. Da-u Yusuhu tase u-or se wa wu tokon kus-to, wa aruk m-cwa wa ees u-shu Faruk-u Masar.

¹⁵ Faruk-u Masar zu Yusuhu, <<Um nomug bo'. Um kwumug wakun wu waru me zun-mu bo'-u o da. Tumsu um hok uzu bo ye'e zun-mu bo'.>>

¹⁶ Yusuhu zu Faruk-u Masar, <<Me wa ye'e zun-mu bo' da, sedi Ru-o ya'u Faruk-u Masar zun-mu wa ooge ussa.>>

¹⁷ Se Faruk-u Masar zu Yusuhu, <<U bo'-u ri, um o ees u kit-u gi-yu Niru.

¹⁸ Se na' ta'er rwun m-yar ne, ut-birig ne, dugu me u-gi yu Niru, se e heese tu-du gwa-tu o u kit-u u-gi.

¹⁹ Tumsu eken na'-e rwun u dim-u e za ut-birig, za so-ye. Um tamug hyan-du go-du e u dak-u Masar da.

²⁰ Se na' ta'er, i za ut-birig i za so-ye, toromse na' ta'er i ut-birig.

²¹ Tumsu da un toromse e, wakun zaar ut-nap uzu un cwarug okon da, remu zu e omon m-ga ne uka ur-takun. Da-u o um yune.

²² <<Se roog-mu sur m-kab me, tumsu um nom okon bo' o, um hyanug rop-tu hyu ut-ta'er, to shuuse yaag sok tu so-to, to cwugun u-dom u-kamb u-gan.

²³ U dim-u e, tokon rop-tu hyu to ut-ta'er to cwun to zatte yaag da. Da-u mya-mu udom furne, se rop-tu tu hyu to ryamusse, to guus.

²⁴ Se rop-tu ryaasse toros rop-tu hyu ut-ta'er tu so-to to. Um wargu a-u-gwat-ne sedi wakun kerge waru me bo'-u ri da.>>

²⁵ Yusuhu zu Faruk-u Masar, <<Bo'-us ro o us-gan. Ru-u wargu Faruk-u Masar nom-u wa ooge ussa ut-nom.

²⁶ Na'-u so-ye ta'er hak-se us-ta'er, rop-tu hyu to ut-ta'er hak-se us-ta'er, nom-o u-gan tumsu bo'-se us-gan.

²⁷ Na' ta'er i otte m-ga za ut-birig, i rwun u dim tumsu hak-se us-ta'er. Tumsu rop-tu hyu to ut-ta'er za yaag i mya-mu u-dom furne e ryamusse: to ooge hak-su us-ta'er su us-mer.

²⁸ <<Iya otte uka um zutte Faruk-u Masar, Ru-u koksu Fir'una nomu wa do'e ut-nom.

²⁹ Na do'e u nom-du us-hak us-ta'er su nom-ut-re sok dak-u Masar u-beet.

³⁰ Sedi hak-su us-mer us-ta'er do'e u dornu dim. U da-u o na do'e u ku'us ut-to u nom ut-re u na nome ne u-beet u dak-u Masar. Tumsu mer-su do'e u nom-du u-tat u-dak u-beet.

³¹ Mer-su do'e ut-shu'ut uka zu na tamug nom-du nom ut-re u Masar da, u remu tat-u us-mer su na do'e ut-nom.

³² Nomu wa-e bo' hatun us-fun us-yur udu Faruk-u Masar na o ussa wa nap nomu do'e ut-nom uzu Ru-o nome dorog-su nom-du o nom-o u hi-du war-wa, tumsu Ru-u do'e u nom-du o za m-tumb.

³³ <<Remu iya, yage Faruk-u Masar sa net wa-m-nap u net wu otte dorog-us so-se ne, wa shu'ut yu-Yat-ya u gwat-du dak-u Masar.

³⁴ Yage Faruk-u Masar wa i-yate u-dak u Masar. E kargusse u-gan ut-tan u tek-u nom-tu ur-tom tu na do'e ut-kwum hak-su us-ta'er su na dote nom-du nom ut-re sok.

³⁵ E do'e u kargusse nom-tu ut-re tu hak-us so-se su nom ut-re su one u tek-u beb-ur Faruk-u Masar, na cin to ut-bo u na kum-ut nom ut-re.

³⁶ Nom ut-re o do'e ut-shu'ut ur-cun u remu u-dak, u na kum-ut nom ut-re u hak-su us-ta'er su us-mer su do'e u haan dak-u Masar, taas u net-tu u-dak u mar us-mer da.>>

Faruk-u Masar wa'ag Yusuhi yu-Yat-ya u dak-u Masar

³⁷ Rem-us se nom Faruk-u Masar ur-zwar u tu-yat-to wa ne.

³⁸ Faruk-u Masar zu tu-yat-to, <<Inu kwumu net go-du wa wu otte Yar u-Ru?>>

³⁹ Faruk-u Masar zu Yusuhi, <<Remu zu Ru-u koks u bo tun-to nom-to, wakun zaar wa dorog-us so-se wa-m-nap uka bo da.

⁴⁰ Bo shu'ut yu-Yat-ya u pada-u ri. Tumsu net-ut ri ut-beet e do'e yas u hi-du war-e udu ro, e ya bo m-zeg. U-domu pora-du ur-faruk de um dote u zeg-du bo u warre.>>

⁴¹ Faruk-u Masar zu Yusuhi, <<Gwat, u da-o um wa'ag bo shu'ut ur-faruk dak-u Masar u-beet.>>

⁴² Se Faruk-u Masar host kwaat-yu ut-komu wa, wa wa'-u Yusuhi ya u-jo-u, tumsu wa wa'-u Yusuhi cwu-ut so-to. Tumsu faruk wa'-u wun regez shik yu u-kwam yu bu-mu ut-ro u geksu wa.

⁴³ Faruk-u Masar zonge Yusuhi wa sak u-domu keke-yu u-jwaak ya wa ur-sege wa, remu wa shu'ut wa ur-sege faruk. Se net-tu yune ut-jar uzu, <<Ya un ur-be!>> Na wa'ag Yusuhi wa shu'ut yu-Yat-ya dak-u Masar u-beet.

⁴⁴ Se Faruk-u Masar zu Yusuhi, <<Me o Faruk-u Masar, tumsu da ees-ut ro ne da, wakun zaar Masar wu do'e u nom-du okon nomo da.>>

⁴⁵ Faruk-u Masar wa'-u Yusuhi dim-ur po-de na zu Zapena-Paneya. Se wa yu Yusuhi Asenat gwup-u Potipara ur-gu wa-toog bo-u On. Yusuhi aruk m-cwa dak-u Masar u-beet, u wa shu'ut neta wa.

⁴⁶ U da-u o Yusuhi o us-hak ur-shik-u op [30], da-u wa cwaye u nomu Faruk-u Masar m-ank. Remu wa nom-ut ank-m wa, wa yage u-pada u faruk m-caw dak-u Masar.

⁴⁷ Da u hak-su us-ta'er nome su nom-ut-re nom ut-re nom u-tat u-dak u-beet.

⁴⁸ Yusuhi kargusse nom ut-re u hak-su us-ta'er su nom-ut-re u dak-u Masar. Tumsu wa cin nom ut-re ut-bo. Ko-u-he bo-o wa wu na kargusse nom ut-re u na gwaye u tak-tu us-kit ut-beet.

⁴⁹ Yusuhi kargusse nom ut-re u-tat, uka hereg-mu u-gi. Se wa yage ut-ogor remu zu wakun zaar u keru ut-ogor da.

⁵⁰ Kanda hak-su us-mer u teen, Asenat gwup-u Potipara wa-toog-u bo-u On, neta Yusuhi wa matu Yusuhi yaag-u campa-ne yur.

⁵¹ Yusuhi te'e mat-du ur-takun ur-dim Manase. Wa zu, <<Ru-u wa'ag um kuuste ut-to u tok-m ri ne u net-tu bu-u uso ri ne.>>

⁵² Ya-du ur-zwar du u-yurumse Yusuhi zu wa Ifaramu. Wa zu, <<Remu zu Ru-u yaag me yaag u dak-u um nomte m-toj.>>

⁵³ Hak-su us-ta'er su nom ut-re u-tat teeg ur-ma u dak-u Masar.

⁵⁴ Se hak-su us-ta'er su us-mer takun, uka Yusuhi zutte. Se mer-su haan u dak-tu o m-gan u Masar ut-beet. Sedi Masar nom ut-re oro.

⁵⁵ Da-u mer-su heese Masar, net-tu do'e udu Faruk-u Masar e nomu wa us-kan uzu nom ut-re zarra. Se wa zu un <<Deen udu Yusuhi, nom-u wa zu no u-beet, se no nom.>>

⁵⁶ Da-u mer-su goone kohene u-dak u-beet, Yusuhi tukus be-tu nom ut-re otte. Wa babu un remu zu mer-su nomug u-tat Masar.

⁵⁷ Tumsu net-tu haan dugu dak-tu us-kit u Masar e oot nom ut-re udu Yusuhi, remu zu mer-su nong u-tat u-dak u-beet.

42

Tu-wuto Yusuhi Haag u dak-u Masar u sa-u nom ut-re

¹ Da-u Yakubu nape uzu nom ut-re oro u dak-u Masar, wa zu ya-ut-zwaru wa, <<ZRemu-u yan o no otte u shu'ut u gwat-du hi-du war-no?

² Um hok uzu nom ut-re oro u Masar, deen no oonu in nom ut-re ko in ut-nom ur-fat, u taas in mar da.>>

³ Se tu-wuto Yusuhi net-ne op e aruk m-ha u Masar, u remu e ootun nom ut-re.

⁴ Sedi Yakubu tomog Banyamin huno-u Yusuhi da, wa o ut-ger taas okon nom-u yo-o kum wa da.

⁵ Ya-ut-zwaru Isra yune dugu Kan'ana m-ha u Masar e ootun nom ut-re, remu zu mer-su oro Kan'ana sok.

⁶ Yusuhi wa oye wa-u-dak u Masar. Wa o wa bab-du hyu udu net-tu haane u dak-u Masar u-beet. Se or-ut Yusuhi haan, e he u shu wa ut-jwun, e kakus ut-hi u-dak.

⁷ Da-u Yusuhi hyane or-ut wa ne, wa nup uzu huno-ut wa to. Se wa nom uka ham-ut wa wa oye wa nomu un us-rem u namu jab ne. Wa zu, <<Zugu hene no rwune?>>

E zu, <<It rwugun dugu dak-u Kan'ana, it haagin it o nom ut-re.>>

⁸ Yusuhi nak or-ut wa, sedi e bakuste uzu net wu ooge ees u-shu e Yusuhi wa da.

⁹ Yusuhi bakus bo'-u wa nome. Wa zu un, <<No haan m-haan, remu no gwat uka dak-u it otte. A-gwat-du u-dak-ne e no oye.>>

¹⁰ E zu wa, <<O'o uso u-bu ri, tok-ne ro hagun remu e o nom ut-re.

¹¹ It ya'ag-u wa-gan ne it oye beet. It net-tu ut-nip to tok-ne ro e. A-gwat-du u-dak-ne e da.>>

¹² Yusuhi zu un, <<O'o, no haan m-haan remu no hyen-ut uka beb-du dak-u it otte.>>

¹³ Se e zu wun, <<It rwugun u-bu u-gan, it ya'ag-u wa-gan ne, it o op u yur [12] camp-ne. It haagin dugu dak-u Kan'ana. Vaste-ur it o ur-kot u uso-u it ne, wa-gan it wa zamun ur-fat da.>>

¹⁴ Yusuhi zu un, <<Uka um zutte no, no a-gwat-du u-dak-ne e.

¹⁵ Ka um dote nom-du reg-mu rem-us no iya. Um nom-ug este du us-rem um zaar u mu-du u-dim u nomu um ware ne da inde uzu Faruk-u Masar o ur-beb ne: No zaar yage Masar da se no haagin u du-dim-u no ne u ane.

¹⁶ Tomon wa-gan no, wa do'e wa kabun du-fade no. Na do'e u tagu i kuse u bu-u m-tok, ko me nomu no reg-mu rem-us no uzu no nip-to ne re. Abite nip-to da, um tondte u fat-du faruk ne, no a-gwat-du u-dak-ne e.>>

¹⁷ Se Yusuhi wu un u bu-u m-tok m-roog ut-tut.

¹⁸ U ho-du u-tuturse, Yusuhi zu un, <<Me net-u u-gyer u-Ru wa. A no nome nom-u um zu no nom, no ut-nom ur-fat.

¹⁹ A mune uzu no a-ut-nip-ne e, yagun wakun wa shu'ut u bu-u m-tok, se i kuse e mutu a-u-bu us-mer no nom ut-re.

²⁰ Remu iya se no hattun du-dim-u no udu ri, ko na gwat-ur rem-us no taas u no mar da.>> E ees e nom iya.

²¹ Se e zu hi-du war-e, <<Za u-sakna na o yadu in ur-kob u remu nomu in nome huno-u in. In hyanug ka jab-u wun nuute da-u wa ooge u kon-du in u remu fat-ur ro, sedi in gugum ut-er; o wa'e din-de swadu ur-kob de haatun in.>>

²² Ruben zu, <<Um wargu no uzu a no nomu wa-u wa okon da? No gugum hog-du me. Tumsu top-u nom-u in nomu wa na o nomu in.>>

²³ Un nak uzu Yusuhi o hogu un da, u remu zu a wa o us-rem u un ne wakun o ut-bargusse ut-war.

²⁴ Se Yusuhi hast shu-u wa u-kit, wa hu us-kan. Tumsu se wa byurun udu un wa nomu un us-rem. Wa umus Simiyon dugu me un wa wu' na gukus wa u hyan-mu is-u un. Na huut wa u bu-u m-tok.

Tu-wuto Yusuhi mugun u Kan'ana

²⁵ Yusuhi ye u-nu uzu na shus ba-tu tu-wuto wa ne u hyu, tumsu na muutu kowan konko shik-u wa u ba-ur wa. Wa zu na ya un nom ut-re un de ut-re u-fun. Iya o na nom-tu un.

²⁶ Se un gagu janka un ba-tu hyu, se un aruk, un dor u-fun m-mu.

²⁷ Be-du un eeste remu un roogte m-gyup, wa-gan upus ba-ur wa u remu wa ye'et u-janka nom ut-re, Se wa bit konko shik-u wa dom-u ba-ur wa.

²⁸ Wa zu or-ut wa, <<Na mutun me shik-u ri. E ya ba-ur ri.>>

Se jab-u un mor un hog u-gyer kowan bir wa got or-u wa, wa zu, <<Zan o iya u Ru-u nome ine?>>

²⁹ Da-u un muye udu uso-u un Yakubu u dak-u Kan'ana, un waru wa nom-u nome u-beet.

³⁰ E zu wun, <<Net wu ooge wa-u-dak u Masar wa nongu it us-rem u namu jab ne. Wa kagub it a-gwat-du u-dak-ne.

³¹ Tumsu it zu wa, <It net-tu ut-nip to, za a-gwat-du u-dak-ne e da.

³² It net-ne op u yur [12], it ya'ag-u camp-ne uso u u-gan ne. Wa-gan marug, du-fade it o ur-kot u uso-u it ne u Kan'ana.>

³³ <<Net wu ooge, wa-u-dak zu it, <Ka um dote ut-nap uzu no net-tu ut-nip to, yagun wa-gan u ana no muut-u a-u-bu no ne i ooge us-mer nom ut-re.

³⁴ Se no hattun du-dim-u no udu ri. O do'e ut-wa um nap uzu no a-wuksu u-dak-ne e da, sedi a-ut-nip-ne e. Da-u o um do'e yasu no du-dim-u no, u da-u o no ut-nom u-cerpa dak-u uno.>>>

³⁵ Da-u un o dasu hyu dugu ba-ut un, se kowan hyen shik-u wa ba-ur wa. Da-u un u uso un ne hyane put-tu shik, un hog u-gyer.

³⁶ Uso un Yakubu zu un, <<No wa'ag um taag u yaag yur, Yusuhi zarra tumsu Simiyon zarra, u da-o tumsu no ut-sa no kab Banyamin. Me o wa swadu ur-kob u nomu o m-da ne u-beet.>>

³⁷ Ruben zu uso-u e, <<Me ya bo ya-ut-zwaru ri yur ri yur bo ho, a um mutun Banyamin udu ro da. Me gwat-u wa, tumsu me mutun bo wa.>>

³⁸ Tumsu Yakubu zu, <<Banyamin za m-ha u no ne da, remu zu Yusuhi marug tumsu wa kuse u war-wa. A okun nomu

yo-o kumē wa u dōm-u u-fūn, nō ūt-wa mē nengen-yū hi-ūr pus-dē, m-mar ū remu namu jab.>>

43

*Ha-mu u-yurumse u
dak-u Masar*

¹ Mer-su reg u-shu ū nōm-dū u-tāt ū dak-u Kan'ana.

² M-vaste, Yakubu ū ya-u-bu wa ne tase re-du nōm ūt-re ū ūn kabne dugū dak-u Masar, Yakubu zū ūn, <<Barmun ū Masar nō sur m-oon in nōm ūt-re.>>

³ Sedi Yahuda zū wun, <<Net wu babne it nōm ūt-re nongu it ūs-rem ūr-beb ne ūzū, <A nō haane ū dū-dim-ū nō ne da, nō za hyanu shū-u ri da.>

⁴ A mune ūzū bō yaag it dō'e ūdū dū-fade it ne, it ū ūt-ha it oonu bō nōm ūt-re.

⁵ Tumsu a-bō zuyē it dō'e ū dū-dim-ū it ne da, it zaar m-ha da. Ūm zuug iya remu zū net-ū wa zuug it, <Nō za hyanu shū-u ri da, se nō hagun ū dū-dim-ū nō ne.> >>

⁶ Isra shit wa zū ūn, <<ŹYa wa'e nō nōmtu mē nōmtu za so-to? ŹYan-o wa'e nō wartu net-ū wa ūzū nō otte dū-dim?>>

⁷ E shus e zū wun, <<Net-ū wa nōmgu it ūr-shūt dū yū-dū u-bu it. Wa shit it, <ŹUso-u nō omon ūr-fat? ŹNō omon ū dū-dim-ū nō ne? > Da-u o it onke shūt-dū wa nōmē it, Źit nak ūzū wa dō'e ūt-zū, <Kabnun dū-dim-ū nō ū haan ū ana?>>

⁸ Yahuda zū Isra ūso-u wa, <<Yage it ha ūdū dū-dim-ū it ne, remu it dō'e it kwūmun nōm ūt-re, remu zū tass in mar ū ya'ag-ū in ne da.

⁹ Me hi-dū war ri mē muutun wun m-yar. Gwat wun ū kom-ūt ri, a mune ūzū ūm muutun wun ū-shū rō da, yage hyu-m rō ū shū'ūt ū hi-ūr ri m-mōmmō.

¹⁰ Abite ūzū in naaste u-da da, in za haag u-yūr ū Masar kanda unō da-o.>>

¹¹ Se ūso-u ūn Isra zū ūn, <<A mune ūzū yakun fun-ya zaar da, se nō kab nōm-ūt so-to tū u-dak nō wa ūt-ba. Nō hutū wun u-nya. Nōm-tū wus u-hakun ne, ū bu-mū so ne, ū po'og-tū fistashiyo ne ū po'og-tū arman ne.

¹² Kabun shik i zege i nō kabe u-so u-yūr, nō kab shik i na wa'-ū nō ūt-ba, remu jiya ūzū swas-mō na nōmē.

¹³ Kabun dū-dim-ū nō Banyamin tumsu, ū nō aruk m-mū ūdū net-ū wa za rem.

¹⁴ Mē ūt-kon u-Rū wa-ūr-beb dū ko-uyan, ū wa wa' netū wa hog on-ūr nō ūka wa dōte yagū nō muun ūr-kot ū Simiyon ne ū dū-dim-ū nō Banyamin ne. Sedi mē a mune ūzū mē ūt-taag ū ya'ag-ū ri ne, yage ū shū'ūt iya.>>

¹⁵ Se net-ūt tō kub nya-ū ūso-u ūn zuyē ūn kab, ū shik ne i zege i ūr-takun u-so u-yūr, se

e kub Banyamin. E aruk m-hor m-hor m-ha ū Masar, e ees shū Yusuhu.

¹⁶ Da-ū Yusuhu hyane Banyamin ū ūn ne, wa zū wa-gwat-dū bu-u wa, <<Kab net-ūt tō m-ha ū bu-u ri. Bō ho-ū e u-bisa bō nōmū ūn nōm ūt-re u-ho. Ūn dē re-dū nōm ūt-re ūr-ho tek ū mē ne ūr-koto.>>

¹⁷ Net-ū wa nom ūka Yusuhu zūtē wa nom, wa toot e ū bu-u Yusuhu.

¹⁸ E hog u-gyer sōk remu zū na kagub e m-ha ū bu-u Yusuhu. E nom ūs-dorog ūzū, <<Remu zū na wa'ag-ū in shik-ū ba-ūt in o wa'e na kubut in m-ha u-bu, wa ūt-sa wa maas in ūt-baas ne, ū remu wa muut in tōk-ne tumsu wa onk janka in.>>

¹⁹ Da-ū ūn teene is-ū bu-u Yusuhu, ūn nōmū wa-gwat-dū bu-u Yusuhu ūs-rem.

²⁰ Ūn zū wa, <<Gag jab, ūso u-bu ri, it hagun ū ana ūr-takun remu it oot nōm ūt-re.

²¹ Da-ū it teye be-dū it dōte ū-cus m-gyep, it u-pus ba-ūt it, it bit shik i kowan ū ba-ur wa. It mutun e hon-hon ūka na ya'aste it. Rem iya it muutun e.

²² It haagun ū eken shike ne remu it oot okon nōm ūt-re o. It nak kōwana wa'e it shik ūt-ba da.>>

²³ Wa zū ūn, <<Nonge, a nō hog u-gyer da. Rū-u nō, oye Rū-ū ūso-u nō, wa wa'-ū nō shik-ū ba-ūt nō, ūm onkte shik nō tope.>> Se wa rwutun Simiyon ū be-dū ūn otte.

²⁴ Wa-gwat-dū bu-u Yusuhu kub ūn m-ha bu-u Yusuhu. Wa ye ūn m-bū ūn jaas ūs-na u-bu, se wa ye janka ūn nōm ūt-re.

²⁵ Ūn zong nōmū Yusuhu u-nya a wa mune u-ho, remu zū ūn hok ūzū ūn ū e ne dō'e nōm-dū u-re ūr-kot.

²⁶ Da-ū Yusuhu mune u-bu, se ūn kabnū wa nya-ū ūn haane ū one u-bu, ūn hē u-dak ū-shū wa.

²⁷ Wa shit ūka ūn otte, se wa zū, <<ŹRe-o u-nengen ūso nō wū nō warū mē? ŹWa omon ūr-fat?>>

²⁸ Ūn shus ūn zū, <<Ū, tōk-ū rō ūso-u it o m-yar.>> Se ūn host ūt-ka'at ūn kakus hi-ūt ūn u-dak ūn yū wa m-zeg.

²⁹ Da-ū Yusuhu gwate se wa hyen dū-dim-ū wa Banyamin, (wū na mate e wane u-inō u-gan), wa zū, <<ŹUnwa o dū-dim-ū nō, wū nō ware mē?>> Wa zū Banyamin, <<Rū-ū nōm ūr-kot ū bō ne, wa wa'-ū bō u-kom, wa'-ū zwar.>>

³⁰ Se gut-dū ūs-kan haan Yusuhu ū shū or-ūt wa ne, se wa aruk m-cwa u-kur ū-mē, wa nom ūs-kan ūkun.

³¹ Da-ū wa tase ūs-kan, wa sa'ap u-shū wa muun ūdū ūn. Wa garug hi-ūr wa, wa zū na mōt nōm ūt-re.

³² Na yū Yusuhu ū-wa nōm ūt-re o, na ye tū-wūto Yusuhu ū e nōm ūt-re o, na yū net-ū Masar ū e nōm ūt-re o. E nong iya remu zū net-tū Masar reet ūr-kot ū Ibra-ne da remu

zū nōm-tū m'-e tō udu net-tū Masar e nōm u-re net-tū Ibra-ne.

³³ Na shugusse or-ut Yusuhu u-shū wa, kōwan ūka hak-sū ūr-mat-ū wa, dugu yu-wūya ū-haan ū dū-dim, ūn got or-ut ūn kōwan hū mūrimmō.

³⁴ Yusuhu wū na ya ūn nōm ūt-re ū na haatūn ū shū wa. Tūmsū na yū Banyamin og-ur yaddē m-zēg dū kōwan uso u-tan, se ūn re ūn so jab gan.

44

Kopi dū m-bak-ut

(azurpa) ūr-ba

¹ Yusuhu yū wa-gwat-dū bu-u wa tun-to bor-to, <<Shūse ba-ut ūn ū hyū ūka ūn dōtē ūt-kere ūt-kab m-mū, tūmsū bō wa'ū shik-ū kōwan ū ba-ur wa.>>

² Yusuhu zū wa-gwat-dū bu wa, <<Wa kōk-dū swadu m-bū ri dū m-bakut, ba-dū dū-dim-ū ūn, ūr-kot ū shik-ū hyū wūn nē.>> Wa nōm ūka Yusuhu zūtte wa nōm.

³ Da-ū is gase, na tom net-ut tō e aruk m-mū ū janka ūn nē.

⁴ Da-ū ūn arke ūn teeg m-ra u-bō nē sok da, Yusuhu tom wa-gwat-dū bu-u wa, <<A-bō bite ūn bō zū ūn, <It nōmgu nō nōm-ut sō-to, ĩRemū u-yan o wa'e nō top-ut nōm-u sō-o ū yo-o?>

⁵ ĩDinde a kōk-dū m-bū dū uso u-bu ri da dū wa gottē nōmū dō'e ūt-nōm u-shū? Uno nōmū yo-o o nō nōmē.>>

⁶ Da-ū wa bite ūn, se wa warū ūn nōmū Yusuhu zū wa u-beet.

⁷ E shūs e zū wa, <<ĹYan o wa'e uso u-bu ri bō ūt-zū inya? It tok-nē rō e, it tamug nōm-dū okon go-dū ūnō da.

⁸ It muūtūn shik-ū it bite ū ba-ut it da-ū it mūye Kan'ana. ĩRemū yan-o it dōtē hiw-dū kwam-tū shik tū bū-mū ūt-ro ū tū pus-to nē dugu-dū uso-ū bu-u rō?

⁹ A-bō hyane wakun ū kōk-dū m-bū dē nē it, hō wa. Tūmsū it i kuse beet e shūut tok-nē rō.>>

¹⁰ Net-u wa zū, <<Nonge, mē nōmū nōm-ū nō zūye. Sedi wū na hyane ū kōk-dū m-bū nē wa dō'e ūt-shū'ut tok-ū ri, nō i kuse nō aruk m-mū u-bu.>>

¹¹ Se ūn beet kōwan cūstūn ba-ur wa dugu janka ūn, tūmsū e upus tō.

¹² Wa-gwat-dū bu-u Yusuhu heese ūt-goot, dugu-dū yu-wūya ū haan ūdu dū-dim. Se na hyen kōk-dū m-bū dē ba-ur Banyamin.

¹³ Remū iya, se e keemse kus-ut e. Tūmsū e gagu janka ūt-cwū, e bir m-mū u-bō.

¹⁴ Da-ū Yahuda ū or-ut wa nē mūnē u-dim, se e to bu-u Yusuhu. Yusuhu omon ū shū'ut, wa-gwat-dū Yusuhu wa warū wa nōmū nōmē u-beet. Tu-wūto Yusuhu nē beet e he u-dak ū-shū wa.

¹⁵ Yusuhu zū ūn, <<ĹYan-o nō nōmē inya? ĩNō nak ūzū net ba mē ū napū nōmū wakun nape da?>>

¹⁶ Yahuda shūs, wa zū, <<Ĺso u-bu ri, ĹYan rem-se it dē ūt-nōmē? ĩRe-o it dōtē kōsū kōb-dū ūt-ba'as ū it? Ru-o nōmū it top-ū nōmū it nōmē. Remū iya it beet it-ū ūt-shū'ut tok-nē ū wū na bite ū kōk-dū m-bū ba-ur wa.>>

¹⁷ Yusuhu zū, <<Ūm za kere nōm-dū okon ūka nō zūtte da, ū Ru-u mang. Wū hiwē kōk-dū m-bū wa dō'e ūt-shū'ut tok-ū ri. Nō kuse se nō aruk m-mū ū bu-ū uso-u nō ū jab-ū pus-o.>>

Kon-ūs Yahuda

remū Banyami

¹⁸ Yahuda haan ūdu Yusuhu wa zū, <<Ĺso u-bu ri, gag jab, yage tok-ū rō nōm ūs-rem ū bō nē. A-bō nōm ūs-ryab ū tok-ū rō da, kō ba shū'ute ūzū bō o ūr-beb nē ūka Faruk-ū Masar.

¹⁹ Źso u-bu ri shūkūt tok-ū wa, <ĹNō omon ū uso nē kō tū dim-ū nō ūr-fat?>

²⁰ It zū uso u-bu ri, <Wa omon ūr-fat sedi wa wūumte. Sedi wa otte ūr-vaste dū wa mate da-ū wa wūume. Źū-wūya wa marug, hūno-u wa kuse u-gan ūdu ino-u wa, ūso-u e o cwan-ut wa sok.>

²¹ <<Bō zū tok-nē rō haatūn wa ūdu rō, bō hyan wa ū hi-dū war rō.

²² It wargū uso u-bu ri ūzū, <Wa'ū wa yakte ūso-u wa da, ū-rem ūzū awa yage wa, ūso wa ūt-mar.>

²³ Bō zū it tok-ū nē rō, <A dū-dim-ū nō haane ūr-kot ū nō nē da, ūm da yage nō sur m-hyan shū-ū ri da.>

²⁴ Da it mūye ūdu ūso-u it, it warū wa nōmū uso u-bu ri zūye.

²⁵ <<Źso-u it zū, it mūūn it sur m-oon nōm ūt-re.

²⁶ Tūmsū it zū wa, <It zaarū mūūn da, se dū-dim-ū it nok ūr-kot ū it nē ū da-ū o it dō'e ūr-mūn. A dū-dim-ū it dō'e ūr-kot ū it nē da, it zaar ūt-sur m-hyan shū-ū net-ū wa da.>

²⁷ <<Tok-ū rō ūso-u it zū, <Źka nō nūpte, neta ri otte ya'ag-ū campa-nē yur, i wa mate ūdu ri.

²⁸ Wa-gan arukte dugu-dū ri, sedi ūm zū, <<Na kemusse wūn ūt-kik ūt-kik.>> Dugu da-ū o, ūm hyanug wa da.

²⁹ A nō kabē unwa, tūmsū okon nōm-o kumē wa, nō wa'ū hi-ur pus-dē ri dē ha ūdu i mare nē ū remū namū jab.>

³⁰ <<Źda o, ūm za kere ūr-mū ūdu ūso-u it za wa'ū wa da. Remū zū jab-ū ūso-u it o m-sak ū fat-dū wa'ū wa nē.

³¹ A mūnē ūzū ūso-u it hyanug mē za wa'ū wa, wa ūt-mar. It tok-nē rō it ūt-wa ū hi-ur pus-dē ūso-u it hē u-sag remū namū jab.

³² Źm nōmug es-dū ūs-rem ūdu ūso-u ri, ūzū mē mutūn wūn u-bu m-yar. Źm zū wa, <A mūnē ūzū ūm muūtūn wūn ūdu rō da,

mē kabū nōmū dō'e kwūm-dū wūn mōmmo a-mūnē uzū um muūtun wūn u dū rō da.>

³³ <<Ū da-o, gag jab, yage u wa-m-ank-u rō shū'ūt tok-u ūso u-bu ri u swas-mū wa'-u wa. Yage wa'-u wa arūk m-mū e tū-wūto wa ne.

³⁴ ĴRe-o ūm dōte ūr-mū ūdū ūso-u ri, a mūnē uzū wa zaar ūr-kot u mē ne da? A-bō yage ūm swa ūr-kōb dū dō'e u haan u ūso ri da.>>

45

Yusuhu kōkse hi-ur wa ūdu tū-wūto wa ne

¹ Yusuhu kerge hō-dū ūs-ram ūka wa otte ūt-hog da. Wa zū ū tok-ne wa beēt e arūk m-rwū ū-dō u cwar-yū ūr-bēb. E yage wa u-kur ū tū-wūto wa ne. Da-u o wa warū ūn uzū, <<Mē wa oye Yusuhu!>>

² Wa jakus cwar-yū ūs-kan m-yat! Se net-tū Masar tū ooge ū-dō hog wūn, tūmsū ū net-tū pyū-ū Farūk-ū Masar ne e hog wūn.

³ Yusuhu zū ūr-ūt wa ne, <<Mē o Yusuhu. ĴŪso-u ri ūmōn ūr-fat?>> E kerge zūdu wūn ūkon da, remū zū gyer-yū shūkup e sok.

⁴ Se Yusuhu zū ūr-ūt wa, <<Hiknūn ūt-mōr ū mē ne.>> Da ūn hikne, wa zū ūn, <<Mē wa dū-dim-ū nō wū na zūye Yusuhu, wū nō babē tok-ū Masar.>>

⁵ A nō naas jab da kō nō hyan na-m wakun da. Ūm zūug iya remū zū Ru-o ba m-haatun mē ū ana remū ūm guut fat-ūt nō.

⁶ Na nong ūs-hak ūs-yūr ūs-mēr ū da-o, kwūkūš ūs-hak ūs-tan, sū na za ūr-tōm da, na za tūmsū ket da.

⁷ Ru-o tōmnū mē ūm haan ū-shū nō, remū zū na kus ūt-net ū-mē kō-ūr nō, iya o fun-yū Ru-ū zongte gwūdū nō.

⁸ <<Remū iya a nō haatun mē ū ana da, Ru-o haatun mē ū ana! Wa wa'ag ūm shū'ūt sha-mū ūso ūdū Farūk-ū Masar. Ūm o ūso u-bu ū kō-uyan ū-mē bu wa tūmsū ūm o wa-ur-farūk ū Masar u-beēt.>>

⁹ Ū-da o nōmōn m-hōr nō warū ūso u-bu ri uzū nōmū wa'-u wa Yusuhu zūye ya, <<Ru-ū muutu mē ūso ūbu ū Masar u-beēt. Haane ūdū ri za naas u-da.

¹⁰ Bō ūt-ker shū'ūt ūt-mōr ne ū Gas-ū Gosen, bō, ū ya'ag-u rō ne, ū ya'ag-u ya'ag-u rō ne, ū-ban-tū ca ū ban-tū gwaar ne, ū ban-tū na-ū rō ne, ū kō-uyan ū oye ū rō.

¹¹ Mē gwat-ū bō ū hak-sū ūs-tan sū ūs-mēr sū oōne. Mē nōmū ka ūm dōte ūt-nōm u-beēt ūm ya bō nōm ūt-re. A-bō haane ū ana da nō ū a-u-bu rō ne ū tok-ne rō beēt bō ūt-hog ūs-mēr.>>

¹² Yusuhu zū ūn, <<Ū da-o nō hyanug hi-dū war-no, ūr-ū ri Banyamin hyanug uzū mē wa oye Yusuhu, mē oye ūs-remū ū nō ne.

¹³ Deen, nō warū ūso-u ri uzū na ya mē og-ūr yat-dē ū dak-ū Masar. Deen, nō warū wūn nōm-ū nō hyane nō hatun wūn ū ana za naas u-da.>>

¹⁴ Wa ham-ūt Banyamin, wa hū ūs-kan sū ūr-so. Banyamin ham-ūt wa tūmsū wa hū ūs-kan.

¹⁵ Yusuhu ham-ūt tū-wūto wa ne beēt wa hū ūs-kan. Da wa tase se, e heese ūs-rem ū wa ne.

¹⁶ Da wakun hūte ūs-rem ūdū pyū-ū Farūk-ū Masar uzū ūr-ūt Yusuhu hāgun, farūk-ū net-ūt wa ne nōm ūr-sō sok.

¹⁷ Farūk-ū Masar zū Yusuhu, <<Warū tū-wūto rō nōmū ūm ūt-sa nō nōm-ū ya: Sakun bisa-ūt nō hyū nō arūk m-mū ū dak-ū Kan'ana.

¹⁸ De'e bō warū ūso-u rō ū net-tū u-bu rō ne e mūn ūdū ri. Mē ya bō dak-ū zege ūr-zwar, dak-ū Masar, bō re kwūm-tū u-dak.>>

¹⁹ <<Tūmsū warū ūn uzū, <Nōmū ūm ūt-sa nō nōm-ū ya,> Kabun keke-yū ū-jwaak dūgu Masar, remū nō kabtun ya'ag-ū rek-e ū neta-ūt nō ne, nō haan ū ūso-u nō ne ū ana ū dak-ū Masar.

²⁰ A nō naas jab-ū kwūm-ūt nō ne da, remū zū nōm-ūt sō-tō tū Masar tō dō'e ūt-shū'ūt tū nō. Rem iya, a se nō kabgun ūt-nōm dūgu Kan'ana da.>>

²¹ Yaag-ū campa-ne Isra nōm iya ūka farūk zūtte e. Yusuhu yū' ūn keke-sū jwaak ūka Farūk-ū Masar zūtte. Tūmsū wa yū' ūn nōm ūt-re ūn dō'e ūt-re ū-domū fun.

²² Yusuhu yaag ūn beēt kus-ūt po-to, tūmsū ūdū Banyamin wa yase kōnko shik ūt-kōk ūt-tūt [300], ū kus-ūt po-to ne ūso ū-tan.

²³ Tūmsū nōm-tū wa tōmtun ūso-u wa ya, nōm-ūt sō-tō tū Masar wa wū' tō dom-ū gob-ū janka op. Wa yū' wūn hyū ū ūr-berēdi ne ū remū ha-m wūn ū Masar tūmsū wa wū' tō dom-ū mangu janka op.

²⁴ Tūmsū da ūn ooge ū mottū ūr-arūk wa zū ūn, <<A nō nōm u-har ū dom u-fun da!>> Se wa tok ūr-ūt wa ne ūn arūk.

²⁵ E yage Masar, e arūk m-mū ūdū ūso-u e Yakubu ū dak-ū Kan'ana.

²⁶ Ūn zū ūso-u ūn, <<Yusuhu ūmōn ūr-fat! Farūk-ū Masar wa'ag wūn damra net Masar.>> Se jab-ū Yakubu yūne wa kerge ūs-rem da.

²⁷ Da-ū ūn warū wa nōm-ū Yusuhu zūye u-beēt, da-ū wa hyane keke-sū ū-jwaak sū wa tōmtun na kabun wūn ū haan ū Masar, se jab-ū ūso ūn Yakubu tor.

²⁸ Tūmsū Isra zū, <<Ūm eeste ū da-o uzū wa'-u ri Yusuhu ūmōn ūr-fat. Mē ūt-dō'e ūm hyan wa kanda ūm mar.>>

46

Yakubu haag ū dak-ū Masar

¹ Se Isra kūb kō-uyan ū wa otte wa arūk m-ha ū dak-ū Masar. Da-ū wa teene bō-ū Bersheba, wa nōm ya-dū tōog ūdū Ru-ū ūso-ū wa Ishaku.

² M-gyup Isra nom u-hyan Ru-ū nom ūs-rem ū wa ne. Wa zū, <<Yakubu! Yakubu!>>

Wa shūs wa zū, <<Me ya ana!>>

³ Se wa zū, <<Me ooge u-Ru ū ūso-u ró. A-bō hog u-gyer da dō'e ū Masar. Remū zū ū kūna, ūm dōte ūt-wa ū kō-ūr ró nom u-tát ūkūn.

⁴ Me ūt-ha ū nō ne ū dak-ū Masar, me muūtūn nō tūmsū ū dak-ū Kan'ana. Bō ūt-mar ū dak-ū Masar, wa'-ū ró Yusuhu wa dō'e jwak-dū bō.>>

⁵ Da-ū Yakubu yage bō-ū Bersheba, ya'ag-ū campa-ne wūn kūb wūn m-ha ū Masar. E kūb Isra, ū yaag ne, ū neta-ūt e ne, ū keke-sū ū-jwaak yū Farūk-ū Masar yase na kabūn ūn.

⁶ E kūb na e ū bisa-tū u-bu ne tū e kume ū dak-ū Kan'ana, tūmsū Yakubu ū kō-ūr wa ne ūr-beet e arūk m-ha ū dak-ū Masar.

⁷ Yakubu arūk m-ha ū Masar ū ya'ag-ū wa ne beet, ū ya'ag-ū ya'ag-ū wa ne, ya'ag-ū campa-ne, ū ya'ag-ū neta-ne, ū kō-ūr wa ne ūr-beet.

⁸ Unto tō oye dim-tū ya'ag-ū campa-ne Isra (Yakubu ū kō-ūr wa ne) e dō'e ū dak-ū Masar:

Ruben wa oye mat-dū u-shū Yakubu.

⁹ Yaag-ū campa-ne, i na mate Ruben dim-ūt e na zūye:

Hanok, Paru, Hezon, Hazron ū Karami ne.

¹⁰ Yaag-ū campa-ne Simiyon e oye:

Jemiyer, Jamin, Qhad, Jakin, Zohar, ū Shawuru (wa'-ū neta yū Kan'ana).

¹¹ Yaag-ū campa-ne Rewi e na zūye:

Gason, Kohat, ū Mirari.

¹² Yaag-ū campa-ne Yahuda e na zūye:

Er, ū Onan, ū Shera, Perez, ū Zera. (Tūmsū Er ū Onan marug ū dak-ū Kan'ana).

Yaag-ū Perez e oye: Hezon ū Hamur.

¹³ Yaag-ū campa-ne Issakar e oye:

Tora, ū Fowa, ū Yashub, ū Shimaron.

¹⁴ Yaag-ū campa-ne Zeburun e oye:

Sere, Eron, ū Yareyer.

¹⁵ Ine e oye ya'ag-ū campa-ne Riya i wa mate Yakubu ū dak-ū Padan-aram, ūr-kot ū gwup-ū e ne Dinatu. Tat-ū ya'ag-ū Yakubu (ya'ag-ū neta-ne ya'ag-ū campa-ne) i wa kume dugu-dū Riya ūr-shik ūr-gan ū op-ū tut [33].

¹⁶ Yaag-ū campa-ne Gad e oye:

Zifyon, Hagai, Shuni, Ezbon, Eri, Arodi, ū Areri.

¹⁷ Yaag-ū Ashur campa-ne e oye:

Imna, Isba, Isbi, ū Beriya ū hūno e ne Sera. Yaag-ū campa-ne Beriya e oye: Heba ū Markiyer ne.

¹⁸ Ine e oye ya'ag-ū Zirpa matu Yakubu, i Raban yasū gwup-ū wa Riya e o op ū shishin [16].

¹⁹ Yaag-ū campa-ne Rahira neta Yakubu, yaag-e yur:

Yusuhu ne e Banyamin.

²⁰ Ū dak-ū Masar, o na mat-tū Yusuhu Manase ne e Ifaramu. Dim-dū ino ūn na zūye Asenat, gwup-ū Potipera wa-tōog-ū bō-ū On.

²¹ Yaag-ū campa-ne Banyamin e oye:

Bera, Bekar, Asaber, Gera, Na'aman, Ehi, Rosh, Muppim, Huppim, ū Arada.

²² Ine oye ya'ag-ū campa-ne Rahira i wa matu Yakubu, yaage op-ū nas [14].

²³ Ya-dū ūr-campa Dan wa na zūye:

Husim.

²⁴ Yaag-ū campa-ne Napari e na zūye:

Jahazir, Guni, Jezar, ū Shirem.

²⁵ Ine e oye ya'ag-ū campa-ne Biruha i wa matu Yakubu, wū Raban ya'e gwup-ū wa Rahira da-ū wa ooge ha-mū ūr-gū, ya'ag-ū wa o ta'er [7].

²⁶ Net-tū haye ū Masar ū Yakubu ne, i oye dugu kō-ūr wa, za ūr-kot ū neta-tū ya'ag-ū wa da, net-tō ūt-shik ūt-tūt ū net-tū ūt-shin [66].

²⁷ Yusuhu otte ya'ag-ū campa-ne yur i na wa matu wa ū Masar. Net-tū bu-ū Yakubu i haane Masar, net-tō ūt-shik ūt-tūt ū op [70] i ooge shū'ūt Masar.

Yakubu teeg me Masar

²⁸ Yakubu tomog Yahuda, wa dō'e ūdu Yusuhu ū remū zū, wa kosnū wa fun-yū dō'e wa ūt-dor m-ha ū Gas-ū Gosen. Da-ū e teene Gas-ū Gosen dak-ū Masar.

²⁹ Yusuhu zong keke-yū jwaak-ū wa, wa yūne wa arūk m-ha ū Gosen wa bit ūso wa Isra. Za naas u-da da wa te shū wūn, wa ham-ūt ūso wa, wa tumb ūs-kan.

³⁰ Isra zū Yusuhu, <<Yage ūm m-mar ū da-o, remū zū ūm hyanug ū hi-dū war ri ūzū bō omon ūr-fat.>>

³¹ Se Yusuhu zū ūr-ūt wa ne ū net-tū ū bu-ū ūso-u wa ne, <<Me ūt-dō'e ūm nom ūs-rem ū Farūk-ū Masar ne. Ūm de zū wa, <Tū-wūto ri ne ū net-tū bu-ū ūso-u ri ne, i ooge ū shū'ūt ū dak-ū Kan'ana, e haagun ūdu ri.

³² Net-ūt tō net-tū gwat-dū ūt-bisa tō ū gwaar ne, tūmsū e haagun ū ban-tū ca e ne ū ban-tū na ne, ū nomū e otte ne ūr-beet.>

³³ Da-ū Farūk-ū Masar fagu nō, wa shit, <ŶYan-o o ank-m nō?>

³⁴ Nō de zū wa, <It a-gwat-dū ban-tū ūt-bisa ne e, dugu da-ū it ooge ya'ag-ū rek-e. It a-gwat-dū ūt-bisa ne e, ūka ūso-u it nomte.> Da-u o wa yagu nō ū nō ne shū'ūt ū gas-ū Gosen, remū zū net-tū Masar e gugumte a-gwat-dū ūt-bisa ne nom-tū m-e tō ūdu e.>>

47

Yakubu wa'agu Farūk-ū Masar nu-u so-o

¹⁻² Yusuhu kagub ūr-ūt wa ne net-ne tan, wa dō'e ū-shū Farūk-ū Masar. Wa warū wa, <<Ūso ri ū ūr-ūt ri ne e haagun dugu

Kan'ana u ban-tu ca ne u ban-tu gwar-u e ne, u ban-tu na-u e ne, u nom-tu e otte ne ut-beet. E o da-o u Gas-u Gosen.>> Se wa kose or-ut wa u-shu Faruk.

³ Faruk-u Masar shit un uzu, <<Zan o oye ank-m no?>>

E shus e zu, <<It a-gwat-du ut-bisa ne e, uka uso-tu uso-ut it.>>

⁴ Tumsu e zu Faruk-u Masar, <<It haagun it shu'ut u-da cashi, remu zu mer-su nong u-tat u Kan'ana. Tumsu be-du u-reeg du ut-bisa zaar da. It o us-kon bo yage tok-ne ro it shu'ut u Gas-u Gosen.>>

⁵ Faruk-u Masar zu Yusuhu, <<Uso ro u tu-wuto ro ne e haagun udu ro.

⁶ E ut-kere ur-shu'ut kohene dak-u Masar u-beet. Ya uso-u ro u or-ut ro ne dak-u zege ur-zwar. E kere ur-shu'ut Gosen. Tumsu abite uzu wakun oro un wu nape gwat-du ut-bisa sok, bo kere wadu wa u gwat-du bisa-ut ri.>>

⁷ Se Yusuhu haatun uso-u wa Yakubu, wa huut wa u-shu Faruk-u Masar. Tumsu Yakubu wa'-u Faruk-u Masar nu-u so-o.

⁸ Faruk-u Masar shit Yakubu, <<Zak-us ro se us-nu?>>

⁹ Yakubu shus wa zu Faruk-u Masar, <<Um nomug us-hak ut-shik ut-shishin u op [130]. Sedi hak-us ri o cashi ana gwate hak-su uso-ut ri tu mare.>>

¹⁰ Yakubu wa'-u Faruk-u Masar nu-u so-o, se wa aruk m-rwu dugu-du wa.

¹¹ Yusuhu shugusse uso-u wa u or-ut wa ne u dak-u Masar. Wa yasu e dak-u zege ur-zwar u Masar, u na zuye Ramase, uka Faruk-u Masar zutte.

¹² Yusuhu hatun uso-u wa u tu-wuto wa u net-tu bu-u wa ne ut-beet nom ut-re, uka tat-u e, u ya'ag-u e ne.

Us-mer

¹³ U-dak u-beet nom ut-re zaar da rem uzu mer-su nong u-tat; net-tu o swadu us-mer sok u dak-ut to Masar u Kan'ana-ne.

¹⁴ Yusuhu onk shik beet i na kume Masar u Kan'ana-ne i net-tu ote hyu, wa huut shik-u e u pyu-u Faruk-u Masar.

¹⁵ Da-u net-tu Masar u net-tu Kan'ana tase hosu shik-u e otte beet u remu o-du hyu, net-tu Masar ne beet e haan udu Yusuhu. E zu, <<Ya it nom ut-re. ZRe-o it dote ut-mar bo gwat-du it? Shik-u it tuuste beet.>>

¹⁶ Yusuhu shus wa zu, <<Hatun me bisa-ut no, me ya' no nom ut-re remu zu shik-u no tuuste.>>

¹⁷ Dugu da-u o, un hatun ut-bisa udu Yusuhu, wa yu un nom-ut re u swas-mu bisa-ut un: jwaak ne, ban-tu ca, u gwaar ne, u na ne, u janka ne. Tumsu u hak-u ya wa yu un nom ut-re u swasmu bisa-tu u-bu un.

¹⁸ Da-u hak-yu arke, yakun hak-ya byurun un haan udu wa, un zu, <<Uso u-bu

it, it zaar u yasu bo ut-nip da. It zamuttun shik da e tuuste beet, tumsu bisa-ut it ut-beet to muug tu ro. Okon zamun u it do'e u haatun bo da war-ut it to kuse u tak-ut it ne.

¹⁹ ZRe-ne o it dote m-mar bo gwat-du it u is-u ro? Ya it nom-ut re u swas-mu tak-ut it, it ya'aste Faruk-u Masar tak-ut it u hi-du war it ne udu Faruk-u Masar it shu'ut tok-ne. Bo di ya' it nom ut-re taas it mar da, tumsu taas u dak-u shu'ut za net sha-mu ur-dog da.>>

²⁰ Yusuhu odu Faruk-u Masar dak-u Masar ut-beet. Net-tu Masar ut-beet e bupus tak-ut e remu zu mer-su nong u-tat sok, tak-tu shu'ut tu Faruk-u Masar ut-beet.

²¹ Remu iya Yusuhu muut net-tu Masar ut-beet, net-tu shu'ut tok-ne faruk beet.

²² Ko ba shu'ute iya, Yusuhu odu tak-tu a-toog-ne da. Remu uzu a-toog-ne onk nom ut-re e dugu-du Faruk-u Masar. Remu iya e zatte mottu bab-du tak-ut e da.

²³ Yusuhu zu un, <<Remu uzu u da-o um odu u tak-ut no ne udu Faruk-u Masar. Go hyu ya onkon no do'e no kaw ut-tak.

²⁴ Da-u no tase ket, no de yase ur-ho ur-gan u tek ut-ho ut-tan, udu Faruk-u Masar. Ho-tu ut-nas tu kuse to shu'ut go i no do'e ut-kaw u tak-ut no, tumsu nom ut-re udu tak-ut no, u net-tu u-bu no ne beet.>>

²⁵ E shus, e zu, <<Bo gwuug fat-ut it, yage it kum hyu-m pusmo udu uso u-bu ri; it shu'ut tok-ne Faruk-u Masar.>>

²⁶ Yusuhu nom ut-bor u dak-u Masar tu omne m-ank u haan u da-o, uzu ur-ho ur-gan u-me ut-tan du nom-tu ur-tom u dak-u Masar du Faruk de. Sedi tak-tu a-toog-ne to zare tu Faruk-u Masar da.

Kon-su m-vaste su Yakubu

²⁷ Se Isra-ne e shu'ut u Masar u gas-u Gosen, e nom ut-kwum u-tat. E mut yaag u-tat, tumsu e nom ur-ban sok.

²⁸ Yakubu shu'ute u Masar us-hak op us-ta'er [17], hak-us Yakubu su wa nome, hak-se u-kok u-gan u hak-su ut-shik ut-yur u hak-su us-ta'er [147].

²⁹ Da-u Isra nape uzu da-u mar-m wa nong ut-mor, se wa fog wa'-u wa Yusuhu. Wa zu wa, <<A um kume hyu-m pusmo udu ro, wa kom-u ro u-ta kut-u ri, bo kose me ut-nip u yadu jab ne uzu a um mare bo za jwak-u me u ana u dak-u Masar.

³⁰ Tumsu da-u um mare, kabun war-u ri dugu Masar m-ha u be-du na dokte uso-tu tu uso-ut ri.>>

Yusuhu zu, <<Me nomu bo uka bo zutte.>>

³¹ Yakubu zu, <<Tonde uzu bo ut-nom iya.>> Yusuhu ton-de wun. Da-u o Isra kakse hi-ur wa u-domu yun-u wa, wa nome u-Ru ut-huuk.

48

Yakubu wagu Ifaramu e Manase nu-u so-o

¹ Da-u wase ca, na waru Yusuhu uzu, uso-u wa o za m-yar. Yusuhu kub ya'ag-u campane wa yur, Manase u Ifaramu u wane, e do'e, e hyan uso-u wa.

² Da-u na ware Yakubu uzu, <<Wa'-u ro Yusuhu haagun, wa hyan bo.>> Se Isra sur ur-beb tumsu wa shu'ut u-dom u-yun.

³ Yakubu zu Yusuhu, <<Ru-u u-beet haagun udu ri u Ruz u dak-u Kan'ana, tumsu wa wa'-u me nu-u so-o u kun.

⁴ Wa zu me, <Me ya'u bo yaag, tumsu me ut-wa bo nom u-tat. Me ut-wa u bo shu'ut wa ut-ko u-tat, me ya'u bo uno dak-o Kan'ana, tumsu me ya'u bo uno dak-o u shu'ut u ko-ut ro u de haan dim-u ro m-mommo.>>

⁵ Yakubu zu wun, <<Yaag-u campane yur i na mate bo u dak-u Masar, Ifaramu u Manase kanda um haan u ana, e do'e ut-shu'ut ya'ag-u ri uka Ruben u Simiyon.

⁶ Tumsu da-u ko-ur no ur-beet e muune u Kan'ana, ya'ag-u ri kowan do'e kwum-du ur-og dak-u o. Sedi eken yaage i bo de ut-kwum u dim-u un e do'e kwum-du og-du u-dak dugu oru e Ifaramu ko Manase.

⁷ Us-hak u-tat su arke, da um ooge muun dugu Padan-Aram, Rahira murus dak-u Kan'ana. It o u tek m-ha u dom u-fun, m-rane dugu bo-u Eparat (U na fuge Betarami). U tek-u namu jab se um dok wa u kit-u fun-yu ha-mu Eparat.>>

⁸ Da-u Isra hyanne ya'ag-u campane Yusuhu yur, se wa shit, <<Ewa zu wanne e ine?>>

⁹ Yusuhu shus wa zu, <<E oye yaag campane i Ru-u ya'u me u ana, da-u um ooge u Masar.>>

Yakubu zu, <<Haatun un udu ri um wa'-u un nu-u so-o.>>

¹⁰ Is-u Isra nong u-cum u remu ur-wu, wa hyen-ut sok da. Yusuhu haatun ya'ag-u campane wa yur udu Yakubu. Yakubu ham-ut e tumsu wa su gut-ut e.

¹¹ Isra zu Yusuhu, <<Um nong us-dorog uzu me hyanu bo da. Sedi u da-o Ru-u yakku me um hyan ya'ag-u ro tumsu.>>

¹² Se Yusuhu hast ya'ag-u wa dugu-du jwun-ut Yakubu, se Yusuhu he u-dak ut-jwun wa kakus hi-ur wa u-dak.

¹³ Yusuhu kagub un yur beet, Ifaramu u kom-ut ut-cwa u Yusuhu m-gwat kom ur-beer u Isra, tumsu Manase u kom ur-beer Yusuhu m-gwat kom ut-cwa u Isra. Wa haatun e ut-mor u Yakubu ne.

¹⁴ Tumsu Isra nomug nomu Yusuhu ut-sa wa nom da. Sedi wa dor kom us-cwa u hi-ur Ifaramu, ko ba shu'ute uzu wa oye du-fade, kom ur-beer u dom-u hi-ur Manase wu o mat-du u-shu.

¹⁵ Se wa wa'-u Yusuhu nu-u so-o, wa zu, <<Yage u-Ru wu uso-u uso-ut ri

Ibrahi u uso ri Ishaku ne e nonge u-Ru m-ank.

Ru-u duute me tumsu wa got me uka wa-gwat-du ut-bisa gotte ca wa.

Ru-u nong iya u fat-ur ri ur-beet u teen din-de ho-de.

¹⁶ Wa-tom u-Ru wu guu me dugu nom-ut yoto,

um nong us-toog uzu, wa wa'-u yaag ine nu-u so-o.

Um nong us-toog uzu na do'e ha fag-du un u dim-ur ri,

tumsu u dim-ur Ibrahi u Ishaku ne remu nomu Ru-u nomu un.

Um nong us-toog uzu un kum ut-ko u-tat i do'e ur-yu u-dak u-beet.>>

¹⁷ Da-u Yusuhu hyanne uso-u wa u wadu kom ut-cwa u wa u hi-ur Ifaramu, se jab u wa nu. Se wa kub kom ut-cwa u uso-u wa, dugu hi-ur Ifaramu, wa muut o u hi-ur Manase.

¹⁸ Yusuhu zu uso-u wa, <<Iya-o da, uso-u ri, unwa wa ooge mat-du u-shu, wa kom us-cwa ro u hi-ur wa.>>

¹⁹ Tumsu uso-u wa gugum. Wa zu, <<Um nak wa'-u ri, um-nak, Manase do'e ut-shu'ut ko-ur yat-de, tumsu Ifaramu du-dim-u Manasse ut-shu'ut ko-ur yadde m-zeg du yuwya wa, ko-ur wa ut-shu'ut dak-u yat-o.>>

²⁰ Remu iya Yakubu wa'-u un yur nu-u so-o ur-ho ur-gan wa zu,

<<Dugu-du dim-ur ro de net-tu Isra-ne dote wa'-u ut-net nu-u so-o, e do'e ut-zu,

<Yage Ru-u wa'-u no nu-u so-o uka Ifaramu ne e Manase.>>

Remu iya Yakubu wu Ifaramu u-shu Manase.

²¹ Da-u o Isra zu Yusuhu, <<Bo hyanug um ut-sa m-mar, tumsu Ru-o ut-nom ur-kot u bo ne, tumsu wa do'e u muutu bo dak-u uso-tu uso-ut in.

²² Tumsu bo, me ya bo m-zeg nom-u um ya tu-wuto ro. Me ya'u bo tak-u zege ur-beb u gas-u Shechem. Um onkte dak-u o dugu net-tu Amoriya-ne, da-u um nome m-dum u e ne van-yu m-wur ri u ta-u ri ne.>>

49

Yakubu wa'agu ya'ag-u campa-ne wa nu-u so-o

¹ Se Yakubu fog ya'ag-u campane wa tumsu wa zu: <<Kargun udu ri, um waru no nom-u do'e kwum-du no u da-u de'e u haan.>>

2 <<Kargun nō er,
Yaag-u ri Yakubu;
Eren Isra ūso-u nō.>>

3 Ruben, bō oye mat-du u-shū ri.
Bō wa ūm mate da-ū
ūm ooge ū fa-ur ri,
ū da-ū ūm ooge ū hog-mū ur-bēb.
Bō wa o yū-shū
tūmsu wu zēge ur-bēb.

4 Kō ba shū'ute zū
bō wa-kōb-du shup-du ur-hi wa
ūka bū-mū ur-bēb.
Ū da-o bō za kwūm-du
rē-ū u-shū da,
remu zū bō daag
ū yūn-u ri bō naas o.
Bō roogte ū tok-ne,
wū shū'ute wa-gan
ū tek-ū neta-ut ri.
Bō wa'ag mē ūso-u ró
ū hog-du m'-e.

5 Simiyon ē Rewi jab-ūs ē o ūs-gan,
van-sū m-wur ūn
nōm-tū yūnus-du jab-sū ūt-net se.
6 Ūm zaar ū cwadu mōrog-ur ūn da,
Ūm za tūmsu same ūt-hi
ū nōm-du nōm-ūt yo-to ūn nē da.
Ūn hoorte ūt-net remu ryab-ūs ūn.
Tūmsu ē kwuprusse tūrug-sū na,
remu hog-du ur-zwaru ūn.
7 Nu-u yo-o ūdu ryab-ūs ūn,
remu zū ryab-ūs ūn nōng u-tát.
Mē būrugse ūn dugu kō-ur Yakubu,
ūm būrugse ūn dugu mē Isra-ne.

8 <<Yahuda, or-ūt ró nē
dō'e nōmū bō ūt-vam.
Bō dō'e ū shup-du gekustu
hūub-ūt yo-to ró.
Yaag-u ūso-u ró dō'e ūt-he
ūt-jwūn ū shū ró.

9 Yahuda wa'-ū ri,
ya-du u-zur dē wa ooge,
wū tase tūdu ap-mū ur-dog mū wa
mase,
Wa rut wa nukus m-kim
da-ū wa tase rē-du nōm ūt-rē.
Bō o sha-mū ya-du uzur,
wakun zaar wū dē yūnsu bō da.
10 Bō Yahuda, kom-yū ur-faruk
za ūt-rwū dugu-du ró da.
Kom-yū ur-faruk zaar ūt-mot
ū net-ūt ró nē da.
Se teeg ūdu wū kame wa rē.
Ūt-dak ūt-beet to ya'ū bō m-zeg.

11 Bō gagu janka-u ró
ū te-yū inabi,
jwaak-u wūn ūt-nōm
ūt-rēeg ūs-nag-nag sū cite ē,
Wa jasū kus-ūt wa

ū bū-mū inabi,
nō ūt-nōm m-jaas
ū bū-mū inabi mū o
ū jaz-mō ūka m-hyū.
12 Is-ū ró ūt-nōm ūs-rim
m-zeg bū-mū kē,
tūmsu ni-nū wūn ūt-nōm
ur-myak m-zeg m-mē.

13 <<Zeburun ūt-shū'ūt ū kit-yū m-sa.
Ū shū'ūt be-du ees-du hat-sū m-bū,
Ma-du u-bor wa ūt-te bō-ū Sidon.

14 <<Issakar, janka-yū ur-bēb ya.
Wa o m-rut ū tek-ū kapu-tū
gag-du ūt-cwū ūt-yur.

15 Wa ūt-hyan ūzū
be-du ur-hurē wa o so-dē,
tūmsu wa ūt-hog
ūka remer-mū u-dak otte.
Wa yasū shin-u wa remu
kab-du cwū-tū m-no,
wa yase hi-ur wa
ū nōm-du m-tok mū ur-bēb.

16 Dan, dō'e ūt-shū'ūt wa kwup-du ūs-rem
u-mē net-ūt wa,
ūka tokun kō-to ū-mē Isra-ne.

17 Dan wa dō'e ūt-shū'ūt
u-fa ū kit-ū u-fun,
fa-yū m-rab ū kit u-fun,
Yū epe dukunte du jwaak,
remu i o m-sak ē hē ē ū-dim.
18 Yawe, ūm o wadu is ū ūkur-u ró.

19 <<Gad, hyūw-nē kwup-du ūs-fun nē
dō'e ū haan ū bō,
sēdi bō dorū dim-ū ūn
wa top ur-mag.

20 <<Ashur, bō nōmū nōm ūt-rē
tū m-rerem u-tát tū farkina-nē.
Tūmsu i nōmē nōm-tū ūt-rē
tū m-remēr tū faruk.

21 <<Napari, bō dō'e ūt-shū'ūt ūka u-nūm,
wa dō'e mat-du yaag-ū soye.

22 <<Yusuhu, bō matu yaag u-tát,
bō o sha-mū te-yū inabi
yū ooge kit-ū u-gi yū mūte ūt-ya,
yū fek-ūs wa rogmē
m-pas ja-mū ur-bongo.

23 Hūub-ūt yo-to ūn dō'e hēse ūn
m-dum za ūr-on,
hūub-ūt yo-to ūn dō'e
tadu wūn ūs-ta ūt-er nē.

24 Sēdi ta-u wūn ūt-shū'ūt
ū gori-gori,
tūmsu kom-ūt wūn
ūt-shū'ūt ur-bēb nē,
Ū-remu kom-ū wa-ur-bēb
wū Yakubu, tūmsu ū
remu wa-gwat-du na,

ta'ar-du Isra-ne.

²⁵ U-Ru, wu um nome ut-huuk,
wa nome ko-ur ró ur-sege.

Ru-u ko-uyan wa wa'-u
un kom-u so-o,

u tomtón un m-bu dugu dom u-ru,
tumsu wa ya'u un bu-mu ta u-dak,
m-ra u ta u-dak-ne.

Wa ya'u un na u-tát u yaag ne.

²⁶ Yage nu-u so-o tu uso-u ró,
to zek nu-u so-o tu ror-tu da-u
tu arke m-tumb ne,
m-te jamu ror-tu mommo.

Yusuhu, um nong us-kon
uzu na ya'u bo to haan udu ró,
bo yu shu'ute yu-shu or-ut ró ne.

²⁷ <<Banyamin bo oye u-go yu ur-dog
yu ooge hog-du us-mer,

ur-wun bo ho huub-u ut-yo-to ró,
tumsu m-rim bo de mot-du kwum-tu
bo onke dugu-du huub-ut yo-to ró.>>

²⁸ Tun-to to oye ko-tu Isra-ne op-ut yur,
tumsu nomu uso-u un zuye un u ya da-u wa
ooge wa'-u un nu-u so-o. Wa wa'-u kowan
nu-u so-o u kame wa.

Mar-m Yakubu

²⁹ Yakubu yu un tunto bor-to: <<Um o ut-
mor m-mar ne um byutun uso-ut ri. Jwakun
me u uso-ut ri ne u-pukus u-tak u Eparon
net-u Het-ne.

³⁰ Pukus u ooge tak-u Mapera, u dapus
Mamre Kan'ana, u Ibrahi oye uka be-du u-
dok udu Eparon net-u Het-ne, ur-same u-tak
ne.

³¹ Kuna na dokte Ibrahi e neta wa Saratu.
Kuna na dokte Ishaku e neta wa Rebeka.
Kuna tumsu na dokte Riya.

³² Ibrahi oog u-tak u pukus ne dugu-du
net-tu Het.>>

³³ Da-u Yakubu tase waru ya'ag-u wa us-
rem, se wa rut u-dom u-yun. Wa nom vu'e
su m-vaste, wa dor uso-ut wa, wa murus.

50

Dok-u Yakubu

¹ Yusuhu he u war-u uso-u wa, wa nom us-
kan, wa ham-ut wa.

² Se Yusuhu zu a-gwat-du yar-mu uso-u
wa ne, e wa'-u war-u uso-u wa Isra us-baat
su de hoosu wa ut-zum. Se a-gwat-du war-u
wa wa'-u wa baat-su hoos-du ut-zum.

³ E nom m-roog ut-shik ut-yur [40], to oye
roog-mu kame na nom u tamu us-baat su
hoos-du ur-u ut-zum. Net-tu Masar nom m-
roog ut-shik ut-tut u op e o namu jab-u rem-
u wun [70].

⁴ Da-u ruttu namu jab arke, se Yusuhu
nom us-rem u nengen-tu bu-u Faruk-u
Masar ne. Wa zu, <<A mune me kwumu

hyu-m pusmo udu no, konon me Faruk-u
Masar u no nomu wa us-rem.

⁵ <Da-u uso-u ri ooge ut-sa m-mar, wa
wa'ag um nom us-tond uzu, <<Um o mottu
m-mar, jwakun me u sag-u um kawu u hi-
ur ri u dak-u Kan'ana.>> Yage um do'e um
jwakun uso-u ri, a um tase jwak-du wa me
ut-muun za naas u-da.>>

⁶ Se Faruk-u Masar shus wa zu, <<De' bo
jwakun uso-u ró uka bo tondte uzu bo ut-
nom.>>

⁷ Se Yusuhu aruk m-ha u jwak-du uso-
u wa. Tu-yat-to Faruk-u Masar shu-u wun
beet u i-yate kur-tu kwup-du us-rem u i-yate
dak-u Masar ne beet.

⁸ Yusuhu kub net-tu bu-u wa ut-beet, u or-
ut wa ne u net-tu ooge ya bu-u uso wun ne
beet. Sedi e yage ya'ag-u e u ban-tu bisa-ut e
u gwaar ne u ca ne u na ne u gas-u Gosen.

⁹ Keke-su jwaak u ya-sak-mu jwaak ne
tumsu e dor Yusuhu m-nok. Net-to u-tát tu
doru Yusuhu m-ha.

¹⁰ Da-u un teene be-du ut-sogor du Atad,
u-dom u gi-yu Jodan, e nom namu jab us-
kan ne m-yat sok. Tumsu kuna Yusuhu
nomte m-roog ut-ta'er u namu jab-u remu
uso-u wa.

¹¹ Da-u Kan'ana-ne i oye u shu'ut ukun
e hyane un iya u be-du na nomte ur-
vu du Atad, e zu, <<Din-de be-de be-du
namu jab de sok du net-tu Masar!>> Se un
te'e be-ur re ur-dim u dapus gi-yu Jodan
<<Aber-mizrayim,>> Aber-mizrayim o na
zuye, <<Be-du namu jab mu net-tu Masar.>>

¹² Inya-o ya'ag-u camp-a-ne Yakubu nomte
wa uka wa zutte e nom.

¹³ E kub wa m-ha u dak-u Kan'ana. E dok
wa u pukus tak-u Mapera, u dapus Mamre,
u tak-u Ibrahi oye be-du u-dok dugu Eparon
net-u Het-ne, u dame u-tak ne.

¹⁴ Da-u na tase jwak-du Yakubu, Yusuhu
arkun u muun u Masar u or-ut wa ne u i
shu'e wa ne u ha-mu jwak-du uso-u wa.

Yusuhu wargu or-ut wa ne uzu

wa zaar u top-du nomu e nomu wa da

¹⁵ Da-u tu-wuto Yusuhu ne hyane uzu uso-
u e marug, se e zu, <<A mune uzu Yusuhu
o m-shup u in ne u-jab wa top nom-ut yo-to
tu in nomu wa?>>

¹⁶ U remu iya un nom tom udu Yusuhu
uzu, <<Kandi uso-u in u mar wa yakke tun-
to bor-to:

¹⁷ Warun Yusuhu, <Bo nomu tu-wuto ró
ne ho-du ba'as-ut e, nom-ut yo-to tu e nomu
bo, uka e yute bo ur-kob.> Remu iya it o us-
kon bo nomu un ur-ho, it tok-ne i Ru-u uso-
u ró.>> Da-u se rem-se tene du wun, Yusuhu
nom us-kan.

¹⁸ Tu-wuto wa ne haan e he u-shu wa ut-
jwun, e zu, <<It tu ya toku ne ró e.>>

¹⁹ Tumsu Yusuhu zu un, <<A no hog u-gyer da! Me wa u-Ru um dote ya-du no ur-kob?

²⁰ No zongte no nomu me nom-ut yo-to, sedi Ru-u zongte to nom-ut so-to rem wa shuuste nom-u na nome da-o, u rem wa guut fat-tu ut-net u-tat.

²¹ Remu iya a no hog u-gyer da! Me ya'u no nom ut-re u de koru no u ya'ag-u no ne. Iya-o wa nomte wa ruste jab-us un ur-be ur-gan.>>

Mar-m Yusuhu

²² Yusuhu shu'ute u Masar, u yu-du u-bu uso-u wa ne. Wa shu'ute us-hak ut-shik ut-tan u op [110].

²³ Yusuhu nong ur-yu us-hak u-tat wa hyen ya'ag-u ya'ag-u Makir, wu ooge zwaru Manase, i wa mate kandi Yusuhu mar, tumsu Yusuhu kub ya'ag-u e, e shu'ut ya'ag-u wa.

²⁴ Se Yusuhu zu tu-wuto wa ne, <<Da-u um dote m-mar nongon ut-mor. Za okun sakna o Ru-u ut-haan udu no u wa ruut no dugu dak-u Masar m-ha dak-u estedu us-rem su wa nomu Ibrahi, Ishaku, u Yakubu ne.>>

²⁵ Se Yusuhu wu ya'ag-u Isra e nom us-tond, wa zu, <<Ru-o ut-haan udu no o du-ut no. No tabbe uzu no kab-ug shar-ut ri dugu din-de be-de.>>

²⁶ Yusuhu marug wa otte us-hak ut-shik ut-tan u op [110]. Da-u un wa'-u u-ur wa ba'at-su hoos-du ut-zum, na wu u-ur wa u adaka u cundu ur-u u-me Masar.

Ran-u Esta

Na ruute U-ren Vasti u-kit

¹ Nòm-tu nòmë ya da-u Zarakes* oye ur-faruk, ut-dak ut-shik ut-shishin u ta'er [127] dugu Indiya m-ha u Kus.

² U da-u o Faruk Zarakes oye pora-du ur-faruk du bo-u yat-o u sar m-ja ur-beb ne sok u Susha.

³ U hak-yu u-tuturse yu ur-faruk, se wa bun morog-du re-du nom-u ut-re tu-yat-to wa u tok-ne wa ne. Wa bun karma-ne u i-yate dak-u Pasiya u Midiya, u i-yate gas-u o ne e o ukun beet.

⁴ Morog-du tumb m-te m-roog ut-shik ut-jwuur 180 wa kose tat-u kwum-ut wa tu ur-faruk, u ogur yat-de wa ne, u fuubse-ut wa ne.

⁵ Da-u ho-ut-to arke, se faruk Zarakes zong morog-du u-re u ut-net ut-beet, u bo-u Susha u otte sar m-ja ur-beb ne sok, dugu i-yate m-ha net-ut rek-to ne, na tumb m-te m-roog ut ta'er u-me be-du na serte us-te u-do u pyu-u faruk.

⁶ Na nomug kat-du u-bu Faruk ut-uk tu kus-ut pus-to u tu bu-mu ut-ran ne, tumsu na gug-to u ho-us pus-se su so-se, u kwat-yu m-bakut ne yu na subge ur-bongo tumsu pora-tu oro u kwam-tu shik ne tu bu-mu ut-ro u tu pus-to ne, na cin to u kat-du u-bu faruk. Un dam-ut kat-du u-bu faruk ut-taar tu m-bakut ut-go ut-go tu shik sok.

⁷ Na mok-te ut-net ke u-me kok-tu m-bu tu ut-kwam tu shik-u tu kwam-tu shikne tu bu-mu ut-ro, tumsu na haatun ke ur-faruk u-tat, uka kwum-tu faruk.

⁸ Remu bor-ut faruk na yu' kowan wa swa uka wa otte ut-sa, remu uzu faruk yaag ut-bor udu a nomu wa pama e ya kowan uka wa otte ut-sa.

⁹ U tek-u da-u o, U-ren Vasti zongte neta-ne morog-du re-du nom ut-re u pyu-u Faruk Zarakes.

¹⁰ U ho-du ut-ta'er, u da-u Faruk Zarakes ooge u ho-du ke ne, se wa nome a-tomu wa man ne ut-net ut-ta'er ut-bor tu nomu wa us-pama, Mehuman, u Bizta, u Harbona, u Bigta, Abagta, u Zetar, u Karkas ne,

¹¹ wa zu e hatun U-ren Vasti, udu wa m-wa u top-du ur-faruk-u wa ne u hi-ur wa, remu wa koste zwaru u-shu wa udu tu-yat-to, remu wa neta so-wa wa sok.

¹² Da-u a-tomu faruk huute ut-bor wa, U-ren Vasti gugum ur-haan. Se faruk naas jab sok us-ryab ne.

¹³ Za naas u-da, se faruk nom us-rem u ya-m-nap i yadu wa us-rem ne, i nape bor-tu net-tu Pasiya, remu uzu ko-uyan da wun nom us-remu u a-nap-mu ut-bor ne.

¹⁴ Dim-tu i-yate faruk to oye Karshena, Shetar, Admata, Tarshis, Meres, Marsena, u Memukan, ayan-ne oye tu-yat-to net-tu Pasiya u Midiya-ne. U na shu'ute faruk ne u-da u-beet un o tumsu m-shup u og-ut yat-to ne u-me u-dak.

¹⁵ Se faruk shit wa uzu <<Remu ut-bor yan o na do'e nomu U-ren Vasti? Wa dorog ut-bor yu yu-Yat-a a-tomu Faruk Zarakes ya'e wa da.>>

¹⁶ Memukan shus u shu faruk tumsu u shu tu-yat-to, <<U-ren Vasti nong nomu za kame da, za udu faruk de u war-wa da m-ha tu-yat-to ne ut-beet, tumsu udu ut-net ut-beet u i o me faruk-ur Faruk Zarakes ur-beet.

¹⁷ Remu uzu nom-u u-ren nome ut-shu'ut us-nap udu ko neta he, e shu'ut a-za yadu m-zeg udu campu-ut e ne, <Faruk Zarakes zu na haatun U-ren Vasti u-shu wa, wa zu, <<Um za u haan udu wa da.>> Remu iya, a se in nomug nomu campu-ut in ware in da.>

¹⁸ U kanda ho-ur rinde aruk, neta-tu tu-yat-to faruk-u tu-yat-to Pasiya u Midiya-ne a e hoge nomu u-ren nome, tumsu e do'e nomu campu-ut e rem-su us-jurum uka wa nomte. Tumsu do'e haatun us-jurum u kob-du shu'ut-du m-yar ne.

¹⁹ <<Remu iya, a mune uzu nongu faruk ur-zwar, yage wa nom ut-bor tu ur-faruk tumsu yage na nom us-pan u bor-tu Pasiya u Midiya-ne, tu na za ut-pas da, tumsu uzu U-ren Vasti zamun u cwadu shu faruk Zarakes da, tumsu yage faruk-u yase wakun og-du ur-faruk udu wakun wu zege wun.

²⁰ Da-u kowan hoge donse-du faruk nome u-me gas-u wa otte ur-faruk u-beet, tumsu neta-ne do'e yadu m-zeg udu campu-ut e dugu neta yat-o u m-ha wu rek-wa ne.>>

²¹ Se faruk u tu-yat-to wa ne e hog ur-zwar du rem-us se sok, se faruk nom uka Memukan zutte wa nom.

²² Se wa tomot us-pan m-ha koyuhe gas-ya u dak-u ur-faruk-u wa u-beet, koyuhe gas-ya u suwa pan-se tumsu kotuhe net-to u rem-ur e, uzu ko campu he nom ur-faruk u bu-u wa.

2

Esta shu'ute U-ren

¹ Da-u jab-u Faruk Zarakes tore, se wa bakus Vasti u nom-u wa nome ne tumsu u bor-tu na nome u mot-ut wa ne.

² Se eken u tek-u a nomu faruk m-tok i oye ut-mor u wa ne e zu, <<Yage na kwumu faruk ya-ut-gwup i so-ye i nape campu da.

* 1:1 ut-lbra: Ahasurus.

* 2:3 u-bu u na nomte ur-cun du ya-ut-gwup faruk (wata o na foge Harem).

³ Yage faruk wa i-yate dugu ko-u-he gas-o u-me u-dak, u remu e haatun ya-ut-gwup i o so-ye i nape campa-ne da, u-bu u na nomte ur-cun du ya-ut-gwup faruk* u bo-u Susha u otte sar m-ja ur-beb ne sok. Yage na wa Hegai wa shu'ut man faruk, wu shu'ute wa-gwat-du ya-ut-gwup faruk i nape campa-ne da, u shu'ut uzu wa wa'ag un nom us-mang u noog-mu mangu u-war uka wa otte ut-sa.

⁴ Se gwup wu cite faruk wa kabu wa wa shu'ut u-ren ba Vasti.>> Se rem-us se nome faruk ur-zwar, wa dor se.

⁵ Wakun oro ukun net-u Yahuda wa o myu u bo-u Susha u otte sar u m-ja ur-beb ne sok. Wa oon dugu ko-ur Banyamin. Na zu wa Modekai. Wa'-u Jir, Jir og wa'-u Shimi, Shimi wa'-u Kis.

⁶ Us-hak u-tat su arke wa o tekun net-u Faruk Nebukanezar kabne dugu Urusharima m-ha Babira, i na kabne ko-ur Jekoniya ne faruk-u Yahuda.

⁷ Modekai otte du-dim-u wa'-u huno uso-u wa ya-du ur-gwup de o so-de sok na zu wa, Hadassa, tumsu na zu Esta. Da-u i mate wa mare, Modekai kub wa u bu-u wa wa shu'ut uka wa'-u wa.

⁸ Da-u na nome donse-du bor-ut faruk, na haatun ya-ut-gwup u-tat u bo-u Susha u otte sar u m-ja ur-beb ne sok na zu u Hagai u ha gwat-du e. Tumsu Esta o tekun i na kabne m-ha u pyu-u faruk, Hegai wa shu'ut wa gwat-du e.

⁹ Esta cite Hagai sok wa kwumug hyu-m pus-mo udu wa. Za naas uda wun kwumnu wa nom ut-re u noog-mu mang u u-war ne. U na zonge u remu Esta na yu' wa ya'ag ut-gwup ta-er dugu pyu-u Faruk se na kub wa na toot wa u be-du zege ur-zwar u be-du na cinte ya-ut-gwup-u faruk.

¹⁰ Esta warug uzu wa-Yahuda wa ooge da tumsu bu-u wan o wa rwutun da remu uzu Modekai hoste wa waru wakun.

¹¹ Ko mune Modekai hu u-shu u dim ne u dapus kat-du u-bu be-du na cinte ya-ut-gwup remu wa hyan uka Esta otte tumsu wa hyan nomu do'e kwum-du wa.

¹² Kowuhe gwupwa wu nape campa da na yu' wa m-gyup m-gan u wa shu'ut u faruk ne. Kanda na kab gwup m-ha u yun-u Faruk Zarakes, se wa nong us-pyat us-op us-yur u mangu u-war, us-pyat us-shishin na o tamu wa m-noog, tumsu us-pyat us-shishin na o tamu wa m-noog mu wus u-hakun.

¹³ Da da-u teye u wa dote u cwadu pyu-u faruk, na yu wa ur-ker wa dust nomu wa ooge ussa u-beet dugu bu-u na cinte neta-ne m-cwa udu Faruk.

¹⁴ M-rim wa do'e m-ha u-kun, ur-wun wa muun u okon gas-o u be-du na cinte ya-ut-

gwup i Faruk, i ooge u kom-ut Shaasgaz, wu ooge man faruk wu gote neta-tu us-kit i faruk rooge u e ne. Wun zaar ut-muun da se bit-uk uzu cikte faruk wa fagu wun u dim-ur ro.

¹⁵ Da da-u Esta byur-ne (wu Modekai kabne wa shu'ut wa'-u wa, gwup-u huno-u uso wa Abiher) u wa dote cwadu du faruk, Esta shuk-ut okon da se nomu Hagai man faruk wa gwat-du bu-u na cinte ya-ut-gwup i Faruk waru wa. Tumsu wa kum hyu-m pusmo udu kowan wu hyane wa.

¹⁶ Na kub Esta m-ha udu Faruk Zarakes u pyu-u wa u pyat-yu na foge Tibet (pyat-yu u-op yu Yahuda-ne)*, u hak-yu u-ta'er yu faruk-ur wa.

¹⁷ Faruk o cwan-ut Esta m-zeg kowuhe gwup wa. Wa o cwan-ut wa sok tumsu wa kum hyu-m pusmo udu wa m-zeg ya-ut-gwup beet. Remu iya wa wa' u Esta top-du ur-faruk wa zu wa o u-ren uka Vasti.

¹⁸ Se faruk nom morog-du re-du nom-u ut-re, u ya-du Esta m-zeg. Wa bun i-yate pyu-u wa u tok-ne wa ne beet tumsu wa yu' ur-hure us-gas us-beet tumsu wa nomu ut-net u-nya u-tat uka kwum-tu faruk-ur wa.

Modekai gwug fat-ur Faruk

¹⁹ Da-u na oye u kargusse ya-ut-gwup-u da-u yurum-se, Modekai o shu'ut u is-u bu-u faruk.

²⁰ Esta wargu wakun uzu wa-Yahuda wa ooge da tumsu u bu-u wa ko dugu ko-ur wande wa rwutun da, uka Modekai zutte wa nom. Wa re u-shu dorru nom-u Modekai waru wa da-u wa o rek-de.

²¹ Da-u Modekai o u shu'ut u is-u bu-u faruk, se tokon net-to i-yate faruk i o e-du is-u bu-u faruk, Bigtan u Teres e nong us-ryab u Faruk Zarakes ne, har e zongte e ut-sa e ho wa.

²² Modekai hog nom-ut yo-to tu un zonge ut-nom, wa ware U-ren Esta. Se Esta waru faruk uzu Modekai wa hoge nomu un zonge ut-nom.

²³ Da-u na gware se na nup uzu rem-us Modekai nip-to se na tur ut-net ut-yur u-kan. Faruk yaag ut-bor uzu na nom us-pan su rem-us se u-me ut-ran tu cun-du us-rem u-shu faruk.

3

Haman zongte hodu Yahuda-ne

¹ Da da-u arke, Faruk Zarakes yu' Haman wa'-u Hamedata m-zeg, net-u Agagite, wa yuns wa m-pas tu-yat-to faruk beet.

² Tok-ne faruk beet e do'e ut-he ut-jwun u shu Haman e ya' wa m-zeg, remu uzu faruk zuug na nom-u wa iya da-u wa o aruk. Sedi Modekai gugum ya-du wa m-zeg.

* **2:16** u ogor-tu uno da-o pyat-yu Tibet ya o tek-u mot-du pyat-yu op u-yur (Disamba) m-ha mot-du pyat-yu u-gan (Janairu).

³ Se tok-ne faruk i oye u ees u is-u faruk e shit Modekai, uzu <<¿Yan-o wa'e bo yaag faruk m-zeg u bor-tu wa ya'e da?>>

⁴ E nom us-rem u wa ne koduhe ho-de, sedi wa hen wa gugum ut-er. Se un waru Haman nomu nome remu un hyan nom-u wa do'e nomu Modekai, ko wun u hogu on-ur wa ko ba shu'ut uzu wa zuug net-u Yahuda wa oye.

⁵ Da-u Haman hyane uzu Modekai heeg ut-jwun wa yu' wa m-zeg da, se wa nom jab sok.

⁶ Da-u Haman nape uzu Modekai net-u Yahuda wa, se wa zu Modekai korge na ho wa u war-wa da, wa zu na ho Yahuda-ne beet i oye u faruk-ur Zarakes.

⁷ U tek-u hak-su op us-yur su Faruk Zarakes, u pyat-yu na foge Nisan wato pyat-yu u-nas (pyat-yu ur-takun yu Yahuda-ne)* un nom u-gwembi u shu Haman na dug ur-ho u u-pyat ne. Se duk-tu heen u pyat-yu na foge Adar wato pyat-yu u-ta'er (pyat-yu op u-yur yu Yahuda-ne)†.

⁸ Se Haman zu Faruk Zarakes, <<Tokon net-to orò u burgusse u tek-u net-ut rò u tek-u dak ur-faruk-u rò ko u-yan u e o m-sha ur-kob u-me net-ut rò e yaag m-sek u bor-ut faruk da. Remu iya kamug u faruk hog on-ur un da.

⁹ A mune uzu nong faruk ur-zwar, yage u bor-tu rvun uzu na horusse un, tumsu um do'e wadu kwam-ut pus-to tu otte no-mu ut-kwano ut-zongu ut-kok ut-tut u ut-zongu tu kwaz-tu ut-yur u op [350,000] u-me cundu faruk remu campa-ne i kabè nom-du mo ank-mo.>>

¹⁰ Se faruk kub kwat-yu oye m-wa u jow wa. Kwat-yu otte nap-su ur-faruk u dom-u ya. Wa yase ya udu Haman. Haman wa ooge wa'-u Hamedata, net-u Agagite, huub-u yo-o Yahuda-ne.

¹¹ Faruk zu Haman, <<Cin shik tumsu bo nome net-ut to uka bo tonte.>>

¹² Se u ho-du op ut-tut u pyat-yu na foge Nisan (pyat-yu ur-takun yu Yahuda-ne) ‡se na fog a-us-gen u faruk ne, e nom us-gen m-ha me koduhe ko-de tumsu m-ha udu Wa-u-dak ko-u-he gas-o u-me ut-net ut-beet uka Haman yute ut-bor udu tok-ne faruk yu-Yat-ya ut-net ne. Na nom us-gen u dim-ur Faruk Zarakes u hi-ur wa u wa-du kom-u wa ne.

¹³ Na yase ran-tu us-gen udu tok-ne faruk-u e yase u dak-u wa u-beet, nomu na zuye u-me us-pan ya u ho-du op ut-tut u pyat-yu op u-yur, wata u ho-du ut-ta'er u pyat-yu u-tut yu na foge Adar§, na do'e ho-du Yahuda-ne i

rek-e ut-neta ne beet, u campa-ne, u ya-ut-gwup, u ya-ut-zwar ne na ho e beet na onk nom-tu e otte ut-beet.

¹⁴ Nomu oye m-pan u-me u-ran na wa'u o shu'ut ut-bor kohene, na nom ur-donse udu ut-net ut-beet u-me u-dak rem uzu kowan shu'ut us-zong ne u ho-ur re.

¹⁵ Uka faruk yute ut-bor, se net-tu ooge m-sak dom-u jwaak e kub ran-tu us-pan m-ho m-hor m-cwa u-me bo-u Susha u otte sar m-ja ur-beb ne sok. Faruk e Haman da-u e shu'ute e o swadu ke, sedi net-tu bo-u Susha u-beet e o tek u-gwuz.

4

Modekai zu Esta sege wa

¹ Da-u Modekai kume zun-mu nomu nome u-beet, se wa kees ut-kus tu u-war, u remu namu jab. Se wa wu' cwu-tu namu jab m-cwa-ne, se wa aruk m-cwa u-bo wa o us-kan m-yat sok.

² Sedi da-u wa tenè is u-bu u faruk, na yaag wa aruk m-cwa u-me u-bu da rem uzu wakun zaar wu do'e cwadu bu-u faruk-u kus-tu namu jab ne da.

³ Kohene u dak-ut faruk u-beet u be-du bor-ut wa teye u-beet, se Yahuda-ne nom us-kan m-yat sok u namu jab ne tumsu u-swaat ne, ut-net u-tat u-me un e wu kus-tu namu jab e ret u-me m-cwa.

⁴ Da-u ya-ut-gwup ur-shu-e i oye nomu U-ren Esta m-tok e haan e waru wa mot-ut Modekai, se Esta nom namu jab sok. Se Esta tomtu ut-kus u Modekai swase kus-tu namu jab, sedi Modekai onkte da.

⁵ Se Esta otte tok wu na zuye Hatak, wu faruk ya'u wa. Se Esta fog wa, Esta zu, <<Do'e bo hyan uzu yan-o kume Modekai tumsu bo shit wun uzu yan-o kume wa tumsu uzu yan-o wa otte u namu jab.>>

⁶ Se Hatak do'e udu Modekai u be-du m-zun u-do u-bo u-shu is-yu cwadu pyu-u faruk.

⁷ Modekai waru wun nomu nome u-beet. Wa waru Hatak shik-u Haman nom-te es-du us-rem uzu wa ut-huut be-du ur-cunu faruk, a mune uzu na hoog Yahuda-ne beet.

⁸ Modekai yasu Hatak bor-tu na pane u Susha tu zuye na ho Yahuda-ne beet. Modekai kon Hatak uzu wa kose Esta ran-tu bor-u to wa waru wa uzu wa do'e udu Faruk wa kon wa, wa nom us-kon u remu net-ut wa.

⁹ Se Hatak mu udu Esta wa waru wa nom-u Modekai zuye.

¹⁰ Se Esta waru Hatak uzu wa mu wa waru Modekai uzu,

¹¹ <<Bor-tu orò tu ha-mu hyan-du faruk, tumsu i-yate wa u net-ut wa ne ut-beet e nak

* 3:7 u ogor-tu unq da-o wata pyat-yu u-nas (Afriru). † 3:7 u ogor-tu unq da-o wata pyat-yu u-tut (Maris). ‡ 3:12 u ogor-tu unq da-o wata pyat-yu u-nas. Op ut-ta'er u pyat-yu u-nas (17 Afriru). § 3:13 u ogor-tu unq wata pyat-yu u-tut. Ut-ta'er u pyat-yu u-tut. (7 Maris).

u mōt-tu bōr-u ya ne. Kōwana ūr-cwa ūdu faruk za faruk-u fag wa na ho wa. Fun-ya u-gan ū war-ya yu net dete ut-kusum a mune faruk nabug kom-yu m-bakut yu ūr-faruk-u wa ūdu net. U ya-o teeg m-roog ūr-shik ū op ū faruk fugte me ū pyu-u wa.>>

¹² Da-u na waru Modekai nom-u Esta zuye,

¹³ Modekai mutū Esta u-nu wa zu, <<A-bō gwat ūzū bō ut-kusum rem ūzū bō o shu'ut ū-me bu-u faruk da. A mune ūzū na hog Yahuda-ne beet na da yagū bō da.

¹⁴ Remū ūzū a bō hose ūs-ram gwūdu Yahuda-ne dō'e rwiun ū yakun fun-ya, tumsū bō ū bu-u nō ne ū-beet na dō'e hōdu nō beet. Ŵana nape kō jiya remū go-dū uno da-o wa'e na dūg-ut bō u-ren?>>

¹⁵ Esta nom tom ūdu Modekai, ūzū,

¹⁶ <<De'e bō kargusse Yahuda-ne i oye ū Susha, e nom u-swa'at ū remū ri. A nō re kō nō swa da m-roog ut-tūt m-gyup u-hō ne. Me ū ya-ut-gwup-ū ri ne it ut-nom ūka nō nomte. Da-ū na tase, me ut-ha ūdu faruk, kō ba shu'ute ūzū pas-dū ut-bōr dē. A shu'ute ūzū m-mar, sēdi m-mar.>>

¹⁷ Modekai aruk wa nom nom-u Esta zuye wa nom.

5

Kon-us Esta ūdu faruk

¹ Ū hō-dū tūtūrse Esta wū' ut-kus tū ū-ren. Wa to ū kur-ū me m-gwat pyū, Faruk o ū shu'ut ū pora-dū ūr-faruk, dū oye m-gwat is-yu ūr-cwa.

² Da-ū faruk hyane Ū-ren Esta ū ees ū-shū pyu-ū faruk nom ūr-sō sōk, sē wa nūb kom-yu m-bak-ut yu bu-mū ut-rō yu ūr-faruk yu oye ū kom-ut wa. Tumsū Esta haan sē wa tum kom-yu ūr-faruk.

³ Sē faruk shit, <<Ŵan-o, Ū-ren Esta? Ŵan-o bō ut-sa? Kō ūzū ūk ūr-faruk o bō ut-sa, me ya'ū bō o.>>

⁴ Esta zu, <<A mune ūzū nonge faruk ūr-zwar yage faruk-ū haan ya-o ūr-kōt ū Haman ne, ūr-mōrog dū re-dū nom ut-re ūm zonge bō.>>

⁵ Sē faruk zu, <<Na haatun Haman ū ana za wa'as remū it nomot nom-u Esta zuye.>>

Sē faruk e Haman dō'e ūdu mōrog-dū Esta zonge.

⁶ Da-ū e oye swa-ū ke, faruk shit Esta, <<Ŵu da-o ūn-o bō ut-sa? Na ya'ū bō o. Ŵu da-o ūn-o ooge kon-ūs rō? Kō da ūk ūr-faruk-ū ri o, na ya'ū bō.>>

⁷ Esta onk wa zu, <<Kon-ūs ri ū nom-ū ūm ut-sa ne ya:

⁸ A mune ūzū nong faruk ūr-zwar tumsū a mune ūzū ūm kwumug hyu-m pusmō ūdu faruk wa onk kon-ūs ri tumsū wa nomū me nom-ū ūm ut-sa, yage faruk-ū Haman ū

haan ū-sot ūdu ūr-mōrog dū ūm zonge nō. Da-ū o ūm dō'e onkū shut-ūr ūr-faruk.>>

Haman zongte hōdu Modekai

⁹ Haman aruk m-rwū ūr-sō da-ū wa yage be-dū ūr-mōrog! Sēdi da-ū wa hyane Modekai ū shu'ut ū is-yū pyū-ū faruk, wa yunge wa kōse hog-dū u-gyer ū-shū wa da, sē Haman nom jab sōk.

¹⁰ M-ha iyane, Haman aruk m-mū ū u-bu wa rest jab-ū wa.

Sē wa-tōm-ū huub-ut wa ū neta wa Zeres, ūzū e haan.

¹¹ Haman nomug hi-ut yat-to ūdu ūn remū tat-ū kwum-ut wa ū tat-ū ya'ag-ū wa ne, ūs-fun ūs-beet sū faruk yute wūn m-zeg, tumsū ūka na yute wa m-sek m-zeg ut-net ut-beet ū tū-yat-to faruk ne.

¹² Sē Haman sur m-zū, <<Me wa u-gan wū Ū-ren Esta bane m-haan ū faruk ne ūdu ūr-mōrog dū wa bane. Tumsū wa banug me ū faruk ne u-sot.>>

¹³ Sē Haman zu, <<Tō nom-tō ut-beet tō zaar okon nomō ūdu ri da, a mune ūm o hyan-dū net-ū Yahuda-ne Modekai ū shu'ut ū is-yū pyū-ū faruk.>>

¹⁴ Neta wa Zeres ū huub-ut wa ne ut-beet, e zu wa, <<Yage na yunus u-kan yū tarrū ut-net yū wurum ya tēye daag-sū m-ha ut-shik ut-yur ū op [50]. U-sot ūr-wūn bō nom ūs-rem ū faruk ne ūzū na tar Modekai u-kan. Sē nō faruk ha ū mōrog-dū re-dū nom-ut-re ū tek-ū hog-dū ūr-zwar.>> Sē Haman hog ūr-zwar sōk sē wa zu na yunus u-kan yū tarrū ut-net.

6

Faruk yaag Modekai m-sek

¹ Ū gyup-m mō faruk kerge m-roog da. Sē wa wū' na hatun ran-tū cūn-dū ūs-rem tū ogor-tū faruk-ūr wa, ū na karunte ū-shū wa.

² Sē na bit m-pan ūkun ūzū Modekai upuste nom-ū Bigtan ne e Teres ooge ut-sa e nom, tū-yat-to Faruk i ooge e-dū is-yū u-bu. I zongte remū e ho-ut Faruk Zarakes.

³ Faruk shit, <<Ŵan go-dū ūr-og dē kō m-sek mō na dō'e ya-dū Modekai?>>

Nom-ū i ooge ūr-kot ū wūn ne shase, <<Na nongū wūn okun da.>>

⁴ Faruk zu, <<Ŵana ooge kūn ū-dō ū-me kat-dū u-bu?>> Ū da-ū o Haman cwaag ū-me kat-dū u-bu ū ooge ū-dō ū pyū-ū faruk. Wa o ut-sa wa nom ūs-rem ū faruk ne ūka na dete surgusse Modekai ū dom-ū u-kan yū wa zonge ū remū wa.

⁵ Net-tū ooge wūn ne zu, <<Haman o ees ū-me kur-ū kwup-dū ūs-rem.>>

Faruk shus wa zu, <<Cwatun wūn ū-me.>>

⁶ Da-ū Haman cwaye ū-me, faruk shit wa, <<Ŵan-o na dō'e nomū net wū faruk ooge ūr-sō ūzū wa ya' wa m-sek?>>

Se Haman nom us-dorog u hi-ur wa, <<¿Wana ooge u-kun wu faruk do'e yadu m-sek m-pas me?>>

⁷ Se Haman zu faruk, <<In di uzu wakun oró wu bo do'e yadu m-sek,

⁸ yage na hatun toggo-yu ur-faruk yu faruk tame ut-wa, u-jwaak ne yu faruk tamte m-sak, yu otte ut-uk go-du tu ur-faruk u dom-u hi-ur ya.

⁹ Yage na yase wakun u tek-u i-yate faruk wu zuge m-sek. Yage e wa-u wu faruk ooge ut-sa wa ya' wa m-sek. Tumsu wa sak u-jwaak na kab wa m-cwa u-me fun-su me u-bo, na war u-shu net-u wa uzu, <<Gwat nom-u na nome net wu faruk ooge ut-sa wa ya' wa m-sek!>>

¹⁰ Faruk zu Haman, <<Do'e bo nom m-hor m-hor! Bu kab toggo-u ri u jwaak-u ri ne, tumsu bo nom nom-u bo zuye na nom! Bo nomu Modekai iya, net-u Yahuda, wu ooge u shu'ut u is-yu cwadu pyu. Tass okun nomo ka bo ut-to u tek-u nom-u bo zuye da.>>

¹¹ Se Haman kabun u-toggo u-jwaak ne. Wa wa'u Modekai, wa kub wa m-cwa u-me fun-su u-bo, wa ut-war u-shu wa, <<Gwatun nom-u na nome wu faruk ooge ut-sa wa ya' wa m-sek!>>

¹² Da tase Modekai aruk m-mu u fun-yu bu-u faruk, se Haman aruk m-mu m-som u men-ut rim-to ne. Wa hog m-'e sok.

¹³ Se Haman waru Zeres neta wa u huub-ut wa ne nomu na nome wa u-beet u ho-ur re. Se neta wa u huub-ut wa ne, e zu wa, <<Modekai, net wu wa'e bo hog-du m-'e, net-u Yahuda wa. Bo zaaru keru re-du Modekai m-gag da. Wa re bo m-gag!>>

¹⁴ Da-u un o tek-u nomu wa us-rem, se tek-u tu-yat-to faruk haan e kub Haman m-ha u be-du re-du nom ut-re u Esta zonge.

7

Na surgusse Haman

¹ Se faruk ne e Haman aruk m-ha u be-du re-du nom ut-re U-ren Esta bané.

² Da-u un o tek-u swadu ke, faruk sur m-shu'ut, <<U-ren Esta, ¿yan-o ooge kon-us ró? Na ya'u bo o. ¿Yan-o ooge kon-us ró? Me ya'u bo ko da uk ur-faruk-u ri o, me ya'u bo o.>>

³ U-ren Esta zu, <<A mune uzu um kwumug hyu-m pusmo udu faruk, tumsu a mune uzu nong faruk ur-zwar wa ya' me kon-us ri. Um us-kon uzu fat-ur ri u fat-tu net-ut ri ne kum ut-pos.

⁴ Remu uzu me u net-ut ri ne na bupuste it udu i do'e hodu it, ut-pan, u na hast it. A-za mune uzu na bupuste it sha-mu tok-ne, um da zut okon da, rem uzu da shu'ute nom-u yat-o u do'e ekse Faruk da.>>

⁵ Faruk Zarakes shit U-ren Esta, <<¿Wana do'e nom-du go-du o nom-o? ¿Wana net-u wa wu do'e ut-jarun wa tam bo?>>

⁶ Esta zu, <<Net wu ooge huub-u yo-wa it u ya Haman net-u yo-wa!>>

Haman hog u-gyer sok da-u wa ooge ees u-shu faruk e U-ren Esta.

⁷ Se faruk yune u tek-u namu jab. Wa yage ke wa aruk m-cwa me be-du na serte us-te u pyu-u faruk. Sedi Haman, wa ees wa o kon-du U-ren Esta wa guu fat-ur wa, remu uzu wa nak nom-u yo-o u faruk do'e nomu wa.

⁸ Da-u Faruk muune be-du na serte us-te du pyu-u Faruk wa o m-cwa u-me pyu, Haman heeg u-domu ur-wundi u Esta otte m-rut.

Se faruk nom ut-jar m-yat, wa zu, <<¿Wa o ussa wa nomu U-ren Esta ur-ryapuk u ana u-me u-pada, u hyan-mu is-u ri?>>

Za naas u-da faruk nom us-rem, net-tu ooge ur-kot u wun ne e takus shu-u Haman.

⁹ Se Harbona, wagan u tek-u a nomu faruk m-ank, wa shus zu, <<Haman shirge u-kan yu nome m-ja mu daag-su m-ha ut-shik ut-yur u op [50] u-me bu-u wa. Wa zongte ya u remu wa turut Modekai, wu guu fat-du faruk.>>

Faruk shus wa zu, <<Surgussun Haman u kan-u ya.>>

¹⁰ Se un surgusse Haman u-domu u-kan yu wa zonge u remu Modekai. Se namu jab faruk ciz.

8

Ut-bor u remu Yahuda-ne segte hi-ur e

¹ U gandi ho-ur re Faruk Zarakes yase U-ren Esta nom-u ut-kom-u Haman u-beet, huub-u yo-wa Yahuda-ne. Modekai haan u-shu faruk, rem uzu Esta warug uka wa otte ut-mor u wa ne.

² Se faruk host kwat-yu ger-u wa, yu wa onke dugu-du Haman, wa yase Modekai. Tumsu Esta wu' wa gwat-u wa nom-tu Haman otte ut-beet.

³ Esta sur m-nom us-kon udu faruk, wa he u-dak u na-us wa. Esta nom us-kon m-is ne u wa hast nom-ut yo-to tu Haman wa-Agagite shire m-ha udu Yahuda-ne.

⁴ Tumsu faruk nub kom-yu m-bak-ut wa udu Esta: se wa yune wa ees u-shu faruk.

⁵ Esta zu, <<A mune uzu nomug faruk ur-zwar, tumsu a um kume hyu-m pusmo udu wa, tumsu a wa hyane uzu nong ur-zwar, tumsu a wa hoge zwar-ur ri. Yage wa nom ut-bor tu do'e bargusse bor-ut Haman wa-u Hamedata, net-u ko-du Agagite, tu wa nome uzu na horusse net-tu Yahuda-ne u-me dak-tu ur-faruk-u ró.

⁶ ¿Rene o um dete kere du ur-ees um hyan nom-u yo-o u heen udu net-ut ri? ¿Rene o um dete kere du hyan-du mar-mu net-tu u-bu ri?>>

⁷ Faruk Zarakes zu U-ren Esta ne e Modekai net-u Yahuda, <<Rem uzu Haman

hesete Yahuda-ne, um yaste nom-u ut-kom-u Haman udu Esta, tumsu na surgusse wun u-kan.

⁸ U da-o sur m-pan tokun bor-to u dim-du faruk-u ees-mu Yahuda-ne uka cittu bo. Tumsu bo rake ran-ut to u kwat-yu faruk, remu uzu nom-u na pane u-beet u dim-du faruk tumsu na rake to u kwat-yu faruk wakun zaar wu do'e swase o da.>>

⁹ Za naas u-da se na fog ya-us-panu faruk ne. Na nong iya u ho-du ur-shik ut-tut u pyat-yu na foge Sivan (pyat-yu u-tut yu Yahuda-ne).^{*} Un pun bor-ut Modekai m-ha du Yahuda-ne, tumsu m-ha tu-yat-to ne, u faruk-ut yat-to ne tumsu u i na o m-hog-u e ne ut-gas ut-kwaz ut-shishin ut-ta'er [127] dugu Indiya m-ha Kus ne. Na pun ran-ut to tumsu u-me u pan-us e tumsu u rem-tu net-tu gas-u o ut-beet, u dame us-pan ne u rem-du Yahuda-ne.

¹⁰ Modekai nom us-pan u dim-du Faruk Zarakes, se na rake ran-tu na pane to u kwat-yu faruk. Na yase a-us-tom-u Faruk ne, e suk u jwaak i zege m-som i ooge go-ur yat-de i na dage u remu tom-su faruk.

¹¹ Faruk yu' Yahuda-ne i ko bo-u hene ur-ker e same hi-ut e, remu e guut fat-ut e. Na yu' e ur-ker e ho, e pan, tumsu e horusse ko i he karma-ne i m-gag dugu ko-yu-he gas-ya i do'e heese un m-dum ko ya'ag-u un u neta-ut un ne. Tumsu e onk cwu-tu huub-tu m-gag u un ne.

¹² Ho-du na este uzu net-tu Yahuda-ne nom iya u-me gas-su Faruk Zarakes otte ur-faruk de o ho-du op ut-tut u pyat-yu na foge Adar (pyat-yu op u-yur yu Yahuda-ne)[†].

¹³ Ran-tu na pane na rake to na tomat to uka ut-bor us-gas ut-beet. Tumsu na karunte to u-shu net ne, u remu Yahuda-ne e zong e top nom-u huub-ut yo-to e nomu un u ho-ur re.

¹⁴ Faruk yu' net-tu huute ran-ut to u-me us-gas ur-ker e da m-hor-m-hor u dom-u jwaak-u i m-som faruk. Tumsu ran-tu na pane to na tom-ut to u na karunte to u-me bo-u yat-o u otte sar m-ja ur-beb ne sok u Susha.

¹⁵ Se Modekai yage shu faruk, m-wa u cwu-tu ur-faruk ne tu otte sha-mu bumu ut-ran u mu pus-mo ne, na wa'u wa ur-top du yat-de du ur-faruk du na nome u kwam-tu shik tu bu-mu ut-ro u hi-ur wa. Tumsu na wa'u wa toggo yat-ya yu us-keer yu bu-m jaz-mo. Tumsu bo-u Susha u-beet o kub jar-tu ur-so.

¹⁶ Yahuda-ne i o men-tu Susha e nom ur-so, tumsu e yu' un m-sek.

¹⁷ U-me koyuhe gas-ya tumsu u ko-u-he bo-o, be-du bor-tu Faruk tote ur-beet, net-tu Yahuda-ne nom ur-so. Tumsu e bun ur-morog du re-du nom ut-re ur-so ne tumsu ho-du ur-hure ne. Tumsu net-tu u-dak u-tat e barum Yahuda-ne u hi-ur e, rem uzu e o hog-du gyer-u nom-u Yahuda-ne do'e nomu un.

9

Re-du ur-korro Yahuda-ne

¹ U ho-du op ut-tut u pyat-yu na foge Adar (pyat-yu op u-yur yu Yahuda-ne)^{*} bor-tu faruk wa'e ho-du teeg uzu na nom nom-u faruk zuye. U gandi ho-du ur-gan de huub-ut yo-to Isra-ne e o ut-gwat e re Yahuda-ne m-gag. Sedi nom-tu bargusse, Isra-ne e muye e re huub-ut yo-to e tu gugme e m-gag.

² Yahuda-ne kargusse hi-ut e u-me bo-u e u-me gas-su Faruk Zarakes otte ur-faruk us-beet u remu e hesete wu ooge ussa wa honse e u-beet. Sedi wakun kerge ut-zu wa nom ees-ur yo-de u e ne da, rem uzu kowan o u hog-du u-gyer u heese un m-dum.

³ Tumsu net-ut yat-to tu us-gas us-beet u tu-yat-to faruk ne u net-tu na ooge hog-du e ne beet u-me us-gas us-beet e sege Yahuda-ne, remu uzu e o hog-du gyer-u Modekai.

⁴ Modekai shu'ute net-u yat-wa u-me pyu-u faruk; na hog dim-ur wa u-me us-gas us-beet. Wa shu'ut net wa-ur-beb sok.

⁵ Se Yahuda-ne re u-shu u gandi ho-du ur-gan tumsu e heese keturru huub-ut yo-to e u van-us e. E nom nom-u e ut-sa u-beet u huub-ut yo-to e ne, e horusse tumsu e hast huub-ut yo-to e ut-beet.

⁶ U-me Susha bo-u yat-o u otte sar m-ja ur-beb ne sok, Yahuda-ne ho ut-net ut-kok ut-tan [500].

⁷ U tek-u net-tu e hoye u dame u yaag-u Haman ne. Dim-ut e ooge Parasadata, Dafon, Asapata,

⁸ Porata, Adariya, Aridata,

⁹ Paramasata, Arisayi, Aridayi, u Bay-izata,

¹⁰ yaag op i Haman wa'u Hamedata, huub-u yo-o Yahuda-ne. Sedi e kabug cwu-ut un da.

¹¹ Se na waru faruk tat-u net-tu na hoye u-me bo-u Susha u otte sar u m-ja ur-beb ne sok u gandi ho-ur re.

¹² Se faruk zu U-ren Esta, <<Yahuda-ne hoog ut-net ut-kok ut-tan [500] u-me bo-u Susha u otte sar u m-ja ur-beb ne sok u war-o, u dame yaag-u Haman ne op. U da-o du un nomte iya u ane war-o, ¿re-o dete ut-shu'ut u gas-su kuse ne? Sedi da-o, ¿Yan-o kuse u bo ut-sa? Yan-o kon-us ro tumsu me nomu bo o.>>

^{*} 8:9 u ogor-tu unq da-o wata pyat-yu u-shishin (25 Yuni).

^{*} 9:1 u ogor-tu unq da-o wato pyat-yu u-tut (7 Maris).

[†] 8:12 u ogor-tu unq da-o wato pyat-yu u-tut (7 Maris).

¹³ Esta shuſ wa zu, <<A muſe zu nomug faruk ur-zwar, ya' Yahuda-ne i ooge u-me Susha ur-ker u-sot tumsu e nom nom-u bo zu na nom. Bo ya' ur-ker uzu birig-tu ya'ag-u Haman op na surgusse to u-kan.>>

¹⁴ Se faruk ees, na wu' ur-donse u-me Susha. Se un surgusse biruk-tu ya'ag-u Haman op.

¹⁵ Se Yahuda-ne i me Susha e karug ur-be ur-gan u ho-du op ut-nas u pyat-yu na foge Adar (pyat-yu op u-yur yu Yahuda-ne)[†] tumsu e sur m-ho net-ne ut-kok ut-tut [300], tumsu e kabug kwum-ut un da.

¹⁶ Da tase tumsu, Yahuda-ne i kuse u gas-u faruk otte tumsu e karug u remu e guut hi-ur e u remu e kum-ut ur-hure dugu-du huub-ut yo-to e. Un ho net-ne ut-zongu ut-shik ut-tut u op ut-tan [75,000], sedi un tamug nom-tu ut-kom-u un da.

¹⁷ Na nomug iya u gas-u o u-beet tumsu u ho-du op ut-tut u pyat-yu na foge Adar (pyat-yu op u-yur yu Yahuda-ne)[‡] tumsu ho-du op ut-nas se un hure un muude ho-du re-du nom ut-re u ho-du ur-so ne.

Morog-du Purim

¹⁸ Yahuda-ne i ooge u-me Susha, iya tumsu, e karug u ho-du op ut-tut u ho-du ut-op ut-nas ne, tumsu iya u ho-du op ut-tan un hure se un muut ho-ur re ho-du ur-so u re-du nom-ut-re ne.

¹⁹ O wa'e Yahuda-ne i ooge shu'ut u-me bo-tu ur-dog e ship-ut ho-du op ut-nas u pyat-yu na foge Adar (pyat-yu op u-yur yu Yahuda-ne)[§] de shu'ut ho-du ur-so u ho-du re-du nom ut-re ne, tumsu de shu'ut ho-du u-nya udu oru-ut un ne.

²⁰ Modekai pun nom-ut to wa tomot ut-ran udu Yahuda-ne i ooge m-ra ut-mor ne, u-me gas-u Faruk Zarakes otte ur-faruk u-beet.

²¹ Wa waru un uzu e nom ur-so u ho-du op ut-nas u ho-du op ut-tan ne u pyat-yu na foge Adar (pyat-yu op ut-yur yu Yahuda-ne)^{*} koyuhe hak-ya.

²² Wa waru Yahuda-ne uzu e nom so-du ho-ut to u re-du nom ut-re ne ur-so ne tumsu u nomu or-ut e ne u-nya u nom ut-re ne tumsu e nomu i o u-me ur-kob u-nya. Din-de de ooge morog-du ur-so da-u Yahuda-ne kume ur-hure dugu-du huub-ut yo-to e.

²³ Se Yahuda-ne ees uzu e do'e re-du u-shu ut-nom iya koyuhe hak-ya uka e taktun, u nom-du nom-u Modekai panu e ne.

²⁴ Haman wa'-u Hamedata net-u Agagite, huub-u yo-o Yahuda-ne, wa nong dorog-su nomu yo-o udu Yahuda-ne uzu na horusse e. Tumsu na hast e u ho-du e cine uzu

na horusse Yahuda-ne u fun-yu gwun-du u gwembi (yu na foge Purim).

²⁵ Sedi da-u Esta haane u shu faruk, se faruk pun ut-ran uzu nomu yo-o Haman dorge nomu Yahuda-ne u o mu u-domu hi-ur wa. Se Haman u ya'ag-u wa ne na surgusse e u-dom u-kan.

²⁶ Rem iya o wute na fog-ut ho-tu ur-so to Purim. Yahuda-ne fak ho-ut to Furim, rem uzu Fur de o gom-du gwun-du u-gwembi. U remu nom-u un hyane ne tumsu u nom-u kume un ne.

²⁷ Se Yahuda-ne i ooge u-me dak-u o beet un ees uzu un kab ho-ut to to shu'ut u-kim udu un m-ha ya'ag-u un ne u dame i barme Yahuda-ne. Un kub uzu un zaaru yagu nom-du so-du ho-tu ut-yur u to koyuhe hak-ya da, uka na iiste e ne.

²⁸ Tunto ho-to na do'e baksu to tumsu na shipto dugu uno cara-o m-ha okun cara-o tumsu ko-u-he bo-o, tumsu u koyuhe gas-ya m-ha bo-ut yat-to ne. Tunto ho-tu Purim to na zaar u yagu nom-du so-du ho-ut to udu Yahuda-ne da, ko uzu u ho-ut to ka ut-to u-me ko-ut un.

²⁹ U-ren Esta, gwup-u Abiher, u dame Modekai ne net-u Yahuda, e pun u-ran u otte ur-beb sok u remu na egusse ran u-yurumse u mottu morog-du Purim ne.

³⁰ Se Modekai tomot ut-ran m-ha udu Yahuda-ne u-me gas-su Faruk Zarakes otte ur-faruk u-kok u-gan u kwaz-tu ut-yur us-ta'er [127] u-me ran-ut to na waru Yahuda-ne gom-tu rus-du jab-u shu'ut-du m-yar ne.

³¹ Remu na egusse ho-tu Purim u da-u kame, uka Modekai net-u Yahuda u U-ren Esta yaste un ut-bor, uka tumsu un egusse hi-du war-e u ko-ut un ne uzu un ship ho-tu u-swaat u ho-tu namu jab ne.

³² Se bor-tu Esta panu u mottu so-du Purim ne, tumsu na cin to u-me ran-u ur-cun.

10

Beb-ur Mordekai

¹ Faruk Zarakes wu' na top shik-u tar u-me gas-su wa otte u-beet, tumsu m-ha i o shu'ut u dak-tu ooge u-teh m-sa e top shik-u tar ko'e.

² A-us-gen Faruk panug nom-ut yat-to tu Faruk nome u da-u wa ooge ur-faruk. Tumsu e pun tat-u re u-shu Modekai uka wa shu'ute remu zu Faruk yaag wa m-sek. A-us-gen ne pun nom-ut to ut-beet u-me ut-ran u mottu nomu Faruk-tu Midiya u Pasiya ne nome.

[†] 9:15 u ogor-tu da-o na zu pyat-yu u-tut (8 Maris). [‡] 9:17 u ogor-tu uno da-o na zu pyat-yu u-tut (7 Maris). [§] 9:19 u ogor-tu uno da-o wato pyat-yu u-tut (8 Maris). ^{*} 9:21 u ogor-tu uno da-o wato pyat-yu u-tut. (7 Maris).

³ Modekai net-u Yahuda, wa ooge wu dorne Faruk Zarakes ur-beb. U-me net-tu Yahuda-ne un yu' wa m-zeg. Modekai shu'ut net-u yat-wa u-me Yahuda-ne, rem uzu wun nong m-ank u remu hog-du ur-zwar du net-ut wun tumsu wun nom us-rem u remu shu'ut-du m-yar u Yahuda-ne beet.

Ran-u Yunana

Yunana somog dugu-du Yawe

¹ Rem-*us* Yawe haagun udu Yunana wa'-u Amitai.

² <<Yune bo do'e u Neneba bo-u yat-o, bo waru un rem-*us* ri, remu nom-ut yo-to un teegun udu ri.>>

³ Sedi Yunana gugum. Wa som u irig m-ha bo-u yat-o u na foge Jopa tumsu wa top shik, se wa irig u-me hat-u yat-ya m-ha bo-u Tarshis. Wa aruk remu uzu wa oog ussa wa som dugu-du Yawe.

⁴ Un o tek ur-nok, Yawe tokon mya-mu ur-beb u-me m-sa, hat-yu ut-sa ut-ukus.

⁵ A-nak-du hat-u yat-ya hog u-ger sok. Kowan hu kon-du ru-u wa. Un guns cwu-ut un u-me m-sa remu hab-du m-no hat-u yat-ya.

Sedi Yunana o u-me dak-u hat-u yat-ya wa roog-mu hoog wa.

⁶ Da-u o yu-Yat-ya yu hat-u yat-ya haan udu Yunana wa zu, <<Remu yan-o bo otte m-roog? Yune! Bo kon ru-u ro, ko wa hogu on-ur in, wa ukur in dugu m-mar.>>

⁷ Kuna a-nak-du hat-u yat-ya ne zutte, <<Haanun, in gunun u-gwembi remu na nuput wa-ut-ba'as.>> U da-u o un nom u-gwembi, un nup uzu Yunana wa, wa-ut-ba'as.

⁸ Un zu wun, <<U da-o waru it. Zan-o bo nome na otte swadu ur-kob? Zan-o o ank-m ro? Hene bo rwutun ne? Zan-o dim-du bo-u bo rwutun? Zan ko-de bo rwutun?>>

⁹ Yunana zu un, <<Me net-u Isra wa, tumsu me wa doru Yawe wa, Ru-u dom uru, wu nome m-sa u-dak ne.>>

¹⁰ Tumsu wa waru un, uzu wa o u som-du Yawe. Da-u o gyer-u ship net-ut to, un zu wun, <<Remu yan-o bo nomte iya?>>*

¹¹ Yu-u m-mya u-me m-sa sur ur-beb sok, un zu wun, <<Zan-o it do'e nomu bo u yu-u m-mya yakte nomu in u-gwuz?>>

¹² Yunana zu un, <<Um nak yu-u m-mya haagun u-domu no u remu ba'as-ut ri. Kabun me no guns me u-me m-sa ko-uyan o ut-res.>>

¹³ Sedi un waste u rem-*us* Yunana ne da. A-nak-du hat-u yat-ya ne hu mat-du us-hund e teet kit m-sa, remu beb-du m-mya re u-shu m-swur un kerge da.

¹⁴ Un nom us-kan udu Yawe, un zu, <<Yawe u-Ru, it kong bo, a-bo yage it mar remu kab-du fat-du net unwa da. Yawe u-Ru, a-bo ship it a-ut-ba'as remu kab-du fat-du wa-za-ut-ba'as unwa da. Sedi nom nom-u citu bo.>>

¹⁵ Un kub Yunana, un guns wa u-me m-sa. Da-u un gunse Yunana, yu-u m-mya res tek.

¹⁶ Da-u o, net-tu hog gyer-u Yawe sok. Un nom estedu us-rem udu Yawe, tumsu un nom ur-toog udu wa.

¹⁷ Da-u un gunse Yunana m-sa, Yawe tomon jan-u yat-ya, ya toros Yunana. Yunana shu'ut u-me men-tu u-jan ut-ho ut-tut.

2

Toog-us Yunana udu u-Ru

¹ Da-u wa ooge u-me men-tu u-jan, Yunana nong us-toog udu Yawe u-Ru.

² Wa zu, <<Um fak Yawe u tek-u swadu ur-kob u ri, tumsu wa shus toog-us ri. U-me be-du ur-shu'ut du marimari ne, tumsu bo hog kon-us ri.

³ Bo gwunug me u-me m-bu mu ur-ra, u tek-u dak-u m-sa.

Um o u-me m-bu, tumsu jwak m-bu, reeg beb-ur ri.

⁴ Um zuug, <Ko bo hastu me dugu-du ro, ko ba shu'ute iya, me ut-sur m-hyan pyu-u u-hen u ro.>

⁵ Bu-mu reeg me ur-hi, bu-mu m-sa takuste me u-beet.

Gwa-su me m-sa takuste hi-ur ri.*

⁶ Um yi'iste u-ta m-sa m-te u be-du ut-ta'ar. Um o u-me be-du marimari ne.

Yawe, u-Ru u ri, bo wa ruutu me u-me u-kub.

⁷ <<Yawe, da-u um hoge fat-ur ri o m-rwu;

tumsu um nom us-toog udu ro, Tumsu bo hog kon-us ri u-me be-du u-hen u ro.

⁸ <<Net-tu ooge nom-du ut-huuk m-gir, e gugumte on-du u cwan-tu u-Ru ne.

⁹ Sedi me, u nu-u ut-vam. Um de nom-du toog udu ro.

Me shus estedu us-rem u ri, remu ukur u oon dugu Yawe.>>

¹⁰ Se Yawe wu' jan-yu gwa'un Yunana u-kit m-sa.

3

Yunana o m-ha u Neneba

¹ Rem-*us* Yawe sur m-haan udu Yunana u-yurumse. Wa zu,

² <<Yune bo ha u Neneba bo-u yat-o, bo waru net-tu o ukun rem-su um waru bo.>>

* 1:10 Yeso shukut iyané Mati 12:40.

* 2:5 Gwa-tu apne u-me m-sa.

³ Yunana er rem-*us* Yawe, se wa yune wa hu u Neneba. Bo-*u* Neneba oog u yat-o o sok, se net nong m-roog ut-tut kanda wa hyan bo-u o u-beet.

⁴ Ho-du Yunana cwaye u-me bo-*u* Neneba, wa nom ur-hoot ur-gan. Se wa heese nom-du ur-donse uzu, <<Kwukus m-roog ut-shik ut-yur u na haatun u ho-du bo-*u* Neneba.>>

⁵ Net-tu Neneba hog rem-*us* u-Ru, e dor se. E nom ur-donse kowan u nom u-swaat, iya o hen u net-ut wuto u ya'ag-u rek-e, kowan nom u-swaat, tumsu e wu cwu-tu kose-du namu jab remu ba'as-ut un.

⁶ Da-u faruk-u Neneba hoge rem-su Yunana ware, wa yune dugu pora-du ur-faruk-u wa. Wa wu' cwu-tu kose namu jab. Wa shu'ut u-dak u dom m-cwa remu koste uzu wa yakke ut-ba'as.

⁷ U da-u o, faruk wu' na nom ur-donse u-me bo-u wa u-beet uzu:

Dugu nu-u faruk-u i-yate wa ne.

<<Ana yage net ko u-bisa o rak nom ut-re da, a wakun u re nom ut-re ko wa swa m-bu da.

⁸ Yage net, ut-bisa ne u wa' kus-tu kose namu jab. Tumsu yage kowan u fag u-Ru m-hor-m-hor. Kowan byurun dugu fun-us yo-se wa, u yunus-du jab-su ut-net ne.

⁹ Jiya Ru-o ut-hog ur-on, wa toros jab-u wa remu ba'as-ut in, wa yage mottu ho-du in.>>

¹⁰ Da-u Ru-u hyane uzu un yakke ut-ba'as u remu yage-du nom-du nom-ut yo-to un, se wa hog on-ur un. Wa yage mottu ho-du un tu wa ooge wa zongte.

4

Ryab-us Yunana remu on-ur Yawe

¹ Yunana hog us-ryab sok, remu on-du Ru-u hoge u dom-u net-tu Neneba.

² Yunana nom us-toog udu Yawe wa zu, <<¿Yawe, inya o um zutte da-u um ooge u bo-u ri? De wute um somot m-hor m-hor m-ha u Tarshis. Ko ba um nape uzu bo wa-unya wa tumsu Ru-u ur-on, tumsu wa za hor-mu us-ryab, bo o ut-cwan ne tu barumte da, tumsu ko mune bo o zongi zongi bo hast jab-u ro dugu hatun swadu ur-kob.

³ Yawe, kab fat-ur ri da-o, rem uzu zek ur-zwar um mar.>>

⁴ Yawe zu, <<¿Nong ur-zwar bo nom us-ryab u mot-ut tun-to?>>

⁵ Yunana aruk m-rwu dugu me u-bo wa do'e wa shu'ut u dekun be-de u-dom u-bo ne. Wa nom dekun rimpa-de remu wa kum-ut m-yara. Wa shu'ut u me, wa hyen-ut nom-tu Ru-u de nomu bo-u Neneba.

⁶ Da-u wa ooge u-me ur-rimpa, Yawe u Ru wu' yakun kuwut-du ut-ran apun remu ya habte wun dung-mu ur-hi, ya rogom ya

nomu wun m-yara. Yunana nom ur-so sok remu kuwut-du ut-ran ya.

⁷ Da-u is gase ur-wun tep tep, Ru-u tomon ut-zwa, tu tu'se kuwut-du ut-ran ya, ya guus.

⁸ Da-u ho-du rwune, Ru-u tomon mya-m yat-mo dugu u-dom. Ho-yu gup Yunana ur-hi har wa oog ussa ut-byuz, wa o ut-sa m-mar. Se wa zu, <<Zek ur-zwar um m-mar uzu um fot ne.>>

⁹ Ru-u zu Yunana, <<¿Nomug bo ur-zwar bo nom us-ryab u remu mar-mu kuwut-du ut-ran de?>>

Yunana zu, <<Kamug um nom us-ryab, ryab-su te m-mar.>>

¹⁰ Yawe zu, <<¿Kamug bo hog on-du kuwut-du ut-ran yu o zu bo kawu ya da? Bo wa'e tumsu ya nen-ut da. Ya apkun u gyup-mu m-gan ya mur u mokon gyup-mo.

¹¹ ¿Kamug um hog on-du Neneba bo-u yat-o da? Bo-u otte ya'ag i zege ut-zongu u-kok u kwaz-du ur-gan (120,000) i nape nom-u so-o u yo-o ne da. Tumsu bisa-tu oro u-tat u-me bo-u o. ¿Kumge um hog on-du bo-u o da?>>

Ran-u Matiyu

*Ogor-tu mat-ur Yeso
(Ruka 3:23-38)*

¹ *Tun-to to dim-tu uso-tu uso-ut Yeso Kiristi, wu rwune dugu ko-ur Dawuda u Ibrahi ne.

² Ibrahi wa oye uso-u Ishaku.

Ishaku uso-u Yakubu.

Yakubu uso-u Yahuda, u huub-tu ur-matu wa ne.

³ Yahuda uso-u Peres u Zera (ino-u e wa oye Tamar).

Peres uso-u Hezuron.

Hezuron uso-u Ram.

⁴ Ram uso-u Aminadab.

Aminadab uso-u Nashon.

Nashon uso-u Sarumon.

⁵ Sarumon uso-u Boaz (wu ino-u e wa oye Rahab).

Boaz uso-u Obida (ino-u e wa oye Rutu).
Obida uso-u Jesse.

⁶ Jesse uso-u Dawuda Faruk.

Dawuda uso-u Suremanu (wu ino-u wa ooge neta Yuriya).

⁷ Suremanu uso-u Rehobowam.

Rehobowam uso-u Abija.

Abija uso-u Asa.

⁸ Asa uso-u Jehoshapat.

Jehoshapat uso-u Yoram.

Yoram uso-u Uziya.

⁹ Uziya uso-u Jotam.

Jotam uso-u Ahaz.

Ahaz uso-u Hezekiya.

¹⁰ Hezekiya uso-u Manase.

Manase uso-u Emos.

Emos uso-u Josiya.

¹¹ Tumsu Josiya uso-u Jekoniya u huub-tu ur-matu wa ne, u da-u karma-ne i Babira kabe net-tu Isra m-ha udu m-tok u dak-u Babira.

¹² Da-u na kabu e m-ha udu m-tok Babira, Jekoniya wa o uso-u Sheyartiyer.

Sheyartiyer uso-u Zerubaber.

¹³ Zerubaber uso-u Abihuda.

Abihuda uso-u Eriyakim.

Eriyakim uso-u Azor.

¹⁴ Azor uso-u Zadok.

Zadok uso-u Akim.

Akim uso-u Eriyuda.

¹⁵ Eriyuda uso-u Eriyaza.

Eriyaza uso-u Matana.

Matana uso-u Yakubu.

¹⁶ Tumsu Yakubu wa oye uso-u Yusuhu, campa Meri.

Meri mate Yeso wu na foge Kiristi.

¹⁷ Dugu da-u Ibrahi u do'e da-u Dawuda sara-to op ut-nas, dugu-du Dawuda u do'e da-u na kabe Isra-ne m-tok u Babira, sara-to op ut-nas, dugu kun u do'e da-u Yeso Kiristi sara-to op ut-nas.

*Mat-ur Yeso
(Ruka 2:1-7)*

¹⁸ Inya o na mutte Yeso Kiristi. Da-u a ur-matu Meri eese yadu gu-ur Meri udu Yusuhu, sedi kanda na ga-gu un ur-gu na bit Meri ut-men ne dugu-du Yar-u u-Ru.

¹⁹ Ko ba oye uzu Yusuhu net ur-ka wa, wa za ussa wa ya' Meri m-e u tek ut-net da, se wa dorog u jab-u wa, wa yagu wun m-yasa.

²⁰ Wa o u tek-u dorog-us se, se wa-tom Wako-uyan haan udu ro u bo', wa zu, <<Yusuhu wa'-u Dawuda, a-bo hog u-gyer u kab-du Meri wa shu'ut neta ro da, remu zu nomu o u men-ut wa dugu Yar-u u-Ru o.

²¹ Wa de mat-du ya-du ur-campa, na do'e te'u wa ur-dim Yeso,[†] remu zu wa de ukur net-ut wa dugu ba'as-ut e.>>

²² Tun-to nom-to ut-beet na nomug to remu nom-tu Ru-u ware Wa-warru rem-su u-Ru Ishaya uzu,

²³ <<Gwup-u nape campa da de nom-du ut-men, wa de mat-du yadu ur-campa na do'e te wa ur-dim Imanuwer[‡]>> nomu dim-ur re oye, <<U-Ru ur-kot u na ne.>>

²⁴ Da-u Yusuhu yune dugu m-roog, se wa nom nomu wa-tom u-Ru zuye wa nom, wa kub Meri m-mu u-bu, wa shu'ut neta wa.

²⁵ Sedi wa tamug m-roog u wa ne da se da-u wa mate yadu ur-campa. Yusuhu te'e wa ur-dim Yeso.

2

*Vuk-su a-nap-mu reger ne
dugu u-dom*

¹ Ba Mari mate Yeso u bo-u Betarami u dak-u Yahudiya, da-u Here ooge ur-faruk, a-nap-mu reger-ne dugu u-dom e rwun dugu u-dom e do'e u Urusharima.

² E shit ut-net uzu, <<He ne wuna mate, Faruk-u Yahuda-ne? I hanyug reger-u wa dugu u-dom, it haagun it nomu wa ut-huuk.>>

³ Da-u Here Faruk hoge iya se jab-u wa yune, u jab-u net-tu Urusharima ne ko'e.

⁴ Se wa fog i-Yate a-Toog-ne beet u a-kwup-du u-bor ne, wa shit un, <<He ne na dote mat-du Kiristi?>>

⁵ E zu wun, <<U Betarami u dak-u Yahudiya, uka wa-warru rem-su u-Ru punte:

⁶ <<No net-tu Bo-u Betarami,

u dak-u Yahuda,

bo-u no o m-sek ne sok,

Remu zu dugu bo-u no

* 1:1 † 1:21 Yeso Na zu <<Yawe Wa-u-ukur>>

‡ 1:23 Gwat tumu: Isha 7:14.

* 2:6 Gwat tumu: Mika 5:2.

na dote kwum-du faruk

wu de dor-tu net-ut ri Isra-ne. * >>

⁷ Here fog a-nap-mu reger-ne m-ya-sa, wa nuput ko-uyan da-o reger-yu hene.

⁸ Se wa tom un u Betarami uzu, <<De'en no goot sok ur-zwar ne be-du na mutte wa'-u wa. A no hyanu wa se no nom m-hor no haan no waru me, kome um do'e um nomu wun ut-huuk.>>

⁹⁻¹⁰ Da-u un hoge nomu faruk ware un hu m-ha usu un. E o tek m-ha, e hyen reger-yu un hyane dugu u-dom. Da-u e hyane ya, e hu murimmu, e hu ur-so sok, ya hu m-da u shu un, se be-du ya eeste u be-du yadu otte.

¹¹ Da-u e cwaye u-me u-bu, e hyen ur-ya e ino-u wa Meri. Se e kug e nomu wa ut-huuk. Se e upus ba-ut e, e nomu wun u-nya' ut-nom u-tat u ta'ar-tu m-bakut ne u nom mu wus u-hakun ne, mu na foge <<farakanse,>> m-dap ne mu wus u-hakun mu na foge <<mur.>>

¹² Remu zu Ru-u baag u nongu un ut-him u bo' uzu a un mu udu Here da, se un dor yakun fun-ya m-mu bo-u un.

Yusuhu e Meri u Wa'-u e ne somog m-ha u dak-u Masar

¹³ Da-u a-nap-mu reger-ne arke, wa-tom Wa-ko-uyan haan udu Yusuhu u bo'. Wa zu, <<Yune, bo kab wa' e ino-u wa bo som m-ha dak-u Masar. Bo shu'ut ukun se da-u um waru bo, remu zu Here o gotu ya-ur re wa hoot wa.>>

¹⁴ Se wa yune, wa kub ur-ya e ino-u wa ne m-gyup e do'e u Masar.

¹⁵ Kuna un shu'ute se da-u Here mare. Ru-u zuug na nomug nom-ut to da-u wa ware wa-warru rem-su u-Ru Hosiya uzu: <<Dugu dak-u Masar me fagu Wa'-u ri.>>[†]

¹⁶ Da-u Here nape uzu ver-se a-nap-mu reger-ne nomu wa, se wa hog m-kuwut. Se wa wu na hoorse ya-ag-u campa-ne beet i o u-me bo-u Betarami u kit-su bo-u o ne, dugu us-hak us-yur u saan u-dak, wa regnusse hon-hon u da-u a-nap-mu reger ne waru wun.

¹⁷ Irmia wa-warru rem-su u-Ru warug uzu na ut-nom iya da-u wa zuye:

¹⁸ <<Na hok us-kan dugu bo-u Rama,

Cwar-yu us-kan u namu jab ne

Rahira ogu us-kan

remu ya-ag-u wa,

na hokuste parru wa da,

Remu zu e zamun da.>>[‡]

Muun-du Nazara

¹⁹ Da-u Here mare, wa-tom Wa-ko-uyan rwun udu Yusuhu u bo'-u dak-u Masar. Wa zu,

²⁰ <<Yune, bo kab wa' e ino-u wa no do'e u dak-u Isra, remu zu, i ooge ussa fat-du wa' e muruste.>>

²¹ Se wa yune wa kub wa' u ino-u wa ne, wa do'e u dak-u Isra.

²² Da-u wa hoge uzu Arkirayus wa'-u Here o ur-faruk u gas-u Yahudiya, se wa hog u-gyer u ha-mu kun. E aruk m-ha u dak-u Gariri remu zu Ru-u nongu wun ut-him u bo'.

²³ Se e do'e e shu'ut u okon bo-u u na foge Nazara, remu u koste uzu nomu a-warru rem-su u-Ru ne ware nip-to, <<Na de fag-du wun wa-Nazara.>>

3

*But-ut Yohanna
Wa-ut-yubusse m-bu*

(Mark 1:1-8; Ruka 3:1-18; Yoha 1:19-28)

¹ U tek-u ho-ut to, Yohanna Wa-ut-yubusse m-bu rwun wa o ut-but u-me dog-du Yahudiya.

² Wa o ut-zu, <<Yagun ut-ba'as, no byurnun udu u-Ru remu faruk-du u-Ru o ut-mor.>>

³ Unwa wa wa-warru rem-su u-Ru Ishaya nomte us-rem uzu,

<<U-cwar yu o us-fag

u-me ur-dog uzu,

<Mangun fun-u Yawe,

Yunsun u-fun m-kim.>>^{*}

⁴ Toggo-yu Yohanna wa'e yu na nome u ka-u u-rakum to, tumsu wa o m-gag u hap-yu u-ka ne u-byun. I o nom ut-re ro u bu-mu so ne.

⁵ Net-tu do'e udu wun dugu bo-u Urusharima u dak-tu gas-u Yahudiya-ne ut-beet, u net-tu o gas-u Gi-yu Yodan ne.

⁶ Un hu warru ba'as-ut un, se wa nomu un ut-yubusse m-bu, u Gi-yu Yodan.

⁷ Da-u Yohanna hyane Farisa-ne u-tat u Saduki-ne u haan udu ro, u be-du wa otte nomu net-ne ut-yubusse m-bu, wa zu un, <<No ban-du ya-ag-u kokos! ¿Wana hi-mu no, no som ryab-su u-Ru su o haane?

⁸ Uka te-su mutte ut-ya, to kose ko-uyan go-du u-te ya, remu iya ko no nomon nom-tu de kose ut-net uzu no yakke nom-du ut-ba'as no byurgun udu u-Ru.

⁹ A no dorog u jab-us no uzu Ibrahi wa o uso-u no da, um o waru no uzu Ru-u o ut-kere wa nom yaag dugu me ta'ar-ut tun-to to shu'ut ya'agu Ibrahi.

¹⁰ Um o waru no Ru-u de yadu no ur-kob a no byur-ne no yage yudu ut-ba'as da, uka net wu ka'e ur-goog u kug-du us-te. Te-yu mate ya-ut so-to da, wa de kupsu ya, wa gun u-ra.

[†] 2:15 Gwat tumsu: Hose 11:1.

[‡] 2:18 Gwat tumsu: Irm 31:15.

^{*} 3:3 Gwat tumsu: Isha 40:3. (Ran-u ut-Girik.)

¹¹ <<Um nongu no ut-yubusse m-bu, remu u koste uzu no byurgun udu u-Ru no yakke ut-ba'as, sedi u dim-u ri wakun de haan wu zegu me m-shin. Ko gor-su ka'at-ut wa um korge um ust se da. Wa de nomu no ut-yubusse u Yar-u u-Ru tumsu u-ra ne.

¹² Wa o m-shup u-sota ne, wa de mangu dor-u m-der, wa sotusse so i o so-ye wa wa' ur-bya, wa doos kon u ra-u u na da hoks ut-ryum da.>>

*Yohanna nongu Yeso ut-yubusse m-bu
(Mark 1:9-11; Ruka 3:21-22)*

¹³ Da-u Yeso haane dugu Gariri u Gi-yu Yodan u Yohanna nom-tu wa ut-yubusse m-bu,

¹⁴ Yohanna sa'ag ut-gugum. Wa zu, <<Me hi-du warri um ut-sa bo nomu me ut-yubusse m-bu, bo mu bo haan udu ri?>>

¹⁵ Se Yeso zu, <<Yage na nom iya u da-o, remu na nom-ut nom-u Ru-u ut-sa na nom.>> Se Yohanna ees.

¹⁶ Da-u Yohanna nomu Yeso ut-yubusse m-bu, Yeso rwuun dugu m-bu, za rem dom u-ru u-pus se Yeso hyen Yar u-Ru u hyeen uka ur-gorop u dom-u wun.

¹⁷ Se Ru-u nom us-rem dugu dom u-ru wa zu, <<Unwa o Wa'-u ri, wu um o ut-cwan, tumsu um o hog-du zwar-ur wa sok.>>

4

*Reg-m Yeso
(Mark 1:12-13; Ruka 4:1-13)*

¹ Se Yar u-Ru dor-ut Yeso m-cwa ut-kanda u remu faruk-u nom us-te nom-tu wa m-reg.

² Da-u Yeso nome u-swaat m-roog ut-shik ut-yur ut-ho ne ut-shik ut-yur, se wa hog us-mer.

³ Faruk-u nom us-te haan udu ro wa zu, <<Abite Wa'-u u-Ru wa bo oye, zu ta'ar-ur rinde de mu nom ut-re.>>

⁴ Yeso shus wa zu, <<Rem-su u-Ru zuug, a-nom ut-re u war-o net dote ur-fat da, se rem-su rwune dugu nu-u u-Ru.>>*

⁵ Faruk-u nom us-te kub wun m-ha u bo-u Urusharima bo-u u-hen, se wa duut wun u be-du m-ja be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan.

⁶ Tumsu wa zu wari, <<Abite Wa'-u u-Ru wa bo oye, tane tari mak bo heen u-dak. Remu zu na panug uzu,

<<Ru-u de wadu a-tomu wa, e 'e bo,

E er bo u kom-ut e,

Taas u na-u ro u gap ur-ta'ar da.>†>>

⁷ Yeso shus wa zu, <<Na panug uzu, <A-bo nomu Wa-ko-uyan Ru-u ro m-reg da.>‡>>

⁸ Se faruk-u nom us-te kub wun m-ha ror-du zege m-ja, wa kose wun faruk-tu dak-u uno, u zwar-ur wa ne.

⁹ Se wa zu, <<Me ya u bo nom-ut to ut-beet, a-bo nomu me ut-huuk.>>

¹⁰ Se Yeso zu wun, <<Faruk-u nom us-te, hate dugu kit-u ri, remu na panug uzu, <Bo nomu Wa-ko-uyan Ru-u ro ut-huuk, tumsu wa bo dote ut-dor, wa u-gan.>§>>

¹¹ Faruk-u nom us-te yage wun, se a-tom u-Ru haan, e nomu wun ur-sege.

*Yeso heeste but-tu
Rem-su u-Ru u Gariri
(Mark 1:14-15; Ruka 4:14-15)*

¹² Da-u Yeso hoge uzu Here Faruk Antipas wa'ag Yohanna wa-ut-yubusse m-bu u bu-u m-tok, se wa mu u dak-u Gariri.

¹³ Yeso yage bo-u Nazara wa dote wa shu'ut u Kapanahum, u dap-su m-sa mu Gariri u-me dak-u Zeberun u Naptari-ne.

¹⁴ Nom-u wute wun m-ha ukun, remu wa hyen-ut nomu Ishaya Wa-warru rem-su u-Ru zu na ut-nom, na nom o.

¹⁵ <<Dak-u Zeberun u dak-u Naptari-ne, o dom-u fun-yu o dapus sa-mu u gas-u u-dom u gi-yu Yodan, Dak-to u-me dak-u Gariri be-tu i za-Yahuda-ne zegte u-tat da.

¹⁶ Net-tu o ur-yu u-me u-cwum, e hyanug zun-m yat-mo.

Udu i ooge ur-yu u-me dak-u yara-mu m-mar.

Zun-mu rwugun e.>>*

¹⁷ Dugu da-u o Yeso heese ut-but, uzu, <<Yagun ut-ba'as no byurun udu u-Ru, remu zu da-u Ru-u de ur-faruk o ut-mor.>>†

*Yeso fak a-doru wa ne
nas ur-takun*

(Mark 1:16-20; Ruka 5:1-11)

¹⁸ Da-u Yeso ooge m-ha u dapus m-sa mu Gariri, se wa hyen net-ne yur, u Simon wuna foge Biturus u or-u wun ne Andarawus, e o gwun-du nom-tu masu jan, u-me m-sa, remu zu un a masu jan ne e.

¹⁹ Yeso zu un, <<Dornun me, me mutu no a naknu ut-net u haan udu ri.>>

²⁰ Za rem, un yage nom-tu masu jan-u un, un dor wa.

²¹ Da-u wa re shu m-ha ne, se wa hyen eken net-ne yur, u Yakubu e Yohanna ya'ag-u Zabadi. E o u-me u-hat u uso-u un ne Zabadi, e o mangu nom-tu masu jan-u e. Yeso fog un.

²² Za rem un yage u-hat u uso-u un ne, un dor wa.

*Yeso haste ut-net us-gom
(Ruka 6:17-19)*

²³ Yeso rigusse dak-u Gariri wa o nomu un ut-kose u-me bu-u ut-kose u Yahuda-ne, wa o nomu un ut-but tu Rem-su m-Remer

* 4:4 Gwat tumsu: Muut 8:3. † 4:6 Gwat tumsu: SepV 91:11-12. ‡ 4:7 Gwat tumsu: Muut 6:16. § 4:10 Gwat tumsu: Muut 6:13. * 4:16 Gwat tumsu: Isha 9:1,2. † 4:17 Gwat tumsu: Isha 9:1-2 (Ran-u Girik).

sū Faruk-du u-Ru, tumsu u has-tu net-ne us-gom m-re ne.

²⁴ Rem-su nom-tu Yeso nome nurus dak-u Suriya u-beet, Net-tu hu haatun wun a us-gom u a-kob-du m-yar ne, u a swadu ur-kob ne m-re, u a-nom us-te ne, u i otte gom-su ur-he'e, u a remu swadu net-ne ut-be ne, se wa yu' e m-yar.

²⁵ Morog-du ut-net dugu Gariri, u Dikaporis, u Urusharima, u Gas-u Yahudiya, tumsu u gas-u gwug-du gi-yu Yodan dor wun.

5

Ut-But u dom ur-ror

¹ Da-u Yeso hyane ban-du ut-net, se wa duus u dom ur-ror wa shu'ut m-shu'ut. Se a-doru wa op u yur e haan udu wa,

² Se Yeso heese nomu un ut-kose, wa zu,

³ <<Kom u-Ru udu i nape kushin-m e u-me u-Yar, remu faruk-du u-Ru du e de.

⁴ Kom u-Ru udu a namu jab-ne, na de yadu e jab m-shiriktin.

⁵ Kom u-Ru udu i zatte huk-mu ut-hi da, e de kwum-du dak-u uno.

⁶ Kom u-Ru udu a hog-du us-mer u swa'at m-bu ne, tu nom-ut so-to, na de shuksu e.

⁷ Kom u-Ru udu a hog-du ur-on ne, remu Ru-u de hogu on-ur e.

⁸ Kom u-Ru udu i o jab-u so-o ne, remu e de hyan-du u-Ru.

⁹ Kom u-Ru udu i wu'e ut-net u shu'ut-du jab-u pus-o, na de fag-du e ya'ag u-Ru.

¹⁰ Kom u-Ru udu i net-tu o yadu ur-kob u remu nom-ut so-to, remu faruk-du u-Ru du e de.

¹¹ <<Kom u-Ru udu no da net-tu o pepru no, e o u yadu no ur-kob, e o ketu no us-rem su nom-ut yq-to u remu ri.

¹² Nomon ur-so u no nom jab-u pus-o u remu uzu top-u no o yat-o u dom u-Ru, iya o nom te a-warru rem-su u-Ru ne i ba no m-haan.

Ut-Ma m-Zun ne

(Mark 9:50; Ruka 14:34-35)

¹³ <<No o ma-tu dak-u uno. Sedi a matu taye ur-gag, zrene o na dote mangu to? Na za nom-du okon u to da, sedi na agusse u net-tu jangusse us-na.

¹⁴ <<No oye zun-mu dak-u uno. Bo-u o m-sak u dom ur-ror na za yasu o da.

¹⁵ Net za dapus us-hitirra u wa wugub ya u-kok da. Sedi na sak ya u dom naas wa u ya ya' m-zun udu netu oye u-bu ut-beet.

¹⁶ Iya o hen, yagun u zun-m no mok, uka net-tu dote hyan-du ank-m somo no, remu e nom-tu Uso-u no wu o dom u-Ru ut-vam.

Kose-ut Yeso u mot-tu

Bor-ut Mosa

¹⁷ <<A no nom us-dorog uzu um haagun um haste rem-su u-Ru su Mosa pane u su a-warru rem-su u-Ru ne da. Um haagun um haste se da sedi um shuuste se.

¹⁸ Um o waru no ut-nip kanda dom u-Ru u-dak ne o enkte, ko u-pan u-rek ya ko u-de u-gan ya za ut-enk u tek-u rem-su u-bor da se na nong ko-uyan.

¹⁹ Kowana pase bor-u rek-ya u tek-u bor-us sin-se tumsu wa kose ut-net e pas, na do'e fagu wa yu rek-ya u tek-u faruk-du u-Ru. Wa hene kabe rem-su u-bor sin-se wa kose eken ne na do'e fagu wa yu yat-ya u tek-u faruk-du u-Ru.

²⁰ Um o waru no a no zege Farisa-ne u a-kose-tu rem-su u-bor ne u nom-du nom-ut so-to da, no za cwa-du faruk-du u-Ru da.

Yeso nong ut-kose u mot-tu us-ryab

(Ruka 12:57-59)

²¹ <<No hok na zuug net-tu da-u dim, <A e ho net da, ko wa ho net na huutu wa u be-du kwup-du us-rem.>*

²² Sedi um o waru no kowana o us-ryab su or-u wa na de kwupu wa us-rem. Tumsu kowana zuye or-u wa, <M-zan,> morog-du ut-nengen de kwupu wa us-rem. Wu fage or-u wa <Rag!> wa o fun-yu ha-mu bu-u u-ra.

²³ <<Remu iya, a bo o nom-du u-nya ur-sak u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan se bo bakus uzu bo nongu wakun nom-u kame da.

²⁴ Yage nom-tu u-nya' u ro u-shu ur-sak bo do'e udu wa. Kon wa wa nomu bo ur-ho remu nomu bo nomu wa. Se bo haan bo yase nom-tu nya-u ro udu u-Ru.

²⁵ <<A wakun o huutu bo u be-du kwup-du us-rem, sa u-mang no wa ne za naas u-da. Nomon iya dugu u-fun, a-za iya da wa de huutu bo udu wa kwup-du us-rem, wa kwup-du us-rem de hen u yasu bo udu nom us-kom, nom us-kom tumsu e huut bo u bu-u m-tox.

²⁶ Um o waru no ut-nip bo da rwuun ukun da se bo topok nomu na shut-ne wa u-beet.

Ut-kose u mottu m-o

²⁷ <<No hok bor-tu u-Ru uzu, <A no nom m-o da.>†

²⁸ Sedi um o waru no, kowana gware neta gwat uzu wa roog u wa ne, wa taaste m-o u wa ne u-me jab-u wa.

²⁹ A is-du kom ut-cwa u ro u o wadu bo u nom-du ut-ba'as, hoste de bo rest taas bo

* 5:21 Gwat tumsu: Rwyu 20:13; Muut 5:17. † 5:27 Gwat tumsu: Rwyu 20:14; Muut 5:18.

nɔm ʉt-ba'as. Zek ʉr-zwar bɔ taag ʉ ɔg-du ʉr-gan du war-u ró, ʉzʉ na gun bɔ u-ra ʉ ɔg-tʉ war-u ró ne ʉt-beet.

³⁰ A kom ʉt-cwa ró ɔ wadu bɔ ʉ nɔm-du ʉt-ba'as, kupse ɔ bɔ rest. Zek ʉr-zwar ʉ bɔ taag ʉ ɔg-du ʉr-gan du war-u ró ʉzʉ na gun bɔ u-ra ʉ ɔg-tʉ war-u ró ne ʉt-beet.

ʉt-kose ʉ mottʉ yan-du neta

(Mati 19:9; Mark 10:11-12; Ruka 16:18)

³¹ <<Tʉmsʉ na wargʉ nɔ ʉzʉ, <Kowana yane neta wa, wa zatte ka ʉt-nɔm da, se wa yaag wa ran-ʉ ʉt-yan.>[‡]

³² Tʉmsʉ ʉm ɔ warʉ nɔ ʉzʉ, kowana yane neta wa, a-za remʉ ba'as-tʉ m-ɔ da, wa wa'ag wa-u-as. Tʉmsʉ wʉ gaye neta-yʉ na yane wa nɔng m-ɔ ʉ wa ne.

Kose-ʉt Yeso ʉ mottʉ ʉs-tonɔ

³³ <<Nɔ hɔk na wargʉ net-tʉ da-ʉ dim a e nɔm tɔnd-sʉ ʉs-bi da, <A nɔ pas nɔmʉ nɔ nomte estedu ʉs-rem da, sedi netʉ nɔm nɔm-ʉ wa nomte estedu ʉs-rem ʉdu Yawe.>[§]

³⁴ Tʉmsʉ nɔm ʉm warʉ nɔ ʉzʉ, a nɔ nɔm ʉs-tonɔ da, kɔ ʉ dɔm u-ru, remʉ ʉzʉ be-du ʉr-shʉ'ʉt du u-Ru de du ʉr-faruk ʉ wa.

³⁵ Tʉmsʉ a nɔ tɔn-de u-dak ne da, remʉ ʉzʉ kʉna Ru-ʉ cinte na-ʉs wa. Tʉmsʉ a nɔ tɔnd ʉ ʉrusharima ne da, remʉ ʉzʉ bɔ-u yat-ɔ ʉ Farkina-ne ɔ.

³⁶ A-bɔ tɔn-de tʉmsʉ ʉ hi-du war ró ne da, remʉ ʉzʉ kɔ hi-u ró u-gan bɔ za kerʉ mutu ʉ ʉ pus-ya kɔ ʉ rim-ya da.

³⁷ A nɔ ʉt-sa nɔm-du ɔkɔn nɔmʉ kame nɔ zʉ, <ʉ, me ʉt-nɔm,> kɔ <O'o, ʉm za ʉt-nɔm da.> Nɔm-ʉ zege iya du faruk-ʉ nɔm ʉs-te de ɔ rwʉtʉn.

Top-du ʉr-mag

(Ruka 6:29-30)

³⁸ <<Nɔ hɔk nɔm-tʉ a-kose-tʉ u-bɔr ne zuye, ʉzʉ bɔr-ʉt zuug, <Wʉ nase is-du ɔr-ʉ wa, wakʉn de na-sʉ du wa is-de. Wʉ tʉmsʉ fare nin-yʉ ɔr-ʉ wa, wakʉn de far-du yʉ wa nin-ya.>^{*}

³⁹ Tʉmsʉ ʉm ɔ warʉ nɔ a nɔ top wakʉn ʉ nɔm-ʉ yo-ɔ remʉ zʉ wa nɔngu nɔm-ʉt yo-to da. A wakʉn ʉ gapʉ bɔ ʉ gar-yʉ kom ʉs-cwa bir ʉ gar-yʉ kuse.

⁴⁰ A wakʉn ʉt-sa wa hʉʉt bɔ ʉ be-du kwʉp-du ʉs-rem remʉ ʉzʉ wa ɔngte toggo-u ró, yasʉ wa toggo-yʉ dɔm.

⁴¹ A karma-yʉ wa bɔ ʉ kabʉ wa ʉr-ba ʉ ha-mʉ u-mer u-gan ʉr-beb, nɔm ha-mʉ ʉs-mer ʉs-yʉr ʉ wa ne.

⁴² A wakʉn ʉ kɔnʉ bɔ u-nɔm, ya' wa. Wʉ haane m-seg ʉdu ró, a-bɔ hoos wa da.

Cwanʉn huʉb-ʉt yo-to nɔ.

(Ruka 6:27-28,32-36)

[‡] 5:31 Gwat tʉmsʉ: Muut 24:1. [§] 5:33 Gwat tʉmsʉ: Ogor 30:2. ^{*} 5:38 Gwat tʉmsʉ: Rwʉy 21:24; Toog 24:20; Muut 19:21. [†] 5:43 Gwat tʉmsʉ: Toog 19:18.

⁴³ <<Nɔ hɔk Mosa panʉg ʉzʉ, <Cwanʉn ɔr-ʉt nɔ ne,>[†] nɔ gugʉm i gugʉm nɔ ne.

⁴⁴ Sedi ʉm ɔ warʉ nɔ, cwanʉn i gugʉm nɔ ne, i ɔ ne ʉ yadu nɔ ʉr-kɔb nɔmʉn e ʉs-toog.

⁴⁵ Nɔmɔn iya remʉ nɔ shʉ'ʉte ya'agu ʉso-u nɔ wʉ ɔ ʉ dɔm u-ru. Wa wʉ' ho-du ya' m-zʉn ʉdu net-ʉt so-to ʉdu tʉ za so-to ne. Wa rob u-yʉ ʉdu net-ʉt so-to ne ʉ tʉ yo-to ne.

⁴⁶ A nɔ ɔ cwan-tʉ i ɔ cwan-ʉt nɔ ne, ʉyan top-ɔ nɔ de ʉt-kwʉm? Kɔ a-ɔnkʉ shik tar ne iya ɔ e nomte!

⁴⁷ A nɔ ɔ vʉk-su ɔr-ʉt nɔ ʉ war'e, ʉyan-ɔ ʉ nɔ nome ʉ nɔ zekte eken ne? Kɔ i nape u-Ru da, e nom iya!

⁴⁸ ʉ remʉ iya, se nɔ shʉ'ʉt shʉyi-shʉyi ʉka ʉso-u nɔ ʉ dɔm u-ru ɔtte u-shʉyi shʉyi.

6

Yeso nɔng ʉt-kose ʉka

nɔm-du u-nya

¹ <<Yeso re shʉ ʉ nɔmʉ a-dorʉ wa-ʉt-kose ʉzʉ, <A nɔ ɔ nɔm-du nɔm-ʉt so-to,> a nɔ nɔm ɔ da-ʉ net-tʉ ɔ madʉ nɔ remʉ e vom-ʉt nɔ da. A nɔ nome ɔkɔn remʉ net-tʉ vom-ʉt nɔ, nɔ za kwʉm-du u-top ʉdu ʉso-u nɔ wʉ ɔ dɔm u-ru da.

² <<ʉ remʉ iya a nɔ ɔ nya-du wakʉn wa ʉr-kɔb u-nɔm, a nɔ nɔm ʉr-dɔnse da, ʉka a-ha-mʉ ʉr-nɔ ne nomte ʉ-me bu-ʉ ʉt-kose ʉ Yahuda-ne ʉs-fʉn ne ʉ remʉ zʉ ʉ net-tʉ vom-ʉt e. ʉm ɔ warʉ nɔ ʉt-nip e taaste ɔnk-ʉ top-ʉ e u-beet iya.

³ Tʉmsʉ a nɔ ɔ yadu wakʉn ɔkɔn nɔm-ɔ, a-bɔ yage ʉ tokɔn net-to ʉ nap nɔm-ʉ bɔ ʉt-nɔm da.

⁴ Iya ɔ nɔ dote nɔm-du u-Nya m-yasa. Tʉmsʉ ʉso-u nɔ, wa hyene nɔm-tʉ m-yasa ʉt-beet, wa nɔmʉ bɔ u-top.

ʉt-kose ʉ mottʉ ʉs-toog

(Ruka 11:2-4)

⁵ <<Tʉmsʉ a nɔ ɔ ʉ nɔm-du ʉs-toog, a nɔ nɔm ʉka a-ha-mʉ ʉr-nɔ ne nomte da, e ton e ees ʉ-me bu-ʉ ʉt-kose ʉ Yahuda-ne ʉs-fʉn ne remʉ net-tʉ hyen-ʉt e. ʉm ɔ warʉ nɔ ʉt-nip, e taaste ɔnk-ʉ top-ʉ e u-beet iya.

⁶ Sedi a-bɔ ɔ nɔm-du ʉs-toog, cwa ʉ-me u-kur bɔ tage u-is, se bɔ nɔm ʉs-toog ʉdu ʉso-u ró wʉ na hyente da. ʉso-u ró wʉ hyene nɔm-tʉ m-yasa wa de nɔmʉ bɔ u-top.

⁷ A nɔ ɔ nɔm-du ʉs-toog, a nɔ ha ʉ sop-su u-nɔm ʉr-ba da ʉka i nape ne u-Ru da, i ɔ m-hyan ʉka zʉ, a e nome iya da, ru-ʉ ʉn za hog-du toog-ʉs ʉn da.

⁸ A nɔ nɔm ʉka e da, remʉ ʉso-u nɔ nak nɔm-tʉ nɔ ʉt-sa kanda nɔ kɔn wa.

⁹ <<Nɔmɔn ʉs-toog inya, <<ʉso-u it, wʉ ɔ dɔm u-ru,

Um ut-sa u net-tu vam bo u nom-u e o ut-nom u-beet.

¹⁰ U faruk-ur ró u haan,

Nom-tu bo ut-sa na nom-to,
u-dak uka na nomte u dom u-ru.

¹¹ Bo ya' it nom ut-re u ko-uyan ho-de.

¹² Bo nomu it ho-du ba'as-ut it,
uka it nomte i nomu it ut-ba'as ur-ho.

¹³ A-bo huut it u be-du m-reg da,
sedi bo e' it udu faruk-u nom us-te.>

¹⁴ A no nomu net-tu nomu no ut-ba'as ur-ho,
Uso-u no wu o dom u-ru wa de nomu no ho-du ba'as-ut no.

¹⁵ Sedi a no nome ut-net ho-du ba'as-ut e da,
Uso-u no wa za nomu no ho-du ba'as-ut no da.

Ut-kose u mot-tu u-swaat

¹⁶ <<A no kabe u-swaat, a no naas shuut no uka a-ha-mu ur-no ne nomte da. E naas ut-shu u remu e koste ut-net uzu e o u-swaat. Um o waru no ut-nip, un taaste onk-u top-u un u-beet.

¹⁷ Tumsu a-bo o nom-du u-swaat, saape shu-u ró, bo taam m-noog u hi-ur ró,

¹⁸ ta'as na nap uzu bo o u-swaat da. Uso-u ró de nomu bo u-top, wuna hyene nom-tu na nome m-yasa.

Cun-du dom u-ru (Ruka 12:33-34)

¹⁹ <<Ano cin kwum-ut no u-dak uno da, be-du rog m-kaari ne dote ut-naas, u be-du hyuw-ne dote ur-cwa e nom u-hiw.

²⁰ Sedi no nom ur-cun u dom u-ru u be-du orog u m-kaari ne zatte ut-na'as da, u be-du hyuw-ne tumsu e zatte ut-hyuw da.

²¹ Be-du kwum-ut no otte kuna jab-u ró otte.

²² <<Is-de oye zun-mu u-war. A is-ur ró oye m-yar ne, war-u ró u-beet ut-shu'ut m-zun ne.

²³ Sedi a is-u ró za soye da, war-u ró u-beet o de shu'ut u-cwum ne. Abite zun-mu o me no cwum o, re-o tat-u cwum-u o!

²⁴ <<Wakun za nomu tu-shu ut-yur m-tok da. Sedi wa gugum wa-gan u wa cwan wa-gan, ko wa nom nom-u wa-gan ut-sa wa jurum wa-gan. No za wadu dorru u-Ru u jab tumsu no wa-cwan-tu shik-u jab u-da u-gan da.

Yadu jab udu u-Ru (Ruka 12:22-31)

²⁵ <<U remu iya, um o waru no, a no naas jab-u remu nomu no de ut-re ko u no de ut-swa, ko kus-tu no de ut-wa u war-u no da. Fat-du zek nom ut-re, tumsu war-u zek ut-kus tu no de ut-wa.

²⁶ Gwatun no i dom u-ru. E nom-ut kuw da. E nom-ut ket da. E cin-ut ur-bya da. Napun uzu Uso-u no wu dom u-ru, wa

regusse e, wa de ya'u no nom-u no ut-sa no nom-ut ur-yu. No zek no u-so u-tát!

²⁷ <<Wana u tek-u me no u remu namu jab wa de keru swuru hi-ur wa, u-kwam u-gan u tek-u rut-ut wa?

²⁸ <<U remu yan o no otte u na-su jab-u remu ut-kus tu no de ut-wa? Gwatun pyak-ut tu ur-dog uka to hopte u nen. To nom-ut m-tok ko u-te ut-kus da.

²⁹ Um o u waru no, ko Suremanu Faruk-u m-sek, wa tamug nom-du ut-uk ba pyak-ut du ur-gan da!

³⁰ A shu'ute uzu Ru-u de nomu gwa-su ur-dog ut-uk su oye uzu u ya-o se oye, u-sot u na gun se u-ra, za u-sakna Ru-u de ya'u no cwu-tu m-wa. No a-yadu jab ne cashi!

³¹ U remu iya, a no naas jab uzu, <Zyan-o it de ut-re?> Ko <Zyan-o it de ut-swa?> Ko <Zyan-o in do'e ut-wa'e?>

³² I nape ne u-Ru da, e ut-sa nom-ut to. Uso-u no wu oye u dom u-ru wa nak uzu no ut-sa nom-ut to ut-beet.

³³ Sedi nom-u zege ur-zwar, no sa' faruk-du u-Ru u nom-ut so-to wa ne, nom-ut to ut-beet wa ya'u no to.

³⁴ U remu iya, a no naas jab-u remu u-sot da, sot-u de haan u tok-m wa ne. Ko-uyan ho-de tok-m wa korge wa.

7

Kwupu wakun us-rem (Ruka 6:37-38,41-42)

¹ <<A no kwupu wakun us-rem da, tas na kwupu no us-rem da.

² Remu zu, ka no kwupte ut-net us-rem, iya o Ru-u dote u kwupu no. Kok-du no mu'uste ut-net, de Ru-u dote musu no.

³ <<Remu u-yan o bo otte u gwat-du pyar i-te o is-du or-u ró, bo hak bo, bo gwat king-u o u is-ur ró da?

⁴ <<Tumsu rene o bo dote zu or-u ró, <Yage um has-tu bo pyar i-te u is-ur ró,> bo ya hen u-king ne u-me u is-ur ró?

⁵ Bo wa ha-mu ur-no, ba m-has king-u o u-me is-ur ró, da-u o bo de ut-hyan ur-zwar ne, bo haste pyar i-te i o is-du or-u ró.

⁶ <<A no nya' o' nom-tu u-hen tu u-Ru da. A no nome iya, e ut-byurun e yap no ko honsu no. Tumsu a no gwunu ut-arede nom-tu shik da, remu uzu e de jangu to us-na.

Us-kon, ut-sa, ut-koot ne (Ruka 11:9-13)

⁷ <<Nomon us-kon, na de ya'u no; sa'an no, de ut-kwum; koton u-is, na de u up-su no.

⁸ Remu zu kowana kone na ya'u wa; kowana de ut-sa wa ut-kwum; tumsu kowana koote u-is na up-su wa.

⁹ <<Wana u tek-u me no, wu wa'-u wa de kon-du wa ur-beredi, se wa ya' wa ur-ta'ar re?

¹⁰ <Kō a wa'-u wa u kon wa u-jan wa ya' wa u-fa?

¹¹ No oye net-ut yo-to, no nak yadu nom-ut so-to udu ya'ag-u no. Rene o dote ut-shu'ut, Uso-u no wu o dom u-ru, wa de yadu nom-ut so-to udu i o kon-du wa!

¹² Nom-tu no o ut-sa u net-tu nomu no, nomun e iya, iya o Mosa u a-warru rem-su u-Ru punte m-tumb ne.

*Is-u rek-ya u yu yat-ya ne
(Ruka 13:24)*

¹³ <<Cwaan u is-u rek-ya. Um zuug iya remu uzu is-yu huye u be-ur yo-de ya o m-huk ne. Tumsu fun-u ya otte m-kuk mu ut-dor, i oye ur-cwa u fun-u ya e o u-tat. Is-u ya huut ut-net u-me bu-u u-ra.

¹⁴ Tumsu is-yu ha-mu be-du ur-fat, ya o rek-ya. Fun-u ya tumsu na so ur-kob u dorru ya. I o u dorru ya e za u u-tat da.

*Bō napu go-du u-te
remu ya-ut wa
(Ruka 6:43-44)*

¹⁵ <<Nomon ga' u a-warru rem-su u-Ru ne i us-bi ne, i de haan udu no uka ca u hyan-mu u-shu, sedi u men-tu me, e o uka go'.

¹⁶ No napu un remu nom-tu un o ut-nom. <Net-tu ka ya-tu inabi u war-u u-hir, ko ya-tu u-bab u war-u te-yu tuntur?

¹⁷ Iya hen te-u so-ya, ya mut ya'at so-to, te-yu za so-ya da ya mut ya-tu za so-to.

¹⁸ Te-u so-ya ya za mat-du ya'at so-to da, iya o tumsu te-u yo-ya, ya za keru mat-du ya'at so-to da.

¹⁹ Kō-uyan te-ya yu mate ya'at so-to da, na de kup-su ya, na guns ya u-ra.

²⁰ Iya o hen, no napu a-warru rem-su us-bi remu nom-tu un o ut-nom.

²¹ <<Za kōwana de fag-du me, <Wa-ko-uyan, Wa-ko-uyan,> wa de cwa-du faruk-du u-Ru da. Se wu nome nom-tu Uso-u ri wu oye u dom u-ru o ut-cwan.

²² U ho-du kwup-du us-rem, eken do'e ut-zu, <Wa-ko-uyan! Wa-ko-uyan! It nomug ut-but u tek-u dim-ur ró, it yun nom us-te u tek-u dim-ur ró tumsu it nom nom-tu m-shin tu-yat-to u tek-u dim-ur ró>

²³ U da-u o um de zu un, <Um nak no da. Hatun dugu kit-u ri no a nom-du nom-ut yo-to ne!>

*Wa-u-ma wu us-ver u
wa-za-us-ver ne
(Ruka 6:47-49)*

²⁴ <<U remu iya, kōwana hoge rem-us ri, wa dor se, wa o ba wa us-veru wa, wu maye bu-u wa u dom-u pok u-ta'ar.

²⁵ Da-u yu-u kasne, gi-su shi m-bu, mya-mu yunne mo gup u-bu tumsu o heeg da. Remu uzu na maag o u dom-u pok u-ta'ar.

²⁶ Kōwana hoge rem-us ri wa kagub se da, wa o ba ragu net-tu wa, wu maye bu-u wa u dom m-hereg.

²⁷ Da-u yu-u kasne, se gi-su shi m-bu, mya-mu yunne mo gup u-bu, se bu-u o he, he-ur yo-de.>>

²⁸ Da-u Yeso tase warru nom-ut to, se bandu ut-net hu murimmo u remu kose-ut wa,

²⁹ remu zu wa kōkse u tek-u m-shin, za ba a-kōse-tu rem-su u-bor ne da.

8

*Yeso haste wakun m-kim
(Mark 1:40-45; Ruka 5:12-16)*

¹ 17 Da-u Yeso cuzne dugu ur-ror, ban-du ut-net u-tat dor wa.

² Se yakun campa-ya kim, wa haan wa he ut-jwun u shu Yeso wa zu, <<Uso-u u-bu ri, a-bo cwanē, bo ut-kere bo haste me m-kim.>>

³ Yeso jakus kom-u wa wa tum wun, wa zu, <<Um cwanug, bo kum m-yar!>> Za rem, se kim-mu yagu wun.

⁴ Se Yeso zu wun, <<Gwat, a-bo waru wakun da, sedi bo do'e bo kose hi-du war ró udu yu-Yat-ya a-toog-ne, tumsu bo nom u-nya uka bor-ut Mosa koste u-me rem-su u-bor,* uzu bo nom iya u koste uzu bo kwumug m-yar.>>

*Ya-du jab-u yu-shu karma-ne
(Ruka 7:1-10)*

⁵ Da-u Yeso cwaane u Kapanahum se yu-shu karma-ne yu Roma, wa haan wa kon wun uzu,

⁶ <<Wa-m-nap, tok-u ri wa o m-rut u-bu wa kerte us-zoog da, wa o swadu ur-kob.>>

⁷ Yeso zu, <<Me ut-haan Um ya wun m-yar.>>

⁸ Se karma-yu zu wun, <<Wa-m-nap, um korge bo haan u bu-u ri da. Sedi bo nom us-rem dugu ana, tok-u ri wa ut-kwum m-yar.

⁹ Um zuug iya, remu zu um o tek ur-faruk du hi-du war ri, tumsu um otte karma-ne u ta'u ri a um zuye warmo, <Nok,> se wa nok, um zu warmo <Haane,> wa ut-haan, um zu tok-u ri wa <Nom inya,> wa ut-nom.>>

¹⁰ Da-u Yeso hoge iya se wa nom murimmo, wa zu net-tu o dorru wa, <<Um o waru no ut-nip, ko tek-u Isra-ne um tamug hyan-du wa yadu jab ba campa-u inya da.

¹¹ Um o waru no, u tek-u a-yadu jab ne u me e de ut-haan dugu u-ta u-dom ne, e ut-shu'ut e re nom ut-re ur-kot e Ibrahi u Ishaku u Yakubu ne u teku Faruk-du dom u-ru.

* 8:4 Gwa tumsut: Toog 14:2-32.

¹² Nō net-tu Isra-ne, Ru-u de gwun-du nō u-me u-cwum, u be-du us-kan sok u ep-mu nin ne.>>

¹³ Se Yeso zu yu-shu karma-yu Roma, <<Nok, na nongu bo ka bo otte ussa remu yadu jab-u ró.>> Za rem tok-u wa kum m-yar.

Yeso yaag net-ne u-tát m-yar
(Mark 1:29-34; Ruka 4:38-41)

¹⁴ Da-u Yeso cwaye u bu-u Biturus se wa hen ino-u neta Biturus m-rut u-yun hyam-u otte wa.

¹⁵ Se Yeso tum kom-u wun, se hyam-u yage wun. Se wa yune wa nomu un nom-ut re.

¹⁶ Da-u rim-mu tore, se net-tu hatun Yeso i nom us-te shipse wa buz nom us-te u rem-su nu-u wa. Tumsu wa hast ut-net ut-beet us-gom.

¹⁷ Wa nomug iya u remu na shuuste nomu wa-warru rem-su u-Ru Ishaya zuye, <<Wa kubuste gom-us in, wa hast kob-du m-yaru in.>>†

Swadu ur-kob du o u-me
doru Yeso
(Ruka 9:57-62)

¹⁸ Da-u Yeso hyane ban-du ut-net gunuste wa, se wa zu, <<Yagun in pasun u din-de jit gwug-du m-sa de.>>

¹⁹ Se wa kose-tu rem-su u-bor haan wa zu wun, <<Wa-ut-kose, me doru bo kohene bo otte m-ha.>>

²⁰ Se Yeso zu wun, <<Q' ur-dog otte us-hu su m-roog, no dom u-ru otte ut-tukus tu m-roog, sedi Wa'-u Net zatte be-du res-du hi-ur wa da.>>

²¹ Wakun u tek-u a-doru Yeso ne wa zu wun, <<Wa-m-nap, yage um do'e um jwakun us-o u ri u-ro.>>

²² Se Yeso zu wun, <<Dornu me, yage i mare, e jwak orut e marimari ne.>>

Yeso wa'ag jwaak m-bu
res tek

(Mark 4:35-41; Ruka 8:22-25)

²³ Da-u Yeso cwaye u-hat, a-doru wa dor wun.

²⁴ Se mya-mu yunne ur-beb ne u-me m-sa se bu-mu hu m-cwa u-hat. Tumsu Yeso o m-roog.

²⁵ Se un do'e, un yuns wa, un zu, <<Wa-m-nap, ukru in! In do'e ut-is m-bu!>>

²⁶ Se wa zu un, <<Remu yan-o no otte u hog-du u-gyer, no a-yadu jab ne cashi?>> Se wa yunne wa hagusse m-mya u jwak m-bu ne se mo ho us-ram tek.

²⁷ Se net-tu hu u murimmō e zu, <<Yan net wa unwa wu mya-mu hoge rem-us wa u jwak m-bu ne?>>

Yeso haste nom us-te u
war-u net-ne yur
(Mark 5:1-20; Ruka 8:26-39)

²⁸ Da-u wa teene u dak-u Gadari, se eken campa-ne yur i nom-us us-te shipe rwuun u be-du ut-sag e bit wun. E nong u yo-ye sok, e yuut u net-tu dor fun-u ya da.

²⁹ Za rem e heese ut-jar e zu, <<ZBu-m ró yu u it ne Wa'-u u-Ru? ZBo haagun bo ya it ur-kob kanda da-u nome?>>

³⁰ Nukustun sok ukun ne da, ban-du ut-arede o ut-reeg.

³¹ Se nom us-te kon Yeso e zu, <<A-bo ruut it da, yage it cwa u-me ban-du ut-arede.>>

³² Se wa zu, <<Nokon no cwa u-me ut-arede.>> Se ban-du ut-arede ut-beet to ru m-som to irig dugu u-pingse m-he u-me m-sa bu-mu rees to.

³³ Se a-gwat-du ut-arede ne, e som m-mu u-bo e wur nom-tu kume i otte nom us-te.

³⁴ Se net-tu u-bo u-beet e rwuun u remu e hyen-ut Yeso. Da-u un hyane wa, un kon wa yage dak-u un.

9

Yeso haste wakun
gom-su m-ryam

¹ Yeso cwaag u-me u-hat, wa pus m-ha u Kapanahum u bo-u wa.

² Net-tu hatun wun wa gom-su m-ryam m-rut ur-wundi. Da-u Yeso hyane yadu jab-u un, se Yeso zu wu otte us-gom, <<Wa zwar, a-bo naas jab da, na haste bo ba'as-ut ró.>>

³ Da-u a-kose-tu u-bor ne hoge iya, se e zu, <<Net unwa o warru rem-su ut-ba'as! ZWa o m-hyan uka zu wa o u-Ru?>>

⁴ Yeso nak nom-u o jab-us un, se wa zu un, <<ZRemu u-yan o no otte dorog-us yo-se u jab-us no?>>

⁵ Yan-o zege m-kyke na zu net, <Na haste wa ut-ba'as,> ko na zu, <Yune bo ha m-ha?>

⁶ Um ut-sa no nap uzu, Wa'-u Net otte m-shin mu hastu ba'as-tu net-u dak-u unq.>> Se wa zu wa gom-su m-ryam, <<Yune bo kab wundi-ur ró bo mu u-bu.>>

⁷ Campa-u ya yune wa aruk m-mu u-bu.

⁸ Da-u ban-du ut-net hyane iya, e hog u-gyer, e nomu u-Ru ut-vam wu ya' ut-net go-du momo shin-mo.

Yeso fak Matiyu wa dor wa
(Mark 2:13-17; Ruka 5:27-32)

⁹ Da-u Yeso re u-shu m-ha ne, se wa hyen yakun campa-ya, wuna foge Matiyu, wa o shu'ut u onk-u shik-u tar. Se Yeso zu wun, <<Dornu me.>> Se wa yune wa dor Yeso.

¹⁰ A sure m-wa'as, Yeso o u-re u bu-u Matiyu, se a-onku shik-u tar u a-ut-ba'as-ne haan e shu'ut e nom u-re u be-du wa otte u a-doru wa ne.

† 8:17 Gwat tumsu; Isha 53:4.

¹¹ Da Farisa-ne hyane iya, se e zu a-doru wa, <<Remu u-yan o wa-ut-kose no otte u-re u a-onku shik-u tar ne u a-ut-ba-as-ne?>>

¹² Da-u Yeso hoge iya, se wa zu, <<A-m-yar ne za ussa wa us-baat da, sedi a-kob-du m-yar ne.

¹³ Nokon no iis nap-mu rem-su u-Ru su zuye, <Hog-du ur-on de um ut-sa, za toog da.>* Remu zu um haagun um fag a-jab-us so-se ne da, sedi a-ut-ba-as.>>

Net-tu shuk-ut Yeso u mottu u-swaat

(Mark 2:18-22; Ruka 5:33-39)

¹⁴ A-doru Yohanna haan udu Yeso e zu, <<Yan-o wute it u Farisa-ne beet it nom u-swaat, sedi a-doru ro nom-ut da?>>

¹⁵ Yeso zu un, <<Huub-tu zwar ur-gu nom-ut namu jab da-u wa ur-kot u un ne da. Sedi da-u oon u na dote kab-du wun u teku u-me un, Da-u o un de nom-du u-swaat.>>

¹⁶ <<Wakun zaar wu de kara-du toggo-yu u-ut u kus-u po-o da, remu zu ana jaase toggo-u ya kara-ur re de ut-kees, ke-ut to hen ut-zeg ur-takun m-yo.

¹⁷ Wakun zaar wu de dasu ke' po-ye u men-tu ut-ur shar-du u-ka da. A wa nomu iya ke' po-ye de yogusse shar-du ur-ut du u-ka, u bu-mu ke' azug, shar-du u-ka de nuus. Bu-m po-mo mu ke' na da'as mo u shar-ur po-de du u-ka. Bu-mu ke po'ye na daas mo u shar-ur u-ka du po-de uka mo zatte ut-aguz da.>>

Wa'-u Yayirus wa-gwup e neta-yu wudu m-hyu ne

(Mark 5:21-43; Ruka 8:40-56)

¹⁸ Yeso o tek-u waru un iya, se tek-u tu-shu bu-u ut-kose u Yahuda-ne haan wa he ut-jwun u shu Yeso wa zu, <<Wa'-u ri wa'-u-gwup marug za m-tumb, sedi haane bo tam wun, wa ut-yune.>>

¹⁹ Yeso yune u a-doru wa ne, e dor campau ya.

²⁰ Na o u tek-u se, yakun neta-ya wu nome us-hak op-us yur [12], wa o pama wudu m-hyu, wa haan wa tum kwak-yu toggo-u Yeso.

²¹ Neta-yu nong iya remu zu wa cunug u jab-u wa uzu, <<A um tame toggo-u Yeso me ut-kwum m-yar.>>

²² Da-u Yeso bire wa got wun, se wa zu, <<Neta, a-bo naas jab da, yadu jab-u ro yaag bo m-yar.>> Za rem neta-yu kum m-yar.

²³ Da-u Yeso cwaye bu-u yu-Yat-ya yu Kur-u ut-Kose, wa bit net-ne ut-jar u fuu-du sepu m-mar ne.

²⁴ Wa zu, <<Yunun u ane, wa'-u-gwup marug da, roog-mo wa otte.>> E hu nomu wun numus-tu us-jurum.

²⁵ Da-u net-tu ruye u-do, se wa to, wa ship kom-u wa'-u-gwup, za rem wa yune!

²⁶ Rem-su nom-u o te kohene u-me dak-u o.

Yeso upuste po-ne is

²⁷ Yeso o yagu be-ur re, se eken po-ne yur hu fag-us ro uzu, <<Wa'-u Dawuda hog on-ur it!>>

²⁸ Da-u Yeso cwaye u-me, se po-ne e haan udu ro. Se wa zu un, <<No yaag jab uzu me keru yan-o m-yar?>>

E zu wun, <<Wa-m-nap, it o yadu jab.>>

²⁹ Se wa tum is-u un, wa zu, <<U remu yadu jab-u no, na ya'ag no m-yar.>>

³⁰ Da-u is-u un upse, Yeso nomu un ut-him uzu, <<A no waru wakun da.>>

³¹ Da-u e ruye, e hu waru rem-us se kohene, u-me dak-u o.

³² Da-u e o mottu ur-aruk, se net-tu hattun wakun wu otte nom us-te udu Yeso tumsu wa kerte us-rem da.

³³ Da-u na rute nom us-te, se campau ya heese us-rem. Morog-du ut-net hu murimmu, e zu, <<Na tamug hyan-du okon nom-u inya u-me Isra da, se u ya-o.>>

³⁴ Se Farisa-ne zu, <<U beh-du faruk-u nom us-te de wa otte rutu nom us-te.>>

Yeso hok on-du ut-net

³⁵ Yeso dor ut-bo ut-taas ne ut-beet, wa o nomu net-ne ut-kose, u-me bu-u ut-kose u Yahuda-ne, wa o but-tu Rem-su m-Remer su Faruk-du u-Ru, wa o tumsu hastu net-ne usgom su ko-uyan re-mo.

³⁶ Da-u wa hyane net-tu morogte u-tat, se wa hog on-ur un, remu zu, e o swadu ur-kob, za wa ur-sege, uka ca i za wa-ut-got.

³⁷ Se wa zu a-doru wa ne, <<Ket o u-tat, sedi a-ke-ne o cashi.

³⁸ Remu iya konon Wa-ko-uyan, wa tomtan a-ke-ne u tak-u wa.>>

10

Yeso fak a-doru wa op-u yur

(Mark 3:13-19; Ruka 6:12-16)

¹ Yeso fak a-doru wa op u yur [12]. Wa yu' e ur-faruk, e ruut nom us-te, tumsu e hast ko-uyan gome u kob-du m-yar ne.

² Tunto to o dim-tu a-tomu Yeso op-u yur [12]:

Wa ur-takun Simon or-u wuna foge Biturus, u

Or-u wa ne Andarawus, u

Yakubu wa'-u Zabadi u

Or-u wa Yohanna, u

³ Firibi, u

Bataromi, u

Tomas, u

Matiyu ne wa-onku shik-u tar, u

Yakubu wa'-u Arupayes, u

Tadiyus ne, u

⁴ Simon wa shub-du u-dak,

* 9:13 Hose 6:6 (Ran-u Girik).

Yahudas Iskariyoti ne wu yasü Yeso.

*Yeso tomog a-dorü wa op-u yur [12]
(Mark 6:7-13; Ruka 9:1-6)*

⁵ Yeso tomog a-dorü wa op-u yur, wa zu e, <<A no cwa u bu-u a-za Yahuda-ne da, tumsu a no cwa u okon bo-o u Samariya-ne da.

⁶ Sedi no do'e udu net-tu Isra i o uka ca i enke.

⁷ De'en no nom ut-but uzü, <Faruk-du u-Ru o ut-mor!>

⁸ No hast ut-net us-gom, no yuns i mare ne, no hastu net-ne m-kim, tumsu no ruut nom us-te. A no o segu ut-net a no onk shik da, remu Ru-u onkte shik da-u wa segu no da.

⁹ A no kab shik ko okon nom-o uka shik-u no dote nom-du okon u-me ba-ut no da.

¹⁰ Tumsu a no kab ba-du m-ha, ko yakun toggo-ya da, a no kab seken na-su ut-ka'at us-yur da, ko yakun kom-yu m-ha da, remu zu wa u-pama u-beet wa kamug kwum-du top-u pama-u wa nome u-me ut-net, remu iya no kwumu nom ut-re, u tokon nom-to ne u-me net-tu no do'e udu e.

¹¹ <<Bo-u no tote ko u-taas, sa'an net ur-ka, no shu'ut u wa ne kanda no yune ur-aruk.

¹² Bu-u no tote u-beet, no vukus e.

¹³ Bu-u no tote u-beet, a e gu no, nomun un us-toog u Ru-u ya un rus-du jab, tumsu bu-u no tote a e kabe hamtu-ur no da, Ru-u za yadu un res-du jab da.

¹⁴ Wu gu no da u-beet, ko wa gugum rem-us no, pamtun huug-my us-na no, no ru u-me bu-u o ko u-bo, ut-shu'ut ut-him udu un uzü Ru-u de ya-du un ur-kob ba un gugme erru rem-us no.

¹⁵ Um o waru no ut-nip, Ru-o ut-zeg m-hog on-du net-tu dak-u Saduma u Gomora ne, m-zeg net-tu bo-u o u ho-du kwup-du us-rem.

*Swa-u ur-kob du o haan
(Mark 13:9-13; Ruka 21:12-17)*

¹⁶ <<Um o tom-du no, uka ca u-me go', remu iya shu'utun a-us-ver-ne uka fa, tumsu m-yar ne uka ur-gorop.

¹⁷ Nomon ga', ut-net ne, remu zu e de hutu no u bu-tu kwup-du us-rem, tumsu e nomu no us-ryap u bu-u ut-kose u Yahuda-ne.

¹⁸ Remu zu no yaag jab udu ri, un de hutu no udu a-u-dak-ne u farkina-ne u remu e kwup-tu no us-rem tumsu e ya' no ur-kob. Yagun u shu'ut ur-ker udu no, remu no war-tu farkina-ne u a-za Yahuda-ne Rem-su m-Remer.

¹⁹ Da-u e yasü no, a no ha us-dorog u remu nom-u no de ut-war da, remu Yar u-Ru o dor-tu no u nomu no de ut-war.

²⁰ Um zuug iya remu zu, a no o us-rem da, Yar-u Uso-u no o us-rem u-me no.

²¹ <<Net-tu de yasü or-ut e na hoot, uso u de yasü wa'-u wa na hoot, ya'ag de zwarnu i matu e ne, e wa na hoot e.

²² Net-ne beet, e de gugmu no remu dorog me. Sedi wu gagu jab m-ha m-vaste, wa ut-kwum u-ukur.

²³ A e o yadu no ur-kob u-me okon bo-o, somon m-ha okon bo-o. Um o waru no ut-nip, no za utte taas padu bo-tu Isra ut-beet da, Wa'-u Net de mun.

²⁴ <<Wa-u-iis zarü zegu wa-ut-kose wa da, tumsu tok zek uso-u bu-u wa da.

²⁵ Wa-u-iis ut-kere ut-shu'ut ba wa-ut-kose wa tumsu tok ut-kere ut-shu'ut ba uso-u bu-u wa. Ana fage uso u u-bu faruku nom us-te, un de fag-du a-u-bu wa ne ko'e m-zeg iya!

*Hogon gyer-u u-Ru za net da
(Ruka 12:2-7)*

²⁶ <<A no hog gyer-u ut-net da, remu zu okon za u o ur-tage u na za ut-upus da, tumsu okon za m-yasa u na za ut-rwutun m-zun da.

²⁷ Nom-u um o waru no u-cwum warun o m-zun; tumsu nom-u um waru no m-yasa, nomon donse-du o.

²⁸ A no hog gyer-u i de ho-du u-war da, sedi e za kerru ho-du yar-u net da. Hogon gyer-u wu de ho-du yar-u net u war-u wa ne tumsu wa gun to u-me bu-u u-ra.

²⁹ Na bub no yur u konko shik u-gan. Ko u-gan u tek-u me un ya za ut-he u-dak za nap-du Uso-u no wu o dom-u u-ru da.

³⁰ Wa o ur-kot u no ne, ko hi-su hi-ur no wa nak nuse no otte

³¹ Remu iya, a no hog u-gyer da. No zek no uso u-tat.

*Ut-war uzü in nak u-Ru
(Ruka 12:8,9)*

³² <<Wu kose uzü wa, wu ri wa, u tek-u me ut-net, ko me, me ut-kose wa wu ri wa u udu Uso-u ri wu o dom-u u-ru.

³³ Tumsu wu nome se-m ri, udu ut-net, ko me, me nomu se-m wa udu Uso-u ri wu o me dom-u u-ru.

³⁴ <<A no kab uzü rus-du jab de um hatun u-me u-dak da. Um hatun res-du jab da, sedi van-u m-wur.

³⁵ <<Um hagun remu um samte.

<<U-uso e wa'-u wa,

wa'-u gwup tumsu e ino-u wa,

U-kumro, e kumu wa.

³⁶ Huub-ut yo-to ró de ut-shu'ut

u-me net-tu bu-u ró.* >>

³⁷ Se Yeso zu, <<Net beet wu zega m-cwan uso-u wa ko ino-u wa, m-zeg me, wa korge wa shu'ut wa doru ri da. Tumsu wu cwane

wa'-u wa m-zeg me, wa korge wa shu'ut wu ri da.

³⁸ Wu kabé kan-u wa, wa dor me da, wa korge wa shu'ut netu ri da.

³⁹ Wu cwané fat-ur wa, wa de ut-taag u de. Tumsu wu taage u fat-ur wa, u remu ri, wa de kwum-du de.

⁴⁰ <<Wu kabé no, wa kagub me, tumsu wu kabu me, wa kagub wu tomnu me.

⁴¹ Wu kabé wa-warru rem-su u-Ru remu zu wa o wa-warru rem-su u-Ru, wa de kwum-du top-u wa-warru rem-su u-Ru dugu-du u-Ru. Tumsu wu kabé wa jab-u so-o remu wa o wa jab-u so-o, wa de kwum-du top-u wa jab-u so-o.

⁴² Wu ya'e kok-du bu-mu m-tor, wa yu' u tek-u i-rek-e ine, remu zu e o a-doru ri, um o waru no ut-nip, wa za hen ut-taag u top-u wa da.>>

11

Yeso e Yohanna wa-ut-yubusse m-bu

¹ Da-u Yeso tase nomu a-doru wa ne op u yur ut-him, se wa yune wa do'e wa o ut-kose ut-but ne u-me bo-tu Gariri.

² Da-u Yohanna wa-ut-yubusse m-bu, ooge u tage u bu-u m-tok. Da-u wa hoge nom-tu Yeso Kiristi o ut-nom, se wa tom a-doru wa udu Yeso,

³ e shit wun, <<Bo wa wu de haana, ko it wa ur-is u wakun?>>

⁴ Yeso shus wa zu, <<Muun no waru Yohanna nomu no o ut-hyan tumsu nomu no o ut-hog.

⁵ Po-ne o kwum-du m-hyan, a-za-us-na ne e o m-ha, kim-ne kwung m-yar, a-za m-hog, e hog us-rem, na o yunsu i mare ne, tumsu a-ur-kob-ne o hog-du Rem-su m-Remer.

⁶ Ru-u de wa u kowan u-kom wu nome u-sakna u yadu jab udu ri da.>>

⁷ Da-u a-doru Yohanna arke, Yeso heese nomu morog-du ut-net us-rem u Yohanna wa zu, <<Yan-o no de ut-hyan ut-kanda? iKo no do'e hyan-du tampur u mya-mu ruste?

⁸ Yan go net-wa no de ukun ut-hyane? iNo de m-do'e ukun no hyan net wu wa'e kus-tu shik? O'o! Net-tu wu'e kus-tu shik o bu-tu ut-faruk.

⁹ iTo yan-o no de ut-hyane? iKo wa-warru rem-su u-Ru wa? U, um o waru no hen wa zek wa-warru rem-su u-Ru.>>

¹⁰ Yohanna wa rem-su u-Ru nomte us-rem uzu,

<<Um de tomnu wa-tomu-u ri, kanda Kiristi hatun, wu de mangu jab-su ut-net kanda wa haatun.>*

¹¹ Um o waru no ut-nip, na tamug mat-du wakun mat-du neta wu teye Yohanna wa-ut-yubusse m-sek da. Sedi wu o wu rek-ya u-me faruk-du u-Ru zek wun.

¹² Dugu da-u Yohanna wa-ut-yubusse m-bu, u haan u uno da-o faruk-du u-Ru o swadu ur-kob, tumsu i o yadu o ur-kob e ut-sa e rum o ur-beb.

¹³ Kose-tu Mosa nome, u ran-tu a-warru rem-su u-Ru ne, to nomug rem-su faruk-ur re kanda haan-ur Yohanna.

¹⁴ A no eese rem-su um o ut-war, Yohanna wa na nomte us-rem uzu wuna o Iriya. Wuna a-warru rem-su u-Ru ne zu wa de muun.[†]

¹⁵ Yage wa to-tu m-hog, wa hog.>>

¹⁶ Se Yeso zu, <<Me waru no ko yan net-to no oye, net-tu uno cara-o. No uka yaag i o shu'ut u-me u-turru, e o fag-du huub-tu hor un uzu,

¹⁷ <<It furug u-kar, no gugum us-hew; It fu sep-tu m-mar, no gugum us-kan.>

¹⁸ Da-u Yohanna haane wa o u-swaat, wa soot m-mudi da, e zu, <Wa otte nom us-te.>

¹⁹ Da-u Wa-u Net haane, wa o u-re, wa o ut-swa e zu, <Hyanun! Wa tat u-re u u-swa ne, tumsu huub-u a-onku shik-u tar u a-ut-ba'as-ne!> Sedi nap-mu u-Ru na nup mo dugu ank-m wa.>>

Nom-tu ur-on udu bo-tu gugme ut-byurun

²⁰ Yeso heese nomu net-tu bo-tu wa nomte nom-tu m-shin us-rem uzu e nomug nom-tu kame da, remu zu e gugumte yage-du ba'as-ut e.

²¹ <<Nom-tu ur-on, udu net-tu bo-u Corazin! Nom-tu ur-on, udu net-tu bo-u Basayada ko e! Abite nom-tu m-shin tu na nome u tek-u me no na nomug u bo-u Taya u bo-u Sidon ne, e za yakke ut-ba'as m-tumb ne e wo kus-tu ut-kemi, e shu'ut, e asu hi-ut e m-cwa remu e koste uzu e yakke ut-ba'as.

²² Um o di waru no, u ho-du kwup-du us-rem, Ru-o ut-zeg m-hog on-du net-tu Taya u Sidon ne m-zeg no.

²³ Tumsu no net-tu bo-u Kapanahum, a no kab uka zu Ru-u de sekmuusu no cwa u dom-u u-ru da, no da. Ru-u de di gwun-du no u kub-u za ur-ma. Uzu net-tu dak-u Saduma hyanug nom-tu m-shin tu na nome u ane, e za yakke ut-ba'as u bo-u e tumsu na za dooste bo-u o da.

²⁴ Sedi um o waru no, u ho-du kwup-du us-rem, Ru-o ut-zeg m-hog on-du net-tu dak-u Saduma u no ne.>>

Haanun no kum ur-hure

* 11:10 Gwat tumsu: Mara 3:1. † 11:14 Gwat tumsu: Mara 4:5.

²⁵ U da-u o Yeso zu, <<U-uso Wa-ko-uyan wu nome u-ru u-dak ne, um nongu bo ut-vam, remu zu bo yaske nom-ut tun-to udu a-us-ver, u a-m-nap ne, bo kose-to udu ya'ag-u reke.

²⁶ Iya o, Uso-u ri, iya o nomte bo ur-zwar bo nom iya.

²⁷ <<Uso-u ri ya'aste me ko-uyan. Tumsu wakun zaar wu nape Wa' da se u-Uso, tumsu wakun nak u-Uso da se Wa' tumsu wu Wa' cwane se wa kose wa.

²⁸ <<Haanun udu ri, no beet i po'e, i o swadu ur-kob u cwu-tu m-no, me ya' no ur-hure.

²⁹ Kabun kan-u ri no iis dugu-du ri, remu zu um zatte huk-mu ur-hi da, net m-yar wa um oye, no ut-kwum ur-hure u jab-us no.

³⁰ Kan-u ri zatte ut-pot da, tumsu cwu-ut ri zatte m-no da.>>

12

Ur-shut u mot-tu Ho-du ur-Hure

¹ Da-u Ho-du ur-Hure Yahuda-ne nome, Yeso dor u-me tak-tu arkama. A-doru wa o hog-du us-mer, e heese getmu rop-tu arkama e hu ut-hekem m-tu m-tu.

² Da-u Farisa-ne hyane iya, se e zu wun, <<Hyan, a-doru ro e o nom-du nom-u bor-tu hoke ut-nom u Ho-du ur-Hure.>>

³ Yeso shus wa zu un, <<No karunte nom-u Dawuda nome, da-u wa u huub-ut wa ne hoge us-mer da?

⁴ Uka wa tote u-me bu-u u-Ru, wa u huub-ut wa ne, e re nom ut-re ur-sak, u otte ger u kame wa ko huub-tu m-ha wa ne e re da, sedi a-toog-ne.

⁵ No karunte u-me bor-tu Ru-u yase Mosa, uka a-toog-ne hopte pas-du bor-tu Ho-du ur-Hure u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, u wa nomte m-ank u ho-ur re, tumsu shu'ute ut-ba'as da.

⁶ Um o waru no, wu zege be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan u ya u ane.

⁷ Uzu no nak zun-mu rem-us sin-se, <On-de um ut-sa, za toog da,>* no za kabug a-za ut-ba'as uka a-ut-ba'as-ne da.

⁸ Um zuug iya remu zu Wa'-u net otte ur-faruk u o Ho-du ur-Hure.>>

Campa-yu kom-u so-se (Mark 3:1-6; Ruka 6:6-11)

⁹ Yeso yage be-du wa otte, wa to u-me bu-u ut-kose u Yahuda-ne.

¹⁰ Yakun camp-a-ya o ukun wu kom-u sose. E ut-sa e kum nomu e ketu wun, se e shit wun uzu, <<Zor-tu zuug u net u hast us-gom u Ho-du ur-Hure?>>

¹¹ Wa zu un, <<A wakun u tek-u no otte u-ca, se ya he u-me ur-du u Ho-du ur-Hure, wa za rwutun ya da?

¹² Net zek u-ca m-sek sok. Remu iya, bor-ut it hooste it segu wakun u Ho-du ur-Hure da.>>

¹³ Tumsu wa zu camp-a-ya wu kom-u so-se, <<Nabne kom-u rol>> Wa nub u-kom hen, za rem kom-u kum m-yar uka kom u-gan.

¹⁴ Farisa-ne ru e zong uka e dote hodu Yeso.

Yeso Wu Ru-u dage

¹⁵ Da-u Yeso nape nom-u e zonge, se wa yage be-ur re. Ut-net u-tat e dor wun, tumsu e kwung m-yar beet.

¹⁶ Wa nomu un ut-him, uzu a un waru wakun mot-ut ro da.

¹⁷ Tunto ut-beet na nong to remu na shuuste nomu wa-warru rem-su u-Ru Ishaya ware.

¹⁸ <<Gwat Tok-u ri ya, wu um dage, tumsu wu um o ut-cwan,

wu um o hog-du zwar-ur wa sok.

Um do'e wa'-u wun Yar-u ri,

tumso wa do'e u ut-but

uzu Ru-u de nomu a-za Yahuda-ne

kwup-du us-rem uka kumte.

¹⁹ Wa za nom-du inan,

ko rem-su u-har da,

wakun za hog-du cwar-u wa us-fun da.

²⁰ Wa za get-du tampur

u ut-sa ut-get da,

Hitirra yu ut-sa ut-murus

wun za ryum-du ya da.

Se wa wa'ag nip-tu re ur-korro.

²¹ I za-Yahuda-ne da,

e de wadu jab-us e

u-me dim-ur Yeso.>> †

Yeso u Beyerzebu

(Mark 3:20-30; Ruka 11:14-23; 12:10)

²² Un hatun wun wakun wu otte nom us-te, wa zatte is da tumsu wa kerte us-rem da.

Yeso ye' wa m-yar, camp-a-ya nom us-rem tumsu wa hyen.

²³ Net-tu nom murimmo sok e zu, <<A net unwa oye Mesaya da, wu rwune dugu ko-ur Dawuda, wu in wote jab?>>

²⁴ Da-u Farisa-ne hoge iya, e zu, <<Beb-ur Beyerzebu, faruk-u nom us-te de, wa otte rutu nom us-te.>>

²⁵ Ba Yeso nape nomu o dorog-us un, se wa zu un, <<Faruk-du mote u-yur, kowan o shu'ut-ur yo-de e or-u wa ne, de-de faruk de za ut-es da. Tumso u-bo, ko bu-u net-tu u-bu za shu'ut-ur so-de da, bu-u o za ut-es da.

²⁶ A-nom us-te dugu-du faruk-du faruk-u nom us-te mote, shu'ute faruk-u nom us-te o m-dum u hi-ur wa ne, zere faruk-ur wa dote ut eese?

* 12:7 Gwat tumso: Hose 6:6. (Ran-u Girik.) † 12:21 Gwat tumso: Isha 42:1-4. (Ran-u ut-Girik.)

²⁷ Abite Beyerzebu beb-du faruk-u nom us-te de um otte rutu nom us-te, ¿A-doru no beb-ur wan do'e rutte? A-doru no, de kwupu no sin-se rem-se.

²⁸ Abite me hen beb-du Yar-u u-Ru o um otte rutu nom us-te, shu'ute uzu faruk-du u-Ru hagun u me no.

²⁹ <<Wakun zaar wu de cwa-du bu-u wa ur-beb wa koos cwu-ut wa da, se da wa gugrusse wa u-ro, kanda wa kerte koosu cwu-tu bu-u wa.

³⁰ <<Wu za ur-kot u me ne da, wa o shu'ut-ur yo-de u me ne; tumsu wu segu me ut-kargusse da, burgusse to wa otte.

³¹ Iya o hen, um o waru no, na de nomu net-ne ur-ho du ko-uyan ba'as-to, us-jurum ne su e nome u-Ru, sedi wu nome rem-su us-jurum udu Yar u-Ru na za nomu wa hastu ba'as-tu da.

³² Wu pyape Wa'-u Net na nomu wa ur-ho, sedi wu pyape Yar-u u-Ru, na za nomu wa ur-ho da, u uno da-o ko da-u oone.

³³ <<Te-yu o so-ya, wa mut ya-tu o so-to. Te-yu za so-ya ya mut ya-ut yo-to, na nup u-te dugu ya-ut wa.

³⁴ No fa' u yo-ye, ¿re no dote keru warru nom-tu o so-to ba shu'ute uzu no net-ut yo-to? Nomu o me jab o rwune u-nu.

³⁵ Net-u so-wa wur nomu o so-o, dugu me jab-u wa u so-o, tumsu net-u yo-o rwutun nom-ut yo-to tu o jab-u yo-o wa.

³⁶ Sedi um o waru no, u ho-du kwup-du us-rem, kowan de shu'ut na kwupu wa us-rem uka kumte, ko remu rem-su m-zan su ware.

³⁷ Remu rem-su bo ware, se na dote kwupu bo us-rem, ko se ruut bo, ko tumsu se ru bo.>>

A-kose-tu u-bor ne u

Farisa-ne e o sa us-nap

(Mark 8:11-12; Ruka 11:29-32)

³⁸ Eken u tek-u a-kose-tu u-bor ne, u Farisa-ne e zu, <<Wa-m-nap, it ut-sa bo nom nom-tu m-shin uka dote kose it uzu Ru-o tomnu bo.>>

³⁹ Se wa shus wa zu, <<Net-tu uno da-o no nong u yoye, tumsu no zatte gyer-u u-Ru da. E ut-sa e hyan us-nap, sedi na za kosu e seken napse da, sedi go-du su wa-warru rem-su u-Ru Yunana.

⁴⁰ Uka Yunana nomte m-roog ut-tut m-gyup u-ho ne u-me men-tu jan-u yat-ya, iya o hen Wa'-u Net dote nom-du m-roog ut-tut, m-gyup u-ho ne u men-tu u-dak.

⁴¹ U ho-du kwup-du us-rem, net-tu Neneba de rwun u kur-u kwup-du us-rem. E waru u-Ru uzu net-tu uno da-o nomug ut-ba'as tumsu kamug na ya un ur-kob. Un de ut-zu iya, remu zu e hok Yunana ut-but,

un yage nom-du ut-ba'as. Wakun wu zege Yunana ya u ane, no gugum yage-du ut-ba'as.

⁴² U ho-du kwup-du us-rem, u-Ren wu Sheba, wa de rwun u-me kur u kwup-du us-remu wa waru u-Ru uzu net-tu uno da-o nomug ut-ba'as tumsu kamug na ya un ur-kob. Um zuug iya remu wa hagun dugu dak-u m-ra remu um hog-ut ver-us Suremanu. U da-o wu zege Suremanu ya u ane, sedi no gugmu ut-er.

⁴³ <<A nom-yu us-te ru war-u net, wa ru wa nom ut-riig ut-be tu za m-bu, remu wa kum-ut be-du ur-hure. Sedi a wa kume da,

⁴⁴ se wa zu, <Me ut-mu u be-du um rwutun> A wa mune wa bit wakun zarra, tumsu na oposte bu-u o, na mangte o.

⁴⁵ Wa ut-mu wa kabun nom us-te ta'er i zegu wun m-yo, tumsu u e cwa u me netu wa e shu'ut. M-vaste yudu netu wa ut-zeg ur-takun m-yo. Iya o hen dote ut-shu'ut u net-tu uno da-o.>>

Ino-u Yeso u huno-ut wa ne

haagun e hyen-ut wa

(Mark 3:31-35; Ruka 8:19-21)

⁴⁶ Yeso o tek-u nomu morog-du ut-net us-rem. Ino-u wa u huub-tu ur-matu wa ne e o ees u-do, e ut-sa e nom us-rem u wa ne.

⁴⁷ Se na zu wun, <<Ino-u ro u huub-tu ur-matu ro ne e o ees u-do, e ut-sa e nom us-rem u bo ne.>>[‡]

⁴⁸ Yeso shus wa zu, <<¿Wana o ino-u ri tumsu wana o huub-tu ur-matu ri?>>

⁴⁹ Se wa og a-doru wa u-jou wa zu, <<Ino-u ri ya, huno-ut ri ya u ane.

⁵⁰ Net beet wu nome nomu Uso-u ri wu o dom-u u-ru ut-sa, wa o huub-u ur-matu ri u ino-u ri ne.>>

13

Sha-mu us-rem su wa-kuw

¹ U tek-u ho-ur re, Yeso ru dugu u-bu, wa shu'ut u-kit m-sa.

² Ban-du ut-net u-tat e haan e guns wun, m-te da-u wa cwa u-me u-hat wa shu'ut, net-tu morog u-kit m-sa e hog-ut wun.

³ Yeso waru un ut-nom u-tat u tek-u sha-mu us-rem, wa zu, <<Wakun wa-ur-tom wa Haag u-tak remu wa nom-ut kuw.

⁴ Wa o tek-u as-du go', se eken go'e he u dom u-fun, no haan u dugrusse e.

⁵ Eken tumsu he u be-du ut-ta'ar, be-du zatte m-huug sok da. E apun za rem, remu zu huug-mo u-dom ut-ta'ar u-ta.

⁶ Sedi da-u ho-yu nome m-dung, se e barusse e guus, remu zu e zatte us-gur sok da.

⁷ Tumsu eken go'e he u be-du us-hir, hir-su rogom se hoos e ut-rogom.

[‡] 12:47 Tokon Ran-to zatte fe-yu 47 Hongusse Ran-u: Mark 3:32. U Ran-u Ruka 8:20.

⁸ Eken he u be-ur so-de, e nom so, eken u-kok u-gan [100], eken ut-shik ut-tut [60], tumsu eken ur-shik u op [30].

⁹ Yage wa to-tu ut-hog, wa hog.>>

¹⁰ A-doru Yeso haan e shit wun uzu, <<Remu u-yan o bo otte nomu net-tu tun-to sha-mu us-rem?>>

¹¹ Wa shus wa zu, <<Ru-u yaag no nap-mu nom-tu m-yasa tu Faruk-du u-Ru, sedi un na yaag un da.

¹² Net wu otte u-nom wa na de ut-swure u-tat. Tumsu wu zatte da, ko nom-u wa otte na de ut-onk dugu-du wa.

¹³ De wute um otte nomu un sha-mu us-rem:

<<Remu zu ko un gwak-ut un za ut-hyan da,

ko un ereg un za ut-nap da.

¹⁴ Nomu wa-warru rem-su u-Ru Ishaya ware m-tumb ne o shuug u hi-ur un, uzu:

<No de hog-du nom-u um o ut-war, sedi no za ut-nap da;

No de ut-gwat, sedi no za ut-hyan da.

¹⁵ Remu zu jab-su net-ut tun-to rindusse, to-ut un za ut-hog da,

tumsu un ryubukte is-u un, un za ut-hyan da.

Uzu iya da, un za hyanug u is-u un nom-u um o ut-nom,

un za hok nom-u um o waru un, tumsu un za nak

nom-u um o waru un,

Un za yakke yudu ut-ba'as un byurun udu ri,

tumsu um za nongu un u-ukur.*

¹⁶ <<No kwung kom u-Ru remu zu no hyanug nom-tu m-shin tu um o ut-nom, tumsu no nak nom-tu um o waru no.

¹⁷ Um o waru no ut-nip, a-warru rem-su u-Ru ne u-tat, u net-tu jab-us so-se ne, e cwanug e hyan nom-u no hyane tumsu no hog, e kerge da.

¹⁸ <<Hogon nap-mu sha-mu us-rem su wa-kuw:

¹⁹ Go i he u-dom u-fun e o uka net wu hoge rem-su Faruk-du u-Ru, wa gwa'ag urnu da, faruk-u nom us-te haan u kos nom-u na kawu u-me jab-u wa.

²⁰ Net-u hoge us-rem za rem wa kub se ur-so ne, wa o uka go i he'e u-me be-du ut-ta'ar.

²¹ Ba shu'ute uzu wa zatte us-gur da wa tumbte sok da. Da da-u swadu ur-kob haane wa yage dorru u-Ru.

²² Tumsu go i he be-du us-hir, e o uka net wu hoge rem-su u-Ru wa kub, sedi da-u nom-tu namu jab haane u enk-tu kwum-tu dak-u uno, se soos wun, se hoos ya mat-du ut-ya.

²³ Sedi go i he'e u be-ur so-de e o uka net wu hoge rem-su u-Ru, wa nup se. Wa mut ut-ya ut-kok u-gan ko ut-shik ut-tut ko ur-shik u op u nom-u wa kawu.>>

Sha-mu us-rem su go za so-ye

²⁴ Yeso nomu un sha-mu us-rem tumsu wa zu, <<Faruk-du u-Ru o uka wa-ur-tom wu kawu go so-ye u-me tak-u wa, se wa aruk.

²⁵ U tek m-gyup da kowan o m-roog, huub-u yo-o ro haan wa-kuw go za so-ye u-me tak-u ro, se wa aruk.

²⁶ Da da-u go so-ye o ut-rogom e nom yaag, iya o hen go za so-ye rogom ko e.

²⁷ <<Tok-ne bu-u wa-u-tak haan wa waru wun uzu, <Wa-u-bu, be-du bo nomte kuw arkama, um byuk-ut bambara u-me. Hene bambara rwutun?>

²⁸ <<Wa zu, <Huub-u yo-o nome se.>

<<Tok-ne shit wun uzu, <Bo ut-sa it do'e it hast bambara?>

²⁹ <<Se wa zu un, <A no hast bambara da, taas udu ut-has no same u arkama ne.

³⁰ Yagun e rogom ur-kot m-te da-u ket. U da-u o um de waru a-ket ne, e hast uro bambara un gag ut-gug ut-gug e gun u-ra. Sedi na gun arkama u-me ur-bya.>>

Sha-mu us-rem su ya-yu mastad

³¹ Tumsu Yeso nomu un sha-mu us-rem uzu, <<Faruk-du u-ru o uka ya-yu mastad yu na kawu u-tak.

³² Ya zege us-rek u tek-u go nom, sedi ya nene ya nom te-u yat-ya u-me u-tak, no cust u-dom e nom ut-tukus u dom us-fe.>>

³³ Yeso sur m-ya un sha-mu us-rem uzu, <<Faruk-du u-Ru de o uka m-yis mu neta wake u-me hyu-m yat-mo kanda hyum-mo hok-ut m-yis.>>

³⁴ Yeso warug sha-mu rem-us se us-beet u-me morog-du ut-net. Wa warug okon u-me un za wa nomu un sha-mu us-rem da.

³⁵ Sin-se us-beet u remu na shuuste nomu wa-warru rem-su u-Ru Ishaya ware uzu,

Sha-mu us-rem mo um dote us-rem.

Me ut-wa u net-tu nap

nom-tu o m-yasa,

tu dugu da-u ur-takun du dak-u uno.

Hi-du sha-mu us-rem su go za so-ye

³⁶ Yeso yage morog-du ut-net wa to u-me u-bu. A-doru wa haan e zu wun, <<Waru it hi-du sha-mu us-rem su go za so-ye u-tak.>>

³⁷ Se wa shus wa zu, <<Wu kawu go so-ye wa o Wa-u Net.

* 13:15 Gwat tumsu: Isha 6:9-10. (Ran-u ut-Girik.)

³⁸ U-tak hen dak-u unō o, gō sō-ye hen e o ut-net i o nomu u-Ru ut-huuk. Gō za sō-ye e o ya'ag-u faruk-u nom ūs-te.

³⁹ Tumsu huub-u yo-o kawē gō za sō-ye wa o faruk-u nom ūs-te. Ket hen, o madu unō da-o, a-keṭ-ne a-tōm u-Ru.

⁴⁰ <<Ūka net-tu kargusse gō za sō-ye na doos e u-ra, iya o Ru-ū dōṭe ut-shu'ut ma-du dak-u unō.

⁴¹ Wa'-u Net de tomnu a-tōm u-Ru, e de kargussu a wadu net-ne nom-du ut-ba'as, tumsu u a nom-du nom-ut yo-to ne, e ruut e u-mē faruk-ur wa.

⁴² A-tōm u-Ru de gwun-du e u-mē u-ra u m-dung sok. Ū be-ur re kuna e dōṭe ūs-kan u ep-mu nin ne.

⁴³ Ū da-u o hen a-jab-ūs sō-se de nom-du m-zun ūka ur-ho u-mē faruk-du Ūso-u un. Wu otte to-tu m-hog yage wa hog.

*Sha-mu ūs-rem su cun-du m-yasa
u ta'ar-du m-bak-ut ne*

⁴⁴ <<Faruk-du u-Ru de o ūka ut-kwum tu o m-yasa. Da-ū net-ū kume o, wa mang ut-yase. Ū remu ur-sō wa de bab nom-tu wa otte wa o tak-u o.

⁴⁵ <<Tumsu Faruk-du u-Ru de o ūka wa-uturru wu o sa-ū taar-tu shik sok.

⁴⁶ Da-ū wa kume ta'ar-ur re du shik, wa de m-ha wa bab nom-tu wa otte ut-beet remu wa oot ta'ar-ur re.

*Sha-mu ūs-rem su
nom-tu masu jan*

⁴⁷ <<Tumsu Faruk-du u-Ru o ūka ren-tu masu jan, tu na gunē u-mē m-sa to maas jan ko-uyan gōde.

⁴⁸ Da-ū ren-tu shiye, a masu jan ne nakun u rwuun, e shu'ut e dugur jan-ū sō-ye e wo u me ur-koor, na azug jan i za sō-ye.

⁴⁹ Iya o dōṭe ut-shu'ut u ho-du ur-vaste. Wa-tōm u-Ru de ut-haan wa mot a-jab-ūs yo-se ne u a-jab-ūs sō-se ne,

⁵⁰ wa gun e u-mē u-ra u m-dung sok, be-du e dōṭe ūs-kan u ep-mu nin ne.>>

⁵¹ Yeso shit un uzu, <<Ūno gwa'ag ur-nu a?>>

Un shus un zu, <<Ū>>

⁵² Se Yeso zu un, <<Ko-uyan wa-ut-kose tu u-bor wu na iise mottu Faruk-du u-Ru, wa o ūka wa-u-bu wu gasne kwum-ut po-to ut-ut ne dugu be-du ur-cunū wa.>>

*Wa-warru rem-su u-Ru
za m-zeg*

(Mark 6:1-6; Ruka 4:16-30)

⁵³ Da-ū Yeso tase nomu un sha-mu ūs-rem, wa yage be-ur re.

⁵⁴ Yeso haagun u-mē bo-u wa, wa hu nomu net-ne ut-kose u-mē bu-ū ut-kose u Yahuda-ne. Un hu murimmo uzu, <<Ūhene net unō kumte mummo nap-mo inya, u

shin-mu nom-du nom-tu m-shin tun-to ne ut-beet?

⁵⁵ ŪUnwa a wa'-u kahinta-u yaya da? ŪA ino-u rò na zu Meri da? ŪA or-ut rò ne oye Yakubu, u Yusuhu u Simōn u Yahudas ne da?

⁵⁶ Ūza or-ut rò ne ya-ut-gwup i o ur-kot u in ne da? ŪHene wa kwumtun shin-mu nom-du nom-tu m-shin tun-to?>>

⁵⁷ Remu iya e gugum wun.

Yeso zu un, <<Net-tu ye' wa-warru rem-su u-Ru m-sek, sedi net-tu bo-u rò u net-tu bu-u rò ne, e nomte da.>>

⁵⁸ Tumsu wa nong nom-tu m-shin u-tat ukun sok da remu kob-du yadu jab-ū un.

14

*Mary-m Yohanna
wa-ut-yubusse m-bu*

¹ Ū da-u o, Here Antipas Faruk hoge uzu Yeso o nom-du nom-tu m-shin.

² Se wa zu tok-ne bu-u wa, <<Unwa o Yohanna wa-ut-yubusse m-bu wa yune dugu marimari-ne de wute wa kerte nom-du nom-tu m-shin tun-to.>>

³⁻⁴ Nom-u wute Here nom-ut dorog-ūs se: Here gaag Herodiya neta huub ur-matu wa Firibi, u Firibus ne ur-fat. De wute Yohanna ogu waru wun uzu, <<Nom-u bo nome bo gu neta huno-u rò u wane ur-fat, bo pakus bor-tu u-Ru.>> Remu Here mangte jab-ū Herodiya, wa waru karma-ne e maas Yohanna, e gag wa u ho-su kwam, e gun wa u-mē bu-u m-tok.

⁵ Here cwang wa ho Yohanna, sedi wa o u-gyer ut-net remu zu e kabug wun wa-warru rem-su u-Ru.

⁶ Ūho-du bak-su ho-du ur-matu Here, wa'-u Herodiya nongu un ūs-hew sok har Here hok ur-zwar.

⁷ Here nom estedu ūs-rem ūs-tond ne uzu wa ya' wun ko-uyan u wa ut-sa.

⁸ Ino-u rò yu wun ūs-rem u nom-u u dō'e ut-kon uzu, <<Ūm ut-sa hi-ur Yohanna wa yubusse m-bu u-mē u-kok.>>

⁹ Faruk hok ur-zwar da, sedi ba shu'ute uzu wa nong estedu ūs-rem ūs-tond ne, tumsu remu ham-ut tu o ukun ne, se wa zu karma-ne e yasū nomu wa kone.

¹⁰ Wa tom m-ha bu-ū m-tok uzu na kwupun hi-ur Yohanna.

¹¹ Na hatun hi-ur Yohanna u-mē u-kok na yasū wa'-u-gwup, wa kub m-ha ūdu ino-u wa.

¹² A-doru Yohanna haan e kub birig-du u-war e dok. E dō'e e waru Yeso.

*Yeso regusse net-ne
ut-zongu ut-tan [5,000]*

(Mark 6:30-40; Ruka 9:10-17; Yoha 6:1-14)

¹³ Da-ü Yeso hoge uzu Here wa'ag karma e hoog Yohanna, se wa to u-hat m-ha ü dekun be-de dü za üt-net remü wa shu'üt wa u-gan ükun. Da-ü net-tü hoge iya, e rwün dugu üt-be, e dor wün us-na.

¹⁴ Da-ü Yeso ruye ü-me u-hat, se wa hyen üt-net to morogte u-tät. Wa hog ur-on wa hast a-kob-dü m-yar ne us-gom i o ükun.

¹⁵ Da-ü rim-mü tore, a-dorü Yeso e zu wün, <<In o ü-me be-dü zatte üt-net da, yage üt-net e cwa ü-me üt-taas e kum-üt nom üt-re e o.>>

¹⁶ Yeso zu ün, <<Kamug uzu se ün Haag ü akün da. No ya' ün nom üt-re ün re.>>

¹⁷ Se e zu wün, <<It zatte okon ü ane da, beredi-to üt-tan ü jan ne üt-yur.>>

¹⁸ Yeso zu ün, <<Hatün to ü ane.>>

¹⁹ Se wa zu ün züun net-tü shu'üt ü dom us-gwa. Wa küb beredi-üt to üt-tan ü jan yur, wa jakus ur-hi ü dom u-ru, wa nomü u-Rü üt-vam. Wa mot beredi-üt to wa yasü a-dorü, tümsü a-dor wa motü ban-dü üt-net.

²⁰ Kowan re, wa shig, a-dorü wa kargusse nom üt-re küse koor-üt yatto op-üt yur.

²¹ Tat-ü net-tü re nom üt-re o, net-to camp-ne üt-zongu üt-tan [5,000], a-dor ogorte neta-ne ü ya'ag ne i re nom üt-re o da.

Yeso nong m-ha ü dom m-bu

(Mark 6:45-56; Yoha 6:15-21)

²² Da-ü ün tase Yeso zu a-dor e cwa ü-me u-hat, e dö'e ü din-de jit gwug-de. Wa hen wa ees kanda net-tü arük.

²³ Da-ü wa yünse üt-net, wa dü dom ur-ror remü wa nom-üt us-toog. Rim-mü tor wün ükun wün u-gan.

²⁴ Ü da-u o hen hat-yü o tek m-sa, ya ragun u-dak ne, tümsü jwak m-bü o gab-dü m-mya tümsü mya-mü nong u-tät.

²⁵ Üka us-kwam us-tüt sü ur-wün, Yeso yüne wa o jang m-bü ü-me m-sa m-ha üdü a-dorü wa.

²⁶ Da-ü a-dor hyanü wün m-ha ü-me m-sa, e hog u-gyer, e zu, <<Nom-tü m-bü to!>> E nom üt-jar ü remü u-gyer.

²⁷ Za rem Yeso zu ün, <<Nomon beb-dü jab, tümsü a no hog u-gyer da, me wa Yeso.>>

²⁸ Biturus zu, <<Wa-m-nap, abite bö wa, zu me um jangun ü haan üdü ró ü dom m-bü.>>

²⁹ Yeso zu, <<Jangun.>>

Biturus rü dugu me u-hat, wa hü m-ha ü dom m-bü m-ha üdü Yeso.

³⁰ Da-ü wa hyane m-mya, wa hog u-gyer wa heese üt-iis, se wa nom üt-jar, <<Wa-m-nap! Gu me!>>

³¹ Za rem Yeso nüb u-kom wa ship wün. Wa zu, <<Bö wa yadu jab cashi, i remü yan-o bö nom-te u-sakna?>>

³² Da-ü Yeso e Biturus cwa ü-me u-hat, mya-mü ho us-ram tek.

³³ Net-tü o ü-me u-hat e nomü Yeso üt-huuk, e zu, <<Nip-to bö Wa-ü u-Rü wa!>>

³⁴ Da-ü e pase m-sa, e ciz ü dak-ü Janis-arata.

³⁵ Da-ü net-tü bö-u o nape uzu Yeso wa, e tom na warü kowan wü otte wa-kob-dü m-yar ü-me dak-u o e haan ü Yeso ya ün m-yar.

³⁶ E kon Yeso uzu, wa yage a-kob-dü m-yar ne e tam kö nu-dü toggo-u rò. Tümsü net-ne beet i tame wün e kwung m-yar.

15

U-hen ü kob-dü u-hen ne

(Mark 7:1-13)

¹ Farisa-ne ü a-kose-tü u-bor ne haan üdü Yeso dugu Urusharima. E zu,

² <<Remü u-yan o a-dorü ró otte pas-dü ur-ma'in dü nengen-üt in? Remü zu e saapte üt-kom kanda e re nom-ü üt-re da!>>

³ Yeso shüs wa zu, <<No remü yan-o no otte pas-dü bor-tü u-Rü remü nom-tü nengen-üt no is-ü no?>>

⁴ Rü-ü zuug, <Ya' uso-u ró ü ino-u ró ne m-zeg,> * tümsü <Net wü pyape uso-u wa kö ino-u wa na dö'e hö-du wa.>†

⁵ No nomü net-ne üt-kose uzu, bö kerü zu uso-u ró kö ino-u ró: <Nom-ü um otte u-beet ü kame um nya' no, um nomug estedu us-rem uzu um de yasü o üdü u-Rü.>

⁶ Tümsü a no nome iya, no dorog uzu okon zaar ü no de yadu i mate no da. Iya o hen, no o nomü net-ne kose-tü ur-ma no, no yage bor-tü u-Rü.

⁷ No a-ha-mü ur-no ne, nomü Ishaya ware ü no nip-to, ü wa nomte ur-donse remü no uzu,

⁸ <<Net-üt tun-to

nomü me m-sek ü gop-tü u-nu.

Sedi jab-us ün za ur-kot ü-me da.

⁹ E nomü me huuk-tü m-zan;

Kose-üt ün kose-tü üt-net to!>>†

¹⁰ Yeso fog üt-net wa zu ün, <<Hogon no nap.

¹¹ Za nom-ü o m-cwa ü nu-ü net o mutu wa, wa-za-u-hen üdü u-Rü da, sedi nom-ü o rwüün ü nu-u wa.>>

¹² A-dor haan üdü rò, e zu wün, <<Farisa-ne hok zwarrü rem-us se da, da-ü e hogu se.>>

¹³ Yeso zu, <<Kuw beet ü Uso-u ri wü o dom u-ru kawé da, na de musü o us-gur ne.

¹⁴ Yagun net-tü Farisa, e üka po-ne e, a-nak-dü or-üt e po-ne. A po o nak-dü or-ü wa po, e beet e de hedü u-kub.>>

¹⁵ Biturus zu wün, <<Gwa-sü it nu-dü shamu us-rem sin-se.>>

¹⁶ Yeso zu, <<No gwa'ag ur-nu uro da?

* 15:4 Rwyü 20:12; Gwat tümsü: Muut 5:16.

Gwat tümsü: Isha Isha 29:13. (Ran-ü üt-Girik.)

† 15:4 Gwat tümsü: Rwyü 21:17; Toog 20:9. (Ran-ü Girik.)

‡ 15:9

¹⁷ Nô hyang, nom-û netû re u-beet ur-takun o de ut-cwa u nu-u wa, o fang ut-men, m-vaste o de rwun m-ha u zan.

¹⁸ Nom-u o rwun dugu u-nu, dugu jab o, o rwune. Q hen u de mutû net wa-za-u-hen udû u-Ru u net-ne.

¹⁹ Um zuug iya remû zû dugu jab o dorog-sû nom-ut yo-to rwutun, wato, ho-du net, m-o, m-o ne, u-hiw, ket-du us-bi, u na-sû dim-ur eken ne.

²⁰ Tunto to nom-to wute net u shu'ut wa-kob-du u-hen udû u-Ru, sedi re-du nom ut-re za saap ut-kom wa'ag net u shu'ut wa-za-u-hen udû u-Ru da.>>

Ya-du jab-û u-neta yû Kanan

²¹ Da-û Yeso yage kun, se wa do'e u-dak, u be-du bo-tû Taya u Sidon ne otte.

²² Yakun neta ya wa-za Yahuda, wû o u dak-u o, wa jakus u-cwar wa zû, <<Wa-m-nap! Wa-u Dawuda, hog on-ur ri! Yakun nom-yû us-te ya o yadû wa'-u ri wa-gwup ur-kob,>>

²³ Yeso shakus okon nom-o da. Se a-doru wa haan e kon wun e uzu, <<Buz neta-u inya remû zû wa o dorru in wa o ekse in!>>

²⁴ Se Yeso shûs wa zû, <<Ru-û tomgun me udû ka Isra-ne i enke u war-e.>>

²⁵ Neta-u ya haan wa he ut-jwun wa nomû Yeso ut-huuk, wa zû. <<Wa-m-nap, segu me!>>

²⁶ Yeso zû, <<Nong ur-zwar na kab nom ut-re yaag na yasû o' da.>>

²⁷ Neta-u ya zû, <<Wa-m-nap, o' re ko tek-û nom ut-re u wa u-bu u he u dak.>>

²⁸ Se Yeso zû, <<Neta yadû jab-û rô o u-tât, na kabug kon-us rô,>> Za rem wa'-u rô kum m-yar.

Yeso regusse net-ne ut-zongu ut-nas [4,000]

²⁹ Dugu kun Yeso dor kit m-sa yû Gariri, wa duus u-dom ur-ror wa shu'ut.

³⁰ Ut-net u-tât e haan udû rô, e hatun ryam-ne, u po-ne u a-za-us-na ne, u a-za hog-du us-rem ne ut-net ne u-tât, na haatun un na rust u shû Yeso, tumsû wa yû un m-yar.

³¹ Net-tû hû murimmo da-u e hyane a-za us-rem ne, u a-za-us-na kwung m-yar, ryam-ne o m-ha, po-ne kwung m-hyan, e beet e nomû u-Ru u Isra-ne ut-vam.

³² Se Yeso fog a-doru wa, wa zû, <<Um o hog-du on-du net-ut tun-to, remû zû u ya-o e otte m-roog ut-tut e o ane u me ne, tumsû e zatte nom ut-re da. Um za ussa um tok un us-mer da, remû zû eken ut-byuz u dom u-fun.>>

³³ Se a-doru rô zû wun, <<¿Hene o na dote kwum-du nom ut-re u de regussû ban-du ut-net u-me dog-ur din-de?>>

³⁴ Yeso shit un, <<¿Berêdi-to ut-nû tû no otte?>>

E zû, <<It otte ut-berêdi ut-ta'er, u jan ne cashi.>>

³⁵ Wa zû ban-du ut-net e shu'ut u-dak.

³⁶ Wa kub ut-berêdi ut-ta'er u jan ne cashi. Da-u wa nome ut-vam, wa bosor wa yasû a-doru wa, e hen e motû ut-net.

³⁷ E re, e shig. Da-u e tase a-dor kargusse tû kuse m-te ut-koor ut-shuyi ut-ta'er.

³⁸ Tat-u campa-ne re nom ut-re o, campa-ne ut-zongu ut-nas, na ogorte neta-ne u ya'ag ne da.

³⁹ Da-û net-tû burge, se Yeso to u-me u-hat m-ha u dak-u Magadan.

16

Sa-û us-nap

¹ Farisa-ne u Saduki-ne haan udû Yeso remû e reg-ut wun. E kon wun wa kosu un nap-sû nom-tû m-shin dugu dom u-ru, remû u koste uzu Ru-o tomnû wun.

² Yeso shûs wa zû un, <<A dom u-ru zane, no zû, <Na de nom-du m-ya.>

³ Tumsû a dom u-ru rime ut-kuut, no zû, <U ya-o na ut-nom u-yû.> Nô kere senusse uka da-û otte u dom u-ru, sedi no muute jab-us no no nap nom-tû Ru-u o ut-nom da.

⁴ Net-ut yo-to a-za gyer-u u-Ru ne, no ut-sa us-nap sû nom-tû m-shin, tokon nom-tû m-shin zaar hen da se tû Yunana.>> Yeso yage un wa aruk.

Yis-mû Farisa-ne u Saduki-ne

⁵ Da-u a-dor pase u dekun gwugde dû m-sa, e bakuste kab-du ut-berêdi da.

⁶ Yeso zû un, <<Nomon ga' u go-du yis-mû Farisa-ne u Saduki-ne.>>

⁷ E heese us-rem m-e m-e uzu, <<Jiya kob-du ur-haan ut-beredi ne o wute wun u rem-us sin-se.>>

⁸ Da-u Yeso nape nom-u e otte us-rem se wa zû, <<Nô a-yadû jab-û ne cashi, ¿remû u-yan o no otte us-rem u tek-û no ut-zû no zatte ut-berêdi da?

⁹ ¿Nô gwa'ag ur-nu uro da? ¿Kaag no ut-to uka um regusse net-ne ut-zongu ut-tan ut-beredi ut-tan da? ¿Tumsû koor-ut yatto um-nû to kuse?

¹⁰ ¿Nô bakuste net-ne ut-zongu ut-nas i um regusse ut-berêdi ut-ta'er da? ¿Tumsû koor-ut yat-to ut-nû to kuse?

¹¹ Kamug no nap uzu, za ma-tû berêdi-du otte m-yis de um otte us-rem da. Sedi nomon ga' u yis-mû Farisa-ne u Saduki-ne.>>

¹² A-doru Yeso nup uzu Yeso za u rem-sû u mottu yis-mû na wuye ut-beredi da, sedi wa o us-rem o uzu e nom ga' u go-du kose-ut Farisa-ne u Saduki-ne.

*Biturus zû Yeso,
<<Bo wa o Kiristi>>*

¹³ Da-ü Yeso haane ü dak-ü Kasariya Firibi, wa shit a-dorü wa üzü, <<¿Wana net-tü zü Wa'-u Net oye?>>*

¹⁴ Se e zü, <<Eken zü Yohanna wa-üt-yubusse m-bü, eken zü Iriya wa, tümsü eken zü İrmiya, kō wakün ü tek-ü a-warrü rem-sü u-Rü ne.>>

¹⁵ Yeso zü ün, <<¿Nō wa nō o üt-zü wa üm oye?>>

¹⁶ Simōn Biturus shüs wa zü, <<Bō wa Kiristi† Wa'-ü u-Rü ür-fat.>>

¹⁷ Yeso shüs wa zü, <<Bō o kom u-Rü ne Simōn wa'-ü Yunana! Üm züüg iya remü zü a net wa warü bō sin-se rem-se da, sedi Üso-u ri wü o dom u-ru.>>

¹⁸ Üm o hen ü warü bō, bō wa o Biturus (wü fōge ür-taar), ü dom-ü taar-ür rinde de üm dete ma-dü a-dorü Yeso ne, tümsü beb-dü m-mar de za kwüm-dü ür-beb ü dom-ü o da.

¹⁹ Üm de yadü bō gor-yü Faruk-dü u-ru, nom-ü nō hoose ü-me u-dak, Rü-ü de hoosu o dom u-ru, tümsü nom-ü bō ya beb-dü üt-nom ü-me u-dak, Rü-ü de yadü be-dü üt-nom ü dom u-ru.>>

²⁰ Se wa nuk a-dorü wa üt-tō üzü a e warü wakün üzü wa o Kiristi da.

Yeso warug go-du mar-mü wa dōte

²¹ Dugu da-u o Yeso heese warü a-dorü wa üzü, zatte ka üt-nom da, se wa dege ü Urusharima wa swa ür-kob üt-go üt-go ü kom-tü üt-nengen, ü i-Yate a-Toog-ne, ü a-kōse-tü u-bōr ne, tümsü e hō wa, ü hō-du üt-türse wa yüne dugu marimari-ne.

²² Biturus nuk wün ü kit wa nomü wün üt-him üzü, <<Ü Rü-ü hast, Wa-m-nap, sese zarü kwüm-dü bō da!>>

²³ Yeso bir wa zü Biturus, <<Hate ü be-dü üm ötte, bō faruk-ü nom üs-te! Bō yu üt-sa wadü me ür-he'e, remü zü dorog-üs rō sü net se, za üka u-Rü da.>>

²⁴ Yeso zü a-dorü wa, <<Wü üt-sa dorrü me se wa gügümte hi-ür wa, wa kab kan-u wa, wa dor me.>>

²⁵ Wü o ukru fat-ür wa, wa de üt-taag ü de. Tümsü wü taage fat-ür wa remü ri, wa de kwüm-dü de.

²⁶ ¿Yan-o net de üt-kwüme, da-ü wa kume kwüm-tü dak-u uno wa taag ü fat-ür wa? ¿Kō yan-o net de üt-ya üka m-swasa remü fat-ür wa?

²⁷ Wa'-ü net de haan ü a-tōm u-Rü ne ü-me fü'übse-üt Üso-u wa, wa top kowan top-ü nomü wa nome.

²⁸ Üm o warü nō üt-nip, eken oro ü ees ü ane i za m-mar da, se e hyanug haan-dü Wa'-ü Net ü-me faruk-ür wa.>>

* **16:13** <<Wa'ü net>> Dim-de dü Yeso fogte hi-ür wa. Christ (Üt-Girik) tō üt-beet tō zü <<Wü ötte kom u-Rü.>>

17

Sha-m Yeso barümte

¹ Da-ü roog-mü shishin arke Yeso kub Biturus, ü Yakubu, ü Yohanna ne hüüb ür-matü wane Yakubu, wa hüüt ün ü dekün rōr-de dü m-wür, ü war ün.

² Ün o ükün se sha-m Yeso barüm. Shü-ü wa nom m-zün üka zün-mü ür-hō, tümsü kus-tü wa wa'e tō nom ü pus-tō üka m-zün.

³ Za rem, se Iriya wa-warrü rem-sü u-Rü ü Mosa ne rwün üdü ün, e o üs-rem ü Yeso ne.

⁴ Biturus zü Yeso, <<Wa-m-nap, nong ür-zwar ü na ötte ü ane. A-bō ese üm de kadü üt-rimpa üt-tüt, dü rō ür-gan, ür-gan dü Mosa ür-gan tümsü dü Iriya wa-warrü rem-sü u-Rü.>>

⁵ Wa o tek-ü üs-rem, se dekün ku'üt-de dü m-zün gurüs ün beet, tümsü e hog u-cwar ü-me ür-ku'üt ya o üt-zü, <<Unwa o Wa'-ü ri, wü üm o üt-cwan, tümsü üm hog zwar-ür rō sok, eren wün.>>

⁶ Da-ü a-dor hogge iya gyer-ü ship ün sok har e he m-hobog.

⁷ Yeso haan wa tum ün wa zü, <<Yünün, a nō hog ü-gyer da!>>

⁸ Da-ü e jakse üt-hi, e hyang wakün da, se Yeso ü war-wa.

⁹ Da-ü e o cuzün dugu dom ür-rōr, Yeso nomü ün üt-him, wa zü, <<A nō warü wakün nomü nō hyane da, se Wa'-ü Net yunge dugu marimari-ne.>>

¹⁰ A-dor shit wün e zü, <<¿Yan-o wüte a-kōse-tü u-bōr ne üt-zü, se wa-warrü rem-sü u-Rü Iriya baag m-haane?>>

¹¹ Yeso shüs wa zü, <<Iya o Iriya de haan wa mang ko-uyan.

¹² Sedi üm o warü nō, Iriya baag ü hagn, e nak wün da, har e nomü wün nomü cwane ü jab-üs e. Iya hen Wa'-ü Net de swadü ür-kob ü kom-üt ün.>>

¹³ A-dor nup üzü, rem-üs Yohanna wa-üt-yubusse m-bü se wa o nomü ün.

Yeso haste wa zwar nom üs-te

¹⁴ Da-ü e cwaye be-dü morog-dü üt-net ötte, yakün campa-ya haan üdü Yeso wa he üt-jwün ü shü Yeso.

¹⁵ <<Wa-m-nap, hog on-dü wa zwar-ü ri. Wa ötte gom-sü ür-he'e, tümsü wa o swadü ür-kob sok. Okon da-o wa he ü-me u-ra, okon da-o ü-me m-bü.

¹⁶ Üm hüüte wün üdü a-dorü rō, e hen e kerge has-tü gom-üs se da.>>

¹⁷ Yeso zü, <<Nō net-tü uno da-o, a-kōb-dü yadü jab, a-jab-üs yo-se! ¿Yan da-o üm de üt-kere ür-shü'üt ü nō ne? Hatün wa'-ü rō ü ane.>>

† **16:16** Kō Armashihu. Mesaya (Ü rem-dü Yahuda-ne) tümsü

¹⁸ Yeso hagusse nom-yu us-te, nom-yu us-te ru, wa zwar kum m-yar.

¹⁹ A-doru Yeso haan udu Yeso da-u wakun zare ukun da, e shit Yeso uzu, <<¿Remu yan o wute it kerge rutu nom-yu us-te ya da?>>

²⁰ Yeso zu un, <<No kerge buz-du nom-yu us-te ya da, remu zu yadu jab-u no o cashi. Um o waru no ut-nip, a no otte yadu jab uka ya-yu mastad, ya-yu zege us-rek u tek-u go ut-nom, no keru zu ror-ur din-de, <Mu'us m-ha u ana> jit, tumsu de mu'us. Okon zaar u zege beb-ur no da.>>^{*}

²² Da-u a-dor morge u dak-u Gariri, se Yeso zu un, <<Eken de yasu Wa-u Net u kom-tu ut-net.

²³ Tumsu e do'e ho-du wun. U ho-du ututurse na de yunsu wa dugu marimari-ne.>> Nomu o zusu a-dor-ne sok.

Tar-u be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan

²⁴ Da-u Yeso u a-doru wa ne te bo-u Kapanahum, a-onku shik-u tar haan udu Biturus u mottu ta'ar-shu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan e zu, <<Warun it ko wa-ut-kose no top-ut shik-u tar.>>

²⁵ Biturus zu, <<U, wa top.>>

Da-u Biturus mune u-bu, se Yeso heese nomu wun us-rem uzu, <<¿Yan o bo hyane u mottu shut-ur re? ¿No o m-hyan faruk-tu onk shik-u tar udu net-tu bo-u e? ¿Ko no o m-hyan faruk-tu onk shik-u tar udu net-tu na re m-gag?>>

²⁶ Biturus zu, <<Udu eken.>>

Yeso zu, <<Shu'ute uzu un top-ut da.

²⁷ Ko ba shu'ute iya, taas u net-ut tun-to hog ryab-us in da, do'e bo gun kwenhi-yu masu jan, bo upus nu-u jan-yu bo heese ut-mas bo ut-hyan shik u-me. Kab e bo top shik-u tar i ro u i ri ne.>>

18

Wu o yu-shu u-me Faruk-du u-ru

(Mark 9:33-37; Ruka 9:46-48)

¹ U tek-u da-u o, a-dor haan udu Yeso e shit wun uzu, <<¿Wana o yu-shu u-me faruk-du u-Ru?>>

² Yeso kabun ya-ur rek-de, wa egusse wa u-me un.

³ Yeso zu, <<Um o waru no ut-nip, a net u muute hi-ur wa uka ya-ur rek-de wa za tamu cwadu Faruk-du u-ru da.

⁴ Remu iya wu mute hi-ur wa uka ya-ur rek-de wa de shu'utu yu-Yat ya u-me faruk-du u-ru.

⁵ <<Tumsu i kabe ya-ur rek-de din-de remu zu e o cwan-ut ri, me wa e kabe.

⁶ Kowana wa'e wa-gan u tek-u i-rek-e ine i ya' jab udu ri u nom-du ut-ba'as, ut-zeg ur-zwar na gagu wa ta'ar-du ur-na u geksu wa, na gun wa u-me m-sa.

⁷ <<Nom-tu ur-on udu dak-u uno u remu nom-tu wadu net u nom-du ut-ba'as de haan. Nom-tu wadu net ut-ba'as to haan, Sedi u shu'utu nom-tu ur-on u wu de wadu wakun u nom-du ut-ba'as.

⁸ A kom-u ro ko na-u ro o wadu bo u nom-du ut-ba'as, kupse bo jure. Ut-zeg bo cwa u fat-du za ur-ma u-kom ne u-gan ko u-na u-gan ko ryan, u na gunt bo u men-tu u-ra u za ut-mar da, u kom-ut ro ne ut-yur ko us-na us-yur.

⁹ A mune is-ur ro u wa bo u nom-du ut-ba'as, se bo hast bo rest. Ut-zeg bo cwa u fat-du za ur-ma ur-is ne ur-gan una gun bo u bu-u ra-u za ut-mar da u is-ne yur.

Sha-mu us-rem su ca-yu enke (Ruka 15:3-7)

¹⁰ <<Gwatun a no jurum wakun u tek-u ine yaage da. Remu um o waru no a-tom u-Ru un ne, o ur-yu udu Uso-u ri wu o dom uru, e de waru u-Ru a no nomu yaag nom-ut so-to da.*

¹² ¿Yan o no o m-hyane? A wa-gwat-du ca ut-shik ut-tan, u-gan u tek-u e ya enk, ¿wa da yagu ca ut-shik ut-tan za u-gan wa do'e go-tu yu enke da?

¹³ A mune zu wa hyanug ya, um o waru no ut-nip, so-du wa de ut-nom remu yu enke ya, ut-zeg ut-kok ut-tan za u-gan i o za enk.

¹⁴ Iya o hen, cwan-tu Uso-u no to da wu o dom u-ru u wa-gan u enk u tek-u me yaag ine.

Or-u ro wu nomu bo ut-ba'as (Ruka 17:3)

¹⁵ <<A or-u ro nomu bo ut-ba'as do'e bo kpsu wa uzu wa nongu bo ut-ba'as, no wa ne yur. A netu wa eru bo, bo muttun wa u-dom u-fun.

¹⁶ Sedi a wa eru bo da, se bo mang m-ha u net gan ne ko net-ne yur, remu ko-uyan rem-se na kub remu war-mu net-ne yur ko net-ne tut.[†]

¹⁷ A or-u ro gugme erru un, se bo waru a-doru Yeso ne, a wa gugme erru a-dor-ne, muute wa uka wu nape u-Ru da, ko wa-onku shik-u tar.

¹⁸ <<Um o waru no ut-nip, nom-u no hoose u-me u-dak, Ru-u de hoosu o dom u-ru, tumsu nom-u bo ya beb-du ut-nom u-me u-dak, Ru-u de yadu beb-du nom-du o u dom u-ru.

* **17:20** Tokon Ran-to swurug fe-yu 21Go-du se hen za ut-nome da se us-toog ne u-swaat ne. Hongusse Mark 9:29.

* **18:10** Tokon Ran-to swurug fe-yu 11Tumsu Wa-u Net haagun remu wa ukurte net-tu enke. Hongusse Ruka 19:10.

† **18:16** Gwat tumsu: Muut 19:15.

¹⁹ <<Um o hen u waru no, a net-ne yur u ane u-dak, e eese e kon okon nom-o, Uso-u ri wu o dom u-ru wa nomu un.

²⁰ Um zuug iya remu zu be-du net-ne yur ko tut mogogte remu zu e yaag jab udu ri, um o ur-kot u e ne.>>

Sha-mu us-rem su tok wu za ur-on

²¹ Na o ukun Biturus haan wa zu Yeso, <<Wa-m-nap, iso-o u-nu or-u ri de nomu me ut-ba'as, um nomu wa ur-ho? iU-so u-ta'er?>>

²² Yeso zu wun, <<Za u-so u-ta'er da, sedi u-so ut-shik ut-tut u op u-so u-ta'er [490] za ur-ma.

²³ <<Remu iya, faruk-du u-Ru o uka wakun faruk wa wu ut-sa wa ogor kwum-ut wa tu o kom-tu tok-ne wa.

²⁴ Da-u faruk tak-ne ut-ogor, se na haatun wa wakun net wa, wu faruk dore ur-mag, shik u-tat i net za ut-kere ut-top u yu-ur wa ur-beet da.

²⁵ Ba wa kusun ut-top se faruk wu na bub wa u neta wa ne u ya-ag-u wa ne, u nom-u wa otte ne u-beet wa top ur-mag.

²⁶ <<Se tok-u wa he ut-jwun u shu faruk wa o us-kon wa zu, <Hog on-ur ri, me top-u ko-uyan!>

²⁷ Se faruk hog on-du toku wa, wa yagu wun wa aruk, wa zu a wa top mag-ur re da.

²⁸ <<Sedi tok-u wa da-u wa ruye se wa bit huub m-ank wa, wu wa dore ur-mag shik cashi, wa soos wun u-cwar, wa zu, <Top me nom-u um dore bo!>

²⁹ <<Se huub m-ank-u ro he ut-jwun u shu ro, wa kon wun wa zu, <Nomu me ur-ho, me top-u bo!>

³⁰ <<Sedi toku wa gugum, wa huut wun u bu-u m-tok, wa zu se wa topok mag-ur re.

³¹ Da-u huub-tu m-ank-u ro hoge nomu nome, e hok ur-zwar da. Se e do'e e waru faruk nomu nome u-beet.

³² <<Faruk fog toku wa wa zu, <Bo tok yo-o wa. Um nongu ho-du mag-du um doru bo remu zu bo konog me.

³³ iKamug uzu bo hog on-du huub m-ank-u ro, uka um hogte on-ur ro da?>

³⁴ Faruk hog m-kuwut sok, se wa wu na ya' wun ur-kob wa top nom-u wa doru wa u-beet.

³⁵ <<Iya o hen Uso-u ri wu dom u-ru dote nomu wu gugme nomu or-u wa ur-ho jab gan.>>

19

Kose-tu mot-du ur-gu

¹ Da-u Yeso tase warru rem-us se, wa yage Gariri, wa do'e u dak-u Yahudiya u gwug-du u-dom du Gi-yu Yodan.

² Ban-du ut-net dor wun ukun, tumsu wa hastu net-ne gom-us e.

³ Eken Farisa-ne haan e reg-ut wun u din-de shut-de uzu, <<i>Bor-ut in tu Yahuda-ne yaag net beb-du yan-du neta wa u remu ko-uyan rem o?>>

⁴ Yeso zu un, <<No karunte rem-su u-Ru, kamug no nap uzu da-u Ru-u nome net dugu ur-takun, <Ru-u nomug campa gan wa nom neta gan remu e shu'ute neta e campa.>*

⁵ Koske nom-u Ru-u ware uzu, <Net de yagu Uso-u wa u ino-u wa ne wa dap neta wa, e yur hen e shu'ut net gan.>†

⁶ Remu iya e zamun net-ne yur da sedi net gan. Remu iya hen, nomu Ru-u same a wakun u mot da.>>

⁷ E shit uzu, <<i>Remu yan-o Mosa wurte bor-tu yan-du neta, uzu wu o yan-du neta wa, wa pan ran-u ut-yan?>>‡

⁸ Yeso zu un, <<Remu hok-tu ut-to no o wute Mosa yagte u net u yan neta wa. Sedi da Ru-o nome campa e neta, wa cung uzu e mot da.

⁹ Um o hen u waru no, wu yan neta wa, wa gu wakun, a-za remu m-o da, as-o wa otte.>>

¹⁰ A-doru Yeso zu wun, <<Abite iya o, zek ur-zwar u net u shu'ut za ur-gu.>>

¹¹ Yeso zu un, <<Ru-u segu tokon net-to e kab kose-ut tun-to. E war-e de kere ur-yu za nom-du ur-gu.

¹² Eken oro i na mate makut-ne, eken hen net-tu muute e iya, tumsu eken oro i zu e za ur-gu da remu Faruk-du u-Ru. Yage wa ut-kab wa kab rem-us sin-se.>>

Yaagu rek-e u Yeso ne

(Mark 10:13-16; Ruka 18:15-17)

¹³ Dekun ho-de na hatun Yeso yaag remu wa dor-tu e ut-kom tumsu wa nom-tu e us-toog. A-doru Yeso hagusse a ya'ag ne uzu e o ekse Yeso.

¹⁴ Yeso zu, <<Yagun u yaag u haan udu ri! A no buz un da, remu zu Faruk-du u-Ru o dom-u i o uka yaag ine.>>

¹⁵ Wa doru u-kom wa wa'-u un nu-u so-o kanda wa yagte kun.

Beb wa ut-kwum

(Mark 10:17-31; Ruka 18:18-30)

¹⁶ Wakun haan udu Yeso wa zu, <<Wa-m-nap, iyan nom-u so-o um de ut-nom um kum-ut fat-du za ur-ma?>>

¹⁷ Yeso zu wun, <<i>Remu u-yan o bo shit-tu mot-tu nom-u so-o? Ru-o o so-o war-wa. A bo ut-sa bo kum fat-du za ur-ma, se bo dorog bor-ut wa hon-hon.>>

¹⁸ Campa-u ya zu, <<i>Yan bor-to?>>

* 19:4 Taku 1:27; 5:2. † 19:5 Taku 2:24. ‡ 19:7 Gwat tumsu Muut 24:1. § 19:19 Gwat tumsu Muut: Rwuu 20:12-16; Kwup 5:16-20; Toog 19:18.

Yeso shus wa zu, <<A-bō hō net da, a-bō nom m-o da, a-bō nom u-hiwa da, a-bō ketu wakun us-rem da.

¹⁹ Ya uso-u ró m-zeg u ino-u ró ne, tumsu bō cwan wa-bōrú ró ũka bō otte cwan-tu hi-du war ró.>>

²⁰ Wa-u bēb zu, <<Um dōrog bōr-ut tō ut-beet. ¿Yan-o kuse um de ut-nome?>>

²¹ Yeso zu wun, <<A-bō ut-sa bō shu'ut u-shuyi shuyi, dō'e bō bab nom-tu bō otte ut-beet, bō motu a-ur-kōb-ne shik-u e. Bō de nom-du ut-kwum u dōm u-ru, se bō haan bō dōr me.>>

²² Da-u wa-u bēb hoge iya, se wa aruk jab nayi-nayi, remu zu wa otte ut-kwum sok.

²³ Yeso zu a-dorū wa, <<Um o waru nō ut-nip, ut-shu'ut ut-pō ne u wa-ut-kwum u to-ut u Faruk-du u-ru.>>

²⁴ Um o tumsu waru nō, ut-zeg m-kuk u rakum-yu cwa u-me hu-yu u-ber, u wa-ut-kwum u to-ut u Faruk-du u-ru.>>

²⁵ Da-u a-dor hoge iya e hu murimmō, e zu, <<¿Abite iya o wana de kwum-du u-ukur?>>

²⁶ Yeso got un wa zu, <<Udu net za ut-nome da sēdi udu u-Ru ko-uyan su ut-nome se.>>

²⁷ Biturus zu, <<Gwat, it yakke ko-uyan remu it dor-ut bō, ¿sēdi yan-o it de ut-kwum?>>

²⁸ Yeso zu un, <<Um o waru nō ut-nip, da-u o haan, da-u Wa'-u Net dō'e ut-shu'ut u pora-du ur-faruk du ut-fu'ubse wa. Nō dōru me, nō dō'e ut-shu'ut u pora-tu ur-faruk tu ut-rem op-ut yur, nō kwupu rem-tu op u ut-yur tu Isra-ne us-rem.

²⁹ Tumsu wu yage ut-bu, kō hūno-ut wa ne neta-ne kō campa-ne, kō uso-u wa u ino-u wa ne kō yaag, kō ut-tak, remu wa o dōrru me, wa de ut-kwum u-so u-tát, tumsu wa de kwum-du fat-du za ur-ma.

³⁰ Tumsu net-ne u-tát i o ur-takun, e de ut-mu a ur-vaste, a ur-vaste e de ut-shu'ut a ur-takun.>>

20

Sha-mu us-rem mot-tu a-m-ank

¹ Yeso re shu ut-zu, <<Faruk-du u-ru o ũka wa-u-bu, wu ruye ur-wun ur-wun u sa-u i de nōmu wa-m-ank-u tak-u inabi.

² Da-u e hongusse u nōmu wa dō'e ut-top shik ur-hoot, se wa tok un u tak-u inabi.

³ <<Us-kwam kōb-du u-gan su ur-wun se wa ru u kat-du u-turru, wa hyen eken u shu'ut-du m-zan.

⁴ Se wa zu un, <Haanun nō dō'e u tak-u inabi ri, me top-u nō nom-u kame.>

⁵ E yune e dō'e.

<<Se wa dō'e. Wa ru u tek u-ho, tumsu us-kwam us-tut su m-rim wa sur m-kab a-m-ank ne.

⁶ ũka us-kwam us-tan su m-rim, wa ru, wa bit eken u ees, e za nom-du okon da. Se wa zu un, <¿Remu yan-o wute nō nōmug m-ank u hō-du ya-o da?>

⁷ <<E zu wun, <Wakun yaag it nōmu ut-nom da.>

<<Se wa zu un, <Nokōn kōnō m-ha u tak-u inabi ri.>

⁸ <<Da-u rim-mu tore, se wa tak-u inabi wa zu wu o segu wa ank-mu u-tak, wa fag i o nōmu wa-m-ank ne, wa top e, tumsu wa heese dugu a m-vaste m-ha a ur-takun ne.

⁹ <<Net-tu haye ũka us-kwam us-tan su m-rim, kowan na top wa shik ũka kumte u top-u ur-hoot.

¹⁰ Net-tu haane ur-takun cung uzu na de top-du e shik m-zeg or-ut e ne i haane m-rim, kō ba shu'ute iya kowan kwung nōmu kame na top wa ur-hoot.

¹¹ Da-u e onke, se e hu nōmu wa-u-tak m-kwe remu zu wa topok e hōn-hōn.

¹² E zu wun, <Net-tu haane u-dim, ank-mu u-da cashi mō e nome> top-u it u ene us-gan, it u nome m-ank, u dung-mu u-ho ne.

¹³ <<Se wa zu wakun u tek-u me un, <Huub-u ri, um reeg ra-u ró da. Um zuug iya remu zu yo cung uzu me top-u bō shik nōmu na tope ur-hoot.

¹⁴ Kab nom-u o u ró bō nok. Me keere u jab-u ri um top or-ut ró ne i haane u dim-u ró nom-u um top-u bō.

¹⁵ Me keru nom-du nom-u um keere u jab-u ri, u nom-u o u ri, ¿shub-de bō otte u remu nom-u so-o um nome?>

¹⁶ <<Iya o hen, a m-vaste de ut-shu'ut a ur-takun, a ur-takun hen e shu'ut a m-vaste.>>

Yeso warug mar-m wa

(Mark 10:32-34; Ruka 18:31-34)

¹⁷ Da-u Yeso u a-dorū wa ne o m-ha u Urusharima, se wa nuk a-dor-ne u-kit. Wa zu un,

¹⁸ <<Hogon in dō'e ur-cwa u Urusharima. Na de yasū Wa'-u Net u kom-tu i-Yate a-Toog-ne u a-kōse-tu u-bōr ne. Tumsu e ut-kwup uzu na hō wun.

¹⁹ Tumsu e yasū wun udu i za-Yahuda-ne da, e nōmu wun rem-su us-jurum, e nōmu wun us-ryap, e tar wun u-kan, tumsu e hō wun u hō-du u-tuturse wa de ur-yune.>>

Kōn-su ino-u Yakubu e Yohanna

(Mark 10:35-45)

²⁰ Se ino-u Yakubu e Yohanna ya'ag-u Zabadi e haan udu Yeso. Wa he ut-jwun u shu Yeso wa kon wun okon nom-o.

²¹ Yeso zu wun, <<¿Yan-o bō ut-sa?>>

Wa zu, <<Um o kōn-us ró, yage yaag-u ri ine yur u shu'ut u ane u be-du m-sek-u ró

ur-kot u bō ne, wa-gan u kom ut-cwa tumsu wa-gan u kom ur-beer.>>

²² Yeso zu Yakubu e Yohanna, <<Nō nak nom-u nō o ut-kon da, ɛnō keru swadu kōb-du um dē ut-swa?>>

E zu, <<It ut-kere.>>

²³ Yeso zu un, <<Nō dē swadu ur-kōb uka um dōtē swadu ur-kōb, sēdi mot-tu ur-shu'ut u kom us-cwa ri kō kom ur-beer, Uso-u ri wu o dom u-ru wa ooge wa ut-ya. Wuna dē ya-dū be-ut to udu wu wa cwane ut-ya.>>

²⁴ Da-u a-dor op i kuse hoge uzu Yakubu e Yohanna nong ur-shut iya, e hog ryab-us un sok.

²⁵ Yeso fak in beet wa zu, <<Nō nak net-tu o ur-faruk i za-Yahuda-ne da, e hog zwaru kosu e uzu e o ur-bēb ne. Tu-shu hog zwaru kose ur-bēb udu i e otte ur-faruk.

²⁶ A nō nom uka un da. Remu iya hen wu ut-sa wa shu'ut yu-Yat-ya u-mē nō, se wa shu'ute tok udu or-ut wa ne.

²⁷ Tumsu wu ut-sa wa shu'ut yu-shu u-mē nō, wa shu'ute tok.

²⁸ Wa-u Net hagun remu na nom-tu wa-m-ank da, sēdi remu zu wa nom-ut m-ank, wa yase fat-ur wa remu ukru ut-net u-tāt.>>

Po-ne yur kwung m-hyan

(Mark 10:46-52; Ruka 18:35-43)

²⁹ Da-u Yeso u a-doru wa ne dē yagu bō-u Yeriko, ban-du ut-net dor un.

³⁰ Da-u e ooge ur-nok, eken po-ne yur o shu'ut u kit u-fun. Da-u e hoge Yeso o aruk, se e yuns us-cwar e zu, <<Wa-m-nap, Wa'-u Dawuda! Hog on-ur it!>>

³¹ Net-tu hagusse un, uzu un hoon us-ram, E sur m-jakus us-cwar e zu, <<Wa-m-nap, Wa'-u Dawuda! Hog on-ur it!>>

³² Yeso ees, wa zu un, <<ɛYan-o nō ut-sa um nomu nō?>>

³³ E zu wun, <<Wa-m-nap, it ut-sa it kum m-hyan.>>

³⁴ Remu ur-on, Yeso tum is-u un. Za rem, e kum m-hyan, e dor wun.

21

Cwa-du Faruk-u Urusharima

¹ Da-u Yeso u a-doru wa ne ha m-te Urusharima, u bō-u Bafaji u dapus Ror-du Te-su Zetun, Yeso tom a-doru wa yur.

² Wa zu un, <<Cwaan u taas-u o u shu nō, nō ut-hyan u-janka m-gag ukun u ya-ur wa ne, ustun e nō hatun mē.

³ A wakun u shitu nom-u nō ut-nom, warun wa uzu, <Wa-m-nap wa ut-sa e,> tumsu wa dē yasū nō e za na-sū u-da.>>

⁴ Na nong sin-se us-beet remu na shuuste nomu wa-warru rem-su u-Ru ware uzu,

⁵ <<Waru net-tu bō-u Urusharima,*

<Gwatun faruk-u nō o haan udu nō, wa zatte huk-mu ur-hi da.

Wa o ur-nok u dom u-janka, Wa muute hi-ur wa za okon, ya-du u-janka wa nokte.>>[†]

⁶ A-doru Yeso yur nom uka Yeso war-tu e.

⁷ E hatun ya-du ur-janka u-janka ne udu rō, e suk kus-ut e u dom-u u-janka u ya-ur wa ne, wa duus u dom wa shu'ut u dom-u ya-du u-janka.

⁸ Ut-net u-tāt e hu nurgusse kus-ut e u dom-u u-fun, tumsu eken getmun fe-su us-te e nurgusse u dom-u u-fun.

⁹ Ban-du ut-net orō u-shu Yeso tumsu ban-du ut-net i o dim-u rō beet. E jakus us-cwar, e zu,

<<Ut-vam udu Wa'-u Dawuda!

Nu-u so-o udu wu haane

u shin-m Yawe,

ut-vam udu u-Ru

wu ooge dom u-ru u zuge kohene!>>[‡]

¹⁰ Da-u Yeso cwaye u Urusharima, gwuz yune uzu, <<ɛWana unwa?>>

¹¹ Net-tu o dorru Yeso e zu, <<Unwa o wa-warru rem-su u-Ru Yeso dugu Nazara u Gariri.>>

Yeso u be-du ur-shu'ut

du Wa-ko-uyan

(Mark 11:15-19; Ruka 19:45-48; Yoha 2:13-22)

¹² Yeso to u-mē be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan wa buz a ut-o u a bab-du ut-bisa ne u-mē, wa jurgusse cumus-tu a swasa-mu shikne, u nom-tu ur-shu'ut-u a bab-du ut-gorop.

¹³ Yeso zu un, <<Rem-su u-Ru zuug, <Bu-u ri dē shu'utu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan,>[§] sēdi nō mutte o be-du pak-du hyu-w-ne!>>

¹⁴ Kuna po-ne u ryam-ne hatun udu rō u-mē be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, tumsu wa yu un m-yar.

¹⁵ I-Yate a-Toog-ne, u a-kose-tu bor-ut Mosa ne, hog us-ryab da-u e hyane nom-tu m-shin tu Yeso nome, u yaag ne beet e o ut-jar u-mē be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan e o ut-zu, <<Ut-vam udu Wa'-u Dawuda>> se e hog us-ryab.

¹⁶ E zu wun, <<ɛBō hok nom-u ya'ag-u ine o ut-zu?>>

Yeso shus wa zu,

<<U, nō karunte nom-u rem-su u-Ru ware uzu,

<Bō iiste ut-ya' u ya'ag-u reke ne uka

e dote vam-ut rō uka kumte.>^{*}>>

* 21:5 Ut-Girik: Zayon. † 21:5 Gwat tumsu: Zeka 9:9. ‡ 21:9 Gwat tumsu: SepV 118:25-26; 148:1. § 21:13 Gwat tumsu: Isha 56:7; Irmi 7:11. * 21:16 Gwat tumsu: SepV 8:2. (Ran-u ut-Girik).

¹⁷ Dugu kun se wa yagu un, wa ru u bo-u o. Wa do'e u Bataniya, wa roog ukun.

Te-yu guuste

(Mark 11:12-14,20-24)

¹⁸ Da-u is gase ur-wun, wa o u muun u-me u-bo, se wa hog us-mer.

¹⁹ Da wa hyane yakun te-ya u kit u-fun, se wa do'e u kug-du te-u ya, wa kwung okon da se ut-ran. Wa zu te-u ya, <<Bo za ur-mat da m-mommo.>> Za rem te-yu guus.

²⁰ Da-u a-doru Yeso hyane iya, e hu murimmo u-tat. E zu, <<Re o te-yu guuste za rem inya?>>

²¹ Yeso shus wa zu, <<Um o waru no ut-nip, a no o u yadu jab ne tumsu no nong u-sakna da ko cashi, no ut-nom nom-tu zege nomu um nomu te-u inya. Tumsu no zu ror-ur yat-de din-de, <Yune bo he u-me m-sa,> ut-shu'ut iya.

²² A no nome yadu jab, nom-u no kone u-Ru u-beet u tek-u us-toog, no ut-kwum.>>

Shut-du Beb-ur Yeso

(Mark 11:27-33; Ruka 20:1-8)

²³ Da-u Yeso cwaye u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, wa o tek-u ut-kose, se i-Yate a-Toog-ne u ut-nengen ne, e haan udu ro. E zu, <<Shin-m wan mo bo otte nom-du nom-ut tun-to? I Tumsu wana ya shin-m mo?>>

²⁴ Se Yeso shus wa zu, <<Ko me, me nomu no ur-shut. A no shase shut-ur ri, me ware no ko shin-m wan mo um otte nom-du nom-ut tun-to.

²⁵ I Wana ya'e Yohanna beb-du ut-yubusse m-bu? I Ru-o ya'u wun ko net-u ya'u wun?>>

Un hu pama inan u tek-u un uzu, <<A in zuye <Dugu-du u-Ru de,> wa zu, <Remu u-yan o no ya'ag jab-u wun da?>

²⁶ Tumsu a in zuye, <Dugu-du ut-net de,> in o hog-du gyer-u nom-u net-tu de nomu na, remu zu net-tu kabug Yohanna wawaru rem-su u-Ru wa.>>

²⁷ Se e zu Yeso, <<It nak da.>>

Yeso zu un, <<Um za waru no ko shin-m wan mo um otte nom-du nom-ut tun-to da.>>

Sha-mu us-rem su yaag yur

²⁸ Yeso zu tu-shu a-toog u tu-shu ut-net ne, <<I Yan-o no hyane? Na nong yakun campaya wu otte yaag-u campane yur. Wa do'e udu wu ur-takun wa zu, <Wa-u ri, yune bo do'e u tak-u inabi u ya-o.>

²⁹ <<Wa-u ro zu, <Um za m-ha da,> a sure m-wa'as wa sur m-dorog, wa hu.

³⁰ <<Se uso u do'e udu wu u-yurumse, wa waru wun nom-u wa ware yu wuya. Se wa'-u wa zu, <To, u-uso, me ut-ha,> se wa gugum m-ha.

³¹ <<U tek-u ya'ag-u e yur i wana nome nomu uso u ut-sa?>>

E zu, <<Wa ur-takun wa.>>

Yeso zu un, <<Um o waru no ut-nip, a-onku shik-u tar ne u a-u-as ne, e ba-u no mcwa u faruk-du u-Ru.

³² Um zuug iya remu zu Yohanna wa-ut-yubusse m-bu haagun wa o kosu no fun-u so-ya, no yaag jab da. Sedi a-onku shik-u tar u a-u-as ne e yaag ut-nip. Ko ba no hyane iya, no byurgun no yage ut-ba'as no yu' jab udu ro da.

Sha-mu us-rem su

i sege ne u-tak

(Mark 12:1-12; Ruka 20:9-19)

³³ <<Seken sha-mu rem-su ya. Yakun campaya wa nong tak-u inabi, wa gunus o u-dunni, tumsu wa nom be-du nom-du m-mudi mu yaa-tu inabi, tumsu wa nom kur-u wa-ur-e' u dom. Se wa yu' a-ur-tom-ne segmu tak-u inabi o, wa aruk m-ha u okon dak-o.

³⁴ Da da-u re-du tesse teye, se wa-tom wakun u tek-u tok-ne ro, wa do'e udu i wa ya'e segmu u-tak, e okon ogur wa du nom-tu u-tak.

³⁵ <<I na ya ne segmu u-tak, e maas tok-ne wa, e gapur wa-gan, e ho wa-gan, e jurug wa-gan ut-ta'ar.

³⁶ Se wa sur m-tom eken tok-ne m-zeg ur-takun, na nomu e uka na nom-tu a ur-takun.

³⁷ Da tase wa u-tak tom wa-u wa udu un. Wa zu, <Um nak uzu u da-o un ut-ya wa m-zeg.>

³⁸ <<Da-u i na ya segmu u-tak hyane wa'-u wa-u-tak, se e zu orut e, <Nonge! Wu de re-du kwum-tu u-tak u ya. Yagun in ho wun, u tak-u shu'ut u in.>

³⁹ Se e maas wun, e gun wun u-do u tak-u inabi, e ho wun.

⁴⁰ <<U da-o, i a wa-u-tak mune yan-o wa de nomu i wa sege tak-u inabi?>>

⁴¹ E zu wun, <<Wa de ho-du net-ut yo-to to. Wa ya' eken tak-u o, i de ha yadu wun du ro ogde du nom-tu tak-u inabi.>>

⁴² Yeso zu un, <<I No karunte nom-u rem-su u-Ru ware da:

<<Ta'ar-du a u-ma ne gugme,

de shu'ute ta'ar-du

zege ur-zwar du u-ma.

Ru-o nome sin-se,

tumsu nom-tu m-shin to u na hyan?>

⁴³ <<Remu iya, um o waru no, na de kabdu faruk-du u-Ru dugu-du no, na yasu tokon net-to tu de nom-du nom-tu kame tu faruk-du u-Ru.

⁴⁴ Kowana he u dom-u ta'ar-ur re, de cakmu wa, tumsu wa ta'ar-ur re he u dom-u wa de namu wa uka m-hyu.>>†

† 21:42 Gwat tumsu: SepV 118:22-23.

‡ 21:44 Na samge sin-se u-me tokon Ran-tu ur-takun da, hongusse Ruka 20:18.

⁴⁵ Da-ü i-Yate a-Toog-ne ü Farisa-ne hoge sha-mu us-rem su Yeso ware, e nup uzu unu wa otte us-rem.

⁴⁶ Ün haan ün maas wun, sedi ün o hog-du u-gyer, remu zu net-tu kabug wun wa-warru rem-su u-Ru wa.

22

Sha-mu us-rem su morog-du ur-gu

¹ Yeso sur m-nom sha-mu us-rem uzu,

² <<Na hyanu sha-mu faruk-du u-Ru aka wakun faruk wu zonge nomu wa'-u wa morog-du ur-gu.

³ Wa tom tok-ne rò e fagun net-tu na bane ü morog-du ur-gu, sedi net-tu na bane haagun da.

⁴ <<Wa sur m-tom eken tok-ne wa zu, <Warun net-tu na bane uzu, um zongte nom ut-re, na punumte na i m-sem. Na taaste zongu ko-uyan, haan ü udu ur-morog.>

⁵ <<Sedi e ereg da. E aruk ü su e, wakun aruk ü tak-u wa, wakun aruk u-turru.

⁶ Tumsu eken maas tok-ne e, e pepur e, na ho e.

⁷ Faruk hog us-ryab sok. Wa tom karma-ne wa horrusse i ho tok-ne e, e doos bo-u ün u-ra.

⁸ <<Ü da-u o wa zu tok-ne wa, <Na taaste zongu ur-morog, sedi i na bane e kamug da.

⁹ Remu iya, doron us-fun, no waru i no hyane beet e haan ü morog-du ur-gu.>

¹⁰ Tok-ne e dor us-fun e kargussun net-tu e kume, net-tu ur-ka ü i za ur-ka ne, be-du ur-morog haan de shi ut-net sok.

¹¹ <<Da faruk cwane wa hyan net-tu haane, se wa hyen wakun, wa wagun toogo-yu morog-du ur-gu da.

¹² Se wa zu netu wa, <Hubu ri, ðre o bo nomte bo cwatun ü ane za bo wa toogo-yu morog-du ur-gu?> Netu wa taag ü nom-u wa de ut-war.

¹³ <<Faruk zu i o nomu wa-m-ank, <Guksun naas-us rò, ut-kom ne, no gun wun u-do ü-me u-cwum, kuna wa dote us-kan ü ep-mu jo-u ne.>>

¹⁴ Yeso zu, <<Ru-u fak ut-net u-tát, sedi net-to cashi i wa dage.>>

Top-du shik-ü tar udu Sisar

(Mark 12:13-17; Ruka 20:20-26)

¹⁵ Da-u Yeso zuye iya, Farisa-ne do'e e dorog uka e dote nomu wun ur-ren ü remu nomu wa ware.

¹⁶ Se e tomon a-doru ün ur-kot ü net-ut Here ne. E zu, <<Wa-ut-kose, it nak bo o m-shup ut-nip ne, tumsu bo o nomu na kose-tu fun-yu u-Ru tek-u ut-nip. It zuug iya remu zu net-to us-gan udu ró, tumsu bo koste m-kuuk da.

¹⁷ Waru it uzu, ðYan-o bo zuye, nong ur-zwar na top shik-ü tar udu Kaisar Faruk, ko ana top da?>>

¹⁸ Ba shu'ute uzu Yeso nak nom-u ün ut-sa, se wa zu ün, <<No a-ha-mu ur-no ne! ðRemu u-yan o no otte nomu me m-rege?

¹⁹ Kusun me shik i na topte tar.>> Se e haatun wun konko shik.

²⁰ Se wa zu ün, <<ðRyun-u wan o? Tumsu ðdim-ur wande ü ane?>>

²¹ E shus e zu, <<Kaisar wa.>>

Se Yeso zu, <<Na ya' Sisar nom-u o ü wa, tumsu no ya' u-Ru nom-u o u-Ru.>>

²² Da-u e hoge iya, e ship ut-tu e hu murimmo. E yagu wun, e aruk.

Ur-gu ü ho-du yune-du marimari ne

(Mark 12:18-27; Ruka 20:27-40)

²³ Ü ho-ur re hen, eken Saduki-ne haan udu Yeso. Una zuye yune-du marimari ne zarra. E shit wun.

²⁴ E zu, <<Wa-ut-kose, Mosa zuug, <A netu mare wa kwumug wa' da, ka ut-nom zarra, se huno-u wa gaag neta-u ya ü remu wa kwum-tu wa yaag.>*

²⁵ Eken oro ü tek-u it, campa-ne ta'er ya-ag-u wa-gan. Wa ur-takun nong ur-gu wa haan wa mur za wa', wa yaksu huno-u wa neta.

²⁶ Ganse tumsu ü wu u-yurumse, ü u-tuturse ne m-te wa u-ta'er.

²⁷ Da-u e murme beet, neta-u ya mur kowa.

²⁸ Ü da-o, ü ho-du yune-du marimari ne, ðneta wana wa de ut-shu'ut remu zu net-ne ta'er gaag wa?>>

²⁹ Yeso shus wa zu, <<Dorog-us no za hon-hon da, remu zu no nak rem-su u-Ru su o m-pan da, tumsu no nak shin-mu o ü se da.

³⁰ Da-u yune-du marimari ne, net-tu za re-du shu nom-du ur-gu ü-me dak-u unö da, tumsu neta-ne za ha-mu ur-gu da, net-tu de ut-shu'ut uka a-us-tom u-Ru ne.

³¹ Tumsu ü mot-tu yune-du marimari ne, ðno karunte nom-u Ru-u waru no da? Na panug uzu,

³² <Me wa o Ru-u Ibrahi, Ru-u Ishaku tumsu Ru-u Yakubu.>† Wun Ru-u a ur-fat ne o za marimari ne da.>>

³³ Da-u net-tu hoge iya, e hu murimmo ü remu kose-ut Yeso.

Bor-yu zege

(Mark 12:28-34; Ruka 10:25-28)

³⁴ Da Farisa-ne hoge uzu Saduki-ne taagte ü nom-u e de shasu Yeso, se Farisa-ne morog ur-be ur-gan.

³⁵ Wakun wa kose-tu bor-ut Mosa ü tek-u me ün, wa nom ur-shut remu wa reg-ut Yeso.

* 22:24 Gwat tumsu: Muut 25:5-6. † 22:32 Rwuu 3:6.

³⁶ Wa zu, <<Wa-ut-köse, İyan bõr-ya zege u tek-u me bõr-ut Mosa?>>

³⁷ Yeso şuş wa zu, <<<Cwan u-Ru Yawe u jab-u ró ne beet, u fat-ur ró ne beet, u dorog-ús ró ne beet.>>[†]

³⁸ İnya ya ooqe bõr-u yat-ya tumsu yu zege ur-zwar.

³⁹ Bõr-yu u-yurumse yu zege ur-zwar ya o us-gan u yu ur-takun ne, <Bõ cwan wa-bõru ró uka bõ otte cwan-tu hi-ur ró.>[§]

⁴⁰ Köse-ut Mosa ut-beet u a-warru rem-su u-Ru ne, to rwugun u-me bõr-ut tun-to ut-yur.>>

İ Wa'-u wana Kiristi?

(Mark 12:35-37; Ruka 20:41-44)

⁴¹ Da Farisa-ne morge ur-be ur-gan, se Yeso shit un,

⁴² wa zu, <<İ Yan-o dorog-ús no u mot-ut Kiristi? İ Wa'-u wana?>>

E zu wun, <<Wa'-u Dawuda.>>

⁴³ Yeso zu un, <<İ Re-o Dawuda u tek-u Yar u-Ru fogte wun Wa-ko-uyan ri? Um zuug iya remu zu Dawuda zuug,

⁴⁴ <<<Yawe zuug Wa-ko-uyan ri,

Shu'ute u ane u be-du m-sek du kom ut-cwa ri,

Se um reeg ur-korro du huub-ut yo-to ró

u ta us-na ró.> * >>

⁴⁵ <<A Dawuda zu Kiristi <Wa-ko-uyan> İ Re o Kiristi shu'ute wa'-u ró?>>

⁴⁶ Wakun kerge shas-du Yeso da. Dugu ho-ur re wakun swurug m-kwum beb-du nomu wun dekun shut-de da.

23

Him-ut Yeso udu a-köse-tu

u-bõr ne u Farisa-ne

(Mark 12:38-40; Ruka 11:37-52; 20:45-47)

¹ Da-u net-tu morge u-tát u a-doru wa ne, se Yeso zu un,

² <<A-köse-tu bõr-ut Mosa u Farisa-ne e na ya'e beb-du nom-du köse-ut Mosa.

³ Remu iya, nomun beet nom-u un o is-u no. A no nom uka un otte ut-nom da, remu zu un nom-ut nom-tu un o ut-war da.

⁴ E suk cwu-tu m-no, tu zatte kuk-mu ut-kab da, e saku net-ne to ut-kap, sedi un u hi-du war un, un za keru wadu ko u-jow un nom ur-sege da.

⁵ <<Un nom pama-us un us-beet remu net-ne vom-ut un. Hi-du rem-us se ya: un o gag-du fe-us yat-se su rem-su u-Ru u pong-ut un uka ur-dupur. Un o wadu bar-su m-randi u toggö-ús un.

⁶ E ton na ya' un be-ut so-to tu be-tu ur-morog u be-tu m-sek ne u-me bu-u ut-köse u Yahuda-ne.

⁷ Tumsu e ton na ha vuk-su un u-me u-turru, na ha fag-du un, <Wa-m-nap.>

⁸ <<Nõ hen, ana zu nõ <Wa-m-nap da> remu wa-m-nap-u nõ wa-gan wa, nõ hen ganse nõ oye uka ut-huno, campa-ne u neta-ne.

⁹ A nõ zu wakun <u-uso> u dak-u uno da, remu zu Uso-u nõ o u-gan, wu o dom u-ru.

¹⁰ Tumsu ana fag nõ <Yu-shu da> remu zu yu-shu ya u-gan nõ otte, wato Kiristi.

¹¹ Net beet wu ut-sa u Ru-u nya wa ur-og, yage wa shu'ut wa nomu nõ m-tok.

¹² Wu kabu hi-ur wa okon, na de mutu wa m-zan. Tumsu wu mutu hi-ur wa m-zan, wa de kwum-du m-sek.

¹³ <<Sedi nom-tu ur-on to, udu a-köse-tu bõr-ut Mosa, u Farisa-ne! Nõ a-ha-mu ur-no ne! Nõ beeste u-is yu cwa-du faruk-du dom u-ru, tumsu nõ cwaag da, tumsu nõ o ho-su a cwan-tu ur-cwa ne ur-cwa.*

¹⁴ Nom-tu ur-on udu a-köse-tu bõr-ut Mosa, u Farisa-ne u a-ha-mu ur-no ne! Nõ o re-du cwu-tu bomos-ne, tumsu nõ o toog-su m-wur u remu na hyan nõ. Remu iya hen nõ de swadu ur-kob u-tát.

¹⁵ <<Nom-tu ur-on udu a-köse-tu bõr-ut Mosa, u Farisa-ne. Nõ a-ha-mu ur-no ne! Nõ pus m-sa, nõ te bõ-tu m-ra remu sa-u wa-gan wu de dorru köse-ut nõ. A nõ kume wa, se nõ muut wa, wa bu-u u-ra m-zeg nõ u-so u-yur.

¹⁶ <<Nom-tu ur-on udu nõ, nõ o uka po-ne i ut-sa dor-tu net-ne u-fun! Nõ zu, <Okon zarra a net-u ton-de u be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan u-Ru, sedi wu ton-de u ta'ar-tu m-bakut ne tu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, se wa nong nom-u wa ton-de uzu wa ut-nom.>

¹⁷ Nõ rag-ne, nõ o uka po-ne! Ta'ar-tu m-bakut tu o u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan to o so-to, sedi be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan zek ur-zwar, remu zu u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan o cinte ta'ar-tu m-bak-ut tu to u-kit remu ank-mu u-Ru.

¹⁸ Nõ zu, <Wu ton-de u be-du toog-ne, okon zarra, sedi wu ton-de u be-du ya-du toog ne, se wa nomug nom-u wa zu wa ut-nom.>

¹⁹ Nõ o uka po-ne! Toog-du na nomte toog de so-de, sedi sak-du na nomte toog de zek ur-zwar, remu zu u dom-u ur-sak de na nomte toog, remu ank-mu u-Ru.

[†] 22:37 Gwat tumsu: Muut 6:5. § 22:39 Gwat tumsu: Toog 19:18. * 22:44 Gwat tumsu: SepV 110:1. * 23:13 Tokon ran-to swurug fe-yu 14, Nom-tu ur-on udu nõ a-köse-tu u-bõr ne u Farisa-ne. A-ha-mu ur-no, a-za m-e i re ra-u bomos-ne tumsu e ton e nom toog-su m-wur u shu ut-net. Remu iya, na de yadu nõ ur-kob sok. Hongusse Mark 12:40 tumsu Ruka 20:47.

²⁰ Remu iya, wu ton-de ur-sak ne, wa tondute u de ne, tumsu wa tondute u koyan ne u o dom ur-sak.

²¹ Tumsu wu ton-de u be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan ne, wa tondute u o ne, tumsu u-Ru ne wu o u shu'ut u-me o.

²² Wu ton-de u dom u-Ru ne, wa tondute u pora-du faruk-du u-Ru ne, tumsu u wu o shu'ut u dom-u pora re.

²³ <<Nòm-tu ur-on udu a-kose-tu bor-ut Mosa, u Farisa-ne! No a-ha-mu ur-no ne! No haatun og-du u-Ru u tek-u op u nom-tu us-cwa, uka, zangarri, ran-tu u-zwuun ne, ut-ryumb ne, sedi no yakke nom-tu zege ur-zwar u tek-u me ut-bor, to o: nom-du nom-ut so-to udu ut-net, ur-on, u yadu jab ne. Tun-to kame uzu no nom, a no yage tokon nom-to da.

²⁴ No o uka po-ne i ut-sa dor-tu net-ne u-fun, no pust nom-i ur-fat u-me m-bu taas no cwar-ya da, sedi no tor u-rakum.[†]

²⁵ <<Nòm-tu ur-on udu a-kose-tu bor-ut Mosa, u Farisa-ne! No a-ha-mu ur-no ne! No jaas dim u-kok, sedi u men-tu me, o shuug u cwan-tu m-jigin ne, u kob-du e'-du ur-hi ne.

²⁶ No po Farisa-ne, jaasun men-tu me u-kok u-ro, uka do dote ut-shu'ut u so-o ko o.

²⁷ <<Nòm-tu ur-on udu a-kose-tu bor-ut Mosa, u Farisa-ne! No a-ha-mu ur-no ne! No shu'ute uka sag-tu na wa'e rwab-u pus-o, u zwaru m-hyan u-do, sedi me, se shar-tu net-tu mare m-jigin ne ut-go ut-go.

²⁸ Iya o hen no otte, u do net-tu hen no uka net-tu jab-us so-se, sedi u men-tu me, se ha-mu ur-no, u nom-ut yo-to ne.

²⁹ <<Nòm-tu ur-on udu a-kose-tu bor-ut Mosa, u Farisa-ne! No a-ha-mu ur-no ne! No mu sag-ut so-to u remu a-warru rem-su u-Ru ne, tumsu no nomu sag-tu net-tu jab-us so-se ut-uk.

³⁰ No zu, <Uzu it oog u da-u i mate uso-ut it, it za segu un ho-du a-warru rem-su u-Ru ne da.>

³¹ Iya o no koste uzu no o ya'ag-u i ho a-warru rem-su u-Ru ne.

³² No shu'ute uka i zonge ho-du ut-net, uka i mate uso-ut no otte.

³³ <<No fa, No yagu kokos! iRe no dote kus-mu kwup-du us-rem su cwa-du bu-u ura?

³⁴ Remu iya, um de tomtun no a-warru rem-su u-Ru ne, u a-m-nap ne, u a-kose-tu ne. No de ho-du eken, no tar eken u-kan, tumsu no nomu eken us-ryap u-me bu-u ut-kose u Yahuda-ne, no o dorru un ut-bo ut-bo.

³⁵ Ru-u de yadu no ur-kob, remu zu no hoog net-tu jab-us so-se ne beet u-me dak-u uno. Nom-u no nome o ut-muun u hi-ur no,

i mare ne dugu da-u Habira wa jab-u so-o m-ha u Zakariya wa'-u Berekiya, wu no hoye u tek-u be-du u-hen ur-sak ne.

³⁶ Um o waru no ut-nip, sin-se us-beet na nomu se u-me net-tu uno da-o.

³⁷ <<Kus! Urusharima, no a ho-du a-warru rem-su u-Ru ne, a jurgu i na tomne ne udu no. Um saag um kargusse no uka kuut-yu kargusse ya'at wa u kap-ut wa, sedi no gugumte.

³⁸ U da-o hen na yakuste no bo-u no za wakun.

³⁹ Um o waru no, no za tumsu hyan-du me da, se ho-du no zuye, <Kom-u u-Ru udu wu haane u-tek dim-ur Yawe.>[‡] >>

24

Nap-su da-u m-vaste

(Mark 13:1-13; Ruka 21:5-19)

¹ Yeso ru dugu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan. Wa o tek-u ur-nok, se a-dor waru wa, zwaru ma-ut to u-tat tu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan.

² Se wa shit un wa zu, <<No hyang tun-to ma-to, um o waru no ut-nip, na za yage ur-ta'ar u dom-u ur-ta'ar da. To ut-he ut-beet.>>

³ Yeso o shu'ut u dom-u Ror-du Te-su Zetun, se a-doru wa haan e war'e. E zu, <<Waru it, i mune o na de nom-du nom-ut tun-to? i Tumsu re-o nap-su haan-ur ro, u ma-du u-da ne?>>

⁴ Yeso shus wa zu: <<Nomon ga', a wakun u engusse no u remu nomu de ut-nom da.

⁵ Remu net-tu de rwuun u-tat e zu um yaag e shin-m ri, e de ut-zu, <Me o Kiristi.> E de engusse net-ne u-tat.

⁶ No de hog-du rem-su m-gag, u u-na zu ne u m-gag. A no hog u-gyer da, remu zu okon za ut-hoos da, sedi vaste-mu nong da u-ro.

⁷ Dak-u de yunsu m-gag m-ha okon dak-o, tumsu faruk-du yuns m-gag m-ha dekun faruk de. Na de nom-du us-mer u rumus-du u-dak ne tokon dak-to ut-go ut-go.

⁸ Sedi se us-beet takun-du swa-u ur-kob de.

⁹ <<Na de yasu no udu swadu ur-kob, tumsu na ho no. Net-tu ut-dak u-beet e de gug-mu no remu zu no o a-doru ri.

¹⁰ Tumsu ut-net u-tat e de yage yadu jab-u e udu ri. E yasu or-ut e, tumsu e gugum or-ut e.

¹¹ A-warru rem-su u-Ru ne i us-bi ne e de rwuun u-tat, e engusse ut-net u-tat.

¹² Remu tat-u nom-ut yo-to, cwan-ut eken o nomu or-ut e de ut-hab.

¹³ Sedi wu eese ur-beb ne m-te ur-ma, wa de kwum-du u-ukur.

[†] 23:24 Gwat Tsoog 11:4,23. [‡] 23:39 SepV 118:26.

¹⁴ Tumsu na de donse-du Rem-us sin-se su m-Remer su faruk-du u-ru remu us-nap u-me u-dak u-beet, kanda vaste-mu nom.

(Mark 13:14-23; Ruka 21:20-24)

¹⁵ <<Sedi kanda vaste-mu nom, da-u nom-tu m-'e tu de naasu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan to ut-wa ut-net e yage o, to u ees u-me Bu-u us-toog. Wa-warru rem-su u-Ru Daniyer warug tumsu wa pun se m-tumb ne. Yage wa-m-karunte wa nap.

¹⁶ Net-tu o gwug-du Yahudiya, e de som-mu rutu ur-hi m-ha ut-ror.

¹⁷ Wu o dom-u gont-du u-kur, a wa zu, <Yage um cuzun um kab okon u-bu kanda m-som da.>

¹⁸ Wu o u-tak, a wa mu uzu wa kabun kus-u ut-hopos wa da.

¹⁹ Nom-tu ur-on udu neta-ne otte ut-men, u i o ur-wurug ne u da-u o.

²⁰ Nomon us-toog taas somu-m mo shu'ut u da-u u-gos ko u ho-du ur-hure da.

²¹ U da-u o, na de nom-du dekon swa-u ur-kob de, du na tame ut-nom da, dugu takun-du dak-u uno u haan u da-o, tumsu na za ut-swur m-nom go-du o da.

²² Uzu na habug ut-rut da, wakun zaar wu de kwun-du u-ukur da. Sedi remu net-tu na dage Ru-u de hab-du ut-ho.

²³ U da-u o, ko wana zu no, <Gwat Kiristi ya> ko <Wa ya' jit> a no ya' jab da.

²⁴ Remu zu, eken de yune e zu e haagun u shin-m Kiristi, u a-warru rem-su u-Ru ne i us-bi, e nom nom-tu m-shin u-tat u remu e engusse ut-net, a mune ut-nome, ko i Ru-u dage na engusse e.

²⁵ Me hen um o waru no kanda da-u nom.

²⁶ <<Remu iya, ana zu no, <Gwat, Kiristi ya jit ur-dog,> A no rwun da. Ana zu no, <Wa ya' jit u yase u-me kur-u me,> A no ya' jab da.

²⁷ Uka no hyente yak-ut yu nomte m-zun dugu u-dom m-cuz u-ta, iya o haan-du Wa'-u net dote ut-shu'ut.

²⁸ Be-du u-du otte, kuna sag-ra morogte.

Haan-du Wa'-u Net

(Mark 13:24-27; Ruka 21:25-28)

²⁹ <<Za naas u-da, da-u ho-tu swa-u ur-kobu to arke,

<< <Ho-du de nom-du u-cwum,

pyat-yu za nom-du m-zun da,

Reger de hemun dugu u-ru,

tumsu na de rum-su

faruk-tu dom u-ru.>*

³⁰ <<U da-u o nap-su Wa'-u Net de ut-kose u dom u-ru. Net-tu u-dak u-beet e de us-kan u remu u-gyer. E de hyan-du Wa'-u Net u haan u-me ur-kuut, m-shin ne u m-sek ne u-tat.>

³¹ Wa de tomnu a-tomu wa dugu dom u-ru, e fur u-kar yu ut-wan sok. E de kargusse

net-tu na dage dugu u-dom u-ta ne u m-ereg ne u kom ut-cwa u kom ur-beer ne, dugu din-de ma-du u-dak ne m-ha dekon ma-du u-dak de.

³² <<Isun okon dugu sin-se sha-mu us-rem su te-yu u-baab: Da-u fe-us wa heese ut-barum, se o rwutun ran-ut po-to, napun uzu gos-u teegun.

³³ Iya o hen, a no hyane nom-ut tun-to ut-beet tu um waru no, napun uzu da-u nong, u bondu u-is.

³⁴ Um o waru no ut-nip, net-tu uno da-o za m-mar da, se nom-ut tun-to ut-beet to nong.

³⁵ Dom u-ru u-dak ne to ut-ta, sedi rem-us ri za ut-ta ko cashi.

Ur-ho u-da ne u na nape da

(Mark 13:32-37; Ruka 17:26-30,34-36)

³⁶ <<Sedi wakun nak ur-ho ko u-da, da-u nom-ut to de ut-nom da, ko a-tom u-Ru i o dom u-ru, ko Wa sedi u-Uso wa u-gan.

³⁷ Uka na nomte u ho-ut Nuhu, iya o dote ut-shu'ut u ho-tu haan-du Wa'-u Net.

³⁸ Uka na nomte u da-u o, kanda yu-u u-hat, na o u-re, na o ut-swa, campa-ne o ut-gu, tumsu na o hutu neta-ne ut-gu, m-te da-u Nuhu cwa u-me u-hat.

³⁹ Kanda e nuput nom-o u o tek, yu-u yat-o hagun u koos-tu un beet. Iya o muun-du Wa'-u Net dote ut-shu'ut.

⁴⁰ U da-u o, net-ne yur, e o u-tak na de kab-du wa-gan na yage wa-gan.

⁴¹ Neta-ne yur e o ur-na ur-kot, Ru-u de kab-du wa-gan wa yage wa-gan.

⁴² <<Remu iya, shu'utun us-zong ne, remu no nak ho-du Wa-ko-uyan de muun da.

⁴³ Sedi napun, uzu wa u-bu do'e nap-du ho-du hyuw de haan m-gyup, wa za roogte da, tumsu wa za ut-yage na cwa wa u-bu da.

⁴⁴ Remu iya, shu'utun us-zong ne, remu da-u no wa wa' jab da, da-u o Wa'-u Net de haan.

⁴⁵ <<Tok-u ur-ka tumsu wa us-ver, wa o wu wa-u-bu wa ya'u wa gwa-tu wa u-bu, wa o hen u yadu tok-ne kuse nom ut-re u da-u kame.

⁴⁶ Nom-tu ur-so to udu tok wu wa-u-bu haane wa bit wa u nom-du nomu na wute wa.

⁴⁷ Um o waru no ut-nip, wa de wadu toku wa gwa-tu cwu-ut wa ut-beet.

⁴⁸ Jiya tok-ne yo-o wa, wa de ut-zu, <Wa-u-bu ri tumbtun.>

⁴⁹ Se wa heese gapru huub-tu m-ank-u wa, wa o u-re u-swa ne ur-kot u a u-swa ne.

⁵⁰ A tok-u wa nome iya, wa-u-bu ro de muun za napur ro tumsu u ho-du wa nape da.

⁵¹ Wa-u-bu de wudu wun sok, tumsu wa de gwun-du wun be-du na gunte a-ha-mu ur-no ne. Kuna wa dote us-kan u ep-mu jo-u ne.

* 24:29 Gwat Isha 13:10; 34:4; Jower 2:10. † 24:30 Gwat Dan 7:13.

25

*Sha-mu us-rem su ya-ut-gwup
op i nape campa-ne da*

¹ <<Faruk-du u-ru de o uka ya-ut-gwup op i nape campa-ne da i kabe hitirra-us e. E nok u bu-u gwup ur-gu u e'-du campa ur-gu.

² Ya-ut-gwup tan u tek-u un, e zatte us-ver da, tan hene e o us-ver ne.

³ Da-u ya-ut-gwup tan i za us-ver kabe hitirra-us e, e kabug m-noog mu ut-swur da.

⁴ I otte us-ver hen, e kabug mokon noog-mo u-me ur-kub u hitirra-us e ne.

⁵ Campa ur-gu teegun m-byanne da, e beet e hu degem-tu m-roog, a tase e dekus m-roog.

⁶ <<U tek-u m-gyup sok, na fog uzu na rwun, <Campa ur-gu ya, rwunun na gu wa!>

⁷ <<Kuna ya-ut-gwup-u e op i nape campa-ne da yunte e mang hitirra-us e.

⁸ Ya-ut-gwup i za us-ver zu i o us-ver ne, <Keren it noog-m no cashi. Hitirra-us it ut-sa m-mar.>

⁹ <<I otte us-ver zu un, <Noog-m mo zaru koru in ur-kot da, sedi nokon u be-du na bube ne oon.>

¹⁰ <<Da-u e ruye u remu e ootun m-noog, kanda e muun campa ur-gu teen. Net-tu zonge hen e to u campa ur-gu ne udu ur-gu, se tok u-bu tage u-is.

¹¹ <<Da wase, se ya-ut-gwup-u e muun, e zu, <Wa-u-bu, Wa-u-bu, up-su it u-is.>

¹² <<Se campa ur-gu zu, <Um o waru no ut-nip, um nak no da!>

¹³ <<Remu iya, shu'utun us-zong ne remu muun-ur ri, remu no nak ur-ho ko u-da da.

*Sha-mu us-rem su tok-ne tut
(Ruka 19:11-27)*

¹⁴ <<Faruk-du u-Ru o uka net wu de nom-du m-ha, se wa fog tok-ne wa, wa mo-tu un shik.

¹⁵ Wa yasu wa-gan ba-tu shik ut-tan,* wa-gan na yasu wa ba-tu shik ut-yur, tumsu wa-gan ba-du ur-gan, kowan uka wa dote ut-kere. Se wa aruk.

¹⁶ Wu na yase ba-tu shik ut-tan, za rem wa do'e wa hu u-cerpa u e, wa kum bu-mu ut-ba ut-tan.

¹⁷ Iya o hen wu na yase ba-tu ut-yur kowa wa kum bu-mu ba-tu shik ut-yur.

¹⁸ Sedi wu na yase u-gan, wa do'e wa-kuw ur-kub u-dak wa yase ba-du shik-u wa-u-bu wa.

¹⁹ <<Da-u tumbe, se wa-u-bu u tok-ne wa e muun, remu wa got nom-u e kume u shik-u e.

²⁰ Se wu kabe ba-tu shik ut-tan, wa haan wa hatun tokon tan-to wa zu, <Wa-u-bu, bo

yaste me ba-tu shik ut-tan. E ya um kwung bu-mu tokon ba-to ut-tan.>

²¹ <<Se wa-u-bu ro zu wun, <Nonge, tok-u so-wa, bo nong ur-ka u nom-u rek-o. Um de yasu bo u zege uno, haane bo nom ur-so ur-kot u me ne.>

²² <<Wu kabe ba-tu shik ut-yur, wa haan wa zu, <Wa-u-bu, bo yaste me ba-tu shik ut-yur. E ya um kwumug bu-mu tokon yur-to.>

²³ <<Se wa-u-bu zu wun, <Nonge tok-u so-wa, bo nong ur-ka u nom-u rek-o. Um de yasu bo u zege. Haane bo nom ur-so ur-kot u me ne.>

²⁴ <<Wu kabe ba-du shik ur-gan, wa haan wa zu, <Wa-u-bu, um nak wakun goot nu-ur ro da, bo nom ket u be-du bo kawo da. Bo kargusse u be-du bo us-te go da.

²⁵ De wute um hog-ut u-gyer, um kuw ur-kub u-dak um yase ba-du shik-u de. Onko shik-u ro.>

²⁶ <<Se wa-u-bu ro shu wa zu tok-u wa, <Bo net-u yo-o wa bo oye za ur-ka, bo nak uzu um nom ket be-du um kawo da, tumsu um kargusse be-du um a se go da.

²⁷ Uzu bo wagu me shik-u u-me be-du ur-cun, a um mune um onk shik-u ri m-swur ne.

²⁸ << <Remu iya onkon ba-du shik-u de udu ro, yasun wa ba-tu shik ut-op.

²⁹ Remu zu wu otte u-nom wa na de ut-swure, u wa kum u-tat. Wu zatte okon da, ko cashi u wa otte na de ut-onk.

³⁰ Kabun tok-u yo-wa unwa, no gun u-do u-me u-cwum. Kuna wa dote us-kan u ep-mu jo-u ne.>

Ca u gwaar ne

³¹ <<Da-u Wa-u Net de haan, u-me sek-m wa ur-kot u a-tomu wa ne beet, da-u o wa de ut-shu'ut u pora-du ur-faruk wa.

³² Na de kargusse net-tu ut-dak ut-beet udu wa. Wa de mot-du e ut-go ut-go uka wa-ut-got motte ca u men-tu gwaar.

³³ Wa de cun-du ca u kom us-cwa wa, gwaar hen u kom ur-beer.

³⁴ <<Se Faruk de uzu i o kom us-cwa wa, <Haanun no i Uso-u ri wa'e nu-u so-o, no cwa faruk-du u-Ru du wa zonge no dugu takun-du u-dak.

³⁵ Um zuug iya remu zu, da-u um o hog-du us-mer, no yaag me nom ut-re. Tumsu u-swaat no yu' me bu-mu ut-swa. Um o ur-hamut no cwatun me.

³⁶ Um zatte cwu-tu ut-wa da, no yu' me to. Um zatte m-yar da, no got me. Um o bu-u m-tok, no haan u hyan-du me.>

³⁷ <<Dugu kun a-jab-us so-se ne de ut-zu, <Wa-ko-uyan, umune it hyane bo us-mer it ye' bo nom ut-re? Eke bo o hog-du u-swaat it ye' bo bu-mu ut-swa?

* 25:15 Ba-du ur-gan otte tat-u shik-u top-u ank-mu net mu us-hak us-yur.

³⁸ ¿Müne o it hyane bo ur-hamut it cwatun bo, ko bo o za cwu-tu ut-wa it yu' bo?

³⁹ ¿Tumsu müne o it hyane bo za m-yar ko u-me bu-u m-tok it haan u hyan-du bo?>

⁴⁰ <<Faruk de ut-zu, <Um o waru no ut-nip, ba shu'ute no nongu wa-gan u tek-u or-ut ri, wu rek-wa, me wa no nome.>

⁴¹ <<Da-u o wa de zu i o kom ur-beer, <Hatun u ane, no net-tu Ru-u wa'e u-nu. Cwan u-me u-ra u na za ut-kere ut-ryum da m-mommo, u na zonge faruk-u nom us-te u a-tomu wa ne.

⁴² Um zuug iya remu zu, da-u um ooge us-mer, no yaag me nom ut-re da. Um o hog-du u-swaat no yaag me wu-mu ut-swa da.

⁴³ Um o ur-hamut, no cwatun me da. Um zatte cwu-tu ut-wa da, no yaag me da. Um nong kob-du m-yar, tumsu um o bu-u m-tok, no hagun u hyan-du me da.>

⁴⁴ <<Iya o hen e dote ut-zu, <Wa-ko-uyan, ¿müne o it hyane bo u hog-du us-mer, ko u-swaat m-bu, ko ur-hamut ko za ut-cwu, ko u kob-du m-yar ko u me bu-u m-tok, it gwak-ut bo da?>

⁴⁵ <<Wa de zu un, <Um o waru no ut-nip, ba shu'ute no nonge wu rek-wa wa-gan u tek-u no da, me no nome da.>

⁴⁶ <<E de cwa-du swadu ur-kob du za ur-ma, net-tu jab-us so-se cwaan u be-du fat-du za ur-ma.>>

26

Zong-su masu Yeso

(Mark 14:1-2; Ruka 22:1-2; Yoha 11:45-

53)

¹ Da-u Yeso tase waru rem-us se us-beet se wa zu a-doru wa ne,

² <<No nak kwukus m-roog ut-yur kanda na heeste Morog-du ur-Pas, na de u yasu Wa'u Net na tar wa u-kan.>>

³ Se i-Yate a-Toog-ne, ut-nengen ne, e morog u bu-u yu-Yat-ya a-Toog, wu na foge Kayafa.

⁴ E ye us-rem, e maas Yeso m-yasa tumsu e ho wun.

⁵ Sedi e zu, <<Za u da-u Morog-du ur-Pas da, tasu net-tu yunsun u-gwuz da.>>

Yakun neta-ya wa'agu Yeso m-noog u Bataniya

⁶ Da-u Yeso ooge u Bataniya, wa do'e u bu-u Simon kim. Wuna Yeso haste gom-su kim u war-u wa.

⁷ Yakun neta ya haan udu Yeso u dekun bakta-du m-noog ne mu shik sok, noog-mu wus u-hakun. Da-u Yeso o tek-u u-re, wa dasu wu noog-m mo ur-hi.

⁸ Sedi da-u a-doru Yeso hyane iya, e hog us-ryab. E zu or-ut e ne, <<¿Uno naas o?

⁹ Uzu wa babug noog-m mummo, na za kwumug shik u-tat, na motu a-ur-kob-ne.>>

¹⁰ Yeso nak nom-u e o ut-war, se wa zu un, <<¿Remu u-yan o no otte ekse neta-u inya remu nom-u so-o wa nomu me?

¹¹ A-ur-kob-ne o ur-kot u no ne ko müne, sedi me, um za ur-kot u nonge ko müne da.

¹² Noog-m mummo mu wa dase u war-u ri, wa o m-o zongu me kanda na jwak me.

¹³ Um o waru no ut-nip, be-du no dote donse-du Rem-su m-Remer sin-se u-me u-dak u-beet, na de ha bak-su nom-u neta inya nome.>>

Yahudas eeste wa yasu Yeso

¹⁴ Wa-gan u tek-u a-doru ro op u yur wu na zuye Yahudas Iskariyoti, wa do'e udu i-Yate a-Toog-ne.

¹⁵ Wa zu, <<¿Yan o no de yadu me, a um yasu no wune?>> E ye' wun konko shik ur-shik u op.

¹⁶ Dugu da-u o, Yahuda hu sa-u fun-su yasu Yeso udu un.

Yeso reeg nom ut-re m-vaste u

Morog-du ur-Pas u a-doru wa ne

(Mark 14:12-26; Ruka 22:7-23; Yoha 13:21-30; 1Kor 11:23-25)

¹⁷ U tek-u ho-du ur-takun du Morog-du ur-Beredi du za m-Yis, se a-dor haan udu Yeso e zu, <<¿Hene o bo otte ussa it zongu bo, bo re nom ut-re u Morog-du ur-Pas?>>

¹⁸ Wa zu, <<Cwaan u-bo udu yakun campa-ya, no zu wa, <Wa-ut-kose zuug, da-u wa teegun, wa de re-du Morog-du ur-Pas u-me bu-u ro u a-doru wa ne.>>

¹⁹ A-dor nom uka Yeso zutte e nom, tumsu e zong nom ut-re u Morog-du ur-Pas.

²⁰ Da-u rim-mu tore, se Yeso shu'ut m-shu'ut remu wa re-u nom ut-re u a-doru wa ne op u yur.

²¹ Un o tek u-re, Yeso zu un, <<Um o waru no ut-nip, u tek-u me no wakun de yasu me.>>

²² Nom-u o ekse un sok. E heese shut-du wun u-gan u-gan uzu, <<¿Wa-m-nap, me wa?>>

²³ Se wa shus wa zu, <<Wu o re-du nom ut-re ur-kot u me ne, wa de yasu me.

²⁴ Wa'u Net de m-mar uka na punte u-me rem-su u-Ru u mot-ut wa. Sedi nom-tu ur-on udu wu de yasu Wa'u Net! Ut-zeg m-kuk uzu na mak-ut netu wa da, u na mutte wa tumsu wa ya'aste Wa'u Net.>>

²⁵ Se Yahudas wu yasu wun wa zu, <<Wa-m-nap, ¿ko me wa?>>

Yeso shus wa zu, <<Bo warug.>>

²⁶ Un o tek-u u-re, se Yeso kub ur-beredi, wa nom ut-vam udu u-Ru Wa bos de wa yasu a-doru wa ne. Wa zu, <<Kabun no re, unq war-u ri o.>>

²⁷ Wa kub kok-du bu-mu inabi. Da-u wa nome ut-vam udu u-Ru, se wa yasu un. Wa zu, <<Swaan no beet.

²⁸ Hyu-m ri mō mu na nomte estēdu ʔs-rem, mu na de ʔt-azug remu jaas-du ba'as-tu ʔt-net u-tāt.

²⁹ ʔm o waru nō, ʔm za ʔt-swur m-swa bu-mu inabi mō da, se ho-du ʔm de swa-bu-mu inabi mu po-mō ʔr-kot u nō ne u faruk-du ʔso-u ri.>>

³⁰ Da-u ʔeso u a-doru wa ne fu Sep-u ʔt-Vam, se e aruk m-rwu m-ha Ror-du Te-su Zetun.

ʔeso warug se-m Biturus

(Mark 14:27-31; Ruka 22:31-34; Yoha 13:36-38)

³¹ ʔeso zu ʔn, <<Nō beet nō de ʔt-som nō yagu me u ane u gyupu-m mummo, remu nom-u de kwum-du me, remu zu o m-pan ʔzu:

<< ʔm de gap-du wa-ʔt-got,

tumsu ban-du ca de ʔt-burug,>*

³² Sedi a ʔm yune dugu m-mar me ba-u nō ha-mu Gariri.>>

³³ Se Biturus zu wun, <<Kō net-tu somog remu nom-u de kwum-du bō, me ʔm za m-som da kō ca.>>

³⁴ ʔeso shus wa zu, <<ʔm o waru bō ʔt-nip, u gyup-mu ya-o, kanda kan-su kuut, bō de nomu se-m ri u-so u-tut.>>

³⁵ Biturus zu wun, <<Kō na hō me, ʔm za nomu se-mu napu-m ró da.>> Iya o hen a-dor ʔte beet.

ʔs-toog u-me tak-u Gesemani

(Mark 14:32-42; Ruka 22:39-46)

³⁶ Se ʔeso u a-doru wa ne aruk m-ha u dekun be-de du na foge Gesemani. Wa zu a-doru wa ne, <<shu'utun u ane, ʔm de m-ha u ane jit ʔm nom ʔs-toog.>>

³⁷ Se wa kub Biturus u yaag-u Zabadi ne yur, Yakubu u Yohanna. Se wa heese namu jab-u dorog-su jab ne sok.

³⁸ Se wa zu ʔn, <<Namū jab mu o jab-u ri o keru ho-du me. Shu'utun u ane nō nom ʔr-e' u me ne.>>

³⁹ Da-u wa hīke cashi, se wa rut m-hobog u-dak wa nom ʔs-toog wa zu, <<ʔso-u ri, abite ʔt-nome has-tu me din-de kōk-du swa-u ʔr-kōb de. Sedi, za nom-u ʔm zuyē o na de ʔt-nom da, se nom-u bō ʔt-sa.>>

⁴⁰ Wa muun ʔdu a-doru wa ne, wa bite m-roog. Wa zu Biturus, <<ʔNō za keru nom-du ʔr-e' u me ne kō u-da u-gan da?

⁴¹ Nomun ʔr-e', tumsu nomun ʔs-toog taas nō he u-me m-reg da. Jab ʔt-sa sedi war-u zatte ʔr-beb da.>>

⁴² Se wa sur m-mu wa nom ʔs-toog wa zu, <<ʔso-u ri, abite din-de swadu ʔr-kōb za ʔt-yage da, yage na nom nom-u bō ʔt-sa.>>

⁴³ Wa sur m-muun wa bit ʔn m-roog, remu zu is-u ʔn shuug m-roog.

⁴⁴ Wa yagu ʔn, wa mu u-tuturse, wa nom ʔs-toog, wa sur m-nom toog-su wa nome ʔr-takun.

⁴⁵ Wa muun ʔdu a-doru wa ne, wa zu ʔn, <<ʔNō o pama m-roog ʔr-hure ne kō? Da-u nong u na dote yasū Wa-u Net u kom-tu a-ʔt-ba'as-ne.

⁴⁶ Yunun, na nōk, wu de yasū me ya wa teegun.>>

Na maaste ʔeso

(Mark 14:43-50; Ruka 22:47-53; Yoha 18:3-12)

⁴⁷ Kanda ʔeso tagte u-nu, Yahudas wa-gan u tek-u a-doru ró u morog-du ʔt-net teen, e o m-shup ʔs-van ne ʔs-te ne. I-Yate a-Toog-ne u ʔt-nengen ne e tomnū ʔn.

⁴⁸ Wu de yasū ʔeso baag u wargu ʔn ʔzu, <<Wu nō hyane ʔm hamutte wa, masun wa.>>

⁴⁹ Da-u wa tene wa do'e ʔdu ʔeso, wa zu wun, <<Wa-m-nap, ʔm o hosu bō.>> Se Yahuda ham-ut wun.

⁵⁰ ʔeso zu wun, <<Huub-u ri, nom nom-u hatun bō.>>

Kuna net-tu hatun, e maas ʔeso, e ship.

⁵¹ Da-u e hyane iya, tek-u net-tu o ʔr-kot u ʔeso ne, wa farun van-u wa, wa ket wakun u tek-u tok-u yu-Yat-ya a-toog-ne u-to.

⁵² ʔeso zu wun, <<Mute van-u ró u-me ʔr-pakum, remu zu wu kabe u-van, van-ya de ho-du wa.

⁵³ ʔNō o m-hyan ʔzu ʔm zatte ʔr-beb ʔm kon ʔr-sege ʔdu ʔso-u ri da, tumsu za rem wa tomnū me a-tōmu wa ʔt-zongu u-tāt† i zege karma nō?

⁵⁴ ʔRe na dote shusu nom-u rem-su u-Ru su na pane ʔzu tun-to ʔt-beet na nomu to?>>

⁵⁵ Da ʔeso zu net-ut to, <<ʔNō rwugun ʔs-van ne ʔs-te ne nō maaste me ʔka hyuw a? Kō mune ʔm o ʔr-kot u none u me be-du ʔr-shu'ut du Wa-kō-uyan ʔm o nomu nō ʔt-kose nō maaste me da.

⁵⁶ Kō ba shu'ute na nong inya remu na shuuste nomu a-warru rem-su u-Ru ne pane u-me rem-su u-Ru.>> Da-u a-dor-ne hoge iya, e som.

ʔeso u shu Morog-du ʔt-Nengen

(Mark 14:53-65; Ruka 22:54-55,63-71; Yoha 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Se i mase ʔeso, e huut wun ʔdu Kayafa, yu-Yat-ya a-toog-ne, kuna a-kose-tu bor-ut Mosa u ʔt-nengen ne morogte.

⁵⁸ Se Biturus dor ʔn m-ra m-ra, m-te bu-u yu-Yat-ya a-toog-ne. Wa do'e wa shu'ut ʔdu a-ʔr-e-ne u remu wa hyen-ʔt ʔka na dote ʔt-nom.

⁵⁹ I-Yate a-Toog-ne, u net-tu Morog-du ʔt-Nengen ne beet karug, e o go-tu bi-su na de

* **26:31** Gwat tumsu: Zeka 13:7. † **26:53** Teeg ʔka ʔt-zongu ʔt-kōk ʔt-nas m-te ʔt-shishin.

ke-tu Yeso uka na dote kwum-du beb-du ho-du wun.

⁶⁰ Sedi un kwumug da, ko ba shu'ute eken u-tat e kek-tu wun rem-su us-bi u-tat.

A tase net-ne yur rwun.

⁶¹ E zu, <<Net unwa zuug, <Me keru ru-du be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan u-Ru, tumsu wa ma o u tek-u m-roog ut-tut.>>

⁶² Yu-Yat-ya a-toog-ne yune wa zu, <<Bo zatte nom-u bo de ut-zu da? Ze o mottu nom-u e zu bo nonge?>>

⁶³ Yeso ho us-ram. Yu-Yat-ya a-Toog zu wun, <<Um samgu bo u-Ru ne wu ur-fat, waru it ko bo wa o Kiristi Wa' u-Ru!>>

⁶⁴ Yeso zu, <<Uka bo wurte. Sedi um o waru no, dugu da-o, no de hyan-du Wa'-u Net u be-du ur-faruk du kom us-cwa u-Ru,[‡] wa o haan u-me ur-kuut dugu u-ru.>>[§]

⁶⁵ Se yu-Yat-ya a-toog-ne kemusse toggo-u wa remu us-ryab. Wa zu, <<Zan o tumsu na ut-sa na hoge? No hok wa nongu u-Ru ut-ba'as.

⁶⁶ Ze Yan-o no hyane?>>

E shus e zu, <<Korge na ho wun.>>

⁶⁷ E top-su wun m-ta u-shu, e gapur wun. Eken zoor wun ut-gap,

⁶⁸ E o ut-zu, <<Nom m-hyan, abite bo wa Kiristi, zar wu gapu bo?>>

Biturus nong se-m Yeso

(Mark 14:66-72; Ruka 22:56-62; Yoha 18:15-18,25-27)

⁶⁹ U da-u o hen Biturus o shu'ut u kat-du bu-u o, se eken gwup-e i o m-ank u bu-u o, wa haan udu ro wa zu, <<Ko bo, bo o ur-kot u Yeso ne net-u Gariri.>>

⁷⁰ Biturus nom m-se udu un, wa zu, <<Me m-nak nom-u bo otte us-rem da!>>

⁷¹ Da-u wa rwune u pyu, eken gwup-e tumsu wu o m-nak u bu-u o hyen wun wa zu net-tu o u ees ukun, <<Net unwa o ur-kot u Yeso wa-Nazara ne.>>

⁷² Biturus sur m-nom m-se' us-tond ne uzu, <<Um nak campa-u ya da!>>

⁷³ A sure m-waas cashi, net-tu o ees ukun e haan, e zu Biturus, <<Nip-to bo o tek-u un. Ka bo otte us-rem koske.>>

⁷⁴ Se Biturus hu us-tond uzu, <<U Ru-u ya me ur-kob abite bise um otte, um nak net-u wa da.>> Za rem kuut heese us-kan.

⁷⁵ Biturus bakus rem-us Yeso nomu wa uzu, <<Kanda kan-su kete, bo de nomu se-m ri u-so u-tut.>> Biturus ru udu wa nom us-kan sok.

27

Yahudas hoog hi-ur wa

(Mark 15:1; Ruka 23:1-2; Yoha 18:28-32; Pama 1:18-19)

¹ Da-u is gasé ur-wun, se yu-Yat-ya a-toog-ne, ut-nengen ne e e ye us-rem uzu e ho Yeso.

² Se e gug wun, e aruk u wun ne m-ha udu Biratus, wa-u-dak yu Roma.

³ Da-u Yahudas wu yase wun na hoot, hyane na kwupku us-rem uzu na ho Yeso, se wa sur m-dorog. Wa muun udu i-Yate a-Toog-ne, ut-nengen ne, wa muutu un konko shik-u un ur-shik u op.

⁴ Wa zu, <<Um nong ut-ba'as, um ya'aste wa za ut-ba'as na ho.>>

Se e zu wun, <<Zu-m it mu yu? Sese su ro se.>>

⁵ Se wa gun shik-u u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan. Wa aruk m-rwu, wa surgusse hi-ur wa u-ho, wa mur.

⁶ Kuna i-Yate a-Toog-ne kooste shik-u e, e zu, <<Nong ur-zwar na muut shik-u e u cun-du be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan da, remu zu shik m-hyu e.>>

⁷ E ye us-rem, e o dekun be-de, remu zu e muute be-ur re be-du jwak-du ut-hamut ne a e mare. Na zu be-ur re, be-du wa ma-u ut-tur.

⁸ Remu iya, na omnu fag-du be-ur re, Be-du m-Hyu.

⁹ Iya o na shuuste nom-u wa-warru rem-su u-Ru Irmiya ware uzu, <<Na kabug konko shik ur-shik u op [30], shik-u Isra-ne zu na top-u remu ro.

¹⁰ Se e o be-du wa ma-u ut-tur u shik-u e, uka rem-su Yawe zutte.>>^{*}

Yeso u shu Biratus

(Mark 15:2-5; Ruka 23:3-5; Yoha 18:33-38)

¹¹ Yeso o ees u shu faruk wa-u-dak, wa shit Yeso uzu, <<Bo wa o faruk-u Yahuda-ne?>>

Yeso zu, <<Bo warug.>>

¹² Sedi da i-Yate a-Toog-ne u ut-nengen ne ketu Yeso us-rem, u zuug okon da.

¹³ Se Biratus zu wun, <<Bo hok nom-ut tun-to tu na zu bo nomug da?>>

¹⁴ Yeso shakus ko ur-shut ur-gan da. Remu iya wa-u-dak hu murimmo sok.

¹⁵ Wa-u-dak vek-ut u da-u Morog-du ur-Pas u-beet, wa restun wa-gan u tek-u net-tu o tage wu net-tu ut-sa.

¹⁶ U da-u hen, wakun oro u tage wu kowan nape wa ut-ba'as wa, na zu wa Barabas.

¹⁷ Da-u net-tu morge, se Biratus zu un, <<Zana no ut-sa na restun no? Ze Barabas wa ko Yeso wu na zu Kiristi?>>

¹⁸ Biratus zuug iya, remu zu Biratus nak uzu rem ur-shub de na ya'aste Yeso.

¹⁹ Da-u Biratus shu'ute u be-du kwup-du us-remu wa, se neta wa tomon na waru wa

[‡] 26:64 Gwat tumu: SepV 110:1.

[§] 26:64 Gwat tumu: Dani 7:13.

^{*} 27:10 Gwat tumu: Muut: ZeKa 11:12-13; Irmi

uzü, <<Ruute kom-ut ró ü rem-sü wa za üt-ba'asü wa, remü iya o um soote ur-kob sok m-gyup ü bo'-ü möttu netü wa.>>

²⁰ Kuna i-Yate a-Toog-ne üt-nengen ne tokte üt-net üzü na restün Barabas, na ho Yeso.

²¹ Wa-u-dak sur m-zü, <<¿Wana um de restün nō, ü tek-ü net-üt tun-to?>>

E zü, <<Barabas wa!>>

²² Se Biratus zü ün, <<¿Yan o um de nomü Yeso wü na zü Kiristi?>>

E beet kowan zü, <<Tar wün u-kan!>>

²³ Biratus zü, <<¿Remü u-yane? ¿Yan o wa nome ü yo-o?>>

Net-tü sur m-yuns üs-cwar üzü, <<Tar wün u-kan!>>

²⁴ Da-ü Biratus hyane wa kerge swan-dü hi-tü üt-net da, tümsü net-tü o mot-tü yunsü gwuz ukun, se wa yib m-bü wa jaas kom-ut wa ü hyan-mü üt-net. Wa zü, <<Me bü-m ri zarra, um kabug ra-ü wa za üt-ba'asü unwa ne da. Nō wa.>>

²⁵ Se net-üt to üt-beet e yuns üs-cwar üzü, <<Yage ra-u o ü dor it ü ya-ag-ü it ne!>>

²⁶ Se wa restün ün Barabas. Da-ü wa wa'e na nomü Yeso üs-ryap, se wa yasü wün na tar wa u-kan.

Karma-ne numuste Yeso

(Mark 15:16-20; Yoha 19:2-3)

²⁷ Dugu kun karma-ne i wa-u-dak küb Yeso e toot ü pada-u wa-u-dak, e kargussün karma-ne u-tát üdü Yeso.

²⁸ E horom wün üt-cwü, e wa'-ü wün yakun toggo-u jaz-ya go-dü yü farkina-ne.

²⁹ E nomü dekun nom-dü ur-hi dü üs-hir de go-dü farkina-ne, e wa'-ü wün ur-hi, e yasü wün u-kom wa ship ü kom üs-cwa rò, e sok-üt ü kenü rò e nom wün huuk-tü üs-bi, e o zü wün, <<Ho'o faruk-ü Yahuda-ne!>>

³⁰ E top-sü wün m-ta, e onk kom-yü e yasü wün, e hü gaprü wün ü ya ur-hi.

³¹ Da-ü e tase nomü wün üs-jurum, e for toggo-u jaz-ya ya, e wa-ü wün cwü-üt rò. E aruk ü wün ne remü na tür-üt wün u-kan.

Üt-tar u-kan

(Mark 15:21-32; Ruka 23:26-43; Yoha 19:17-27)

³² Ün o tek-ü m-ha, ün goone ü yakun campa-ya ne net-ü bö-ü Sayirin, dim-ur Simon. E wü wa ü kab-dü kan-u Yeso ur-beb.

³³ E te dekun be-de dü na züye Gorgota, (na zü de <<Kog-dü ur-Hi>>).

³⁴ E ye' wün bü-mü ke' ur-waak üt-gag ne ü remü wa soot. Da-ü wa rake, wa gugum üt-swa.

³⁵ Da-ü e tarü wün u-kan, se e gun u-kwembi e mot toggo-u rò.[†]

³⁶ A tase ün shü'üt ukun ün o er-ür wün.

³⁷ Ü dom-ü hi-ür rò, ün pun ba'as-tü wa nome üzü, <<UNWA O YESO FARUK-Ü YAHUDA-NE.>>

³⁸ Tümsü na tür Yeso ü eken ne hyuw-ne yur, wa-gan ü kom üs-cwa wa-gan ü kom ur-beer.

³⁹ Net-tü o aruk e hü rum-sü üt-hi ü nomü wün üs-jurum,

⁴⁰ e o üt-zü, <<Bo yü dö'e ru-dü be-dü ur-shü'üt dü Wa-ko-uyan, tümsü bö ma o ü tek-ü m-roog üt-tüt, gu hi-dü war ró! Abite bö Wa'-ü u-Ru wa, cuzne ü dom u-kan.>>

⁴¹ Iya o hen, i-Yate a-Toog-ne a-kose-tü bor-üt Mosa ne üt-nengen ne huute nomü wün üs-jurum.

⁴² E o üt-zü, <<Wa gwug eken, tümsü wa kerge gwüdü hi-ür wa da. Abite wün faruk-ü Isra-ne wa, yage wa cuzün ü-dom u-kan na hyan, da-u o it de yadü jab-ü wün ne!

⁴³ Wa ya'aste jab üdü u-Ru. Yage Ru-ü gu wün ü da-o, a u üt-sa, wa zuug Wa'-ü u-Ru wa oye.>>

⁴⁴ Iya o, hyuw-ne e, i na tarü e u-kan ur-kot, e nongü wün gom-ü rim-o.

Mar-m Yeso

(Mark 15:33-41; Ruka 23:44-49; Yoha 19:28-30)

⁴⁵ Ü tek-ü u-ho, cwum-yü tage u-dak u-beet, m-te kwam-sü üs-tüt sü m-rim.

⁴⁶ Ü tek-ü üs-kwam üs-tüt, Yeso jakus u-cwar wa zü, <<Eri, Eri, ¿Rama sabaktani?>> Wata, <<Ru-u ri, Ru-u ri, ¿remü yan o bö yaktü me?>>[‡]

⁴⁷ Net-tü ooge ees ukun da-ü e hoge iya, e zü, <<Net unō o fag-dü Iriya.>>

⁴⁸ Dugu kun wakun yüne za naas u-da wa kabun soso. Wa mus de ü-me bü-mü u-zur, wa suk-de ü dom u-te wa nabü wün wa soot.

⁴⁹ Eken zü, <<Yagun wün üsü rò, na hyan ko Iriya üt-haan wa gu wün!>>

⁵⁰ Se Yeso sur m-yuns u-cwar ur-beb ne, dugu kun wa küb ur-fat.

⁵¹ Ü da-u o kus-ü u-is ü na erge u-me be-dü u-hen dü be-dü ur-shü'üt dü Wa-ko-uyan o kees üt-kik üt-yur, dugu dom u-ru m-cüz u-dak. Na nom rumus-dü u-dak, tümsü tar-tü yo'ok.

⁵² Sag-tü u-pus, net-tü u-Ru ü-tát i mare e yüne ur-fat.

⁵³ (Da-u e bite Yeso yunge dugu m-mar, e yage üt-sag. Se e to ü bö-ü u-hen, üt-net u-tát e hyen ün.)

⁵⁴ Ü da-u yakun yü-shü karma Roma ü eken karma-ne, i o e-ür Yeso e hyen nomü nome u-beet, e hog u-gyer sok. E zü, <<Üt-nip, unwa Wa'-ü u-Ru wa!>>

⁵⁵ Tokon नेता तो oro ukun u-tát tü dorü Yeso dugu Gariri e o nomü wün üs-pama. E ees m-ra e o madi-dü nomü na o üt-nom.

[†] 27:35 Gwat tümsü Muut: SepV 22:18. [‡] 27:46 Gwat tümsü Muut: SepV 22:1.

⁵⁶ Ʋ tek-Ʋ Ƴn, Meri oro dugu Magadarin, Ƴ Meri ino-u Yakubu Ƴ Yusuhu, tumsu ino-u yagu Zabadi.

Jwak-du Yeso

(Mark 15:42-47; Ruka 23:50-56; Yoha 1:38-42)

⁵⁷ Da rim-mu tore, se wakun wa-ut-kwum wa net-Ʋ Arimatiya, dim-ur wa Yusuhu, wa haan, kowa wa o tek-Ʋ a-doru Yeso.

⁵⁸ Wa do'e Ƴdu Biratus, wa kon Ƴzu na ya wa u-ur Yeso. Biratus hen wa zu na yasƳ wun ur-u.

⁵⁹ Se Yusuhu kub u-ur re wa hopos de Ƴ kus-u pus-o Ƴ so-o.

⁶⁰ Wa gun u-ur re Ƴ-me sag-u po-o wa, Ƴ na kawe Ƴ-me ut-tar. Wa kabun ta'ar-ur yat-de wa wugub is-yu u-sag, wa aruk.

⁶¹ Meri Magadarin Ƴ inya jit Meri ya, e o shu'ut Ƴ dapus u-sag.

A e'-du u-sag

⁶² Da-Ʋ is gase, ba ho-du ut-zong arke, i-Yate a-Toog-ne Ƴ Farisa-ne e morog Ƴ shu Biratus.

⁶³ Ƴn haan Ƴdu wa-u-dak Ƴn zu, <<It bakuste Ƴzu da-Ʋ net unwa wa us-bi ooge ur-fat wa zuug, <Ƴm de ur-yune dugu m-mar Ƴ ho-du u-tuturse.>

⁶⁴ Remu iya na e' sag-u o ur-zwar ne, m-ha Ƴ ho-du u-tuturse, Ƴ remu zu a taase Ƴ a-doru ro haan e hast war-u ro, e zu ut-net wa yunge dugu marimari ne. A shu'ute iya enk-su m-vaste mo ut-zeg ur-takun m-yo.>>

⁶⁵ Biratus zu Ƴn, <<Sa'an karma-ne, e do'e e nom ur-e' uka no hyente kamug.>>

⁶⁶ Se e aruk, e wo ger Ƴ-domu ta'ar-du o dom-u u-sag taas Ƴ wakun Ƴ tam da, tumsu e wo karma-ne e'-du sag-u o.

28

Yune-ur Yeso dugu m-mar

(Mark 16:1-8; Ruka 24:1-12; Yoha 20:1-10)

¹ Ba Ho-du ur-Hure du roog-mu ut-ta'er arke, Ƴ tek-Ƴ ho-du ur-takun du roog-mu ut-ta'er, ur-is gas, Meri Magadarin Ƴ yakun neta-ya wu na foge Meri e yune e do'e Ƴdu u-sag.

² Za rem, na nom dekun rumus-du u-dak de u-tat, se wakun wa-tom Wa-ko-uyan wa haan dugu dom u-ru, wa ergusse ta'ar-Ƴ na takuste u-sag, wa shu'ut Ƴ dom-Ƴ ta'ar-u o.

³ Wa o m-bakut, tumsu cwu'ut wa Ƴ pus-to put uka ut-randi.

⁴ Da-u a-ur-e'-ne hyane wun, e hog u-gyer sok, e o m-zap, e he u-dak uka marimari ne.

⁵ Kuna wa-tom u-Ru zutte neta-ut to, <<A no hog u-gyer da! Ƴm nak no o sa-u Yeso wa, wu na tare u-kan.

⁶ Wa za ane da. Wa yunge uka wa zutte. Haanun no hyan be-du wa otte m-rut.

⁷ Nomun m-hor no do'e, no waru a-doru wa Ƴzu, <Yeso yunge dugu marimari ne. Wa de hen Ƴ ba-du no m-te Gariri, kuna no dote hyan-du wun.> Baksun nom-Ƴ um waru no.>>

⁸ Se e yage be-du u-sag, u-gyer ne sok, tumsu ur-so ne sok. E kusum m-som remu e war-tu a-doru Yeso,

⁹ Yeso Ƴ hi-ur wa, wa goone Ƴ Ƴn ne, wa zu Ƴn, <<Jab-us pusse Ƴdu no!>> E hikne e ham-ut na-us ro, e nomu wun ut-huuk.

¹⁰ Yeso zu Ƴn, <<A no hog u-gyer da! Nokon no waru or-ut ri ne na goone Ƴ Gariri, kuna e dote hyan-du me.>>

Nom-u a-ur-e'-ne ware

¹¹ Da-Ƴ neta-ut to o tek-Ƴ m-ha, tek-Ƴ net-tu e'-du sag-u o, e to u-bo, e waru i-Yate a-Toog-ne nom-Ƴ na nome u-beet.

¹² Kuna yu-Yat-ya a-Toog-ne ut-nengen ne gugte ut-hi, e ye' karma-ne shik u-tat,

¹³ E zu, <<Warun ut-net Ƴzu, <A-doru ro haane m-gyup e hiwis wun da-Ƴ no ooge m-roog.>

¹⁴ A rem-su teye Ƴdu wa-u-dak, it nomu wa us-rem taas no swa ur-kob da.>>

¹⁵ Kuna karma-ne onkte shik, e nom uka na zutte e nom. Nom-u o gurus Ƴ-me Yahuda-ne Ƴ haan Ƴ da-o.

Ank-mu Yeso yase

a-doru wa

¹⁶ A-dor op u-gan do'e Ƴ Gariri, e do'e Ƴ ror-du Yeso zutte e goone.

¹⁷ Da-Ƴ e hyane wun, e nomu wun ut-huuk, sedi eken nong u-sakna.

¹⁸ Se Yeso hikne ut-mor wa zu Ƴn, <<Ƴso-u ri ya'aste me faruk-du dom u-ru u-dak ne u-beet.

¹⁹ Remu iya, do'en no nomu net-tu u-dak ut-beet kose-tu rem-us ri, uka e dote shu'utu a-doru ri. No nomu e ut-yubusse m-bu e shu'ut Ƴ-me faruk-du Ƴso-u ri, Ƴdu ri ne, Wa'-u wa, tumsu Ƴdu Yar-u u-Ru ne.

²⁰ No is-Ƴ Ƴn e dor nom-Ƴ um zu no nom u-beet. Ƴm o ur-kot Ƴ no ne ko-uyan da m-te ma-du u-da.>>

Pama-ŭ a-Tomŭ Yeſo

Yeſo muug ŭ dom u-ru

¹ Tiyaſorus, ŭ ran-u ri ŭr-takun ŭm pangun bo ŭ remŭ nom-tu Yeſo tak-ne ŭt-nom ŭt-koſe ne,

² m-te ho-du wa duſe ŭ-dom u-ru. Kanda na kub-ut wa m-da u-ru, da-u wa taase nom-du ŭt-him dugu Yar-u u-hen ŭdu net-tu wa dage ŭka a-tomŭ wa ne.

³ Da Yeſo yune dugu m-mar, wa koſke hi-ur wa ŭdu a-doru wane ŭzu wa o ŭr-fat. Ŭt-Ho ŭt-shik ŭt-yur wa o nomŭ ŭt-net rem-su Faruk-du u-Ru.

⁴ Da-u wa ooge u-re ŭ un ne, wa zu un, <<A no yagu Urusharima da. No e' eſtedu ŭs-rem su ŭso ŭ ri nome ŭka ŭm wartu no,

⁵ Yohanna nonge ŭt-net ŭt-yubusse m-bu, za m-tumb na do'e nomŭ no ŭt-yubusse ŭ Yar-u u-Ru.>>

Mu-ur Yeſo ŭ dom u-ru

⁶ A-tomŭ Yeſo morog ŭr-be ŭr-gan e nomŭ wa ŭr-shut, <<Ŭa-ko-uyan, yan da-o bo do'e muutun Isra-ne ŭr-faruk ŭ kom-ut e, e hure dugu faruk-tu Roma-ne?>>

⁷ Yeſo zu un, <<Nap-mu u-da ŭ ho-tu u-gos ne u-zwuun ne, seſe su no se da, ŭka Ŭso ŭ eſte ŭ beb-ur wa.>>

⁸ No do'e kwum-du ŭr-beb da-u Yar-u u-Ru heene ŭ dom-u no. No do'e ŭt-shu'ut a-warru rem-ŭs ri ŭ Urusharima m-ha ŭ dak-ŭ Yahudiya ne, ŭ dak-ŭ Samariya-ne, m-te ma-du u-dak.

⁹ Da-u wa taase zu iya, na kub wun m-da ŭ dom u-ru ŭ-me ŭr-kuut. Ŭn o tek-ŭ ŭt-gwat har ŭ enk un m-hyan.

¹⁰ Ŭn o tek-ŭ sak-du is ŭ aruk-ur rō ŭ dom u-ru, kuna net-ne yur rwuutun m-wa ŭ cwu-ut pus-to ne e o ees ŭ kenŭ un.

¹¹ Kuna e zute, <<No campa-ne Gariri, ŭremŭ u-yan o no otte ees ŭ ana ŭ gwat-du dom u-ru? Yeſo wu na kabe m-da ŭ dom u-ru, wa de ut-muun ŭka no hyente da-ur rō ŭ dom u-ru.>>

Na dak Matiyas ŭ og-ur

Yahuda I skariyoti

¹² A-Tomŭ Yeſo barum ŭ Urusharima dugu Ror-du Te-su Zetun, ror-du o dapus Urusharima ra-mu be-ur re o ŭka ha-mu u-kirometa u-gan.

¹³ Da-u e cwaye ŭ-me u-bo, e duus ŭ kur-ŭ dom ŭ be-du e otte roog. I o ukun, Biturus, ŭ Yohanna, ŭ Yakubu, ŭ Andarawus, ŭ Firibi, ŭ Tomas, ŭ Bataromi, ŭ Matiyu, ŭ Yakubu (wa'-u Arupayes), ŭ Simon (wu na zuye wa

shub-du u-dak), tumsu ŭ Yahudas ne (wa'-u Yakubu).

¹⁴ Ŭn beet un same ŭt-hi ŭs-toog ŭ nom u-gan, ŭr-koto ŭt-neta ne ŭ Meri ne ino-u Yeſo, ŭ huno-ut rō ne.

¹⁵ Ŭ ho-ut to na o morog-du a-dor-ne net-tu teeg ŭt-shik ŭt-shishin [120]. Biturus yune ŭr-ees,

¹⁶ wa zu, <<Ŭr-ut ri ne, nomŭ na pane o shuug ŭ rem-su u-Ru su Yar u-Ru ware m-tumb ne ŭ nu-u Dawuda ŭ remŭ Yahudas, wu koſe ŭka na dote masu Yeſo.>>

¹⁷ Wa ogu tek-ŭ me in, tumsu wa otte ŭr-og ŭ tek-ŭ me in.

¹⁸ Ŭ top-ŭ ŭ shik-ŭ pama-ŭs yo-se Yahudas o wa ote ŭr-be, kuna wa heetun m-gwakka ŭr-hi, men-tu yo'ok, yaag-ŭ men rwuun ŭ-do.

¹⁹ Kowan ŭ Urusharima hok nomŭ nome, har na tege be-ur re ŭr-dim, <<Akardama>> wato ŭ rem-ur un na zu, <<Be-du m-Hyu.>>

²⁰ Biturus zu, <<Na panug ŭ Sep-tu ŭt-Vam ŭzu,

<<Yage be-du ŭr-shu'ut rō
ŭ shu'ut ŭr-kanda,

Ana yage wakun

ŭ shu'ut ukun da.>*

Tumsu,

<Yage wakun ŭ kab og-ur rō.>†

²¹ Remŭ iya in dagun wakun ŭ tek-ŭ net-ut tun-to, wu o ŭr-kot ŭ in ne ko-uyan da, ŭ da-ŭ Wa-ko-uyan Yeſo ooge ŭr-nok ŭ in ne.

²² Netu wa shu'ut wu hyane da-ŭ Yohanna nomŭ Yeſo ŭt-yubusse m-bu m-ha da-ŭ Ru-ŭ kabe Yeſo m-da ŭ dom u-ru. Tumsu wa shu'ut wu o ŭr-kot ŭ in ne da-ŭ mar-m Yeſo ŭ yune-ur wa ne dugu m-mar:>>

²³ Ŭn haatun net-ne yur: Yusuhu wu na foge Barsaba (tumsu na zu wa Justus), ŭ Matiyas ne.

²⁴ A-doru Yeſo nom ŭs-toog ŭzu, <<Wa-ko-uyan bo nak jab-ŭ kowan. Koſu it wu bo dage ŭ tek-ŭ net-ne yur-ŭ ine,

²⁵ wa kab pama-ŭ Wa-tom-ŭ Yeſo ŭ Yahudas yage wa do'e ŭ be-du wa dage.>>

²⁶ Se e gun u-gwembi ŭ tek-ŭ me un, Matiyas re, wa shu'ut wa-tom-ŭ tek-ŭ me a-Tomŭ Yeſo op u-gan.

2

Haan-du Yar-u u-Ru

¹ Da-ŭ ho-du Pentikos tene, a-dor o beet ŭr-be ŭr-gan.

² Za m-nap na hog dum-du mya-mu ŭr-beb ŭ-dom u-ru mo shi kur-ŭ un otte ŭ-me.

³ Kuna un hyente ŭt-net ŭt-beet tu o ukun ŭ okon nom-o ne ŭka rem-tu u-ra hi-ur kowan.

* 1:20 Gwat tumsu: SepV 69:25. † 1:20 Gwat tumsu: SepV 109:8.

4 Ün beet ün shuug u-Yar u-Rü ne ün hu
us-rem ü tokon rem-to ne üt-go üt-go, uka
Yar u-Rü yute ün beë-dü üt-nom.

5 Ü da-u o eken oro ukun a-doru fun-
yu Yahuda-ne i o ur-shu'ut ü Urusharima e
haagun dugu be-tu m-ra tu dak-u o.

6 Da-u e hoge üt-net us-rem ü tokon
rem-to, se morog-du üt-net karug, e hu
murimmo, remü zü ün hog a-dor o us-rem
ü rem-du dak-u e.

7 Ün hu murimmo sok, ün o üt-zu, <<Net-
üt tunto a net-tu Gariri to da?

8 ¿Rene o nomte it o hog-du ün us-rem ü
rem-ur it?

9 It hen net-tu:

Dak-ü Fartiya to, ü

Dak-ü Madiya ne, ü

Dak-ü Erama ne,

Tumsu ü

Dak-ü Mesofotamiya ne, ü

Dak-ü Yahudiya, ü

Dak-ü Kafadokiya ne, ü

Dak-ü Fantus ne, ü

Dak-ü Asiya-ne, ü

10 Dak-ü Firijiya-ne, ü

Dak-ü Famfiriya-ne, tumsu ü

Dak-ü Masar ne, ü

Dak-ü Ribiya ne dapus bo-ü Sayirin, ü

Net-tu dak-ü Roma-ne i haane üt-riig

11 i na mate Yahuda-ne ü i-za-yahuda-ne
da i byur-ne e dor fun-u it.

Eken ü tek-ü me it net-tu dak-ü Kiritiya to,
ü dak-ü Raraba ne.

It o hog-du ün us-rem ü rem-ur it, it o hog-du
ün ü warrü nom-tu m-shin tu Rü-ü nome ü
rem-ur it!>>

12 Nom-u ho ün ü murimmo, ün o shut-du
hi-üt ün uzu, <<¿Yan-o inya?>>

13 Eken nomü ün rem-su us-jurüm uzu,
<<Bu-mü ke mo ün swaye>>

*Köse-tu Biturus nome ü
ho-du Pentikos*

14 Biturus yune ur-ees ur-kot ü a-Tomu
Yeso ne op u-gan, wa jakus u-cwar wa
zu, <<Qr-üt ri Yahuda-ne beet i o ur-yu ü
Urusharima, hogon, tumsu eren üt-to no
hog nom-u um de waru no.

15 Net-üt tun-to swaag ke' da, uka no otte
m-hyan, wundu omön uro ne.

16 Nom-u wa-warrü rem-su ü-Rü Jower
ware o uzu,

17 << Rü-ü zu: Ü ho-tu ur-vaste,
um de toknu Yar-u ri udu üt-net.

Yaag-ü no campa-ne

ü yaagu neta-ne do'e

nom-du but-tu rem-us ri,

Yaagu beë-ne de

nom-du u-hyan,

Nengen-tu de nom-du us-bo'.

18 Üt-nip ü da-u o,
um de haatun Yar-u ri
udu tok-ne ri campa-ne ü neta-ne,
E do'e nom-du

but-tu um waru e.

19 Üm de kosu nom-tu

m-shin ü dom-ü u-ru,

ü nom-tu m-shin ne u-dak,

wato m-hyu, u-ra ne,

ü üt-fu'ut ne tu rim-to.

20 Üm de muut ur-ho u-cwum,

pyaat-yu de üt-shu'ut uka m-hyu,

kanda ho-du Yawe de haan,

ho-ur yat-de du m-sek.

21 Ü da-u o wu nome us-toog

ü dim-ur Yawe wa do'e

kwum-du u-ukur.*

22 <<Qr-üt ri Isra-ne, hogon rem-us sin-se:
Yeso wa-Nazara wa Rü-ü yase tumsu wa ees.
Rü-ü koske tun-to üt-beet remü nom-tu m-
shin tu nome, us-nap ne su wa nome ü-me
Yeso ü tek-ü me no, uka no nupte ur-zwar
ne.

23 Iya o Rü-ü zongte wa ya'aste wa udu no,
tumsu ü nap-du u-Rü de, no turtu wa u-kan,
no ho wa ü sege-du net-üt yo-to ne.

24 Wa swaag ur-kob sok da-u wa mare,
sedi Rü-ü ukur wun dugu beë-dü m-mar,
tumsu wa yuns wun dugu marimari-ne,
remü zu za üt-nome ü mar-mu ship wun da.

25 Faruk Dawuda nomug us-rem ü wun
uzu,

<< Üm nak Yawe o ur-kot

ü me ne ko mune,

wa o ü daps kom üt-cwa ri,
um za hog-du u-gyer da.

26 Remü iya jab-ü ri o ur-so,

rem-ur ri o fu-du

üt-sep tu ur-so,

war-u ri üt-shu'ut

ü tek-ü wadu jab.

27 Remü zu wa za yagu

fat-ur ri ü-me u-sag da.

Ko wa yage Wa-u-hen wa zum da.

28 Bo kosku me fun-yu

de huutu me udu ur-fat.

Bo de wadu me ur-so remü zu,

bo o ur-kot ü me ne.>>†

29 <<Qr-üt ri Isra-ne, me keru nomü no
us-rem za u-sakna ü mottu uso-ü uso-üt in
Dawuda. Dawuda marug, na dok wa, sag-u
wa o udu in har ü da-o.

30 Wun wa-warrü rem-su ü-Rü wa, tumsu
wa nak uzu Rü-ü este us-rem us-tond ne,
uzu wa de wadu wakun ur-faruk dugu ko-
ur rò, uka wa wote Dawuda ur-faruk.

31 Dawuda hyangun iya, se wa nom us-
rem ü mottu yune-ur Yeso Kiristi‡
mar, uzu wa za yagu wun ü me u-sag da,
tumsu war-u rò za üt-zum da.

* 2:21 Gwat tumsu: Jowe 2:28-32. † 2:28 Gwat tumsu: SepV 16:8-11. ‡ 2:31 Wu Rü-ü dage.

³² Ru-ŭ yunuste Yeso dugu m-mar, it beet a-dorŭ wa kowan hyanug tumsu it o ut-war.

³³ <<Ru-ŭ yaag Yeso m-sek ŭ kom ut-cwa u-Ru, tumsu wa kabug Yar-u u-Ru dugu-du u-Uso, ŭka wa este ŭs-rem. Ŭ da-o hen, wa haatun Yar-u o ŭ dom-ŭ in jab gan. Wa haatun nomu no hyane tumsu no hog.

³⁴ Dawuda tamug da-du u-ru da, sedi wa zuug,

<<Yawe zuug Wa-ko-uyan ŭ ri:

<<Shu'ute ŭ kom-ŭ ut-cwa ri

³⁵ Ŭm te da um de wa-du
huub-ut yo-to rô

u ta-ŭ ŭs-na rô.>> >S

³⁶ <<Ŭ remu iya yage net-tu Isra-ne beet e nap sin-se, Yeso u-ya yu no tare u-kan Ru-ŭ mutte wa Wa-ko-uyan tumsu Kiristi.>>

³⁷ Da-ŭ net-tu hoge iya, nom-u o do un jab sok, se un zu Biturus ŭ a-Tomu Yeso ne i o ukun, <<Or-ut it, ŭyan-o it de ut-nom?>>

³⁸ Biturus zu, <<Yagun ut-ba'as na nomu no ut-yubusse m-bu, ŭ dim-ur Yeso Kiristi remu has-du ut-ba'as. Tumsu no ut-kwum nya-ŭ Yar-u u-Ru dugu-du u-Ru.

³⁹ Estedu ŭs-rem remu no o, ŭ yaagu no ne beet, ŭ eken ne i za-Yahuda-ne da, i Ru-ŭ in Wa-ko-uyan banŭ ŭ hi-ur wa.>>

⁴⁰ Biturus re shu ŭ nomu un ut-but u-tât, tumsu wa nomu un ut-him uzu, <<Konon u-Ru taas wa nya no ur-kob da-ŭ wa haane ŭ yadu a nom-du nom-ut yo-to ne ur-kob i gugme Yeso.>>

⁴¹ Net-tu kabe but-tu Biturus nome na nongu e ut-yubusse m-bu. Ŭ ho-ur re net-tu swurne ŭ-me a-doru Yeso ŭ remu but-ut to teeg net-ne ut-zongu ut-tut [3,000].

Ŭka yu-du a-dor otte

⁴² Ŭn muut jab-ŭs un ur-be ur-gan ŭ kose-tu a-Tomu Yeso otte tumsu ŭ same-du ut-hi ne. Ŭn re shu ŭ re-du nom ut-re ur-pas ŭ Wa-ko-uyan tumsu ŭs-toog ne.

⁴³ Net-tu o ŭ Urusharima e hu shup-du ut-nu remu nom-tu m-shin tu a-Tomu Yeso ne o ut-nom ut-go ut-go.

⁴⁴ I kabe rem-ŭs se, e same hi-ut un ne tumsu ko-uyan da un morog ur-be ur-gan. Tumsu un mot nom-tu un otte u-beet ur-kot.

⁴⁵ Ŭn huub nom-tu un otte na ye kowan ŭka wa otte ussa.

⁴⁶ Ko mune un hu m-ha ŭ be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan. Ŭn re nom ut-re ŭ baksun un war-u Yeso ŭ hyu-m wa ne ur-kot ŭ bu-ut un. Ŭn o u-re ŭ-swa ne ŭ tek-ŭ ur-so jab gan.

⁴⁷ Ŭka un zongte ut-nom, un o vam-tu Wa-ko-uyan. Ŭn otte pong-ur pus-de udu kowan ŭ me Urusharima, da-ŭ nom-ut to o ut-nom, Ru-ŭ o swurun un net-tu o cwan-tu u-ukur dugu baas-ut un.

3

Ryam kwung m-yar

¹ Dekun ho-de Biturus e Yohanna e o hamu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan ŭ da-ŭ ŭs-toog, ŭs-kwam ŭs-tut su u-ho.

² Ŭ is-yu na foge Is-u So-ya, wakun net-wa oro ryam dugu da-ŭ na mate wa. Ko mune na hatun wa ŭ Is-yu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, remu wa nom-ut ŭs-kon su shik udu i o ur-cwa ŭ me.

³ Da-ŭ wa hyane Biturus e Yohanna ŭ mottu cwa-du kat-du be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, se wa kon un shik.

⁴ Biturus e Yohanna hu gwat-du wun, Biturus zu, <<Gwat it!>>

⁵ Se jab-ŭ ryam mu udu un, wa o m-hyan uzu e ya wun okon.

⁶ Biturus zu, <<Ŭm zatte shik da, sedi nom um otte o um de yadu bo. Ŭ tek-ŭ dim-ur Yeso Kiristi wa-Nazara, yune bo nom m-ha!>>

⁷ Se Biturus ship kom ŭs-cwa rô, wa yuns wun. Za rem na-su yune m-kim ŭ is-tu ŭs-na rô ne se nom ur-beb.

⁸ Wa tu mak wa yune ur-ees, wa heese m-ha. Wa dor Biturus ne m-cwa ŭ-me kat-du be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, wa o m-ha ŭs-mak ne, wa o vam-du u-Ru.

⁹ Ŭt-net ut-beet e hyen wun wa o m-ha, ŭ vam-tu u-Ru ne.

¹⁰ Net-tu nup uzu wuna shu'ute ŭ Is-u So-ya yu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan ŭs-kon. E hu murimmo remu nom-ŭ nome ŭ wun.

¹¹ Da-ŭ rya-mu wa ooge m-shup ŭ Biturus ne e Yohanna, net-tu kumun m-som e haan ŭ dekun be-de du na zuye ŭ pyu-ŭ Sure-manu e o murimmo.

¹² Da-ŭ Biturus hyane iya, se wa nomu net-ne ŭs-rem wa zu, <<No Isra-ne ŭremu yan-o no otte ŭ murimmo? ŭ Remu yan-o no otte madi-ur ite se bo zu beb-du hi-du war it de, ko na zu wadu jab-ŭ it de ŭ dor u-Ru de wute camp-a inya m-ha?>>

¹³ Ru-ŭ Ibrahi, ŭ Ishaku, ŭ Yakubu, Ru-ŭ uso-tu uso-ut in, wa ye' Yeso m-sek. Wuna hen tu-shu no yaase, tumsu no gugum wa ŭ kenŭ Biratus, ko ba shu'ute Biratus cwanug wa rest wa.

¹⁴ Sedi no gugum Wa-u-Hen, wa jab-ŭ so-o, no kon na yage wa ho-du ut-net,

¹⁵ No ho wu de keru yadu net fat-du za ur-ma. Tumsu Ru-ŭ yuns wun dugu m-mar, in hyanug wun da-ŭ wa yune dugu marimarine, tumsu it o waru no sin-se.

¹⁶ Ŭ remu yadu jab m-shin ne mu Yeso, net unwa no hyane tumsu no nup o wa kumte m-yar. Remu zu it yaag ut-nip ŭ Yeso o wa'e net unwa otte m-yar. No beet hen no hyanug.

¹⁷ <<U da-o or-ut ri, um nak nomu no nomu Yeso u tu-shu no ne, no nomug u remu zu no nak uzu wuna o Kiristi da.

¹⁸ Sedi u remu iya o Ru-u shuuste nom-u wa ware u nu-tu a-warru rem-su u-Ru uzu, Ru-u de tomnu Kiristi u remu wa ukurte net-ut wa, tumsu wa de swadu ur-kob.

¹⁹ Remu iya yagun ut-ba'as, no byurun udu u-Ru, remu wa jaaste ba'as-ut no.

²⁰ A no nome iya, Wa-Ko-uyan de mutu jab-us no u pose, Wa de tomnu Kiristi udu no tun dugu ur-takun, wato Yeso.

²¹ Nip-to Yeso wa shu'ute u dom u-ru, har da-u wa de mutu ko-uyan u po-o, uka Ru-u zutte dugu ur-takun u nu-tu a-warru rem-su u-Ru ne i u-hen.

²² Mosa zuug, <Yawe Ru-u no de tomtun no wakun wa-warru rem-su u-Ru u tek-u me no, uka na tomtu me. Kumge hen no hog nom-u wa de waru no.

²³ Ut-shu'ut hen wu gugme hog-du wa-warru rem-su u-Ru wa, na de rutu wa tek-u me ut-net.>*

²⁴ Iya o hen tek-u a-warru rem-su u-Ru ne beet i nome us-rem, dugu da-u Samaira u haan u i haane u-dim, e nong us-rem u remu ho-ut tun-to.

²⁵ Rem-su u-Ru su a-warru rem-su u-Ru ne nome, remu no o na nomte, tumsu no de re-du estedu us-rem su Ru-u nome u uso-tu uso-ut in ne, u wa zutte Ibrahi, <U me ko-ur ro de rem-tu dak-u uno u-beet de kwum-du kom-u u-Ru.>†

²⁶ Da-u Ru-u yunse tok-u wa, wa tom wa ur-takun m-ha du no u wa wa-u no kom-u so-o u wa muutu no u yage-du fun-us yo-se no.>>

4

Biturus u Yohanna u Morog-du ut-Nengen ne

¹ A-toog u yu-shu a e'-du be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan ne u Saduki-ne e haan udu Biturus u Yohanna da-u e ooge us-rem ut-net ne.

² E hog us-ryab remu zu a-Tomu Yeso o iis-u ut-net uzu, remu shin-m Yeso i mare e de ur-yune ur-fat uka Yeso yunte.

³ Un masté Biturus e Yohanna, un tage e m-ha gas-du is remu zu rim-mu torog u da-u o.

⁴ Tumsu ut-net u-tat e hog rem-su Biturus ne ware e kub tumsu net-tu kabe e teeg camp-ne ut-zongu ut-tan [5,000].

⁵ Da-u is gase, a-shu ne, ut-nengen ne, u a-kose-tu u-bor ne, e morog u Urusharima.

⁶ Anas yu yat-ya a-toog, wa o ukun, u Kayafa, u Yohanna, u Arekzanda, u tokon net-to ne tu o bu-u yu yat-ya a-toog-ne.

⁷ Un wu na haatun Biturus e Yohanna. Un nomu un ur-shut uzu, <<¿Beb-ur wande tumsu dim-ur wande no otte nom-du nom-ut tun-to?>>

⁸ Yar-u u-Ru dor-ut Biturus, wa zu un, <<No a-shu ut-net ne, u nengen-tu Isra-ne,

⁹ ¿u ya-o no o ur-shut remu sege-du rya-mu wa kume? ¿Tumsu no ut-sa na nap wu ya' wun m-yar?

¹⁰ It ut-sa no beet u net-tu Isra-ne ut-beet no nap uzu, u tek-u dim-ur Yeso Kiristi wa-Nazara. Wu no tare u-kan, Ru-u yuns wa dugu m-mar. Yeso yaag wun m-yar u da-o hen no hyanug se.

¹¹ Yeso wa na nomte us-rem u-me rem-su u-Ru uzu,

<< <Ta'ar-du ur-tak du u-ma du a u-ma ne gugme,

de shu'ute ta'ar-du zege ur-zwar.>

¹² Ru-u tomgun in net gan kyak wu de ukru in dugu ba'as-ut in, tumsu dim-du zaar u-me dak-u uno du kore kwum-du u-ukur da se dim-ur Yeso.>>

¹³ Tu-shu hu murimmo remu hyan-du beb-du jab-u Biturus e Yohanna. E haan e nup uzu Biturus u Yohanna e za tek-u net-ut yat-to da tumsu e nong m-karunte da. Dugu da-u o un nup uzu un oog ur-kot u Yeso ne.

¹⁴ Da-u tu-shu hyane wu kume m-yar u ees udu Biturus u Yohanna ne, e kerge zu-du okon da.

¹⁵ E nom u-shaura u tek-u me un uzu, Biturus ne u Yohanna e yage Morog-du ut-Nengen.

¹⁶ E zu, <<¿Yan-o in do'e ut-nom u net-ut tun-to ne? Remu zu kowan u Urusharima nak uzu net-tu hyanug nom-tu m-shin udu net-ut tun-to, fun zaar u na dote ut-zu, <Bise da.>

¹⁷ Sedi it o gyer-u rem-us sin-se cwa ko hene, se na nak un ut-to, a un nomu wakun us-rem da, ko un nom ut-kose u dim-ur Yeso da.>>

¹⁸ Se un fagun a-Tom ne, un nuk un ut-to uzu, a un waru wakun us-rem, ko un nom ut-kose u dim-ur Yeso da.

¹⁹ Biturus e Yohanna shus e zu un, <<¿No o m-hyan uzu Ru-u ut-sa it hog rem-us no m-zeg su wa?

²⁰ Remu zu it, it za keru ho-du us-ram u warru nom-u it hoge tumsu it hyen da.>>

²¹ Tu-shu ut-nengen sur m-nak un ut-to sok, da tase un rest un. Un taag uka un dote yadu un ur-kob, remu zu ut-net ut-beet to o nomu u-Ru m-sek remu nomu u nome.

²² Net-u wa wu kume m-yar mu m-shin wa zek us-hak ut-shik ut-yur [40].

* 3:23 Gwat tumsu: Taku 22:18; 26:4. † 3:25 Gwat tumsu: Taku 22:18; 26:4.

5

²³ Da-ŭ na reste Biturus e Yohanna, se e do'e ʉdu ʉr-ʉt ʉn, ʉn waru ʉn nʉm-ʉ i-yate a-Toog ʉ ʉt-nengen ne waru ʉn.

²⁴ ʉn hen da-ŭ ʉn hoge iya, ʉn jakus cwar-ʉs ʉn ʉdu u-Ru jab gan ʉn zu, <<Wa Ko-uyan, Wu nʉme ʉm u-ru u-dak ne, m-sa ne, ʉ nʉm-tu ʉ me to.

²⁵ Bʉ nʉmug ʉs-rem m-tumb ne ʉ beb-du Yar-u u-Ru tumsu remu tok-ʉ ro, wato wu mate ʉso-u it Dawuda:

<< ʉRemu yan-ʉ

i za-yahuda-ne da

nomte ʉs-ryab?

ʉRemu yan-ʉ tumsu net-tu

nomte dorog-su m-zan?

²⁶ Farkina-ne i u-dak

yune e zong m-gag,

tumsu tu-shu ʉt-net

same ʉr-hi ʉ ʉn ne,

ʉn ʉ yur yo-de ʉ Yawe,

ʉ Kiristi ne wu Ru-ʉ dage

wa-u-ʉkur in.*

²⁷ Remu ʉzu nip-to, Here Antipas ʉ Biratus samge ʉt-hi ʉ-me bʉ-u ʉno ʉ i za-yahuda-ne da ʉ net-tu Isra-ne. ʉn nʉng zongusse remu ʉn ho-ʉt Yeso, wu bʉ dage ʉ wa shu'ʉt tok-ʉ u-hen rʉ.

²⁸ Remu zu bʉ ʉ m-shin ne, net-ʉt to nʉmug nʉmu bʉ zu e nʉm. Nʉmu bʉ zonge ʉt-nʉm m-tumb ne ʉ de ʉt-shu'ʉt.

²⁹ Wa-ko-uyan, hog ʉka ʉn ʉtte rem-su mot-tu yadu it ʉr-kʉb. Ya tok-ne ro beb-du jab du waru rem-ʉs ro za u-gyer.

³⁰ Nabne kom-u rʉ bʉ hatun m-yar ʉ nʉm-tu wadu net ʉ murimmo ʉ nʉm-tu m-shin ne, ʉ remu dim-du tok-ʉ ro Yeso, Wa-u-Hen.>>

³¹ Da-ŭ e nʉme ʉs-toog, be-du e morogte rumus. Se Yar-u u-Ru dor-ʉt ʉn beet ʉ, ʉn hu waru rem-su u-Ru za u-gyer.

³² Morog-du a-dor e ʉ jab gan, wakun zaar wu de ʉt-zu, <<Nʉm-u ri ya>> da, sedi ʉn mot nʉm-ʉ ʉn ʉtte.

³³ ʉr-beb ne sok, a-Tomu Yeso wur ʉka yune-du Wa-ko-uyan Yeso dugu marimarine. Kowan ʉ tek-ʉ me ʉn kum kom-ʉ u-Ru,

³⁴ Tumsu wakun zaar wu tage ʉ okon nʉm-ʉ ʉ tek-ʉ me ʉn da. Eken a-dor-ne i ʉtte ʉt-tak ko ʉt-bu, okon da-ʉ e bub tokon nʉm-to. Tumsu e hatun shik-ʉ nʉm-tu e babe.

³⁵ ʉn haatun shik ʉ-shu a-Tomu Yeso ne, na ye' kowan ʉka wa ʉtte ʉssa.

³⁶ Wakun ʉro wuna zuye Yusuhu, wu a-Tomu Yeso te'e ʉr-dim Baraba (wato, Wa' ʉ wa shirikun-mu jab). Wa ʉ ʉ tek-ʉ me ko-ʉr Rewi ne, tumsu wa hagun dugu Gas-ʉ Sayifurus.†

³⁷ Baraba bub okon tak-ʉ ʉ wa, wa haatun shik-ʉ kenʉ a-Tomu Yeso.

Hananiya ʉ Safiratu

¹ Tumsu wakun net wa wuna zuye Hananiya ʉ neta wane Safiratu, wa bub okon tak-ʉ ʉ wa ʉtte.

² ʉ nap-du neta-ne, wa yase u-ʉk ʉ me shik tak-ʉ ʉn babe, wa hatun u-ʉk ʉ kenʉ a-Tomu Yeso.

³ Kuna Biturus zutte, <<Hananiya, re-ʉ bʉ yakte faruk-ʉ nʉm ʉs-te zeg-ʉt beb-du jab-ʉ rʉ, bʉ nʉmu Yar-u u-Ru ʉs-bi. Bʉ yaske eken shike ʉ-me shik-ʉ tak-ʉ bʉ babe. Bʉ nʉmug ʉka ʉzu bʉ hattun it shik beet.

⁴ Kanda bʉ babu ro ʉ, ko ba bʉ babe, bʉ keru nʉm-du nʉmu bʉ cwane ʉ shik-ʉ e. ʉRemu yan-ʉ bʉ wute sin-se dorogse ʉ jab-ʉ ro? Net wa bʉ nʉme ʉs-bi da, Ru-ʉ bʉ nʉme.>>

⁵ Da-ŭ Hananiya hoge iya, se wa he'e u-dak wa murus. Net-tu hoge ʉt-beet hen, gyer-ʉ u-tat ship e.

⁶ Ya'agu beb-ne haan e hopos wun u-kus, e kub wun m-rwu, e dok wun.

⁷ Da sure m-was ʉka ʉs-kwam ʉs-tut, neta Hananiya cwan, wa nak nʉmu na nʉme da.

⁸ Biturus zu wun, <<ʉWaru me, taas-du shik-de ane i nʉ bube u-tak?>>

Wa zu, <<ʉ, tase ʉkun iya.>>

⁹ Biturus zu wun, <<ʉRemu yan-ʉ no gugte u-nu nʉ reg-ʉt Yar-ʉ Wa-ko-uyan? Gwat bat-ʉ ʉs-na i jwake campa rʉ. E ʉ hen ʉ is, e do'e ʉ kab-du bʉ e ruut.>>

¹⁰ Za rem wa he'e u-dak, wa murus. Da-ŭ ya'agu beb-ne cwane, e bit wa marug, e kub wun, e ruut, e dok wun ʉ dapus campa ro.

¹¹ Gyer-ʉ ship a-doru Yeso ne beet, ʉ net-ne ʉt-beet tu hoge rem-ʉs sin-se.

A-Tom nʉmug nʉm-tu m-shin

¹² A-Tomu Yeso nʉmog nʉm-tu m-shin u-tat ʉ me ʉt-net. Tumsu a-dor-ne beet morog ʉr-be ʉr-gan ʉka e vette ʉ pyu Suremanu, ʉ-me be-du ʉr-shu'ʉt du Wa-ko-uyan.

¹³ ʉ tek-ʉ ʉt-net ʉt-beet i te m-kab Yeso da, e ʉ hog-du gyer ʉr-cwa ʉdu a-dor, remu zu e nak ʉzu a e nʉme nʉm-ʉt yo-to Ru-ʉ de rwutun to m-zun tumsu wa ya' ʉn ʉr-kʉb. Ko ba shu'ute iya net-tu ʉ yadu ʉn m-zeg.

¹⁴ Ko ba shu'ute iya, a-dor-ne hu m-swur u-tat ʉdu Wa-ko-uyan campa-ne ʉ neta-ne.

¹⁵ Nʉm-tu a-Tom ʉ ʉt-nʉm, wa'ag ʉt-net ʉ rwutun a-kʉb-du m-yar ne ʉ ʉm ʉs-fun, na ʉ rustu e ʉm ʉt-yun ʉt-wundi ne ʉka ʉtte a Biturus ʉ aruk wa tam ʉn ko ryun-ʉ wa ʉ tame eken e kum m-yar.

¹⁶ ʉt-Net u-tat e hu morog dugu bʉ-tu ʉ dapus Urusharima, e ʉ hatun a-kʉb-du m-yar ne, ʉ i nʉm ʉs-te ʉ yadu ʉr-kʉb ne, e beet e kum m-yar.

* 4:26 Gwat tumsu: SepV 2:1-2. † 4:36 Sayifurus dak-ʉ ʉ m-gan m-sa.

¹⁷ Se yu yat-ya a-toog ŭ morog-du net-tu Saduki-ne i o ŭr-kot ŭ wun ne, e nom ŭr-shub u-tát remu zu net-tu o kab-du nomu a-Tomu Yeso o ŭt-war.

¹⁸ Ŭn maas a-Tomu Yeso ŭn tage e, ŭ bu-u m-tok ŭ net-ne beet.

¹⁹ Ŭ tek-ŭ m-gyup Wa-tom-ŭ Wa-ko-uyan rwun wa upus u-is ŭ kur-ŭ m-tok. Wa rwutun ŭn, wa zu,

²⁰ <<De'en ŭ be-du ŭr-shu'ut du Wa-ko-uyan no waru net-ne rem-su ŭr-fat ŭ sin-se.>>

²¹ Da-ŭ ŭn hoge iya, ŭn yune ŭn to ŭ me be-du ŭr-shu'ut du Wa-ko-uyan ŭr-wun ŭr-wun, ŭn hu ŭt-kose.

Da-ŭ yu yat-ya a-toog ŭ net-tu o ŭr-kot ŭ wun ne morge, e fog Morog-du ŭt-Nengen, ŭ tu-shu ne tu Isra-ne, e tom na hatun a-Tomu Yeso i na wa'e bu-ŭ m-tok.

²² Da-ŭ a-ur-e' teye bu-ŭ m-tok, e hyanug a-Tomu Yeso u-me da. E muun e waru ŭn, uzu,

²³ <<It byuk-ut bu-ŭ m-tok u-gori gori, tumsu a ur-e' e o is u-bu ur-e', sedi da-ŭ it gwate it hyanug wakun ŭ-me da.>>

²⁴ Da-ŭ yu-shu ŭ got-tu be-du ŭr-shu'ut du Wa-ko-uyan ŭ yu-Yat-ya a-toog-ne hoge iya, nom-ŭ ho ŭn ŭ murimmo sok, e o ŭs-dorog uzu yan-o de ŭt-nom ŭ-shu.

²⁵ Wakun haan wa zu ŭn, <<Hogon, net-ut to tu no wa'e ŭ bu-ŭ m-tok, e ŭ-me be-du ŭr-shu'ut du Wa-ko-uyan ŭ da-o, e o nomu net-ne ŭt-kose!>>

²⁶ Yu-shu a-gwat-du Bu-u u-Ru yune e maas a-Tomu Yeso, sedi za okon gwuz-o, remu zu ŭn o u-gyer taas ŭ net-tu bong ŭn ut-ta'ar.

²⁷ Da-ŭ ŭn hatun a-Tomu Yeso, ŭn egusse ŭn ŭ shu Morog-du ŭt-Nengen remu yu-Yat-ya a-toog ŭ nom-tu ŭn ŭr-shut.

²⁸ Wa zu, <<It nak no ŭt-to uzu a no sur m-nom ŭt-kose ŭ tek-ŭ dim-ur Yeso da. Sedi no reeg shu ŭt-kose, tumsu kowan ŭ Urusharima wa nak ŭ kose-ut no ne, har no ŭt-sa no saku it ra-ŭ net unwa ŭ hi-ur it.>>

²⁹ Se Biturus ŭ a-Tomu Yeso ne shus e zu, <<Ka ŭt-nom zarra zek ŭr-zwar it dor rem-su u-Ru m-zeg rem-su net-ne!

³⁰ No ho wa tumsu no tur wa ŭ-dom u-kan. Sedi Ru-ŭ uso-tu uso-ut in, wa yunse Yeso dugu marimari-ne.

³¹ Wuna Ru-ŭ sekmyusse ŭ kom ŭs-cwa ro, wa shu'ut yu-Yat-ya tumsu Wa-u-ukur. Wa nong iya remu wa upuste Isra-ne fun-yu yage-du ŭt-ba'as, tumsu na nomu ŭr-ho du ba'as-ut ŭn.

³² It waru net-ne nom-ut tun-to tu it nape tu kume Yeso, tumsu Yar-u u-Ru, ŭ Ru-ŭ tomtun it a dorru rem-ŭs wa, o koske uzu nom-ut to nip-to.>>

³³ Da-ŭ tu-shu hoge iya, e hog ŭs-ryab sok, har e cwanug e ho a-Tomu Yeso.

³⁴ Se wakun wa Farisa-wa oro wuna zuye Gamariyer. Wa ooge wa kose-tu u-bor, tumsu net-tu ye wun m-zeg sok. Wa yune ŭ-me Morog-du ŭt-Nengen wa zu, a-ur-e' uzu e ruut net-ut tun-to ŭ-do u-ro.

³⁵ Da-ŭ ŭn ruute a-Tomu Yeso ŭ-do, se Gamariyer zu morog-du ŭt-net, <<Or-ut ri Isra-ne, gwatun nom-ŭ no ŭt-sa no nomu net-ut tun-to.

³⁶ Ŭ hak-su dim, wakun rwugun na zu wa Tudas, wa kub hi-ur wa okon. Wa kwumug net-ne ŭt-kok ŭt-nas [400] i doru wa, sedi karma-ne hoog wa, tumsu na burgusse net-tu o ŭr-nok ŭ wa ne. Ŭn kerge hen nom-du nom-ŭ ŭn zonge ŭt-nom da.

³⁷ Ŭ okon da-o tumsu wakun wu na foge Yahudas, net-ŭ Gariri wa. Da-ŭ na ooge ŭ ogor-tu ŭt-net, wa wa'ag net-tu dor wa, iya o kowa karma-ne hoog wa tumsu e burgusse net-ut wa.

³⁸ <<Ŭ da-o, ŭm o waru no ruun ŭ fun-yu net-ut to, no yagun ŭn aruk. Abite uzu nom-ŭ ŭn o ŭt-nom ŭ net o, o de ŭt-natusse.

³⁹ Abite uzu pama-ŭ u-Ru o, no za keru hosu net-ut tun-to da. No ŭt-taas no bit hi-ur no m-gag u-Ru ne.>> Kuna hen Morog-du ŭt-Nengen kubte rem-ŭs Gamariyer

⁴⁰ Ŭn fagun a-Tomu Yeso u-me, ŭn nomu ŭn ŭs-ryap. Tumsu ŭn nuk ŭn ŭt-to uzu a ŭn sur m-nom ŭt-kose ŭ dim-ur Yeso da. Se ŭn rest a-Tom e nok m-mu.

⁴¹ A-Tomu Yeso yune dugu Morog-du ŭt-Nengen ŭ tek-ŭ ŭr-so, remu zu na hyang ŭn korge swa-ŭ m-e remu dim-ur Yeso.

⁴² Tumsu ko mune, ŭ me be-du ŭr-shu'ut du Wa-ko-uyan ko ŭt-bu, ŭn yakke nomu net-ne ŭt-kose ŭ rem-su m-remer uzu, <<Yeso wa o Kiristi.>>

6

Morog-du a-dor dak net-ne ta'er

¹ Ŭ da-ŭ o a-dor u-tát heese ŭt-swurun. Eken rwugun dugu tokon dak-to, tumsu rem-du ŭt-Girik do'e warge, sedi eken i shu'ute ŭ dak-ŭ Isra-ne e warug rem-du Yahuda-ne. I warge rem-du ŭt-Girik heese m-kwe ŭ remu Yahuda-ne i warge rem-du Yahuda-ne. E o ŭt-zu, <<Da-ŭ a-dor i warge rem-du Yahuda-ne o mot-du nom ŭt-re ŭ shik ne ŭdu bomos-ne ko mune, no ye'et matu ŭ-mot ŭdu bomos-ne i warge rem-du ŭt-Girik da>>.

² Se a-Tomu Yeso op ŭ yur morog, e zu, <<Kumge na yage waru rem-su u-Ru, na mu ŭ motu nom-ut re da.

³ Remu iya or-ut ri, no dag net-ne ta'er ŭ tek-ŭ me no, i otte dim-ur so-de, tumsu i Yar-u u-Ru dorte, ŭs-ver ne. It de yas ū e uno pama-ŭ o.

⁴ It hen it de wadu jab-ŭ nom-du ŭs-toog ŭ waru rem-su u-Ru ne.>>

⁵ Net-ne beet hog zwar-ru rem-us se. Se e dug Istifanus. (Net wa wu yadu jab udu u-Ru sok tumsu Yar-u u-Ru o dor-tu wa). Un dug Firibus, u Burokoras, u Nikano, u Timon, u Barminas, u Nikoras dugu Antakiya (net-u wa kabug fun-yu Yahuda-ne, kanda wa ya' ut-nip u Yeso).

⁶ Net-tu haatun a-Tomu Yeso net-ut to ut-ta'er. Na doru un ut-kom ur-hi na nomu e us-toog.

⁷ Rem-su u-Ru re shu ur-cwa ko hene. Tumsu tat-u a-doru bo-u Urusharima sur u-tat, a-toog u-tat e kum yadu jab remu rem-us Yeso.

Na maaste Istifanus

⁸ Istifanus otte yadu jab u-tat u beb-du u-Yar ne, wa nong ut-nom u-tat tu m-shin u me ut-net.

⁹ Se tokon net-to zwarun Istifanus. Net-tu Yahuda-ne to, i morge ko-uyan da u Kur-ut u-Kose u net-tu foge <<Kur-u i kume ur-wu dugu m-toke.>> Net-ut to rwugun dugu bo-tu Sayirin u Arekzandariya tumsu eken rwugun dugu Gas-u bo-tu Kirikiya u Asiya-ne. E heese inan u Istifanus ne.

¹⁰ Sedi un kerge u inan u wane da, remu zu wa nom us-rem us-ver ne, tumsu Yar-u u-Ru o dom-u wun.

¹¹ Se e ye' eken re ur-swa remu e ke-tu Istifanus us-rem uzu, <<It hok wun warru nom-ut yo-to u remu wa-warru rem-su u-Ru Mosa u u-Ru ne.>>

¹² Iya-o un yunuste jab-su ut-net, u i-yate ne tumsu u a-kose-tu u-bor ne. E yunne wun, e maas wun. E huut wun u-me Morog-du ut-Nengen.

¹³ Se i shu ut-net hatun rem-su us-bi, har e zu, <<Net-u unwa ko mune wa o rem-su m-zan u mottu be-ur rinde du u-hen tumsu u kose-ut Mosa ne.

¹⁴ It hok wun ut-zu Yeso wu Nazara de ru-du be-ur re, tumsu wa bargusse ur-main du wa-warru rem-su u-Ru Mosa yak-su in.>>

¹⁵ I o shu'ut u be-du Morog-du ut-Nengen, e sak u wun ur-is, e hyen shu-u ro barumte uka wa-Tom u-Ru.

7

Kose-ut Istifanus

¹ Yu-Yat-ya a-toog-ne shit Istifanus uzu, <<Rem-us se nip-to?>>

² Istifanus zu, <<Or-ut ri, ganun ut-to no hog me, u-Ru wa ko-uyan koske hi-ur wa udu uso-u in Ibrahi da-u wa ooge u dak-u Mesofotamiya kanda wa shu'ut u Haran.

³ Ru-u zu wun, <Yune dugu dak-u no, bo yage or-ut ro, bo do'e u dak-u um de kosu bo.>*

⁴ <<Ibrahi yune dugu dak-u Kardiya-ne wa do'e wa shu'ut u Haran.

<<Da-u uso-u ro mare, Ru-u hatun wun u dak-u uno u no otte u da-o.

⁵ Ko ba shu'ute iya Ru-u yaag Ibrahi kwum-tu dak-u o da ko cashi, sedi wa este us-rem uzu, wa de ut-wa u dak-u o shu'ut u ro, wun u ko-ur ro ne, u da-u o hen Ibrahi zatte wa' da.

⁶ Tumsu Ru-u zu ko-ur Ibrahi de cwadu bo-u e nape da, tumsu net-tu bo-u o de muutu un tok-ne, e de yadu un ur-kob m-te us-hak ut-kok ut-nas.

⁷ Ru-u zu, <Um de yadu net-tu dak-u o ur-kob, tumsu ko-ur Ibrahi e ut-byurun e nomu me ut-huuk u be-ur rinde du um nomte estedu us-rem uzu me ut-ya.>

⁸ Ru-u ye' Ibrahi estedu us-rem uzu, yadu ur-campa ur-beet u-me bu-u wa, u ko-ur ro ne ur-beet du na mate na nomu de ur-pes. Ut-kose uzu un beet net-tu u-Ru to tumsu unu dorru nom-u wa ware Ibrahi wa nom. De wute da-u Ibrahi mate Ishaku wa nomu wa ur-pes da-u Ishaku nome m-roog ut-eer. Isyaku mut Yakubu tumsu wa nomu wa ur-pes. Tumsu iya o Yakubu mut uso-tu uso-ut in op-ut yur wa nomu e ur-pes.

⁹ <<Uso-tu uso-ut in ba shu'ute uzu e o shub-ur Yusuhu remu zu uso-u e o cwan-ut Yusuhu sok. Remu iya e bub wun udu a serpa-ne, e kub Yusuhu m-ha Masar remu wa nom-ut m-toke. Sedi Ru-u o ur-kot u wun ne,

¹⁰ Wa ruut wun dugu swadu ur-kob. Ru-u muut wun wa us-ver, tumsu wa hyu-m pus-mo udu Faruk-u Masar. Faruk wun ur-faruk u dak-u Masar u-beet tumsu wa yas u Yusuhu gwat-du nom-tu bu-ut wa ut-beet.

¹¹ <<Dekun ho-de mer-su heen u-me dak-tu Masar u Kan'ana-ne, net-tu o swadu ur-kob sok u kob-du nom ut-re.

¹² Da-u Yakubu hoge uzu nom ut-re oro u Masar, se wa tom huno-ut Yusuhu, wato uso-tu uso-ut in m-ha u dak-u Masar, u da-u o un heese m-ha.

¹³ U ha-mu u-yurumse Yusuhu kose hir-ur wa udu or-ut wa ne, net-tu waru Faruk-u Masar uzu net-ut Yusuhu net-tu Yahuda-ne to. Tumsu net-tu haane dugu Kanan huub-tu ur-matu ro to.

¹⁴ Se Yusuhu tom uzu u uso-u ro Yakubu wa haan u a-u-bu un ne beet, un beet un teeg net-ne ut-shik ut-tut u op-u tan [75].

¹⁵ Yakubu do'e u Masar, kuna wa murte, u uso-tu uso-ut in ne.

¹⁶ Na kabun u-ur Yakubu u du Yusuhu ne, na mutun u Shekem, na dok Yakubu u sag-u Ibrahi oye, tumsu na dok Yusuhu u be-du Yakubu oye u kom-tu yaag-u Hamor ukun u Shekem.

* 7:3 Gwat tumsu: Taku 12:1.

¹⁷ <<Da da-u shusu estedu us-rem su Ru-
u nome Ibrahi teene, net-tu sur, e nom u-tat
sok u dak-u Masar.

¹⁸ U da-u o na nom faruk-u powa u Masar,
wa nak Yusuhu da.

¹⁹ Faruk-u wa nongu net-ut it nom-ut yo-
to sok, wa wu na jurug yaag i mat-ur pode,
tas e fat da.

²⁰ <<U da-u o na mate Mosa, ya-ur sode de
sok udu u-Ru. Na wurug wa u bu-u uso-u wa
us-pyaat us-tut.

²¹ Da-u na rwutun wa dugu u-bu na rest,
wa-u Faruk-u Masar yadu ur-gwup kub
wun. Wa got wun sok uka wa-u ro.

²² Se a-ut-kose tu Masar is-u Mosa nap-mu
net-tu Masar, tumsu wun net wa wu otte
beb-du us-rem, u nomu wa o ut-nom ne u-
beet.

²³ <<Da-u wa teye us-hak ut-shik ut-yur,
se wa dorog uzu wa do'e wa hyan or-ut wa
Isra-ne.

²⁴ Da-u wa hyane net-u dak-u Masar wa o
m-dum u net-u Isra-ne se wa do'e wa segu
net-u Isra-ne, se wa gup net-u Masar har wa
mur.

²⁵ Wa kabug uzu or-ut ro ne e ut-nap uzu
Ru-o segu wun remu wa ukur or-ut wa Isra-
ne dugu m-tok, sedi e nak da.

²⁶ Da-u is gase, se wa hyen eken Isra-ne m-
dum, wa haan u wa mot un. Wa zu un, <No
net-ut tun-to, no huno to no, zremu u-yan o
no otte yadu or-ut no ur-kob?>

²⁷ <<Netu o hon-su oru wa, se wa tok Mosa
u-kit wa zu, <Zwana wa'e bo, u bo shu'ut yu-
Yat-ya it, tumsu wa kwup-du us-rem?>

²⁸ Zbo ut-sa bo ho me uka bo hote net-u
Masar gyup?>

²⁹ Da-u Mosa hoge iya, se wa som wa do'e
u dak-u Midiyan remu wa puk-ut. Kuna wa
mutte ya'ag-u campa-ne yur.

³⁰ <<Da-u hak-su ut-shik ut-yur arke, wa-
Tom u-Ru rwuun udu Mosa u-me ur-dog u
tek-u rem-du u-ra u dekun cwuk-de, u be-
du ur-gagun du m-hyurug u dapus Ror-du
Sinai.

³¹ Da-u Mosa hyane iya, nom-u ho wa u
murimmu. Da-u wa hikne ut-mor u wa
hyen-ut, se wa hog cwar-u Yawe ya o ut-zu,

³² <Me wa u-Ru u uso-tu uso-ut ro, Ru-u
Ibrahi, u Ishaku, u Yakubu ne.> Kuna war-
u Mosa heeste m-zap, wa hog gyer ut-gwat.

³³ <<Yawe zu, <Far ka'at-ut ro, remu be-du
bo otte ees, be-du u-hen de.

³⁴ Um hyanug kob-du na o yadu net-ut ri
tu o Masar, um hok kan-us un tumsu um
cuzgun remu um ruut un dugu Masar, u da-
o haane, um do'e tom-du bo m-mu Masar.>

³⁵ <<Uzu Mosa yu un gugme, e zu, <Zwana
wa bo, bo shu'ut yu-Yat-ya it, tumsu wa-
kwup-du us-rem?> Wuna Ru-u tomne wa

shu'ut yu-Yat-ya tumsu Wa-u-ukur remu
sege-du wa-Tom u-Ru wu rwune udu ro u-
me ur-kengi.

³⁶ Tumsu wuna rwutun un da-u wa nome
nom-tu m-shin tumsu us-nap ne u dak-u
Masar u m-sa ne yu jaz-ya, tumsu u-me ur-
dog us-hak ut-shik ut-yur.

³⁷ <<Mosa zuye net-tu Isra-ne, <Ru-u de
tomnu no wakun wa-warru rem-su u-Ru u
tek-u me no, uka wa tomtun me.>

³⁸ Mosa wa kargusse yaag-u Isra-ne u me
ur-dog. Tumsu wa shu'ut u uso-tu uso-ut
in, da-u wa-Tom u-Ru wu nome us-rem u
wun ne u dom-u Ror-du Sinai. Tumsu wuna
kabne rem-su yadu ur-fat dugu-du u-Ru.

³⁹ <<Sedi uso-tu uso-ut in gugum kabdu
rem-us se, e gugum rem-us ro, e ton e mu u
dak-u Masar.

⁴⁰ E zu Haruna, <Nomu it m-gir, u de dor-
tu it remu zu Mosa rwutun it dugu dak-u
Masar it nak nomu kume wun da.>

⁴¹ U da-u o un nom ryan-u yadu u-na, e
nomu yadu u-na de toog, e hu ur-so remu
nom-u e nome u hi-ur e.

⁴² Remu iya Ru-u junu un wa yagu un, un
nomu reger ut-huuk. Rem-us sin-se nong
hon-hon u nomu na pane u ran-u a-warru
rem-su u-Ru uzu,

<< <No net-tu Isra,

zme wa no pane ut-bisa

no nom toog

m-te us-hak ut-shik

ut-yur u me ur-dog?

⁴³ U-me be-du m-gir

du Morek de no otte ut-riig,

u reger ne i m-gir

i na foge Rifan,

wato gir-mu no nome

u remu no huutu

nomu e ut-huuk.

Me hen um de tok-du

no m-tok m-ra>

u-shu u Babira.[†]

⁴⁴ <<Da-u uso-tu uso-ut in ooge u-me ur-
dog, e nongu u-Ru ut-huuk u-me ur-rimpa
du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, u kose uzu wa
oog ur-kot u un ne. Go-du be-ur re de Ru-u
zuye Mosa nom, tumsu un nomug rimpa-ur
re uka Ru-u kose Mosa u dom ur-ror.

⁴⁵ Rimpa-ur re de uso-tu uso-ut in kabne
tumsu e hatun u dak-u uno. U da-u Josuwa
ooge dor-tu un e haan u dak-u uno. U da-
u un onke dak-u o u kom-tu net-tu yi'e m-
tumb ne Ru-u buz e. Ur-rimpa du shuut du
Wa-ko-uyan re o ukun m-te da-u Dawuda o
ur-faruk.

⁴⁶ Dawuda kwung hyu-m pus-mo udu u-
Ru wa nom us-kon u remu zu wa nom-ut
u-ma u bu-u Ru-u Yakubu du m-mommo,

[†] 7:43 Gwat tumsu: Emqs 5:25.

kuna wun ŭ net-tŭ Isra-ne beet dote nomu u-Ru ut-huuk.

⁴⁷ Suremanu wa maye be-du net-tŭ dote nomu u-Ru ut-huuk.

⁴⁸ <<Ko ba shu'ute iya, Wa Ko-uyan shu'ute ŭ be-du net maye ŭ kom-ut wa da. Ŭka wa-warru rem-su u-Ru zutte,

⁴⁹ << <Yawe zu, dom u-ru o be-du ur-shu'ut-ŭ ri,

u-dak be-du jang-ut ri.

Ŭan go-du u-bu o no de ma-ŭ me?

Ŭan go-du ur-be de o be-du ur-hure ri?

⁵⁰ Ŭme wa nome nom-ut tun-to ut-beet da?>>

⁵¹ <<No a huk-mu ur-hi, a jab-su ut-ta'ar, Ŝ a to-tŭ ut-shar, ko mune no dor-ut rem-su Yar-u u-Ru da. Ŭso-tŭ ŭso-ut gugumte dorru nom-ŭ Yar-ŭ u-Ru ware tumsu iya o no otte ut-nom.

⁵² Ŭso-tŭ ŭso-ut no yaag a-warru rem-su u-Ru ne u-tat ur-kob, tumsu e ho i nome donse-du haan-ur Wa-u-Hen u-Ru. No tok wun ŭ kom-tŭ net-ut yo-to tumsu no ho wa.

⁵³ No onke ŭs-bor udu wa-Tom u-Ru, sedi no dorogse da.>>

Na bongte Istifanus ut-ta'ar har wa maru

⁵⁴ Da-ŭ un hoge iya, e hog ŭs-ryab sok, e epru ut-gop remu ŭs-ryab.

⁵⁵ Yar-u u-Ru dor-ut Istifanus, wa wu is ŭ dom u-ru se wa hyen sek-mu u-Ru, tumsu wa hyen Yeso ŭ ees ŭ kom ut-cwa u-Ru.

⁵⁶ Istifanus zu, <<Gwatun! Ŭm o hyan-du dom u-ru ur-huk tumsu <Wa'-ŭ Net> o ees ŭ kom ut-cwa u-Ru.>>

⁵⁷ Se un heese ut-jar u-tat, un tage to-ut un, un he wun u-da u-gan.

⁵⁸ Un tok wun m-rwu ŭ-dim u-bo, un hu bongu wun ut-ta'ar. Net-tŭ ooge ke-tŭ wun ŭs-rem, e horom toggo-ŭs yat-se su dom ŭka e dote keru bongu wun ut-ta'ar, e huut cwu-ut e ur-cun udu okon zwar-o wu na zuye Shawuru.

⁵⁹ E bongu Istifanus, wa hen se wa nom ŭs-toog wa zu, <<Wa-ko-uyan Yeso, kab fat-ur ri.>>

⁶⁰ Se wa he ut-jwun, wa jakus u-cwar wa zu, <<Wa-ko-uyan a-bo ship ba'as-ut un da.>> Da-ŭ ut-war iya, se wa murus.

8

¹ Shawuru o ukun, tumsu wa yaag ur-beb uzu na ho Istifanus.

Shawuru yaag a-doru Yeso ur-kob

Ŭ tek-ŭ ho-ur re, okon gwuz-o yune za rem ŭ tek-ŭ a-doru Urusharima. Na

burgusse o ŭ gas-ŭ Yahudiya ŭ Samariya-ne, a-Tomu Yeso e kuse ŭ war'e ukun.

² Eken a-dor u-Ru ne haan e dok Istifanus. E kanug sok remu Istifanus.

³ Se Shawuru re shu ŭ yadu a-doru Yeso ur-kob sok. Wa o cwaag ut-bu wa o naknu camp-a-ne ŭ neta-ne ŭ tagu e, ŭ me kur-ŭ m-tok.

Na nong but-tŭ Rem-su m-Remer ŭ Samariya

⁴ Net-tŭ na burgusse, hu ut-riig ŭ but-tŭ Rem-su m-Remer su Yeso.

⁵ Firibus hu ŭ bo-o Samariya ŭ waru net-ne uzu Yeso wa o Kiristi.*

⁶ Da-ŭ net-tŭ hoge, tumsu e hyen nom-tŭ m-shin tŭ Firibus o ut-nom, e muut jab-ŭs e ur-be ur-gan ŭ nom-ŭ na o ut-war ne.

⁷ Nom ŭs-te heese ut-jar, e hu m-som dugu war-tŭ ut-net u-tat, tumsu na ye ut-net u-tat i otte gom-su swa-ŭ net ut-be m-yar, ŭ a-za-ŭs-na ne.

⁸ Ŭ remu iya na nom ur-so sok ŭ bo-u o.

⁹ Wakun net wa oro wuna zuye Simon, wu nome u-gwat ŭ bo-u o. Tumsu wa ho Samariya-ne ŭ murimmo sok, wa kub hi-ur wa ŭka net-ŭ yat-wa.

¹⁰ Net-tŭ o ukun beet a-ut-kwum ne ŭ a-za-ut-kwum ne, byurun udu wun. E o ut-zu, <<Net unwa otte beb-du u-Ru, tumsu Ru-ŭ wa'ag wa, wa shu'ut netu yat-wa.>>

¹¹ Un muut jab-ŭs un udu ro sok, remu zu wa tumbte wa o nom-du nom-tŭ m-shin ŭ beb-du m-bon.

¹² Sedi da-ŭ un ya ut-nip ŭ Firibus wa but-tŭ Rem-su m-Remer su faruk-du u-Ru ŭ dim-ur Yeso Kiristi ne, na nomu un ut-yubusse m-bu, ŭ dame camp-a-ne ut-neta ne.

¹³ Simon yu' jab kowa, da-ŭ na nomu wa ut-yubusse m-bu se wa dup Firibus ur-shu'ut. Da-ŭ wa hyane nom-tŭ m-shin ŭs-nap ne tŭ na nome, se wa hu murimmo.

¹⁴ Da-ŭ a-Tomu Yeso i o ŭ Urusharima hoge uzu Samariya-ne kabug rem-su u-Ru, se e tok Biturus e Yohanna ukun.

¹⁵ Da-ŭ Biturus e Yohanna do'e ukun, un nomu un ŭs-toog, remu e kum-ut Yar-u u-Ru.

¹⁶ Biturus e Yohanna nup remu zu Yar-u teegu haan udu un da, sedi na nomgu un ut-yubusse m-bu ŭ dim-du Wa-ko-uyan Yeso.

¹⁷ Biturus e Yohanna doru un u-kom e wa'-ŭ un nu-u so-o, e kum-ut Yar-u u-Ru.

¹⁸ Da-ŭ Simon hyane uzu Ru-ŭ yaag beb-du Yar-u wa udu ut-net, da-ŭ a-Tomu Yeso doru ut-net ut-kom. Se wa nabu a-Tomu Yeso shik.

¹⁹ Wa zu, <<Na ya' me kome beb-ur re, remu zu kowana um dore u-kom se wa kum Yar-u u-Ru.>>

‡ 7:50 Gwat tumsu: Isha 66:1-2.

Ŝ 7:51 Ut-Girik: Jab-ŭs no zatte ur-pes da.

* 8:5 Wu Ru-ŭ dage.

²⁰ Biturus zū wūn, <<Bō ū shik-ū ro ne, ɛnɔ dōr m-zan, bō o m-hyan ūzū ū shike bō dōte kwum-dū ya' u-Ru?

²¹ Rū-ū wa'ag bō ū nōm-dū okon ūr-kot ū it ne ū pama-ū it o ūt-nōm ne da. Remū zū Rū-ū nak ūzū dorog-ūs ro za ū sō-se da.

²² Se bō hyūrūn bō yage nōm-dū nōm-ūt yo-tō tun-tō, bō kon u-Rū wa has-tū bō nōm-tū bō zonge ūt-nōm ū jab-ū ro.

²³ Ūm zuug iya remū zū ūm hyang bō o ūr-shub ne sok, tumsū bō o m-wa ū-me ūt-ba'as.>>

²⁴ Se Simōn zū, <<Konon me Wa-Ko-uyan, taas nōm-tū nō warē ūt-beet tō kum me da.>>

²⁵ Da-ū Biturus ē Yohanna warē ūt-net nōmū ē nape ū hi-ūr ē ū mōt-ūt Wa-ko-uyan Yēsō tumsū ē nom dōnse-dū rem-ūs Yēsō. Da-ū ē ooge ū fun-yū ūr-mū ū Urusharima ē hū warrū Rem-sū m-Remer ū taas-tū Samariya.

Firibus ē net-ū rwūne dugū dak-ū Itiyofiya

²⁶ Wa-Tōm u-Rū zū Firibus, <<Yūne bō dōr m-ereg, bō dōr fun-yū rwūne dugū Urusharima m-ha ū Gaza>> wato fun-yū ūr-dog.

²⁷ Se wa yūne wa dō'e. Kūna wa bitte wakūn net-ū dak-ū Itiyofiya tumsū man. Wa otte og-ur yat-dē ū faruk-ur Kandis u-Ren yū Itiyofiya, wūna wa ūr-cun u-ren. Wa hagn ū Urusharima remū wa nōm-ūt ūt-huuk.

²⁸ Da-ū wa ooge ū tek-ū ūr-nōk m-mū u-bu ū shu'ūt ū dōm-ū keke-yū jwaak, se wa u-pus ran-ū wa-warrū rem-sū u-Rū Ishaya wa hū ūt-karūnte.

²⁹ Se Yar-ū u-Rū zū Firibus, <<Dapurse be-dū keke-yū jwaak-u ya.>>

³⁰ Se Firibus nom m-sōm wa dō'e ūdū ro, wa hog wūn ū karūnte ran-ū wa-warrū rem-sū u-Rū Ishaya. Se Firibus shit wūn ūzū, <<ɛBō nak nōm-ū bō ūt-karūnte?>>

³¹ Se wa shūs wa zū, <<A'o, se wakūn koskū me.>> Se wa zū Firibus, <<Daane ū dōm-ū Keke-yū u-jwaak yo shu'ūt.>>

³² Ū tek-ū nōm-ū wa o ūt-karūnte o ūt-zū, <<Na nak wūn ūka

u-ca m-ha ūdū ūt-hō,
ūka kag-ū u-ca hōtē ūs-ram
ūdū a wa or-rū wa,

iya o hen wa hak nu-ū ūs-rem da.

³³ Net-tū nongū wūn nōm-ūt yo-tō, tumsū ē yaag wūn u-mōt da.

Wakūn zaar wū dē kerū
warrū ūka kō-ūr rō da,
Remū zū na kabug fat-ūr wa
dugū u-dak.>>

³⁴ Se manū wa shit Firibus, <<ɛWa-warrū rem-sū u-Rū wana wa otte ūs-rem? ɛRem-sū hi-ūr wa se wa otte kō wakūn?>>

³⁵ Se Firibus heese yadū wūn m-zūn ū-me rem-sū u-Rū sū ū karūnte. Wa warū wūn Rem-sū m-Remer sū Yēsō.

³⁶ Ūn o tek-ū m-ha se ūn te be-dū m-bū. Se campa-ū ya man zū, <<Gwat hū-mū ya ū ane, ɛyan o dē ūt-hoos na nōmū bō ūt-yubusse m-bū?>>†

³⁸ Se wa zū ū na egusse keke-yū jwaak, ūn yūr beet ūn to ū me m-bū, kūna Firibus nōm-tū campa-ū ya ūt-yubusse m-bū.

³⁹ Da-ū ūn rwūne dugū m-bū, Yar-ū u-Rū kīb Firibus. Campa-ū ya man swūrūg hyan-dū wūn da tumsū, se wa hū m-ha ū tek-ū ūr-sō.

⁴⁰ Firibus bit hi-ūr wa ū bō-ū Azotus. Se wa nūr bō-ūt tō ūt-beet, wa oogu warrū Rem-sū m-Remer har wa te bō-ū Kasariya.

9

Byurnū-ūr Shawuru ūdū Yēsō

¹ Shawuru re shū ūt-war m-kūwūt ne ūzū, <<Ūm dō'e yadū i ya jab ūzū Yēsō wa o Wa-ko-uyan ūr-kōb.>> Se ē dō'e ūdū yū-Yat-ya a-Toog ū Urusharima.

² Wa konog wūn ūzū, wa ya' wūn u-ran m-ha Kur-ū ūt-Kōse ū Yahuda-ne tū Dimaku remū zū a wa bite a-dor u-Rū ūkūn camp-ne kō neta-ne se wa maas ē wa mutūn ē ū bō-ū Urusharima wa tage ē.

³ Wa o tek-ū m-ha wa haag m-te Dimaku, za rem zūn-mū rwūn dugū dōm u-rū mō gunūs wūn.

⁴ Se wa he'e u-dak tumsū wa hog yakūn cwar-ya yū o zū wūn, <<Shawuru, Shawuru, ɛremū u-yan o bō otte yadū me ūr-kōb?>>

⁵ Se wa zū, <<ɛWana bō oye yū-Yat-ya?>>

Cwar-yū shūs ya zū, <<Me wa Yēsō wū bō o yadū ūr-kōb.

⁶ Yūne bō cwa ū me u-bō, kūna na dōte warū bō nōm-ū bō dē ūt-nōm.>>

⁷ Huub-tū m-ha ro kerge nōm-dū ūs-rem da remū u-gyer. E o hog-dū u-cwar, sedī ē hyanug net da.

⁸ Se Shawuru yūne. Da-ū wa upse is wa hyen-ūt da. Se huub-tū m-ha ro nūk wūn u-kom, ē haatūn wūn ū Dimaku.

⁹ Wa nōmug m-roog ūt-tūt wa hyen-ūt da, wa reeg okon da, tumsū wa swaag okon da.

¹⁰ Yakūn campa-ya oro wa-dor ū Dimaku, wū na foge Hananiya. Wa-ko-uyan nōmū wūn ūs-rem ū bō wa zū, <<Hananiya!>>

Se wa shūs wa zū, <<Me ya Wa-ko-uyan.>>

¹¹ Wa-ko-uyan zū wūn, <<Yūne bō dōr u-fun yū na zū yū <m-Kim,> bō dō'e ū bu-u

† 8:36 Tokon ran-tō zattē 37: Firibus zū, <<Abite bō yaag jab-ū rō beet ro beet na nōmū bō ūt-yubusse m-bū.>> Se man zū, <<Ūm yaag jab-ū Yēsō Kiristi Wa'ū u-Rū.>>

Yahuda, bə shit ko net-ü bə-ü Tarsus oro ukun wu na zuyə Shawuru. Shawuru ɔ tek-ü us-toog ukun.

¹² Burus nom u-hyan, wa hyen wakun net-wa wu na zuyə Hananiya wa haagun, wa doru wa u-kom remu wa muttun wa m-hyan.>>

¹³ Se Hananiya shus wa zu, <<Wa-ko-uyan, um swaag hog-du rem-su camp-a-ü ya udu ut-net u-tat, u remu nom-ut yo-to tu wa nome a-doru ro u Urusharima.

¹⁴ Tumsu a-toog i-yate swurgu wun ur-beb, wa i nome us-toog u dim-ur ro.>>

¹⁵ Wa-ko-uyan zu, <<De'e di remu net wa wu um dage wa nom-ut pama-u ri, tumsu wa nom donse-du dim-ur ri udu i za-yahuda-ne da, u farkina-ne tumsu u Isra-ne.

¹⁶ Me hi-du warri, me kosu wun kob-du u do'e ut-swa remu dim-ur ri.>>

¹⁷ Se Hananiya do'e wa to u bu-u ɔ wa saku Shawuru u-kom ur-hi. Wa zu, <<Oru ri Shawuru, Wa-ko-uyan wa tommu me, wato, Yeso wu kose hi-ur wa udu ro u dom-u u-fun, remu bə kum-ut m-hyan tumsu Yar-u u-Ru dor-ut bə.>>

¹⁸ Za rem se okon nom-ɔ uka u-ku hyeen dugu Is-ü Shawuru, se wa kum m-hyan dugu kun wa yune na nomu wa ut-yubusse m-bu.

¹⁹ Wa reeg nom ut-re wa sur m-kwum ur-beb.

Shawuru warug rem-su u-Ru ü Dimaku

Tumsu Shawuru shu'ut ukun udu eken a-dor-ne i ɔ u Dimaku.

²⁰ Za m-tumb, Shawuru heese warru rem-us Yeso u Kur-u ut-Kose u Yahuda-ne tu Yahuda-ne, uzu Yeso wa ɔ Wa'-u u-Ru.

²¹ Ut-net ut-beet I hoge, e hu murimmo. E zu, <<Net unwa hore ut-net, tumsu wa burgusse ut-net i foge dim-ur Yeso u Urusharima da? Jiya haan de wa haane u wa maas e, wa huut u kenu a-toog i-yate!>>

²² Sedi Ru-ü yaag Shawuru beb-du ut-but udu ut-net tumsu wa hu nak-du jab-su Yahuda-ne i ɔ ur-yu u Dimaku. Wa ɔ waru un uzu Yeso ɔ Kiristi, wu Ru-ü dage.

²³ Da rooge u-tat, Yahuda-ne zong e ho Shawuru.

²⁴ Se Shawuru hog nom-u un zonge ut-nom. U-ho m-gyup ne un ɔ wadu ur-is, u is-tu u-bə uka un dote ho-du wun.

²⁵ M-gyup a-doru Yeso haan e gun wun u-me u-koor e ruut wun u yakun pyam-ya yu na hune sar.

Shawuru muug u Urusharima

²⁶ Da-ü Shawuru haane u Urusharima, se wa nom uka wa cwa u-me a-doru Yeso. Sedi un beet kowan hog gyer-u ro, remu zu un eeste uzu wa ɔ tek-u a-doru Yeso da.

²⁷ Baraba kub wun udu a-Tomu Yeso. Wa waru un uka Shawuru hente Wa-ko-uyan u-fun, u bə-ü Dimaku ne uka Ru-ü nom-tu wun us-rem, tumsu uka Shawuru wurte rem-us Yeso u Dimaku za u-gyer.

²⁸ Dugu kun Shawuru heese ut-riig u unne u Urusharima. Wa ɔ waru rem-su Wa-ko-uyan za u-gyer.

²⁹ Tumsu wa hu us-rem u Yahuda-ne i hoge rem-ur ut-Girik, wa ɔ inan u un ne, tumsu, e ut-sa e ho wun.

³⁰ Da-u or-ut ro nape iya, se e huut wun u bə-ü Kasariya e tok wun u bə-ü Tarsus.

³¹ Dugu kun a-doru Yeso i dak-ü Yahudiya, u Gariri ne, u Samariya-ne, e kum shu'ut-du m-yar, remu zu wakun zaar wu ɔ yadu un ur-kob da. Yar-u u-Ru yaag un ur-beb tumsu wa swuru un shiriktin-mu jab. Morog-du a-dor kum ur-beb. Tumsu e sur u-tat remu sege-du Yar-u u-Ru, dak-ü e ɔ ur-yu e ye' Wa-ko-uyan m-zeg.

Biturus haste Iniyas us-gom

³² Da-ü Biturus cwaage gas-u ɔ u-beet, se wa do'e udu a-doru Yeso ne i ɔ ur-shu'ut u bə-ü Ridda.

³³ Kuna wa bite wakun wu na zuyə Iniyas wa otte gom-su swadu net ut-be. Wa ɔ m-rut us-hak kob-du us-yur.

³⁴ Biturus zu wun Iniyas, <<Yeso Kiristi yaag bə m-yar. Yune bə hust wundi-ur ro.>> Za rem Iniyas yune.

³⁵ Net-tu Ridda ut-beet u tu dak-ü Sharon ne, e hyen wuna ya' m-yar, se e byurun udu Wa-ko-uyan.

Biturus yunuste Tabita dugu marimari-ne

³⁶ U Jopa yakun neta ya oro, wa-doru Yeso, wu na zuyə Tabita. A-bə bargusse u rem-du ut-Girik na zu Dorkas. Neta-u ya ya'aste hi-ur wa u nom-du nom-ut so-to tumsu u nom-du ur-sege ne udu a-ur-kob-ne.

³⁷ U da-u ɔ wa nom kob-du m-yar, har wa murus. Da-ü na tase zorru ur-u, e rust ur-u u me kur-u dom.

³⁸ Ridda ɔ ut-mor u Jopa ne, da-u a-dor hoge uzu Biturus ɔ u Ridda, se e tom net-ne yur udu wun, remu e kon-ut wun wa haan udu un m-hor m-hor.

³⁹ Se Biturus yune wa dor un. Da-ü wa teye, un kub wun m-da u kur-u dom. Bomos-ne, e ɔ ees u dapus wun, e ɔ us-kan, e ɔ kosu wun us-toggo u tokon cwu-to ne tu Tabita nomu un da-u wa ooge ur-kot u un ne.

⁴⁰ Biturus zu un ru u-do, se wa he ut-jwun wa nom us-toog, wa bir udu ur-u wa zu, <<Tabita yune!>> Se Tabita upus is. Da-ü wa hyane Biturus, se wa yune u shu'ut m-shu'ut.

⁴¹ Biturus nüb u-kom, wa ship wun üdu ur-yune se wa fog a-dorü bomos-ne wa nabü ün wa ur-fat ne.

⁴² Rem-üs se te kohene ü Joffa, tumsu üt-net u-tát e ye üt-nip üdu Wa-ko-uyan.

⁴³ Biturus shu'üt üt-hö u-tát ü Jopa, ü bu-u wakun (Wa u-swam üt-ka) dim-ür wa Simön.

10

Biturus haag üdu

yu-Yat-ya a m-gag-ne

¹ Wakun net-wa oro ü Kasariya na zü wa Koniriyus. Ü o yu yat-ya a-m-gag ne Roma-ne wa, ü morog-du na foge, <<Morog-du Itariya.>>

² Wa cwanug u-Rü ü jab-ü ro ne beet, tumsu oog wü <<Nomü u-Rü üt-huuk>> * net-tü bu-u ro ne üt-beet. Wa o nomü Yahuda-ne ur-sege u-tát, i o ur-kob tumsu wa nom üs-toog üdu u-Rü ko mune.

³ Dekun hö-de ü dapus us-kwan us-tut sü m-rim, se wa nom u-hyan. Wa hyen wa-Töm u-Rü, wü cwaane üdu rô uzü, <<Koniriyus! >>

⁴ Koniriyus hen se wa hü gwat-du wun u-gyer ne, wa zü, <<Üso-u u-bu ri, yan-o?>>

Wa-Töm u-Rü zü wun, <<Toog-üs ró ü sege-ür ró üdu a-ur-kob-ne, teeg üdu u-Rü tumsu to shu'üte nom-ü üt-bakus üdu u-Rü.

⁵ Ü da-o töm üt-net m-ha ü Jopa, na mutun yakun campa-ya wü na züye Simön wü na foge Biturus.

⁶ Wa cüst-ü bu-u Simön wa-swam üt-ka, wü bu-u wa o dapus m-sa>>

⁷ Da-ü wa-Töm u-Rü wü nomü üs-rem ü wun ne arke, Koniriyus fog tok-ü wa yur, ü wa m-gag wü ya' ur-hi sok üdu ro, i nomü wun üs-pama ne ko mune.

⁸ Wa warü ün üt-nom üt-beet üka na nomte se wa-Töm ün ü Jopa.

Biturus nomug bo'

⁹ Da-ü is gase, ü tek-ü u-hö, a-tomü Koniriyus tut o tek-ü m-ha. E haag m-te bo-ü Jopa, Biturus yune wa düus ü kür-ü döm wa nom-üt üs-toog.

¹⁰ Se wa hoog üs-mer, wa üt-sa nom üt-re. Da-ü na o tek-ü nom-du nom-üt re, se wa nom u-hyan.

¹¹ Se wa hyen döm u-rü upuste, okon nom-o cuzun üka kus-u yat-o, o cuzun u-dak nu-üt wane üt-nas.

¹² Ü-me kus-u o kq-uyan go-du bisa ur-dog o oro ü-me, i üs-na üs-nas oro ü i za üs-na ne, ü no ne i ur-dog.

¹³ Cwar-yü zü wun, <<Biturus, yune, bo pan, bö-tü.>>

¹⁴ Biturus zü, <<Wa-ko-uyan, za üt-nome da, um tamug tudü m-ap mü Bor-üt Mosa hose it üt-tü da.>>

¹⁵ Cwar-yü sur nomü wun üs-rem u-yurümse uzü, <<Nom-ü Rü-ü muté u-hen, a-bö zü o zatte u-hen da.>>

¹⁶ Na nom iya üso u-tut, za rem na küb u-kus ü döm u-rü.

¹⁷ Da-ü Biturus o tek-ü üs-dorog uzü yan go bo' o iya, se net-tü Koniriyus töme teen bu-u Simön. E o ees ü is u-bu.

¹⁸ E fog, e shit uzü ko Simön wuna foge Biturus cüsté ü ane.

¹⁹ Biturus o tek-ü üs-dorog, Yar-ü zü wun, <<Simön, net-ne tut o sa-u ró.

²⁰ Yüne bö ciz, bö döy ün, a-bö nom sakna ü okon da remü zü me wa tömnü ün.>>

²¹ Biturus ciz üdu net-üt to, se wa zü ün, <<Me wa no üt-sa? Yan-o hatun no?>>

²² Net-üt to zü, <<Yü-shü a-m-gagu Roma-ne wa tömnü it. Wa ötte dim-ür so-de, tumsu wü nome u-Rü üt-huuk.† Net wa wü net-tü Yahuda-ne nome rem-üs so-se ü wa ne. Wa-Töm u-Rü wü u-hen wa zü wun wa-töm bö haan ü bu-u ro, wa hog nom-ü bö de üt-war.>>

²³ Se Biturus toot ün ü-me u-bu, wa yu' ün be-de m-roog.

Da-ü is gase Biturus nok ü ün ne, tumsu eken a-dorü Yeso dugü Jopa e shu'ü wun.

²⁴ Ü hö-du u-tütürse ün to ü Kasariya. Koniriyus ogü estü ün, se wa fagun or-üt wa ne ü hüüü-tü ur-shü'üt ü wane beet.

²⁵ Da-ü Biturus cwaye u-bu, Koniriyus bit wun wa he üt-jwun wa nomü wun sekmuşse wun.

²⁶ Biturus zü wa yüne, wa zü, <<Yüne ur-ees, Kome net wa um öye.>>

²⁷ Biturus o tek-ü üs-rem, wa aruk m-cwa ü-me se wa bit üt-net u-tát.

²⁸ Wa zü ün, <<No nak uzü pas-du bor-ü Yahuda-ne de ü wa-yahuda nom-üt urkarug ü wa za-Yahuda-ne. Sedi Rü-ü koskü me uzü a um fag wakun za u-hen da kq wa-üs-gur da.

²⁹ De wute da na tömne um haan um gugumte da, ü da-o hen um üt-sa um nap nom-ü nq fog-tü me.>>

³⁰ Koniriyus shus wa zü, <<Üt-hö üt-nas tü arke, hön-hön üs-kwam üs-tüt sü m-rim, um o tek-ü üs-toog ü bu-u ri, se um hyen wakun ü ees ü shü ri ü cwü-tü m-bakut ne sok.

³¹ Net-ü wa zü me, <Koniriyus Rü-ü hok toog-üs ró, ü sege-du bö nome a-ur-kob-ne beet, Rü-ü bakuste ü bö ne.

* **10:2** Yahuda-ne wa'ag dim-ür re <<A nomü u-Rü üt-huuk>> üdu net wü doré köse-üt Yahuda-ne sedi na nongü ur-pes da. Remü köb-du ur-pes, Yahuda-ne kabug ün üka i za-Yahuda-ne da. † **10:22** Yahuda-ne wa'ag dim-ür re <<A nomü u-Rü üt-huuk>> üdu net wü doré köse-üt Yahuda-ne sedi na nongü ur-pes da. Remü köb-du ur-pes, Yahuda-ne kabug ün üka i za-Yahuda-ne da.

³² Töm ü Jopa na fagun Simön, wuna zuyë Biturus, wa cüste ü bu-u Simön wa-swam üt-ka, wu bu-u wa o dapus m-sa.>

³³ De wüte um tom na fagun bö, tumsu nong ur-zwar ü bö hatun. It morogte ü kenü u-Ru, remu it hog nom-u wa üt-sa bö waru it.>>

³⁴ Biturus heese nomu ün us-rem uzu, <<Ü da-o um nak üt-nip uzu Ru-ü koste m-kuuk da.

³⁵ Wa küb net-tu ko-uyan dak-o i o gyer-u ro, tumsu net-tu o nom-du nom-u Ru-ü üt-sa.

³⁶ No nak tömu Ru-ü nome m-ha üdu net-tu Isra-ne, waru Rem-su m-Remer su shu'üt-du m-yar su Yeso Kiristi, wuna o Wa-ko-uyan ü kowan.

³⁷ No nak nom-u nome ü-me dak-u Yahudiya, na takkun u Gariri, da Yohanna heese but-tu üt-yubusse m-bu.

³⁸ No nak mot-ut Yeso wa-Nazara. No nak Ru-ü shuuste wa ü Yar-u u-Ru, tumsu ur-beb ne. Tumsu no nak uka Yeso huute ur-cwa, ü nom-du nom-ut so-to, ü hastu net-ne us-gom. Wa yadu m-yar üdu net-tu faruk-ü nom us-te shipse, remu zu Ru-ü o ur-kot ü wun ne.

³⁹ <<In beet kowan hyanug tumsu wa wur nom-u Yeso nome ü dak-u Yahuda-ne ü Urusharima ne. Tu-shu tu Urusharima hoog wun e tur wun ü dom u-kan.

⁴⁰ Ru-ü wa'ag wa yune ü ho-du u-tuturse dugu m-mar, tumsu net-tu hyanug wun.

⁴¹ Net-to üt-beet tu hyane wun da, sedi in, i Ru-ü dage remu in hyen-ut tumsu in warun eken nom-tu in hyane. Tumsu it reg tumsu it swaag ur-kot ü wun ne da-u wa yune dugu-du m-mar.

⁴² Wa wargu uzu na nom üt-but üdu üt-net, tumsu na waru e uzu wuna Ru-ü dage wa shu'üt wa kwup-du us-rem su i o tek-u ur-fat ü i mare ne.

⁴³ A-warru rem-su u-Ru ne beet e warug uzu wu ya' jab-u wun ne wa üt-kwum jaas-du üt-ba'as ü tek-u dim-ur ro.>>

⁴⁴ Biturus o tek-u warru rem-us sin-se, Yar-u u-Ru heen ü dom-u kowan wu hoge rem-se.

⁴⁵ Yahuda-ne a-dor i haane ur-kot ü Biturus ne e hu murimmo remu zu i za-yahuda-ne da kwumug Yar-u u-Ru.

⁴⁶ A-doru Yahuda-ne hok nomu Ru-ü nome remu zu ün hok net-ut to us-rem ü tokon rem-to e vom u-Ru.

Se Biturus zu,

⁴⁷ <<Wakun oro wu de üt-hoos na nomu net-ut tun-to üt-yubusse m-bu? E kwumug Yar-u u-Ru uka in kumte.>>

⁴⁸ Se Biturus zu or-ut wa nomon ün üt-yubusse m-bu, ü dim-ur Yeso Kiristi. Se net-tu bu-u Koniriyus kon uzu Biturus ü shu'üt ü ün ne üt-ho cashi.

11

Biturus warug pama-u wa

¹ A-Tömu Yeso ü a-dor-ne ü-me dak-u Yahudiya u-beet e hok uzu i za-Yahuda-ne da, e kabug rem-su u-Ru.

² Da-u Biturus do'e ü Urusharima eken iyate Yahuda-ne a-dor, i na nome ur-pes, e nomu wun u-har.

³ E zu, <<Remu u-yan o bö dete üdu i nomte ur-pes da, har bö re nom üt-re ü ün ne?>>

⁴ Biturus heese waru ün ur-zwar ne. Wa zu,

⁵ <<Um o ü bö-u Jopa um o us-toog, se um nom u-hyan. Um hyen okon nom-o ü cuzun dugu dom u-ru uka kus-u yat-o ü nu-ut wa ne üt-naas, har o teen ü dapus me.

⁶ Da-u um gwate ur-zwar ne, um hyen üt-bisa i na-su us-nas, ü bisa-tu ur-dog ne, ü i za us-na ne, ü no i me ur-dog ne.

⁷ Tumsu um hog yakun cwar-ya yu zu me, <Biturus, yune, bö pan, bö tu.>

⁸ <<Se um zu, <Iya o da! Wa-ko-uyan, um tamug re-du okon nom-o ü bor-ut it Yahuda-ne kabé ü za u-hen da.>

⁹ <<Um sur m-hog u-cwar u-yurumse dugu u-ru yu zuyë, <Nom-u Ru-ü muute u-hen a-bö kab o za u-hen da.>

¹⁰ Na nong inya uso u-tut kanda na küb-ut nom-ut to m-mu ü dom-u u-ru.

¹¹ <<Ü tek-u da-u o se net-ne tut rwuun, e ees ü is u-bu ü um otte. Na tomgon e dugu Kasariya ü haan üdu ri.

¹² Se Yar-u u-Ru zu me, a um nom dorog-su okon nom-o da, um dor ün. Or-ut ri net-ne ine shishin e shu'ü me m-ha ü Jopa har ü me bu-u Kaniriyus.

¹³ Se wa waru it uka wa hente wa-Töm u-Ru eeste ü bu-u ro, wa-Töm u-Ru zu, <Töm m-ha ü Jopa na fagun Simön, wu na zuyë Biturus.

¹⁴ Wa de haatun bö rem-su bö dote kwum-du u-ukur bö ü net-tu bu-u ro ne beet.>

¹⁵ <<Ba um heese nomu ün us-rem, se Yar-u u-Ru heen ü dom-u ün, uka heten it ur-takun.

¹⁶ Se um bakus rem-su Wa-ko-uyan uka se zutte, <Yohanna nong üt-yubusse m-bu, na de nomu no ü Yar-u u-Ru.>*

¹⁷ Ba shu'ute uzu Ru-ü nongu ün u-nya hon-hon uka wa yete in, da-u in ya'e üt-nip üdu Wa-ko-uyan Yeso Kiristi, tumsu um korge um hoos u-Ru da!>>

* 11:16 Gwat tumsu: Pama 1:5.

¹⁸ Da Yahuda-ne u a-doru Yeso ne hoge iya, e taag u nom-u e de ut-zu. Se e vom u-Ru, e o ut-zu, <<Ko i za-yahuda-ne da Ru-u nongu e fun-yu yage-du ut-ba'as u kwum-du ur-fat ne.>>

A-doru Yeso u bo-u Antakiya

¹⁹ Da-u na ho Istifanus, Yahuda-ne hu yadu a-doru Yeso ur-kob. Remu iya a-doru Yeso burug m-ha tokon bo-to. Eken do'e dak-u Finikiya u Sayifurus[†] ne u bo-u Antakiya ne. E o warru rem-su u-Ru udu Yahuda-ne u wa-ur-e'.

²⁰ Sedi eken a-dor-ne oro dugu Sayifurus u Sayirin-ne e do'e u Antakiya e nome i za-yahuda-ne da us-rem, e o waru un Rem-su m-Remer su Wa-ko-uyan Yeso.

²¹ Beh-du u-Ru o ur-kot u un ne har net-ne u-tat e yage ut-ba'as e byurun udu Wa-ko-uyan.

²² Rem-su nomu na nome u Antakiya teeg udu a-dor i o u Urusharima, ban-du a-doru Yeso tok Baraba m-ha u Antakiya.

²³ Da-u wa haane se wa hyen nom-u Ru-u nome un, se wa nom ur-so. Se wa sur m-ya un shiriktin-mu jab uzu, un shu'ut u tek-u yadu jab udu Wa-ko-uyan u-me jab-us un.

²⁴ Baraba net-u ur-ka wa, tumsu Yar-u u-Ru o dor-tu wun, tumsu wa otte yadu jab. Ut-net u-tat e byurun udu Wa-ko-uyan.

²⁵ Dugu kun se Baraba do'e u Tarsus u sa-u Shawuru.

²⁶ Da-u wa bite wun u kun, se wa haatun wun u Antakiya. U-hak u-gan hon-hon, un o u a-doru Yeso ne, e o nomu net-ne u-tat ut-koše. U Antakiya o na heeste fag-du a-dor Kirista-ne.

²⁷ U da-u o eken a-warru rem-su u-Ru haan u Antakiya dugu Urusharima.

²⁸ Wagan u tek-u me un, na zu wa Agabus, wa yune ur-ees, wa nom us-rem u tek-u beh-du Yar-u u-Ru. Wa zu na ut-nom us-mer u-dak u-beet. (Na nong se hen u da-u Sisar Kawudikiya ooge ur-faruk.)

²⁹ Se a-dor Yeso dorog u jab-u e uzu e tom-tu or-ut e ne i o Yahudiya ur-sege, kowan kub nom wa de ut-kere ut-ya.

³⁰ Iya o hen e nomte, e yasu Baraba tom e Shawuru sege-ur e m-ha udu tu-shu a-doru Yeso u Urusharima.

12

Here hoog Yakubu se Ru-u ruut Biturus dugu kur-u m-tok

¹ U tek-u da-u o Here Agarifa Faruk heese yadu eken a a-doru Yeso ne ur-kob.

² Here wa'ag karma-ne ho Yakubu huno-u Yohanna u-van.

³ Da-u wa hyane uzu Yahuda-ne hok zwaru nom-u wa nome, se wa maas Biturus kowa. Tun-to nom-to ut-beet na nomug to u da-u Morog-du ur-Beredi du za m-Yis.

⁴ Da-u Here maase Biturus wa wu wun u me bu-u m-tok, wa wu karma-ne op u shishin e e' wun. Wa wa'ag jab uzu ana tase Morog-du za m-Yis, wa de kwupu wun us-rem tumsu wa wun ur-kob u-me ut-net.

⁵ Da-u Biturus o u me bu-u m-tok ban-du a-doru Yeso hu u nom-du us-toog udu u-Ru u remu wun.

Na ruute Biturus dugu

bu-u m-tok

⁶ U tek-u m-gyup kanda Here woot jab uzu a is-u gase wa de kwupu Biturus us-rem, Biturus o m-gag u ho-su kwam-ne us-yur tumsu wa o m-roog u tek-u me a-m-gag ne yur. Net-tu o e'-du bu-u m-tok e oog u is bu-u m-tok ur-e'.

⁷ Za rem wa-Tom u-Ru rwuun, zun-mu mok u-kur u-beet. Se wa-tom u-Ru tum Biturus u-kit wa zust wun. Wa zu wun, <<Yune!>> Se ho-su kwam kusmusse dugu kom-ut Biturus.

⁸ Wa-Tom u-Ru zu wun, <<Wa toggo-u ro, ut-ka'at ne.>> Se wa wu, wa-Tom u-Ru zu wun, <<Hobge borgo-u ro, bo doron me.>>

⁹ Se Biturus yune wa dor wun, wa nak uzu nom-u wa-Tom u-Ru o ut-nom nip-to da, wa kabug uzu bo-o wa otte.

¹⁰ Da-u un arke a-ur-e'-ne i ur-takun u i u-yurumse ne un te is-yu u-kwam yu cwa-du gas-u u-bo. Is-yu upus u hi-ur wa, se un ru, un teeg be-du fun-yu tuuste, se wa-tom u-Ru yage wun.

¹¹ Da tase Biturus muun u tek-u dorog-us se wa zu, <<U da-o um nak Ru-o tomne wa-tom-u wa, wa ukur me dugu kom-ut Here tumsu u nom-ut yo-to ne tu Yahuda-ne ogu zongte nomu me.>>

¹² Da-u Biturus hyane iya, se wa hu u bu-u Meri ne ino-u Yohanna wu na zuye Markus. Kuna net-tu morogte e o us-toog.

¹³ Da-u wa koote is-u pyu u-bu, eken gwup-e, i o m-ank u bu-u o wuna zuye Roda, wa rwuun wa hyan wu o u-do.

¹⁴ Da-u wa nape uzu cwar-u Biturus ya, se wa nom ur-so sok. U remu ur-so wa haag u ups-u is da, se wa jarug m-som m-mu wa waru un uzu Biturus o ees u is u-bu.

¹⁵ Se e zu wun, <<Bo o u-dak!>> Sedi Roda hen wa re shu u waru un uzu Biturus wa, e hen e zu, <<Yar-u ro o.>>

¹⁶ Biturus hu koot u-is. Da-u e upse, e hyen Biturus nom-u ho e murimmok sok.

¹⁷ Wa hen wa nomu un u-kom uzu un ho us-ram, u da-u o wa waru un uka Ru-u rwuttun wun u me bu-u m-tok. Tumsu wa zu, <<Warun Yakubu u or-ut ri ne beet

[†] 11:19 Sayifurus dak-u o m-gan m-sa.

rem-ʋs sin-se>> Dugu kun wa yune wa do'e ʋ dekun be-de.

¹⁸ Da-ʋ is gase, gwuz yune ʋ tek-ʋ me a-m-gag ne ʋ remu nomu kume Biturus.

¹⁹ Da-ʋ Here wa'e karma-ne goot wun e hyanug Biturus da. Se wa nomu ʋn ur-shut uzu, <<Remu u-yan o no yakte Biturus ruut?>> E kerge zudu okon da. Se wa zu karma-ne, e kab karma-ne i nome ur-e' e do'e e horrusse e. Dugu kun se Here aruk m-ha Yahudiya tumsu wa nomon ut-ho cashi Kasariya.

Maru-m Here

²⁰ U tek-ʋ da-ʋ o Here hog us-ryab ʋ net-tu Taya ʋ Sidon ne. Se ʋn dug tokon net-to e haan udu Here. Un baag ʋ kwung ur-beb dugu-du Biratus yu-shu i o m-ank u-me u-pada uzu wa waru Here uzu ʋn o sa-u shu'ut-du m-yar ʋ wane remu zu du ro de ʋn wute jab-ʋ kwum-du nom ut-re.

²¹ U tek-ʋ ho-du ʋn dage, Here Faruk wu cwu-tu ur-faruk, wa shu'ut ʋ pora-du ur-faruk wa nomu ut-net us-rem.

²² Da-ʋ ban-du ut-net hoge iya, se e yuns us-cwar ʋn hu ut-zu, <<Hogon sin-se, Cwar-yu okon ru-u o, yu net ya da.>>

²³ Za rem, kuna wa-Tom u-Ru gupte wun, remu zu wa nongu u-Ru m-sek da, se zwatu hu re-du wun har wa murus.

²⁴ Se rem-su u-Ru re u-shu m-cwa ko hene, Net-tu kabe Yeso hu swurun.

²⁵ Da-ʋ e tase pama-u e, se Baraba e Shawuru munu dugu Urusharima. E munu ʋ Yohanna ne wu na zuye Markus.

13

Na dak Baraba e Shawuru

¹ U-me a-doru Yeso ʋ i ooge ʋ Antakiya ʋ dak-ʋ Siriya-ne a-warru rem-su u-Ru ʋ a-ut-kose ne, wato:

Baraba e

Simiyon wu na zuye, <<Net-ʋ rim-o,>>

U Rushiyos dugu Sayirin,

U Manayen wu yune ur-kot e Here Antipas Faruk,

Tumsu ʋ Shawuru.

² Da-ʋ e ooge nomu u-Ru ut-huuk, u-swaat ne, se Yar-ʋ u-Ru zu, <<Kungussun me Baraba e Shawuru remu pama-ʋ um dagu ʋn ʋn nom.>>

³ Da-ʋ ʋn tase u-swaat us-toog ne, se ʋn doru Baraba e Shawuru ut-kom ʋn wa-ʋ ʋn nu-u so-o, remu pama-ʋ Ru-ʋ ya e, ʋn zu e, e aruk.

Baraba e Shawuru haag ʋ sa-mu Sayifurus

⁴ Da Yar-ʋ u-Ru tome Baraba e Shawuru, e do'e ʋ bo-ʋ Sarukiya, dugu kun ʋn to u-me u-hat m-ha Sayifurus.*

⁵ Da ʋn teye bo-ʋ Saramis, ʋn wur rem-su u-Ru ʋ Kur-ʋ ut-Kose ʋ Yahuda-ne tu Yahuda-ne. Yohanna e Markus o ur-kot ʋ ʋn ne, wa o segu ʋn.

⁶ Da-ʋ ʋn tase narry Sibirin u-beet m-ha da-ʋ ʋn tene bo-ʋ Bafos. Kuna ʋn goton ʋ wakun wa-u-gwat wa ne, wuna foge Wa-ʋ Joshuwa. Wa-Yahuda wa, wu kose uzu wawaru rem-su u-Ru wa, sedi wu us-bi wa.

⁷ Wa o huub-ʋ Wa-u-dak Sarjiyus Burus, Burus net wa-m-nap ne sok. Se wa fog Baraba e Shawuru remu zu wa ut-sa wa hog rem-su u-Ru.

⁸ Se Arimas wa-ʋ Joshuwa wa-u-gwat ʋ wa, wa gugum dorru rem-ʋs ʋn, wa ut-sa wa par Wa-u-dak a wa ya' jab udu Yeso da.

⁹ Se Shawuru wu na zuye Burus, Yar-ʋ u-Ru dor-ut wa, se wa saku Arimas ur-is.

¹⁰ Wa zu, <<Bo wa-ʋ faruk-ʋ nom us-te! Bo tonte nom-u so-o da, bo otte jab-ʋ rak-su ut-net, ʋ jab-ʋ yo-o ne. Yage bargussu nip-ut Wa-ko-uyan us-bi

¹¹ U da-o hen Ru-ʋ de ya bo ur-kob, bo de ut-shu'ut po. Bo de nom-du u-da, bo za hyan-du zun-mu ur-ho da.>> Za rem se wa po, uka wu o u-me u-cwum, se wa hu pama ut-vubug remu wa kum-ut wu de shup-du wa u-kom wa nak-du wa.

¹² Da-ʋ Wa-u-dak hyane nom-u nome, se wa yu' jab wa o murimmu ʋ kose-tu Wa-ko-uyan Yeso.

Ha-m Burus ne ʋ Ferga ʋ dak-ʋ Famfiriya

¹³ Se Burus ʋ huub-ut wa ne yune dugu Bafos ʋ me u-hat, e do'e ʋ Ferga ʋ dak-ʋ Famfiriya. Yohanna wu na zuye Markus wa som ʋn, wa mu ʋ Urusharima.

¹⁴ Un hen ʋn re shu dugu Ferga, ʋn do'e ʋ bo-ʋ Antakiya ʋ dak-ʋ Bisidiya. U Ho-du ur-Hure Yahuda-ne ʋn cwaag ʋ Kur-ʋ ut-Kose ʋn shu'ut.

¹⁵ Da-ʋ na tase m-karunte dugu kose-ut Mosa, ʋ ran-tu a-warru rem-su u-Ru ne, se yu-shu bu-ʋ ut-kose tom udu ʋn uzu, <<Or-ut it, a no otte nomu no de waru net-ut tun-to no swur-tu e shiriktin-mu jab, warun it.>>

¹⁶ Se Burus yune ur-es, wa jakus kom-ʋ us-cwa ro uka net-tu dote er-ru wun. Se wa zu, <<No or-ut ri Isra-ne, ʋ i za-Yahuda-ne da, i nome u-Ru ut-huuk, † hoon us-ram.

¹⁷ Ru-ʋ it Isra-ne nome ut-huuk, wa dak uso-tu uso-ut in e shu'ut net-ut wa, tumsu wa wa'ag e sur u-tat, da-ʋ e ooge ur-yu ʋ

* **13:4** Sayifurus dak-o ʋ o m-gan m-sa. † **13:16** Yahuda-ne wa'ag dim-ur re <<A nomu u-Ru ut-huuk>> udu net wu dore kose-ut Yahuda-ne sedi na nongu ur-pes da. Remu kob-du ur-pes, Yahuda-ne kabug ʋn uka i za-Yahuda-ne da.

dak-ŭ Masar. Da-ŭ hak-sŭ arke, Ru-ŭ sekku ŭn ŭ beŭ-ŭr wa. Wa rwŭtŭn dugu dak-ŭ o.

¹⁸ Wa kere gag-du jab-ŭ ŭn ne m-te ŭs-hak ŭt-shik ŭt-yur ŭ me ŭr-dog.

¹⁹ Da-ŭ wa wa'e Isra-ne re ŭt-rem ŭt-ta'er m-gag i ooge ŭr-yu ŭ dak-ŭ Kan'ana, wa ye Isra-ne kwum-tŭ dak-ŭ o.

²⁰ Tunto nom-to ŭt-beet, na nong to ŭ tek-ŭ ŭs-hak ŭt-kok ŭt-nas ŭt-shik ŭt-yur ŭ op.

<<Da tase Ru-ŭ wa'-ŭ ŭn a-kwup-du ŭs-rem ne, har ŭ haan ŭ da-u wa-warru rem-su u-Ru Samaira.

²¹ Ŭ da-u o ŭ kon ŭ na ya' ŭn faruk wu de shu'utu faruku ŭn. Se Ru-ŭ ye ŭn Shawuru wa'-ŭ Kish, net ŭ ko-ur Banyami, wu nome ŭr-faruk ŭs-hak ŭt-shik ŭt-yur.

²² Da-ŭ Ru-ŭ haste Shawuru, wa ye' ŭn Dawuda wa shu'ut faruk-ŭ ŭn. Ru-ŭ nong ŭs-rem ŭ Dawuda uzu, <Ŭm byuk-ut Dawuda wa'-ŭ Jesse, net wa wu ŭt-sa wa nom nom-ŭ ŭm ŭt-sa. Tumsu wa de nom-du nom-ŭ ŭm ŭt-sa u-beet.>

²³ <<Dugu ko-ur net uno Ru-ŭ hattun Isra-ne Wa-u-Ŭkur, Yeso, ŭka wa este ŭs-rem.

²⁴ Kanda haan-ur Yeso, Yohanna Wa-utyubusse m-bu wargu net-tu Isra-ne ŭt-beet e yage ŭt-ba'as tumsu e kon u-Ru wu nome ŭr-ho, na nomu e ŭt-yubusse m-bu.

²⁵ Da Yohanna ha taas nom-ŭ wa ŭt-nom, se wa zu, <Ŭo o m-hyan me wa o Kiristi, wu Ru-ŭ nomte estedu ŭs-rem wa ŭt-tomon? Me wa da. Sedi Kiristi de haan za m-tumb. Ŭm korge ŭm ust gor-su ka'at-ut wa da.>

²⁶ <<Ŭo or-ut ri, ko-ur Ibrahi, tumsu ŭ i za-yahuda-ne da i nome u-Ru ŭt-huuk,[‡] ŭdu in do'e Ru-ŭ tomtun rem-su u-ŭkur ŭ sin-se.

²⁷ Remu zu i o shu'ut ŭ Urusharima ŭ i-yate ne beet e nak uzu wuna o Wa-u-Ŭkur da. Ko-uyan ho-du ŭr-hure de du Yahuda-ne, ŭn karunte nom-tu Wa-warru rem-su u-Ru pane, ŭn gwa'ag nu-du nom-ŭ wa-warru rem-su u-Ru pane ŭ mottu Yeso Kiristi da. Ŭn nomug nomu shuuste rem-su a-warru rem-su u-Ru ne ware, remu ho-du Yeso du ŭn nome.

²⁸ Ko ba shu'ute uzu na byuk-ut wa ŭt-ba'as ne tu kore na ho wa da, sedi net-tu kon Biratus uzu na ho Yeso.

²⁹ Ŭn nongu Yeso nom-ut to ŭt-beet tu A-warru rem-su u-Ru ne pane m-tumb ne uzu net-to nomu wun. Ŭn custun war-u ro dugu dom ŭ-kan ŭn cin ŭ-me u-sag.

³⁰ Sedi Ru-ŭ yuns wun dugu marimari-ne.

³¹ Ŭt-ho ŭ-tat ŭ kose hi-ur ro ŭdu i noke ŭ wun ne m-ha dugu Gariri m-ha Urusharima. Ŭn shu'ute ŭka i hyane tumsu e o war-ru rem-us ro ŭdu ŭt-net ŭ da-o.

³² <<It o waru no Rem-su m-Remer, nom-ŭ Ru-ŭ este ŭs-rem ŭdu ŭso-tu ŭso-ut in,

³³ tumsu Ru-ŭ shuuste to ŭ remu in yaag-ŭ ŭn, remu yunsu Yeso, ŭka otte m-pam ŭ okon sep-o u-me Ran-ŭ Sep-ŭ ŭt-Vam:

<< <Bo o wa'-ŭ ri,

um o ŭso-u ro ŭ ya-o.>§

³⁴ Ru-ŭ yunste Yeso dugu marimari-ne, se koske uzu hen Yeso za m-mar ko ŭt-zum da. Ru-ŭ nong nomu wa zu wa ŭt-nom da-ŭ wa yunse Yeso dugu marimari-ne. Da-ŭ Ru-ŭ zuye,

<Ŭm de hen ŭ segu no net-ut ri

ŭka um nom-tu Dawuda estedu ŭs-rem ŭ nomu um de ŭt-nom.>*

³⁵ Ŭ-me Ran-ŭ Sep-tu ŭt-vam, okon Sep-ŭ ŭt-vam o zuug,

<Bo za ŭt-yage ŭ Wa-u-hen ŭ ro ŭ zum da.>†

³⁶ <<Da-ŭ Dawuda ooge ŭr-fat, wa nomog nom-ŭ Ru-ŭ wa'e wa ŭt-nom. Se wa mur, net-tu jwak wa, ŭka e nomte ŭso-tu ŭso-ut wa, tumsu war-u ro zumus. Sin-se koske uzu Dawuda rem-su hi-ur wa se wa otte ŭ-me Sep-ŭ ŭt-vam uno da.

³⁷ Sedi Yeso wu Ru-ŭ yunse dugu m-mar wa zumug ŭ-me u-sag da.

³⁸ <<Remu iya or-ut ri, um ŭt-sa no nap uzu ŭ-me Yeso inya o it nom-tu no donse-du yage-du ŭt-ba'as.

³⁹ Ŭm o hen ŭ waru no, ŭ-me Yeso, net beet wu ya' jab ŭdu wun, wa ŭt-kwum u-ŭkur dugu ŭt-ba'as, ŭkur ŭ wa kume ŭ tek-ŭ me bor-tu Mosa pane da.

⁴⁰ Gwatun hi-ut no sok tas nomu Ru-ŭ ware ŭ-me ran-tu a-warru rem-su u-Ru ŭ kum no da, uzu,

⁴¹ << <Hogon no a u-shiga ne!

No nom murimmo, no mar.

Ŭm de nom-du okon

ŭ tek-ŭ ho-ut no,

ŭ no zatte yadu jab da,

Ko wakun wargu no.>>>

⁴² Burus e Baraba o m-rwu ŭ-me Kur-ŭ ŭt-Kose se net-tu kon ŭn, ŭn sur m-nom ŭs-rem. Ŭn zu Burus ne ŭ nom rem-us se ŭ Ho-du ŭr-Hure du oone.

⁴³ Da-ŭ net-tu burge dugu Kur-ŭ ŭt-Kose, Yahuda-ne ŭ ŭt-net ne ŭ-tat ŭ i barme e dor fun-u Yahuda-ne, e dor Burus e Baraba. E hen e ye' ŭn shiriktin-mu jab. Burus bakustun ŭn, ŭn nom ŭr-yu ŭ nap-mu nya-u u-Ru.

⁴⁴ Da-ŭ Ho-du ŭr-Hure byur-ne, ŭka net-tu bo-ŭ o ŭt-beet e karugte ŭ remu e hog-ut rem-su Wa-ko-uyan.

⁴⁵ Da-ŭ eken Yahuda-ne hyane morog-du ŭt-net nong ŭ-tat, e hu ŭr-shub, e hu se-mu nomu Burus ware, tumsu e hu pepru wun.

‡ 13:26 Yahuda-ne wa'ag dim-ur re <<A nomu u-Ru ŭt-huuk>> ŭdu net wu dore kose-ut Yahuda-ne sedi na nongu ŭr-pes da. Remu kob-du ŭr-pes, Yahuda-ne kabug ŭn ŭka i za-Yahuda-ne da. § 13:33 Gwat tumsu: SepV 2:7. * 13:34

Gwat tumsu: Isha 55:3. † 13:35 Gwat tumsu: SepV 16:10.

⁴⁶ Burus e Baraba nom ʉs-rem za u-gyer. E zu, <<Nɔ Yahuda-ne, kamug it heese nomu nɔ Yahuda-ne but-tu rem-su u-Ru ʉr-takun. Ba shu'ute nɔ gugumte se, tumsu nɔ koske uzu nɔ kamug kwum-du fat-du za ʉr-ma da, remu iya hen it de ʉt-ha ʉdu i za-yahuda-ne da.

⁴⁷ Remu zu, Wa-ko-uyan baag ʉ wargu it zu,

<< ʉm wa'ag bo shu'ut m-zun
ʉdu i za-yahuda-ne da,

Remu bo hattun tom uzu

Ru-ʉ de nomu it u-ukur
kohene ʉ-me u-dak.>>

⁴⁸ Da-ʉ i za-yahuda-ne da hoge rem-us se, e hu ʉr-so sok. E vom Wa-ko-uyan Yeso remu rem-us wa. I za-yahuda-ne da i Ru-ʉ dage remu kwum-du fat-du za ʉr-ma'e yu' jab.

⁴⁹ Rem-us Wa-ko-uyan re shu ʉr-cwa kohene ʉ dak-u o u-beet.

⁵⁰ Sedi tokon tu-shu tu Yahuda-ne zungusse tokon neta to tu na o m-hog u e ne ʉ-me u-bo ʉ tokon neta-to ne i za-yahuda-ne da, i nome u-Ru ʉt-huuk.[‡] I za-yahuda-ne da e heese yadu Burus ʉ Baraba ne ʉr-kob. Remu iya, e buz un dugu bo u e.

⁵¹ Da-ʉ a-Tomu Yeso o mottu ʉr-aruk, e pamtusse huug-mu naas e remu ʉ shu'ute ʉs-nap ʉdu tu-shu Yahuda-ne uzu Ru-ʉ gugumte un tumsu wa de yadu un ʉr-kob. E aruk ʉ bo-ʉ Ikoniya.

⁵² A-doru Yeso i o ʉ bo-ʉ Antakiya e hu ʉr-so, tumsu Yar-u u-Ru dor-ʉt e.

14

Burus e Baraba ʉ bo-ʉ Ikoniya

¹ ʉ Ikoniya Burus e Baraba cwaag uka e vette ʉ Kur-ʉ ʉt-Kose ʉ Yahuda-ne uka e vette. E warug rem-su u-Ru ʉ beb-du Yar-u u-Ru, ʉt-net u-tat Yahuda-ne ʉ i za-Yahuda-ne da e yu' jab.

² Sedi eken Yahuda-ne gugumte yadu jab. E hu yadu i za-Yahuda-ne da ʉs-rem. M-vaste eken i za-Yahuda-ne da hu hog-du ryab-su a-doru Yeso i o ukun.

³ Ko ba shu'ute iya Burus e Baraba tumbte ukun sok, e warru rem-su u-Ru jab gan ʉ beb-du Wa-ko-uyan. Wa-ko-uyan Yeso yaag un ʉr-beb du nom-du nom-tu m-shin, ʉs-nap ne ʉt-kose uzu but-ʉt un nip-to.

⁴ Net-tu bo-ʉ o mot u-so u-yur, eken o dorru Yahuda-ne, tumsu eken o dorru a-Tomu Yeso.

⁵ Se i za-yahuda-ne da ʉ tu-shu Yahuda-ne, e zongte e ya' a-Tom ʉr-kob, tumsu e bong e ʉt-ta'ar.

⁶ Da-ʉ a-tomu Yeso ne hoge iya, e som m-ha ʉ bo-tu Risitira ʉ Darbe ne ʉ ta'as-tu gur-u o ʉ-me dak-ʉ Rikoniya.

⁷ Kuna un rete shu ʉ warru Rem-su m-Remer.

Burus warug Rem-su m-Remer ʉ bo-ʉ Risitira

⁸ ʉ Risitira yakun campa-ya oro ryam, wa tamug nom-du m-ha da dugu da-ʉ na matu wa.

⁹ Wa o erru nomu Burus o ʉt-war. Se Burus saku wun ʉr-is. Da-ʉ Burus hyane netu wa otte yadu jab-ʉ kore na hastu wa ʉs-gom,

¹⁰ se wa yuns u-cwar ʉr-beb ne. Wa zu, <<Yune bo ees ʉ na-ʉs rol>> Da-ʉ campa-ya hoge iya, se wa tu mak wa yune wa heese m-ha.

¹¹ Da-ʉ morog-du ʉt-net hyane nomu Burus nome, se e jakus ʉs-cwar ʉ rem-ur Rikoniya-ne. U-da u-gan e zu, <<ʉt-nip, ru-tu hagun ʉdu in ʉ wartu ʉt-net!>>

¹² Se e ye Baraba ʉr-dim Zeyus, Burus hen e zu wa Hames, remu zu wuna ooge wa hi-du ʉs-rem.

¹³ Se Wa-ʉs-toogu ʉ m-giru Zeyus, wu kur-ʉ m-giru wa o ʉ-do u-bo, wa hatun na ʉ ʉt-pyakut ne ʉ is u-bo. Wa-ʉs-toogu m-gir ʉ net-ʉt wane e ʉt-sa e nomu Burus ne e Barabas toog.

¹⁴ Da-ʉ a-tomu Yeso Baraba e Burus hoge iya, se e keem toggo-ʉs e remu namu jab. Un to ʉ me ban-du ʉt-net m-som ʉt-jar un o ʉt-zu,

¹⁵ <<Remu u-yan o no otte ʉt-nom inya? It net-to uka no. It hattun no Rem-su m-Remer, ʉ remu zu no yakte nom-tu m-zan, no byurun ʉdu u-Ru wu ʉr-fat, wu nome u-dak ʉ dom u-ru ne, m-sa ʉ ko-uyan ʉ nom-tu o me ʉt-beet.

¹⁶ ʉ da-ʉ dim, Ru-ʉ yakke i za-yahuda-ne da e nom ʉt-huuk ʉdu ru-tu e o ʉt-cwan.

¹⁷ Ko ba shu'ute iya ʉ tamug yage hi-ʉr wa za ʉs-nap da. Wuna yu'e na m-bu mu u-yu tumsu wa wu nom-tu na kawo to rogom. Wa shukus na ʉ nom ʉt-re, tumsu wa ye na jab-ʉ pus-o.>>

¹⁸ Ko ba un nome rem-us se, Burus ne e Barabas kerge hosu net-ʉt to nom-du toog ʉ remu un da.

¹⁹ Sedi eken Yahuda-ne haan dugu Antakiya ʉ Ikoniya ne e pur ban-du ʉt-net, e bong Burus ʉt-ta'ar. E nuk wun m-ha ʉ ʉ-do u-bo, e rest wun uzu wa marug.

²⁰ Da-ʉ a-doru Yeso kate wun, se wa yune wa to ʉ me u-bo. Da is gase wa do'e ʉ Darbe e Baraba.

[‡] 13:50 Yahuda-ne wa'ag dim-ur re <<A nomu u-Ru ʉt-huuk>> ʉdu net wu doru kose-ʉt Yahuda-ne sedi na nongu ʉr-ʉs da. Remu kob-du ʉr-ʉs, Yahuda-ne kabug un uka i za-Yahuda-ne da.

*Burus e Baraba
mugun u Antakiya*

²¹ Da Burus e Baraba ware Rem-su m-Remer u Darbe, e kum a-doru Yeso u-tát. Tumsu e mugun u Risitira, u Ikoniya ne, u Antakiya u dak-u Bisidiya ne.

²² E o swurü a-dor Yeso shirikin-mu jab, e o yadu un us-rem uzu e re shu u yadu jab. E zu, <<Se it swaag ur-kob sok kanda it to-ut u Faruk-du u-Ru.>>

²³ Burus e Baraba dug ut-nengen dugu ko-u-he a-doru Yeso ne beet. E nom us-toog u-swaat ne, e yage un u kom-tu u-Ru wu e ya jab udu wa.

²⁴ E dorog dak-u Bisidiya m-ha u dak-u Famfiriya.

²⁵ E warug rem-su u-Ru u bo-u Ferga, tumsu e do'e u bo-u Atariya.

²⁶ Dugu kun un to u-me u-hat un mu u bo-u Antakiya u gur-u Siriya. Kuna a-dor Yeso ne tomte Burus e Barabas e do'e u tokon be-to e nom ut-but. Antakiya be-de du a-dor-ne konte u-Ru wa segu Burus e Barabas u pama-u e tase u da-o.

²⁷ Da-u un teene, un kargusse a-doru Yeso ne. Un ware un nomu Ru-u ya un beb-du ut-nom, tumsu e waru u uka Ru-u seg-tu net-tu za-Yahuda-ne da uka e yute jab udu Yeso.

²⁸ Un tumbte ukun ur-kot u a-dor-ne.

15

*Morog-du i-yate a-dor
ne u Urusharima*

¹ Tokon net-to haan u Antakiya dugu gur-u Yahudiya, e o nomu a-dor ut-kose uzu, <<Ana nomu no ur-pes uka bor-ut Mosa zutte da, no za kwum-du u-ukur da.>>

² Nom-ut to haatun mot-du ut-hi udu Burus ne e Baraba e nom inan u un ne. Dugu kun un tok Burus e Baraba u eken a a-doru Yeso ne, e do'e u Urusharima udu a-Tomu Yeso ne u tokon nengen-to ne, remu e nom-ut rem-us se.

³ Da-u a-doru Yeso i Antakiya yase Burus u Barabas u tokon net-to ne tokon nom-to tu ha-m e, e aruk, e dor dak-u Finikiya u Samariya-ne. Da-u e ese u tokon be-to u dak-u o, e wur uzu i za-yahuda-ne da u-tat e yaag jab. Remu iya hen, a-dor beet i o u be-ut to nomog ur-so sok.

⁴ Da-u e teye Urusharima, a-doru Yeso u a-Tomu Yeso ne, u ut-nengen ne, morog-du a-dor gu un. Burus e Baraba waru un nom-tu Ru-u nome u un.

⁵ Sedi eken a-dor-ne i o tek-u ban-du Farisa-ne, e yune ur-ees e zu, <<Ka ut-nom zarra se na nomgu a-dor i za-yahuda-ne da ur-pes tumsu na wa' e dor nomu wa-warru rem-su u-Ru Mosa ware u-me bor-ut wa.>>

⁶ A-Tomu Yeso ne u ut-nengen ne, e morog remu e nom-ut rem-us se.

⁷ Da-u na tase inan sok, se Biturus yune ur-ees wa zu un, <<Or-ut ri, no nak m-tumb ne uzu Ru-u dak me u tek-u me no, uzu dugu-du ri de i za-yahuda-ne hogte Rem-su m-Remer, tumsu e yu'ut jab.

⁸ U-Ru wu nape jab-u kowan, wa koske uzu wa kabug un u wa ye'et un Yar-u u-Ru, uka wa yete in.

⁹ Tumsu wa koske m-kuuk u-me in u un ne da, remu zu wa jatusse jab-us un remu yadu jab-us un.

¹⁰ Zu da-o remu yan-o no otte reg-du u-Ru u no otte saku a-doru Yeso ut-cwu, bor-tu in u i mate uso-tu uso-ut in kere ut-kab da?

¹¹ Sedi in yaag jab uzu remu nya-u Wako-uyan Yeso de in kumte u-ukur, uka in kumte.>>

¹² Se morog-du ut-net ho us-ram, e hu erru Burus e Baraba da-u e ooge warru nom-tu m-shin tu Ru-u nome u tek-u me i za-yahuda-ne de.

¹³ Da-u un tase us-rem, Yakubu shus wa zu, <<Or-ut ri, hogon me.

¹⁴ Simiyon heese warru ka Ru-u heste kosu cwan-ut wa udu i za-yahuda-ne da, u wa kubte tokon net-to e shu'ut net-ut wa.

¹⁵ Byurnur i za-yahuda-ne da, nong hon-hon u nomu a-warru rem-su u-Ru ne ware. Uka na punte uzu,

¹⁶ <<Da tase um de ut-muun

um ma bu-u Dawuda u hemusse.

Ko ba o hemusse me ut-swur m-ma o, tumsu um yunus o.

¹⁷ Iya o hen net-tu kuse

dote sa-u Yawe,

I za-yahuda-ne da i um dage

i hi-du war ri.

Iya o Yawe zutte,>

¹⁸ Um yaag net-ut ri nap-mu

nom-ut tun-to m-tumb ne.

¹⁹ <<U hyan-m ri zatte ur-zwar na ekse a-za Yahuda-ne i o byurun udu u-Ru da.

²⁰ Sedi yage in panu u-ran m-ha udu un taas un re nom ut-re u sake ru-tu za ur-fat da. Tumsu a un nom m-o da, a un tu okon bisa-o u na myugre ur-gekus da. Tumsu taas un tu ko un swa hyu-mu ut-bisa da.

²¹ In ut-kere ut-zu iya remu da-u ar-ke, net-tu oog u nom-du donse-du bor-u Mosa u-me kohene bo-o, tumsu koduhe ho-du ur-hure de un karunte o u-me Kur-u ut-Kose u Yahuda-ne.>>

*Shas-u i-yate morog-du
a-dor Yeso*

²² Se a-Tom Yeso, ut-nengen ne, u a-doru Yeso ne beet u Urusharima, e hyen nong ur-zwar. Un dag eken u tek-u me un, e tom un m-ha u Antakiya u Burus ne e Baraba, se un dug Yahudas, (wu na zuye Barsaba) u Sira, e o tu-shu tu a-doru Yeso ne u Urusharima.

²³ Na yasü un u-ran u zuye:

Dugu-du or-ut nō, a-Tomü Yeso ü nengen-tu a-dor, m-ha udu a-dor i o takun-ur i za-yahuda-ne da, ü bo-u Antakiya ü dak-tu Suriya-ne ü Kirikiya ne. It o us-vuk.

²⁴ It hok uzu, eken ü tek-u me it naaste jab-us nō, ü rem-us ün ne. Ün yuns jab-us nō uzu, sedi na nongü nō ur-pes nō dor bor-u Mosa, it tomog ün da hen.

²⁵ Da-u it morge, it hyen nong ur-zwar it tomon eken udu nō, ur-kot ü Baraba e Burus ne,

²⁶ Izonge m-mar, remü e nom-tu Wa-ko-uyan Yeso Kiristi us-pama.

²⁷ Remü iya o it tomtön Yahudas ü Sira. E de warü nō nom-ut tun-to m-sha m-gan ü nom-tu it pane ne.

²⁸ Yar-u u-Rü ü it ne, it hyanug nong ur-zwar it ekse nō dorru bor-to tu Yahuda-ne beet da. Sedi it ut-sa nō dor tun-to bor-to ü war-to:

²⁹ Sedi a nō re nom ut-re ü sake m-gir da, ü tudu m-ap m-hyü ne, ü tudu bisa-tu na myugre ur-gekus ne, tumsu m-o ne. A nō some dugu nom-ut to, nō de nom-du nom-u kame iya.

Se wa'aste.

³⁰ Na tom ün m-ha Antakiya, da-u ün kargusse morog-du a-dor u yasü ün u-ran.

³¹ Da-u net-tu karunte ran-u o, e nom ur-so sok, remü shiriktin-mu jab mü e kume.

³² Yahudas e Sira hen, ün a-warrü rem-sü u-Rü ne e, ün nak u-da ü nomü ut-net ut-kose tumsu ü swyru ün beb-du jab ne.

³³⁻³⁴ Da-u ün nome ut-ho cashi ukün, se a-dor-ne zü Yahudas e Sira arük e müün udu i tome ün ü Urusharima m-yar.*

³⁵ Burus e Baraba shu'ut ü Antakiya, ü tokon net-to ne. E ooge ut-kose ü warü net-ne rem-sü Wa-ko-uyan ukün.

Burus e Baraba mok-ut

³⁶ Dekün ho-de Burus zü Baraba, <<Haane yu-u do'e ut-bo ut-beet tu yo otte m-nom ut-but tu rem-sü Wa-ko-uyan da-u dim, yu-u hyan üka a-dor-ne rete shü yadu jab udu Yeso.>>

³⁷ Baraba cwang wa nok ü Yohanna ne wuna foge Markus wa dor ün.

³⁸ Sedi Burus hyen kamug ün nok ü Markus ne da, remü zü da-u dim wa yakku ün ü dak-u Famfiriya, wa gugumte re-du shü u-pama ü ün ne.

³⁹ Rem-us se shu'ut ün inan, se ün mot. Ün mot, Baraba küb Markus ün to u-hat m-ha ü Sayifurus.†

⁴⁰ Burus hen wa dug Sira. A-dorü Yeso kon Wa-ko-uyan wa nomü Burus e Sira ur-sege tumsu wa kosu ün nya-u wa. Se ün arük.

⁴¹ Ün dor dak-tu Suriya ü Kirikiya ne, ün o cwaag ü be-ut to remü e seg-tu a-dorü Yeso ne üka e dote yadu jab-us ur-beb ne udu Wa-ko-uyan Yeso.

16

Timoti dorog Burus ü Sira ne

¹ Se Burus hü ü bo-tu Darbe ü Risitira ne. Wakun wa-dorü Yeso oro ukün wu na zuye Timoti. Ino-u wa, wa-Yahuda wa. Uso-u ro o net-u Girik.

² A-dor-ne beet i bo-tu Risitira ü Ikoniya ne warug nom-ut so-to ü Timoti.

³ Burus cwanug Timoti ü shu'ü wa remü ya o wa kübte wa da-u wa do'e tokon be-to, se wa nomü Timoti ur-pes. Wa nong iya remü zü Yahuda-ne beet i o ukün ü be-ut to e kabu Timoti, e nak uzu uso-u rô netü Yahuda wa da, wa eeste ü wakun ü nomü wa'-u wa ur-pes da.

⁴ Se Timoti arük e Burus ü Sira ne. E do'e tokon bo-to u-tát, e o warü a-dor-ne ü i za-yahuda-ne da ü e dor rem-sü a-Tomü Yeso ü ut-nengen ne tu Urusharima cine ü e dor se.

⁵ Rü-u ogu segu a-dorü Yeso ne i o u-me ut-bo üka e dote yadu jab ur-beb ne udu Wa-ko-uyan Yeso, tumsu ko müne net-tu sur u-tát.

Wakun nongü Burus us-rem ü tek-u u-hyan uzü wa haan ü dak-u Makidoniya

⁶ Burus ü huub-tu m-ha wa ne to ü Gas-u dak-tu Firijiya ü Garatiya-ne, remü zü Yar-u u-Rü hooste ün warü rem-sü u-Rü ü dak-u Asiya.

⁷ Da-u ün tene ma-du dak-u Misiya, e nom üka e cwa ü dak-u Bitiniya, se Yar-u Yeso hoos ün.

⁸ Se e dor gas-u dak-u Misiya, e irig m-ha ü bo-u Toruwa.

⁹ M-gyup Burus nom u-hyan, wa hyen wakun ü dak-u Makidoniya ü ees. Wa ogu kon-du wün uzu, <<Haane ü Makidoniya bo segu it!>>

¹⁰ Da-u Burus nome u-hyan, za rem it* yüne it pus m-ha ü Makidoniya, remü it kwung m-nap uzu Rü-u o fagu it, it war Rem-sü m-Remer.

Ridiya nong yadu jab udu Wa-ko-uyan

¹¹ It nok ü me u-hat dugu dak-u Toruwa m-ha ü Samutakiya,† tumsu ur-is gas it te bo-u Niyaporis.

¹² Tumsu dugu kun it arük m-ha ü bo-u Firihi ü o u-me faruk-du dak-u Roma, tumsu o oye bo-u yat-o ü kwün-ü dak-u Makidoniya. It nomog ut-ho ukün cashi.

* **15:33-34** Tokon ran-to zuug: us-fe **34** Se Sira hyen kamug wa sur m-shu'ut ü kun. † **15:39** Sayifurus dak-u o m-gan m-sa. * **16:10** Net-tu nak uzu <<it>> koske uzu Ruka o ur-kot ü Burus ne, ü huub-tu m-ha wa ne. † **16:11** Samutakiya dak-u o m-gan m-sa.

¹³ Ü Hö-du ır-Hure it ru ü is u-bo, it do'e ü kit u-gi be-du it oog m-hyan it üt-kwum be-du us-toog dü Yahuda-ne. Se it shü'ut it nom us-rem ü neta-ne i haane ukun.

¹⁴ Yakun neta wa oro na zü wa Ridiya, wü nomu u-Rü üt-huuk,[‡] wa ögu hö-du it. Wa net-ü bö-ü Tayatira wa, wa büb kus-tü randi-m jaz-mö mü shik u-tát. Wa-ko-uyan upuste jab-ü rò wa wü jab-ü errü nomu Burus öoge üt-war.

¹⁵ Da-ü na nomu wun üt-yubusse m-bu ır-kot ü net-tü bu-u rò ne, se wa kon uzu, <<A nō eese üzü me ma-tu wa yadu jab wa üdü Wa-ko-uyan, haanun nō cüst ü bu-u ri.>> Wa pur it, it ees.

Tü-shü tü u-bö wa'ag Burus ü Sira ne ü-me kur-ü m-tök

¹⁶ Dekun hö-de it ögu ha-mü be-du us-toog, se it goone ü eken gwup-e ne tok wü nome u-gwat ü beb-dü nom us-te. I u ö ü kom-üt e ö kwum-du shik u-tát remu gwat-u ö ü wa nome.

¹⁷ Se gwup-i e hü Burus ne, wa ö üt-jar wa ö üt-zü, <<Net-üt tun-to tok u-Rü e wü m-sek, wü zege ko-uyan ru-ö, e ö warru fun-yu kwum-du u-ukur!>>

¹⁸ Wa haag üt-nom iya üt-hö u-tát. Se Burus hog us-ryab sok, wa zü nom-yu us-te, <<Ü tek-ü shin-mü ö dim-ır Yesö Kiristi, yagu wun!>> Za rem nom-yu us-te yagu wa-ü-gwup.

¹⁹ Da-ü net-tü ü ö kom-üt e hyane fun-yu e kumte shik zwapke, se e maas Burus ü Sira ne. E nuk ün m-ha ü-me ban-du üt-net m-te be-du a-kwup-du us-rem.

²⁰ Da-ü e hutü ün üdü a-kwup-du us-rem ne, e zü, <<Net-üt tun-to Yahuda-ne e, e ö yun-sü jab-sü üt-net ü-me u-bo.

²¹ E ö iis-ü üt-net ır-ma'e nomu in nomtun da, remu zü in Roma-ne e.>>

²² Se net-tü kugun u-da u-gan ü haan üdü Burus ne e Sira, a-kwup-du us-rem ne zü net-tü kemusse Burus e Sira üt-kus, na vu' e.

²³ Da-ü na vu' e sok, a-kwup-du us-rem ne wü ün ü me kur-ü m-tök. A-kwup-du us-rem zü wa e'-dü bu-u m-tök wa e' ün sok.

²⁴ Wa e'-dü bu-u m-tök hen wa küb rem-us se, wa wü ün ü men-tü me kur-ü m-tök wa gug naas ün ü king u-te.

²⁵ Ü tek-ü m-gyup, Burus ü Sira e öög us-toog ü sep-tü vam-tü u-Rü ne. Net-tü ü-me bu-u m-tök ö hog-du ün.

²⁶ Za rem dak-ü rumus ır-beb ne, har kan-tü bu-u m-tök to rumus. Za rem is-tü upus, i öoge m-gag ü-me bu-u m-tök ust.

²⁷ Da-ü wa e'-dü bu-u m-tök yüne dügu m-roog, wa hyen üt-is ır-hük, wa cüng üzü net-tü ö tage ü bu-u m-tök somog. Se wa

nakun u-van wa ho-üt hi-ır wa, wa nak üzü tü-shü ü keru hö-du wun a net-üt to some.

²⁸ Burus yuns u-cwar wa zü, <<A-bö honsu hi-ır ró da! It ö ane beet!>>

²⁹ Se wa e'-dü bu-u m-tök zü na hatun us-hitirra, se wa to m-som wa he ü kenü Burus e Sira.

³⁰ Wa rwütun ün ü-do, wa zü, <<I-yate, zyan-ö um de üt-nom um kum-üt u-ukur?>>

³¹ E zü wun, <<Ya jab üdü Wa-ko-uyan Yesö, bö ü a bu-u ro ne u-beet, nō üt-kwum u-ukur.>>

³² Dügu kun ün waru wun rem-su Wa-ko-uyan, wun ü net-tü to bu-u ro ne beet.

³³ Ü tek-ü da-ü ö m-gyup, wa rwütun ün, wa jasü ün nat-üt ün, za rem na nomu wun üt-yubusse m-bu, wun ü a bu-u ro ne beet.

³⁴ Dügu kun wa cwan ü unne ü me bu-u ro, wa hatun nom üt-re. Wun ü a bu-u ro ün shi ır-so ne sok, remu zü ün beet kowan yaag jab üdü u-Rü.

³⁵ Da-ü is gase, a-kwup-du us-rem tomön A-us-kom ne üzü, <<Reste net-üt to.>>

³⁶ Se wa e'-dü bu-u m-tök hatun Burus ne tom üzü, <<Wa kwup-du us-rem tomgon üzü um rest nō. Remu iya rwünün nō yur nō, ha m-ha. Nō te m-yar.>>

³⁷ Sedi Burus zü ün, <<Ü tek-ü üt-net ö na nom-tü it us-ryap, za na kwupu it us-rem, ko ba it ö Roma-ne. Tumsu na gun it ü bu-u m-tök, zün üt-sa ün rest it m-yasa? Za üt-nome da, ün haan ün ruut it ü hi-du war ün.>>

³⁸ A-us-kom do'e e waru a-kwup-du rem-us se. Da-ü e hoge üzü Burus e Sira net-tü Roma to, nom-u ö yaag a-kwup-du us-rem ne hog u-gyer.

³⁹ Dügu kun a-kwup-du us-rem ne haan e kon Burus e Sira e nomu ün ır-hö. Dügu kun ün rwütun ün, se ün kon Burus e Sira e yagu bö-u ö.

⁴⁰ Da-ü Burus ne ruye dügu bu-u m-tök, se e do'e üdü Ridiya. Da-ü e hyane a-dor-ne, e swuru e shiriktin-mü jab, e aruk.

17

Burus haag ü bö-ü Tasaronika

¹ Burus e Sira dorog ü-me bö-tü Ampiporis ü Aporiniya ne, e müün ü bö-ü Tasaronika, ü be-du Kur-ü üt-Köse ü Yahuda-ne ötte.

² Ü hö-du ır-hure, Burus cwaag ü Kur-ü üt-Köse uka wa vette, üt-hö üt-tüt tü Hö-du ır-Hure tü wa nome ukun wa öög ır-orop ü ün ne ü nom-tü na pane ü-me Rem-su u-Rü.

³ Wa ögu warru rem-su u-Rü, tumsu wa köse ün üzü Kiristi de swa-ü ır-köb tumsu wa yüne dügu marimari. Burus zü, <<Yesö wü um ö waru nō, wa ö Kiristi.>>

[‡] 16:14 Yahuda-ne wa'ag dim-ır re <<A nomu u-Rü üt-huuk>> üdü net wü doré köse-üt Yahuda-ne sedi na nongu ır-peş da. Remu köb-du ır-peş, Yahuda-ne kabug ün uka i za-yahuda-ne da.

⁴ Ban-dŭ Yahuda-ne ŭ i za-yahuda-ne da i nome u-Rŭ ŭt-huuk* tumsu ŭ tokon neta-to ne tŭ na nape kohene, e kub rem-ŭs se, e same ŭr-hi ŭ Burus ŭ Sira ne.

⁵ Sedi eken Yahuda-ne hu ŭr-shub, e kargusse a-kob-dŭ m-e' ne u-turru, e morog e yuns gwuz ŭ-me u-bo. E aruk m-som m-cwa ŭ bu-u Jason, ŭ sa-u Burus e Sira, ŭ remu e hatun e ŭdu morog-dŭ ŭt-net.

⁶ Sedi ba ŭn hyane ŭn da, ŭn nakun Jason ŭ eken a-dor-ne m-ha ŭdu tu-yat-to tŭ u-dak. E hu ŭt-jar uzu, <<Tunto net-to e hatun yunus-dŭ ŭs-jab kohene ŭ me u-dak, e ya e teegun ŭ ane.

⁷ Jason custe ŭn hen ŭ-me bu-u wa. E beet e o pas-dŭ bor-ut Kaisar Faruk uzu wakun faruk wa oro na zŭ wa Yeso.>>

⁸ Da-ŭ net-tŭ hoge iya ŭ tu-yat-to tŭ u-dak ne, jab-ŭs e yune.

⁹ Ŭn gugum res-tŭ Jason ŭ eken a-dor-ne, se da-ŭ a-doru Yeso tope ŭn shik.

Burus e Sira dege ŭ bo-ŭ Biriya

¹⁰ Ŭ tek-ŭ gyup-m mo a-dor tomog Burus e Sira e nok ŭ Biriya. Da-ŭ e teye kun, e do'e ŭ Kur-ŭ ŭt-Kose ŭ Yahuda-ne.

¹¹ Yahuda-ne i o dugu Biriya, e zek net-tŭ Tasaronika-ne ŭ jab-ŭ so-o, remu zŭ e kabug rem-ŭs se ŭt-kom ŭt-yur. Tumsu ko mune ŭn o is nom-ŭ na pane ŭ rem-su ŭ-Rŭ, ŭ remu e hyen-ut nom-ŭ Burus ware ko nip-to re.

¹² Yahuda-ne u-tat e yaag jab ŭdu Yeso, ŭ tokon neta-to ne tŭ napi napi tŭ Girik tumsu ŭ campa-ne tŭ Girik u-tat yaag jab ko e.

¹³ Da-ŭ Yahuda-ne i Tasaronika nape uzu Burus o warru rem-su ŭ-Rŭ ŭ Biriya, e hu ukun ŭ tok-dŭ ŭt-net tumsu ŭ yun-su jab-su ŭt-net ne.

¹⁴ Za rem a-dor tok Burus m-ha ŭ dapus m-sa, sedi Sira ŭ Timoti e es ŭ Biriya.

¹⁵ I nome Burus ŭr-shu'e, e huut wun ŭ bo-ŭ Atina. Da-ŭ e o muun Burus tomog net-tŭ o ŭr-kot ŭ wane wa zŭ ŭn, <<Warun Sira e Timoti uzu e nomon m-hor e bit me ŭ ane ŭ Atina.>> Se net-ut to yage bo-ŭ Atina m-mu Biriya.

Burus ŭ-me bo-ŭ Atina

¹⁶ Da-ŭ Burus ooge estŭ Sira e Timoti ŭ bo-ŭ Atina, jab-ŭ rŭ naag sok ŭka wa hyente bo-ŭ o shuug ŭ nom-tŭ m-gir sok tŭ net-tŭ nome ŭt-huuk.

¹⁷ Wa to ŭ-me Kur-ŭ ŭt-Kose wa nom ŭt-orop ŭ Yahuda-ne ŭ i za Yahuda-ne da, i nome ŭ-Rŭ ŭt-huuk.† Tumsu ŭn to ŭ-me

u-turru ko mune, ŭ tokon net-to ne ukun i haane wa nomu ŭn ŭs-rem.

¹⁸ Burus kwumug tokon net-to i tone nom-dŭ rem-su nom-tŭ net-tŭ dote ya-dŭ jab. Net-tŭ fog net-ut to Ipikuriya-ne ŭ Sitokiya-ne. Eken zŭ, <<Ŭan-o wa u-sorom unwa ŭt-sa ŭt-zŭ?>> Eken zŭ, <<Ŭ o ŭka net-tŭ warru nom-tŭ tokon ru-to tŭ za tŭ ane da.>> E zuug iya remu zŭ Burus haagun wa o warru Rem-su m-Remer su Yeso ŭ yune-ur wa ne.

¹⁹ Se e kub Burus e huut wun ŭdu tŭ-shŭ tŭ u-bo, ŭ be-dŭ na foge Arasa. Kuna e zutte wun, <<Waru it ka kose-ut po-to tun-to otte tŭ bo nomu it.

²⁰ It tamug hog-dŭ go-dŭ sin-se rem-se da, it ŭt-sa it nap ko re se otte.>>

²¹ (Atina-ne beet ŭ tokon ham-ut to ne i ooge ŭr-shu'ut ŭ Atina e shu'ut ukun e naasu ŭ-da za nom-dŭ okon sedi remu e hog-ut rem-su nom-ut po-to to, tumsu e nom-tŭ ŭs-rem.)

²² Burus yune ŭr-es ŭ-shŭ tŭ-shŭ u-bo, wa zŭ, <<Ŭ net-tŭ Atina, ŭm hyang uzu no zek ŭ cwan-tŭ dorru ŭt-ru ŭ-tat.

²³ Da-ŭ ŭm o narrŭ u-bo, ŭm got ŭr-zwar ne ŭm hyen nom-tŭ no nome ŭt-huuk. Tumsu ŭm hyen dekun sak-de ŭm hyen na nong seken pan-se uzu, <Ŭdu Ru-ŭ na nape da.> Yagun ŭm waru no kowana Ru-ŭ no o nome ŭt-huuk ŭ no nape da.

²⁴ <<Ru-ŭ nome u-dak ŭ ko-uyan ŭ o ŭ-me u-dak, wuna o Ru-ŭ u-dom u-dak ne. Ba shu'ute uzu wuna o ŭr-faruk dŭ nom-tŭ ŭr-fat tŭ dom u-Rŭ u-dak ne, wa shu'ute ŭ bu-ŭ net maye ŭt-kom da.

²⁵ Tumsu wa za ŭ sa-ŭ ŭr-sege ŭdu ŭt-net da, wa za sa-ŭ okon da, remu zŭ wuna ya'e kowan ŭr-fat ŭ ŭs-ŭ'e ne, ŭ ko-uyan ne ŭ net dote ŭr-yu.

²⁶ Dugu ŭr-takun, Ru-ŭ nong net gan, dugu-dŭ net gan de wa nomte go-dŭ ŭt-net ŭt-go ŭt-go i o ŭr-yu ŭ-me u-dak. Tumsu wa dug ŭka rem-tŭ ŭt-net dote ŭr-yu tumsu ŭ da-ŭ e ŭt-nom ne ŭ be-ut to.

²⁷ Ru-ŭ nong inya remu net-tŭ su-ut wa, ŭka otte, jiya unu kwumu wa, ko ba shu'ute iya, wa za m-ra ŭ in ne da.

²⁸ Remu zŭ, dŭ wun de in otte ŭr-yu, in o ŭs-rumus tumsu in shu'ute ŭt-net, ŭka eken a ŭt-sep ne zutte uzu, <In yaag-ŭ rŭ e.>

²⁹ <<Ko ba shu'ute uzu in yaag u-Rŭ e, kumge in gwat uzu Ru-ŭ o ŭka sha-mu zinariya ko azurfa ko ŭt-ta'ar da. Nom-tŭ net-tŭ kere ŭ jab-ŭs e, tumsu ŭ kom-ut e, sedi to zatte ŭr-fat da.

³⁰ Ŭ da-ŭ net-tŭ nape nom-ŭ Ru-ŭ ŭt-sa e nom da, wa haag ŭ yadu ŭn ŭr-kob za naas

* **17:4** Yahuda-ne wa'ag dim-ur re <<A nomu ŭ-Rŭ ŭt-huuk>> ŭdu net wŭ dorŭ kose-ut Yahuda-ne sedi na nongu ŭr-pes da. Remu kob-dŭ ŭr-pes, Yahuda-ne kabug ŭn ŭka i za-Yahuda-ne da. † **17:17** Yahuda-ne wa'ag dim-ur re <<A nomu ŭ-Rŭ ŭt-huuk>> ŭdu net wŭ dorŭ kose-ut Yahuda-ne sedi na nongu ŭr-pes da. Remu kob-dŭ ŭr-pes, Yahuda-ne kabug ŭn ŭka i za-Yahuda-ne da.

u-da remŭ nomŭ e nomŭ da. Sedi ŭ da-o Ru-ŭ zuug ŭ kowan ŭ byurun dugu kohene wa byurun dugu kim-us yo-se e

³¹ Remŭ zu wa wa'ag ho-du wa de mun, wa nomŭ net-ne beet kwup-du ŭs-rem. Wa dak wakun wu de nomŭ in kwup-du ŭs-rem, tumsu netu wa nom-du kwup-du ŭs-rem su ut-nip wa. Ru-ŭ koske net-ne beet uzu wa dak netu wa, wa nomŭ kowan kwup-du ŭs-rem, Ru-ŭ este uzu wa ut-nom inya remŭ yunsu wayan dugu marimari-ne.>>

³² Da-ŭ e hoge Burus nong mottu yune-du marimari-ne, eken nomŭ wun u-shiga. Sedi eken zu, <<It ut-sa it sur m-hog nomŭ bo de ut-war ŭ mottu rem-us se.>>

³³ Da-ŭ e zuye iya, kuna Burus arukte wa yagte morog-du ut-net.

³⁴ Eken dor Burus e yu' jab. Ŭ tek-ŭ un wakun oro wu na zuye Diyoniyus wakun ŭ teku i-yate i Arasa, ŭ yakun neta ya wuna zuye Damaris tumsu ŭ eken ne.

18

Burus ŭ bo-ŭ Korintiya

¹ Da tase Burus yage bo-ŭ Atina wa hu ŭ bo-ŭ Korintiya.

² Kuna wa bitte wakun wuna zuye Akira, net-ŭ dak-ŭ Pontus. Akira tumbte ur-haan dugu dak-ŭ Itariya, e neta wa Biskira, remŭ zu Kawudikiya uka Kaisar, Faruk-ŭ Roma wa nong ur-donse uzu netu dak-ŭ Yahuda u-beet wa yage bo-ŭ Roma. Burus do'e wa hyan un.

³ Net-ne yuru e, te-ŭ ut-rimpa e nome e kum-ut shik. Te-ŭ ut-rimpa Burus nome kowa, se wa shu'ut udu un e nom m-ank ur-kot.

⁴ Ko-uyan Ho-du ur-Hure de, Burus to ŭ-me Kur-ŭ ut-Kose wa nom ur-orop ŭ Yahuda-ne ŭ i za-Yahuda-ne da. Tumsu wa sur m-warŭ un uzu Yeso wa o Kiristi.

⁵ Da-ŭ Sira e Timoti haane dugu Maki-doniya, Burus muut jab-ŭ but-tu rem-su u-Ru, wa o warŭ Yahuda-ne uzu Yeso wa o Kiristi.

⁶ Se Yahuda-ne gugum rem-us ro, e hu pepru wun. Remŭ iya Burus pam-ut cwu-ut wa, wa zu, <<Hyu-m no o dom-ŭ hi-ut no, me di um rutte hi-ur ri. Dugu da-o um de m-ha udu i za-yahuda-ne da.>>

⁷ Da tase wa do'e ŭ okon bu-o ŭ o dapus Kur-ŭ ut-Kose ŭ wakun wuna zuye Titiyus Jostus, <<A nomŭ u-Ru ut-huuk.>>*

⁸ Kiribus yu-shu bu-ŭ ut-kose ŭ bu-u wa ne u-beet e yu' jab udu Wa-ko-uyan. Tumsu u-tat ŭ teku Korintiya-ne e ye jab na nomŭ e ut-yubusse m-bu.

⁹ Ŭ mokon gyup-mo Wa-ko-uyan nomog ŭs-rem ŭ Burus ne ŭ da-ŭ wa nome u-hyan uzu, <<A-bo hog u-gyer da, ha ut-war. A-bo ho ŭs-ram da.

¹⁰ Remŭ zu um o ur-kot ŭ bo ne, ko ba shu'ute uzu net-tu zwargun Burus, tumsu wakun honsu bo da, remŭ zu um otte ut-net u-tat ŭ-me bo-ŭ unog.>>

¹¹ Burus shu'ut ukun m-te u-hak ŭ pyaat-su shishin, ŭ is-ŭ un rem-su u-Ru.

¹² Da-ŭ Gariyo ooge Wa-u-dak ŭ Akaya, eken Yahuda-ne same ut-hi, e zwar Burus, e huut wa udu Gariyo na kwupu wa ŭs-rem.

¹³ E zu, <<Net unog wa wadu net-ne e dor u-Ru ŭ fun-yu bor-ut hose.>>

¹⁴ Kanda Burus ŭ nom-ut ŭs-rem, se Wa-u-dak Gariyo zu Yahuda-ne, <<Uzu okon nom-ŭ yo-o wa nome ŭ yat-o, me eru no.

¹⁵ Ba shu'ute uzu nan-e ŭ ut-gom ŭ ut-dim ne tumsu ŭ bor-ut no ne, se no ho rem-us sin-se ŭ tek-ŭ me no. Um za kwup-du go-du sin-se rem-se da.>>

¹⁶ Se wa buz un dugu kur-ŭ kwup-du ŭs-rem.

¹⁷ Se un beet un maas Sostanus yu-shu bu-ŭ ut-kose. E gap-ur wa ŭ shu kur-ŭ kwup-du ŭs-rem. Gariyo gwak-ut un da.

Burus muug ŭ Antakiya

¹⁸ Da tase Burus swurug tokon ho-to ŭ Korintiya, se wa yage a-dor-ne. Un aruk m-ha ŭ Kankiriya, Burus nom u-or remŭ estedu ŭs-rem su wa nome. Se wa to ŭ-me u-hat e Biskira ŭ Akira m-ha ŭ Suriya.

¹⁹ Da-ŭ e teye bo-ŭ Afisa kuna Burus yakte Biskira e Akira. Se wa to ŭ-me Kur-ŭ ut-Kose un wa ur-orop ŭ Yahuda-ne.

²⁰ Se e kon wun wa sur m-nom tokon ho-to ukun wa gugum.

²¹ Kanda wa aruk se wa zu, <<Me ut-muun udu no a Ru-ŭ zuye.>> Se wa aruk ŭ me u-hat m-ha dugu Afisa.

²² Da-ŭ wa cize ŭ Kasariya, se wa do'e ŭ-me a-doru Yeso ŭ Urusharima wa wukun un, wa aruk m-te ŭ Antakiya.

²³ Da-ŭ wa tumbte ukun cashi, se wa yune wa to ŭ dak-tu Garatiya-ne ŭ Firijiya-ne. Wa ogu dorru ut-bo ut-bo, ŭ swuru a-doru Yeso beet shiriktin-mu jab.

Aporos nong ut-but ŭ Afisa

²⁴ Da-ŭ Burus o tek-ŭ m-ha ŭ dak-tu Garatiya ŭ Firiya-ne, yakun campa haan dugu bo-ŭ Afisa. Wa-yahuda wa wu na foge Aporos. Netu bo-ŭ Arekzandariya wa. Wa nak ŭs-rem sok. Tumsu wa nak Rem-su u-Ru ur-zwar ne.

* 18:7 Yahuda-ne wa'ag dim-ur re <<A nomŭ u-Ru ut-huuk>> udu net wu dorŭ kose-ut Yahuda-ne sedi na nongu ur-pes da. Remŭ kob-du ur-pes, Yahuda-ne kabug un uka i za-yahuda-ne da.

²⁵ Eken a-dor-ne iis-tu wun u-me fun-yu Wa-ko-uyan. Tumsu wa kere nom-du us-rem u teku ut-net sok, tumsu wa ogu is-u ut-net ut-nip u mottu Yeso uka kumte. Sedi wa nak Yeso ko-uyan u-me Yeso da, wa nak di mot-tu ut-yubusse m-bu u nomu ut-net u wa nape dugu Yohanna Wa-ut-yubusse m-bu.

²⁶ Wa heese nom-du us-rem za u-gyer u-me Kur-u ut-Kose. Biskira u Akira hog rem-us ro, se e fog wun u-kit m-yasa. E sur m-warü wun ur-zwar ne uka fun-yu u-Ru otte yu wa yete net-ne fat-du za ur-ma.

²⁷ Da-u Aporos ooge ussa wa do'e u dak-u Akaya, a-doru Yeso segu wun. E pun u-ran m-ha udu a-dor-ne i o u Akaya e kab wun ut-kom ut-yur. Da-u wa haye ukun, ha-m ro shu'ut ur-sege sok udu a-dor-ne i ya jab-u nya-u u-Ru.

²⁸ Wa nong iya remu zu wa ruug Yahuda-ne u-tat ur-orop u tek-u ut-net, wa ogu waru un u tek-u nom-tu na pane me Rem-su u-Ru uzu Yeso wa o Kiristi.

19

Burus u bo-u Afisa

¹ Da-u Aporos ooge u Korintiya, Burus to u-me dak-u o wa te bo-u Afisa, kuna wa bitte eken a-doru Yeso ne.

² Se wa zu un, <<¿No kwung Yar-u u-Ru da- u no ya' jab?>>

Se e zu, <<O'o, it hok uzu Yar-u u-Ru oro da.>>

³ Tumsu wa zu, <<¿Yan go-du ut-yubusse tu m-bu to na nomu no?>>

E zu, <<Go-du tu Yohanna to.>>

⁴ Burus zu, <<Yohanna nong ut-yubusse m-bu nongu net-ne ut-yubusse m-bu, i byur-ne e yage yudu ba'as-ut e, wa ogu waru net-ne e ya jab-u wakun wu de haan u dim-u wa, wato Yeso.>>

⁵ Da-u un hoge iya, na nomu un ut-yubusse m-bu u tek-u dim-ur Wa-ko-uyan Yeso.

⁶ Da-u Burus doru un u-kom, Yar-u u-Ru heen u dom-u un, un hu nom-du us-rem u tokon rem-to u warru nom-tu Yar-u u-Ru kosu un.

⁷ Un teeg camp-a-ne uka op-u yur [12].

⁸ Se Burus to u-me Kur-u ut-Kose wa ogu warru rem-su u-Ru jab gan. Wa teeg us-pyaat us-tut ukun wa, wa ogu parru un u waru mottu Faruk-du u-Ru.

⁹ Sedi eken gugum kab-du rem-us se remu huk-mu ur-hi har e nomu eken a-dor-ne gom-u rim-o u tek-u ut-net. Remu iya Burus yage un, wa nok u a-dor-ne, wa o ut-kose ko munu u makaranta-u Tiranus.

¹⁰ Burus nong iya m-te us-hak us-yur, har net-tu ogu ur-shu'ut u Asiya e hog rem-su

Wa-ko-uyan Yeso, Yahuda-ne u i za-yahuda-ne da beet.

Yaagu Siba

¹¹ Ru-u yaag Burus m-shin mu nom-du nom-tu m-shin sok.

¹² Abite i otte us-gom haagun udu Burus da, eken nom-du kook us-hund ko ut-kus tu Burus tame, na de ut-kab na doru a-kob-du m-yar ne. Remu iya, net-tu otte kob-du m-yar e de kwum-du m-yar, tumsu i nom-us us-te ooge yadu ur-kob, e de ur-rwu remu nomu Burus nome.

¹³ Se eken Yahuda-ne a riig-tu ruutu nom-us us-te ne, e ut-sa e kab dim-ur Yeso e huutu rutu nom-us us-te. E zu, <<Um zu u dim-ur Wa-ko-uyan Yeso du Burus o but-ut wa, ruun!>>

¹⁴ Eken yaage oro ta'er, yaag-u Siba, wa-Yahuda, wu foge hi-ur wa yu-Yat-ya a-Toog.

¹⁵ Dekun ho-de e o tek ut-nom iya, nom-yu us-te gugum ur-rwu. Se nom-yu us-te shus ya zu un, <<Um nak Yeso, um nak Burus. ¿Sedi no wanne no oye?>>

¹⁶ Campa-yu otte nom-yu us-te tu mak wa he un ut-war. Wa zeg beb-ur un wa kemusse un ut-kus wa hon-su un, un ru dugu bu-u o m-som ut-so tumsu u-war m-ja m-hyu.

¹⁷ Net-tu ooge u Afisa beet, u Yahuda-ne u i za-yahuda-ne da hoge rem-su nom-u na nome, gyer-u ship e, tumsu un sekmusse dim-du Wa-ko-uyan Yeso.

¹⁸ U-tat u tek-u i ya jab e haan e o warru nom-ut yo-to tu e nome u tek-u ut-net.

¹⁹ Ut-net u-tat i nome u-gwat, e gargussun ran-ut un tu us-pan, e doos u-ra u tek ut-net ut-beet. Da-u e dore shik-u ran-tu us-pan tu e dose u-ra, shik teeg shik-u pama-u ut-ho ut-zongu ut-op u-so u-tan [50,000].

²⁰ Remu iya rem-su Wa-ko-uyan sur m-cwa kohene, se tum jab-su ut-net u-tat.

²¹ Da-u na nome nom-ut to ut-beet, Burus ogu ussa wa do'e u Urusharima, sedi wa dorog uzu wa ba m-ha u Gas-u dak-tu Maki-doniya u Akaya ne uro. Tumsu Burus zu, <<A um cwaye u Urusharima, me ut-fang m-te bo-u Roma.>>

²² Se wa tom net-ne yur u tek-u a-ur-sege ro ne, Timoti u Eratus ne m-ha u Maki-doniya, wa hen wa tumb cashi u dak-u Asiya.

Gwuz yunge u-me bo-u Afisa

²³ Da-u na nome iya, eken u tek-u net-tu Afisa, Yunus jab-su net-tu ya jab udu Yeso. E hok us-ryab sok remu zu a-dor zuug Yeso wa o fun-yu kwum-du fat-du za ur-ma.

²⁴ Yunus-du us-jab takkun udu yakun camp-a-ya wa-u u-zwa na zu wa Dimitiriyus. Wa muye pyu-m rek-mo u azurfa mu otte sha-mu pyu yat-o u Atemis.* Net-tu o pyu-m

* 19:24 Atemis ru-o sha-mu neta.

mō remu ē ye'et Atemis m-zeg. Dimitiriyus ŭ tōkon net-tō nē kwumug shik sok ŭ remu cerpa-u o.

²⁵ Wa fog ūn beēt, ūr-kot ŭ a go-dū sa-u o nē, wa zū, <<Nō net-nē, nō nak ūzū sa-u uno o it kumte shik sok.

²⁶ Nō hyang tumsu nō hōk, bō-ŭ Afisa o war-o da, dak-ŭ Asiya u-beēt, Burus uya parug ūt-net u-tāt sok. Wa byuug hi-ūt ūn ūzū ru-ŭ net nōmē kom-ūt wa, a ru-o da.

²⁷ Za hen ūt-nōm ŭ so-sē iya da. Ūn dē na-sū dim-dū cerpa-u in. A Burus ŭ rē shū ūt-nōm inya, ūt-wa ŭ net-tū yage nōmū Atemis ru-ŭ yat-o ūt-huuk. Tumsu na dē mōt-dū o ŭ sek-m wa nē, nōm-ŭ net-tū dak-ŭ Asiya u-beēt har dak-u uno o nōmē-dū ūt-huuk.>>

²⁸ Da-ŭ ē hogē inya, sē ē hog ūs-ryab sok, ē yuns ūs-cwar u-da u-gan ē zū, <<m-Sek ūdū Atemis ŭ Afisa-nē!>>

²⁹ Bō-ŭ rukuste, netū kusun m-ha ŭ be-dū ūr-mōrog, ūn o nak-dū Gayus ŭ Aristakus nē, i rwunē dugu dak-ŭ Makidoniya, ē oye hūub-tū ūr-nōkū Burus.

³⁰ Burus cwang wa cwa ūdū ūr-mōrog, sēdi a-dorū Yeso nē hoos wun m-ha.

³¹ Tokon nengen-tū dak-ŭ Asiya, i o hūub-ūt Burus kō ē, ē tom wakun ūdū rō m-hor m-hor ūzū a wa jar wa cwa ŭ be-dū ūr-mōrog da.

³² Net-nē beēt i morge nōm-ŭ zuste kowan, remu zū ūn nak ko yan-o wa ūn ūt-mōrog da. Eken jakus ūs-cwar ē o sēken rem-se, tumsu ēken hū warū sū ē.

³³ Yahuda-nē tok wakun u-shū wū ē foge Arekzandariya, wa jakus kom-ūt wa ūr-remu net-tū ho-ūt ūs-ram. Wa ūt-sa wa warū ūn ūzū yuns-dū jab kumge ūdū Yahuda-nē da.

³⁴ Da-ŭ napē ūzū wun wa-yahuda wa ūn yuns cwar-ūs ūn ūda u-gan ūn zū. <<M-Sek ūdū Atemis wū Afisa!>> Ūn teeg ūs-kwam ūs-yur ŭ nōm-dū u-nōm u-gan.

³⁵ Da-ŭ wa-ūs-gen yū bō-u o wa ŭ ūn ŭ hō-dū ūs-ram, sē wa zū, <<Nō net-tū Afisa, kowan nak ūzū bō-ŭ Afisa o ŭ gwat-dū pyū-ŭ yat-o ŭ Atemis, tumsu wū sha-m wa hēne dugu dōm u-ru.

³⁶ Ba shū'ute ka ūt-nōm zaar na sē nōm-ūt tō da, kumge nō rest jab, a nō nōm ko-uyan ŭ tēk-ŭ m-hor da.

³⁷ Nō hattun net-ūt tun-tō ŭ anē, remu zū ē nōng nōm-ūt yō-o da. E nōng u-hiw ū-mē pyū-ŭ yat-o ŭ Atemis. Tumsu ē pyapuk ru-ŭ in da.

³⁸ Sēdi abite Dimitiriyus ŭ i o ūr-kot ŭ wane otte okon nōm-o ŭ ekse ē ŭ wakun nē, kur-ŭ kwup-dū ūs-rem ŭ ya ūr-huk, tumsu a-kwup-dū ūs-rem oro, sē ē hūut ūs-rem.

³⁹ Tumsu abite okon oro ŭ nō ūt-sa nō shit, sē na mang ko-uyan ū-mē ūr-mōrog.

⁴⁰ Ūt-nip, ūm o m-hyan ūzū in o tēk-ŭ a swadu ūr-kōb nē, ba shū'ute ūzū in za keru

warū okon nōm-o ŭ hatun uno gwuz-o ŭ ya-o da. A faruk-ŭ Roma ŭ shite ūzū gwuz-ŭ yan-o na otte, in zatte nōm-ŭ ūt-zū da.>>

⁴¹ Da-ŭ wa tase ūs-rem inya sē wa zū ŭ net-tū aruk.

20

Burus muug ŭ dak-tū Makidoniya ŭ Giris

¹ Da-ŭ gwuz habe, Burus tom fagun a-dor Yeso. Wa ye' ē shiriktin-mū jab. Sē wa aruk, wa dō'ē ŭ dak-ŭ Makidoniya.

² Da-ŭ wa nurse be-ūt tō ūt-beet, wa ye' ē shiriktin-mū jab sok, sē wa tē ŭ dak-ŭ Giris.

³ Kuna wa shū'ute m-te ūs-pyaat ūs-tūt. Wa ogu tek-ŭ zong-sū cwadu u-hat wa dōtē ŭ dak-ŭ Suriya. E wa hog ūzū ēken Yahuda-nē zongte nōmū wun nōm-ūt yō-tō. Remu iya wa hyen wa dor u-dak m-mū, sē wa aruk wa dor ū-mē Makidoniya.

⁴ Net-ūt tun-tō tō shū'ē wun, Sufata wa' ŭ Farus dugu Biriya, ūr-kot ŭ Aristakus nē ŭ Sandunkus (net-tū Tasaronika), ŭ Gayus (dugu Darbe), ŭ Timoti, ŭ Tikikus nē, ŭ Tarofimus (net-tū Asiya).

⁵ E ba'ag it m-aruk, ē estū it ŭ Toruwa.

⁶ Da-ŭ na tase Mōrog-dū ūr-Beredi dū za m-Yis, It hen it yunē dugu bō-ŭ Firibi ū-mē u-hat. Da-ŭ roog-mū ūt-tan arke it tē Toruwa it bit net-ūt tō i arkun kada it nokon ūkun. Sē it shū'ut ŭ Toruwa m-roog ūt-ta'er.

Burus ū-mē bō-ŭ Toruwa

⁷ Ū hō-dū ūr-takun dū roog-mū ūt-ta'er it mōrog remu it Mot ūr-Beredi it bakuste ŭ mar-m Wa-ko-uyan. Sē Burus hū nōmū net-nē ūt-him ŭ tēk-ŭ m-gyup, remu zū wa o zong-sū ūr-aruk ūr-is gas.

⁸ It mōrogte ŭ kur-ŭ dōm. Kuna hitirra-sū otte u-tāt ūr-dō.

⁹ Da-ŭ Burus ooge ūs-rem, ēken zwar-ē o shū'ut ŭ dōm pyam-yū u-kur na zū wa Yutikus, roog-mū kos wa. Da-ŭ Burus ooge ūs-rem za ūr-ma, roog-mū kost Yutikus har wa hēen dugu u-kur ŭ dōm-u o, na kūb wa ūr-u.

¹⁰ Sē Burus ciz u-dak wa kūb wun. Wa zū, <<Ana naas jab da, wa o ūr-fat!>>

¹¹ Sē Burus mu ŭ dōm kur-ŭ dōm, wa Mot ūt-Beredi, it re. Wa re shū ŭ nōmū ūn ūs-rem har is gus da-u o wa aruk.

¹² Sē ūn nok i-zwar nē ūr-fat nē, ūn nom ūr-sō sok.

Burus yunge dugu Toruwa m-ha ŭ bō-ŭ Miretus

¹³ Burus arukte m-ha bō-ŭ Asus ŭ fun-yū u-dak, kuna wa zongte ūzū it bit wun. It hen it dor u-hat.

¹⁴ Da-ŭ wa bite it ŭ Asus, it kūb wun u-hat it haan ŭ bō-ŭ Mitirin.

¹⁵ Tumsu dugu kun it re shu m-ha ne u-me u-hat. Is o m-gas it te u Gas-u Kiyos.* Tumsu da is gas e it u ya Gas-u Samos.† Da tase it aruk m-ha u bo-u Miretus.

¹⁶ Burus ugu zuug wa za ur-cuz u bo-u Afisa da, remu gyer-u naasu u-da u dak-u Asiya. Wa ugu m-hor, wa cwang uzu a-za nome wa te Urusharima kanda ho-du Morog-du Fentikos.

Burus morogte u nengen-tu morog-du a-doru bo-u Afisa-ne

¹⁷ Da-u hat-yu te bo-u Miretus Burus tom na fagnu wa nengen-tu a-doru Yeso tu bo-u Afisa wa nom us-rem u e ne.

¹⁸ Da-u e haane udu ro se wa zu un, <<No hi-du war-no, no nak ko yan go-du ur-yu de um nome tun dugu da-u um cwane u dak-u Asiya.

¹⁹ No nak uka um dorte Wa-ko-uyan Yeso u yadu m-zeg ne, tumsu um nom us-kan u remu ut-net. Tumsu no nak uzu um swaag ur-kob sok, remu Yahuda-ne i za dor da cwang e honsu me.

²⁰ Tumsu um yakke za waru no okon u de segu no da, um waru no rem-su u-Ru tumsu um is-u no u tek-u ur-ban tumsu u me ut-bu ne.

²¹ Um nongu Yahuda-ne u i za-yahuda-ne da ut-but u mottu ut-byurun udu u-Ru e yage ut-ba'as, tumsu e ya' jab udu Wa-ko-uyan Yeso.

²² <<Yar-u u-Ru kosku me uzu um do'e u Urusharima, sedi um nak nom-u de kwum-du me ukun da.

²³ Ko ba shu'ute uzu Yar-u u-Ru ugu waru me ko bo-u he na do'e tagu me u kur-u m-tok, tumsu swadu ur-kob o estu me ukun.

²⁴ Sedi me, um mutte fat-ur ri okon nom-o da, abite me keru tasu nom-u Wa-ko-uyan Yeso wa me ut-nom. Wa dak me um nom donse-du Rem-su m-Remer uzu Ru-o Wa-u-ukur tumsu u nya-u u-Ru ne.

²⁵ <<Um nongu no ut-but uka Ru-u otte ussa wa dor-ut jab-su ut-net. Sedi um nak u ya-o o m-vaste uzu no or-ut ri ne a-dor dote hyan-du me da tumsu.

²⁶ Um ut-sa no nap uzu, wu hoge but-ut ri, tumsu wa mur za kab Yeso ba'as-ut ri to da.

²⁷ Um zuug iya remu zu um wargu no nom-u Ru-u ut-sa u-beet.

²⁸ Gwatun hi-ut no ur-zwar ne, u net-tu Yar-u u-Ru ya'u no ut-gwat ne. Reen shu u gwat-du a-doru Yeso i Ru-u kwumne u hi-ur wa tumsu u hyu-mu Wa'-u wa ne.

²⁹ Um nak da-u um arke, net-tu nome kose-tu us-bi de haan. E ut-sa e horusse bandu a-dor uka o-yu u-dak nomte bandu ca.

³⁰ Ko tek-u me no, eken do'e ur-yune e nom rem-su us-bi remu zu e naktun ut-net u haan udu e.

³¹ Remu iya, shu'utun us-zong ne, tas wakun u tek-u me no wa yage yadu jab udu Wa-ko-uyan Yeso, baksun u da-o uzu u-ho m-gyup ne uzu um nong us-hak us-tut um nongu no ut-him m-is ne u is-u ri tas no kab tokon kose-to da.

³² <<U da-o hen um yakku no u kom-tu u-Ru tumsu u rem-su nya-u wa u nom ur-kot u no ne, no ut-shu'ut ur-beb ne tumsu o ya' no ur-og ur-kot u i o net-tu u-Ru ne.

³³ Um za cwan-tu shik ko cwu-ut wakun da.

³⁴ No hi-du war-no, no nak uzu um nong pama-u hi-du war ri, remu um hotu hi-du war ri m-e u i o ur-kot u me ne.

³⁵ U tek-u tun-to ut-beet tu um nome, Um nong to remu um kos-tu no uzu a in o ut-nom iya, inu keru segu kushin kushin ne. Tumsu in baksun u rem-su Wa-ko-uyan Yeso ne su zuye, <In nom ur-so a net-tu nya in nomu in ut-sa, sedi ut-zeg m-nom ur-so a in nya ut-net nomu e ut-sa.> >>

³⁶ Da-u Burus tase ut-war inya, se wa ut-jwun wa nom us-toog u un ne beet.

³⁷ Se un beet un hu us-kan, un ham-ut Burus un hu pa-tu wun.

³⁸ Un naas jab sok remu rem-su wa nome uzu un zammu hyan-du wun da tumsu, se un shu'u wun m-ha udu u-hat.

21

Nok-ur Burus m-ha u Urusharima

¹ Da-u it zu nengen-tu Afisa se ur-ho, se it to u-me u-hat m-ha u bo-u Kos,* u be-du hat-su eeste m-gyup. Da-u is gas e it aruk m-ha u gi-yu Rods tumsu u be-du hat-su eeste. Tumsu dugu kun it aruk m-ha u bo-u Fatara.

² Da-u it kume hat-yu ha-mu dak-u Finikiya, it to m-ha ukun.

³ Da-u it hyanne dak-u Sayifurus,† it hut it tok o u kom ur-beer it, it aruk m-ha u dak-u Suriya. Se it ciz u bo-u Taya remu zu kuna hat-yu dote cust-u ut-cwu.

⁴ Da-u it te be-du a-dor-ne otte, it shu'ut ukun har m-roog ut-ta'er. Yar-u u-Ru wargu a-doru Yeso uzu net-to ya Burus ur-kob a wa do'e u Urusharima. Remu iya hen un zu a wa do'e da.

⁵ A da-u ur-yune it nome, it yune it hu m-ha. A-dor-ne beet i o ukun neta-ne u yaag-u un ne, e shu'u it m-ha dim-u u-bo, se it he ut-jwun ukun u kit m-bu it nom us-toog.

⁶ It kowan zu oru wa se wa'aste. Se it to u-me u-hat, se a-dor-ne i o ukun kowan aruk m-mu bu-u wa.

* 20:15 Kiyos dak-u o m-gan m-sa.

† 20:15 Samos dak-u o m-gan m-sa.

* 21:1 Kos dak-u o m-gan m-sa.

† 21:3

Sayifurus dak-o u o m-gan m-sa.

⁷ Da-u it teye bō-u Taya it eeste u akun da se da it tene bō-u Toremayis It vukus or-ut it ne, it ees ukun u gyup-m mo udu e.

⁸ Da-u is gase it aruk m-pas u bō-u Kasariya, it to u bu-u Firibus wa-warru Rem-su m-Remer. Wa o tek-u net-ne ta'er i na dage remu e nom-tu u-pama u a-dor-ne u Urusharima, it ciz udu ro.

⁹ Wa otte ya-ut-gwup nas i nome ut-gu da, e beet kowan wur nomu Yar-u u-Ru zu wa war.

¹⁰ Da-u it nomu ut-ho ukun cashi, se wakun wa-warru rem-su u-Ru haan dugu gas-u Yahudiya na zu wa Agabus.

¹¹ Da-u Agabus haane udu it, se wa kub hap-u Burus. Agabus gug hi-ur wa, kom-ut wa us-na ne se wa zu, <<Nom-u Yar-u u-Ru zuyē ya, <Iya o Yahuda-ne i Urusharima dote guksu wu otte hap-u inya, tumu e yasū wa udu i za-yahuda-ne da.>>

¹² Da-u it hoge iya it u net-tu o kun ne ut-beet, it kon Burus a wa do'e u Urusharima da.

¹³ Se Burus zu, <<Remu yan-o no otte ut-nom inya? Re no otte us-kan u na-su me jab? Um zongte u net-tu gug-ut me tumu e ho me u Urusharima remu zu um o nomu Wa-ko-uyan Yeso ut-huuk.>>

¹⁴ Ba it kere parru wun da, se it ho us-ram it zu, <<Yage Ru-u nom nom-u cite wa.>>

¹⁵ Da tase, it zong it do'e u Urusharima.

¹⁶ Eken a-dor-ne dugu Kasariya e shu'u it, e huut it udu Manason wu it de ur-cuz udu wa, netu bō-u Sayifurus wa, wa o tek-u a-dor-ne i ur-takun.

Burus teeg Urusharima

¹⁷ Da-u it teene Urusharima, or-ut it ne gu it ut-kom ut-yur.

¹⁸ Da-u is gase Burus do'e u it ne udu Yakubu, nengen-tu a-doru Yeso ut-beet hen e o ukun.

¹⁹ Da-u Burus vuk-se un, se wa waru un ut-nom u-tat tu Ru-u nome u-me net-tu i za-yahuda-ne da dugu ank-m wa.

²⁰ Da-u e hoge iya, se e nomu u-Ru ut-vam, e zu Burus, <<Bo hyang ut-net ut-zongu u-tat e yaag jab-u tek-u me Yahuda-ne, tumu un beet hen a shub-du dorru ut-bor tu Mosa ya it.

²¹ Na wargu Yahuda-ne a-dor, uzu bo o iis-u Yahuda-ne beet i o tek-u i za-yahuda-ne da, e yage dorru kose-ut wa-warru rem-su u-Ru Mosa, tumu bo zu a un nomu yaag-u un ur-pes da, ko e nom uka in nomte ur-ma'in da.

²² Zan-o in do'e ut-nom? Za u-sakna un do'e ut-hog uzu haagun.

²³ Remu iya se bo nom nom-u it waru bo. It otte net-ne nas u tek-u me it i nome estedu us-rem ur-beb ne udu u-Ru remu okon nom-u.

²⁴ Kabun net-ut tunto, tumu jaasun hi-ut no ur-kot u un ne uka bor-ut zutte, tumu no top nom-u e haatun udu toog, ko e ut-nom u-or. Ko kowan ut-nap uzu nom-u na o ut-war u un ne a nip-to da, tumu e ut-nap uzu no hi-ur no, no o yu-du dorru ut-bor.

²⁵ U mottu i za-yahuda-ne da i ya jab, It ut-nengen u Urusharima, it nong us-rem u mottu bor-tu e do'e ut-dor, tumu it pangu un u-ran, it waru un uka it cinte us-rem. It panug uzu a un tu ap-mu na pane m-gir da, ko e tu hyu-mu u-bisa da, tumu a un tu ap-mu bisa-u na myugre ur-gekes da. Tumu it wargu un uzu a un nom m-o da.>>

²⁶ Da-u is gase, Burus kub net-ut to wa aruk unu e ne remu e nom-ut nomu Mosa waru un u mottu jaasu u-war u remu ut-huuk. Sin-se o estedu us-rem su un nome u-Ru ur-takun. Se wa to u me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan remu wa nom-ut donse-du ho-du u-zoru un, wato ho-du un de ho-du ut-bisa tu toog u remu kowan u tekū me un.

Na maaste Burus u me kur-u ut-kose

²⁷ Da-u ho-tu ut-ta'er ha m-ta, eken Yahuda-ne dugu Asiya e hyen Burus u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan. Se e yunse gwuz u-me morog-du ut-net. E maas wun.

²⁸ E ogu ut-jar uzu, <<No net-tu Isra-ne nomun ur-sege! Netu wa ya', wu o ut-riig kohene wa o pepru net-ut in, wa hosu net-ne dorru bor-ut in. Tumu wa o warru rem-su m-zan mottu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan uno ne. Wa naaste be-du u-hen cwatun net-tu za-Yahuda-ne u-me Bu-u us-Toog.>>

²⁹ (E zuug iya remu zu e hyang Burus e Tarofimus, netu Afisa u-me u-bo, kabug uzu wa oog ur-kot u wun ne u-me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan.)

³⁰ Bō-u rukus, net-tu yunne m-som e maas Burus. E ruut wun u me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, za rem na tage ut-is.

³¹ E o ut-sa e ho wun, se rem-su se haan udu yu-Yat-ya a-m-gag uzu Urusharima u-beet o tek-u gwuz sok.

³² Za rem se a-m-gag ne, u a-m-gag ne i-yate i Roma, e do'e ukun za naas u-da. Da net-tu hyane a-m-gag i-yate se e yage gap-du Burus.

³³ Se yu-Yat-ya haan wa maas Burus, wa wu na gug wun u ho-su kwam-us yur. Da-u o yu-shu a-m-gag shitu wun uzu, <<Zana bo oye? Tumu zan-o bo nome?>>

³⁴ Morog-du ut-net o hen u pama-u gwuz unwa war su unwa war su wa. Remu tat-u gwuz, yu yat-ya gwa'ag hi-du rem-us se da. Se wa zu na huut Burus u bu-u a-m-gag.

³⁵ Da-u Burus tene be-du ut-jang se gwuz mang ur-yune, se da a-m-gag haane e kub wun u hi-du war un.

³⁶ Mōrog-du ŭt-net dor dim-ŭ pama ŭt-jar ŭzū, <<Na hō wun! Na hō wun!>>

³⁷ Na ō mōttū ŭr-cwa ŭ Burus ne ŭ-me bu-ŭ karma-ne se wa zū yū yat-ya karma-ne, <<Źko bō ŭt-ees ūm nōm ūs-rem ŭ bō ne?>>

Se yū yat-ya karma-ne zū wun, <<Źbō nak ŭt-Girik rem-ŭr it?

³⁸ Źbō wa net-ŭ Masar wū hatun wa yunus-du jab-sū ŭt-net ŭ da-ŭ dim har wa kūb net-ne ŭt-zōngū ŭt-nas a hō-du net-ne ŭ-me ŭr-dog da?>>

³⁹ Se Burus zū wun, <<A'o, me net-ŭ Yahudiya wa'. Tumsū net-ŭ bō-ŭ yat-ō ō, wa Tarsus ŭ dak-ŭ Kirikiya. Remū iya ūm ūs-kōn yagū me ūm nōmū net-ŭt tun-to ūs-rem.>>

⁴⁰ Se wa yagū wun. Burus ees ŭ be-du na jange, wa jakus ū-kom ŭ mōrog-du ŭt-net ē hō ūs-ram. Se ē hō ūs-ram tek, se wa nōmū ūn ūs-rem ŭ rem-du ŭt-lbraniya.

22

¹ Burus zū, <<Ōr-ŭt ri, ŭt-nengen ne, eren nōmū ūm de warū ū ū da-ō, ūm ŭt-sa ūm shasū i ō ketū me ūs-rem.>>

² Da-ŭ ūn hoge ū nong ūs-rem ŭ rem-du ŭt-lbraniya, se ūn hō ūs-ram.

Se wa zū:

³ Me netū Yahudiya wa, na mak-ŭt me ū Tarsus, ū dak-ŭ Kirikiya, sedi anē a ūm nente. ūm nong ū-makaranta ū makaranta-ŭ Gamariyer, wūna is-ŭ me ko-uyan ū mōttū bōr-tū i matē ūso-ŭt in. ūm otte cwan-tū dōrrū ū-Rū ūka kowan ū tek-ŭ me nō otte ŭt-nōm.

⁴ De wute ūm yaag net-ne i ya jab ŭr-kōb ū da-ŭ dim-ŭ fun-ŭ ya yū net-tū fōge fun-yū kose-ŭt Yeso. ūm hoog ūn, ūm wū na gug ŭt-net campa-ne ū neta-ne beet, ūm wū ūn ū kur-ŭ m-tōk.

⁵ Wa-Toog yū-Yat-ya ū i shū ŭt-net ne beet ē nak tumsū ē kere ŭt-war ūka nomte. Dugu-du ūn de ūm kūbte ŭt-ran m-ha ūdū ōr-ŭt it ne Yahuda-ne ū-me Dimaku. ūm dege ūkūn ūm maaste a-dorū fun-ŭ ya, ūm hatun ūn ū Urusharima remū na yū'ŭt ūn ūr-kōb.

⁶ <<Ūm ō tek-ŭ ŭr-nok, ūm haag m-te Dimaku, ŭr-hō ū tek se m-zūn dugu dōm ū-rū mō gurus me.

⁷ Se ūm he'e ū-dak, ūm hog yakun cwar-ya yū ō zū me, <Shawuru, Shawuru, Źremū yan-ō bō otte yadū me ŭr-kōb?>

⁸ <<Ūm shus ūzū, <ŹWana bō oye, yū-Yat-ya?>

<<Se wa zū me, <Me wa Yeso wū Nazara wū bō ō yadū ŭr-kōb.>

⁹ Net-tū ō ŭr-kot ū me ne, ē hyang m-zūn, sedi ē hōk cwar-yū ō ūs-rem ū me ne da.

¹⁰ <<Se ūm shit, ūm zū, <ŹWa-ko-uyan, yan-ō ūm de ŭt-nōm?>

<<Se wa zū, <Yūne bō cwa ū Dimaku, kūna na dōte warū bō nōm-ŭ bō de ŭt-nōm.>

¹¹ Remū myak-du zūnūm-mō is-ŭ ri poos, se i it ū ē ne oye ē nūk me m-cwa ū Dimaku.

¹² <<Kūna yakun campa-ya wū na zuyē Hananiya haan ūdū ri. Wa dōrū ū-Rū wa sok, tumsū wa dor bōr-ŭt in Yahuda-ne. Yahuda-ne beet i ō ŭr-yū ū Dimaku ē wūr nōm-ŭt tū wa nōme.

¹³ Wa haan wa zū me, <Ōrū ri Shawuru, bō kerū kwūm-du m-hyan.> Za rem is-ŭ ri upus, ūm hyen wun.

¹⁴ <<Se wa zū, <Rū-ŭ matē ūso-ŭt ūso-ŭt in, wa ŭt-sa bō nap nōm-ŭ wa ŭt-sa, bō hyan Wa Jab-ŭ Sō-ō ūnō, tumsū bō hog rem-ŭs ro.

¹⁵ Bō de shū'ŭtū wa-warrū rem-ŭs ro ūdū ŭt-net ŭt-beet remū nōm-ŭ bō hyane tumsū bō hog.

¹⁶ Źŭ da-ō yan-ō bō ō ŭt-este? Yūne, yage ūm nōmū bō ŭt-yūbusse m-bu, ūm nōm ūs-toog ūdū Wa-ko-uyan Yeso, kōn ū-Rū wa nōmū bō hō-du ba'as-ŭt rō.>

¹⁷ <<Da-ŭ ūm mūne ū Urusharima, ūm ogū ūs-toog ū-me Bu-ŭ ūs-toog, ūm nom m-hyan.

¹⁸ Ū tek-ŭ hyanu-m mō hen, ūm hyang Yeso. Wa zū me, <Nenge bō yūne bō yage Urusharima m-hōr m-hōr, remū zū ūn za ŭt-ees ū nōm-ŭ bō ware ē ū me.>

¹⁹ <<Se ūm zū, <Wa-ko-uyan ko ūn, ūn nak ūzū ūm haag ū ko-uyan Kur-ŭ ŭt-Kōse ō ūm gak i ya jab-ŭ bō ne, tumsū ūm gapurte ūn.

²⁰ Tumsū da-ŭ na hōye Istifanus wa-warrū rem-ŭs ro, me hi-du war ri ūm yaag ŭr-beb ū nōmū na nōme ū-beet, har ūm ō e'-du cwū-tū i hō wun ne.>

²¹ <<Se Wa-ko-uyan zū me, <Yūne bō nōk, me tomū bō m-ra ūdū i za-yahuda-ne da.>>

Burus net-ŭ dak-ŭ Roma

²² Ban-du ŭt-net ē ō errū Burus se da-ŭ wa zū Rū-ŭ tomog wa ūdū i za-yahuda-ne da. Se ē nom ŭt-jar ē zū, <<Na hō wun! Wa kamug na yagū wa ŭr-fat da!>> E zūug iya remū zū ē kabug ūzū Rū-ŭ za gūw-du wakun da se Yahuda-ne.

²³ Se ūn hū pama ŭt-jar, ūn hū gwūn-du kus-tū ŭt-hōgbū ūn, tumsū ūn hū as-du m-hyurug m-mya ū kōse ūzū ūn hōk ūs-ryab sok.

²⁴ Remū iya se yū-shū a-m-gag ne zū na huūt wūn ū bu-ŭ a-m-gag ne. Na zwūtūr wūn ūs-ryap remū ūn kum-ŭt nap-mū nōm-ŭ wute net-tū nōm-tū wūn ŭt-jar.

²⁵ Da-ŭ ūn gugse wūn remū ē nōm-tū wūn ūs-ryap, se Burus zū yū-shū a-m-gag yū Roma wū ō ees ū dapus wūn, <<Gwatun nōm-ŭ ūnō ŭr-zwar ne, nō dō'e pas-du nōm-ŭ bōr-tū zuyē a nō zwūtūr me net-ŭ bō-ŭ

Roma, wuna na bite ü tokon ba'as-to üdu wa da.>>

²⁶ Da-ü yu-shü karma-ne hoge iya, se wa do'e üdu yu-Yat-ya wa zu, <<¿Yan-o bö üt-sa üt-nom? Net unwa wa Roma wa, um kabug üzü bö üt-wa it nomu wun us-ryap da.>>

²⁷ Da-u o yu-Yat-ya haane wa zu Burus, <<Waru me üt-nip, ¿bö netu Roma wa?>>

Se Burus zu, <<Ü.>>

²⁸ Se yu-Yat-ya a-m-gag ne zu, <<Me, se da um tope shik u-tát kanda um shü'ute wa Roma.>>

Burus zu, <<Sedi me net-ü Roma na ma-tu me.>>

²⁹ Da-ü karma o mottu heese zwutru Burus tumsu e shit wun nom-ü wa nome. Da-ü e hoge nomu Burus ware, e yagu wun za rem. Ko yu-Yat-ya ü hi-ur wa, wa nak üzü Burus netu Roma wa, se wa hog u-gyer remu wa wa'ag karma-ne gug kom-üt Burus.

Na haatun Burus ü kenü Morog-du üt-Nengen

³⁰ Da-ü is gase yu-Yat-ya a-m-gag üt-sa wa nap ko yan-o wute Yahuda-ne maaste Burus. Se wa zu karma-ne e ustun Burus. Wa zu a-toog i-yate ü morog-du üt-net e kargun. Se wa haatun Burus ü shü üt-net.

23

¹ Burus saku Morog-du üt-Nengen is, se wa zu, <<Or-üt ri, yu-ur ri dü um nome ü tek-ü yadu Ru-ü in m-zeg, tumsu um nak okon nom-o um nome ü um nape üzü o zaru so-o da.>>

² Da-ü Hananiya yu-Yat-ya a-Toog-ne hoge nomu Burus ware, se wu i o ees ü dapus Burus e gap wa u-nu.

³ Burus zu un, <<Ru-ü de ya bö ur-kob bö wa ha-mü ur-no! Bö shü'ute ukun bö o kwupu me us-rem sü u-bor, tumsu bö ya ü gap-dü me, nom-ü bor-tu hose.>>

⁴ I o ees ukun e zu Burus, <<¿Bö yu-Yat-ya a-Toog u-Rü wa bö de üt-pyap?>>

⁵ Burus shus wa zu, <<Or-üt ri ne, um nak ko yu-shü a-toog-ne ya da. Na panug üzü a-bö pyap yu-shü üt-net da.>>

⁶ Da-ü Burus nape üzü net-tu o ukun eken Saduki-ne e tumsu ü eken Farisa-ne, se wa yuns u-cwar wa zu, <<Or-üt ri, me wa u Farisa wa um oye yadu Farisa-ne. No o kwupu me us-rem remu zu um wa'ag jab-ü yune-dü marimari-ne.>>

⁷ Da-ü u ware iya, se nan-i yune ü tek-ü Saduki-ne e Farisa-ne, har morog-du üt-net mot u-yur.

⁸ Remu zu Saduki-ne zuug yune-dü marimari-ne zarra, tumsu a-tom u-Rü zarra ko üt-yar da sedi Farisa-ne yaag jab-ü nom-üt to üt-beet.

⁹ Se gwuz yune ukun, eken ü tek-ü a-kose-tu bor-üt Farisa-ne yune ur-ees e nong inan sok, üzü, <<It, it hyang nom-üt yo-to tü net uno nome da. Jiya okon yar-o nomu wun us-rem ko wa-tom u-Rü.>>

¹⁰ Gwuz nom u-tát, se yu-Yat-ya a-m-gag ne hog u-gyer tasu na nom Burus üt-kik üt-kik. Se wa zu a-m-gag ne e okon Burus ur-beb, e huut wa ü bu-ü a-m-gag ne.

¹¹ Da-ü gyup-mu nome, Burus nom m-hyan se wa hyen Wa-ko-uyan Yeso haan ü kit-ü Burus wa zu, <<Nom beb-dü jab, üka bö nomte but-üt ri ü Urusharima, iya hen bö dote but-üt ri ü Roma.>>

Na zongte ho-du Burus

¹² Da-ü is gase, Yahuda-ne zongte e hoot Burus. E eeste us-rem üzü e za u-re ko e u-swa okon da se e hoog Burus.

¹³ Net-tu zonge nom-ü yo-o uno e zek net-ne üt-shik üt-yur.

¹⁴ Se e do'e üdu i-Yate a-Toog ü i shü üt-nengen ne. E zu, <<It nong tond-us yatse üzü it za re-du okon da se it hoog Burus.

¹⁵ Remu iya no Morog-du üt-Nengen ü tü-shü üt-net ne zuun yu-Yat-ya karma-ne i Roma no kon wa na haatun no wun. Waru yu-Yat-ya karma-ne üzü no üt-sa no sur m-gwat rem-us ro ur-zwar ne, it hen it zongte ho-du wun kanda wa teen.>>

¹⁶ Da-ü wa-ü huno-u Burus neta hoge nomu un zonge üt-nom, se wa to ü bu-ü a-m-gag ne wa waru Burus.

¹⁷ Burus hen wa fog wakun ü tek-ü tü-shü karma-ne i Roma. Wa zu, <<Huut zwaru unwa üdu yu-Yat-ya karma-ne, wa otte nom-ü wa de waru wa.>>

¹⁸ Yu-shü karma-yu Roma kub i-zwar wa huut wun üdu yu-Yat-ya karma-ne.

Yu-shü karma-ne i Roma zu, <<Burus wa-m-tok, wa kone um haatun zwaru unwa üdu ró, remu zu wa otte nom-ü wa de waru bö.>>

¹⁹ Yu yat-ya ship kom-ü i-zwar, wa nuk wun ü-kit, wa shit wun wa u-gan, <<¿Yan-o bö de waru me?>>

²⁰ Wa zwar zu, <<Tu-shü Yahuda-ne zongte e kon bö, bö huut Burus üdu Morog-du üt-Nengen u-sot. Ün de üt-zü ün üt-sa ün sur m-gwat rem-us wa ur-zwar ne.

²¹ Sedi a-bö ees da, remu un zek net-ne üt-shik üt-yur, tumsu ün üt-sa ün ho wun, ün nong us-tond üzü ün za u-re ko swa-ü okon da se ün hoog wun. Ü da-o hen ün taaste üt-zong, bö wa ün o üt-este.>>

²² Se yu-Yat-ya nuk wun üt-to wa zu, <<A-bö waru wakun üzü bö wargu me rem-us sin-se da.>> Se wa zu wa, wa mu.

Na tok Burus üdu

Wa u-dak Ferik

²³ Da-u o yu-Yat-ya karma-ne fog tü-shü karma-ne i Roma yur wa zu, <<Zongon

remŭ zŭ nŭ dŭ ha-mŭ Kasariya ŭ ya-o kwam-su ŭs-jwuur su m-gyup, ur-kot ŭ karma-ne ŭt-kŏk ŭt-yur, ŭ karma-ne ŭt-shik ŭt-tŭt ŭ op a sak-dŭ jwak, tŭmsu ŭ a-m-gag ne ŭt-kŏk ŭt-yur a m-dum ne ŭs-sap.

²⁴ Nokŏn nŭ kwumŭn jwaak i Burus dŏtŭ Ƴr-da. Sŭ nŭ huŭt wŭn udu Wa-u-dak Ferik m-yar.>>

²⁵ Yŭ-Yat-ya a-m-gag ne pŭn u-ran:

²⁶ Dugu-du Kawudikiya Risiyas, m-ha udu Wa-u-dak Ferik.

Ŭm o ŭs-vuk.

²⁷ Yahuda-ne ogy maaste campa-u inya, e ŭt-sa ho-du wa, se ŭm nom m-hŏr ŭ a-m-gagu ri rwumŭn wŭn, remŭ zŭ m-hyan ŭzŭ ŭ o dugu Roma.

²⁸ Ba shu'ute ŭzŭ ŭm ŭt-sa ŭm nap nom-ŭ wa nome ŭ ŭn oŭte rem-ŭs rŏ, se ŭm huŭt wŭn ŭ be-du Morog-du ŭt-Nengen.

²⁹ Tŭmsu ŭm hŏk ŭn ŭs-rem ŭzŭ ŭ o pas-du bŏr-ŭt ŭn, sedŭ nom-ŭ na zŭ wa nomog korge na gag wa ko na ho wa da.

³⁰ Da-ŭ wakun waru me nom-ŭ ŭn zonge nomŭ campa-u inya, dŭ wute za rem ŭm tokton wa udu rŏ. Ŭm zŭug i hatun rem-ŭs ro e warru bŏ nom-ŭ wa nome.

³¹ Remŭ iya o Karma-ne kubte Burus ŭka na wartu e, ŭn huŭt wŭn ŭ bŏ-ŭ Antifatis m-gyup.

³² Da-ŭ is gase, Karma-ne a da-du jwake aruk ŭ Burus ne m-ha Kasariya. Sedŭ Karma-ne i o ha-mŭ ŭs-na ŭ a ŭs-sap ne nok m-mŭ ŭ bu-ŭ Karma-ne.

³³ Da a-m-gag a dadu jwak teye Kasariya, se e yasŭ Wa-u-dak u-ran tŭmsu e yagu Burus ŭ kom-ut ro.

³⁴ Da-ŭ wa u-dak karunte nom-ŭ na panne, se wa shit Burus dugu gur-ŭ he wa oone. Da-ŭ wa hoge ŭzŭ dugu Kirikiya o,

³⁵ se wa zŭ, <<Me hogu rem-ŭs rŏ, da-ŭ i hutu rem-ŭs ro haane.>> Se Wa-u-dak zŭ karma-ne dŏ'e e' wŭn ŭ-me bu-ŭ Here Faruk.

24

Yahuda-ne huŭte rem-ŭs Burus udu Wa-u-dak

¹ Da-ŭ roog-mŭ ŭt-tan arke, se yŭ-Yat-ya a-toog Hananiya, yage Urusharima m-ha ŭ Kasariya ŭ tokŏn nengen-tŭ Yahuda-ne ŭ wa nap-mŭ ŭt-bŏr wŭ na zŭye Taturus. Kŭna war-tŭ Wa-u-dak nom-tŭ Burus nome tŭ za so-to da.

² Wa-u-dak zŭ na cwatun Burus, se Taturus heŭse ke-tŭ Burus ŭs-rem udu Wa-u-dak. Wa zŭ, <<Wa-u-dak, hak-su bŏ ooge Ƴr-faruk udu it, it nong shu'ut-du m-yar, remŭ zŭ ver-su nom-tŭ re-ŭ shu ŭ bŏ hatun, wa'ag dak-ŭ unŏ re-ut shu.

³ Remŭ iya Wa-u-dak, it nong ŭt-vam udu rŏ Ferik remŭ nom-tŭ bŏ nomŭ it beet.

⁴ Ŭ remŭ gyer-ŭ na-su bŏ u-da, ŭm o kon-ŭs rŏ bŏ ya' me u-da cashi, gag jab bŏ er nom-ŭ ŭm dŭ waru bŏ.

⁵ <<Net unwa gugudi ŭ nomog wa u-tat, wa o hatun yunus-du ŭs-jab ko hene ŭ dak-ŭ Yahuda-ne u-beet, tŭmsu wŭna o yŭ yat-ya Nazara-ne, wato a-doru Yeso.

⁶⁻⁷ Wa ŭt-sa wa muut be-du Ƴr-shu'ut du Wa-ko-uyan it za u-hen, se it maas wŭn.*

⁸ A-bŏ shite campa-u inya, bŏ hogu to-ŭ ro nom-ut to ŭt-beet ŭka it war-tŭ bŏ to.>>

⁹ Yahuda-ne ees, e zŭ iya o nom-ut to oŭte.

Rem-ŭs Burus ŭ kenŭ Ferik

¹⁰ Da-ŭ Wa-u-dak ya wŭn u-da wa nom ŭs-rem, se Burus zŭ, <<Ŭm dŭ haatun hi-du war ri ŭ tek-ŭ Ƴr-so, ŭm nak bŏ tumbte bŏ o kwup-du ŭs-rem ŭ-me net-ut tun-to.

¹¹ A nŭ gweite Ƴr-zwar ne, nŭ ŭt-nap ŭzŭ, zek m-roog op-ut yur da, da ŭm dŏ'e ŭ Urusharima ŭm nom-tŭ ŭt-huuk.

¹² I hatun rem-ŭs ri ne, e tamug hog-du it ŭ wakun inan da, ko yunsu jab-su ŭt-net ŭ-me be-du Ƴr-shu'ut du Wa-ko-uyan da, ko Kur-tŭ ŭt-Kose ko ŭ me u-bŏ da.

¹³ Nom-ut tun-to tŭ e o waru bŏ, e za keru Ƴr-wuun e war ŭzŭ nip-tŭ to da.

¹⁴ Nom u-gan o ŭm eese ŭ o ne, o o ŭzŭ ŭm dor u-Rŭ ŭ ŭso-tŭ ŭso-ut in nome ŭt-huuk. Nong hon-hon ŭm dor fun-yŭ Yeso is-ŭ it (Tŭ-shu Yahuda-ne zŭ fun-ŭ ya zatte ŭt-nip da). Tŭmsu ŭm o ya-du jab-ŭ nom-tŭ Mosa ŭ eken a-warru rem-su u-Rŭ ne pane.

¹⁵ Ŭm oog wa'ag jab udu u-Rŭ, ŭka armo ne nome ko e, ŭzŭ na dŭ yunsu marimarine, a-jab-ŭs so-se ne ŭ a-za-jab-ŭs yo-se ne beet.

¹⁶ Dŭ wute ŭm oŭte wa'ag jab-ŭ ho-ŭr re, ko mŭne ŭm nom nom-ŭ Ru-ŭ ŭt-sa tŭmsu nom-ŭ net-tŭ ŭt-sa.

¹⁷ <<Da-ŭ hak-su arke u-tat, se ŭm mŭun ŭ Urusharima ŭ remŭ ŭm hattun Ƴr-sege udu net-ut it i o cwan-tŭ Ƴr-sege, tŭmsu ŭm o nom-du toog udu u-Rŭ.

¹⁸ Ŭm o tek-ŭ ŭt-nom inya, se eken Yahuda-ne bit me ŭ be-du Ƴr-shu'ut du Wa-ko-uyan, ŭm ta'aste jasŭ hi-ŭr ri remŭ ŭt-huuk ŭka bŏr-ut zutte. Tŭmsu morog-du ŭt-net za Ƴr-kot ŭ me ne da, tŭmsu yunus-du ŭs-jab zarra ko gwuz.

¹⁹ Sedŭ eken Yahuda-ne oro i dugu dak-ŭ Asiya i o ŭkun. Kamug ŭzŭ e o ŭ ane e hattun rem-ŭs ri udu rŏ, abite e hyanug ŭka ŭzŭ ŭm nong nom-ŭ kame da.

²⁰ Ko net-ut tun-to e war ba'as-tŭ e bite me ŭ to ne da-ŭ ŭm ese ŭ-me Morog-du ŭt-Nengen,

* **24:6-7** Tokŏn Ran-tŭ ŭt-ut to wa'ag fe-yŭ u-ta'er ŭ-me 7 It ogy wa'ag jab it kwupu wŭn ŭs-rem ŭka bŏr-ut it zutte, se yŭ-Yat-ya karma-ne Risiya haan wa onk wŭn Ƴr-beb dugu kom-ut it.

²¹ Sedi jiya rem-sŭ ŭm nome, da-u ŭm jakse u-cwar ŭm zu, <No o kwupu me ŭs-rem ŭ ya-o remŭ zu ŭm yaag jab uzŭ Ru-u de yunsu net-ne beet i mare dugŭ marimari-ne.> >>

²² Ferik wa u-dak nupuste nom-ut to ut-beet ŭ mot-ut Yeso, se wa zu ŭn, <<Da-u yu-Yat-ya Karma-ne Risiya teene, da-u o ŭm de kwupu no ŭs-rem.>>

²³ Ferik zu yu-Yat-ya a-m-gagu Roma wa e' Burus, sedi a wa ekse wun u-tat da, tumsu a wa hoos huub-ut wa ur-haan udu wa remu e gwat wun da.

²⁴ Da-u roge cashi, Ferik e neta wa Durusira wa-Yahuda e muun Kasariya. Se wa tom na hatun Burus wa hog rem-sŭ mottu jadu jab-u Yeso Kiristi.

²⁵ Da-u o Burus heese ŭs-rem ŭ mottu jab-u so-o. Tumsu wa wur uka net dote re-du beb-du cwan-tu u-war. Burus nom ŭs-rem uzŭ da-u oon ŭ da-u Ru-u de kwupu net-ne ŭs-rem. Da-u Ferik hoge rem-ŭs se, se gyer-ŭ maas wa. Se wa zu Burus, <<Ŭm kwumug nom-ŭ ŭm ut-sa ŭm hog ŭ da-o. A ŭm kume u-da me ut-swur m-fag bo, bo haan.>>

²⁶ Ferik zuug iya remŭ zu wa o m-hyan uka zu Burus ŭ ya wun shik, wun hu pama-u fag-du wun ko-uyan da, Burus hu hen m-ha udu wun un o ur-wa'as, sedi wa yaag Ferik okon da, Ferik hen wa gugum zu du Karma-ne rest wun.

²⁷ Da hak-su ŭs-yur arke, se Fokiyus Festus shu'ut Wa-u-dak ŭ porar Ferik. Ferik hen remŭ zu wa ut-sa ŭ net-tu Yahuda e cwan wa sok, se wa gugum restun Burus dugŭ bu-u m-tok.

25

Burus huute ŭs-rem udu Sisar

¹ Da-u Festus ooge ur-faruk du Wa-u-dak, se wa teen ŭ bo-u Kasariya, da-u ho-tu ut-tut arke wa yune dugŭ Kasariya wa do'e ŭ Urusharima.

² I-Yate a-toog-ne ŭ tu-shu Yahuda-ne e waru Wa-u-dak Festus nom-tu Burus nome tu yo-to.

³ E kon Festus uzŭ wa zu karma-ne e muut Burus ŭ Urusharima. E cwang uzŭ wa nong iya, remu e ho-ut wun ŭ dom-u u-fun.

⁴ Festus shus wa zu, <<Na shipus Burus ŭ Kasariya, me hi-du war ri ŭm de m-ha ukun za m-tumb.

⁵ Remu iya yage i-yate no doron me, abite netu wa otte tokon ba'as-to se un war.>>

⁶ Da-u Wa-u-dak Festus uka m-roog ut-eer ko ut-op ŭ Urusharima, se wa mu ŭ Kasariya. Da-u is gase se wa shu'ut ŭ pora-du ur-faruk wa. Se wa zu karma-ne cwatun Burus ŭ-me remu wa kwup-tu wa ŭs-rem.

⁷ Da-u Burus teene, Yahuda-ne i haane dugŭ Urusharima e yune e guns wun. E ogu waru rem-ŭs yo-se u-tat ŭ Burus, su un za kere ut-kose uzŭ rem-sŭ un ketu Burus nip-to da.

⁸ Burus hen wa ruut hi-ur wa. Wa zu, <<Me ŭm pakus bor-ut Yahuda-ne da, tumsu ŭm nongu be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, ko Kaisar ut-ba'as da ko cashi.>>

⁹ Sedi Festus ut-sa wa mangu tu-shu Yahuda-ne jab se wa shit Burus uzŭ, <<Ko bo ut-ees bo do'e ŭ Urusharima bo hog nom-ŭ net-ut to do'e ut-war ŭ remu ro ŭ kenŭ ri?>>

¹⁰ Burus zu, <<Ŭm o ees kenŭ be-du kwup-du ŭs-rem ŭ Kaisar, ane kumte na kwupu me ŭs-rem. Bo nupuste ŭs-beet, ŭm nongu Yahuda-ne tokon ba'as-to da.

¹¹ Abite me wa ut-ba'as wa, har uzŭ ŭm nong ut-ba'as, ŭm za som-du ur-ho da. A shu'ute rem-sŭ ŭm ware uzŭ bise un nome, wakun korge hen wa yasŭ me ŭ kom-ut un da. Tumsu ŭm de nok-tu ŭs-rem m-ha du Kaisar!>>

¹² Da-u Festus tase ŭs-rem ŭ a-yadu wa ŭs-rem ne u-pada ne, se wa zu, <<To bo konog na huut rem-ŭs sin-se ŭ kenŭ Kaisar, du Sisar hen de bo dote m-ha.>>

Burus ŭ Kenŭ Agarifa ŭ Banis ne

¹³ A rooge cashi, Agarifa faruk teen Kasariya e yu-faya wa ya-i-gwup na zu wa Banis. E hagun remu e vukuste Festus remu cwa-ur wa ŭ faruk-du Wa-u-dak.

¹⁴ Ba shu'ute uzŭ, un ut-tumb ukun, se Festus haatun rem-ŭs Burus udu Faruk. Festus zu, <<Wakun net wa oro ŭ-me bu-ŭ m-tok wu Ferik yage ŭ da-u wa ooge Wa-u-dak.

¹⁵ Da-ŭ ŭm ooge Urusharima i-yate a-toog ŭ nengen-tu Yahuda-ne e hattun me rem-sŭ net unwa, e kon me ŭm kwupu wun rem-sŭ ur-ho.

¹⁶ <<Sedi ŭm waru un uzŭ Roma-ne kwup-tu wa ut-ba'as ŭs-rem da, se na haatun wa ŭ kenŭ i haatun rem-ŭs ro, tumsu na ya wa u-da wa ruut hi-ur wa dugud-ŭ i haatun rem-ŭs wa.

¹⁷ Da-ŭ un haane ŭ me ne ane, ŭm naaste u-da da, da-ŭ is gase ŭm shu'ut ŭ dom-ŭ pora-du kwup-du ŭs-rem, ŭm zu na hatun netu wa.

¹⁸ Da-ŭ i hatun rem-ŭs ro yune, e hattun rem-ŭs ro ŭ nom-ŭ ŭm oogu wa'ag jab un ut-haatun da.

¹⁹ Remu iya, un hu inan ŭ tokon kose-to tu eken Yahuda-ne yete jab tumsu eken yaag jab da. Un o inan ŭ remu yakun campa-ya wu na foge Yeso, wu mare, sedi Burus yu un o ketu ŭs-rem, wa hu uzŭ, <Yeso o ur-fat.>

²⁰ Me hen um nak uka um dote u nom-du rem-us sin-se da. Se um shit Burus ko wa ut-ha u Urusharima u remu na kwup-tu wa us-rem ukun u mot-tu rem-us sin-se.

²¹ Da-u Burus sa'e uzu faruk-u yat-wa Sisar wa de kwup wun us-rem, se um zu na e' wun m-ha da-u um de tom-du wun udu Kaisar.>>

²² Se Agarifa Faruk zu Festus, <<Ko me um cwang um er campa inya u hi-du war ri.>>

Festus Wa-u-dak zu, <<Bo hogu wun hen u-sot.>>

²³ Da-u is gase se Agarifa Faruk e Banis e wu cwu-tu ur-faruk e to u-me ut-net, un haan u i-yate karma-ne u tu-shu u-bo ne. Se Festus zu na cwatun Burus.

²⁴ Se Festus zu, <<Agarifa Faruk, u net-tu o ane ut-beet, netu wa ya' wu Yahuda-ne hatun me rem-us wa u Urusharima, u ana ne, har e zu kamug na yage wa ur-fat da.

²⁵ Sedi me um hyang u nong okon u kore na ho wun da. Remu uzu wuna zuye na haatun rem-us se udu yu-Yat-ya yu Sisar, um zu hen me tomtun wun.

²⁶ Sedi um zatte okon nom-o um de panu yu-Yat-ya yu Roma u mottu sin-se rem-us se da. De wute um hatun wun udu no tumsu udu ro Agarifa Faruk no er nom-u wa de ut-war. A in nome wun ut-shut jiya me ut-kwum nomu um de ut-pan.

²⁷ U hyanum ri rag-mo a um tome wu o tage udu Sisar u Roma za na war ba'as-tu wa nome da.>>

26

Burus rutte hi-ur wa udu Agarifa Faruk

¹ 29 A tase Agarifa zu Burus, <<Na yaag bo u-da bo jaas hi-du war ro.>> Se Burus jakus u-kom, wa heese us-rem:

² <<Faruk Agarifa, iya o hen um hok ur-zwar u shu'ute uzu du ro de um dote taas u hi-du war ri u remu rem-su Yahuda-ne ke-tu me.

³ Um nong ur-so sok remu zu bo net wa wu nape ur-ma it du Yahuda-ne ur-beet u nom-tu e nomte inan u to. Remu iya um o kon-us ro bo gag jab bo er rem-us ri.

⁴ <<Yahuda-ne beet e nak yu-du um nome u fa-ur ri, dugu dak-u na mutte me tumsu u haan u Urusharima.

⁵ Un nak me m-tumb ne, har a un haane unu keru waru no uzu me wa Farisa wa tumsu um dor ur-ma'it ur-zwar ne, uka eken Farisa-ne nom-te.

⁶ Me ya u da-o u ees u ken u no u kwup-tu me us-rem, remu zu um wa'ag jab-u estedu us-rem su Ru-u nome i mate uso-ut in.

⁷ Estedu us-rem de, ko-du ut-rem op-ut yur wute jab e hyan o shuug, de wute e otte dorru u-Ru u-ho m-gyup ne. Agarifa Faruk

remu zu um wa'ag jab-u estedu rem-us se de wute Yahuda-ne otte ke-tu me us-rem.

⁸ Ya wute no otte m-hyan uzu za ut-nome Ru-u yuns net-u mare ur-fat da?

⁹ <<Me hi-du war ri, u da-u dim um nom nom-tu de hosu re-u shu rem-us Yeso wa-Nazara.

¹⁰ Nom-u um nome o hen u Urusharima, har um kum ur-beb dugu i-yate a-toog remu um wu'ut a-doru Yeso u-me bu-u m-tok. Da-u Yahuda-ne e ut-sa ho-du a-doru Yeso ne, um yaag ur-beb ko me uzu na ho un.

¹¹ Um dorog u-so u-tat Kur-tu ut-Kose un u yadu un ur-kob tumsu um ton un jurum dim-ur Yeso. Remu zu um o hog-du ryab-us un sok, se um ha dorru ut-bo tu tokon dak-to um o yadu un ur-kob.

¹² <<Yu-Yat-ya a-Toog u Urusharima yaag me ur-beb tumsu wa tom me um masun a-dor i o ukun. Dekun ho-de, um o tek-u m-ha u bo-u Dimaku um nom-ut iya.

¹³ Faruk, u tek-u u-ho, se um hen mokon zun-mo mu zege zun-mu ur-ho, mo mokon dugu dom-u u-ru, mo gurus me u huub-tu m-ha ri ne beet.

¹⁴ It beet it he u-dak, kuna um hogte yakun cwar-ya ya zu me u rem-du ut-lbraniya-ne, <Shawuru, Shawuru, zremu yan-o bo otte yadu me ur-kob? Bo o Yadu hi-du war ro ur-kob u bo otte gug-mu me.>

¹⁵ <<Se um zu, <Wana bo oye yu-Yat-ya?> <<Kuna Wa-ko-uyan zutte me, <Me wa Yeso wu bo o yadu ur-kob.

¹⁶ Yune ur-ees. Um haagun udu ro remu um war-tu bo uzu um dak bo, bo shu'ut tok-u ri, tumsu bo war nom-tu bo hyane udu ri, u nom-tu um de kosu bo ane u-shu.

¹⁷ Me ukru bo dugu net-ut ro, u i za-yahuda-ne da, i u um de tom-du bo udu e.

¹⁸ Bo de upse e is, e byurun dugu u-cwum u haan m-zun, dugu faruk-ur faruk-u nom us-te, m-ha udu u-Ru. Remu iya o e dote kwum-du has-du ut-ba'as, tumsu un kum ur-og ur-kot u i o shu'ut be-du u-hen i ya jab udu ri.>

¹⁹ <<Agarifa Faruk, remu iya um dorog nom-u Wa-ko-uyan Yeso waru me um nom u-beet, da-u wa nomu us-rem dugu dom u-ru.

²⁰ Um heeste nom-du ut-but udu Yahuda-ne beet u Dimaku. Tumsu um nomu Yahuda-ne ut-but u Urusharima m-ha gur-u Yahudiya u-beet, tumsu um nong ut-but udu i za-yahuda-ne da uzu un byurun dugu yu-du ut-ba'as, e muut jab-us e udu u-Ru, un nom nom-tu de ut-kose uzu un yakke ut-ba'as.

²¹ De wute Yahuda-ne maaste me u me be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan, un otte sa-u ho-du me.

²² Sedi um kwung sege-du u-Ru u haan u da-o, de wute um otte ane o waru

wu rek-wa u wu yat-wa ne u kowan u hog. Okon-o um o ut-war u wakun yage za nap da, sedi nom-tu a-warru rem-su u-Ru ne u Mosa ne ware uzu na ut-nom to.

²³ Un panug uzu, Kiristi de swadu ur-kob tumsu wa mar. Tumsu un panug uzu wa de shu'utu net ur-takun wu de heese ur-yune dugu marimari-ne remu wa hattun zun-mu u-ukur udu ut-net ut-beet, Yahuda-ne u i za-yahuda-ne da.>>

²⁴ Burus o tek-u ruutu hi-ur wa, se Festus jakus u-cwar ur-beb ne wa zu, <<Burus bo o u-dak, nap-mu nome bo u-tat mo dakus-tu bo!>>

²⁵ Burus zu, <<Wa-u-dak wa um oye da Festus. Nip-to um o ut-war jab gan.

²⁶ Faruk-u hi-ur wa, wa nak, de wute um otte nomu wun us-rem za u-gyer. Um eeste uzu hen u nak nom-ut tun-to ut-beet, remu zu yasa-mo na nome to da.

²⁷ Agarifa Faruk, zo yaag jab-u a-warru rem-su u-Ru ne? Um nak uzu bo yaag jab.>>

²⁸ Se Agarifa zu Burus, <<A-bo dorog uka zu u tek-u nom-ut tunt cashi tu bo ware u da-o to bo dote rak-su me um shu'ut wadoru Yeso Kiristi da!>>

²⁹ Burus zu, <<Ko u-da cashi, ko u-tat, Toog-us ri se udu u-Ru, u bo u net-ut tun-to i o hog-du me u ya-o e shu'ut uka um otte, sedi za uka wa m-tok uka um otte da.>>

³⁰ Se Agarifa Faruk yune, u Festus Wa-u-dak, u Banis kowa u tokon net-to ne i o ukun.

³¹ Da-u un ruye dugu kur-u kwup-du us-rem, un zu, <<Net unwa nong nomu kore na gag wa ko na ho wa da.>>

³² Se Agarifa zu Festus, <<Uzu net unwa huute rem-us sin-se udu Kaisar da, it za res-tu wun.>>

27

Burus cwaagu u-hat m-ha u Roma

¹ Da-u Wa-u-dak zonge uzu da-u nong aruk-ur it, it to u-me u-hat m-ha dak-u Itariya, se un yasu Burus udu yakun karma-ya yu Roma-ne wu na zuye Juriyos, yu-shu karma-ne wu o tek-u <<Morog-du Karma Sisar ne.>>

² Da-u it cwa u-me u-hat yu bo-u Adimir-itium, yu o zong-su ha-mu tokon bo-to tu dapus Asia, it heese m-ha. Wakun net wa oro wu rwune dugu Tasaronika u dak-u Makidoniya. Dim-ur wa Aristakus net-u tumsu wa dorog it.

³ Da-u is gase it te bo-u Sidon. Juriyos nomu Burus nom-u so-o, wa yagu wun wa do'e remu wa hyen-ut huub-ut ro e yu'ut wun nom-u u ut-sa.

⁴ Da-u it yune dugu kun u-me u-hat, mya-mu hu gapun udu it. Remu iya it pu' u dim-u Sayifurus,* guru mya-mu zatte ur-beb ne da.

⁵ Da-u it pase m-sa mu o dapus dak-u Kirikiya u Famfiriya-ne, it te bo-u Mira u dak-u Rikiya.

⁶ Kuna yu-shu karma-ne kumte u-hat yu dugu bo-u Arekzandariya yu o ha-mu dak-u Itariya, wa wu it u-me hat-u ya.

⁷ It nong ut-rut u-tat u tek-u ur-pas remu zu ha-mu nong m-hor da. It swaag ur-kob sok kanda it teet Kinidus. Da mya-mu hosu it ur-aruk, se it pus m-ha dak-u Kirit, † it aruk u kit-yu dak-u o be-du na foge Sarmoni.

⁸ It aruk ur-kyat, har it te dekun be-de u dak-u Kirit du na zuye <<Be-ur Sode du ur-Pak,>> u dapus bo-u Rikiya.

⁹ In naaste u-da u-tat, remu zu ha-mu shu'ute in ur-get ur-gas ne. Da-u kab-du u-swaat arukte. Se Burus zu net-tu o u-me u-hat,

¹⁰ wa zu un, <<Ha-m mum-mo de shu'utu in swa-u ur-kob sok, tumsu de hatun in u-taag u tokon nom-to, za ut-cwu u u-hat ne u war to da, har u fat-ut in ne.>>

¹¹ Juriyos gugum ut-ees u nomu Burus ware. Wa er rem-su wa nak-du u-hat u wa u-hat ne.

¹² <<Be-ur Sode du ur-Pak>> du Rikiya zatte zarru ur-pak u-gos da. Se eken zu na re shu m-ha ne, na nom m-hor a nome, na te bo-u Finikiya,‡ remu e nom-ut u-gos ukun. Finikiya u o u-me dak-u Kirit otte hen be-ur so-de du ur-ees du us-hat. Dak-u gunste be-ur re, sedi mya-mu kere ur-cwa u gas-u u o gwat-du kom us-cwa u gas u-ta u kom ur-beer ne u gas u-ta u boru o.

M-mya u-me m-sa

¹³ Da-u mya-mu heese ut-furun dugu m-ereg u kom-ut us-cwa, se net-tu hyen uka zu e de kwum-du nom-u e o ussa. Se e nakun kwam-yu shipe u-hat, un heese ur-pas u dapus dak-u Kirit.

¹⁴ Za m-tumb mya-m yo-mo gagan mu na foge, <<Kom ur-beer u gas u-dom>> mo gapun dugu Kirit.

¹⁵ Da-u mya-mu gapne dugu Kom ur-beer u gas u-dom u-hat, a-nak-du u-hat ne cwan e bir u-hat u gas-u mya-mu otte. E kerge byur-ru ya da, se e yage mya-mu hu tok-du it.

¹⁶ Da-u it dore gas-u Kawuda,§ be-du mya-mu zatte sok da. Ur-kyat o it kerte naknu hat-u rek-ya it gug ya udu hat-u yat-ya.

¹⁷ Da tase un nakne hat-u rek-ya un suk ya u dom-u hat-u yat-ya, Se un gugrusse hat-u yat-ya us-ho. Un nong iya remu taas ya

* 27:4 Sayifurus dak-u o m-gan m-sa. † 27:7 Kirit dak-u o m-gan m-sa. ‡ 27:12 Finikiya dak-o u o m-gan m-sa.

§ 27:16 Kawuda dak-u o m-gan m-sa.

cakumse ʋt-kik ʋt-kik da. ʋn ust kap-tʋ u-hat taasʋ mya-mʋ hutʋ tok-du ya da. ʋn gun kwam-u yat-ya yʋ shipe u-hat remʋ ʋn hooste u-hat ʋr-nok. ʋn nong inya remʋ gyer-ʋ taas ʋn he ʋ-me hereg-mʋ Sirtis mʋ de na-su u-hat.

¹⁸ Remʋ zʋ bu-mʋ nong u-gwʋz sok, tumsʋ mʋ ogʋ rum-su it, da-ʋ is gase, a-nak-du u-hat ne heese koos-du cwʋ-tʋ o ʋ-me u-hat e gun ʋ-me m-bʋ.

¹⁹ ʋ ho-du u-tuturse, ʋn ʋ hi-ʋr ʋn ʋ jurge tokon nom-to tʋ u-hat remʋ gyer-ʋ m-no.

²⁰ Da-ʋ it tumbɛ it hyanug ʋr-ho ko reger da, tumsʋ mya-mʋ yat-mo mʋ u-yʋ mo o gapdʋ it, se it ruut jab beet ʋzʋ it ʋt-fat.

²¹ Ba shʋ-ʋte ʋzʋ ʋn tumbɛ, wakʋn reeg nom ʋt-re da, se Burus yung wa zʋ, <<ʋzʋ no kabug rem-ʋs ri dugʋ Kirit, nom-ʋt tuntʋ nʋse ʋ nom-ʋt yo-to kʋme in, to za kʋm-ʋt in da.

²² Sedi ʋ da-o ʋm o warʋ no, no nom beb-du jab, remʋ zʋ wakʋn zarʋ ʋt-taag ʋ fat-ʋr wa da, sedi na taag u-hat.

²³ ʋm zʋug iya remʋ zʋ Wa-tom Rʋ-u ri, tumsʋ wʋ ʋm o ʋt-dor, wa haagʋn ʋ dapʋs dʋ ri gyup-ne m-gyup.

²⁴ Wa zʋ, <Burus, a-bo hog u-ger da. Se bo haag Roma tumsʋ bo ʋt-ees ʋ kenʋ Kaisar Faruk remʋ wa kwʋp-tʋ bo ʋs-rem. ʋm ʋt-sa bo nap ʋzʋ remʋ nya-u u-Rʋ, wa de tetʋ bo m-yar ʋ huub-tʋ m-ha rʋ ne ʋt-beet.>

²⁵ Remʋ iya hen nomʋn beb-du jab, me ʋm yaag jab ʋdʋ u-Rʋ ʋzʋ nom-ʋ na warʋ me iya o dote ʋt-shʋ-ʋt.

²⁶ Sedi mya-mo gwʋnʋ in ʋ-domʋ hereg-mʋ okon dak-o.>>

Hat-yʋ nuuste

²⁷ ʋ gyup-mʋ op ʋt-nas, mya-mʋ o pama-ʋ tokdʋ it ʋ Sa-mʋ Adiriya. ʋ tek-ʋ m-gyup a tokdʋ u-hat hyen ʋka zʋ na haag ʋ teen dak-ʋ o.

²⁸ ʋn mu'ʋs ra-du m-bʋ, ʋn hyen teeg ʋs-daag ʋt-shik ʋt-shishin. Da-ʋ it re shʋ cashi, se ʋn sur ʋt-mu'ʋs ʋn bit ʋs-daag ʋt-shik ʋt-nas ʋ op.

²⁹ Remʋ gyer-ʋ hat-yʋ gap ʋt-ta'ar, ʋn gun ʋs-kwam ʋs-nas sʋ shipe u-hat remʋ ʋn hooste u-hat ʋr-nok. ʋ da-ʋ o hen ʋn hʋ ʋs-toog ʋdʋ rʋ-u ʋn ʋ is-ʋ gas m-hor m-hor.

³⁰ Sedi ʋ tekʋ a tok-du u-hat eken sa'ag e fat. E nom ʋka zʋ ʋn o cust-ʋ kwam-tʋ m-no dugʋ hat-u yat-ya.

³¹ Se Burus zʋ yʋ-shʋ karma-ne Roma ʋ a-m-gag ne o ukʋn, <<A net-ʋt tun-to eese ʋ-me hat-u inya da, no zaaru ʋt-fat da.>>

³² Da-ʋ e hoge iya, se a-m-gag ne kwʋprusse ʋs-ho sʋ hat-u rek-ya, e yage ya aruk ʋ me m-bʋ.

³³ Da-ʋ is ha m-gas, se Burus kon ʋn, ʋn re nom ʋt-re. Wa zʋ, <<ʋ ya-o m-roog op ʋt-nas ʋ ya-o no o wadu jab, za no re okon.

³⁴ Remʋ iya ʋm o kon-ʋs no, no re nom ʋt-re. Otte ʋr-zwar ʋ na re, remʋ na nom-ʋt ʋr-fat. ʋm o warʋ no nomon iya rem ʋzʋ wakʋn zaar wʋ de ʋt-taag ʋ hi-yʋ hi-ʋr wa da ko u-gan.>>

³⁵ Da-ʋ wa ware iya, se wa kub ʋr-beredi, wa nom ʋt-vam ʋdʋ u-Rʋ ʋ hyanʋm ʋn beet. Wa mot de, wa heese ʋt-re.

³⁶ Da-ʋ o kowan kum shiriktin-mʋ jab, ʋn re ko ʋn.

³⁷ Tat-u it ʋ me u-hat, it net ʋt-kok ʋt-yʋr ʋ ʋt-shik ʋt-tʋt ʋ opʋ shishin (276).

³⁸ Da-ʋ ʋn re nom ʋt-re ʋn shig, ʋn habʋ u-hat m-no, ʋn daas arkama ʋ me m-bʋ.

Ho-su m-bʋ yo'okte u-hat

³⁹ Da-ʋ is gase, a tok-du u-hat nak be-du e otte da. Sedi ʋn hyen dekon gwug-de dʋ otte m-hereg. Se ʋn zong ʋn huut u-hat ʋkun a nome.

⁴⁰ ʋn kwʋprusse ʋs-ho sʋ na gugte ʋs-kwam sʋ m-no, ʋn yage se ʋ-me m-bʋ. ʋ tek-ʋ da-o hen ʋn ust ʋs-gukʋt sʋ bire u-hat, se ʋn yʋns kap-tʋ u-hat ʋka mya-mʋ dote tokdʋ ʋn ʋ shʋ. ʋn hʋ ʋr-nok m-sa u-pingse.

⁴¹ Se hat-yʋ gup m-hereg ʋ-me m-bʋ, hat-yʋ kerge ʋr-nok da. Se hat-yʋ heese ʋt-yo'ok ʋ-dim remʋ beb-du m-bʋ.

⁴² A-m-gag zong e hoot net-tʋ e o m-shʋp ʋ e ne, remʋ gyer-ʋ taas wakʋn ʋ tek-ʋ me ʋn wa nom u-swab wa som.

⁴³ Sedi yʋ-shʋ karma-ne Roma ʋt-sa wa gu Burus, se wa hoos ʋn. Wa zʋ ʋn beet wʋ nape u-swab u-beet wa he m-bʋ wa nom u-swab m-ha ʋ kit m-sa.

⁴⁴ I za kerʋ u-swab da e ship te-sʋ u-hat, ko ʋk-tʋ u-hat ʋt kuse. Iya o hen ʋn beet kowan te kit m-sa m-yar.

28

Burus ʋ dak-ʋ Marta

¹ Da-ʋ it kʋme u-ʋkur it te ʋ-pingse, it hog ʋzʋ dim-du dak-ʋ o foge Marta.*

² Net-tʋ be-ʋr re e gu it beet tumsʋ e nomʋ it nom-ʋt so-to sok. E dap-sʋ it u-ra it fa'at remʋ zʋ na o u-yʋ ʋ da-ʋ o tumsʋ tor-mʋ oro.

³ Burus kargussʋn ʋt-te wa wʋ u-ra, se yakʋn fa-ya u-kokos ya rwʋʋn remʋ dung-mʋ u-ra, ya ship kom-u Burus.

⁴ Da-ʋ net-tʋ u-bo hyane u-fa ʋ kom-u Burus, se e zʋ or-ʋt e ne, <<Net unwa wa ho-du ʋt-net wa, ko ba wa ruye dugʋ m-sa, ra-o dorru wʋn se wa marug.>>

⁵ Burus pam-ʋt u-fa ʋ dom-ʋ kom-u wa, wa gun ya ʋ-me u-ra, tumsʋ wa hok m-re da.

* 28:1 Marta dak-ʋ o m-gan m-sa.

⁶ ʔn o m-hyan ʔzʔ kom-u o ʔt-huus ko wa he'e wa mar. Da-u ʔn hyane wa tumbte okon kwung wa da, se ʔn heese ʔs-dorog ʔzʔ wun okon ru-o o.

⁷ ʔdapus be-du net-tʔ dapuste u-ra, tokon tak-to oro tu yakun campaya dim-ur wa Fubiriyus. Wuna o yu-shʔ u okon dak-o u o m-gan m-bʔ. Wa bun it, it haan it shʔ'ʔt u bu-u rō. Wa ye' it be-du ʔr-cʔst dʔ sō-de m-te m-roog ʔt-tʔt.

⁸ ʔso-u Fubiriyus ogu m-rʔt u kob-du m-yar, wa ʔtte dung-mʔ u-war u remʔ ʔt-men ne. Se Burus to ʔdʔ ro, wa dorʔ wun u-kom ʔr-hi wa nomʔ wun ʔs-toog. Netʔ wa kum m-yar.

⁹ Da-u wa nome iya, se a-kob-du m-yar ne i o u dak-u o haan ʔdʔ rō wa haste e ʔs-gom.

¹⁰ Net-tʔ dak-u o m-gan m-sa e ye' it ʔt-nom u-tāt, e nong iya remʔ e koste it ʔzʔ e o yadu it m-zeg sok. Da-u it o zong-su ʔr-aruk, se e kargussun it nom ʔt-re u tokon nom-to ne tu it ʔt-sa ʔt-beet u-me u-hat.

Burus teeg bo-u Roma

¹¹ Da-u pyaat-su ʔs-tʔt arke, it to u u-hat yʔ ha-mʔ Itariya, it aruk. Hat-yʔ gosʔ ʔkun u da-u u-gos u dak-u o u o m-gan m-sa. Hatya yʔ rwune dugʔ Arekzandariya yʔ ʔtte m-sha mʔ ʔt-rʔ ʔt-yʔr, Kasto u Parus ne.

¹² Da-u it teye bo-u Sirakus, it nom m-roog ʔt-tʔt ʔkun.

¹³ Se it aruk u-me u-hat, it te bo-u Rigiyum. Da-u roog-mʔ ʔr-gan arke, mya-mʔ yunne dugʔ m-ereg it pʔs m-hor m-hor. Da-u is gase it te bo-u Futiyori kʔna it yakte u-hat.

¹⁴ ʔ kʔna it gotʔn u eken a-dorʔ ʔeso ne. E kon it ʔzʔ it nom m-roog ʔt-ta'er u ʔn ne. It ees ʔdʔ ʔn, se it re shʔ m-te dak-u Roma.

¹⁵ Da-u a-dorʔ ʔeso i bo-u Roma hoge ʔzʔ it o haan, se e haan e gu it eken bit it u <<Turru u Afisa,>> tʔmsʔ eken bit it u dekun be-de dʔ na zʔye be-du <<ʔt-kur ʔt-Tʔt.>> Da-u Burus hyane ʔn wa nomʔ u-Rʔ ʔt-vam, tʔmsʔ wa sur m-kwum beb-du jab.

¹⁶ Da-u it teye u Roma tʔ-shʔ tʔ Roma yagu Burus wa shʔ'ʔt u bu-u m-seg ʔr-kot u Karma-ne i o er-ʔr ro.

Burus nong ʔt-but u Roma

¹⁷ Da-u roog-mʔ ʔt-tʔt arke, Burus fog tʔ-shʔ Yahuda-ne. Da-u e morge se wa zʔ ʔn, <<Nō ʔr-ʔt ri, ko ba shʔ'ʔte ʔzʔ ʔm nongʔ net-ʔt in tokon ba'as-to da, ko okon u tek-u ʔr-ma'in dʔ i mate ʔso-ʔt in, ko iyanʔ na maaste me u Urusharima. E yasʔ me ʔdʔ Roma-ne na tagʔ me.

¹⁸ ʔn hen da-u ʔn gwate, ʔn ʔt-sa ʔn yagu me, remʔ zʔ ʔn byuk-ʔt me u tokon ba'as-to ne tʔ korʔ na hō me da.

¹⁹ Da Yahuda-ne gugme ʔt-ees, shʔ'ʔte ʔzʔ ʔm hʔʔt rem-ʔs se m-ha ʔdʔ Kaisar, ko

ba shʔ'ʔte ʔzʔ ʔm zatte seken rem-se sʔ ʔm haatʔn remʔ net-ʔt in da.

²⁰ De wʔte ʔm kon-ʔt ʔzʔ nō haan u ane ʔka ʔm dote warʔ nō ko remʔ u-yan o ʔm ʔtte wa bu-u m-tok. ʔm o u-me u bu-u m-tok remʔ zʔ ʔm wa'ag jab ʔdʔ Kiristi. ʔm tumb-ne Ru-u este ʔs-rem ʔzʔ wa tomtʔn Kiristi ʔdʔ in Yahuda-ne. Tʔmsʔ wa haagʔn.>>

²¹ Se e zʔ wun, <<It, it hyang okon ran-o dugʔ gas-u Yahudiya u mottʔ rem-ʔs rō da. Wakʔn haagʔn hen wa warʔ it rem-ʔs rō da, ko wa war seken rem-se sʔ yō-se u bō da.

²² Sedi it ʔt-sa it hog ya'ag ʔdʔ jab-u rō, nomʔ it nape di mot-tʔ fun-u ʔeso Kiristi yʔ Burus o but-tʔ ya. Kohene net-tʔ o warrʔ nom-ʔt yō-to u fun-u inya.>>

²³ E wa'ag hō-du e de ʔr-shʔ'ʔt u Burus ne. Se e haan u be-du wa custe, ʔn haagʔn hen u-tāt. Dugʔ ʔr-wun m-ha m-rim, wa o yadu ʔn m-zʔn u mottʔ Faruk-du u-Rʔ. Wa ʔt-sa wa nakʔn ʔn u haan ʔdʔ ʔeso remʔ kose-tʔ u o nomʔ ʔn tʔ rem-ʔs Mosa u ran-tʔ a-warrʔ rem-sʔ u-Rʔ ne.

²⁴ Eken Yahuda-ne yaag Jab-u rem-ʔs ro, tʔmsʔ eken yaag jab da.

²⁵ Remʔ iya eken este u ʔr-ʔt e ne da. Burus nʔp ʔzʔ eken oro i za ʔssa er-ru wa da, da-u e o mot-tʔ ʔr-aruk, se wa zʔ, <<Yar-u u-Rʔ nongʔ i mate ʔso-ʔt in ʔs-rem. Wa nong rem-ʔs se ʔdʔ wa-warrʔ rem-sʔ u-Rʔ Ishaya tʔmsʔ nom-u wa ware u remʔ nō nip-to.

²⁶ <<De'e ʔdʔ net-ʔt tun-to bō zʔ,

<<Nō ʔt-hog, sedi nō za ʔt-nap da;

nō ʔt-hyan,

sedi nō za gwadʔ ʔr-nu da.>>

²⁷ Ru-u zʔug a-warrʔ rem-ʔs wa, net-ʔt tunto gwa'ag ʔr-nu da, remʔ zʔ jab-ʔs ʔn rindʔsse.

ʔn ʔtte ʔt-to,

sedi ʔn gwa'ag nu-du nom-u o ʔt-hog da, ʔn takke is-u ʔn,

remʔ zʔ ʔn za ʔssa ʔn hyan da.

A ʔn ʔt-sa ʔn dor nom-u ʔm warʔ ʔn, ʔn za gwa'ag ʔr-nu u jab-ʔs ʔn,

nom-u ʔn hyane me

ʔt-nom tʔmsʔ nom-u

e hoge me ʔt-war.

E za byurgʔn dugʔ fun-su ʔt-ba'as u ʔn tʔmsʔ ʔm za ʔkurte ʔn.>†

²⁸⁻²⁹ <<ʔm ʔt-sa nō nap ʔzʔ, Ru-u tomgʔn rem-sʔ u-ʔkur m-ha ʔdʔ i za-yahuda-ne da. Tʔmsʔ e de kab-du se.>>‡

³⁰ Burus shʔ'ʔt u bu-u m-seg m-te ʔs-hak ʔs-yʔr, wa o kab-du kowan wʔ haane ʔdʔ ro.

³¹ Burus nong ʔt-but tʔmsʔ ʔt-kose ne ʔka Ru-u dor-ʔt tʔ jab-ʔs e tʔmsʔ wa nomʔ

† 28:27 Gwat tʔmsʔ: Isha 6:9,10. ‡ 28:28-29 Tokon ran-tʔ: <<Hogon!>> 29Da-u wa ware iya, se Yahuda-ne yage kʔn e hʔ inan u tek-u me ʔn.

ɥn ɥt-kɔsɛ ɥ mɔt-tɥ Yɛsɔ Kiristi. Wa nɔŋ
iɣa za u-gyer, tɔmsɥ wakɥn hoostɛ wɥn da.

Ran-u Burus u do'e udu Roma-nē

Us-vuk

¹ Me, Burus wa-dorū Kiristi Yeso, me pane unō ran-o. Ru-u dak me Wa-tōm-u Yeso. Wa dak me remu um nom-ut but-tu Rem-su m-Remer su u-Ru.

² Kanda haan-ur Yeso, Ru-u nong estedu Rem-us se m-tumb ne, su rwune dugu nu-u a-warru Rem-su u-Ru ne, uka otte m-pan u-me Ran-u Rem-su u-Ru u-hen.

³ Rem-su m-Remer u se, su mottu Wa'-u wa se, wu shu'ute net tumsu wa rwun dugu ko-ur Dawuda.

⁴ Tumsu Ru-u koske uzu Wa'-u u-Ru wa Yeso oye. Ru-u nong iya remu beb-du Yar-u wa da-u na yunsu Yeso dugu m-mar. Wuna o Yeso Kiristi Wa-ko-uyan in.

⁵ Wuna dage me remu um shu'ute Wa-tōm-u wa. Ru-u yaag me u-nya um shu'ut Wa-tōm-u Yeso. Wa nong iya remu i-za-Yahuda-ne da, e de yadu wun m-zeg tumsu e dor rem-us rō remu yadu jab-u e nome remu but-tu um nomu un.

⁶ Nō net-tu bo-u Roma, nō o tek-u net-tu Ru-u fage e shu'ut a-dorū Yeso Kiristi.

⁷ Um o panu nō unō ran-o, nō a-dor-ne Roma beet i Ru-u o ut-cwan tumsu wa dug e shu'ut net-ut wa:

Um nong us-toog udu u-Ru Uso-u in u Yeso Kiristi ne Wa-ko-uyan, wa re shu u nomu nō u-nya tumsu wa ya' nō jab-u pus-o.

Burus cwanug ha-mu Roma

⁸ Nom um ut-sa ut-zu ur-takun, um nong ut-vam remu nō a-dor beet i bo-u Roma. Um kerge nomu u-Ru ut-vam remu nom-u Yeso Kiristi nome, yaag in u-fun in nom-ut us-rem u-Ru ne. Tumsu um nome u-Ru ut-vam remu zu net-tu o rem-su yadu jab-u nō u-me u-dak u-beet.

⁹ Ru-u nak uka um hopte nomu nō us-toog ko-uyan da-o. U-ho m-gyup ne u-me toog-us ri um haatun kon-us nō udu Ru-u ri, wu um o ut-dor jab gan, tumsu um o donse-du Rem-su m-Remer su Wa'-u wa.

¹⁰ Toog-us ri ko-uyan da, Ru-u upse me u-fun um haan um hyen-ut nō, abite iya wa otte ussa.

¹¹ Um cwanug ur-haan udu nō, um nomu nō us-toog nō kum-ut nya-u u-Yar remu nō shu'ute ut-mor u-Ru tumsu nō sur m-wa jab-us nō udu rō.

¹² Cwan-ut ri o uzu, me u nō ne in swurun hi-ut in m-shirikin u yadu jab udu Yeso.

¹³ Or-ut ri, um ut-sa nō nap, us-fun u-tāt, um saag um haan udu nō. Sedi um kwumug ur-ker da u haan u da-o. Um cwanug um

haan um segu nō uka nō dote swuru ur-beb u-me Yeso Kiristi. Um cwanug um nomu nō iya uka um nomtu eken ne i za-Yahuda-ne da.

¹⁴ Shu'ute me uka ur-mag u-me jab-u ri udu ut-net ut-beet. Shu'ute me ur-mag udu net-tu Girik u ya za Girik-ne da, tumsu udu a-m-nap-ne u a-za-m-nap-ne.

¹⁵ O wute um zongte ut-but su Rem-su m-Remer udu nō i o bo-u Roma.

Beb-du rem-us Yeso

¹⁶ Um za hog-du e'-mu warru Rem-su m-Remer da. Remu zu Rem-su m-Remer u se o beb-du u-Ru ne du u-ukur udu net-tu ya jab: Ru-u takun ukru Yahuda-ne i ya jab, se i-za-Yahuda-ne da.

¹⁷ Remu me rem-su m-Remer jab-u so-o dugu-du u-Ru koske, jab-u so-o u ooge udu yadu ut-nip dugu ur-takun m-ha m-vaste, uka rem-su u-Ru punte se uzu <<Net-u jab-u so-o wa ut-kwum ur-fat a wa ya' jab udu u-Ru.>>*

Ryab-su u-Ru udu

a-ut-ba'-as-ne

¹⁸ Ru-u koske ryab-us wa su rwune dugu dom u-ru udu a-za-jab-us so-se ne u a nom-du nom-ut yo-to ne. Remu nom-ut yo-to tu net-tu o ut-nom wa'ag e takke ut-nip.

¹⁹ Kamug u kowan u nap uka Ru-u otte, remu zu Ru-u koske e m-zun kowana wa ooge.

²⁰ Dugu da-u Ru-u nome u-dak, nom-tu u-Ru, tu na hyente u is da, u shin-m wa mu za ut-ta da, tumsu uka wa otte ne, koske m-zun cas u-me nom-tu Ru-u nome. Remu iya ka ut-nom zarra u net-u zu wa nak u-Ru da.

²¹ E nak u-Ru, sedi e ye'et wa m-sek uka u-Ru da, tumsu e nom-tu wa ut-vam remu nom-u wa nome da. Remu zu dorog-us un shu'ute m-zan, tumsu jab-us e shuug u-cwum.

²² E o m-hyan uka zu un o us-ver ne, sedi dorog-us un su m-rag se.

²³ E swase nom-du ut-huuk udu u-Ru wu za ur-ma da, sedi e hu nomu ut-ryun tu otte sha-mu ut-net tu de m-mar u nō ne u ut-bisa ne u nom-u ur-fat ne.

²⁴ Remu iya, Ru-u yage un, e hu nom-du nom-tu e cwane u jab-us e. E hu yu-du m-o u-me du kob-du ya-du war-tu or-ut un ne m-zeg.

²⁵ E yage dorru Ru-u ut-nip, e ship us-bi. E hu ut-huuk u m-tok ne udu nom-tu Ru-u nome, sedi Ru-o nome un beet. Ru-o kore na nome ut-vam za ur-ma. U shu'ut iya.

²⁶ Remu iya, Ru-u yage e, e nom-ut nom-tu e cwane tu m'-e. Ko neta-ne e yage m-roog campa-ut e ne, e hu m-roog u or-ut e ne neta-ne.

* 1:17 Gwat tumsu: Haba 2:4.

²⁷ Campa-nê tumsu e yage m-roog u neta-ut e ne. Sedi e to m-o u or-ut e ne. Campa-nê nomog cwu-tu m-e u or-ut e ne, tumsu e swaag ur-kob remu nom-tu e nome.

²⁸ Ba shu'ute uzu e gugumte e kum nap-mu u-Ru, se wa yage e dor dorog-su m-zan un. E hu nom-du nom-tu kame uzu un nong da.

²⁹ Jab-us un o shuyi-shuyi u nom-ut yo-to. E o u nomu net-ne nom-ut yo-to.

E paste cwan-tu m-zan.

E o nomu net-ne nom-tu de naasu e jab.

E paste ur-shub.

E o u ho-du u net-ne.

E paste u-har.

E parry net-ne.

E o jab-u rim-o ne.

E o m-shat.

³⁰ E o tudu dim-tu net-ne.

E yakke u-Ru.

E paste jurmu ut-net.

E paste jaksu ut-dos.

E yukke huk-mu ur-hi.

Dorog-us e su yo-se se.

E o kob-du kab-du rem-su i mate e ne.

³¹ E zatte ur-hi da.

E nom-ut nomu e cinte us-rem da.

E hog-ut on-du net da.

³² E nak uzu Ru-u zuug, i nome nom-ut to e korge na ho e. Sedi e zenze u nom-du nom-tu za so-to. E maag ukun da, e hu swuru eken beb-du nom-du nom-ut yo-to to.

2

Ru-u kwup-du us-rem hon-hon

¹ Or-u ri, bo wa hyan-du ba'as-tu or-u ro, bo zatte nom-ut war da. Remu zu da-u bo kwupu wakun us-rem, bo o engusse hi-du war ro, remu zu nom-u bo otte kwupu wakun us-rem, o bo o ut-nom.

² Um zuug iya remu zu Ru-u nak ut-nip da-u wa o kwup-du us-rem su net-tu o nom-du go-du nom-ut yo-to to.

³ Bo net, wa kwupu net-ne us-rem remu nom-du nom-ut yo-to, se bo o nom-du nom-ut yo-to ko bo, zo o m-hyan uzu bo kus-mu kwup-du us-rem su u-Ru?

⁴ Kamug in napun uzu Ru-u nongu in nom-ut so-to, u on-ur wa ne tumsu wa zatte hor-mu us-nip da. A in jurum wun da remu gag-du jab-u wa udu in. Napun uzu Ru-u kosu in on-ur wa, remu in byurtun udu wa tumsu in yage nom-du ut-ba'as.

⁵ Sedi remu kob-du hog-mu us-rem, u kob-du ut-byurun ne udu u-Ru, bo o naknu hi-ur ro swadu ur-kob u ho-du ryab-su u-Ru. U Ho-ur re wa de nomu net-ne kwup-du us-rem hon-hon.

⁶ Ru-u <<de top kowan hon-hon u go-du pama-u wa nome.>>*

⁷ Ru-u de yadu fat-du za ur-ma udu net-tu o nom-du nom-ut so-to, tumsu udu i wa jab e kum ut-fu'ubse, m-sek ne u wadu jab ne u Ru-u ya un fat-du za ur-ma.

⁸ Sedi tokon net-to otte cwan-tu ur-hi, e yaag jab-u nom-u Ru-u zuye nip-to da. E re shu u nom-du nom-tu za so-to. Ru-u de yadu un ur-kob sok.

⁹ Wa de yadu net beet wu o nom-du nom-ut yo-to ur-kob sok u namu jab ne, Ru-u de heese yadu Yahuda-ne ur-kob, kanda wa ya' i-za-Yahuda-ne ur-kob.

¹⁰ Sedi Ru-u de yadu kowan wu o nom-du nom-ut so-to, m-zeg, m-sek ne, u res-du jab ne. Ru-u de ut-takun udu Yahuda-ne, kanda wa ya' i-za-Yahuda-ne.

¹¹ Remu zu Ru-u koste m-kuuk da.

¹² I za-Yahuda-ne da, a e nome ut-ba'as, Ru-u de kwupu e us-rem ko uka e zatte bor-ut Ru-u yase Mosa da. Tumsu Yahuda-ne i otte bor-ut Mosa, a e nome ut-ba'as, Ru-u de kwupu e us-rem remu kob-du dorru ut-bor.

¹³ Nong hon-hon na ya un ur-kob, remu za net beet wu nape bor-tu u-Ru wa o net-u jab-u so-o da. Sedi net-tu o dorru nom-u bor-tu Ru-u yase Mosa, Ru-u de fag-du net-u wa, wa jab-u so-o.

¹⁴ Eken i za-Yahuda-ne dor bor-tu Ru-u yase Mosa. Koske uzu bor-tu u-Ru o u-me jab-us un, ko ba shu'ute uzu wakun ya'aste un bor-tu Ru-u yaase Mosa da.

¹⁵ Yu-ur un koske uzu e nak u-me jab-us e nom-u Ru-u ut-sa u-me ut-bor. Remu zu da-u e nome nom-u za so-o, jab-us e kosu e, tumsu a nome u so-o jab-us e kosu e.

¹⁶ Remu iya, uka no hogte me but-tu Rem-su m-Remer o ut-war, iya dote shu'ute. Ru-u de yadu Yeso Kiristi m-shin mu wa dote kwupu net-ne us-rem, ko dorog-su m-yasa su jab-su ut-net us-beet.

Yahuda-ne u Bor-ut Mosa ne

¹⁷ Bo foge hi-ur ro <<Wa-Yahuda wa,>> bo toste jab-u ro u dom-u bor-tu u-Ru, tumsu bo o ut-uk u yu-ur ro uzu bo net-u u-Ru wa.

¹⁸ Bo nak nom-u Ru-u o ut-cwan. Remu zu net-tu iis-tu bo bor-tu u-Ru, tumsu bo nak nom-tu kame bo dag tu o hon-hon.

¹⁹ A mune uzu bo zatte u-sakna da uzu bo ooge dor-ut net-tu o po-ne, tumsu bo o bo m-zun udu net-tu o u-me u-cwum.

²⁰ Bo kabe uzu bo wa-ut-kose a-kob-du m-nap ne wa u ya'ag-u rek-e ne, remu zu bo nak uzu bor-tu Ru-u yase Mosa otte m-nap u ut-nip ne.

²¹ Bo wa iis-u eken, zo iiste hi-ur ro? Bo wu o ut-but uzu net-tu yage u-hiw, zo gwak-ut nom-u bo o ut-war ur-zwar ne uzu bo nom-ut u-hiw da?

* 2:6 Gwat tumsu: SepV 62:12; ShaR 24:12.

²² Bô wû o ût-zû a net-tû nôm m-o da, ðbô gwak-ut nôm-u bô o ût-war ur-zwar ne uzu bô nôm-ut m-o da? Bô wû tontê m-gir da, ðbô nôm-ut u-hiw û pyu m-gir da?

²³ Bô wû o ût-uk uzu bô otte bor-tû Ru-u yase Mosa. ðSedi bô gwak-ut uzu bô naaste dim-dû u-Rû da-u bô pase rem-sû u-bor da?

²⁴ Dê wûte Rem-sû u-Rû zuut, <<Nôm-u Yahuda-ne o ût-nôm wa'ag i-za-Yahuda-ne otte jûrmû Ru-u Yahuda-ne kôhene.>>†

²⁵ Nôm-dû ur-pes otte ur-zwar, a net-u dore bor-tû u-Rû. Sedi a net dore bor-tû u-Rû da wa shû'ute us-gan û net-tû na nômê ur-pes ne da.

²⁶ A shû'ute zû i zatte ur-pes da, e o dorru bor-tû u-Rû, Ru-u de kab-dû e net-ut wa.

²⁷ Na de kwupu nû os-rem remû zû nû otte bor-ut Mosa tûmsû nû nômog ur-pes, sedi nû o pas-dû bor-ut to.

²⁸ Wa-Yahuda wû ut-nip wa bô oye da, a-bô shû'ute wa-Yahuda u-war. Sedi otte ur-zwar bô shû'ut wa-Yahuda û jab u-war ne.

²⁹ Wa-Yahuda ut-nip wa o wû jab-u wa ooqe hön-hön udu u-Rû. Yar u-Rû o dō'e nômû jab-u net ur-pes za bor-tû net panê da. Gō-dû net-û wa kum ut-vam dugu-dû u-Rû, za dugu-dû net da.

3

*Ru-u o nôm-dû nôm-u
wa zû wa ut-nôm*

¹ ðDekun sege-de oro dû Yahuda-ne kume dû i-za-Yahuda-ne kumte da? ðYan-o net de ut-kwum ana nômû wa ur-pes?

² Sege-dû oro dû net dō'e ut-kwum us-fun u-tât! Ru-û ya'aste rem-us wa udu Yahuda-ne remû e got se ur-zwar ne.

³ Yahuda-ne u-tât e zatte yadû jab udu u-Rû uka e nomte estêdu us-rem uzu ut-ya jab da. Wakun ut-kere ut-shut uzu, <<ÏNô o m-hyan uzu a Yahuda-ne shû'ute a-kob-dû yadû jab, ut-wa u Ru-û yage nôm-dû nôm-u wa nom-tû Yahuda-ne es-dû us-rem?>>

⁴ Za ut-nômê da iya! Kô net-ne beet shû'ute a-us-bi, u-Rû wa-ut-nip wa, uka Rem-sû u-Rû zûtte:

<<Remû net-ne hyen-ut uzu nôm-u
bô warê û mottu ba'as-ut ûn nip-to,
tûmsû bô rê ur-korro ana
o kwup-dû rem-us rô.>>

⁵ Abite nôm-ut yō-to in o ût-nôm koske nôm-ut so-to tû Ru-û nômê, ðIn deen ut-zû Ru-û nong hön-hön da a wa ya' in ur-kob? (Sin-se dorog-sû ur-ma net se.)

⁶ Za ut-nômê iya da! A shû'ute Ru-û nômê hön-hön da kō-uyan da, ðrene o wa dote

nômû net-tû u-dak kwup-dû us-rem hön-hön ne?

⁷ Wakun wa ut-kere ut-zû, <<A munê uzu bis-us ri hatun m-swur mü nip-tû Ru-û u swur-mû zeg-m wa ne, ðRemû u-yan o Ru-û dote kwupu me us-rem uzu me wa-ut-ba'as wa?>>

⁸ Tokon net-to kek-tû it us-rem uzu it zuug, <<Yage it nôm ut-ba'as, remû nôm-ut so-to nom-ut.>> Sedi Ru-û de kwupu ûn us-rem hön-hön.

Wakun za net-u so-o da

⁹ ðYan-o in dō'e ut-zû? ðIn Yahuda-ne zeg m-zeg i-za-Yahuda-ne da? Kô okon, na koskû uzu ut-net ut-beet! U Yahuda-ne û i-za-Yahuda-ne da ganse na oye remû beb-dû ut-ba'as de o dor-tû na.

¹⁰ U-me Rem-sû u-Rû, na panug nôm-ut tun-to ut-beet:

<<Net-û jab-u so-o zarra,
kô wa-gan;

¹¹ wakun zaar wû o m-nap ne da,
wakun zaar wû o sa-u u-Rû da.

¹² Net-ne beet e yakke fun-yû u-Rû,
Net-ne beet e zatte fun da;

Wakun zaar wû nômê nôm-ut so-to da,
kô wa-gan.>>*

¹³ <<Nu-ut e o uka ut-sag tû o ur-huk,
Rem-ut e shuug us-bi.>>†

<<Rem-us e uka m-rab mü fa-u yō-ya.>>‡

¹⁴ <<Nu-ut e shuug û rem-us yō-se,
us-pyap ne.>>§

¹⁵ <<E waaste hō-dû net da.

¹⁶ Kô he e huute e hatun u-naas û namu
jab ne

udu ut-net tûmsû hi-dû war'e ne.

¹⁷ E nak fun-yû res-dû jab da.>>*

¹⁸ <<Gyer-u u-Rû zaar û jab-us ûn da.>>†

¹⁹ U da-o in nak uzu Yahuda-ne e na ut-sa e dor bor-tû u-Rû tû Mosa panê. Na nômog iya hen remû net-tû taagte nôm-ut war, tûmsû Ru-û de kwupu net-tû dak-u uno u-beet us-rem.

²⁰ Remû iya, wakun zaar wû de ut-shû'ut wa za ut-ba'as remû dorru nôm-û bor-tû zû na nôm da. Nôm-û bor-tû nômê o kosû net uka ba'as-ut wa otte.‡

*Yadu jab udu Yeso wa'ag
in a-jab-us so-se ne*

²¹ Sedi u da-o Mosa û a-warrû Rem-sû u-Rû ne koske in fun-yû yadû jab-û so-o, za remû dorru nôm-tû bor-tû ut-sa da.

²² Uno jab-û so-o dugu-dû u-Rû hagun dugu-dû yadû jab udu Kiristi udu i ya'e ut-nip beet. Mokon kuuk-mo zaar da.§

† 2:24 Gwat tûmsû: Isha 52:5; Ezik 36:22.

* 3:12 Gwat tûmsû: SepV 14:1-3; 53:1-3; WBüt 7:20.

† 3:13 Gwat tûmsû:

SepV 5:9. ‡ 3:13 Gwat tûmsû: SepV 140:3.

§ 3:14 Gwat tûmsû: SepV 10:7.

* 3:17 Gwat tûmsû: Isha 59:7-8.

† 3:18 Gwat tûmsû: SepV 36:1.

‡ 3:20 Gwat tûmsû: SepV 143:2; Gara 2:16.

§ 3:22 Gwat tûmsû: Gara 2:16.

²³ Net-ne kowan nong ut-ba'as, tumsu e nomog m-ra u sek-m-u u-Ru ne.

²⁴ Tumsu Ru-u nong sege-ur wa remu nya-u wa nomu in jab gan. Wa nomog iya remu Kiristi Yeso wu rure in dugu swadu ur-kob du ut-ba'as.

²⁵ Ru-u ya'aste Yeso uka ur-toog du hastu ut-ba'as. Wa nomog iya remu wa mutte net-ne za ut-ba'as udu u-Ru da-u e ya jab udu Yeso wu mare u remu in tumsu wa azug hyu-m wa. Toog-u o koske uzu Ru-u zatte m-kuuk da, tumsu remu gag-du jab-u wa, wa ruuste u fun-u ba'as-tu e nome u-dim wa yaag un ur-kob da.

²⁶ Ru-u nong gag-du jab-u uno da-o remu wa koste uzu wa otte jab-u so-o. Tumsu net beet wu ya' jab udu Yeso wa de ut-shu'ut wa jab-u so-o.

²⁷ U da-o hen, zan-o na dote ut-uk? Okon zarra! Ru-u za kab-du net remu zu a o dorru bor-ut Mosa da, sedi wa kab i o yadu jab udu Yeso u toog-u wa ne.

²⁸ In nak uzu Ru-u o kab-du ut-net remu yadu jab-u e za remu dorru u-bor da.

²⁹ Ru-u Yahuda-ne o war-o? Ru-u a-za Yahuda-ne wa ko e da? Iya o, Ru-u net-ne beet o.

³⁰ Ru-o u-gan, wa de muutu Yahuda-ne e shu'ut a-jab-us so-se udu wa, remu yadu jab-u un. Tumsu muut i za-Yahuda-ne da a-jab-us so-se udu wa, remu yadu jab-u un.

³¹ No o m-hyan in muutun bor-tu Ru-u yase Mosa m-zan u remu mottu ya-du jab? Ko cashi iya o da! Sedi a inya jab udu Yeso, ut-kose uzu bor-ut Mosa otte m-shin.

4

Yadu jab-u Ibrahi

¹ A in o dorog-su mottu bor-ut Mosa tumsu uka net dote ut-shu'ut wa jab-u so-o, kamug in baksun Ibrahi, uso-u uso-ut Yahuda-ne.

² Abite remu nom-du nom-ut so-to Ibrahi o Ru-u has-tu wa ut-ba'as, Ibrahi za kwumug nom-u ut-uk u-me ut-net, sedi wa za kum-ut nom-u ut-uk udu u-Ru da.

³ Rem-su u-Ru zuug, <<Ibrahi yaag jab udu u-Ru, de wute Ru-u fog-ut wa wa-jab-u so-o.>>^{*}

⁴ Da-u net-u nome u-pama, top-u na do'e top-du wa hos-mo da. Sedi top-u nom-u wa nome o.

⁵ Sedi na got net-ne a-jab-us so-se ne, za remu pama-us e da, sedi remu yadu jab-u e udu u-Ru wu nome ho-du ut-ba'as.

⁶ Dawuda warug rem-us se da-u wa nome rem-su kom-u u-Ru udu net-u wu Ru-u fage wa jab-u so-o za wa nom okon pama-o.

⁷ <<Net-tu Ru-u nome ho-du ba'as-ut e,

e otte Kom-u u-Ru,

I na takse baas-ut e
otte kom-u u-Ru.

⁸ Kom u-Ru udu net,
wu Yawe za ut-bakus

u nom-tu ba'as-ut wa ne da.>>[†]

⁹ <Kom-u u-Ru o dom-u a-ur-pes-ne u war-e kyak i na nome ur-pes? <Ko beet u a-za-ur-pes-ne? Nom-u in o ut-zu, <<Ibrahi otte yadu jab udu u-Ru, de wute Ru-u kub-ut wun, wa-jab-u so-o.>>[‡]

¹⁰ <Yan da-o Ru-u muutu Ibrahi wa jab-u so-o? <Da-u na nomu wa ur-pes o ko kanda na nomu wa ur-pes? Ru-u fak Ibrahi wa jab-u so-o kanda na nom-tu wa ur-pes o.

¹¹ Sedi wa kabug nap-su ur-pes remu yadu jab-u ro udu u-Ru uzu wa haste ba'as-ut ro. Remu iya Ibrahi shu'ute u-uso u yadu jab udu a-yadu jab ne ko ba na nome un ur-pes da. Ru-u o hyan-du un a-jab-us so-se ne remu yadu jab-u un.

¹² Tumsu wuna uso-u i na nome ur-pes, za rem ur-pes u warre da sedi dorru da-tu yadu jab-u uso-u in Ibrahi kanda na nome wa ur-pes.

Estedu us-rem u-Ru Haagun udu in remu yadu jab

¹³ Ru-u nongu estedu us-rem u yaase u-dak u-beet udu Ibrahi u ko-ur wa ne, za remu dorru bor-tu u-Ru da sedi remu zu Ibrahi yaag jab udu u-Ru. Remu iya, Ru-u zu Ibrahi net-u jab-u so-o.

¹⁴ Abite es-du us-rem su u-Ru u i o dorru u-bor ne o u war-o, koske uzu yadu jab-u net zan-mo, tumsu estedu us-rem su Ru-u nome zatte m-kim da.

¹⁵ Um zuug iya, remu zu bor-tu nakun ryab-su u-Ru. Tumsu be-du bor-tu zatte da, net za ut-shu'ut wa-kob-du kab-du rem-su u-bor da.

¹⁶ Remu iya, estedu us-rem haan u remu yadu jab. Ru-u nongu in o uka m-hos, udu net-tu o u-me ko-ur Ibrahi, za net-tu na yaase ne u-bor u war-e da, sedi ur-kot u i otte yadu jab uka Ibrahi. Wuna o u-uso u i ya jab beet udu estedu us-rem su u-Ru.

¹⁷ Rem-su Ru-u warug uzu, <<Ibrahi, um wa'ag bo, bo shu'ut uso-u rem-tu u-dak u-tat.>>[§] Ru-u nong iya remu zu Ibrahi yaag jab udu u-Ru uzu wa otte beb-du yadu ur-fat udu wu mare, tumsu wu nome nom-ut po-to u-me nom-tu za okon da.

¹⁸ Ko ba shu'ute uzu Ibrahi zatte okon u wa dote wadu jab da, sedi wa reeg shu u yadu jab ne uzu wa de shu'ute uso-u ut-dak u-tat, uka Ru-u zutte wa uzu, <<Iya o ya'ag-u ro dote ut-shu'ut.>>

¹⁹ Ibrahi yakke u yadu jab-u wa u mar da, ko ba shu'ute uzu wa nong us-hak ut-shik

* 4:3 Gwat tumsu: Taky 15:6; Gara 3:6. † 4:8 Gwat tumsu: SepV 32:1-2. ‡ 4:9 Gwat tumsu: Taky 15:6. § 4:17 Gwat tumsu: Taky 17:5.

ut-tan, tumsu neta wa Saratu arukte da-u ur-mat.

²⁰ Sedi wa nong u-sakna u jab remu estedu us-rem su Ru-u nome da, sedi wa swurug yadu jab, tumsu wa nomu u-Ru m-sek.

²¹ Ibrahi yaag jab, Ru-o keru nom-du nomu wa zu wa ut-nom.

²² Remu yadu jab Ibrahi, Ru-u kabug wa, <<wa-jab-u so-o.>>

²³ Uka na punte u Rem-su u-Ru, <<Ru-u kabug wun wa-jab-u so-o.>> Tumsu za remu Ibrahi o war-o na punte da.

²⁴ Sedi na panug rem-us sin-se remu in, remu zu Ru-u mutte in a-jab-us so-se, net beet wu ya' jab udu wa, wu yunse Yeso Wa-ko-uyan in dugu m-mar.

²⁵ Remu ba'as-ut in, to net-tu hote wa, tumsu wa yune dugu m-mar remu wa jaaste ba'as-ut in.

5

Ru-u de yadu in rus-du jab a in toste jab-us in udu wa

¹ Ba shu'ute uzu, Ru-u jaaste ba'as-ut in remu yadu jab udu Yeso, in otte rus-du jab u-me Wa-ko-uyan in Yeso Kiristi.

² Remu yadu jab-u in, Kiristi upuste in kerru kwum-du nya-u u-Ru u in otte ur-yu. Tumsu in nong ur-so remu wadu jab-u Ru-u de kosu in fu'ubse-tu u-Ru.

³ Tumsu in nomon ur-so da-u net-tu o yadu in ur-kob remu yadu jab-u in udu Kiristi, remu zu in nak uzu swadu ur-kob u in do'e naknu in gag-du jab.

⁴ A net-u shu'ute wa gag-du jab, Ru-u de muutu wa net-u ur-ka. Tumsu a net-u shu'ute net-u ur-ka, wa de shu'utu wa wadu jab udu u-Ru.

⁵ Wadu jab za yadu bo m'e da ko cashi, remu zu Ru-u koske in cwan-ut u wa sok. Wa yaag in Yar-u wa, u-me jab-us in.

⁶ Da-u in za keru ukru hi-ur in da, regne hon-hon da-u Kiristi mare remu ba'as-ut in.

⁷ Ut-po ne na kum-ut wakun wu de m-mar remu wakun wa-jab-u so-o, jiya na ut-kere kwum-du net wu de ut-mar remu net-u o nom-du nom-ut so-to.

⁸ Sedi Ru-u koske in cwan-ut wa, u wa tomton in Kiristi wa mur u remu in, da-u in ooge a-ut-ba'as-ne.

⁹ Ru-u jaaste ba'as-ut in remu hyu-m Kiristi, za u-sakna, wa de hen u ukru in dugu ryab-su u-Ru.

¹⁰ Da-u in ooge m-ra u-Ru ne, Ru-u hongussu in u wa ne remu mar-mu Wa'-u wa. In nak uzu Yeso u keru ukru in, tumsu remu zu wa o ur-fat.

¹¹ Maag ukun da, in do'e nom-du ur-so remu mar-mu Wa-ko-uyan Yeso Kiristi nome wa samge in u-Ru ne.

M-mar dugu-du Adamu ur-fat udu Yeso

¹² Uka ba'as-tu cwatun u-me u-dak dugu-du net gan, mar-mu cwaan remu zu net-ne beet nong ut-ba'as. Tumsu mar-mu haan udu ut-net ut-beet, remu ba'as-tu Adamu nome.

¹³ Kanda na hattun bor-tu Ru-u yase Mosa, net-tu o nom-du ut-ba'as. Sedi na kabug se uka ut-ba'as da, remu zu bor-tu zaar tu net de ut-pas da.

¹⁴ Ko ba shu'ute iya, mar-mu takkun dugu da-u Adamu u haan u da-u Mosa, tumsu u i nome ne ut-ba'as remu pas-du u-bor da uka Adamu nomte. Adamu tumsu wa ooge ryun-u wu de'e haan. *

¹⁵ Sedi hastu ba'as-ut in tu Ru-u nome o uka m-hos udu in, za uka ba'as-ut Adamu da. Remu zu ba'as-ut wa-gan nakkun mar-mu ut-net u-tat. Sedi nya-u u-Ru o u-tat, remu hos-mu wa nome u-me net gan u wa, Yeso Kiristi hattun nya-u u-Ru udu ut-net u-tat.

¹⁶ Tumsu, nya-u u-Ru ganse ooge u ba'as-ut Adamu ne da. Um zuug iya remu ba'as-ut to tu Adamu nome to nakkun kwup-du us-rem su u-Ru udu net-tu u-dak ut-beet. Sedi nya-u u-Ru muute in za ut-ba'as ko ba in nome ut-ba'as u-tat.

¹⁷ Mar-m nomog ur-faruk u-me ut-net remu ba'as-tu net gan, Adamu. Sedi m-zeg iya, Yeso Kiristi samge in u-Ru ne. Ru-u yaag in wa uka m-hos u-tat, tumsu i kabe wa, e de re-du beb-du ut-ba'as m-mar ne u-me Yeso Kiristi.

¹⁸ Remu ba'as-tu wa u-gan nome, to haatun net-ne beet swadu ur-kob, tumsu iya-o hen nom-u u-gan u Kiristi nome, o haatun u-ukur u-me kowan, uka Ru-u dote yadu net-ne fat-du za ur-ma.

¹⁹ Remu ba'as-ut net gan nome, de wute net-ne beet e shu'ute a-ut-ba'as-ne. Iya-o hen tumsu remu jab-u so-o u net gan nome, net-ne u-tat e de ut-shu'ut a-jab-us so-se ne.

²⁰ Ru-u ya'aste bor-ut wa udu Mosa remu net-tu hyen-ut ba'as-ut e m-zun. Sedi da-u ba'as-tu sure u-tat, nya-u u-Ru zeg u-tat sok.

²¹ Uka ba'as-tu nomte ur-faruk u-me ut-net ut-beet tumsu hatun un m-mar, iya o hen nya-u u-Ru dote nom-du ur-faruk remu jab-u so-o, u de hatun fat-du za ur-ma remu Yeso Kiristi Wa-ko-uyan in.

6

Kiristi getumte beb-du ut-ba'as

* 5:14 Wu do'e haan wa o Yeso.

¹ Ƴan-ɔ in do'e Ƴt-zu? Ƴn deen Ƴ re-du shu Ƴ nom-du Ƴt-ba'as remu wa jaaste ba'as-Ƴt in tumsu wa swuru in u-nya?

² Za Ƴt-nome iya da! A in kabe Yeso, nom-tu wadu in Ƴ yu-du Ƴt-ba'as to marug, Ƴre dote Ƴt-nom in ha ur-yu u-me Ƴt-ba'as?

³⁻⁴ Ƴka na nom-tu in Ƴt-yubusse m-bu, in marug tumsu na dok in Ƴ Kiristi ne Ƴka wa murte tumsu na dok wa. Na nongu in Ƴt-yubusse m-bu remu in nom-Ƴt yu-ur po-de Ƴka us-gan, Ƴka Yeso yunte dugu m-mar, u-me fu'ubse-tu u-Ru Uso-u in. Iya ɔ in kumte fat-ur po-de. *

⁵ Ba in shu'ute us-gan Ƴ Kiristi ne remu mar-m Kiristi, iya ɔ hen in dote Ƴt-shu'ut us-gan Ƴ yune-ur wa Ƴr-fat Ƴka wa yunte.

⁶ Ƴka in nupte uzu na tarug yu-du Ƴt-ba'as Ƴ in Ƴ-dom u-kan da-u na tare Yeso Ƴ-dom u-kan, taas Ƴ ba'as-tu kum-Ƴt ur-beb Ƴ jab-us in da. Na nomog sin-se us-beet taas in shu'ut tok-ne i Ƴt-ba'as da.

⁷ In nak uzu ba'as-tu zatte ur-faruk Ƴ dom-Ƴ net-tu mare da.

⁸ Ba shu'ute uzu in marug Ƴ Kiristi ne, in ɔ yadu jab uzu in do'e ur-fat Ƴ wa ne.

⁹ In nakkun uzu Ru-Ƴ yunste Kiristi dugu m-mar, tumsu wa zamun Ƴt-swur m-mar da. Mar-mu zatte ur-beb Ƴdu Yeso da.

¹⁰ Remu mar-mu wa mare, ba'as-tu zatte ur-beb u-me wun da, tumsu Ƴ da-ɔ wa ɔ yu-du nomu u-Ru Ƴt-fu'ubse.

¹¹ Remu iya hen, kab hi-ur ro Ƴka wu mare taas Ƴ ba'as-tu dor-Ƴt wa da, sedi bo kab hi-ur ro wa ur-fat Ƴdu u-Ru u-me Kiristi Yeso.

¹² Remu iya, a no yage Ƴ ba'as-tu nom ur-faruk u-me war-Ƴt no tu de m-mar da, taas no dor zarru nom-Ƴ war-Ƴt no ɔ Ƴt-sa da.

¹³ A no yase og-tu war-u no to to shu'ut cwu-tu nom-du Ƴt-ba'as da. Sedi no yase hi-ur no Ƴdu u-Ru, remu zu no ogu marug sedi Ƴ da-ɔ no otte fat-ur po-de. Remu iya yaase war-u no Ƴ shu'ut Ƴka cwu-tu m-ank Ƴ nom-du nom-Ƴt so-to remu fu'ubse-tu u-Ru.

¹⁴ A no yage Ƴ ba'as-tu nom ur-faruk u-me no da, remu zu bor-tu zatte ur-beb u-me no da. Sedi, nomon ur-yu u-me shin-mu nya-u u-Ru.

Nomon ur-yu Ƴka tok u-Ru Ƴ nom-du pama-Ƴ jab-u so-o

¹⁵ Ba shu'ute uzu nya-u u-Ru ukurte in dugu Ƴt-bor, Ƴt-shu'ut uzu na re shu Ƴ nom-du Ƴt-ba'as ne? O'o! Ko ca!

¹⁶ Ƴno nak uzu a no yaase hi-ur no Ƴdu wakun Ƴka tok-ne nomte m-tok, no shu'ute tok-Ƴ wa, remu zu no ɔ dorru wa da? No keru shu'utu tok-ne Ƴt-ba'as tu huutu net-ne Ƴdu m-mar, ko no keru dorru Rem-su u-Ru su de wadu net Ƴ yu-du jab-u so-o.

¹⁷ Sedi Ƴt-vam Ƴdu u-Ru, remu ur-takun no oog m-tok u-me Ƴt-ba'as, sedi Ƴ da-ɔ no kabug kose-tu it nomu no jab gan.

¹⁸ Ru-Ƴ ruute no dugu tok-mu Ƴt-ba'as, no shu'ute tok-ne Ƴ nom-du yu-du jab-us so-se.

¹⁹ Um kosku no sha-mu us-rem mu tok remu no gotu ur-nu, remu jab-Ƴ ur-ma net. Ur-takun no oog yasu og-tu war-Ƴt no Ƴ nom-du nom-tu za u-hen tumsu Ƴ swurru nom-Ƴt yo-to. Remu iya Ƴ da-ɔ, yasun og-tu war-Ƴt no remu no nom-Ƴt yu-du jab-us so-se Ƴ no shu'ute u-hen ne.

²⁰ Ƴ da-Ƴ dim, no oog tok-ne Ƴt-ba'as, wakun wa'ag no Ƴ nom-du nom-Ƴt so-to ur-beb da.

²¹ Ƴ da-Ƴ dim no nomog nom-tu no hog-du e'-mu nom-du to Ƴ da-ɔ. ƳYan top-ɔ no kume remu nom-du nom-Ƴt to? Top-Ƴ nom-Ƴt to mar-mo.

²² Sedi Ƴ da-ɔ, Ru-Ƴ rwurug no dugu Ƴt-ba'as, no shu'ute tok-ne u-Ru. Nya-u u-Ru Ƴ no de Ƴt-kwum ɔ jab u-hen, tumsu no de kwum-du fat-du za ur-ma.

²³ Top-Ƴ Ƴt-ba'as mar-mo, sedi nya-u u-Ru fat-du za ur-ma du u-me Yeso Kiristi Wa-kouyan in.

7

In ɔ Ƴka ur-gu Ƴ Kiristi ne

¹ Or-ut ri ne, no nak Ƴka bor-tu otte, no nupuste nom-Ƴ um de Ƴt-war, bor-tu nom ur-faruk Ƴ-dom net-Ƴ ɔ ur-fat Ƴ war-to.

² A in gwate neta ur-gu, wa ɔ m-shup Ƴ bor-tu ur-gu ne, da-Ƴ campa wa ɔ ur-fat. Sedi da-Ƴ campa wa mare, wa rwuug Ƴ bor-tu ur-gu.

³ Remu iya a wa ga wakun campa wa, Ƴ campa wa ne ur-fat, na zu wa wa-u-as. Sedi a campa wa mare, wa rwuug u-me ho-yu ur-gu, a neta-u ya ga wakun, wa nong m-o da remu zu campa wa marug.

⁴ Remu iya no ɔ or-ut ri ne, mar-m Kiristi Ƴ-dom u-kan ɔ wa'ag no shu'ute marimari-ne Ƴdu u-bor. Iya no shu'ute us-gan, Ƴ wu yune dugu m-mar ne remu in nom-tu u-Ru us-pama.

⁵ Da-Ƴ in ɔ shu'ut u-me yu-du Ƴt-ba'as tu ɔ ur-yu u-me in, kose-tu u-bor to yunstun dorog-su nom-Ƴt yo-to tu haatun in m-mar.

⁶ Sedi Ƴ da-ɔ in kwung u-ukur, Ru-Ƴ rwurug in dugu Ƴt-bor. Ƴ da-ɔ hen in ɔ dorru u-Ru Ƴ fun-yu fat-ur po-de yu Yar-u wa. Fun-yu u-ut yu na pane u-me Ƴt-bor in dor-Ƴt ya da.

Bor-ut Mosa Ƴ beb-du Ƴt-ba'as ne

⁷ Eken oro i ɔ Ƴt-zu, <<Bor-tu Ru-Ƴ yase Mosa ɔ yo-to.>> E ɔ Ƴt-zu nap-mu Ƴt-bor wa'ag in Ƴ nom-du Ƴt-ba'as u-tat, sedi nong ur-zwar e nom us-dorog iya da. Bor-tu u-Ru

* 6:3-4 Gwat tumsu: Koro 2:12.

tô kosu me ba'as-ut ri. Um za nak uzu shub-du nom-u wakun ba'as-to da, se da-u bor-tu zu, <<A-bo wa ur-is u nom-u wakun da.>>*

⁸ Sedi remu bor-tu u-Ru to, de wute ba'as-tu kum-ut ur-ker to yunsun ko-uyan go-du dorog-su wadu ur-is u nom-u wakun u-me jab-u ri. Uzu bor-tu oro da, ba'as-tu za otte ur-beb da.

⁹ U da-u dim kanda um nap nom-u bor-tu ut-sa, um oog u ekse hi-ur ri u nom-tu um o ut-nom da. Sedi da-u um nape kose-tu bor-tu u-Ru, za rem um nup uzu um o nom-du ut-ba'as.

¹⁰ Se um mur, bor-tu kame uzu to hatun ur-fat, to hatun m-mar mu mote me dugu-du u-Ru.

¹¹ Ba'as-tu kwung ur-ker, to parug me to wu me us-dorog uzu me keru nom-du ut-ba'as tumsu um dor ut-bor u-da u-gan uka um dote kwum-du fat-du za ur-ma, sedi o mok-ut dugu-du u-Ru.[†]

¹² Ko ba shu'ute iya, bor-ut u-Ru to o u-hen ne tumsu nom-tu Ru-u zu na nom ne to o u-hen ne tu jab-u so-o, tumsu tu so-to sok.

¹³ Sedi yan-o in do'e ut-zu, bor-tu u-Ru o so-to tumsu to hatun in m-mar? Iya o da ko cashi! Ba'as-to hatun me m-mar. Ba'as-tu dorog dim-u bor-ut so-to, to hatun me m-mar. No hyanug uka ba'as-tu otte yo-to. To dorog bor-ut so-to tu u-Ru remu nom-du nom-ut yo-to.

Gag-mu oye u-me net remu ba'as-ut wa

¹⁴ In nak uzu bor-tu Ru-u yase Mosa, dugu Yar-u u-Ru o rwune. Sedi me net-wa, tumsu tok u-me ut-ba'as.

¹⁵ Um nak nom-u um de ut-nom da. Remu zu nom-u um ut-sa ut-nom, um nom-ut o da, nom-u um gugme o um o ut-nom.[‡]

¹⁶ Abite nom-u um o ut-nom, o um ut-sa ut-nom da, um kabug uzu bor-tu u-Ru to o hon-hon.

¹⁷ Me wa u hi-ur ri u nom-du nom-ut yo-to da, sedi ba'as-tu o men-tu jab-u ri.

¹⁸ Um nak uzu okon za u so-o u o u-me jab-u ri ur-ma net da, sedi ba'as-to o u-me jab-u ri. Um zuug iya remu zu um cwanug uzu um nomog nom-ut so-to, sedi um kerte ut-nom da.

¹⁹ Um wa'ag jab um nom nom-ut so-to, sedi um o nom-du nom-ut yo-to tu um za cwan-tu ut-nom da.

²⁰ A um nome nom-u um za ussa ut-nom da, koske uzu me wa o nom-du nom-ut yo-to to da, sedi ba'as-tu o u-me jab-u ri.

²¹ Um hyanug uzu, nom-u um nome ko-uyan da-o; a um ut-sa nom-du nom-u so-o, um hyen nom-ut yo-to ur-kot u-me ne remu o hooste me nom-du nom-u so-o.

²² Dugu men-tu jab-u ri, um o cwan-tu bor-tu u-Ru.

²³ Sedi u war-u ri um o hyan-du okon u o m-gag u-me jab-u ri. O dor-tu me, tumsu o muutu me tok ut-ba'as.

²⁴ Nom-tu ur-on to um oye! Wana de ukru me dugu nom-u war-u ri ut-sa, taas u mot me dugu-du u-Ru?

²⁵ Ut-vam udu u-Ru u-me Yeso Kiristi Wa-ko-uyan in!

Sedi uka um kubte iya, u-me dorog-us ri um ut-sa um dor nom-tu bor-tu zu na nom, sedi war-u o wadu me um shu'ut uka tok ut-ba'as.

8

Ur-yu u shin-mu

Yar-u u-Ru

¹ Remu iya u da-o, kwup-du us-rem su m-mar zamun da, udu i o u-me Kiristi Yeso.

² Remu bor-tu u-yar, tu muutun in ur-fat u same-du ut-hi u Kiristi Yeso ne, to ruute me dugu-du bor-tu ut-baas, u m-mar ne.

³ Nom-u bor-ut Mosa kere ut-nom da remu jab ur-ma net, Ru-u nomog o. Ru-u tomgon Wa-u wa u war-u m-ma-net remu wa shu'ute ur-toog remu ut-ba'as, tumsu wa haste beb-du ut-ba'as dugu war-ut in.

⁴ Ru-u nong iya, remu in nom-ut nom-tu bor-tu zu na nom. In nong iya da-u Yar-u u-Ru o dor-tu in, za m-ma-net du dor-ut in da.

⁵ Net-tu o ur-yu uka dorog-su jab-us e koste e, jab-us e shu'ut u shi u nom-tu dorog-su ur-ma net ut-sa. Sedi i Yar-u u-Ru o dor-tu e, e nom dorog-su nom-u Yar-u u-Ru ut-sa.

⁶ Yagu jab-us no u nom-du ut-ba'as haatun m-mar, sedi wadu jab-u no u nom-tu Yar-u u-Ru haatun ur-fat u rus-du jab ne.

⁷ Kowan wu muute jab-u wa u dorog-su ur-ma net, wa shu'utu huub-u yo-o u-Ru ne. Um zuug iya remu zu wa dorog bor-tu u-Ru da, tumsu wa ut-kere ut-dor da.

⁸ Net-tu o dorog-su ur-ma net, Ru-u za hog-du zwaru go-du net-ut to da.

⁹ Sedi a in yage dorog-su ur-ma net u dor-ut in da. Yagun u Yar-u u-Ru o dor-ut in, remu zu wa o ur-yu u-me in. Net-tu zatte Yar-u rwune udu Kiristi da, Kiristi nak wa da.

¹⁰ A regne Kiristi o ur-shu'ut u-me no, ko da war-ut no marug remu ut-ba'as, Yar-u u-Ru de ya' no ur-fat remu zu Ru-u kabug no a-jab-us so-se.

¹¹ Yar-u u-Ru, u yunse Yeso dugu m-mar, o u-me jab-us no. Uka Ru-u yunste Kiristi dugu m-mar, wa de yadu no ur-fat u war-ut no tu m-mar remu Yar-u wa u o u-me no.*

* 7:7 Gwat tumsu: Rwu 20:17; Muut 5:21. † 7:11 Gwat tumsu: Taky 3:13. ‡ 7:15 Gwat tumsu: Gara 5:17. * 8:11 Gwat tumsu: 1Kor 3:16.

¹² Remu iya, huub-ut ri ne, in otte nom-u ut-nom, sedi za uka dorog-su nom-tu m-ma-net du ut-sa da.

¹³ A-bo o ur-yu uka m-ma-net du otte ussa, no do'e m-mar. Sedi abite no o dorru nom-u Yar-u u-Ru ut-sa, tumsu no yage ut-ba'as, no de kwum-du ur-fat.

¹⁴ Remu zu i Yar-u u-Ru o dor-tu e, e o yaag u-Ru.

¹⁵ No kwumug Yar-u de muutu no tok-ne da, remu iya a no shu'ut u hog-du u-gyer da. Sedi Yar-u o de ut-wa in shu'ut yaag u-Ru, u remu shin-mu Yar-u o in do'e fag-du u-Ru, <<Baba! U-uso in!>>†

¹⁶ Yar-u u-Ru u yar-u in ne o waru in uzu yaag u-Ru in oye.

¹⁷ Ba shu'ute uzu yaag u-Ru in oye, shu'ute uzu a kwum-tu u-Uso in oye. In reen kwum-tu ut-fu'ubse tu u-Uso ur-kot u Wa'-u wa Kiristi ne. Sedi a in kume fubusse tu Uso, ka ut-nom zarra, se in swaag ur-kob ur-kot u Kiristi ne.‡

Ru-u de yadu ya'ag-u wa ut-fu'ubse

¹⁸ Um nak uzu, in za keru hongusse fu'ubse-tu Ru-u de yadu in u kob-du in o ut-swa ne u da-o da.

¹⁹ Nom-u Ru-u nome u-beet dugu takun-du u-dak, o wadu jab o hyan da-u Ru-u de kose ko re ya'ag-u wa otte.

²⁰ Remu nom-tu ba'as-tu nome, nom-tu Ru-u nome ut-beet, e kerge nom-du nom-u Ru-u cwane e nom da. Ru-u wa'ag jab uzu§

²¹ nom-tu wa nome to ut-kwum ut-wuz dugu m-tok ut-zum ne. Wa o wadu jab e de kwum-du ut-fu'ubse tu na de yadu yaag u-Ru.

²² In nak uzu nom-tu Ru-u nome ut-beet e o ur-e' u haan u uno da-o e o us-ekus uka neta o hog-du remu ur-mat nomte.

²³ Za nomu Ru-u nome o us-ekus u war-o da, u in ne beet, in i Ru-u nome u-nya u Yar-u u-Ru in o us-ekus u-me jab-us in. In o ur-e tumsu u wadu jab ne da-u Ru-u de muutu in ya'ag-u wa, tumsu wa guut war-ut in.*

²⁴ Remu wadu jab, o wute Ru-u ukurte in. Sedi wadu jab-u nom-u no hyane wadu jab de da. Wakun za wadu jab-u nom-u wa otte ut-kom da.

²⁵ Sedi a in o wadu jab-u nom-u in zatte da, koske uzu in o ur-e u gag-du jab ne.

²⁶ Iya o hen Yar-u u-Ru otte nomu in ur-sege u kob-du ur-beb u in. In nak uka nom-du us-toog da, sedi Yar-u u-Ru o us-toog u ut-shig ne udu u-Ru remu in ut-gom ne tu za ut-ware da.

²⁷ Ru-o nape jab ut-net beet. Wa nup uka dorog-su Yar-u u-Ru u o us-toog u remu net-ut wa. Da-u Yar-u u-Ru nomu in us-toog wa nak nom-u Ru-u ut-sa.

In zekkun i re ur-korro

²⁸ In nak uzu u tek-u ut-nom ut-beet Ru-u o nom-du nom-ut so-to udu i o cwan-ut wa ne. Wa nom iya udu net-tu wa dage u remu e nom-ut nom-tu wa zonge e nom.

²⁹ I Ru-u dage dugu ur-takun wa dak wa tun e shu'ut sha-mu wa'-u wa, remu wa-u wa shu'ute mat-du ur-takun u-me ban-du or-ut wa ne.

³⁰ Remu i Ru-u dage, i wa bane. E wa jaase ba'as-ut e. Tumsu in i Ru-u jaase ba'as-ut e, wa de nomu e ut-fu'ubse.

Wakun zaar wu de ut-wa u Ru-u yage cwan-ut in da

³¹ Gwatun go-du rem-us sin-se, i Yan-to in do'e ut-zu? i A Ru-u o ur-kot u in ne, wana de m-gag u in ne?

³² Ru-u hoostu Wa'-u wa m-mar u-dom u-kan remu in da, sedi wa ya'aste in Wa'-u wa, wa keru nomu in hos-mu ko-uyan.

³³ i Wana de saku i Ru-u dage ut-ba'as? Wakun zarra, remu zu Ru-u muute un za ut-ba'as.

³⁴ i Wana de kere ut-kwup uzu na ho in? Ko net! Yeso Kiristi marug, wa yune dugu m-mar, u da-o wa o shu'ut u kom us-cwa u-Ru. Wa o us-toog udu u-Ru remu in.

³⁵ Wakun zaar wu de ut-wa u Kiristi yage cwan-ut in da! Ko u-taag, Ko swa-u ur-kob, ko us-mer, ko ur-so, ko u-ra, ur-honse ne, ko m-mar, okon zaar u de hoosu u-Ru cwan-ut in da.

³⁶ Uka Rem-su u-Ru zutte,

<<Remu zu it o net-ut ro,
net-tu o ut-cwan e ho it.

E o kab-du it uka net-tu

na de ut-ho,

uka wa-u-pan kubte ca m-ha

udu ut-pan.>>†

³⁷ Ko ba shu'ute uzu, nom-ut yo-to tun-to ut-beet to kwumu in, in arukte na fag in a re-du ur-korro, remu Kiristi o cwan-ut in.

³⁸⁻³⁹ Um nupuste uzu, wakun zaar wu do'e ut-wa u Ru-u yage cwan-ut in da:

ko m-mar,

ko ur-fat,

ko a-tomu u-Ru,

ko faruk-u nom us-te,

ko nom-u na o tek ut-nom,

ko u na de ut-nom u da-u on ne,

ko yan go-du ur-faruk,

ko m-ja,

ko ur-ra,

ko okon nom-o ut-kwus ut-kwus,

† 8:15 Ut-Arameki: <<Abba! Uso-u in!>>

‡ 8:17 Gwat tumsu: Gara 4:7.

§ 8:20 Gwat tumsu: Taku 3:17-19.

* 8:23

Gwat tumsu: 2Kor 5:2-4.

† 8:36 Gwat tumsu: SepV 44:22.

tò korge tò mot in u cwan-tu Ru-u ne da.
Ru-u koske uzu wa o cwan-ut in, u wa
tomton Yeso Kiristi Wa-ko-uyan in wa
mur u remu in.

9

Ru-u dak net-tu Isra

¹ Remu shu'ut-ur ri wa-doru Kiristi, um o
warru ut-nip, Yar-u u-Ru o dor-tu jab-u ri
tumsu o koske uzu bise um otte da.

² Jab-u ri naag sok, men-tu dung-te me za
ur-ma.

³ Um nomog dorog-us se remu or-ut ri ne
Isra-ne camp-a-ne u ut-nefa ne, um cwanug
uzu Ru-u yagu me um shu'ut uka net wu na
wa-e u-nu, na mot me u Kiristi ne remu ukur
u net-ut ri Isra-ne.

⁴ Net-tu Isra, to o net-tu Ru-u mutte ya'ag-
u wa, wa kosku un fuubse-ut wa. Wa nongu
un estedu us-rem, wa yas u Bor-ut wa.
Wa kosu un fun-yu ut-huuk ut-nip ne tumsu
u estedu us-rem ne.*

⁵ Ibrahi, Ishaku, u Yakubu e oye nengen-
tu uso-tu uso-ut in, tumsu Kiristi wa-Isra wa
u mat-du net. Wuna o u-Ru. Wuna o faruk-
u kowan beet, tumsu wa korge na nomu wa
ut-vam za ur-ma, U shu'ut iya!

⁶ Za remu zu es-du us-rem u-Ru zatte ur-
beb da, sedi remu zu net-tu Isra to ut-beet
net-tu u-Ru da.

⁷ Tumsu za net-tu ko-ur Ibrahi to o net-tu
u-Ru da. Remu iya, Ru-u zu Ibrahi, <<U-me
Ishaku † Me rwuutun bo yaag i um nomu bo
estedu us-rem, za wakun u tek-u me ya'ag-u
ro da.>>†

⁸ Yaag-u na mate u-war, e o ya'ag-u Ru-u
da, sedi ya'ag-u estedu us-rem, e o ya'ag-u
Ibrahi i ut-nip.

⁹ Baksun nom-u Ru-u zuye, da-u wa
nome estedu us-rem, <<Ba da-u shiye, um
de ut-muun, Saratu de mat-du yadu ur-
campa.>>§

¹⁰ Mokon sha-mu oro tumsu. Yaag-u Re-
beka otte u-uso u-gan, wuna o uso-u in
Ishaku.

¹¹⁻¹² Sedi kanda na mat ya'ag-u e yur, Ru-
u wargu Rebeka uzu, <<Wa'u yat-wa de
nomu wu rek-wa m-tok.>>* Ru-u zuug iya
kanda e nom-ut okon nom-o u so-o ko u yo-o.
Ru-u zuug iya remu zu wuna dage Yakubu
remu zu iya-o Ru-u cinte.

¹³ Uka Rem-su u-Ru zutte, <<Um cwanug
Yakubu, um gugumte Isuwa.>>†

¹⁴ ¿Yan-o in do'e ut-zu? ¿No o m-hyan uka
zu Ru-u nong hon-hon da? Iya-o da! Ko
cashi!

¹⁵ Remu Ru-u zuug Mosa,
<<Wa um cwan um hyan on-ur wa,
me hogu on-ur wa,
wa um cwan um nomu ur-ho,
me nomu wa ur-ho.>>‡

¹⁶ Remu iya, za remu cwan-mu net mo ko
pama-us wa da, sedi remu on-du u-Ru kyak.

¹⁷ Rem-su u-Ru zuye Faruk-u Masar, <<Um
wa'ag bo Faruk remu um koste ut-net shin-
m ri udu ro remu u-dak u-beet nuput
me.>>§

¹⁸ Iya Ru-u hogte on-du wu wa cwan wa
hog on-ur wa, tumsu wa rindusse jab-u wu
wa cwan ut-rindusse.

Ryab-su u-Ru u on-ur wa ne

¹⁹ Wakun ut-kere ut-zu, <<Abite iya-o,
¿remu yan-o Ru-u otte hyan-du ba'as-ut in?
¿Wana de gugmu nom-u Ru-u cwan?>>

²⁰ ¿Sedi wana bo mat-du net bo nom-ut
inan u-Ru ne? ¿Nom-u Ru-u nome, o ut-kere
ut-zu, <<Remu yan-o bo nom-tu me inya?
>>*

²¹ Wu o ma-u ut-tur, wa keru kab-du ut-
rwab wa nom uka wa otte ussa. Wa kere
kab-du kwus-du ut-rwab ur-gan, wa muut
ut-tur remu ho-du ur-morog, tumsu tokon
tur-to hen remu net-tu daaste ut-opos u-me.

²² Iya Ru-u nomte pama-us wa, wa kose
ryab-us wa remu ut-ba'as tumsu wa kose
uzu remu shin-m wa, wa keru yadu net-ne
ur-kob i nome ut-ba'as. Sedi wa otte gag-
du jab udu i wa de kosu ryab-us wa, net-tu
kame wa ya' e ur-kob.

²³ Iya-o wa otte ussa wa kose fuubse-ut wa
udu i wa ut-sa wa hog on-ur e, i wa zonge ur-
takun i de kwum-du fubusse wa.

²⁴ In i Ru-u bane, za in Yahuda-ne u war in
da sedi u a-za Yahuda-ne.

²⁵ Uka wa wurte u ran-u Hoseya uzu:

<<I za net-ut ri da,
um de fag-du e <Net-ut ri.>

Tumsu ko-du um oog gugumte,

um de fag-du de,
<Ko-du um o ut-cwan.> >>†

²⁶ Tumsu <<U be-ur re du na fog-tu un:

<No o net-tu ri i da,> na de fag-du un, <Yaag-
u Ru-u ur-fat.> >>‡

²⁷ Ishaya wa-warru Rem-su u-Ru jakus u-
cwar wa nom us-rem u mot-tu Isra-ne,
<<Isra-ne o u-tat uka hereg-mu m-sa,
sedi u be-du un otte,
net-to cashi e de
kwum-du u-ukur.

²⁸ Yawe de kwupu u-dak u-beet us-rem za
naas u-da,

* 9:4 Gwat tumsu: Rwu 4:22. † 9:7 Ibrahi otte eken yaage, sedi Ishaku wa oye wa'u Ru-u nomte estedu us-rem uzu
wa ya' Ibrahi. ‡ 9:7 Taku 21:12. § 9:9 Gwat tumsu: Taku 18:10, 14. * 9:11-12 Gwat tumsu: Taku 25:23. † 9:13
Gwat tumsu: Mara 1:2-3. ‡ 9:15 Gwat tumsu: Rwu 33:19. § 9:17 Gwat tumsu: Rwu 9:16. * 9:20 Gwat tumsu:
Isha 29:16; 45:9. † 9:25 Gwat tumsu: Hose 2:23. ‡ 9:26 Gwat tumsu: Hose 1:10.

tumsu wa hoog se okon za ut-kwus da.>>§

²⁹ Uka Ishaya wa-warru Rem-su u-Ru zutte u dekun be-de:

<<Sedi uzu Yawe wu zege m-shin yakuste in eken u-me yaag-u in da In za shu'ute uka net-tu bo-u Saduma, na za horusse in beet uka net-tu bo-u Gomora.>>*

Isra-ne yaag jab
udu u-Ru da

³⁰ IYan-o in do'e ut-zu u da-o? I za-Yahuda-ne da, zongte e shu'ut net-tu jab-us so-se udu u-Ru da, u da-o e kwumug, jab-u so-o u na kume dugu-du yadu jab.

³¹ Sedi Isra-ne i cwane e shu'ut a-jab-us so-se u dorru fun-yu u-bor, e kwumug da.

³² IYan-o wute iya? Remu zu Yahuda-ne kwumug o u fun-yu yadu jab da, sedi un cwanug u Ru-u kab un remu nom-du pama-us so-se un. E nong ur-pukse, <<U dom-u ta'ar-ru wadu net ur-pukse.>>

³³ Uka otte m-pan u-me Rem-su u-Ru uzu: <<Gwat! Um kaag ur-taar u Sihiyona †

Taar-du ur-pukse,
Sedi wu ya' jab udu wa,
na za yadu wa m-e' da.>>‡

10

¹ Or-ut ri ne, nom-u jab-u ri zege m-cwan u toog-us ri ne udu u-Ru uzu, u Isra-ne kum u-ukur.

² Um nak un yaag hi-ut un u nom-du pama-su u-Ru sok. Sedi o za u fun-yu nap-du ut-nip da.

³ Um zuug iya remu zu un nak fun-yu Ru-u o ut-dor wa muute ut-net a-jab-us so-se ne. Wa cwanug un kum jab-u so-o u rwune udu wa. Sedi e gugumte fun-yu u-Ru. De wute e otte ussa e kum jab-u so-o remu dorru ut-bor.

⁴ Kiristi shuuste nom-u wute na nom-ut bor-ut Mosa, remu kowana ya'e jab udu u-Ru, Ru-u de jaasu ba'as-ut wa.

U-ukur u kowan o

⁵ Kose-ut Mosa koske uzu net de keru shu'utu wa jab-u so-o a wa o dorru ut-bor. <<A-bo ut-sa kwum-du ur-fat, se bo nong nom-u bor-tu zuye.>>*

⁶ Sedi nom-u Rem-su u-Ru zuye, uka net dote ut-shu'ut wa jab-u so-o remu yadu jab, <<A-bo zu u-me jab-u ro, <I Wana de dadu dom u-ru?> (Remu wa custun Kiristi u-dak)

⁷ Tumsu ko no zu, <I Wana de ur-cwa u-ta u-dak?>>† (Wa yuns Kiristi dugu m-mar.)

⁸ Sedi nom-u Rem-su u-Ru zuye ya:

<<Rem-su u-Ru o ut-mor u bo ne,

se o me nu-u ro u jab-u ro ne.>>‡

Rem-us se otte kose-tu yadu jab se in o ut-but.

⁹ A-bo ware u nu-u ro uzu Yeso Wa-ko-uyan wa, tumsu bo yu' jab uzu Ru-u yunste wun dugu m-mar, bo de ut-kwum u-ukur.

¹⁰ Um zuug iya remu zu jab o net dote yadu jab wa shu'ute za ut-ba'as udu u-Ru, tumsu nu-o net dote ur-donse wa kum-ut u-ukur.

¹¹ Uka otte m-pan u-me Rem-su u-Ru, <<Wu ya' jab ro udu wa, wa za nom-du m-e' da.>>§

¹² Ru-u koste m-kuuk da. Wa o hyan-du Yahuda-ne u i-za-Yahuda-ne da us-gan. Ru-u net-ne beet o. Tumsu wa nom u-nya udu net-ne beet i foge dim-ur wa.

¹³ Uka otte m-pan u-me Ran-u u-Ru uzu, <<Kowana fage Yawe u sa-u ur-sege, wa do'e kwum-du u-ukur.>>*

¹⁴ I Sedi rene o net-tu ya jab udu ro da, e dote keru fag-du Yawe u sa-u ur-sege? I Rene o e dote yadu jab udu wu e tame hog-du mot-ut wa da? I Rene o e dote ut-hog a wakun waru un da?

¹⁵ I Rene o a-ut-but dote but-tu a wakun tomu un da? Uka otte m-pan u-me Rem-su u-Ru uzu, <<Haan-ur a-but-tu Rem-su m-Remer zek ur-zwar.>>†

¹⁶ Sedi net-tu Isra to ut-beet u kabe Rem-su m-Remer se da. Uka Ishaya wa-warru Rem-su u-Ru zutte, <<Yawe, I wana kabe rem-us sin-se su it ware?>>

¹⁷ De wute yadu jab o haan udu in u fun-u hog-du Rem-su M-remar, tumsu na hog Rem-su m-Remer udu Rem-us Kiristi.

¹⁸ Sedi um otte ur-shut, <<I Nip-to uzu net-tu Isra-ne hok da?>> Uka otte m-pan u-me Rem-su u-Ru:

<<Um nong donse-du rem-us
se u-dak u-beet,

Rem-us un teeg ma-du u-dak u-beet.>>‡

¹⁹ Um swurug m-shut, <<I Net-tu i Isra e gwa'ag nu-du u rem-us se da?>> U, e gwa'ag nu-du se, remu zu u da-u Mosa, Ru-u zuug: <<Um de wadu Isra-ne nom shub-du

net-tu za-Yahuda ne.

Tumsu um de ut-wa no hog us-ryab
remu net-tu o a-kob-du m-nap ne

i-za-Yahuda-ne da.>>§

²⁰ Ishaya warug Rem-su u-Ru jab gan:

<<Net-tu sa-u me da,

e de kwum-du me,

Net-tu oro i shite uka e dote kwum-du me da.

Sedi um koske hi-ur ri m-zun

§ 9:28 Gwat tumsu: Isha 10:23. * 9:29 Gwat tumsu: Isha 1:9. † 9:33 Urusharima. ‡ 9:33 Gwat tumsu: Isha 8:14; Isha 28:16. * 10:5 Gwat tumsu: Tqog 18:5. † 10:7 Gwat tumsu: Muut 30:13. ‡ 10:8 Gwat tumsu: Muut 30:12-14. § 10:11 Gwat tumsu: Isha 28:16. * 10:13 Gwat tumsu: Jowe 2:32. † 10:15 Gwat tumsu: Isha 52:7.

‡ 10:18 Gwat tumsu: SepV 19:4. § 10:19 Gwat tumsu: Muut 32:21. * 10:20 Gwat tumsu: Isha 65:1.

cas ûdu ûn.>>*

²¹ Sedi moſtu Isra, Ru-û swurug m-warû ûn,
<<Ko-uyan da,
ûm ut-sa ûm muutun e ûdu ri,
Sedi e shu'ut a-kob-du dorru us-rem ne
û a-kob-du hog-mu us-rem ne.>>†

11

*Ru-û hok on-du
net-tu Isra-ne*

¹ A wakun û shite me uzu: ¿Shu'ute uzu
Ru-û yakke net-ut wa? Za, iya o da! Ko me
net-u Isra wa, dugu rem-ur Ibrahi, tumsu
dugu ko-ur Banyami ne.*

² Ru-û yakke net-ut wa da, i wa dage
dugu ur-takun. Baksun nom-u Rem-su u-
Ru ware, uka Iriya huute rem-su net-tu Isra
udu u-Ru wa zu,

³ <<Yawe, e horussu a-warru rem-us ró
ne. Tumsu e yo'okte sak-ur ró. Me wa u-
gan û kuse ur-fat, tumsu e o bakû ri remu
e hoot.>>†

⁴ ¿Yan go-du u-shas o Ru-û nomu wun? Wa
shakus wa ut-zu, <<Um cingû hi-du war ri
ut-net ut-zongu ut-ta'er i sokte e nomu ru-u
o û na foge Ba'ar ut-huuk da.>>‡

⁵ Ko û da-o iya otte. Net-tu oro cashi i kuse
i Ru-û dage remu nya-u wa.

⁶ Dug-ut to tu Ru-û nome remu nya-u wa
o, za remu us-pama su ûn nome da. Uzu iya
da, nya-u u-Ru za shu'ute nya-u so-o da.

⁷ Nom-u o tek-u ya: Net-tu Isra saag fun-
yu e dote ut-shu'ut net-ut so-to udu u-Ru.
Sedi e kwung nom-u e ut-sa da. Eken û tek-u
me ûn i Ru-û dage, e kabug jab-û so-o u-Ru,
sedi u-tât i kuse, e shu'ute a-kob-du hog-du
us-rem ne tumsu e kwumug da.

⁸ Uka otte m-pan u-me Rem-su u-Ru uzu,
<<Ru-û muute ûn uka rag-ne
tumsu za m-nap.

Wa yaag un is sedi e za ut-hyan da,
tumsu wa yaag un ut-to,

e za ut-hog da û haan û ya-o.>>§

⁹ Se Dawuda zu,

<<Yage morog-du u-re
un to shu'ut uka ur-ren.

Tumsu yage û shu'ut un ur-pukse,
û de hatun un swadu ur-kob.

¹⁰ Yage is-û un û nom u-cwum,
E de swadu ur-kob u-tât
uka tok-ne za ur-ma.>>*

*I za-yahuda-ne da e
kwumug u-ukur*

¹¹ Um omom ur-shut ne û da-o: ¿A Isra-ne
pukse e he'e e za keru ur-yune da? Iya o da!

Remu ba'as-tu Isra-ne nome, de wute ukur-
u teet net-tu za-Yahuda-ne da, remu Isra-ne
nom-ut shub-ur un.

¹² Ba'as-ut Isra-ne haatun kom u-Ru u-me
u-dak u-beet. Tumsu kob-du dorru us-remu
un haatun kom u-Ru udu i za-Yahuda-ne da.
M-vaste, a Isra-ne ya jab udu u-Ru, in beet in
do'e nom-du ur-so sok remu kom u-Ru.

¹³ Um o us-rem û no ne i za-Yahuda-ne da.
Me Wa-tom-û Yeso wa udu i za-Yahuda-ne
da, um o ut-uk û remu pama-us ri.

¹⁴ U remu iya, um o haan jiya me keru
wadu Isra-ne e nom ur-shub, o ut-wa û eken
û kum u-ukur.

¹⁵ Sedi ba na gugmu un, wa'ag is-yu u-
pus yu hongusse net-tu u-dak ut-beet u-Ru
ne. Da-û Yahuda-ne ya jab udu Yeso, shu'ute
uka muutun net-u mare ur-fat!

¹⁶ Ba Ibrahi û eken uso-tu uso-ut in ne
ooge u-hen ne, iya o ko-ur e dote ut-shu'ut
u-hen ne uka net haste rop-du hyu u-gan
wa hatun de udu u-Ru, de ut-shu'ut u-hen
ne. Shu'ute uzu gug-du hyu de ur-beet de ut-
shu'ut u-hen ne. Tumsu ana yase gur-yu u-
te na huut udu u-Ru, ya ut-shu'ut u-hen ne,
koske uzu ko fe-su te-u ya se otte u-hen.

¹⁷ Nomon us-dorog uzu: ana kwupre fe-su
te-su zetun su na sere, se na kub fe-yu te-yu
zetun yu ur-dog na dame ur-kot. No i za net-
tu Yahuda-ne da, no o uka te-yu zetun yu ur-
dog, ana dame no us-gur ne, no de kwum-du
nya-û u-Ru remu Yahuda-ne.†

¹⁸ Remu iya, a no nom ut-uk uzu no zek
fe-us se su na kupse da. A no o ut-uk baksun
uzu, a no shipe us-gur da, sedi gur-se shipe
no.

¹⁹ Sedi i za-Yahuda-ne da e ut-kere ut-zu,
<<Ru-û kwupurte fe-su Yahuda-ne remu wa
samte in us-gur ne.>>

²⁰ Nip-to, remu kob-du yadu jab-û
Yahuda-ne, de wute na kwupurte us-fe
dugu us-gur. Tumsu no remu yadu jab-û
no o no kumte fun-yu ut-tost us-gur. Sedi a
no nom ut-uk da sedi na hog u-gyer.

²¹ A Ru-û yage Yahuda-ne da, una o uka fe-
su u-te su ur-takun, wa za hen û yagu no da.

²² Iya-o Ru-û dote keru kosu nom-ut so-
to wa û ryab-us wa ne. Wa kosu a-ut-ba'as
ryab-us wa, sedi wa nomu nom-ut so-to wa.
Sedi a no kabê o jab gan da, na de kwup-ru
no dugu us-gur.

²³ A Isra-ne byur-ne dugu kob-du yadu
jab, na same e us-gur ne, remu zu Ru-û de
keru muutu un udu gur-u ya.

²⁴ No i za-Yahuda-ne da, no o uka te-
yu zetun yu ur-dog yu na kupse, se Ru-û
same ya û matu te-yu zetun ne yu na sere.

† 10:21 Gwat tumsu: Isha 65:2.

*

11:1 Gwat tumsu: Firi 3:5.

† 11:3 Gwat tumsu: 1Far 19:10,14.

‡ 11:4 Gwat

tumsu: 1Far 19:18.

§ 11:8 Gwat tumsu: Muut 29:4; Isha 29:10.

* 11:10 Gwat tumsu: SepV 69:22-23.

† 11:17

Nomu na o ut-war, no a-za-Yahuda-ne kwumug re-du og-du rwune dugu Yahuda-ne us-gan uka teyu zetun yu ur-dog kumte nom ut-re dugu gur-su tesu na na kawê u-tak.

Yahuda-ne e o ũka te-yu na sere yu so-ya, za shu'utu nom-u m-no u Ru-u same u-fe yu Yahuda-ne u dom-u u-gur yu e rwutun da.

*Ru-u o hog-du on-du
ut-net ut-beet*

²⁵ Nô huub-ut ri, um za ussa nō shu'ut a-kob-du m-nap ne u remu nom-u o yase da, taas u nō shu'ut a ut-uk ne da. Isra-ne u-tât e de shu'utu a-kob-du hog-du us-rem ne, se i za-Yahuda-ne u-tât i Ru-u dage e o yadu jab udu Kiristi.

²⁶ Iya-o Isra-ne beet e dote kwum-du u-ukur, ũka Rem-su u-Ru zutte:

<<Wa-u-ukur de rwuun u Urusharima,‡
wa de hastu jab-u kob-du kab-du

us-rem dugu ko-ur Yakubu.§

²⁷ Sin-se o estedu us-rem
u ri u un ne,

um de nomu un ho-du ba'as-ut un.>>*

²⁸ Yahuda-ne shu'ute huub-tu Rem-su M-rem, tumsu o shu'ute swur-m nō a-za-Yahuda-ne remu zu e gugumte Rem-su m-Remer, sedi Ru-u dak Yahuda-ne. Ru-u o cwan-ut un remu i mate uso-tu uso-ut un.

²⁹ In nupuste uzu Ru-u reeg shu u cwan-ut un ne remu zu wa za kab-du nya-u wa nomu un da ko net-tu wa dage to ka wa ut-to.

³⁰ Ur-takun nō i za-Yahuda-ne da, nō nong kob-du dorru us-rem, sedi u da-o nō kwumug on-du u-Ru remu kob-du dorru us-rem u Yahuda-ne.

³¹ U da-o Yahuda-ne u hi-ur e, e shu'ute a-kob-du dorru Rem-su u-Ru ũka e dote kwum-du on-du u-Ru, on-du Ru-u kosu i-za-Yahuda-ne da.

³² Ru-u mutte ut-net ut-beet Yahuda-ne u i za-yahuda-ne da a-kob-du dorru us-rem. Ru-u nomog iya remu wa koste ut-net ut-beet on-ur wa.

Ut-vam udu u-Ru

³³ Nip-tu ra-du ver-su u-Ru tumsu
nap-m rô zatte ur-ma da,

kwup-du us-rem u rô zek ur-shut.

Nom-tu wa o ut-nom

zek nap-mu net.†

³⁴ ũka Rem-su u-Ru zutte:

<<¿Wana nape jab-u Yawe?

¿Wana o huub-u rô,

wana heese yadu wun us-rem?>>

³⁵ <<Wakun zaar wu de yadu u-Ru okon
nom-o

u wa yage za kum dugu-du u-Ru da.

Remu iya wakun zaar wu de ut-zu

u Ru-u top wa da.>>‡

³⁶ Remu dugu-du wun,

tumsu udu wun,

tumsu udu du wun de

na nom-te ko-uyan.

Yage fubusse tu shu'ut udu wun
m-mommo! U shu'ut iya!§

12

Toog ur-fat udu u-Ru

¹ Remu iya, or-ut ri, um o kon-us nō remu on-du u-Ru, nō yaase war-ut nō ũka ur-toog, ko ba nō o ur-fat, sedi nō yaase hi-ut nō u pama-u u-Ru ũka Ru-u dote hog-du zwar-ur nō. Ya o fun-yu ut-nip yu nō dote nomu u-Ru m-sek.

² A nō yage net-tu za u dorru u-Ru da, e waru nō ũka nō dote u yu-ur nō da. Sedi yage u Ru-u mang nō ũka wa otte ussa, tumsu wa ya' nō jab-u po-o. Da-u o nō dote nap-du nom-u Ru-u ut-sa nō nom, tumsu nō ut-nap ũka nō dote nom-du ko-uyan u so-o u Ru-u ut-sa.

³ Remu nya-u Ru-u nomu me, um o naku nō ut-to beet, a wakun u huut hi-ur wa u be-du wa teye da. Sedi nō nap ũka nō gotte hi-ut nō, sedi nō kab hi-ut nō hon-hon ũka yadu jab-u Ru-u ya' nō.

⁴ ũka in kowan otte u-war u-gan ut-og ne u-tât, tumsu koduhe ogde otte pama-u wa nome.

⁵ Ko ba shu'ute uzu in o u-tât, sedi war-o u-gan o na oye remu shu'ut-ur in u Kiristi ne, tumsu kowan ganse wa oye e or-u wa ne. Taas u wakun u hyan ũka zu Ru-u zek m-cwan wa m-zeg wakun.*

⁶ Remu iya, kamug in nomon m-ank u nya-u Ru-u nomu in, u-nya ut-go ut-go, ũka Ru-u nom-tu in nya-u o. A Ru-u ya bo nya-u waru rem-us wa, war u yadu jab ne ũka Ru-u yute bo.

⁷ Abite nya-u ró u-pama u dor-u u-Ru o, nom pama-u o. Abite nya-u ut-kose o, nom ut-kose.

⁸ Abite nya-u ró u swuru net-ne shiriktin-mu jab mo, re u-shu ut-nom. Abite nya-u m-hos o udu ut-net remu ur-kob, re u-shu ut-nom jab gan. Abite dor-tu ut-net o, nom o jab gan. Abite hog-du on-du ut-net de, nom-o u tek-u ur-so.†

Nap-du wa-dor wu ut-nip

⁹ Cwan or-u ró u cwan-tu ut-nip. Nō gugum nom-ut yo-to, sedi nō ship nom-u o u so-o ut-kom ut-yur.

¹⁰ Cwan or-u ró ũka huub ur-matu ró, gwat kowan ũka zu wa zek bo.

¹¹ A-bo shu'ut za nom-ut nom da, sedi yaase hi-ur ró u pama-u Wa-ko-uyan.

‡ 11:26 Ut-Girik: Sihiyona. § 11:26 Gwat tumsu: Isha 59:20-21.

* 11:27 Gwat tumsu: Isha 27:9; Irmi 31:33-34.

† 11:33 Gwat tumsu: Isha 55:8. ‡ 11:35 Gwat tumsu: Ayub 41:11.

§ 11:36 Gwat tumsu: 1Kor 8:6. * 12:5 Gwat

tumsu: 1Kor 12:12. † 12:8 Gwat tumsu: 1Kor 12:4-11.

¹² Nôm ur-sô remu zû bô o wadu jab-u nôm-u Ru-u de nomu bô, bô gag jab-u tek-u swadu ur-kob. Tumsu reën u-shu us-toog ne kô-uyan da.

¹³ A net-tu u-Ru o swadu ur-kob, mō-tun un nôm-ut nō otte. Tumsu shu'utun a cust-u ut-hamut ne.

¹⁴ Kom-u u-Ru udu net-tu o yadu nō ur-kob, waan un nu-u sô-o. A nō wa'-u un nu-u yô-o da.*

¹⁵ Nomon ur-sô u net-tu o ur-sô ne, tumsu nō nôm us-kan u i o us-kan ne.

¹⁶ Nomon shu'ut-du m-yar u or-ut nō ne. A nō shu'ut a huk-mu ur-hi da, sedi nō shu'ut ur-huub udu net-tu na gugme ne. A-bô kab hi-ur rô uka zû bô nak kô-uyan da.†

¹⁷ A wakun u nomu bô nôm-u yô-o, a-bô top wa u nôm-u yô-o da. Re shu u nôm-du net-tu de ut-hyan uzu o sô-o.

¹⁸ Nôm nôm-u bô dote ut-shu'ut m-yar u kowan ne.

¹⁹ Or-ut ri ne, a wakun u nomu bô nôm-u yô-o, a-bô top-u nôm-u yô-o da, sedi yage u Ru-u top-u bô ur-mag u ryab-us wa. Um zuug iya remu zû na panug u-më Ran-u u-Ru uzu,

<<Më Yawe, um de top-du

kowan remu nôm-u wa nome.>>*

²⁰ Rem-su u-Ru reeg shu ut-zu,

<<Abite huub-u yô-o

rô o hog-du us-mër,

ya wa nôm ut-re.

A wa hog-du u-swaat m-bu,

ya wa m-bu wa swa.

A-bô nome iya shu'ute uka bô

kargusse eng-tu u-ra u hi-ur rô.

Tumsu iya o bô dote wadu

wun u hog-du m'-e.>>†

²¹ A-bô yage jab-u yô-o u re jab-u rô da, sedi bô zeg beb-du jab-u yô-o u fun-yu nôm-du nôm-ut sô-to.

13

Dorru rem-su ut-faruk

¹ Kowan wa ya' m-zeg udu farkina-ne i u-dak. Wakun zaar wu de shu'utu faruk da, se wu Ru-u dage. Tumsu kowana shu'ute faruk, Ru-o gan-du wa ur-faruk.

² Remu iya, kowana gugme dorru faruk-tu u-dak, wa gugumte dorru nôm-u Ru-u gan-de. Tumsu i o ut-nôm iya e de naknu hi-ur e swadu ur-kob.

³ Um zuug iya remu zû a nō o nôm-du nôm-ut sô-to nō za hog-du gyer-u un da.

Sedi net-tu o nôm-du nôm-ut yô-to e de hog-du gyer-u ut-faruk. A-bô ut-sa bô ru gyer-yu net-u o ur-faruk, nôm nôm-ut sô-to wa de hen u vam-du bô.

⁴ Wa de vam-du bô remu zû wa tok wa u-Ru wa remu rô. Sedi a-bô o net-u yô-o, bô ut-hog u-gyer remu zû zan-o da, farkina-ne otte beb-du yadu bô ur-kob. Tok u-Ru wa tumsu udu wa de Ru-u kostë ryab-us wa udu net-ut yô-to.

⁵ Remu iya yasun hi-ur nō udu faruk-tu u-dak, za remu gyer-u ryab-su u-Ru u war-o da, sedi taas u dorog-us nō u hoos nō rus-du jab.

⁶ De wute nō top-ut shik-u tar, remu zû faruk-ut to tok-ne u-Ru e, tumsu e yaase da-u e remu e nôm-ut ur-faruk.

⁷ Topon kowan nôm-u wa doru nō. Abite shik-u tar-u hi-du war-nô e, deen nō top, abite hen shik-u tar-u nō e, topon. Yaan m-zeg udu wu kore Hogon gyer-u wu kore na hog gyer-u wa, tumsu nō ya' m-zeg udu wu kore nō ya' m-zeg.*

Uka kumte in Kosun ut-cwan udu or-ut in ne

⁸ A nō shipis nôm-u wakun da. Sedi nôm-du nôm-tu bor-tu u-Ru zû na nôm, uzu u net-u cwan or-ut wa ne. Um zuug iya remu zû wu cwanë or-u wa, wa o dorru nôm-u bor-tu zû na nôm.

⁹ Bor-ut to zuug, <<A-bô nôm m-o da, a-bô hō wakun da,† a-bô nôm u-hiw da, a-bô nôm shub-du nôm-u net da.>> U nôm-tu o m-pan ne ut-beet u-më ut-bor, na samge to u-më rem-us sin-se su zuye, <<Cwan or-u rô uka bô tontë hi-du war rô.>>‡

¹⁰ A-bô o cwan-ut wakun, bô za nôm-u wa nôm-ut yô-to da. A-bô cwanë or-u rô, bô o nôm-du bor-ut Mosa zû na nôm.

Hô-du Kiristi de muun

¹¹ Da-u Kiristi dō'e muun remu wa kub-ut in o ut-mor u in ne m-zeg da-u ur-takun du in kabë wa. Remu iya gwatun ka nō otte ur-yu. Nō yunë dugu m-roog.

¹² Gyup-mu haag m-ta, is haag m-gas. Remu iya, yagun nôm-du nôm-ut yô-to uka net-tu o u-cwum, sedi nō kab cwu-tu m-gag tu u-Ru uka nō dote gug-mu faruk-u nôm us-te.

¹³ In nomon shu'ut-ur sô-de, uka net-tu o ur-yu u-më m-zun. A nō same ut-hi u morog-du a-u-swa ne u i ooge yudu za sode ne u a-u-as ne da, za me u-har ur-shub ne.

¹⁴ Sedi nō ya' Wa-kô-uyan Yeso Kiristi ur-be u-më jab-us nō, remu wa hiktun ut-mor u nō ne uka cwu-tu u-war u nō tu nō wuyë. A

‡ 12:14 Gwat tumsu: Mati 5:44; Ruka 6:28.

§ 12:16 Gwat tumsu: ShaR 3:7.

* 12:19 Gwat tumsu: Muut 32:35.

† 12:20 Gwat tumsu: ShaR 25:21-22.

* 13:7 Gwat tumsu: Mati 22:21; Mark 12:17; Ruka 20:25.

† 13:9 Gwat tumsu:

Rwu 20:13-15,17; Muut 5:17-19,21.

‡ 13:9 Gwat tumsu: Toog 19:18.

nɔ nɔm dorog-su yu-du ʉt-baas tɔ cwan-tu war-ʉt nɔ da.

14

*Nɔ kwupu or-ʉt nɔ
ʉs-rem da*

¹ Kabun net-ʉ yadu jab-ʉ wa zatte ʉr-bɛb da. A nɔ ha inan ʉ ʉn nɛ da, abite dorog-ʉs ʉn za hon-hon ʉ su nɔ nɛ da.

² Tokon net-to otte yadu jab-ʉ dɛ wadu ɛ re-du nom-ʉ ɛ ʉt-sa ʉt-rɛ. Tumsu ɛken otte yadu jab ʉzu Ru-ʉ za ʉssa ɛ tɔ m-ap da sɛ ʉt-ran ʉ war-to.

³ Wu rɛ ko-uyan nom ʉt-rɛ ɔ, a wa jurum wu rɛtɛ da. Tumsu wu rɛtɛ da a wa hyan wa ʉt-rɛ ʉka wa ʉt-ba'as da, remu zu Ru-ʉ kabug ɛ.

⁴ ʒWana bɔ, bɔ kwup-tɔ tok-u wakun ʉs-rem? Kɔ tok-u nong nom-ʉt sɔ-to ʉdu ʉso-u u-bu wa kɔ tɔ yo-to, sɛ ʉs-bɛt su wa-u-bu sɛ wa kwupu wa ʉs-rem. Wa ʉt-kɛrɛ ʉt-es, remu zu Ru-ɔ kɛrɔ yadu wun bɛb-du ʉr-es.

⁵ Wakun ʉt-kɛrɛ ʉt-zu dɛkun ho-dɛ zek tokon ho-to. ʉ hyanum wakun ho-to ʉs-gan. Kowan ʉ nom nom-ʉ wa nape Ru-ʉ ʉt-sa wa nom, a wa ha kwupu net-nɛ ʉs-rem da.

⁶ Wu ɔ hyan-du ʉka zu dɛkun ho-dɛ zek tokon ho-to, wa ɔ ʉt-nom iya remu yadu u-Ru m-sek. Net-ʉ ɔ re-du ko-uyan nom ʉt-rɛ ɔ, wa ɔ u-rɛ remu sek-mu u-Ru, remu zu ɛ ɔ nomu Wa-ko-uyan ʉt-vam remu nom ʉt-rɛ ɔ. Tumsu net-ʉ rɛtɛ ko-uyan nom ʉt-rɛ ɔ da wa ɔ ʉt-nom iya remu Sek-mu u-Ru, wa ɔ nomu u-Ru ʉt-vam.*

⁷ Wakun zaar wu ɔ shu'ut-mu hi-du war-wa da, tumsu wakun zaar wu dɛ m-mar remu hi-du war-wa da.

⁸ A in ɔ ʉr-fat, in ɔ ʉr-fat ʉdu u-Ru. Remu iya, kɔ ʉr-fat nɛ kɔ za ʉr-fat, in ɔ ʉdu u-Ru.

⁹ Remu iya, Kiristi marug tumsu wa muɔn ʉr-fat remu wa shu'ute Wa-ko-uyan ʉ net-tu ʉr-fat ʉ marimari nɛ.

¹⁰ ʒBɔ, remu yan-ɔ bɔ otte kwupu or-ʉ rɔ ʉs-rem? ʒKɔ yan-ɔ wute bɔ otte jurmu or-ʉ rɔ? Um zuug iya remu in bɛt in do'e ʉt-es ʉ pora-du kwup-du ʉs-rem u-Ru.†

¹¹ Rem-su u-Ru zuug:

<<Mɛ ɔ Yawe,
um tondte,
Kɔduhɛ jwun-dɛ dɛ
ʉt-kwug ʉ-shu ri,
kɔduhɛ rem-dɛ dɛ ʉt-war
ʉ nu-u wa ʉzu mɛ wa u-Ru.>>‡

¹² Remu iya hen kowan dɛ waru nom-ʉ wa nome ʉdu u-Ru. Yaksun u-Ru kwup-du ʉs-rem.

*A-bɔ wa or-ʉ rɔ ʉ
nom-du ʉt-ba'as da*

¹³ Yagun kwupu or-ʉt nɔ ʉs-rem. Tumsu yagun ʉt-zu ʉ Ru-ʉ ya' or-ʉt in nɛ a-dor ʉr-kɔb. Sedi in waan sin-sɛ ʉ jab-ʉs in ʉzu in za nom-du okon nom-ɔ ʉ do'e wadu wakun ʉr-hɛ'ɛ kɔ ʉ wadu wa ʉ nom-du ʉt-ba'as da.

¹⁴ ʉka wa-doru Wa-ko-uyan Yeso um ɔ waru nɔ rem-ʉs sin-sɛ. Um nak ʉ-mɛ jab-ʉ ri um zatte u-sakna da ʉzu ko-uyan nom ʉt-rɛ ɔ sɔ-ɔ. Sedi a wakun ʉ zuɛ, <<A um rɛ nom ʉt-rɛ unɔ mɛ ʉt-nom ʉt-ba'as ʉdu u-Ru,>> a wa rɛ nom ʉt-rɛ ɔ hen wa nong ʉt-ba'as.

¹⁵ Abite nom ʉt-rɛ ʉ bɔ ɔ ʉt-rɛ ɔ dɛ haatun or-ʉ rɔ ʉr-hɛ'ɛ, bɔ za cwan-ʉt wa da. Kiristi marug remu or-ʉ rɔ, a-bɔ yagɛ ʉ or-ʉ rɔ ʉ hɛ'ɛ ʉ remu nom ʉt-rɛ da.

¹⁶ A-bɔ yagɛ nom-ʉ bɔ ɔ m-hyan ʉka ʉ sɔ-ɔ, ɔ shu'ut ʉ yo-ɔ da.

¹⁷ Um zuug iya remu zu faruk-du u-Ru za mottu nom ʉt-rɛ ʉt-swa nɛ ɔ da, sɛdi mottu yudu jab-ʉ sɔ-ɔ, shu'ut-du m-yar, ʉ ʉr-sɔ nɛ ʉ-mɛ Yar-ʉ u-Ru.

¹⁸ Kowan wu ɔ dorru Kiristi ʉ go-du fun-u inya, Ru-ʉ dɛ hog-du zwar-ʉr wa tumsu net-tɛ dɛ rustu jab-ʉs ɛ ʉ wun nɛ.

¹⁹ Yagun in nomon nom-ʉ dɛ haatun shu'ut-du m-yar a-doru Yeso. Tumsu in segen net-nɛ ɛ nom ʉr-bɛb ʉ yadu jab nɛ.

²⁰ A-bɔ naas nom-ʉ Ru-ʉ nome remu nom ʉt-rɛ da. Ko-uyan nom-ʉt ʉt-rɛ ɔ sɔ-ɔ, sɛdi zatte ʉr-zwar ʉ net ʉ rɛ nom ʉt-rɛ ʉ dɛ wadu wakun ʉr-hɛ'ɛ da.

²¹ ʉt-zɛg ʉr-zwar a net ʉ tɔ m-ap da kɔ swadu kɛ' kɔ nom-du okon ʉ do'e wadu wakun ʉr-hɛ'ɛ.

²² Bɔ kɛrɔ yadu jab ʉzu nom-ʉ bɔ ɔ ʉt-nom u-bɛt ɔ sɔ-ɔ, sɛdi cin ɔ ʉ tɛk-ʉ jab-ʉ rɔ ʉ u-Ru nɛ. Kom-ʉ u-Ru ʉdu net wu jab-ʉ wa zatte ʉt-ba'as da, remu nom-ʉ wa cwane ʉt-nom ʉ sɔ-ɔ.

²³ Sɛdi net-ʉ wu otte u-sakna ʉ jab-ʉ wa ʉ nom-ʉ wa dɛ ʉt-rɛ, wa ɔ naknu hi-ʉr wa kwup-du ʉs-rem dugu-du u-Ru. Um zuug iya remu zu wa zatte yadu jab da. Tumsu nom-ʉ zatte yadu jab da ba'as-to.

15

Yudu mangɛ ɛken jab

¹ In i yadu jab-ʉ in ɔ ʉr-bɛb nɛ, kamug in segen i yadu jab-ʉ ɛ zatte ʉr-bɛb da in kabun no'om ɛ. Taas in nomon cwan-tu ʉr-hi da.

² Yagun ʉ kowan ʉ mang jab-ʉ or-ʉ wa, remu wa swur-tu wun bɛb-du yadu jab.

³ Kɔ Kiristi wa nong cwan-tu hi-ʉr wa da. ʉka Rem-su u-Ru zutte, <<Pyap-su i ɔ pepu bɔ um ɔ hog-du sɛ ʉka ʉzu mɛ ʉn ɔ ʉt-pepu.>>*

* **14:6** Gwat tumsu: Koro 2:16. † **14:10** Gwat tumsu: 2Kor 5:10. ‡ **14:11** Gwat tumsu: Isha 45:23. * **15:3** Gwat tumsu: SepV 69:9.

⁴ Nòm-ù na panë u-beët u-më Rem-sù u-Rù us-beët ur-takun, na panug se remù na swur-tù in gag-dù jab-ù shiriktin-mù jab ne, ùka in dote ùt-shù'ùt u wadu jab ne.

⁵ Ùm o us-kon udu u-Rù, wù ye na gag-dù jab-ù shiriktin-mù jab ne, ùka nò dote ùt-shù'ùt u same-dù ùt-hi ne us-dorog ne us-gan, remù dorru da'at Kiristi Yesò.

⁶ A nò nòmë iya, rem-us nò u dorog-us nò de ùt-shù'ùt us-gan, ùka nò dote vam-dù u-Rù wù o Ùso-u in Wa-ko-uyan, Yesò Kiristi.

Rem-sù m-Remer sù Yahuda-në se u a-za Yahuda-në

⁷ Ùka Kiristi kùbte nò, kabun or-ùt nò iya remù Ru-ù kum-ùt ùt-fù'ùbse.

⁸ Ùm ùt-sa nò bakus uzu Kiristi nongu Yahuda-në ur-sege remù wa kòste uzu Ru-o kerù nòm-dù nòm-ù wa zù wa ùt-nòm. Ru-ù nongu i mate us-o-tù us-o-ùt in estedù us-rem uzu wa tomnù Kiristi. Da-ù Yesò haane, Ru-ù nom nòm-ù wa zù wa ùt-nòm.

⁹ Wa haagun remù a-za Yahuda-në, remù e nòm-tù u-Rù ùt-fù'ùbse remù on-ur wa. Ùka Rem-sù u-Rù zùtte:

<<Remù iya,

Ùm de vam-dù nò u-më
a-za Yahuda-në,

Ùm de nòm-dù sep-tù
vam-tù dim-ur rò.>>†

¹⁰ Tumsù Rem-sù u-Rù sur m-zù:

<<Nòmøn ur-sò nò i za-Yahuda-në da, ur-kot
u net-tù u-Rù ne.>>‡

¹¹ Tumsù na sur m-zù:

<<Nò beët a-za Yahuda-në
vamùn Yawe,

net-në beët e vam wa.>>§

¹² Wa-warrù Rem-sù u-Rù Ishaya zùug:

<<Wakun do'e rwuun dugu ko-ur Jesse,
wa do'e haan wa nòm ur-faruk u-më
i-za-Yahuda-në da.

Tumsù e do'e wadu jab udu wa.>>*

¹³ Ùm nong us-toog uzu, Ru-ù wadu jab, wa ya' nò ya' jab-ù pus-o u shù'ùt-dù m-yar ne, nò otte yadu jab udu wa. Iya o nò wadu jab-ù nò dote ùt-shù'ùt u-shuyi shuyi u shin-mù Yar-u u-Rù.

*Pama-us Burus udu
i-za-Yahuda-në da*

¹⁴ Hùub-ùt ri, me hi-dù war ri ùm nak uzu nò otte jab-ù nòm-dù nòm-ùt sò-tò. Nò otte nap-mù nòm-ùt tun-tò ùt-beët, tumsù nò kerù is-ù or-ùt nò ne nòm-ùt tò.

¹⁵ Sedi u-më unò ran-o, ùm wargu nò nòm-ù o jab-ù ri u tokon nòm-tò ne. Ùm wargu nò tokon nòm-tò tù ùm ùt-sa ùm baksun nò, remù nya-ù u-Rù u wa nomù me.

¹⁶ Ùm shù'ùtë wa pama-us Kiristi Yesò udu a-za Yahuda-në. Ùm haatun nò Rem-sù m-Remer remù nò shù'ùtë ùka ur-toog udu u-Rù dù wa ùt-sa dù u-hën, remù Yar u-Rù.

¹⁷ Remù iya, me ùt-kere gap-dù u-sòk u Yesò Kiristi ne tumsù u pama-ù um o ùt-nòm udu u-Rù.

¹⁸ Ùm za keru gap-dù u-sòk ùm war okon da, sedi ùm war nòm-ù Kiristi nòmë, remù ùm wù'ùt i za-Yahuda-në da u dorru u-Rù, remù rem-us ri u pama-us ri ne.

¹⁹ Ru-ù nong nòm-ùt tun-tò u remù shin-mù wa kòse u nòm-dù m-shin u us-nap ne, tumsù u beë-dù Yar-u u-Rù. Wa takkun se dugu Urusharima m-ha Iririkum, ùm nong but-tù Rem-sù m-Remer sù Kiristi, se da-ù ùm tase pama-us se us-beët.

²⁰ Cwan-m ri mò ko-uyan da-o, ùm nòm but-tù Rem-sù m-Remer sù u-Rù u be-tù i nape Kiristi da. Ùm nong iya remù zù ùm za ussa ùm shù'ùt ùka net wù nòmë u-ma u dom-ù ma-u wakun da.

²¹ Ùka Rem-sù u-Rù zùtte:

<<Net-tù nape wun da,
e hyan.

Tumsù net-tù hogë rem-us rò da,
e nap.>>†

²² U-da u-beët a ùm zongë m-haan udu nò, na hoos me ur-haan.‡

*Burus zongte ha-mù
bo-ù Roma*

²³ Ù da-o ùm taaste pama-ù ùm de ùt-nòm remù net-tù hok Rem-sù m-Remer u rug-u o. Ùs-hak u-tát ùm cwanug ùm haan ùm hyan nò.

²⁴ Ù da-o ùm wa'ag jab ur-haan ne u be-ur nò. A ùm o m-ha u gas-u Asbaniya, me ùt-dorun ùm hyan nò. Me ùt-hog ur-zwar ùm shù'ùt udu nò u-da cashi. Da-ù ùm kumë sege-ur nò se ùm re shù m-ha ne.

²⁵ Sedi kanda ùm do'e ukun, ùm de m-ha u bo-ù Urusharima remù ùm nòm-ùt u-nya udu net-tù u-Rù.

²⁶ Net-tù kabe Yesò Kiristi i o u gas-u Maki-doniya u i o rug-u Akaya ne, e hok zwarrù yadu cwut e udu or-ùt e ne i o ur-kob ne i o u-më net-tù u-Rù u bo-ù Urusharima.§

²⁷ E hok zwarrù ùt-nòm iya rem uzu e hok e dor un ur-mag. Remù zù a-zador ne onkte nya-ù u-yar u kom-ù u-Rù u rem-sù m-remër dugu-dù a-dor-ne u bo-ù Urusharima, e hok uzu nomù kuse e nòm u e top-ùt un ur-mag uzu e nomù un sege-dù shik.*

† 15:9 Gwat tumsù: 2Sam 22:50; SepV 18:49. ‡ 15:10 Gwat tumsù: Muut 32:43. § 15:11 Gwat tumsù: SepV 117:1.

* 15:12 Gwat tumsù: Isha 11:10. † 15:21 Gwat tumsù: Isha 52:15. ‡ 15:22 Gwat tumsù: Roma 1:13. § 15:26

Gwat tumsù: 1Kor 16:1-4. * 15:27 Gwat tumsù: 1Kor 9:11.

²⁸ Da-u um tase pama-u uno, um do'e yasü ün shik-u ün, um do'e shup-du fun-yu hamu gas-u Asbaniya. A um o tek m-ha u Asbaniya, me ut-dorun um vukus no.

²⁹ Da-u um teené u Roma, um nak me ut-teen u kom-u u-Ru ne u Kiristi ne.

³⁰ Or-ut ri ne, remu Yeso Kiristi Wa-ko-uyan tumsu ut-cwan ne tu Yar-u ya in, um o kon-us no, no same ut-kom u me ne remu gag-mu nomu me us-toog udu u-Ru.

³¹ Nomon us-toog uka um dote ut-pos dugu kom-tu i za a-doru Yeso da, in o dak-u Yahudiya. Um o us-toog uka sege-du um do'e ut-kab udu a-dor i Urusharima e kab o.

³² A Ru-u tane, me ut-haan udu no ur-so ne remu in nomtun ur-orop ur-kot du de ya in shiriktin-mu jab-u ank-mu u-Ru.

³³ Um o nomu no us-toog udu u-Ru wu shu'ut m-yar wa nom ur-kot u no ne! U shu'ut iya.

16

Us-vuk

¹ Yakun neta-ya oro wu de haan udu no, dim-ur wa Fibi. Um o waru no, net-u m-kim wa. Tumsu wa o wa-m-ank u-me a-doru Yeso u bo-u Kankiriya.

² Kabun wun ut-kom ut-yur remu zu wa doru Wa-ko-uyan wa, uka na gute net-tu u-Ru. Nomon wun sege-du wa ut-sa ur-beet, remu zu kowa wa nongu net-ne u-tat ur-sege tumsu ko me u nongu me.

³ Vuk-su me Biskira u Akira ne or-u ri u-me pama-us Kiristi Yeso.*

⁴ E ya'aste fat-ut e uka e mar remu ri. Me wa u-gan u o vam-ut un da, a-doru Yeso i za Yahuda-ne da e nong ut-vam ko'e.

⁵ Vuksun morog-du a-dor i morge u-me bu-u un.

Vuksun huub-u ri Apanitus, wa doru Kiristi ur-takun u dak-u Asiya.

⁶ Vuksun Meri wu nomu u-pama u remu no sok.

⁷ Vuksun Andaronikus u Yuniya ne, net-tu Yahuda to uka um otte, it u e ne ooge u bu-u m-toke. A-doru Yeso o yadu un m-sek sok, tumsu um nak un u tek-u a-Tomu Yeso e kabug Kiristi kanda me.

⁸ Vuksun Ampiriyatus, huub-u ri u-me Wa-ko-uyan.

⁹ Vuksun Urbanus huub m-anku ri u-me Kiristi, u huub-u ri ne Sitakis.

¹⁰ Vuksun Aperes, tok-u so-wa wu Kiristi. Vuksun net-tu o bu-u Aristoburus.

¹¹ Vuksun Herodiya, or-u ri wa-yahuda. Vuksun a-dor u-Ru i o bu-u Narkisus.

¹² Vuksun Tirayipina u Tiraposa. Neta-ut to e nongu Wa-ko-uyan us-pama sok.

Vuksun huub-u ri Parsis, yakun neta-ya tumsu yu nomu Wa-ko-uyan us-pama.

¹³ Vuksun Rufus, wu Ru-u dage, u ino-u wane wu shu'ute uka u-ino udu ri.†

¹⁴ Vuksun Asinikiritus, u Pirigona, u Hermes, u Paturubas, u Haramas u or-ut un i o ur-kot u un ne.

¹⁵ Vuksun Pikorogus, u Juriya ne neta, u Niriyus ne u huno-u wa ne wa neta, u Oripas, u a-doru Yeso ne beet i o ukun.

¹⁶ Vuksun or-ut no ne u ham-ut tu u-hen ne.

A-doru Yeso beet tomgon us-vuk.

Burus nak to-tu

net-tu Roma

¹⁷ Or-ut ri ne, um cwanug m-nak no ut-to remu net-tu o mot-du no, i wadu ut-net e yage dorru u-Ru tumsu e gugumte go-du kose-tu na kabe.

¹⁸ Go-du net-tu o nom-du nom-ut to, e za nomu Kiristi us-pama da, sedi cwan-tu war-ut e. U gom-tu m-remu u nu-ut e, u vam-tu us-bi ne, e o parru jab-su ut-net i o er-ru un. Net-tu o er-ru un e o uka ya'ag-u rek-e.

¹⁹ Kowan hok uka no otte dorru Rem-su m-Remer. Um hok ur-zwar u remu iya. Sedi um ut-sa no nom us-ver u nom-u o so-o. No shu'ut za ut-ba'as tumsu no som nom-ut yo-to.

²⁰ Ru-u m-yar de yadu no m-shin u no dote jangu faruk-u nom us-te za m-tumb. Nya-u Wa-ko-uyan in Yeso o ur-kot u no ne!

²¹ Timoti huub m-ank ri, wa o vuk-su no. Iya o tumsu Rushiyos, u Jason ne, u Sosipata ne, e o vuk-su no, e beet or-ut ri ne e Yahudane.‡

²² Me, Tartiyus, wu pane uno ran-o, um o vuk-su no net-tu o dorru Wa-ko-uyan.

²³ Gayus o vuk-su no. Wa gwug me u-me bu-u wa, u-me bu-u wa o a-doru Yeso u-me bo-u o morogte.

Erastus, wa-cun-du shik u-bo wa o vuk-su no. Tumsu u or-u it ne Kwartus wa o vuk-su no.§

²⁴ Nya-u u-Ru Yeso Kiristi o ur-kot u no ne beet! U shu'ut iya.*

Ut-vam udu u-Ru

²⁵ Yagin in nomun u-Ru m-sek! Wa otte m-shin mu no dote ut-ees u-me yadu jab remu Rem-su m-Remer su Yeso Kiristi wu um o donse-ur wa! Rem-su m-Remer u sin-se na yaksu se m-tumb ne.

²⁶ Sedi u da-o na rwutun se m-zun u-me ran-tu a-warru Rem-su u-Ru ne. Na nong iya uka Ru-u zutte, tumsu na kosku se m-zun udu ut-net, remu i-za-Yahuda-ne da e yu'ut jab tumsu e dor rem-us Yeso.

* 16:3 Gwat tumsu: Pama 18:2. † 16:13 Gwat tumsu: Mark 15:21. ‡ 16:21 Gwat tumsu: Pama 16:1. § 16:23

Gwat tumsu: Pama 19:29; 1Kor 1:14; 2Tim 4:20. * 16:24 Ran-tu ut-ut u-tat panug inya fe-ya da.

²⁷ Ȳm cwanuḡ ȳzu, a Yeṣo Kiristi segu in,
in do'e nḡmu u-Ru ȳt-vam wu o wa-m-nap
m-mḡmmo! Ȳ shu'ut iya.

Ran-u Burus u do'e udu Garatiya-ne

1* Unō ran-o oon dugu-du Burus, Wa-tōm-
u Yeso Kiristi wu ooge uzu net-to dage wa
da, kō dugu-du wakun net wa da. Sedi Yeso
Kiristi wa dage me u u-Ru ne u Uso, wu
yunse Yeso dugu m-mar.

2 A-dorū Yeso ne beet i ooge ur-kot u me ne
tomotton unō ran-o udu morog-tu a-dor-ne
tu ooge u dak-u Garatiya:

3 Um nong us-toog uzu u-Ru Uso-u in u
Wa-ko-uyan Yeso Kiristi ne ya' nō u-nya u
rus-du jab ne.

4 Yeso yastē fat-ur wa sha-mu toog u remu
ba'as-ut in remu wa guut in dugu dak-u yo-
o unō. Unō nong ūka cite mu Ru-u in u Uso
ne.

5 Yage inya m-sek udu u-Ru m-mōmmo! U
shu'ut iya.

*Rem-su m-Remer
su ut-nip*

6 Um nong m-zap uzu nō o byurru u-dim
m-hor dugu-du u-Ru, wu dage nō remu nya-
u Kiristi. Nō o dorru seken fun-se su ooge
bam u Rem-su m-Remer ne su um nomu nō
but-tu se.

7 Sedi ut-nip a Rem-su m-Remer se da. M-
ha iya ne tokun net-to oro tu ooge engusse
nō tumsu e ut-sa e bargusse Rem-su m-
Remer su mot-ut Kiristi.

8 Sedi kō da uzu it, kō wa-tōm u-Ru wu
ooge dugu dom u-ru wa nomu nō but-tu
Rem-su m-Remer su ooge bam u Rem-su m-
Remer ne, su it nomu nō ut-but dugu ur-
takun, yage nu-u yo-o u-Ru heen u-dom-u
hi-ur wa.

9 Ūka it war-tu nō ur-takun, u da-o um
swurug m-warū nō: A wakun nomu nō but-
tu Rem-su m-Remer su ooge bam u Rem-
su m-Remer ne, su nō onke dugu-du it, um
konug uzu Ru-u ya' go net-u wa ur-kob sok.

*Ru-o fage Burus shu'ute
Wa-tōm-u Yeso*

10 Ūm ut-sa u da-o uzu net-tu hog zwar-ur
ri, kō u-Ru? Ūkō sha-mu oro uzu net-to um
ut-sa to hog remer-m ri? A mune uzu um
omon ut-sa u net-tu hog remer-m ri, um da
shu'ute tok-u Kiristi da.

11 Ū da-o um ut-sa nō nap or-ut ri ne, uzu
Rem-su m-Remer su um nomu nō a dugu-du
net de se rwuune da.

12 Um kab-ug se dugu-du wakun net wa
da, kō wakun wa iise me da. Yeso Kiristi wa
hi-ur wa kwure se rem-se udu ri.

13 Remu nō hok ūka um otte ur-yu da-u
um ooge dorru fun-yu Yahuda-ne. Um yaag
a-dorū Yeso i ooge net-tu u-Ru ur-kob sok.

Um nong nomu um do'e ut-ker um horusse
un.

14 Um oog u-shu or-ut ri ne u-tāt i ooge us-
hak us-gan u me ne u dorru fun-yu Yahuda-
ne. Rem uzu um wa'ag jab sok u dorru kim-
su uso-tu uso-ut ri ne.

15 Sedi kanda na mat me, Ru-u dak me
tumsu wa fug me remu nya-u wa. Tumsu
Ru-u hog ur-zwar,

16 uzu wa kose Wa-u wa udu ri rem um
nom-ut but-tu Rem-su m-Remer su mot-
ut wa u-me a-za Yahuda-ne. Da-u nom-ut
to nōme um shuk-ut wakun net wa mottu
nom-u to ooge ut-zu ut-beet kō nom-u um
do'e ut-nom da.

17 Tumsu um haag u Urusharima remu
um shit a-tōmu Yeso i ba'e me m-haan da.
Sedi um aruk m-ha dak-u Arabiya tumsu da
tase um muun u-me bo-u Dimaku.

18 Se da-u hak-su us-tut arke um aruk
m-ha Urusharima rem um nuput Biturus,
tumsu um shu'ut u wa ne m-roog op ut-tan.

19 Sedi um hyanug wakun u tek-u a-tōmu
Yeso u da-u o da sedi Yakubu huub ur-matu
Wa-ko-uyan.

20 Um o warru nō ut-nip u-shu u-Ru, nom-
u um ooge panu nō a bi-se da.

21 Da tase um aruk m-ha gas-su Suriya u
Kirikiya ne.

22 Sedi a-dorū Yeso ne i ooge gas-u
Yahudiya e tamug hyan-du me ur-is u ur-
is ne da.

23 E hok kyak u mot-ut ri ne uzu: <<Burus,
wu ooge da-u o m-ya in ur-kob wa ooge da-o
u but-tu Rem-su m-Remer su yadu jab su wa
ooge ut-sa wa horusse.>>

24 Tumsu e nonge u-Ru ut-vam u remu ri.

2

A-tōmu Yeso kabug Burus

1 Sedi da-u hak-su op us-nas arke, um sur
m-ha Urusharima, unō da-o u Baraba ne.
Um kub Titus tumsu.

2 Um haag u kun remu zu Ru-u kosku me
u-hyan uzu um do'e. Da-u um ooge kun
um shu'ute m-yasa u tu-shu a-dorū Yeso ne,
tumsu um yu' e zun-mu Rem-su m-Remer
su um ooge but-tu se u tek-u i za-yahuda-ne.
Um oog um cwang uzu hi-ut it u un ne o ur-
be ur-gan, remu u-gyer u shu'ut uzu ank-m
ri u da-u ar-ke u unō da-o ne oog m-zan da.

3 Sedi Titus wu ooge ur-kot u me ne, kō ba
shu'ute uzu wa net-u wa za-Yahuda wa, tu-
shu wa'ag wa nom ur-pes za wa cwan da.

4 Sin-se rem-se yungun remu uzu tokon
net-to tu ooge us-bi uzu a-dor-ne e ooge, e
cwagun m-yasa rem e got ukur u in kume
u same-du ut-hi in u Kiristi Yeso ne. E ut-sa
e muut in tok-ne udu nom-du nom-u bor-tu
Yahuda-ne zuye.

⁵ Sedi it yaag un ur-ker da ko u-da cashi, remu Rem-su m-Remer su ut-nip se shu'ut u remu swur-m no.

⁶ Tumsu i ooge tu-shu a-doru Yeso e swurug okon u-me rem-us ri da. (Shu'ut-ur un tu-shu zatte mokon swas-mo udu ri da, remu zu Ru-u koste m-kuuk da.)

⁷ Oog ba tu-shu sur okon u rem-us ri, e nup uzu Ru-u yaag me ank-mu but-tu Rem-su m-Remer udu a-za Yahuda-ne, tumsu wa yu' Biturus ank-mu but-tu gandi rem-us se udu Yahuda-ne.*

⁸ Remu gandi Ru-u wa'e Biturus shu'ut Wa-tom-u Yeso remu ank-mu ut-but udu Yahuda-ne†, tumsu wa wa'e um shu'ut Wa-tom-u Yeso udu i za-yahuda-ne.

⁹ Da-u Yakubu, u Biturus u Yohanna ne, i ooge tu-shu a-doru Yeso ne, e nup uzu Ru-u yaag me uno nya-o. E so ut-kom u Baraba ne u me ne. E ees uzu it de'e u it nom m-ank udu i za-yahuda-ne, tumsu e nom m-ank u-me Yahuda-ne.

¹⁰ Nom-u un kone it u war-o uzu it re u-shu u gwat-du I ooge ur-kob, nom-u um ooge ussa uzu um nomog u-da u-beet.

Burus hagusse Biturus

¹¹ Sedi da-u Biturus‡ haane bo-u An-takiya, um baste wun u-shu a-dor-ne, remu uzu nom-u wa oog ut-nom o za hon-hon da.

¹² Remu da-u wa teene ur-takun, wa oog m-re nom ut-re u i za-Yahuda-ne. Sedi a tase, da-u tokon net-to haan dugu-du Yakubu, wa heese muudu u-dim tumsu wa mot hi-ur wa dugu-du un. Wa o gye-ur Yahuda-ne i zuye se na nongu i za-yahuda-ne da ur-pes.

¹³ Tumsu Yahuda-ne u-tat e same ut-hi u ha-mu ur-no wun ne, ko Baraba hi-ur wa un engusse wa tumsu wa dor un u ha-mu ur-no un ne.

¹⁴ Da-u um hyane un yakke dorru fun-yu ut-nip yu Rem-su m-Remer, um zu Biturus u-shu kowan, <<Bo net-u Yahuda wa, m-ha iya ne bo zaar dorru bor-tu Mosa yasu Yahuda-ne da. Re-o nom-te u da-o bo otte wadu a-za Yahuda-ne e dor bor-tu Yahuda-ne?>>

Ru-u gwuug Yahuda-ne u a-za Yahuda-ne

¹⁵ Burus re shu ut-zu ne, <<In Yahuda-ne e udu ur-mat, za <a-za Yahuda-ne i na foge a-ut-ba'as-ne da.>§

¹⁶ Sedi in nak uzu wakun zaar ut-shuut hon-hon udu dorru bor-tu Ru-u yase Mosa da, sedi udu yadu jab udu Yeso Kiristi. Tumsu in Yahuda-ne i ya'e jab u-me Kiristi Yeso, remu in shu'ute za ut-ba'as udu u-Ru

u yadu jab ne u-me Kiristi, tumsu za udu dorru bor-tu Ru-u yase Mosa da. Remu wakun zaar ut-shuut za ut-ba'as udu dorru bor-tu Mosa yasu Yahuda-ne da.

¹⁷ <<Sedi a mune zu da-u in ut-sa in shu'ut hon-hon udu u-Ru u-me Kiristi, in bit hi-ur in ut-ba'as ne sha-mu a-za Yahuda-ne, ut-shu'ut uzu Kiristi yaag in shiriktin-mu ut-ba'as? A-a! Iya-o da!

¹⁸ Nom-u um ut-war o uzu, a-muune uzu um byurug u-dim u dorru ut-bor remu um shu'ute hon-hon udu u-Ru, shu'ute uka um swurug m-ma ma-u um duuse ur-takun.

¹⁹ Remu bor-tu koske me uzu um o uka net-u mare udu ut-bor, rem iya um o ur-yu remu u-Ru, shu'ute uka zu na tarug me u-dom u-kan ur-kot u Yeso Kiristi ne u-dom u-kan.

²⁰ Remu da-o, um zamun ur-yu da, sedi Kiristi wa ooge ur-yu u-me ri. Tumsu uka um otte ur-yu u uno war-u u-dak o, um o yu-du fat-ur ri udu yadu jab udu Wa' u-Ru, wu cwan me tumsu wa yase hi-ur wa remu ri.

²¹ Um muute nya u-Ru m-zan da. Remu a-muune uzu dorru bor-tu Ru-u yase Mosa in shu'ut za ut-ba'as udu u-Ru, shu'ute uzu Kiristi marug m-zan!>>

3

Yadu jab ko dorru bor-u Mosa

¹ No ragne Garatiya-ne! ¿Wana engusse jab-us no? Remu um wargu no m-zun mottu mar-m Yeso Kiristi u-dom u-kan.

² Warun me u-nom u-gan: Ko no onkte Yar u-Hen remu dorru ut-bor tu Yahuda-ne, ¿ko remu ya-du jab u-me rem-su no hoge u mot-ut Yeso Kiristi ne?

³ ¿Yan o wute no otte m-rag ne u-tat? Ba no tak-ne u Yar u-Hen, ¿yan-o wute no otte ut-sa no vaste ank-mu u-Ru u beb-du u-war?

⁴ ¿Kob-du no swaye u-tat du m-zan de? Za u-sakna o da shu'ut okun nomo!

⁵ ¿Um o shut-du no tumsu, ut-shu'ut uzu Ru-u yaag no Yar u-Hen u ank-mu nom-tu m-shin u tek-u no remu zu no dorog ut-bor? Iya-o da! Wa yaag no remu uzu no yaag jab u rem-su no hoge u mot-ut Kiristi ne.

⁶ Gwat Ibrahi: <<Wa yaag jab udu u-Ru tumsu Ru-u og wun net hon-hon.>>*

⁷ No nap uzu, ya'ag-u Ibrahi i ut-nip e ooge i ya'e jab udu u-Ru.

⁸ Tumsu remu Ran-u u-Ru, Ru-u zuug Ibrahi da-u dim uzu, a-za Yahuda-ne do'e ut-shu'ut hon-hon udu u-Ru remu yadu jab-u e udu wa. Ru-u zu Ibrahi: <<Net-tu ut-dak ut-beet e do'e kwum-du nu-u so-o dugu-du ro.>>

* 2:7 Girik i za-Yahuda-ne e na zu a-za ur-pes-ne, Yahuda-ne e na zu a-ur-pes-ne. † 2:8 Girik zu, <<ur-pes.>> ‡ 2:11

Biturus Biturus ut-Girik na zu wa Kefas. § 2:15 Remu uzu Yahuda-ne otte bor-u Mosa tumsu e nom ur-pes e kub hi-ur e a jab-u so-o ne. A-za Yahuda-ne e zatte ut-bor da nom-ut ur-pes da, Yahuda-ne kub e uka a-ut-ba'as-ne. * 3:6 Gwat tumsu: Taku 15:6; Roma 4:3.

⁹ Remu iya, i wa'e yadu jab-us e udu Kiristi e kwumug gandi nu-u so-o u Ibrahi onke remu yadu jab-u wa.

¹⁰ Kowana wu toste udu dorru ut-bor u remu wa muute hi-ur wa hon-hon udu u-Ru wa o ur-yu u-me nu-u yo-o. Remu zu o m-pan u-me Ran-u u-Ru: <<Kowana wu gugme re-du u-shu u nom-du ko-uyan u ooge m-pan u-me ran u-bor wa o u nu-u yo-o ne!>>

¹¹ Q m-zun uzu wakun zaar ut-shu'ut hon-hon udu u-Ru remu dorru ut-bor da. Um zuug inya remu o m-pan u-me Ran-u u-Ru: <<Se remu yadu jab net o hon-hon dete ur-fat.>>

¹² Inya fun-yu yadu jab ya zaar us-gan u fun-yu ut-bor ne da, yu zuye, <<Se udu dorru ut-bor de net dete kwum-du ur-fat.>>

¹³ Sedi Kiristi gwuug in dugu nu-u yo-o u u-bor du wa shu'ute nu-u yo-o remu in. Rem uzu o m-pan u-me Ran-u u-Ru: <<Nu-u yo-o udu kowana na tare dom u-te.>>

¹⁴ Wa gwuug in remu nu-u so-o u Ru-u ya'e Ibrahi o ut-haan udu a-za Yahuda-ne remu Kiristi Yeso. Na nong iya remu in onkte estedu us-rem du Yar u-Ru remu yadu jab.

*U-bor yu o bam u
estedu us-rem ne*

¹⁵ Or-ut ri a-dor-ne yage um ya' no sha-mu koduhe ho-de. Da-u net-ne yur wa'e u-kom u-ran e cin us-rem, wakun zaar wu do'e has-tu se ko wa sur okun da. Iya otte u sin-se rem-se.

¹⁶ Ru-u yaste estedu us-rem wa udu Ibrahi tumsu udu wa'-u wa ne. Napun uzu Ran-u zuug da <<Udu ya'ag-u ro>> Uka na zu ko-ut wa. Sedi, o zuug <<Udu wa'-u ro,>>[†] nomu o ooge ut-war net gan, udu Kiristi.

¹⁷ Nom um ooge ut-zu ya: Bor-ut Mosa, tu haane us-hak ut-kok ut-nas u hak-su ur-shik us-op ba wa nome Ibrahi estedu us-rem, to hase estedu us-rem su Ru-u nome m-tumb ne da, remu zu Ru-u hase estedu us-rem wa da.

¹⁸ Remu a mune uzu na onk-u og-du ur-mat udu dorru bor-u Mosa, se zaar ut-shu'ut uzu u remu estedu us-rem da. Sedi Ru-u yaste estedu us-rem uka nya-u m-hos udu Ibrahi.

¹⁹ Rem-u yan-o Ru-u ya'aste bor-ut Mosa? Wa ya'aste ut-bor u remu to koste ut-net ba'as-ut e. Sedi Ru-u cunug uzu u bor-tu tumb u war-to m-te haan-du wa' wu Ru-u nomte estedu us-rem u mot-ut wa. Ru-u ya'aste bor-ut wa udu a-tom u-Ru m-ha udu Mosa, wu eese tek-u u-Ru ut-net ne.

²⁰ U da-o wa-ur-ees u-tek otte ur-sege a-muune zu m-zuug kir-du ut-net ur-gan ut-sa e egusse us-rem. Sedi u-Ru, wu ooge u-gan, wa nong m-an-k u wa-ur-ees u-tek da-u wa yase estedu us-rem udu Ibrahi da.

*Nom-u wute Ru-u
ya'aste ut-bor*

²¹ Shu'ute uzu bor-tu gugumte estedu us-rem su Ru-u nome? A'a, iya-o da! Remu a mune uzu bor-ut Mosa tu na yaase to keru yadu ur-fat, shu'ut du hon-hon za haagun dugu-du u-bor.

²² Sedi Ran-u u-Ru o ut-war uzu ba'as-to dor-tu u-dak u-beet. Remu iya Ru-u yu estedu us-rem su ukur udu i ya'e jab-u e udu Yeso Kiristi.

²³ Kanda din-de yadu jab haan, in oog u men-tu ur-tage udu dorru u-bor. In oog ur-tage kanda na upse in yadu jab.

²⁴ Remu bor-ut oog u dor-tu u-dak u-beet kanda Kiristi haan. Nomu wute wa haatun remu na muute in hon-hon udu u-Ru remu yadu jab.

²⁵ Sedi da-o yadu jab haagun, bor-ut zamun u dor-tu in da.

*Yaag-u u-Ru remu
yadu jab*

²⁶ Remu udu same-du ut-hi no u Kiristi Yeso ne ya'ag u-Ru no ooge beet remu yadu jab.

²⁷ Tumsu net-ne beet i same ut-hi u Kiristi ne u-me ut-yubusse m-bu e wa'ag Kiristi uka na wute kus-ut po-to.

²⁸ Remu i ooge same-du ut-hi u Kiristi ne mottu Yahuda-ne ko a-za Yahuda-ne, tok ko za m-tok, campa ko neta to zamun da. Remu no beet no shu'ute us-gan u-me Kiristi Yeso.

²⁹ Tumsu a mune no net-ut Kiristi to, no ko-ur Ibrahi de no ooge. No do'e re-du og-du ur-mat-u wun. Tumsu estedu us-rem su u-Ru udu Ibrahi du no de.

4

¹ U da-o nom-u um ooge ut-zu ya: Abite zu wa re-du og-du ur-mat omon wa'-u rek-wa, wa o us-gan uka tok, ko uzu wa otte ko-uyan u uso wa otte.

² Tumsu net-tu oro tu gwat-du wa, se wa teeg da-u uso wa cine.

³ Iya o in otte kanda Kiristi haan. In oog sha-mu ya'ag-u rek-e in o u-me m-tok u ta-u yar-ut yo-to tu ooge ur-faruk du uno dak-o.

⁴ Sedi da-da-u na cine teene, Ru-u tomon Wa'-u wa. Wu neta mate tumsu wa dor bor-tu Ru-u yase Mosa.

⁵ Ru-u tomon wun remu wa guut net-ut to tu ooge dorru bor-ut Yahuda-ne remu in onkte og-ur in du shuyi-shuyi, uka ya'ag-u u-Ru.

⁶ Tumsu rem uzu no ya'ag-u wun ne, Ru-u tomon Yar-u Wa'-u wa u-me jab-us in, Yar-u wa wu' in fog u-Ru, <<Uso ri! Uso ri!>>

⁷ Remu iya, bo zamun tok da, sedi wa'-u u-Ru bo ooge. Tumsu remu uzu bo o wa'-u wun, wa wa'ag bo re og-du ur-mat-u wa.

[†] 3:16 Gwat tumsu: Taku 12:7; 13:15; 17:7; 24:7.

*Burus ekuste
remu Garatiya-ne*

⁸ Ur-takun, da-u no nape u-Ru da, no oog tok-ne udu ru-tu za ur-fat.

⁹ Sedi u da-o ba no haane u-me same-du ut-hi u u-Ru ne ko um zu, Ru-u haagun u-me same-du ut-hi u no ne, zre-o no otte ut-sa no sur m-mu u-dim tumsu no shu'ut tok-ne udu yar-tu za ur-beb tumsu tu m-zan tumsu udu yar-ut to ne tu ooge ur-faruk u-me uno dak-o?

¹⁰ No dor tokun ho-to sok us-pyat ne u u-da ne u us-hak ne u no kum-ut hyu-m pus-mo udu u-Ru.

¹¹ Um hok u-gyer remu no. Jiya pama-us ri u none oog m-zan.

¹² Um kon-ug no or-ut ri ne, shu'utun sham ri uka um kumte ut-pos dugu to nom-to, remu uzu um shu'ute sha-m no a-za Yahuda-ne i poste dugu bor-ut to. No nongu me nom-tu za hon-hon da.

¹³ No bakus uzu ur-takun remu kob-du m-yar de um nomtu no donse-du Rem-su m-Remer.

¹⁴ Tumsu ko ba shu'ute kob-du m-yar ri shu'ute m-reg udu no, no jurum me ko no gugum me da. No onkte me tumsu no kub me uka uzu um o wa-tom u-Ru, no kub me uka Kiristi Yeso hi-ur wa.

¹⁵ Zyan-o kume so-ur no ur-beet? Um nak uzu abite oog ut-nome, no za hoste is-ut no tumsu no yase to udu ri.

¹⁶ ZUm shu'ute huub-u yo-o no u da-o remu zu um o waru no ut-nip?

¹⁷ To-to net-to ekuste to kubus jab-us no, sedi nom-u un ooge zong-su ut-nom o zaar so-o da. E ut-sa e hast no dugu-du ri remu no muute jab-us no udu un.

¹⁸ Ko re-o nomte, otte ur-zwar wakun ya' jab-u remu nomu so-o, uda u-beet, za da-u um ooge none war-o da.

¹⁹ Yaag-u ri! Uka neta yu o u-me remu men-tu ur-mat, iya-o um otte ut-swur m-hog gandi go-du re-mo se Kiristi shuug ut-rogom u-me jab-us no.

²⁰ Um cwang um haan tumsu um shu'ut ur-kot u no ne u da-o tumsu um swase cwar-yu us-rem ri, rem uzu um ekuste mot-ut no ne.

Hajaratu u Saratu

²¹ Warun me, no i ooge ut-sa no shu'ut u ta-u bor-tu Yahuda-ne, zno nak nom-u bor-tu zuye?

²² Ran-u u-Ru o ut-zu Ibrahi otte ya'ag yur. Wagan oog dugu tok-u neta, tumsu wagan oog dugu-du neta wu zaare me m-tok da.

²³ Sedi wa'-u ooge dugu-du tok-u neta na mak-ut wa uka na vette; sedi wu na mate dugu-du neta wu zaare me m-tok da wa

oog uka shu-du estedu us-rem su u-Ru udu Ibrahi.

²⁴ Neta-ut tun-to ut-yur to o sha-mu estedu us-rem su u-Ru us-yur. Hajaratu, wa o uka Ror-du Sinai be-du net-tu onkte bor-tu Yahuda-ne, tu mute e tok-ne.

²⁵ U da-o Hajaratu o ees-mu Ror-du Sinai u-me dak-u Arabiya, tumsu ees-mu Urusharima u ya-o. Remu wa o u-me m-tok udu u-bor ur-kot u yaag-u wa ne.

²⁶ Sedi unwa jit neta wa, Saratu, wa o ees-mu Urusharima u ooge u-dom u-ru. Wa zaar me m-tok da tumsu wa o sha-mu ino u in.

²⁷ Remu zu o m-pan:

<<Nom ur-so, neta za ur-mat,
wu mate ya'ag da.

Nom ut-jar m-yat,

wu tame nap-du remu ur-mat da.

Remu uzu neta wu campa wa gugme,
u da-o wa otte ya'ag,

m-zeg wu ooge ur-yu e campa wa.*>>

²⁸ Tumsu da-o no or-ut ri ne, no o ya'ag i na mate sha-mu shu-du estedu us-rem su u-Ru, uka Ishaku.

²⁹ Sedi u da-u o wa' wu na mate uka na vette wa yu' wa'-u na mate udu beb-du u-yar ur-kob. Gandi nom-ut to ooge m-da u da-o.

³⁰ Sedi zyan-o Ran-u u-Ru zuye u mot-tu iya ne? <<Buz tok-u neta-u ya u wa'-u wa ne. Rem uzu wa'-u tok-u neta wa zaar u re-du og-du ur-mat-u wa'-u neta wu zaare m-tok da.>>

³¹ Remu iya or-ut ri ne, in zaar ya'ag-u tok-u neta da, sedi ya'ag-u neta yu zaare me m-tok da.

5

*Kwum-du u-ukur
u-me Kiristi*

¹ Kiristi ruute in remu in shu'ute i na ruute ut-nip. Se no ees ur-beb ne u-me yadu hi-ut no, tumsu a no shu'ut tok-ne udu dorru bor-ut Yahuda-ne da.

² Eren! Me, Burus, um o waru no iya: A no toste jab-us no udu nom-du ur-pes u remu no shu'ute hon-hon udu u-Ru, sedi shu'ute uzu nom-u Kiristi nome remu no zatte mokon swur-mo udu no da.

³ Tumsu um do'e ut-sur waru no kowana yage na nomu wa ur-pes, se wa dorog nomu bor-ut Yahuda-ne zuye ut-beet.

⁴ Tumsu a no ooge ut-sa no nom hon-hon u-shu u-Ru udu dorru u-bor, no kupuste hi-ur no dugu-du same-du ut-hi no u Kiristi ne. No byurug shin-ut no dugu-du nya-u u-Ru.

⁵ Sedi udu in, Yar-o yu'e in ur-beb in o wadu jab u-me yadu jab tumsu udu shu'ut-du jab-u so-o u u-Ru nome in estedu us-rem.

* 4:27 Gwat tumsu: Isha 54:1.

⁶ Remu da-u in ooge same-du ut-hi u Kiristi Yeso, ur-pes ko kob-du ur-pes zatte moƙon swur-mo da. Nom-u na ooge ut-gwat u war-o yadu jab-u o kose hi-ur o udu ut-cwan.

⁷ No oog u som-mu maga uka kumte, zana kupse no u-fun dugu dorru ut-nip?

⁸ U-Ru, wu dage no, a wa wa'e no nom-ut go-du se dorogse da!

⁹ Tun-to kose-tu us-bi to o sha-mu <<yisti cashi mo wu' ur-tung ur-beet de yune.>>

¹⁰ Um toste jab udu Wa-ko-uyan uzu wa do'e e'-du no dugu dorru kose-tu us-bi. Sedi Ru-u do'e nomu net wa kwup-du us-rem, wu ooge engusse no.

¹¹ U da-o or-ut ri ne, a mune uzu um omon ut-but uzu se na nongu no ur-pes, zyan-o wa'e na omon u yadu me ur-kob? A mune uzu um o ut-kose uzu se na nonge i ya'e jab ur-pes, net-tu za hok-ut ryab-su mottu but-tu rem-su u-kan da.

¹² Um cwanгу uzu a-yunsu us-jab ne i ooge ussa e honsu no ur-pes uzu e nomu hi-ur e ur-vu.

¹³ Remu na fak no u no nom ur-yu u-me u-ukur or-ut ri ne. Sedi a no yage ukur u no kume o shu'ut kerru yage-du cwan-tu u-waru no duut no da. Sedi nomon m-ank u ukur-u no kume no nome or-ut no ne us-pama u-me ut-cwan.

¹⁴ Remu bor-ut Yahuda-ne na samge to ut-beet u-me u-bor u-gan: <<Cwan kowan uka bo tonte hi-ur ro.>>

¹⁵ Sedi a no ut-nom sha-mu ut-bisa, u tudu or-ut no ne tumsu u honsu e ne, gwatun sok, tass no horusse or-ut no ne da.

Ur-yu udu Yar u-Ru

¹⁶ Sedi um o ut-zu, yagun u Yar-u duut fat-ut no. A no nome iya, no zaar u shuksu cwan-tu u-war u no.

¹⁷ Remu zu cwan-tu u-waru no ton nom-u Yar-u u-Ru zare ut-sa da, tumsu Yar-u u-Ru ton nom-u cwan-tu u-waru no tonte da. Tunto nom-to ut-yur to o m-dum or-ut e ne, tass bo nom nom-u cwan-tu u-war u no ut-sa da.

¹⁸ Sedi a no nome nom-u Yar-u waru no, no zamun u ta-u kose-tu bor-ut Yahuda-ne da.

¹⁹ U da-o ank-mu ba'as-tu u-war o m-zun. To o:

M-o,
Kob-du u-hen,
Cwan-tu hog-du remer-mu u-war,

²⁰ Dorru ru-tu zare ur-fat,

M-bon ne,
Ut-gugum ne,
U-har ne,
Ur-shub ne,
U duus-du jab ne,
U cwan-tu m-zeg ne,

U kob-du shu'ut-du m-yar ne,

U mot-du ut-hi ne,

²¹ shub-du re u-shu eken,

U swa ne,

Cwan-tu morog-du m-zan ne,

U tokon nom-ut yo-to ne.

Um o nomu no ut-him uka um nomtu no ur-takun, kowana o nom-du go-du to nom-to wa za re-du og-du Faruk-du u-Ru da.

²² Sedi Yar-u mut go-du tun-to nom-to u-me fat-ut in:

Ut-cwan,

Ur-so ne,

Rus-du jab ne,

Gag-du jab ne,

Ur-on ne,

Nom-du nom-ut so-to ne,

Yadu jab ne,

²³ Swuumse du ur-hi,

U shupdu ur-hi ne.

Bor-yu zaar yu do'e ut-zu a net-tu nom nom-to da.

²⁴ Tumsu i ooge i Kiristi Yeso e tarug cwan-tu ba'as-tu u-war u cwan-tu nom-ut yo-to ne.

²⁵ Ba shu'ute uzu in o ur-yu udu u-Yar, yage in nomon ur-nok u-me du'ut-du Yar-u.

²⁶ Taas in shu'ut hi-ut yat-to ne da, ko in wa or-ut in ne duus jab da, ko in nom shub-du or-ut in ne da.

6

Nom-du nom-ut so-to udu kowan

¹ Or-ut ri ne, a ba'as-tu shipe wakun, no i Yar-u ooge ut-du'ut se no mutun go-du net-u wa u-fun u-tek ut-swuumse. Sedi gwatun hi-ur no sok, tass no he u gandi go-du mo reg-mo da.

² Kabun no-mu or-ut no ne, tumsu a no nome iya no o dorru bor-ut Kiristi.

³ A wakun us-dorog uzu okon-o wa ooge, tumsu wa zaar okon da, wa o engusse hi-ur wa.

⁴ Yage kowan nomu hi-ur wa m-reg, da-u o wa kere nom-du ut-uk u hi-ur wa, a se wa samge hi-ur wa u wakun ne da.

⁵ Remu zu kowan do'e kabdu no-mu nom-u wa nome.

⁶ Kowana wu o onk-du ut-bor dugu-du rem-su u-Ru se wa yaag a-ut-kose wa ne, udu mot-du nom-ut so-to wa ut-beet.

⁷ Taas no engusse hi-ur no da. Wakun nomte u-Ru hor da, nom-u net-u kawo o wa do'e ut-ket.

⁸ Remu i ooge yudu hok-su war-tu ut-ba'as e m-remere do'e ket-du ut-zum, uka wa-ur-tom wu kuwe go za so-ye, wa do'e ket-du ya-tu za so-to. Sedi net wu ooge yudu hok-se du u-Yar m-remere, wa do'e kwum-du fat-du m-mommo dugu-du u-Yar, uka wa-ur-tom wu kawo go so-ye wa do'e ket-du ya-ut so-to.

⁹ Sedi a in pó u nóm-du nóm-ut so-to ne da. Remu da-u kame, in do'e nóm-du ket-u so-o, a in kuusun da.

¹⁰ Remu iya, kodahe in kume ur-ker, yage in nomu kowan nom-u so-o, hadde i ooge me bu-u a-yadu jab ne.*

Him-tu m-vaste

¹¹ Gwatun pan-us yasse su um nome uka um otte panu no tun-to gom-tu m-vaste u kom-u ri.

¹² I ooge ut-sa e wa no nom-du pes-du za cwan e ut-sa eken gwat e net-ut so-to. Nomu wa'e un nom-ut iya e zaar ut-sa na ya' e ur-kob da remu e o nom-du ut-kose uzu mar-m Kiristi u-kan u war-ya na dote kwum-du u-ukur.

¹³ Remu i na nome ur-pes e dor-ut u-bor u hi-ur e da. Sedi e ut-sa na nomu no ur-pes ko e nom ut-uk u mottu dorru ur-pes no.

¹⁴ Sedi me, um zatte nom-u um do'e ut-uk da se kan-u Wa-ko-uyan in Yeso Kiristi. Remu kan-u ya, cwan-ut ri remu unq dak-o to marug. Tumsu cwan-tu unq dak-o remu ri to marug.

¹⁵ Ur-pes, ko za ur-pes o zaar okon nom-o da. Nom-u zuge ur-zwar uzu Ru-u muute in net-ut po-to.

¹⁶ Um nong us-kon Ru-u ya' rus-du jab-u ur-on ne udu i dore tun-to kose-to beet. E o Isra-ne ut-nip i u-Ru.

¹⁷ M-vaste, a wakun o ekse me u tun-to nom-to da. Rem um otte ut-ran u war-u ri su kose uzu me yu Yeso wa um ooge.

¹⁸ Or-ut ri ne, nya-u Wa-ko-uyan in Yeso Kiristi o ur-kot u yar-u no ne. U shu'ut iya.

* 6:10 Wata a-doru Yeso.

Ran-u Burus u do'e udu Afisa-ne

Us-vuk

¹*Unō ran-o oon dugu-du Burus, wa-tom-
u Yeso Kiristi remu cite mu u-Ru, udu net-tu
u-hen i o u-me bo-uf Afisa i ooge yadu jab u-
me same-du ut-hi e u Kiristi Yeso ne.

²Um o us-toog udu u-Ru Uso-u in, u Wa-
ko-uyan Yeso Kiristi ne, uzu wa ya' no u-nya
u rus-du jab ne.

Ru-u yu' yar-tu nu-u so-o remu Yeso Kiristi

³Ut-vam udu u-Ru, Uso-u Uso-u in Yeso
Kiristi, wu wa'e in nu-u so-o u ut-yar ne u
koyuhe fun-ya u wa yute in nu-u so-o tu
rwune dugu dom u-ru remu same-du ut-hi
Kiristi ne.

⁴Remu wa dak in kanda wa nom dom u-
ru u-dak ne, in shu'ut u-hen ne tumsu za ur-
pyap u shu wa. U-me ut-cwan,

⁵Ru-u cunug in shu'ut ya'ag-u wa remu
same-du ut-hi in u Kiristi Yeso ne remu cite-
m wun u hog-du reme-m ne.

⁶Remu iya in nome u-Ru ut-vam remu
nya-u m-sek u wa ya'e in m-hos remu Wa'-
u wa wu wa cwane.

⁷Ru-u rwurug in u hyu-m Kiristi, remu
same-du ut-hi in u Kiristi ne. In kwumug
hodu ba'as-ut in. Kiristi nong iya remu u tat-
u on-du u-Ru udu in.

⁸Tumsu wa koske in nya-u wa u-tat.
Tumsu wa wa'ag in shu'ut us-ver ne tumsu
in nap ko-uyan go-tu ut-nom ut-beet.

⁹Tumsu remu zu cikte u-Ru, wa kose in
zong-su m-yasa su wa zonge ut-nom u remu
dugu nom-tu Kiristi de ut-nom.

¹⁰Nom-u Ru-u zonge ut-nom ya: Ba da-u
teye, wa zongte wa haatun ko-uyan nom-o
u dom-u u-ru u-dak ne ur-koto, udu faruk
Kiristi.

¹¹Tumsu remu zu in samge ut-hi u Kiristi
ne, in kwumug ur-og dugu-du u-Ru, remu
zu wa dak in dugu ur-takun, tumsu wa
wa'ag ko-uyan nok hon-hon uka wa zongte
ut-nom.

¹²Ru-u zongte uzu it Yahuda-ne i ba'e m-
wa jab udu Kiristi dugu ur-takun, in haatun
ut-vam m-sek ne udu u-Ru.

¹³Tumsu no a-za-Yahuda-ne, remu same-
du ut-hi u Kiristi ne, Ru-u yaag no Yar-u u-
Hen, wu wa nomte estedu us-rem m-tumb
ne. Na nong iya ba no hoge rem-su u-Ru
su ut-nip, Rem-su m-Remer su ukur, da-u no
ya'e jab udu Kiristi.

¹⁴Ru-u yaag in Yar-u wa. Yar-u u-Hen o
ooge og-du ur-takun du Ru-u do'e ya-du in.
Da-u wa ya'u in Yar-u u-Hen, unō koske in

uzu wa ya'u in nom-u wa nome in estedu us-
rem. M-vaste wa do'e gwu-du i ooge net-ut
wa. Wa nong iya remu vam-tu sek-m wa.

Toog-us Burus

¹⁵Remu iya, dugu da-u um hoge yadu jab-
u no udu Wa-ko-uyan Yeso tumsu cwan-ut
no ne remu net-tu u-Ru ut-beet,

¹⁶Um yakke vam-du u-Ru u remu no da,
da-u um bakse u no ne u-me toog-us ri.

¹⁷Um o kon-du u-Ru u Wa-ko-uyan in
Kiristi Yeso ne, Uso u m-sek, remu sege-du
Yar-u u-hen wa ya' no us-ver u u-hyan ne,
ko no napu wa uka dupke.

¹⁸Um o us-kon udu u-Ru wa u-pus jab-us
no ko no napu wadu jab du na fogte no, u
ooge tat-u sek-m wun u wa zonge remu net-
ut wa, i o og-ur ro.

¹⁹Um o us-kon tumsu no nap seg-mu beb-
du shin-mu u-Ru mu zege remu in i ya'e jab
udu wun. Gandi shin-m mo o us-gan,

²⁰mo yunse Kiristi dugu m-mar, tumsu
wa shugusse wun u-dom u pora-du du sek-
mu u-Ru u kom-u us-cwa u-Ru u-dom u-ru

²¹Ukun Kiristi wa ooge ur-faruk m-zeg
kotuhe yar-to tu o ur-faruk. Tumsu wa otte
dim-du zege koduhe dim-de u unō da-o m-
ha da-u oone ne.

²²Ru-u yaag Kiristi faruk-du ko-uyan
tumsu wa wa'ag wun yu-shu u-domu ko-
uyan, remu a-doru Yeso.

²³A-doru Yeso e ooge i Kiristi, Kiristi wa
ya'u o ur-fat u-beet, wa dorte ko-uyan u-
beet u hi-ur wa.

2

Ur-fat u-me Kiristi

¹Da-u dim no oog uka a-za Yahuda-ne
remu ba'as-ut no u nom-ut yo-to no ne.

²U ho-ut to no dorog fun-us yo-se su u-
dak. No dorog wu ooge ur-faruk u dom-u
yar-tu m-mya tu net-tu hyente da. Wuna
ooge u-yar u ooge da-o m-ank u-me jab-su
net-tu gugme dorru u-Ru.

³In beet Yahuda-ne tumsu in nongon ur-
yu sha-mu a-za Yahuda-ne, u dorru cwan-tu
ut-baas in. In o nom-du nomu war-ut in u
jab-us in ut-sa in nom. Remu iya in wa'ag
Ru-u hog ryab-us in uka net-tu kuse i Ru-u
de nomu kwup-du us-rem.

⁴Sedi on-du u-Ru o u-tat, tumsu wa
cwanug in sok.

⁵Ko ba uzu in oog uka marimari ne remu
ba'as-ut in, wa yaag in ur-fat da-u wa yunse
Kiristi dugu m-mar. No kwumug u-ukur
remu nya-u u-Ru.

⁶Remu same-du ut-hi in u Kiristi ne, Ru-u
yunuste in dugu m-mar ur-koto u Kiristi ne,
remu in nom-ut ur-faruk ur-koto u Kiristi
ne u dom u-ru.

⁷ Ru-u nong iya remu wa koste kowan da-u de haan, tat-u nya-u wa u zatte ut-mugusse da, remu on-ur wa du wa kose in, i ooge same-du ut-hi u Kiristi Yeso ne.

⁸ Remu nya-u u-Ru o wute no kum-ut u-ukur remu yadu jab, za remu beb-du hir-ur no o da. Hos-mo dugu-du u-Ru.

⁹ Ru-u ukurte no za remu nom-ut so-to tu no nome da, remu taas, wakun nom ut-uk da.

¹⁰ Ru-u nomog in uka in otte. Tumsu wa nomog in remu same-du ut-hi in u Kiristi Yeso ne, remu nom-du ank-mu nom-ut so-to, nomu wa zonge in nom dugu ur-takun.

Yahuda-ne u a-za Yahuda-ne shu'ute us-gan remu Kiristi

¹¹ Remu iya baksun uzu na makut no a-za Yahuda-ne. Tumsu i foge hi-ur e a-ur-pes-ne, e o fag-du no a-za-ur-pes-ne, ko ba shu'ute uzu pes-du u-war de, du na nome kom-tu net.

¹² Hoto no oog m-ra u-Ru ne no oog za Kiristi, tumsu no oog uka ham-ut ne u-me a-u-dak-ne u Isra. No nak estedu us-rem su Ru-u nomu e da. No o ur-yu u uno dak-o za u-Ru tumsu za wadu jab.

¹³ Sedi da-o remu same-du ut-hi no u Kiristi Yeso ne, no oog m-ra u-Ru ne sedi da-o Ru-u muutun no ut-mor u Kiristi ne. Wa nong iya remu uzu no toste jab u-me nomu Kiristi shuse da-u hyu-m wa azge dugu war-u wa da-u wa mare u dom u-kan.

¹⁴ Um zuug iya remu Kiristi hi-ur wa rus-du jab-u in de. Wa samge Yahuda-ne u a-za Yahuda-ne uka net gan remu mar-m wa u-dom u-kan. Wa hast bor-tu Yahuda-ne ya hatun yu-ur yo-de de du mote Yahuda-ne u a-za Yahuda-ne.

¹⁵ Bor-ut Yahuda-ne o u-tat, sedi Kiristi haste to remu mar-m wa. Wa nong iya remu wa nomtu hi-ur wa net-ut po-to, e same ut-hi u wa ne. Tunto net-ut po-to to dame Yahuda-ne u a-za Yahuda-ne ur-koto, remu e nom-ut shu'ut-du m-yar.

¹⁶ Tumsu hen, Kiristi haste bor-ut Yahuda-ne remu wa hongusse Yahuda-ne u a-za Yahuda-ne udu u-Ru, e shu'ut net gan, u wa haste shu'ut-ur yo-de u tek u-Ru u net-ne u remu mar-m wa u dom u-kan.

¹⁷ Kiristi haan wa nom donse-du Rem-su m-Remer su rus-du jab udu no a-za Yahuda-ne i ooge m-ra dugu u-Ru tumsu rus-du jab ne udu Yahuda-ne i ooge ut-mor.

¹⁸ Remu dugu-du wun, in beet in kumte ur-ker du ha-mu kit-u u-Uso remu Yar-u u-Hen u-gan.

Be-du ur-shu'ut du Wa-ko-uyan

¹⁹ Remu iya da-o no a-za Yahuda-ne hamut-to no ooge da ko net-tu do da, sedi no a-u-dak-ne e ur-koto u net-tu u-Ru ne tumsu net-tu bu-u u-Ru.

²⁰ In beet a-za Yahuda-ne u Yahuda-ne in o uka u-ma, u na maye u-dom ur-tak du a-tomu Yeso ne u a-warru rem-su u-Ru ne. Tumsu taar-du takun-du u-ma Kiristi Yeso wa hi-ur wa.

²¹ Na samge in beet u-me same-du ut-hi u wun ne, uka na nomte u-ma remu in rogom in shu'ut bu-u u-hen us-toog be-du Wa-ko-uyan dote ur-yu.*

²² Tumsu u remu same-du ut-hi no a-za Yahuda-ne u Yahuda-ne u wun ne o na mutte no, remu uzu no shu'ute uka be-du du ur-shu'ut du Yar-u u-Ru.

3

Ru-u rwutun nom-tu m-yasa wa m-zun

¹ U sin-se dorogse ne u jab, me, Burus um o nomu no us-toog, me wu oye wa-m-tok-u Kiristi Yeso u remu re-u u-shu no, a-za Yahuda-ne.

² Remu um nak za u-sakna uzu um oog um kabug uzu no nak, Ru-u yaag me nomu nom-du ank-mu yu-du wa-tom-u Yeso, remu re-u u-shu no a-za Yahuda-ne.

³ Ru-u upuste me nomu wa zonge ut-nom m-yasa, uka um pantu no u takun-du ran-u uno.

⁴ Tumsu a no karunte nomu um panne, no ut-kere ut-nap uzu um nak m-zun nomtu m-yasa tu Ru-u zonge ut-nom su mot-ut Kiristi.

⁵ Ru-u wargu net-tu cara-tu arke nom-u m-yasa u wa zonge ut-nom da. Sedi u da-o wa koske to remu Yar-u wa udu net-tu wa dage e shu'ut a-tomu Yeso u a-warru rem-su u-Ru ne.

⁶ Tumsu nom-u Ru-u zonge ut-nom u ya: a-za Yahuda-ne u Yahuda-ne, i ya'e jab-u rem-su m-remar ne, e onkte og-du ur-mat hon-hon dugu-du u-Ru. Tumsu, e o og-tu war-u u-gan, tumsu ur-koto, e hog remermu nomu Ru-u nomte estedu us-rem, remu same-du ut-hi e u Kiristi Yeso ne.

⁷ Um shu'ute tok-u ank-mu rem-su m-remar remu nya-u u-Ru ya'u me, udu wa wute beb-ur wa de um nom m-ank u-me ri.

⁸ Ko ba shu'ute zu me o ur-vaste u-me u tek-u net-tu u-Ru, Ru-u yu' me m-mo ank-m yat-mo. Wa dak me um shu'ut wa-warru Rem-su m-Remer udu a-za Yahuda-ne, u mottu tat-u kwum-tu u-yar u e do'e ut-kwum udu onk-u Kiristi.

⁹ Tumsu na dak me um ya m-zun udu kowan u mottu nom-tu m-yasa tu Ru-u zonge ut-nom. Wuna nome ko-uyan tumsu

* 2:21 Wata a-dor-ne e ooge bu-u u-hen us-toog u Wa-ko-uyan.

wa yakse nom-tu m-yasa tu wa zonge dugu ur-takun.

¹⁰ Nom-u wute Ru-u nom-ut tun-to nom-to ut-beet remu wa nomot a-doru Yeso ne wa koste tat-u nap-m wa, udu ut-yar tu ooge ur-faruk u-dom u-ru.

¹¹ Uno o nom-u m-mommo u Ru-u zonge ut-nom, u wa shuse remu Kiristi Yeso Wa-ko-uyan in.

¹² U remu Kiristi tumsu u yadu jab-u in ne me wun, in ut-kere ut-haan za u-gyer tumsu jab gan u-shu u-Ru.

¹³ Um o kon-us no, a jab-u no get u remu swadu ur-kob u ri da. Um o swadu ur-kob remu no, u ooge re-u u-shu no.

Toog-us Burus remu Afisa-ne

¹⁴ Remu nom-ut to ut-beet, um he ut-jwun um nom us-toog udu Uso.

¹⁵ Wuna wu koduhe ko-de du dom u-ru u-dak ne kumte du wa dim-de.

¹⁶ Um nong us-kon uzu me tat-u sek-m wun wa ya' no ur-beb dugu Yar-u u-hen jab-us no.

¹⁷ Sedi Kiristi ut-nom be-du ur-shu'ut u wa u-me u jab-us no uka no wute jab udu wa. Gurus no ut-rogom m-cwa me cwan-tu u-Ru tumsu u ship no ur-beb ne.

¹⁸ Um nong us-toog uzu no kum ur-beb, ur-koto u net-tu u-Ru ne ut-beet, no nap m-huk tumsu m-wur ne m-ja ne tumsu u ra-du ka cwan-ut Kiristi otte remu in.

¹⁹ Tumsu um nong us-toog no nap cwan-ut Kiristi, tu zege beb-du nap-mu net, remu no shu'ute shuyi-shuyi m-te da-u no do'e onk-du shu-du u-Ru.

²⁰ In ya' m-sek udu u-Ru, wu de kere nom-du ut-nom u-tat sok m-zeg nomu in kone ko dorog-us in. Tumsu wa nom iya uka beb-ur wa du ooge m-ank u-me in.

²¹ Remu same-du ut-hi in u Kiristi Yeso ne, yage a-doru Yeso ne beet u ya' wun m-sek remu no m-mommo! U shu'ut iya!

4

Same ut-hi u u-war ne

¹ Remu iya me, yu ooge wa ur-tage remu ank-mu Wa-ko-uyan, um o kon-us no, no i Ru-u dage no shu'ut net-ut wa, no nom tun-to nom-to: Dortun fat-ut no uka net-tu u-Ru nomte.

² U-da u-beet swuumsun hi-ur no u shu'ut u tor-mu jab ne. Shu'utun u gag-du jab ne tumsu no kab nwas-mu or-ut no ne u jab ut-cwan ne.

³ Nomon uka no dote ut-kere no e' same-du ut-hi no u rwuune dugu-du Yar-u u-Hen, udu shu'ut-du m-yar u or-ut no ne.

⁴ No og-tu u-war u-gan to. Tumsu na samge no u u-Yar u-Hen u-gan, uka na fogte no u wadu jab u-gan da-u Ru-u dage in.

⁵ In otte Wa-ko-uyan u-gan, fun-yu yadu jab udu u-Ru u-gan, ut-yubusse m-bu u-gan.

⁶ In otte u-Ru u-gan, wa o Uso u-beet. Wa ooge faruk-du ko-uyan, tumsu dom-u ko-uyan, tumsu wa u-me ko-uyan.

⁷ Sedi Kiristi yaag in kowan u-nya, ka Kiristi zongte wa ya'.

⁸ Uka Rem-su u-Ru zutte,
<<Da-u wun arke m-da dom u-ru
wa kub han-du ut-net i wa mase;

tumsu wa nomu net-ne m-hos.>>*

⁹ Da-u rem-su u-Ru zuye, <<wa daag dom u-ru>> koske m-zun uzu, tumsu Kiristi cuzgun u-dak.

¹⁰ Net wu na zuye wa cuzgun u-dak tumsu wuna wu daye u ane jit u-dom u-ru, u be-du zege m-ja remu wa koste beb-ur wa u kohene.

¹¹ Kiristi yaag eken a-doru Yeso ne u-nya: eken ne, e shu'ut a-tomu Yeso, eken ne, shu'ut a-warru u Rem-su u-Ru, eken ne, shu'ut a-warru u Rem-su m-Remer,

eken ne, shu'ut a e'-du a-doru Kiristi ne, tumsu eken ne, shu'ut a-ut-kose ne.

¹² Kiristi nomog iya remu wa zongte net-tu u-Ru, remu ank-mu a-doru Yeso, remu na muut war-u Kiristi.

¹³ Uno ut-re u-shu m-te da-u in beet do'e ut-shu'ut u same-du ut-hi ne u-me nomu in yute jab tumsu nap-m in u mot-ut Wa' u-Ru ne. Se in do'e ut-shu'ut sha-mu net wu sete me u-Yar, m-te jamu na dote ut-shu'ut uka Kiristi otte.

¹⁴ Se, in zamun ut-shu'ut ur-yu uka ya-ag-u rek-e da. A in ees na engusse in u kose-tu us-bi tu ut-net da, sha-mu hat-u rek-ya yu mya-mu m-bu byurgusse. Ana nak jab-us in dugu net-tu us-ver i zonge e engusse in udu warru us-bi e.

¹⁵ Sedi, udu donse-du nip-tu Remsu m-Remer dugu jab ut-cwan, in do'e ut-rogom u koyuhe fun-ya, remu in shu'ut sha-m Kiristi. Wuna ooge ur-hi du a-doru Yeso.

¹⁶ Wun wa'ag u-war u-beet o same ur-be ur-gan tumsu na shipus ur-koto. Koduhe og-du u-war nomte mu wa ank-mo tumsu to sege tokon og-to rogom, remu u-war u-beet o shu'ut m-yar ne tumsu o nen u-me cwan-ut e remu or-ut e ne.

Fat-ur po-de u-me Kiristi

¹⁷ Remu iya, u beb-ur Wa-ko-uyan um o waru no inya: A no sur m-nom ur-yu uka a-za Yahuda-ne u-me dorog-su m-zan e da.

¹⁸ Dorog-us un shuug u-cwum tumsu se mok-ut dugu fat-du Ru-u yu'e, remu zu un

* 4:8 Gwat tumsu: SepV 68:18.

nak u-Ru da tumsu un gugumte erru rem-us wa.

¹⁹ E zatte m-e' da. E o ur-yu du shu'ut-du cwan-tu u-war u tumsu un nom ko-uyan go-du nom-tu us-gur to za mu-du u-dim.

²⁰ Sedi, iya-o na iis-tu no u mot-ut Kiristi ne da.

²¹ Za u-sakna na wargu no mot-ut Kiristi tumsu na iis-tu no mot-ut wun, remu zu na byuk-ut ut-nip u-me Yeso.

²² Na iis-tu no, uzu no yage yu-du fun-yu ho-to no. Se no hoste u-tu u-war u no, u natuste u remu cwan-tu tu ut-enk.

²³ Sedi yagun u Yar-u muut jab-us no u pose tumsu dorog-us no ne.

²⁴ Tumsu wa-un war-u po-o uka no wute cwu-tu m-wa. Uno war-u po-o na nom-ug o uka sha-mu u-Ru. Tumsu uno war-u po-o kose hi-ur wa u-me jab-u so-o u yu-du u-hen ne du rwuune dugu ut-nip.

Kose-tu fat-ur po-de

²⁵ Remu iya, yagun warru us-bi. Sedi, kowan se wa war-u oru wa a-dor-ne ut-nip, remu in beet og-tu war-u Kiristi to.

²⁶ <<Nomon us-ryab tumsu a no nom ut-ba'as u-me ryab-us no da.>>[†] A no yage no cwa m-roog no o u-me us-ryab da.

²⁷ Tumsu a no ya' faruk-u nom us-te ur-ker da.

²⁸ Net wu nome u-hiw a-wa sur m-nom u-hiw da. Sedi yage wa nom m-ank tumsu wa nom okon u so-o u kom-ut wa, ko wa kumu okon u wa do'e yadu i zatte da.

²⁹ A no yage rem-su za so-se rwuun dugu nu-ut no da. Sedi no war nomu otte ur-sege ko eken ut-haan ut-mor u-Ru ne e kum nomu e ut-sa, ko ut-wa i ooge ut-er e kum shiriktin-mu jab.

³⁰ A no naas jab-u Yar-u u-Hen u-Ru da. Wa ooge sha-mu us-nap udu no uzu Ru-u kabug no net-ut wa to no ooge, uzu dekun ho-de Ru-u do'e ruutu no dugu ut-baas.

³¹ Yagun no mot u gag-tu jab ne u kuwut-mu jab ne u us-ryab ne, u namu jab ne u gom-tu u-har ne u nas ur-dim ne, u same u nom-ut yo-to ne ut-beet u jab-u yo-o ne.

³² Ba iya, shu'utun u jab-u so-o ne udu or-ut no ne. Hogon on-du or-ut no ne, u nome-du or-ut no ne ur-ho, uka Ru-u nomtu no ur-ho remu Kiristi.

5

Yu-du me m-zun

¹ Remu iya, doron sha-mu u-Ru u nomu no ut-nom u-beet remu zu no o ya'ag-u Ru-u tone.

² Yagun no u kowan u gwat or-u wa u is-ur so-de, uka Kiristi nomte in wa yaste hi-ur wa remu in sha-mu ya-du toog, u Ru-u hoge reme-m wa tumsu nom-du u ut-kab udu u-Ru.

³ Sedi ana tan rem-su m-o da, ko dekun yu-du us-gur de u cwan-tu ur-hi ne u-me no. To nom-to dupke udu net-tu u-Ru da.

⁴ A no nom rem-su kob-du m-e da, remsu m-zan, u hor m-zan ne da, remu uzu se dupke na war se u tek-u no da. Sedi, no ya' ut-vam udu u-Ru.

⁵ No nap uzu wakun zaar wa-u-as, wa-za-u-hen, wa-cwan-tu ur-hi (wu ooge us-gan u wa nome-du ru-tu za ur-fat ut-huuk) wu do'e kwum-du dekun og-de u faruk-ur Kiristi u u-Ru ne da.

⁶ Remu iya, a no yagu wakun engusse no rem-su m-zan da, remu, uzu go-du to ba'as-to ryab-su u-Ru haatun udu a-kob-du hogmu us-rem ne.

⁷ Remu iya a no same ut-hi un ne u nom-tu un nome ne da.

⁸ Remu zu ho-to no nak nip-tu u-Ru da, uka i ooge u-cwum i nape nomu ooge m-gan u e da, remu same-du ut-hi no u Wa-ko-uyan ne. Nomon ur-yu uka i nape nip-tu u-Ru uka kumte e nom.

⁹ Remu zun-m mo mo ooge u-me no mo mut nom-tu ooge tu so-to kyak, u u-hon hon ne, tumsu u ut-nip ne.

¹⁰ Tumsu no mugusse ko-uyan no iis nomu cite Wa-ko-uyan.

¹¹ A no same ut-hi u ank-mu m-zan mu u-cwum ne da, sedi no rwutun to m-zun.

¹² Nom-tu m-e to na tan go-du nom-ut to, tu net-ut yo-to nome m-yasa.

¹³ Sedi da-u na rwutun ut-nom ut-beet m-zun do'e ut-kose ko wanne e hen ooge.

¹⁴ Remu zun-mu wu' na hyn ko-uyan m-zun. O wa'e wakun zuut:

<<Zute, no ooge m-roog,
tumsu no yune dugu m-mar,
Tumsu Kiristi ut-mok u-domu no.>>

Ur-yu udu beb-du u-Yar

¹⁵ U remu iya shu'utun ga' sok uka no otte ur-yu. A no nom ur-yu uka rag-ne da, sedi uka a-us-ver-ne.

¹⁶ Nomon ank-mu da-u no uka dupte, remu zu in o me da-u yo-o.

¹⁷ U remu iya a no shu'ut rag-ne da, sedi napun nomu Wa-ko-uyan o ut-sa no nom.

¹⁸ A no yage u ke ho no da, remu uzu swa-u ke u-tat u na-su fat-ut no. Sedi yagun u Yar u-Hen dor-ut fat-ut no.

¹⁹ Uno ut-wa no huut ut-sep u udu or-ut no ne ut-gom ne dugu me Ran-u u-Ru, u sep-tu ut-vam ne, u sep-tu rwune dugu-du Yar-u u-hen ne. Huun ut-sep tumsu ut-oni ne u-me jab-us no.

²⁰ Tumsu u-da u-beet ya-un ut-vam udu u-Ru Uso u ko-uyan, remu same-du ut-hi in u Yeso Kiristi ne.

Neta-ne u campa-ne

[†] 4:26 Gwat tumsu: SepV 4:4.

²¹ Tumsu no yasu hi-ur no udu or-ut no ne u remu ut-fu'ubuse udu Kiristi.

²² No neta-tu ur-gu, yasun hi-ur no udu campu-ut no, uka no otte ut-nom udu Wa-ko-uyan.

²³ Nomon iya remu zu campu ro wa ooge yu-shu ro, uka Kiristi otte hi-du a-doru Yeso ne beet. Kiristi wa ooge wu ukre a-doru wa ne beet i ooge sha-mu war-u wa.

²⁴ Uka a-doru Yeso ne yute hi-ur e udu Kiristi, iya o neta-ne se e ya'aste hi-ur e udu campu-ut e u-me ko-uyan.

²⁵ Kowuhe campu wa se wa cwanug neta wa tumsu wa got wa uka Kiristi tonte a-doru Yeso ne, tumsu wa mur u remu e.

²⁶ Wa nomog iya remu wa ruute a-doru wa u kit. Wa nong iya udu jaas-du baas-ut in uka bu-mu jaaste m-jigin, da-u in hoge rem-su u-Ru.

²⁷ Wa nong iya remu wa ya'aste a-doru Yeso ne udu hi-ur wa sha-mu gwup ur-gu wu so-wa. Wa ut-sa wa shu'ut u-hen ne, za ur-pyap, za tokon dakur-tu m-jigin to, ko tokon kaap-to.

²⁸ Iya tumsu, kowuhe campu wa se wa gwak-ut neta wa uka wa tonte war-u wa. Wu cwaneg neta wa hi-ur wa de wa cwane.

²⁹ Se wa nong iya remu zu wakun tamug gugmu war-u wa da, sedi wa regusse o tumsu wa got o uka Kiristi nomte remu a-doru Yeso ne.

³⁰ Kiristi gwak-ut in u inya fun-ya remu zu in o sha-mu og-tu war-u wa to.

³¹ Uka Ran-u u-Ru zutte: <<Campu yage uso wa, u ino wa ne, wa same u neta wa ne, tumsu wa shu'ut sha-mu net gan u neta wa ne,>> *

³² Um nak uzu gom-ut tun-to kose-du m-sha de uka Kiristi u a-doru Yeso ne otte us-gan. Tun-to o nomtu m-yasa yat-to.

³³ M-ha iyane, kowan u-me no se wa gwak-ut neta wa ka wa cwunte hi-ur wa, tumsu neta se wa yaag campu wa m-zeg.

6

Ya'ag u uso-ut e ne

¹ Ya'ag, doron i mate no, tumsu remu zu no ya'ag u-Ru no ooge, rem iya o kumge no nom.

² <<Ya'an m-zeg udu uso no u ino-u no ne.>> Uno ooge bor-yu ur-takun u Ru-u ya'e yu otte estedu us-rem ne:

³ A-bo ya'e uso ro u ino ro ne m-zeg, <<Nom-tu ut-nok hon-hon u remu ro, tumsu bo ut-kwum fat-du m-wur u-me u-dak.>> *

⁴ Ut-uso, a no wa ya'ag-u no nom us-ryab da u fun-yu no du'ute e. Sedi yunsun un ut-him ne u tumsu ut-bor ne tu rwune dugu-du Wa-ko-uyan.

Tok-ne u uso-tu u-bu ne

⁵ No tok-ne, doron uso-tu u-bu no i u-dak m-zeg ne, u-gyer ne. Tumsu u jab ut-nip ne, us-gan ka no nomte udu Kiristi.

⁶ Nomon iya za da-u e ooge gwat-du no u war-o da, remu zu no ut-sa e vam no, sedi u jab-u no beet nomon nom-u Ru-u ooge ussa, sha-mu tok-ne Kiristi.

⁷ Nomon ank-mu m-tok-u no u jab-su ur-so ne, uka uzu Wa-ko-uyan wa no ooge nomu us-pama, za ut-net da.

⁸ No bakus uzu Wa-ko-uyan do'e yadu kowan du wa ogde, ko tok-o wa ooge ko wa-u-bu, remu nom-ut so-to tu wa nome.

⁹ Uso-tu u-bu, dortun tok-ne no us-gan, tumsu no yage yadu e u-gyer. No bakus uzu no beet tok-u Uso u-bu u-gan wa ooge u-dom u-ru. Wa koste m-kuuk da.

Cwu-tu m-gag tu u-Ru ut-beet

¹⁰ M-vaste, shu'utun ur-beb ne u remu beb-ur yat-de du Wa-ko-uyan.

¹¹ Gagun cwu-tu m-gag ut-beet tu Ru-u yu'e, ko no ut-ker ur-ees ur-beb ne u gug-mu zong-su faruk-u nom us-te.

¹² Nomon iya remu zu gag-m in za gug-mu huub-ut yo-to tu ut-net to da. Sedi gag-m in u yar-ut yo-to ne tu o ur-faruk tumsu e kose ur-beb, u gugum du beb-ut yat-to dugu me uno dak-u u-cwum o, tumsu gug-mu yar-ut yo-to ne tu dom u-ru.

¹³ Gagun cwu-tu m-gag ut-beet tu Ru-u yu'e, ko no ut-ker ur-ees ur-beb ne u gug-mu yar-tu huub-ut yo-to ro. Tumsu ba no nome ko-uyan ut-zong ne no kere ur-ees u re-u ur-korro ne u gug-mu huub-u yo-o.

¹⁴ Se no ees, ba no wa'e ut-nip sha-mu u-ho u byun-u no tumsu no wa' jab-u so-o sha-mu cwu-tu m-gag remu sok-u no.

¹⁵ Shipun Rem-su m-Remer ur-beb ne su haatun rus-du jab u-Ru ne, uka karma-ne wute ut-ka'at tumsu e ees ur-zwar ne u gug-mu huub-ut yo-to e.

¹⁶ Uda u-beet, ship yadu jab, sha-mu u-tum, u do'e ut-wa bo ker ruutu er-tu u-ra tu faruk-u nomu us-te ut-beet.

¹⁷ Kabun u-ukur uka top-du du u-kwam, u rem-su u-Ru ne su ooge sha-mu u-van u yar-u yu'e no.

¹⁸ Tumsu no nom us-toog us-kon ne u-da u-beet u dor-ut tu u-Yar u-hen ne. Remu iya no ees us-zong ne tumsu a no yage us-kon su sa-u sege-du u-Ru u remu net-tu u-Ru ut-beet da.

¹⁹ Tumsu nomon me us-toog, kome. Konon u-Ru o ya' me gom-tu kame um war za u-gyer ko me ut-ker ut-wa na nap zong-su m-yasa, su ooge Rem-su m-Remer.

²⁰ Um o wa-u-gug, wu Ru-u tomne uka watom, um haatun sin-se remsu m-remes se.

* 5:31 Gwat tumsu: Taku 2:24.

* 6:3 Gwat tumsu: Rwuy 20:12; Muut 5:16.

Rem iya nomon us-toog ko me re u-shu ut-war za u-gyer u remu wun, uka dupte um war.

Vuk-su m-vaste

²¹ Me o tomnu Tikikus, or-u in wu in tone. Wun tok-u jab-u so-wa u Wa-ko-uyan wa, wu do'e waru no nomu um ooge ut-nom uka um otte m-da ne.

²² Um o tomnu wa udu no u remu zu no nap uka it otte m-da, tumsu no kum shiriktin-mu jab.

²³ Um nong us-toog uzu u-Ru Uso in u Wa-ko-uyan Yeso Kiristi ne ya' no beet a-dor-ne rus-du jab, tumsu ut-cwan ne, u yadu jab ne.

²⁴ Nya-u u-Ru o ur-koto u i ooge cwan-tu Wa-ko-uyan Yeso Kiristi ne beet u cwan-tu za ur-ma ne.

Ran-u Burus u do'e udu Firipi-ne

Us-vuk

¹ Unō ran-o oon dugu-du Burus e Timoti, tok-ne Yeso Kiristi, m-ha udu net-ut Yeso Kiristi ut-beet u bo-u Firibi, ur-kot u i o tu-shu u a-ur-sege du ank-m Yeso ne.

² Um o us-toog udu u-Ru, wu ooge Uso-u in, u Wa-ko-uyan Yeso Kiristi ne, wa ya' no u-nya u rus-du jab ne.

Ut-vam us-toog ne

³ Um nomu Ru-u ri ut-vam, u-da u-beet da-u um bakse u no ne.

⁴ Da-u um nome no beet toog-us ri u u-da u-beet, um nom se ur-so ne,

⁵ remu same-du ut-hi no u me ne, u re-u u-shu Rem-su m-Remer dugu ho-du ur-takun du no hoge se u haan u da-o.

⁶ Tumsu um zatte u-sakna da uzu, u-Ru wu tak-ne nom-du nom-ut so-to u-me jab-us no, wa ut-re u-shu u nom-du to m-te ur-vaste kanda da-u Kiristi Yeso do'e muun.

⁷ Nong hon-hon um nom dorog-us se uka um nomte u mot-ut no ne beet, remu zu um o m-hog-u no ne u-me jab-u ri. Um zuug iya remu uzu no beet no samge ut-kom u-me nya-u u-Ru ur-kot u me ne, m-ha u-me bu-u m-tok, tumsu u ruut du Rem-su m-Remer.

⁸ Ru-u nak uzu um cwanug no sok, uka Kiristi otte cwan-ut no ne.

⁹ Tumsu toog-us ri se uzu, cwan-ut no u rogom u-me m-nap, u zun-mu ko-uyan ne.

¹⁰ Um nong sin-se toog-se remu no dug-ut nom-tu kame, no shu'ute u-hen ne tumsu za ur-pyap, kanda ho-du Kiristi de muun.

¹¹ Um nong us-toog uzu Ru-u do'e ut-nom iya u remu no nom-ut yu-ur no u-hen ne tumsu shuyi-shuyi. Um nak uzu no ut-nom iya remu zu Kiristi Yeso o nomu no ur-sege. Da-u net-tu hyane shin-m no e ut-ya u-Ru m-sek tumsu e nomu wa ut-vam.

Burus nong ur-so uzu net-tu o but-tu Rem-su m-Remer

¹² Or-ut ri ne, um ut-sa no nap uzu, nom-u kume me u ane wa'ag re-u u-shu u Rem-su m-Remer.

¹³ Remu iya, karma-ne beet i o e'-du u-pada, u kowan u-me bo-u unō nak u da-o uzu, na wa'ag me u bu-u m-tok remu but-ut Kiristi.

¹⁴ Tumsu tage-tu na tagu me u bu-u m-tok, wa'ag oru ri a-dor-ne u-tat sur ur-beb udu Wa-ko-uyan u shiriktin-mu jab ne mu but-tu rem-su u-Ru za u-gyer.

¹⁵ Nip-to uzu eken a-dor-ne o but-tu rem-us Kiristi u-tek ur-shub m-dum ne. Sedi eken o but-ut Kiristi u tek-u jab-u so-o.

¹⁶ A-dor-ne o ut-but u tek-u jab-u so-o, e o ut-nom remu e o cwan-ut ri, tumsu e nak uzu na wa'ag me ane remu um ruute Rem-su m-Remer su mot-ut Kiristi.

¹⁷ Net-tu o but-ut Kiristi remu ur-shub m-dum ne, e o rogmussu hi-ur e remu cwan-tu ur-hi tu jab-us e, za remu jab ut-nip da. Cwan-m e, e sur m-wa um swa ur-kob u-me bu-u m-tok.

¹⁸ Sedi okon zarra. Ko dugu jab-us us-bi ko dugu jab ut-nip, nom-u zege ur-zwar u-beet o uzu, na nong but-tu rem-su mot-ut Kiristi. Um hok ur-zwar remu net-tu o hog-du Rem-su m-Remer.

Tumsu um de re-du shu ur-so ne,

¹⁹ remu zu um nak u remu toog-us no, ur-sege ne du Yar-u Yeso Kiristi, nomu kume me o ut-wa um kum u-ukur.

²⁰ Um o wadu jab tumsu u-kar ne sok uzu, na za yadu me m-e' da u okon nom-o ko yakun fun-ya da. Sedi um re u-shu u shiriktin-mu jab ne remu Kiristi, uka um otte ko-uyan da-o u da-u dim, remu war-u ri de hatun m-sek udu Kiristi, ko ana ho me ko ana yagu me ur-fat.

²¹ U muri gwat-mo, a um o ur-fat, um o ur-yu remu Kiristi. Tumsu a um mare swur-mo udu ri.

²² Sedi a um re shu ur-yu, me nomu ank-m Kiristi uka kumte, remu iya um nak nom-u um de ut-dag da.

²³ Jab-su mokot me us-yur. Nom-u um zege m-cwan, um do'e um shu'ut udu Kiristi, u zegu me ur-zwar iya sok.

²⁴ Ko ba shu'ute uzu zek ur-zwar um shu'ut ur-fat remu um nom-tu no ur-sege.

²⁵ Um otte m-nap iya za u-sakna. Tumsu um nak uzu me ut-shu'ut ur-fat tumsu me ut-re u-shu ur-shu'ut u no ne beet remu no rogomte u-me ur-so u yadu jab-u no ne.

²⁶ Remu zu da-u um sure m-haan udu no, so-ur no remu nom-u Kiristi Yeso nome de ut-nom u-tat remu nom-u wa o ut-nom u me ne.

²⁷ Nom-u zege ur-zwar o uzu, no nom shu'ut-ur no hon-hon uka Rem-su m-Remer u mot-ut Kiristi. Sedi, ko a um haane hyan-du no, ko a um hoge u mot-ut no da-u um za ur-kot u no ne da, me ut-nap uzu no o ees ur-beb ne u u-Yar ne u-gan, tumsu no o nom-du m-gag ur-kot u tek-u same-du ut-hi remu yadu jab-u o us-gan u Rem-su m-Remer ne.

²⁸ A no hog u-gyer u huub-ut yo-to no u koyuhe fun-ya da. O de ut-shu'ut sha-mu swadu ur-kob-u un du m-mommo, sedi ut-shu'ut nap-su kwum-du ukur-u no, tumsu o ut-rwuun dugu-du u-Ru.

²⁹ Um zuug iya remu zu na yaag no ur-ker remu Kiristi za remu yadu jab-u war-o udu ro da, sedi no swa ur-kob u remu wun,

³⁰ remu uzu no o tek-u us-pama us-gan u su no hyane me ut-nom, tumsu u da-o no hok uzu um o tek ut-nom.

2

Ur-shu'ut uka Kiristi

¹ Kiristi yaag no shiriktin-mu jab dugu yu-ur no u wa ne, tumsu wa yaag no rus-du jab dugu cwan-ut wa, tumsu no otte same-du ut-hi u Yar-u Kiristi ne, tumsu no koske cwan-ut no u ur-on ne udu or-ut no ne.

² Remu iya, um o kon-us no. Yagun u so-ur ri u shi u-tat, udu same-du ut-hi no ne ur-koto, udu cwan-tu or-ut no tumsu no shu'ut jab-us no us-gan tumsu u dorog-us no ne.

³ A no o m-nom okon u remu cwan-tu ur-hi da, sedi no kose hi-ur no uzu okon nom-o no ooge da. Sedi no shu'ut swuune, gwatun or-ut no ne m-zeg hi-ut no.

⁴ A no gwat hi-ur no u boru no da, sedi no gwat or-ut no ne ko'e.

⁵ Yagun u dorog-us no shu'ut uka su ooge ba sha-mu su Kiristi Yeso:

⁶ Ko ba shu'ute uzu wa o uka u-Ru u koyuhe fun-ya, wa muute shu'ut-ur wa us-gan u-Ru ne nom-u wa do'e ut-shup da.

⁷ Sedi wa muute hi-ur wa uzu wa otte m-shin u shu'ute us-gan u-Ru ne da, tumsu wa kub og-du tok, tumsu na muut wun u sha-mu net.

⁸ Da-u wa haane u sha-mu net, wa muut hi-ur wa swu.

Tumsu wa ye m-zeg udu u-Ru, tumsu m-ha m-mar ne, mar-mu dom-u u-kan.

⁹ Remu iya ne, Ru-u fubusse wa u be-du zege, tumsu wa ye wun ur-dim du zege koduhe dim-de.

¹⁰ Remu u-me dim-ur Yeso koduhe jwun-de do'e ut-kwukut, u-dom u-ru u-dak ne

tumsu u-ta u-dak ne,

¹¹ Tumsu koduhe rem-de do'e ut-war uzu Yeso Kiristi Wa-ko-uyan wa, remu sek-mu u-Ru u-Uso.

M-zun u-me u-dak u-beet

¹² Sedi, huub-ut ri, ka no yute me m-zeg u-da u-beet da-u um ooge ur-kot u no ne, zeg ur-zwar u da-o uzu no ya' me m-zeg da-u um ooge m-ra u no ne. Reen u-shu m-ank ne u-gyer ne u m-zap ne u no shuuste ukur-u no.

¹³ Um zuug iya remu Ru-o o m-ank u-me no, remu wa ye'et no jab tumsu m-shin ne no nom nom-u wa o ut-sa no nom.

¹⁴ No nom ko-uyan za us-rem tumsu za u-gwuz,

¹⁵ remu no shu'ute tumsu za ur-pyap u-hen ne, uka ya'ag-u u-Ru, u tek-u u-me net-ut yo-to u a-ut-ba'as-ne. Se no nong yu-ur

sode u-me un sha-mu reger u mok-du m-zun u-me dak-u u-cwum

¹⁶ Shupun gom-du ur-fat ur-zwar ne, remu uzu ho-du muun-ur Kiristi me ut-ker nom-du ut-uk uzu um nong m-som ko ank-mu m-zan da.

¹⁷ Sedi me ut-nom ur-so ko zu um tagte u fat-ur ri, du na azge uka toog, uka ank-m no mu ut-nip, uka ur-toog udu u-Ru. Tumsu um nong ur-so tumsu um o ur-so u no ne beet.

¹⁸ Dupke no shu'ut u mok-du jab ur-so ne ur-kot u me ne.

Timoti e Eparaditus

¹⁹ A Wa-ko-uyan Yeso zuye, um o wadu jab uzu me tomton no Timoti za m-tumb. Me ut-ha ut-nom iya ko me um kum-ut m-shiriktin da-u um hoge uka no otte ut-nom.

²⁰ Um o ut-sa no nap uzu um zatte wakun uka wun da, wu do'e gwat-du cwan-tu shu'ut-du m-yaru no sok.

²¹ Um zuug iya remu zu kowan mutte jab-u dorog-su cwan-tu nom-u o u wa, za nom-u o u Yeso Kiristi da.

²² Sedi no nak go-du net-u Timoti oye, uka wa ya'aste hi-ur wa, uka wa' udu uso-u wa, uka wa nomte us-pama u me ne u warru Rem-su m-Remer.

²³ Remu iya, da-u um hyane ka ko-uyan otte m-da u mene, um o wadu jab tomton wun udu no za m-tumb.

²⁴ Um zatte u-sakna da uzu a Wa-ko-uyan u tane, me ut-haan me hi-ur ri za m-tumb.

²⁵ Sedi um dorogte uzu kamug um u da-o muutun no Abafariditus. Oru ri wa doru Yeso wa, huub m-ank u ri, huub ur-sege ri udu m-gag. Tumsu wu nome m-ank mu sha-mu wa-tom-u no remu wa nom-tu me ur-sege u da-u um o ussa.

²⁶ Um o tomnu wun remu zu wun tumbte ut-sa wun hyan no, tumsu wun ekuste sok remu uzu no hok uzu wa zatte m-yar da.

²⁷ Tumsu iya-o wa nong kob-du m-yar sok, har wa oog ussa m-mar. Sedi Ru-u hok on-ur wa, tumsu u on-ur ri ne, taas um nom namu jab u-me mokon namu jab mu da.

²⁸ Remu iya um ekuste sok um tomton no wun, remu uzu da-u no hyane wun no ut-nom ur-so du hyan-du wun, tumsu um za na-su jab sok da.

²⁹ Remu iya, kabun wun ur-so ne sok, uka a-doru Wa-ko-uyan kubte or-ut e a-dor-ne. Ya'an ut-net go-du wun ne m-zeg.

³⁰ Yaan wun m-zeg remu zu wa kokot m-mar remu ank-m Kiristi. Da-u wa ooge nomu me ur-sege, du no kerge nomu me da. Wa nong iya remu uzu no kerge ur-haan no nomu me ur-sege hi-ur no da.

3

Jab-u so-o ut-nip

¹ U da-o hen or-ut ri ne, nomon ur-so u-me Wa-ko-uyan! Um poot u genu no tun-to nom-to tu um de ut-swur m-waru no da tumsu um o nom-du to remu e'-du yar-m no.

² Gwatun ur-zwar ne u a-nom-du nom-ut yo-to ne, e uka o', i ooge a-kwup-du u-war, i zuye se na nongu no ur-pes kanda no kum-ut u-ukur.

³ Remu in i nome ut-huuk u Yar u-Ru i na oye i na nome ur-pes du ut-nip. In toste u nomu Ru-u nomu in ne u-me Kiristi Yeso. In toste u beb-du net da,

⁴ Ko ba shu'ute uzu me u hi-ur ri um otte nomu de kere wadu me yadu jab-u nom-ut to.

A wakun o us-dorog uzu wa kere kwum-du ukur dugu-du beb-du net, um otte m-zeg wa:

⁵ Na nongu me ur-pes u ho-du roog-mu ut-eer. Me net-tu Isra wa, dugu ko-ur Banyami. Me matu net-u Ibraniya-ne wa. Uka wa Farisa um nong yu-ur ri du dorru bor-ut Yahuda-ne.

⁶ Um oog um cwanug u-Ru sok u wa me u yadu a-doru Yeso ne ur-kob. Um oog u jab-u so-o ne sok, u wa me dorru bor-ut Yahuda-ne za pas-du u-bor.

⁷ Um oog um kabug nom-ut to uka m-swur, sedi u da-o um kabug to m-zan remu nomu Kiristi nomu me.

⁸ Nomu zege iya, um kabug ko-uyan m-zan remu swur-mu zare senusse da mu nap-m Kiristi Yeso Wa-ko-uyan u ri. Remu wa o um taagte ko-uyan tumsu um kabug to nom-tu us-gur, remu um kum-ut Kiristi,

⁹ tumsu zu um shu'ute us-gan u wun ne. Um zamun u tostu jab-u ri remu nom-u um o ut-nom da sedi um shu'ute wa jab-u so-o remu dorru ut-bor da. Sedi um shu'ute wa jab-u so-o remu ya-du jab-u udu Kiristi. Jab-u so-o uno rwugun dugu u-Ru remu ya-du jab.

¹⁰ Um ut-sa m-nap Kiristi tumsu um nap shin-m mo mu yunse wa dugu m-mar. Tumsu um ut-sa um swa ur-kob uka wa soote ur-kob, tumsu um shu'ut us-gan u wa ne u mar-m wa,

¹¹ um ut-sa tuntto nom-to nom remu uzu Ru-o ut-wa um shu'ut ur-fat tumsu ba um mare.

Re-du u-shu

¹² Za zu um kwumug nom-ut to ut-beet da, ko uzu um shuug u-beet uka Ru-u otte ussa da. Sedi um o ut-swur ur-nok u-shu um shu'ut uka Kiristi remu uzu wa dak me um shu'ut ba wa.

¹³ Or-ut ri ne, um kabug hi-ur ri uzu um shupuk to da. Sedi nom-u um o ut-nom u-gan: Um o ut-kuus ut-to u nomu ooge dim ne tumsu um o buz-du nom-u o u-shu.

¹⁴ Um o m-som um te be-du re-du ur-korro remu um reet ur-og, du Ru-u ut-sa udu ri. Wa ut-sa um shu'ut sha-m Yeso Kiristi tumsu um shu'ut ut-mor u wa ne.

¹⁵ In beet i Yar u-Ru seste yage in shu'ut u go-du uno jab o ne. Sedi a wakun o seken dorogse ne su kit, Ru-u de ut-wa wa nap m-zun.

¹⁶ Nom-u zuge ur-zwar hen, yagun in duut yu-ur in remu nip-tu in kume.

¹⁷ Or-ut ri ne, dorton fat-ut no uka um nomte du ri yu-de, tumsu isun dugu-du net-tu o dorru da-tu it yas u no.

¹⁸ Nomu wute um otte waru no uzu no gwat yu-ur no ur-zwar ne, u da-o tumsu um o waru no m-is ne u is-u ri, uzu eken oro u-tat i o gug-mu kose-tu mottu mar-m Kiristi u-dom u-kan.

¹⁹ Vaste-m un be-du m-mar de un sa-e, ru-u un nom-tu war-ut un ut-sa to, tumsu un u-da u-beet un o ut-uk tu nom-tu m-e. Dorog-us un o du nom-tu u-dak.

²⁰ Sedi in net-tu dom u-ru to. Tumsu in ekuste u e'-du wa-u-ukur dugu kun, wuna o Wa-ko-uyan Yeso Kiristi.

²¹ Wa do'e kab-du war-tu za m-sek u in tumsu wa muut to sha-mu war-u m-sek u wa. Wa ut-nom iya u beb-ur wa, remu gandi beb-ur re du muute ko-uyan udu faruk-ur wa.

4

¹ Remu iya, or-ut ri ne i um ut-cwan, shu'utun ur-beb ne udu Wa-ko-uyan! Um cwanug no or-ut ri ne, tumsu um tumbte ussa um m-hyan no, remu zu no oye so-ur ri u top-u ri ne u um kume remu ank-m ri.

Gom-tu m-shiriktin mu jab

² Um konog Yudiya u Sintiki remu uzu no net-ut Wa-ko-uyan to hongsun kob-du same-du ut-hi no.

³ Tumsu um konog bo, huub m-ank-u ri wu ut-nip, bo nomu neta-ut to ur-sege, remu zu un nong m-ank sok u me ne udu warru Rem-su m-Remer. Un nong m-ank ur-kot u Keremen ne u tokon huub-tu m-ank-u ri ne, i dim-ut e ooge m-pan u-me Ran-u ur-fat.

⁴ Ko-uyan da nomun ur-so u-me Wa-ko-uyan. Me ut-swur m-zu: Nom ur-so!

⁵ Yage kowan hyan yar-mu jab no. Wa-ko-uyan nong ut-mor u mun ne.

⁶ A jab-u no yune remu okon nom-o da, sedi tek-u ko-uyan, u-me us-toog us-kon ne, ut-vam ne huutun kon-us no udu u-Ru.

⁷ Tumsu rus-du jab ne du u-Ru, u zege nap-mu net, o de e'-du jab-us no u dorog-us no ne remu same-du ut-hi no u Kiristi Yeso ne.

⁸ M-vaste, or-ut ri, Ko-uyan o no iise dugu-du ri, ko-uyan o no onke dugu-du ri, ko-uyan o no hoge dugu-du ri, ko-uyan o

nɔ hyane me ut-nɔm, waan tɔ u-me u-iis. Tumsu Ru-u rus-du jab ut-nɔm ur-kot u nɔ ne.

⁹ Ko-uyan o nɔ iise dugu-du ri ko-uyan o nɔ onke dugu-du ri, ko-uyan o nɔ hoge dugu-du ri, ko-uyan o nɔ hyane me ut-nɔm, waan tɔ u-me u-iis. A nɔ nɔme tuntɔ nɔm-tɔ Ru-u rus-du jab ut-nɔm ur-kot u nɔ ne.

Ut-vam remu nya-u un

¹⁰ Um nongu Wa-ko-uyan ut-vam, remu zu u da-o nɔ mutun jab-us nɔ tumsu udu ri. Um nak uzu um oog u jab-us nɔ, sedi nɔ kwumug keru nomu me ur-sege da.

¹¹ Za uzu um zuug iya remu uzu um tagte okon da, remu uzu um iiste ur-shu'ut u nomu um otte ne u-beet u koyuhe fun-ya.

¹² Um nak yu-du ur-kob, tumsu um nak yu-du ut-kwum. Um iiste ur-shu'ut u nomu um otte ne u-beet u koyuhe fun-ya, ko um reeg um shig ko um o us-mer, ko um o shu'ut-du ut-kwum u-tat ko da-u swa-u ur-kob.

¹³ Me kere nom-du ko-uyan u remu Kiristi wu yu'e me ur-beb.

¹⁴ Sedi nong ur-zwar u nɔ nom-tu me ur-sege u-me swadu ur-kobu ri.

¹⁵ Net-tu Firipi-ne, da-u um haatun nɔ rem-su m-remes su u-Ru, nɔ nak ank-m ri dugu ur-takun. A tase, da-u um yage nɔ m-ha dak-u Makidoniya, nɔ nak uzu nɔ ooge morog-du a-doru Yeso ne i nomu me ur-sege u war-nɔ. Nɔ o net-tu nomu me sege-du shik-u war-no. Nɔ nong iya remu um ye'et un Rem-su m-Remes su u-Ru.

¹⁶ Remu da-u um ooge u bo-u Tasaronika nɔ tomotton me ur-sege m-zeg u-so u-gan.

¹⁷ Um zuug iya tass nɔ dorog uzu hos-mo um ut-sa dugu-du nɔ da, sedi um ut-sa nɔ kum u-top dugu-du u-Ru remu hos-m nɔ.

¹⁸ Um kwumug ko-uyan um ut-sa, ut-nip um otte u-tat m-zeg nom-u um ut-sa. Um otte nom-u um ut-sa u-beet remu um kwumug hos-mu nɔ yasun Abafariditus. Hos-mo uka hos-mu sha-mu wus u-hakun, toog-o u Ru-u onke tumsu wa hog zarru o.

¹⁹ Tumsu Ru-u ri de tos-du nɔ nom-u nɔ ut-sa u-beet dugu sek-mu kwum-ut wa, remu Kiristi Yeso.

²⁰ M-sek udu u-Ru Uso-u in m-mommɔ. U shu'ut iya.

Vuk-su m-vaste Burus

²¹ Vuksun net-ut Kiristi Yeso ut-beet. A-dor-ne i ooge ur-kot u me ne e o vuk-su nɔ.

²² Net-tu u-Ru ut-beet e o vuk-su nɔ, ur-same u a-dor-ne i ooge u-me bu-u Kaisar.

²³ Nya-u Wa-ko-uyan in Yeso Kiristi o ur-kot u yar-u nɔ ne. U shu'ut iya.

Ran-u ur-Takun u Burus pane Timoti

Us-vuk udu Timoti

¹ Unō ran-o oon dugu-du ri, Burus. U-Ru wu ũkre in tumsu Kiristi Yeso ne wu in ooge wa-du jab udu wa, wa wa'ag me um shu'ut wa-tom-u Kiristi Yeso.

² Um o pan-du unō ran-o m-ha udu rō Timoti wu o ũka wa-u ut-nip u ri remu uzu tumsu bō yaag jab u-me Kiristi. Um nong ũs-kon udu u-Ru u-ũso u Kiristi Yeso Wa-ko-uyan u in, uzu wa ya' bō u-nya u ur-on u rus-du jab ne.

Ut-him u mot-tu a-kose-tu ũs-bi

³ Da-u um ooge m-ha u Makidoniya um zūg uzu bō shu'ut u-me bō-u Afisa remu bō nom-tu tokon net-to u-har ũkun uzu ũn yage kose-tu ũs-bi.

⁴ Tumsu waru ũn uzu ũn yage muut-u jab-ũs ũn udu ũt-kwur u ogor-tu ũso-tu ũso-ut ũn tu za ur-ma. Go-du rem-ũs se haatun inan kō oog ba haatun re-u u-shu ank-mu u-Ru, u na shuuse remu yadu jab.

⁵ Sedi nom-u um ũt-sa u nak-du ũt-to ri shuũs cwan-ut to, cwan-tu rwuune dugu jab-u u-hen tumsu u jab ne u nape nom-u so-o u yo-o ne u yadu jab-u ũt-nip ne udu u-Ru.

⁶ Sedi eken net-ne enkte dugu nom-ut tun-to, tumsu e byurug u-kit udu rem-su m-zan.

⁷ E ũt-sa e shu'ut a-ut-kose tu bor-ut Mosa, sedi e nak nomu e o ũt-zu kō e nak nom-u e o ũt-war za-u gyer-u ur-beb ne da.

⁸ In nak uzu bor-yu u-Ru o so-ya, sedi se net-tu nong kose-tu to hon-hon.

⁹ Tumsu in nak uzu na nomug bor-yu u-Ru remu net-tu ooge a-jabu so-o ne da. Sedi na nomog to remu i pase bor-yu u-Ru tumsu a-yunsu ũs-jab ne, remu i gugme nom-du nom-u Ru-u ũt-sa tumsu a-ut-ba'as-ne, remu a-za u-hen ne u i yute u-Ru m-zeg ne da, remu i hoye ũso-ut e u ino-ut e ne u i hoye ut-net ne,

¹⁰ u net-tu i nome m-o ne, u campa-ne i rooge u campa-ne, u neta-ne i rooge u neta-ne, u a-hyu-u du ut-net ne, u a-ũs-bi ne, u a pas-du estedu ũs-rem ne, u i nome okon nom-o u kose-tu ũt-nip hose ut-nom.

¹¹ Kose-tu ũt-nip tun-to eeste u rem-su m-remar ne su m-sek su ware mot-tu Ru-u nu-u so-o. Sin-se ooge remsu m-remar su Ru-u ya'u me no-mu nom-du but-tu se.

Nya-u Wa-ko-uyan kose Burus

¹² Um vam-ug Kiristi Yeso, Wa-ko-uyan in, wu ya'u me ur-beb remu wa kabug me ũka net wu wa do'e tostū jab-u wa udu ri, da-u wa dage me um nom pama-ũs wa.

¹³ Hoto, um oog warug nom-ut yoto u mot-ut wun ne. Um yaag net-ut wun ur-kōb, tumsu um oog yunus-du ũs-jab udu net-ut wun. Sedi um kwumug ur-on rem uzu um nomog u kōb-du m-nap tumsu kōb-du yadu jab ne u-me Kiristi.

¹⁴ Tumsu Wa-ko-uyan da'uste nya-u wa utat u dom-u ri u jab-u so-o ne u ut-cwan ne remu same-du ũt-hi ri u Kiristi Yeso ne.

¹⁵ Sin-se rem-se nip-to tumsu yage kowan kab se: Kiristi Yeso haagun u-me u-dak remu wa ũkurte ũt-net dugu ba'as-ut e, tumsu u-me ũn me zege ut-ba'as.

¹⁶ M-ha iya ne, Kiristi Yeso hog on-ur ri, me yu zege kowan ut-ba'as, u remu wa kōste ũt-net gag-du jab-u wa u za ũt-ta. Wa cwan-ug uzu nom-u wa nome remu ri o shu'ut m-sha udu ũt-net i do'e ya-du jab udu wa, tumsu e kum fat-du m-mommo.

¹⁷ U da-o udu faruk-u za ur-ma, wu zaare m-mar da, wu na hyun-te da, wu o u-Ru u-gan kyak, m-zeg u m-sek ne shu'ut udu wa m-mommo. U shu'ut iya.

Nom-u Timoti de ut-nom

¹⁸ Um o nomu bō tun-to him-to, Timoti, wa-u ri, ũka waru nomu do'e ut-nom u-shu su na nome u mot-ut rō ne ur-takun, u remu uzu a-bō dore to bō ut-nom gag-m ũka wa m-gag so-wa remu nip-tu Rem-su m-Remar,

¹⁹ bō o m-shup u yadu jab-u rō ur-zwar-ne, tumsu u jab ne u nape nom-u so-o u yo-o ne. Eken net-ne e yakke tun-to tumsu remu iya e shaktusse yadu jab-u e.

²⁰ Go-du net-ut to e o Himeniyus u Arezanda. Um ya'aste ũn u kom-tu faruk-u nom ũs-te, remu uzu o do'e iis-u ũn yage-du pyap-su u-Ru ne.

2

Ut-Him u mot-tu ut-huuk

¹ Ur-takun, remu iya, um o hyum-du nō, nomon ũs-kon u remu ut-net ũt-beet, ũs-toog ne, ũt-vam ne,

² nomon ũs-toog remu ut-faruk u i o dom-u ur-faruk ne beet. A in nome iya in ut-nom ur-yu m-yar tumsu u nom-du nom-u Ru-u zuye in nom u-hen ne.

³ Go-du sin-se toog-se otte ur-zwar, tumsu u-Ru Wa-u-ũkur in hog zwaru se sok.

⁴ Wa ũt-sa ũt-net ũt-beet u kum u-ũkur dugu ba'as-ut e tumsu e nap rem-su ũt-nip su mot-tu u-Ru.

⁵ Remu uzu Ru-o u-gan kyak. Tumsu net orō gan wu eese tek-u ũt-net u u-Ru ne. Net-u wa na foge Kiristi Yeso.

⁶ Wa ya'aste hi-ur wa remu wa rwurut ũt-net ũt-beet remu e kum-ut u-ũkur. Sin-se o rem-su Ru-u yase udu u-dak u-beet hon-hon u da-u kame.

⁷ Q wa'e Ru-u tomtón me úka wa-út-but u wa-tomu-u Yeso ne, um nom kose-tu út-nip su rem-su mot-tu ya-du jab, udu i za-Yahuda-ne. Nom-u um ooge út-war nip-to. A bise um otte da.

⁸ Remu iya, um út-sa campa-ne be-du e morogte, e jakus út-kom tu u-hen udu u-Ru da-u e o us-toog, za namu jab ne ko inan ne da.

⁹ Tumsu iya um út-sa u neta-ne wa' cwu-tu dupe. Kumge neta-ne wa' cwu-tu zaare haatun m-e' da tumsu e wa' cwu-tu kose shup-du ur-hi, za uk-tu u-ga ne da, ko kus-tu bu-mu út-ro ko ta'ar-tu shik ko kus-tu shik sok,

¹⁰ sedi neta-ne i o m-gwat uzu e yaste hi-ur e udu u-Ru kumge e muut hi-ut e u nom-du nom-ut so-to.

¹¹ Yage neta-ne iis za nom-du ur-shut tumsu u yase du ur-hi ne u-beet.

¹² Um yaag neta ur-beb du út-kose da ko e nom ur-faruk du campa-ne da. Sedi yage e ho us-ram.

¹³ Remu zu Ru-u nomog Adamu ur-takun kanda Hawa.

¹⁴ Tumsu Adamu wa faruk-u nom us-te engusse da. Sedi neta wa, remu uzu wa na engusse wa shu'ut wa-út-ba'as.

¹⁵ Sedi neta-ne do'e kwum-du ukur udu ur-mat du yaag, abite e reeg u-shu u yadu jab ne, u út-cwan ne, tumsu u-hen ne, tumsu u shup-du ur-hi ne.

3

Úka dupte Yu-shu A-dor-ne Shuut

¹ Rem-us sin-se nip-to su zuye, a net-u o cwan-tu wa shu'ut yu-shu u-me a-doru Yeso ne wa o cwan-tu og-ur so-de.

² Remu iya, se yu-shu shu'ute za ur-pyap, wa shu'ut campa neta gan, wa shu'ut u shup-du ur-hi ne, wa shu'ut wa-us-ver, u dim-ur so-de ne. Tumsu wa shu'ut wa-cwan-tu út-hamut u bu-u wa, tumsu wa shu'ut wa kerru út-kose.

³ Tumsu se wa shu'ute za wa swa-u ke u-tát da ko wa cwan-tu yunus-du jab da. Sedi se wa shu'ute net ur-ka, za wa u-har da, tumsu za wa cwan-tu shik da.

⁴ Se wa kerge gargu bu-u wa ur-zwar ne, tumsu se wa kerge út-wa yaag-u wa ya' wa m-zeg tumsu e dor wa.

⁵ Remu zu abite net kerge gargu bu-u wa da, rene o wa dote keru gwat-du a-doru Yeso ne?

⁶ Tumsu se a wa shu'ut wa doru po-wa da, remu zu wa kere út-shu'ut u huk-mu ur-hi ne tumsu wa he gandi kwup-du us-rem úka faruk-u nom us-te nomte.

⁷ Yu-Yat-ya a-doru Yeso ne se tumsu wa shu'ute net wu otte dim-ur so-de udu a-zador ne, taas wa he u-me nom-tu m-e da tumsu u-me ren-du faruk-u nom us-te.

⁸ Iya o hen us-dikon se e shu'ute net-tu kore ya-du m-zeg, e shu'ut net-tu út-nip. Tumsu se e shu'ute a-za swa-u ke ne u-tát, tumsu se e shu'ute a-út-nip-ne u mot-tu shik ne.

⁹ Se e ship rem-su út-nip su mot-tu yadu jab-u ur-zwar ne tumsu e shu'ut u jab ne u kose uzu un zatte út-ba'as da.

¹⁰ Kanda na dag un us-dikon, yage na reg un sok. A-muune uzu un zatte ur-pyap da, yage e nom m-ank úka us-dikon.

¹¹ Iya-o hen tumsu neta-ut un se e shu'ute net-tu kore yadu m-zeg, sedi za a remsu hamu ur-no ne u mot-tu or-ut e ne da. Tumsu e shu'ut u shup-du ur-hi ne u jab-u so-o ne u-me ko-uyan u e o út-nom.

¹² Se dikon yu shu'ut campa neta gan, tumsu wa kere gargu ya'agu wa u bu-u wa ne ur-zwar ne.

¹³ Net-tu o u nom-du pama-u so-o úka us-dikon e do'e kwum-du m-zeg dugu-du eken tumsu e do'e kwum-du swur-mu shiriktin-mu jab u-me yadu jab-u e u-me Kiristi Yeso.

¹⁴ Ko ba shu'ute uzu um o panu no, um cwang uzu um haan um hyan no za wa'as.

¹⁵ Sedi um o panu no remu uzu, a-muune uzu okon nom-o naase me uda, no shu'ut u m-nap ne úka dupte net-tu dor-ut hi-ur e u-me bu-u u-Ru. Um o us-rem u mot-tu a-doru Yeso ne u Ru-u ur-fat, u ooge ur-kug tumsu ur-tak du út-nip.

¹⁶ Tumsu in beet in eeste uzu, yu-ur so-de in nom-tu m-yasa to tu-yat-to:

Yeso haagun u war-u net,

na koske in uzu wuna o wa'u u-Ru udu Yar-u u-Ru.

A-tom u-Ru-ne hyun wun,

a-doru Yeso nom donse-ur wa u-me út-dak.

Net-tu u-dak u-beet e yaag jab u wun ne,

Ru-u kub wun u-dom u-ru, u-me sek-m wa.

4

Burus wargu Timoti úka nomu a-doru Yeso ne út-kose

¹ Sedi Yar-u u-hen wargu in uzu u ho-tu m-vaste eken do'e yage-du yadu jab-u út-nip. E do'e dorru kose-tu yar-tu út-enk tumsu út-kose ne tu rwune dugu nom us-te.

² Go-du kose-ut to haan udu ya ha-mu ur-no ne u us-bi ne, i nap-mu nom-u so-o u yo-o ne mur-se.

³ Un zuug uzu kumge na nom ur-gu da tumsu ana re tokon nom-tu út-re to da. Sedi Ru-u nong nom-u út-re remu na re u tek-u ya-du út-vam udu i ya'e jab tumsu udu i nape út-nip.

⁴ Remu ko-uyan u Ru-u nome u so-o o, tumsu nom-u na do'e ut-gugum zaar da amuune uzu na kabug to u ya-du ut-varn ne.

⁵ Remu zu udu toog-us in tumsu rem-su u-Ru ne na muute to u-hen ne.

⁶ Abo re u-shu u rwuutun nom-ut to m-zun udu or-ut ro a-dor-ne, bo do'e shu'ut wawarru rem-us Kiristi Yeso wu so-wa, tumsu bo ut-re u-shu ut-rogom ne remu rem-su ya-du jab u kose-ut so-to ne tu bo ooge ut-dor.

⁷ Gugme kose-ut to tu za tu ut-nip da, tumsu kwur-tu m-zan ne tu za ut-sege ut-net e ya' u-Ru m-zeg da. U swas-mu iya, iise hi-ur ro bo nom ur-yu uka Ru-u otte ussa bo nom.

⁸ Remu iis-u u-war o ur-zwar ne, sedi iis-u nom-du nom-u Ru-u ut-sa zek ur-zwar. O do'e segu net u-me dinde yu-de u da-o tumsu m-mommo.

⁹ Nom-u um ware rem-us sin-se nip-to, tumsu se korge ut-kab u ut-kom ut-yur.

¹⁰ O wa'e it o nom-du m-ank us-hund ne tumsu re-u u-shu ne remu re-u ur-korro u swadu ur-kob ne, remu zu it wa'ag jab-u it udu u-Ru ur-fat. Wa korge ukur du ut-net ut-beet, ukur-u o ut-zeg ur-zwar udu i ya'e jab u-me wa beet.

¹¹ Kose nom-ut to tumsu bo waru kowan wa nom-to.

¹² A-bo yage wakun jurum bo da remu uzu bo o wa'u beb. Sedi bo shu'ut nom-u ut-kose udu a-dor-ne, u-me rem-us ro, u yu-ur ro, u-me cwan-ut ro, u-me yadu jab-u ro tumsu u-me hen-u ro ne.

¹³ Kanda um haan ukun, wa jab-u karunte a-dor-ne Ran-u u-Ru, ut-but ne tumsu nomu e ut-kose ne.

¹⁴ Taas bo yage nya-u Yar-u Ru-u u na ya'u bo udu nom-u a-warru rem-su u-Ru ne ware, da-u nengen-tu a-doru Yeso ne doru bo ut-kom.

¹⁵ Wa' jab u-me nom-ut to ut-beet. Yasu hi-ur ro ur-beet, u remu kowan do'e hyan-du re-u u-shu ro.

¹⁶ Gwat hi-ur ro ur-zwar ne uka bo otte ur-yu tumsu u kose-ut ro ne. Re u-shu u nom-du nom-ut to, remu zu bo u net-tu o hog-du bo ne do'e kwum-du u-ukur.

5

*Ut-kose u mottu Bomos-ne,
ut-Nengen ne tumsu tok-ne*

¹ A-bo hagusse u-nengen da, sedi nomu wa us-rem uka u-uso. Gwat ya'ag-u beb-ne uka or-ut ro ne.

² Gwat ut-mang uka ino-ut ro tumsu ya'ag-u neta-ne uka humo-ut ro, u jab u-hen ne.

³ Gwatun bomos-ne i zatte wakun wu do'e yadu e ur-sege da.

⁴ Sedi abite bomos otte ya'ag ko ya'agu ya'agu wa, nom-u kame e nom ur-takun e iis

ur-yu uka ya'ag u-Ru u bu-ut e, tumsu e top i mate e udu gwat-du e. Remu zu a e nome iya Ru-u do'e hog-du zwar-ur un.

⁵ Sedi bomos wu zatte wakun wa segu wa da tumsu wa o war-wa, se wa toste wadu jab-u wa udu u-Ru. Tumsu wa nom us-toog u-da u-beet, m-gyup u u-ho ne wa o us-kon remu sege-du u-Ru.

⁶ Sedi bomos wu o yudu remu cwan-tu hog-du ur-zwar remu hi-ur wa, wa marug u-me u-Yar ko ba wa o ur-fat.

⁷ Yase ut-net bor-ut tun-to, ko'e, remu e ut-shu'ut za ur-pyap.

⁸ Sedi a-muune uzu wakun kerge gwat-du ko-ur wa da ko net-tu bu-u wa da, wa yakke yadu jab-u wa u-me Kiristi tumsu go-du net-u wa zek wa-za dor m-yo.

⁹ Bomos wu na pane dim-ur wa, u-me ran-u bomos-ne, se wa teeg us-hak ut-shik ut-tut, tumsu wa oog wa ya-du jab udu campa wa da-u campa wa ooge ur-fat.

¹⁰ Tumsu se wa otte dim-ur so-de remu nom-du ank-m somo, tumsu wa nomgu ya'agu wa ut-him, tumsu wa cust-du ut-hamut, tumsu wa nome-du net-tu u-Ru us-pama, tumsu wa sege i o swadu ur-kob, tumsu wa ya'aste hi-ur wa u nom-du nom-ut so-to ut-go ut-go ut-beet.

¹¹ Sedi bomos-ne i omne ya'ag, a no wa dim-ut e u-me ran-u bomos-ne da. Remu da-u cwan-tu war-u e ruye yadu hi-ur e remu Kiristi, e do'e ut-cwan e nom ur-gu.

¹² A shu'ute iya un do'e haatun hi-ur un kwup-du us-rem remu zu un pakus estedu us-rem un su ur-takun.

¹³ Tumsu a-muune uzu no wa'ag dim-ut e u-me ran-u bomos-ne, un do'e iis-du ur-shu'ut roggo ne tumsu e do'e naasu da-u e u cwaag u-me ut-bu tu ut-net ur-ba. Tumsu un zaar ut-shu'ut roggo war-o da, sedi un do'e ut-shu'ut u ha-mu ur-no u cwaag u nom-u zaare bu-m e da tumsu warru nom-tu kame e war da.

¹⁴ Remu iya, um o yadu us-rem udu bomos-ne i omne ya'agu rek-e uzu e sur m-nom ur-gu, e mat ya'ag, tumsu e gwat bu-ut e, faruk-u nom us-te zaar u kwum-du keru zudu okon nom-o u yo-o u un ne da.

¹⁵ Um zuug iya remu zu eken bomos-ne i o ya'ag taag yage-du dorru Yeso tumsu e o dorru faruk-u nomu us-te u da-o.

¹⁶ Abite wakun neta wa wu o wa-doru Yeso otte bomos-ne u-me bu-u wa, kamug wa gwat e tumsu za wa sake a-doru Yeso ne m-no da. Se a-doru Yeso ne gwat bomos-ne i zatte wakun wu do'e sege un da.

¹⁷ Ut-nengen i nome m-ank u-me morog-du a-dor-ne uka kumte e korge na ya' e m-zeg, tumsu na top e, hadde i nome m-ank sok u same ut-but ne u ut-kose ne.

¹⁸ Remu Ran-u u-Ru zuug, <<A-bo tage nu-u gob-u u-na' da-u wa o rew-mu hyu da.>>

Tumsu u dekun be-de o zuug, <<Kowana nome m-ank kamug wa kum u-top.>>

¹⁹ A-bo ees u remsu na kete u-nengen yu a-doru Yeso da se bo kwung us-ees us-yur ko us-tut.

²⁰ A-muune nengen-yu a-dor Yeso nong ut-ba'as, nomu wa ut-him u-shu a-doru Yeso ne, remu tokon nengen to hog gyer-u ut-nom.

²¹ Um o u hyum-du bo u-shu u-Ru tumsu u Kiristi Yeso ne u a-tom u-Ru ne, bo dor tunto bor-to za kose-du m-kuuk tumsu cwan-tu ur-hi ne.

²² Abo nom hor-mu doru wakun ut-kom da, tumsu a-bo same ut-hi u-me ba'as-ut eken ne da. Ship hi-ur ro u-hen ne.

²³ Yage swadu m-bu u war-mo, sedi bo swa ke dugu bu-mu inabi cashi u remu remu ut-men ro tumsu m-kwet-kwet-m ro ne.

²⁴ Bakse, ba'as-tu tokon net-to to o m-zun cas, tumsu to o u dor-tu un m-ha udu kwup-du us-rem. Sedi eken oro ba'as-ut e zaar m-zun da se u ane u-shu.

²⁵ I ya-o tumsu, ank-m so-mo tokon net-to o m-zun cas. Tumsu ank-m so-mo tu na nome m-yasa to do'e ut-rwuun dekun ho-de m-zun.

6

¹ Tok-ne beet se e yaag uso-tu bu-ut e m-zeg. Uno ut-hoos haatun du us-pyap u dim-du u-Ru u kose-tu a-doru Yeso ne.

² Sedi otte uso-tu u-bu i o a-dor Yeso ne a e jurum e da remu zu e o a-doru Yeso ne. Sedi yage e sur m-nomu un us-pama uka kumte, remu uzu ank-m un segu eken a-doru Yeso ne i e tone.

Ut-him u mot-tu Kose-tu us-bi ne

³ Tokon net-to nom tokon kose-to tu o bam dugu kose-tu um nomu no ne. Kose-ut un eeste u rem-su ut-nip su Wa-ko-uyan in Yeso Kiristi da. Tumsu un kose nom-tu do'e sege ut-net e nom ur-yu uka Ru-u otte ut-sa da.

⁴ Go-du net-ut to otte huk-mu ur-hi, tumsu un nak okon da. Net-ut to otte cwan-tu inan u mot-tu gom-tu m-zan ne. Go-du nom-ut to haatun ur-shub, u u-har ne, us-pyap ne, u dorog-us yo-se u mot-tu eken ne.

⁵ Go-du net-ut to haatun namu jab u-da u-beet. Jab-us un natusse, tumsu un yakke doru ut-nip. Un dorog uzu doru u-Ru o fun-yu kwum-du shik.

⁶ M-ha iya ne, dorru u-Ru u rus-du jab-u u mot-tu nomu bo otte ne, swur-mo sok.

⁷ Remu zu in haagun u okon ne u uno dak-u u-beet o da tumsu iya in zaar u kab-du okon nom-o m-rwu da.

⁸ Sedi a in otte nom ut-re tumsu u cwu-tu ut-wa ne, to korge in.

⁹ Sedi net-ne i ut-sa e kum ut-kwum, e he u-me m-reg u ur-ren ne u cwan-tu nom-tu

m-rag ne u-tat tu ur-honse, m-te m-sabre tumsu m-mar ne.

¹⁰ Remu cwan-tu shik o kug-du go-du nom-ut yo-to ut-beet. Tumsu remu cwan-tu shik eken yakke yadu jab du ut-nip, tumsu e naknu hi-ur e namu jab u-tat.

Burus nak Timoti ut-to

¹¹ Sedi bo Timoti, bo o net u-Ru. Rem iya, som m-ra dugu-du nom-ut yo-to tunto ut-beet. Tumsu bo dor fun-yu yudu jab-u so-o, u nom-du nom-tu Ru-u ut-sa ne, u yadu jab ne, u ut-cwan ne u gag-du jab ne, u jab-u m-tor ne.

¹² Jumun dum-m so-mo mu yadu jab. Ship fat-du m-momo du Ru-u fogte bo remu de, tumsu rem-su bo ware u-shu ut-net u-tat.

¹³ Um o kon-du bo u-shu u-Ru wu yu'e ur-fat udu ut-nom ut-beet tumsu u-shu Kiristi Yeso wu ware ut-nip tu mot-tu hi-ur wa ne u-shu Pontus Biratus,

¹⁴ uzu bo ship bor-u inya ur-zwar ne, za ur-pyap m-te hodu muun-ur Wa-ko-uyan in Yeso Kiristi.

¹⁵ Wa do'e muun u da-u Ru-u cine. Wuna o wa nu-u so-o tumsu u-Ru kyak, wu zege ut-faruk ut-beet ur-beb tumsu Wa-ko-uyan wu zuge a-ko-uyan ne beet.

¹⁶ Wa war-wa wa zaar m-mar da, tumsu wa nom ur-yu u-me m-zun mu wakun zaar wu de kerru te-du wa da. Is-u net tamug hyan-du wun da, tumsu wa zaar tame-du hyan-du wa da. M-zeg m-beet u ur-beb ne udu wa m-mommo! U shu'ut iya.

¹⁷ Nome i otte ut-kwum u uno dak-u u-beet o ut-him a e shu'ut huk-mu ur-hi da, tumsu a e wa' jab-us e udu ut-kwum tu do'e ut-natusse da. Sedi se un wa'ag jab-us un udu u-Ru, wu yu'e ko-uyan m-hos remu hog-du m-remer in.

¹⁸ Waru un uzu un wa' shik-u un udu nom-du nom-ut so-to. Un shu'ut a-ut-kwum ne udu nom-du ank-m somo, tumsu e mot nom-tu e otte m-hos udu i ooge ut-sa ur-sege.

¹⁹ A un nome iya un o nomu hi-ur un ur-cun du ut-kwum tu do'e ut-shu'ut ur-tak du ur-beb u remu u-shu, remu zu un kum-ut ur-fat du ut-nip.

Rem-su m-vaste

²⁰ Timoti, ship nomu na yase bo ur-zwar ne. Bir u-kit dugu rem-su m-zan u i ooge gug-mu bo ne u nom-u e o ut-gwat uzu nap-mo.

²¹ Tokon net-to hakte u-kit dugu yadu jab e tumsu e o dorru kose-tu us-bi. Yage nya u-Ru shu'ut ur-kot u no ne.

Ran-u u-yurumse u Burus pane Timoti

Us-vuk udu Timoti

¹ Unq ran-o oon dugu-du Burus, wu Ru-u dage wa shu'ut wa-tom-u Kiristi Yeso u cite mu u-Ru. Wa tomog me um waru net-ne mot-tu estedu us-rem su ur-fat udu yadu jab u-me Kiristi Yeso.

² Um o pan-du unq ran-o udu Timoti. Bo o uka wa'-u ri wu um o ut-cwan. Yage u-Ru u-Uso u Kiristi Yeso ne Wa-ko-uyan in ya' bo u-nya, ur-on ne u rus-du jab ne.

Shiriktin-mu ur-shu'ut u yadu jab-u ne

³ Um vam-ug u-Ru wu um o nome m-tok uka uso-tu uso-ut ri nomte u jab ne u kose uzu um zatte ut-ba'as da, uka u-ho u m-gyup ne um o ut-bakus u bo ne u-me toog-us ri.

⁴ Da-u um bakse u is-m ro ne, um tumbte ut-sa um hyan bo, ko jab-u ri do'e ut-shu u ur-so ne.

⁵ Um nong ut-vam remu uzu um bakuste u yadu jab-u ut-nip ro ne u ooge ur-takun u-me wu mate ino-u ro Rois, tumsu ino-u ro Afiniki. Tumsu um nak u da-o uzu gandi yadu jab-u o u u-me ro.

⁶ Rem iya um o baksun bo, uzu bo puk-ut u-ra u nya-u u-Yar u Ru-u yasu bo, da-u um doru bo kom-ut ri dom-u ro.

⁷ Remu uzu Ru-u yaag in yar-u u-gyer da, sedi yar-u ur-beb, tumsu ut-cwan ne tumsu him-tu ur-hi ne.

⁸ Remu iya a-bo hog e'-mu waru rem-us mot-ut Wa-ko-uyan in ko e'-m ri da, me yu o u-me bu-u m-tok u remu wa. Sedi Afisa bo same ut-hi u me ne u tek-u swadu ur-kob u remu waru Rem-su m-Remer, udu beb-du u-Ru.

⁹ Remu Ru-u gwuug in tumsu wa fog in uzu in nomon yu-du u-hen. Wa nong inya, za remu uzu in korge wa nome in iya da. Sedi kanda wa nom u-dak u-beet Ru-u zongte wa kose in on-ur wa udu Kiristi Yeso.

¹⁰ Sedi na koske on-du u-Ru u da-o udu haan-ur Wa-u-ukur in Kiristi Yeso. Wa gek-ut beb-du m-mar tumsu wa kose fun-yu fat-du m-mommo udu rem-su m-remmer.

¹¹ Ru-u dak me um shu'ut wa-ut-but, wa-tom-u Yeso, tumsu wa-ut-kose tu Rem-su m-Remer wa.

¹² O wute um otte swadu ur-kob u ana u-me bu-u m-tok. Sedi um hok e'-mu se da, remu uzu um nak wu um otte yadu jab. Tumsu um nak za u-sakna uzu wa kere e'-du Rem-su M-remmer su um ooge but-tu se m-te ho-du Kiristi do'e muun.

¹³ Nom-u bo hoge dugu-du ri, ship o uka fun-yu kose-tu ut-nip ur-zwar ne sok.

Tumsu bo nom inya u yadu jab ne tumsu ut-cwan ne tu bo kume dugu-du same-du ut-hi u Kiristi Yeso ne.

¹⁴ Remu beb-du Yar-u u-hen u o m-yu u-me in, gwat kose-tu ut-nip tu so-to tu na yasu bo.

¹⁵ Bo nap uzu kowan u Asiya kuus-tun me u-shin, m-ha Fajerus tumsu Hamojenis ne.

¹⁶ Yage Wa-ko-uyan kose ur-on u bu-u Onesiforus, remu uzu u-da u-tat wa yaag me m-hiriktin sok, tumsu wa hok m-e' uzu um oog u-me bu-u m-tok da.

¹⁷ Sedi da-u wa haane Roma, wa goot me sok se da-u wa hyanu me.

¹⁸ Um nong us-toog uzu Wa-ko-uyan uzu wa kose wun on-ur wa u ho-du Kiristi do'e muun. Tumsu bo nak sok ur-zwar ne uka wa nom-te me ur-sege u-me Afisa.

2

¹ Remu iya, wa'u ri, shu'ute ur-beb ne udu u-nya u bo otte remu same-du ut-hi ro u Kiristi Yeso.

² Tumsu nom-tu bo hoge me ut-war udu ut-net u-tat, iise nom-ut to udu ut-net tu o yadu jab ne, i do'e kere iis-u eken.

³ Gag jab-u swa-u ur-kob u it ne uka wa mag so-wa wu Kiristi Yeso.

⁴ Wa m-gag zaar wu do'e guksu hi-ur wa u nom-du tokon nom-to tu net-tu nome da, remu zu cwan-ut wa uzu yu-shu wa wu kabe wun wa hog zwar-ur wun.

⁵ Iya tumsu, da-u wakun o som-mu maga, na zaar wa' wun top-du re-du ur-korro da se wa dorog bor-tu maga.

⁶ Wa-ur-tom wu nome m-ank sok wa kamug kwum-du nom-tu ur-tom tu ur-takun.

⁷ Nom us-dorog u mot-tu nom um o ut-war. Remu uzu Wa-ko-uyan do'e segu bo, uzu bo nap to nom-to ut-beet.

⁸ U-da u-beet bakse uzu Kiristi Yeso, wu yune dugu marimari-ne, wa o dugu ko-ur Faruk Dawuda. Sin-se o Rem-su m-Remer su um o ut-war.

⁹ Remu waru Rem-su m-Remer, o wa'e um otte swadu ur-kob, teet un gug-ut me ho-su kwam uka wakun wu nome ut-ba'as. Sedi wakun zaar wu do'e keru gag-du remsu u-Ru da.

¹⁰ Remu iya, um gak jab u ko-uyan remu i Ru-u dage. Um nong iya remu ko'e e kum u-ukur udu yadu jab u-me Kiristi Yeso, tumsu e kum ur-cwa u-me m-sek mu m-mommo.

¹¹ Rem-us se nip-to:

A in mare u Kiristi ne,
in do'e tumsu ur-yu u wa ne.

¹² A in gage jab,
in ut-nom ur-Faruk u wun ne.

A in nome se-m wun,
wun do'e nom-du se-m in.

¹³ A in zatte yadu jab da,

wun omõn u jab-u so-o ne,
remu uzu wun za nomu se-mu hi-ur
wun da.

Wa u-pama wu Ru-u hoge zwar-ur wa

¹⁴ Baksun kowan mot-tu tunto nom-to, tumsu nomu un ut-him u-shu u-Ru uzu un yage m-dum mu ut-gom. Go-du nan-i e i m-zan, tumsu to kere naasu i o erru un.

¹⁵ Nom uka bo dote ut-kere u-beet bo kose hi-ur ro udu u-Ru uka wa u-pama wu Ru-u hoge zwar-ur wa. Shu'ute net-u wu zare hog-du e'-mu pama-us wa da, tumsu wu iis-u net-ne rem-su ut-nip hon-hon.

¹⁶ Eese m-ra dugu rem-su m-zan u rem-su m-rag su wu'e ut-net e sur m-nom nom-tu za tu u-Ru da.

¹⁷ Kose-ut un burug uka ur-bubu. Net-ne yur i nome go-du kose-ut to una o Himeniyus u Firetus ne.

¹⁸ Un yakke fun-yu ut-nip. Un zu na nomog yune-du marimari-ne, tumsu un o natusse ya-du jab-u eken.

¹⁹ M-ha iya ne, net-tu u-Ru ees ur-beb ne uka ur-tak du zaare ut-rumus da. U-domu tak-ur rinde Ru-u punte tunto gom-to: <<Ru-u nak net-tu ooge net-ut wa>> tumsu <<I zuye uzu e o a-doru Wa-ko-uyan se e yakke nom-du nom-ut yo-to.>>

²⁰ U-me bu-u yat-o a kwano tu shik tu kwam-tu bu-mu ut-ro u kwam-ut pus-to ne to o war-to da, tumsu tokun oro tu na nome us-te u ut-rwab ne. Tokon na zongte to u remu morog-ur yat-de, tokon remu ank-mu ko-uyan ho-de.

²¹ Bo yu shu'ute kwano du ank-mu ko-uyan ho-de, a bo jaase hi-ur ro u-hen ne, bo do'e ut-shu'ut uka ut-kwano remu ank-m yat-mo. Na do'e has-tu bo u-kit, remu ank-mu uso-u u-bu, zongi zongi remu ko-uyan ank-m so-mo.

²² Sedi som dugu nom-ut yo-to tu nak-du jab-su yaag-u beb-ne. Tumsu bo dor yu-du jab-u so-o, u yadu jab ne, u ut-cwan ne, u shu'ut-du m-yar ne, ur-kot u i foge dim-ur Wa-ko-uyan u jab-u u-hen ne.

²³ Sedi gugme m-rag tumsu inan i m-zan ne, remu uzu bo hi-ur ro bo nak uzu to haatun u-har.

²⁴ Tumsu tok-u Wa-ko-uyan se wa shu'ute za u-har. Sedi se wa kose ur-on udu kowan, wa shu'ut wu do'e kere nom-du ut-kose, tumsu wa shu'ut wa tor-mu jab.

²⁵ U-tek ut-swuumse u nome un i o gugmu bo ut-him, u-me wadu jab uzu Ru-o ut-wa un yage ut-ba'as, tumsu u do'e huutu un udu nap-mu ut-nip.

²⁶ Se u da-u o, un do'e ut-muun u-me dorog-us un tumsu un kum ut-kusum dugu-du ren-du faruk-u nom us-te. Remu uzu wa maaste un uka tok-ne remu e nom-ut ko-uyan u wa ut-sa.

3

Yu-du ut-net u da-u m-vaste

¹ Um ut-sa bo nap uzu ho-tu m-vaste da-u swadu ur-kob do'e haan.

² Remu net-ne do'e ut-shu'ut a cwan-tu ur-hi ne, a cwan-tu shik ne, a ut-uk ne, a hukmu ur-hi ne, a us-pyap ne, a-kob-du doru i mate e ne, a-kob-du ut-vam ne tumsu a-za u-hen ne.

³ Un do'e ut-shu'ut a-kob-du ut-cwan ne, a shup-du or-ut e ne u jab, a naasu dim-tu or-ut e ne, a-kob-du shup-du ur-hi ne, a-ut-gam ne, tumsu i gugmu nom-tu ooge tu soto ne.

⁴ Un do'e ut-shuut a re-du u-ra u huub-ut un, a-kob-du gwat-du orut e ne, a hukmu ur-hi ne, tumsu a cwan-tu m-remar ne m-zeg cwan-tu u-Ru.

⁵ Un do'e ut-kose uka a-dor u-Ru ne, sedi un do'e gugum du shin-m mu do'e ut-wa un shu'ut net-tu u-Ru. Som m-ra dugu net-tu ooge iya.

⁶ Una ooge go-du net-ut to tu cwuye u-me ut-bu tu ut-net tumsu un engusse jab-su neta-ne. Neta-ut tun-to zatte us-ver da, i nomu ba'as-ut e ruye un u-dak, tumsu go-du ut-ba'as ut-go ut-go to o dor-tu un.

⁷ Go-du neta-ut to u-da u-beet e o u-iis, sedi m-ha iya ne e kerge nap-du rem-su ut-nip da.

⁸ A-ut-kose ne ine e gugum ut-nip uka Yannes u Yamris e gugumte Mosa. Jab-us un za so-se da tumsu un zatte yadu jab u ut-nip da.

⁹ Sedi un zaar ha-mu m-ra da. Dekun ho-de za m-tumb kowan do'e ut-nap uzu un o rag-ne, uka Yannes e Yamris.

Burus nak Timoti ut-to

¹⁰ Sedi bo, Timoti, bo nak u mot-tu kose-ut ri, tumsu uka yu-ur ri ne, nom-u um ut-sa ut-nom u fat-ur ri, u yadu jab-u ri ne, u shiriktin-mu jab-u ri ne u cwan-ut ri ne, u gag-du jab-u ri ne.

¹¹ Bo nak uka un yute me ur-kob tumsu swadu ur-kob ne du kume me u-me Antakiya, u Ikoniya u Risitira ne. Um gak jab u swadu ur-kob dinde tumsu Wa-ko-uyan ruut me dugu to ut-beet.

¹² Ut-nip, kowana ooge ussa wa dor funyu u-Ru uka wa-doru Kiristi Yeso wa do'e swadu ur-kob.

¹³ Sedi net-ut yo-to u i o engusse ut-net ne e do'e ut-re u-shu m-swur ne. Un do'e engusse eken tumsu na do'e engusse un.

¹⁴ Sedi se bo eese u yadu jab ne udu nomtu na iise bo ne. Bo nak uzu nom-ut to nip-to, remu uzu bo nak uzu bo keru yadu jab udu i iise bo.

¹⁵ Na iise bo Ran-u u-Hen dugu fa-ur ro. Tumsu o yaag bo us-ver u bo onk ukur-u u oone udu yadu jab u-me Kiristi Yeso.

¹⁶ Remsu Ran u-Ru us-beet gom-to tu Ru-u wa'e u-me jab-su i pane se udu Yar-u wa. Tumsu se kere iis-u in ut-nip, tumsu se wa' in nap nom-u ooge u za so-o u-me fat-ut in. Se mang in da-u in nome nom-u ooge za so-o, tumsu se iis-u in nom-du nom-u ooge u hon-hon.

¹⁷ Nom-u wute inya u-beet o uzu net wu nomu u-Ru ut-huuk do'e ut-shu'ut u-zongi zongi shuyi-shuyi u remu wa nom-ut koyan u ooge u ank-m so-mo.

4

¹ Um o hyum-du bo u-shu u-Ru u Kiristi Yeso ne, wu do'e nomu i ooge ur-fat u i mari ne kwup-du us-rem, tumsu remu uzu wa do'e muun wa ka faruk-ur wa:

² Nom donse-du remsu u-Ru. Bo shu'ut us-zong ne, ko da-u m-remar ko da-u za m-remar. Bo mang, bo nom ut-him, tumsu bo ya' shiriktin-mu jab u gag-du jab-u yat o ne tumsu u kose-ut so-to ne.

³ Remu da-u oon da-u net-tu zamuttun cwan-tu erru kose-tu ut-nip da, sedi un do'e doru nomu jab-us un ut-sa. Un do'e kargusse hi-du war-e a-ut-kose ne i do'e waru un nom-u to-tu m-koot un ut-sa ut-hog.

⁴ Un do'e zwape to-ut un dugu erru ut-nip, tumsu un bir u-kit udu erru ut-kwur.

⁵ Sedi bo, Timoti, se bo shu'ute u shup-du ur-hi ne u-da u-beet, gag jab u swa-u ur-kob ne, nom ank-mu waru Rem-su m-Remar, tumsu bo shuus no-mu ank-mu Ru-u yase udu ro.

⁶ Um o yadu bo tunto bor-to remu uzu fat-ur ri o uka ur-toog du u-swa du wa-toog dase, tumsu da-u um do'e yage uno dak-u u-beet o ut-mor.

⁷ Um jwumug dum-m so-mo uka kumte. Um taaste maga. Um shupuk rem-su ut-nip su mot-ut Kiristi ur-beb ne.

⁸ Tumsu u da-o og-du o estu me, top-du ur-faruk jab-u so-o. Wa-ko-uyan, wa-kwup-du us-rem hon-hon, wa do'e yadu me dinde og-de u ho-du wa do'e muun. Tumsu og-ur rinde za remu ri o warri da, sedi tumsu remu i ooge cwan-tu muun-ur wun beet.

Gom-tu m-vaste Burus

⁹ Nom m-hor uka bo dote ut-nom bo haan udu ri.

¹⁰ Remu zu Dimas kuustun me u-shin u remu cwan-tu nom-tu u-dak tumsu wa yakke me wa do'e u Tasaronika. Kiricin do'e u Garatiya, tumsu Titus do'e u Dimatiya.

¹¹ Ruka wa o ur-kot u-me ne kyak. Gote Markus u bo haatun wa, remu uzu wa o ur-sege ne du yat-de u-me ank-m ri.

¹² Um tomog Tikikus m-ha Afisa.

¹³ Da-u bo o haan, se bo kabnu me u-godo yu um yagne u-me bo-u Toruwa u kom-ut

Karbus. Tumsu bo kabne me ran-tu us-pan ri, hadde tu na nome u ka-tu ut-bisa.

¹⁴ Arezanda wu nome u-zwa ut-kwam, wa nongu me nom-ut yo-to u-tat. Wa-ko-uyan do'e top-u wun remu nom-u wun nome.

¹⁵ Tumsu bo ees m-ra dugu-du wun, remu wa gugumte rem-us in ur-beb ne.

¹⁶ Da um ruute hi-ur ri ur-takun u-shu wa-kwup-du us-rem, wakun dorog dim-u ri da. Kowan somog me. Ta'as Ru-u top un nom-ut to ut-beet m-yo u un ne da.

¹⁷ Sedi Wa-ko-uyan ees ur-kot u me ne tumsu wa yu' me ur-beb remu um shuuste donse-du rem-su m-remar m-zun m-ha udu i za-Yahuda-ne da e hog. Tumsu wa u-kur me dugu nu-u u-zur.

¹⁸ Wa-ko-uyan do'e ruutu me dugu koyan ank-m yo-mo mu do'e heese me tumsu wa do'e muutun me m-yar u-me faruk-du uru wa. M-sek m-beet udu u-Ru m-mommol! U shu'ut iya.

Vuk-su m-vaste Burus

¹⁹ Bo vuk-se me Biskira u Akira ne u net-tu bu-u Onesiforus ne.

²⁰ Eratus ees u-me bo-u Korintiya, tumsu um yakke Tarofimus u kob-du m-yar u-me bo-u Miretus.

²¹ Nom uka bo dote ut-kere bo teen ane kanda gos-u heen. Yuburus o tomt on bo us-vuk, u Fudens ne, u Rinus ne, u Karadiya ne, tumsu a-doru Yeso ne beet.

²² Yage Wa-ko-uyan nom ur-kot u yar-u ro ne. Nya-u shu'ut ur-kot u no ne.

Hyan-u Yohanna dugu-du Yeso Kiristi

Takun-du us-rem

¹ *Unō hyan-o oon dugu-du Yeso Kiristi, u Ru-u ya'u Yeso remu Ru-u o ut-sa wa koste tok-ne wa nom-u wa zonge ut-nom u-shu za m-tumb. Tumsu Kiristi nomog remsu hyan-u unō u wa tomtōn wa-tōm-u u-Ru udu tok-u wa Yohanna.

² Yohanna wur ko-uyan hon-hon u wa hyane tumsu wa hog. Sin-se ooge ogor-tu remsu u-Ru tumsu ut-nip ne tu Yeso Kiristi upse.

³ Nu-u u-Ru udu wu karunte rem-us sin-se su nom-u do'e ut-nom u-shu, tumsu kom-u u-Ru udu wu ere tumsu wa dor se. Rem uzu nom-ut tun-to do'e ut-nom za m-tumb.

Vuk-us Yohanna m-ha udu morog-tu a-doru Yeso ne ut-ta'er

⁴ Unō ran-o oon dugu-du Yohanna, m-ha udu morog-tu a-doru Yeso ne ut-ta'er i o me gas-su dak-u Asiya.

Yage no onk u-nya u rus-du jab ne dugu-du u-Ru, wu o da-o, tumsu u da-u arke ne, u da-u do'e haan ne, tumsu dugu-du ut-yar ut-ta'er tu o u-shu pora-du ur-faruk du u-Ru,

⁵ tumsu dugu-du Yeso Kiristi. Wuna o wa warru rem-su ut-nip hon-hon wu yu'e zun-mu nom-u wa nape. Wuna o wu yune ur-takun dugu m-mar tumsu faruk-u faruk-tu u-dak ut-beet.

Yeso Kiristi cwan-ug in tumsu wa ukur in dugu swadu ur-kob udu aguz-du hyu-m wa u remu ba'as-ut in.

⁶ Wa wa'ag in shu'ut nom-u ur-faruk tumsu a-toog-ne rem-u in nom-te Ru-u wa tumsu uso-u wa ne m-tok. M-sek tumsu ur-beb ne udu wun m-mommo! U shu'ut iya.

⁷ Gwatun! Yeso o haan u ut-ku'ut ne.

Tumsu kowan do'e hyan-du wa, u dame i jwaye wun ne.

Tumsu net-tu u-dak ut-beet

e do'e nom-du namu jab u remu wun.

U! U shu'ut iya.

⁸ Wa-Ko-uyan u-Ru zuug, <<Me wa wu otte ur-beb ur-beet dugu ur-takun m-ha m-vaste, wu ooge da-o, tumsu wu ooge da-u arke, tumsu wu do'e haan, me o Ru-u zuge ur-beb.>>

Wakun sha-mu Wa'u Net

⁹ Me, Yohanna, me o oru no wa-doru Kiristi tumsu wu nome ur-kot u no ne u-me swadu ur-kob, u faruk-du u-Ru ne, tumsu u gag-du jab ne uka wa-doru Yeso. Na gwunug me u-me dak-u ooge m-gan m-sa ne

mu Patamos remu uzu um oog warru rem-su u-Ru tumsu remsu ut-nip su mot-ut Yeso ne.

¹⁰ U ho-du a-doru Yeso ne nom-u Wa-ko-uyan ut-huuk, Yar-u u-Ru dor-ut me. Tumsu um hog u-cwar u dim-u ri yu ut-wan uka wan-tu u-kar.

¹¹ Ya zu me, <<Pan u-me ran-u us-pan nom-u bo hyane, tumsu bo tomot o udu morog-tu a-doru Yeso ne u-me bo-ut tun-to ut-ta'er: Afisa, Simina, Pirigamu, Tayatira, Sardisu, Firadafiya u Rawudikiya ne.>>

¹² Um bir u-dim remu um hyan wana o us-rem u me ne. Tumsu da-u um bire u-dim, um hyun us-kwam us-ta'er su kwam-tu bu-mu ut-ro su shik su na sukte us-hitirra.

¹³ U-me tek-u us-kwam su ur-eses su na sukte us-hitirra, um hyun wakun net wa u ees <<Sha-mu Wa'u Net,>> wa o m-wa u toggo-yu m-wur ne m-te ba-tu us-na, tumsu wa o m-as u-zeng ne yu kwam-tu bu-mu ut-ro su shik-u sok-u wa.

¹⁴ Hi-ur wa u hi-us wa ne o pusse uka ut-randi, tumsu pusse uka ut-turum. Tumsu is-u wa o uka rem-tu u-ra.

¹⁵ Tumsu na-us wun o uka kwam-tu bu-mu u-dak tu shik tu na toke u-me u-ra. Tumsu cwar-u wa o uka gwuz-u m-bu mu o m-ja u-me u-gi.

¹⁶ Wu otte sha-mu Wa'u Net wa o m-shup u reger-ne ta'er u kom-u ut-cwa wa, tumsu u-me nu-u wa van-u m-wur rwun yu otte m-re koyuhe gas-ya. Shu-u wa o us-mok uka zun-mu ur-ho sok.

¹⁷ Da-u um hyane wun um he u-dak ut-jwun u-shu wun uka zu um marug. Se wa doru me kom ut-cwa tumsu wa zu me: <<A-bo hog u-gyer da! Me wa o wu otte ur-beb ur-beet dugu ur-takun m-te m-vaste.

¹⁸ Me wa wu ooge wa-ur-fat. Um oogu marug, tumsu da-o um o ur-fat m-mommo! Um o m-shup u u-mabudi yu m-mar ne u mabudi yu be-du andaka ne otte ne.

¹⁹ <<Remu iya pan nom-u bo hyane, u nom-u o da-o ne, tumsu nom-u do'e ut-shu'ut ne da-u nom-ut tun-to arke.

²⁰ Unō o zun-mu nom-tu m-yasa tu reger ta'er i bo hyane u kom ut-cwa ri tumsu us-kwam ne us-ta'er su bu-mu ut-ro su shik su na sukte us-hitirra: U reger ne ta'er e o a-tom u-Ru ne e i morog-tu a-doru Yeso ne ut-ta'er, tumsu kwam-su ur-eses su na sukte us-hitirra us-ta'er se ooge morog-tu a-doru Yeso ne ut-ta'er.

2

Tom m-ha udu morog-du a-doru Yeso ne u-me bo-u Afisa

¹ Pan ran-u unō m-ha udu wa-tom u-Ru wu morog-du a-doru Yeso ne u-me bo-u Afisa:

Unō ran-o ɔon dugu-du wu o m-shup u reger ne ta'er u kom-u ut-cwa u wa, tumsu wa o m-da u tek-u us-kwam us-ta'er su kwam-tu bu-mu ut-rō su shik su na sukte us-hitirra:

² ʔm nak nōm-tu nō nome ut-beet. ʔm hyanug pama-u ank-m nō tumsu gag-du jab-u nō ne. ʔm nak uzu nō gugumte net-ut yo-to. Tumsu nō reg i ɔoge ut-war uzu e o a-tōmu ʔeso ne sēdi e zaar a-tōmu ʔeso da. Nō byuk-ut un a-us-bi ne.

³ Nō nong gag-du jab, tumsu nō gug jab u swadu ur-kob u remu dim-ur ri, tumsu nō poog da.

⁴ Sēdi ʔm otte u-nōm u-gan u ʔm zaare ut-sa da u mot-ut nō ne: Nō zaar u cwan-ut ri da kō or-ut nō ne ũka nō nomte ur-takun.

⁵ Remu iya, baksun ũka nō otte m-nōm ut-cwan ur-beb ne kanda nō he'e. Yagun ut-ba'as tumsu nō nōm ur-yu ũka nō nomte ur-takun da-u nō ya'e jab udu ri. A nō re u-shu ut-ba'as ne, ʔm do'e ut-haan udu nō tumsu ʔm do'e ven-du nō udu hast-du kwam-su ũrees u nō su na sukte us-hitirra dugu be-du ur-shu'ut u se.

⁶ Sēdi nō otte nōm-u so-o u nō nome: Nō gugumte nom-ut yo-to Nikorata, tu kome ʔm gugme.

⁷ Kowan wu otte ut-to yage wa gan ut-to udu nōm-u Yar-u u-Ru o ut-war udu morog-tu a-doru ʔeso ne. Udu net-tu kere re-du ur-korro, me ya'u un kerru re-du ya-tu u-te dugu me u-te yu yu'e ur-fat, su rogme u-me u-faradisi u u-Ru.

Tom m-ha udu morog-du a-doru ʔeso ne u-me bo-u Simina

⁸ Pan unō ran-o m-ha udu wa-tōm u-Ru wu morog-du a-doru ʔeso ne u-me bo-u Simina:

Sin-se rem-se ɔon dugu-du wu ɔoge ur-takun u m-vaste ne, wu mare sēdi da-o wa muugun ur-fat.

⁹ ʔm nak u mot-tu swadu ur-kob nō ne tumsu taag-u nō ne, m-ha iya ne nō otte ut-kwum. ʔm nak u mot-tu net-tu o ut-war uzu net-tu Ru-u dage to, Yahuda-ne, sēdi e zaar Yahuda-ne da. Un o warru nōm-ut yo-to u mot-ut nō ne, sēdi un o me net-tu o nōmu faruk-u nōm us-te m-tok.

¹⁰ A-nō hog gyer-u kob-du nō do'e ut-swa da. Er me! Faruk-u nōm us-te o mot-tu wadu huub-ut yo-to nō e maas eken u-me nō tumsu e wa' nō u-me bu-u m-tok remu uzu e nōm-tu nō m-reg. Nō do'e swa-u kob-ur yat-de m-roog ut-op. Sēdi taas nō kuusun u yadu jab u me ne da kō a-muune uzu na do'e ho-du nō. ʔm do'e yadu nō top-du ur-fat.

¹¹ Kowan wu otte ut-to yage wa gan ut-to udu nōm-u Yar-u u-Ru o ut-war udu

morog-tu a-doru ʔeso ne. Wu kere re-du ur-korro, mar-mu u-yurumse zaar u honse wa da.

Tom m-ha udu morog-du a-doru ʔeso ne u-me bo-u Pirigamu

¹² Pan unō ran-o m-ha udu wa-tōm u-Ru wu morog-du a-doru ʔeso ne u-me bo-u Pirigamu:

Sin-se remse ɔon dugu wu o m-shup u van-u m-wur ne yu otte m-re koyuhe gas-ya:

¹³ ʔm nak be-du nō otte ur-yu u-me be-du faruk-u nōm us-te otte ur-faruk. Nō o a-doru ri a jab-u so-o ne, tumsu nō yakke dorru me da, kō da-u un hoye Antipas wu ɔoge wa jab-u pus-o udu warru rem-us ri ũkun u bo-u nō be-du faruk-u nōm us-te otte ur-faruk.

¹⁴ Sēdi nō nom tokun nōm-to tu ʔm zaare ut-sa da: Tokon net-to u-me nō un dor kose-ut Bara'amu, wu kose Barak ũka wadu net-tu Isra-ne nōm ut-ba'as. Bara'amu wu' un re nōm-u ut-re u na sake ru-tu za ur-fat. Tumsu wa wu' e nōm ut-ba'as udu reg-du e uzu e roog u neta-tu zaare tu' e da.

¹⁵ Iya-o, eken orō u-me nō i dorru kose-ut Nikorata.

¹⁶ Rem iya, se nō yakke ut-ba'as! Sēdi a nō gugme ut-yage, ʔm do'e haan udu nō za m-tumb ʔm nōm m-dum u un ne u van-u m-wur u rwuune dugu me nu-u ri.

¹⁷ Kowan wu otte ut-to yage wa gan ut-to udu nōm-u Yar-u u-Ru o ut-war udu morog-tu a-doru ʔeso ne. Tumsu kowana wu re ur-korro me ut-ya wa nōm ut-re u m-yasa dugu dom u-ru u na foge manna. Me ut-ya kowan ta'ar-ur pus-de. Tumsu u dom-u ta'ar-ur re dim-du orō m-pan du wakun nape da se wu onke de.

Tom m-ha udu morog-du a-doru ʔeso ne u-me bo-u Tayatira

¹⁸ Pan unō ran-o m-ha udu wa-tōm u-Ru u morog-du a-doru ʔeso ne u-me bo-u Tayatira:

Sin-se remse ɔon dugu-du Wa'u u-Ru wu is-u wa ɔoge sha-mu rem-tu u-ra tumsu wu ba-tu us-na wa ɔoge ũka kwam-tu bu-mu u-dak tu shik yu na toke u-ra tumsu na jig.

¹⁹ ʔm nak nōm-tu nō nome ut-beet. ʔm nak uzu nō o cwan-tu or-ut nō ne tumsu nō otte yadu jab u udu ri. ʔm nak ũka nō otte nōmu or-ut nō ne ur-sege, tumsu ũka nō otte gag-du jab-u ne. ʔm nak u da-o uzu nō ut-nōm m-zeg da-u nō onk-u me ur-takun.

²⁰ Sēdi okon orō u nō nome u yu-ur nō u ʔm zaare ut-sa da: Nō gugumte egusse neta-u ya Jezeber dugu burgusse kose-tu us-bi wa. Wa fog hi-ur wa wa-warru rem-su u-Ru sēdi udu kose-ut wa, wa o engusse

net-ut ri dugu u-fun udu nom-du yudu m-o tumsu u re-du nom-u ut-re u na sake ru-tu za ur-fat.

²¹ Um yaag wa u-da uzu wa byurunugu ut-ba'as, sedi wa zaar ut-sa ut-byurunugu oo-m wa da.

²² Gwat! Um do'e gwun-du wun u dom-u u-yun u kob-du m-yar. Tumsu um do'e wadu i nome m-o u wun ne e swa ur-kob utat, se e byurgun tumsu e yage nom-du nom-tu wun nome.

²³ Um do'e ho-du i o dorru kose-ut wun. Se morog-tu a-doru Yeso ne beet e do'e ut-nap uzu me o wu gotu us-jab tumsu dorog-su ut-net ut-beet. Tumsu um do'e ven-du kowan u-me no hon-hon uka ba'as-ut tu no nome.

²⁴ Sedi tumsu um otte us-rem u remu no i kuse u-me Tayatira i gugme dorru kose-tu us-bi tun-to, i gugme ut-nom ur-kot u nom-u a-doru wun ne foge kose-tu ut-nip tu ur-ra tu faruk-u nom us-te upse. Um zaar ut-swur m-sake no mokon no'-mo da,

²⁵ sedi uzu no re u-shu dorru me ne uka no otte dorru me, kanda um haan.

²⁶ Sedi udu wu reye ur-korro tumsu wa dor me m-te m-vaste, um do'e ya-du wa-ur-beb wa nom faruk-du ut-dak ut-beet.

²⁷ Wa do'e nom-du faruk-ur un u kom-yu u-kwam;

tumsu wa do'e cakmusse un uka rwab-tu ma-u ut-tur;

uka um onkte ur-beb dugu-du uso-u ri.

²⁸ Um do'e ya-du wun reger-yu ur-wun.

²⁹ Kowan wu otte ut-to yage wa gan ut-to udu nom-u Yar-u u-Ru o ut-war udu morog-tu a-doru Yeso ne.>>

3

Tom m-ha udu morog-du a-doru Yeso ne u-me bo-u Sardisu

¹ Pan uno ran-o m-ha udu wa-tom u-Ru wu morog-du a-doru Yeso ne u-me bo-u Sardisu.

Wu o faruk-du ut-Yar ut-ta'er i nome u-Ru m-tok, tumsu wu o m-shup u reger ne ta'er, wa tomtoton sin-se remse: Um nak nom-tu no nome ut-beet. Um nak uzu net-u o ut-war uzu no o ur-fat, sedi no marug.

² Zutun dugu m-roog, tumsu no swure nom-u kuse me no cashi ur-beb kanda o murus u-beet. Remu uzu um byuk-ut uzu nom-u no o ut-nom o shuuste nom-u Ru-u ri o ut-sa no nom da.

³ Remu iya, baksun u nom-u no onke tumsu no hog, tumsu no dor o, tumsu no byurun udu ri. A no gugme ut-zute dugu m-roog, um do'e ut-haan udu no za m-tumb, za nap-ur no, uka hyu-u.

⁴ M-ha iya ne, eken oro i kuse cashi u-me no u bo-u Sardisu i gugme naas-du hi-ur e u ut-ba'as. Un do'e nom-du m-ha u me ne u-me cwu-ut pus-to tu u-hen remu uzu un korge.

⁵ Kowana re ur-korro wa do'e wadu cwu-ut pus-to uka net-ut tun-to nomte. Um zaar u has-tu dim-du net-u wa dugu ran-u ur-fat da. Da-u um eese u-shu Uso-u ri u atomu u-Ru ne, um do'e ut-war uzu wa o net-u ri.

⁶ Kowan wu otte ut-to yage wa gan ut-to udu nom-u Yar-u u-Ru o ut-war udu morog-tu a-doru Yeso ne.

Tom m-ha udu morog-du a-doru Yeso ne u-me bo-u Firadafiya

⁷ Pan uno ran-o m-ha udu wa-tom u-Ru wu morog-du a-doru Yeso ne u-me bo-u Firadafiya. Wa-u-Hen tumsu wa-ut-nip o tomton sin-se rem-se.

Wuna o wu o m-shup u mabudi ne yu faruk-ur faruk Dawuda. A wa upse u-is wakun za kerru ut-tage da, tumsu a wa tage u-is wakun za kerru ut-upus da.

⁸ Um nak nom-tu no nome ut-beet, tumsu um upuste u-is u remu no yu wakun zaaru kerru ut-tage da. No otte ur-beb cashi, m-ha iya ne no dor rem-us ri tumsu no nong se-m ri uzu no o wa-doru ri da.

⁹ Ut-nip! Um do'e wadu net-ut to i o bandu kirru ut-net i ooge nomu faruk-u nom us-te ut-huuk, i zuye, It o net-tu Ru-u dage, sedi bise un otte, un haan tumsu un he ut-jwun u-shu no tumsu un war uzu um o cwan-ut no.

¹⁰ Rem uzu no dorog bor-u ri udu gag-du jab ne, um do'e e'-du no dugu da-u reg-m yat-mo mu do'e haan u-me u-dak u-beet remu na reg-ut i o m-yu u-me u-dak u-beet.

¹¹ Um o haan za m-tumb. Ship yadu jab u bo otte, taas u wakun haan wa kost top-du ur-faruk du na do'e yadu bo da.

¹² Wu kere re-du ur-korro um do'e ut-wa wa shu'ut ur-kan u-me be-du ur-shu'ut du Ru-u ri. Tumsu wa zamun u yage o da. Tumsu um do'e pan-du dim-du Ru-u ri u dim-du bo-u Ru-u ri ne u dom-u wun. Bo-u o ooge Urusharima u po-o u o cuzun dugu me dom u-ru dugu-du Ru-u ri. Tumsu um do'e pan-du dim-ur po-de ri u dom-u wun.

¹³ Kowan wu otte ut-to yage wa gan ut-to udu nom-u Yar-u u-Ru o ut-war udu morog-tu a-doru Yeso ne.

Tom m-ha udu morog-du a-doru Yeso ne u-me bo-u Rawudikiya

¹⁴ Pan uno ran-o m-ha udu wa-tom u-Ru wu morog-du a-doru Yeso ne u-me bo-u Rawudikiya.

Wu na foge, U shu'ut iya o tomtoton no sin-se remse. Wa ware ut-nip hon-hon u

möt-tu u-Rü ne. Tumsu dügu wun de Rü-
u nomte ut-nom ut-beet.

¹⁵ Üm nak ank-m ró. Üm nak uzu bö
zatte m-dung kö m-tor da. Üm cwan-ug uzu
nö ö m-tor ne kö m-dung ne.

¹⁶ Sedi ba shu'ute nö zatte m-dung kö m-
tor da, um dö'e top-su nö dügu me nu-u ri.

¹⁷ Remu zu nö ö ut-war u-me nö, <<It ö
ut-kwum ne. It ötte kö-uyan ü it ö ut-sa.>>
Sedi nö nak da uzu yu-ur nö u-me Yar-u u-
Rü de shaktusse, nom-tu ur-on, wa ur-kob,
po, tumsu ur-so.

¹⁸ Üm ö yadu nö us-rem uzu nö haan
udu ri nö ö kwam-tu bu-mu ut-ró su shik tu
na zome ü u-ra. Ü da-u ö nö dö'e ut-shu'ut
ut-kwum ne. Tumsu nö dö'e oodu cwu-ut
pus-to dügu-du ri remu nö takuste so-ur nö
du shu'ute nom-tu m-e'. Tumsu nö ö m-noog
remu is-u nö kö nö ut-ker m-hyan.

¹⁹ Net-tu um ö ut-cwan e ö net-tu um ö
nak-du ut-to tumsu ut-him ne. Rem iya
wa'un jab uka nö dote yage-du ut-ba'as.

²⁰ Me ya ana! Üm ö ees ü böndü is
tumsu um ö ut-koot. A wakun hoge cwar-u
ri tumsu wa upus u-is um dö'e cwaan u-me
bu-u wa tumsu um dö'e re-du nom ut-re ur-
kot ü wa ne, tumsu wa dö'e ut-re ü me ne.

²¹ Udu wu reye ur-korro me ya'u wa
ur-be ur-kot u-me ne ü dom-u pora-du ur-
faruk-u ri, uka um rete ur-korro tumsu um
shu'ut ur-kot ü uso-u ri ne ü dom-u pora-du
ur-faruk-u wa.

²² Kowan wu ötte ut-to yage wa gan
ut-to udu nom-u Yar-u u-Rü ö ut-war udu
morog-tu a-doru Yeso ne.

4

Pora-du ur-faruk u-me dom-u u-ru

¹ Da-u nom-ut to arke um got, tumsu is-
yu oró ukun ü ees ur-huk u-me dom-u u-ru!
Tumsu cwar-yu ur-takun yu um hoge ya ö
us-rem ü me ne sha-mu furru u-kar ya zu
me: <<Daane dom ü ana remu um kos-tu bö
nom-u dö'e ut-nom za u-sakna ü dim-u nom-
ut tun-to.>>

² Za rem Yar-u u-Rü dor-ut me, tumsu um
hyun pora-du ur-faruk ukun u-me dom u-ru
tumsu wakun ö shu'ut ü dom-u de.

³ Tumsu wu ö shu'ut u-domu pora-du ur-
faruk wa ö us-bakut sha-mu ta'ar-ut so-to
tu shik tu na foge jasper ü yakutu ne. Be-
du wa ötte ü shu'ut rotorond yu gunys wa
ya ö sha-mu ta'ar-ut so-to tu shik tu na foge
zumurrudu.

⁴ M-gan ü pora-du ur-faruk ne pora-tu
ut-faruk oró ur-shik ut-nas (24), tumsu i ö
shu'ut ü dom-u to e ö ut-nengen ur-shik ut-
nas (24). Ün kowan ö m-wa ü cwu-ut pus-to
ne tumsu ü top-tu ur-faruk ne tu kwam-tu
bu-mu ut-ró tu shik u-dom-u hi-ut wa.

⁵ Dügu-du me pora-du ur-faruk yakut-su
ö rwuun tumsu ut-dum ne ü gap-du us-
kagagag ne. Tumsu u-shu pora-du ur-faruk-
u de hitirra su oró ukun us-ta'er se ö m-re
u-ra. To öoge Yar-tu u-Rü ut-ta'er.

⁶ Tumsu u-shu pora-du ur-faruk-u de
ukun okon nom-ö oró sha-mu sa-mu ur-
madibi, du ö us-myak ü m-bakut ne.

M-gan pora-du ur-faruk de, nom-tu ur-
fat oró ut-nas, tumsu war-u ün ö ut-is ne
koyuhe gas-ya, u-shu ü u-dim ne.

⁷ Nom-yu ur-fat yu ur-takun ö uka u-zur,
yu u-yurumse ö uka u-na, yu u-tuturse ö u
u-shu ne sha-mu shu-u net, yu u-nasurse ö
sha-mu u-shup ur-yune ut-kap ne.

⁸ Koyuhe u-me nom-tu ur-fat ut-nas ya
ötte ut-kap ut-shishin, tumsu war-ut e u-
beet is-tu takuste u-shu ü u-dim ne m-ha ta-
u kap-ut e ne. U-ho ü m-gyup ne ün tamug
ut-yage ut-zu:

<<U-hen, u-hen, u-hen,
udu Wa-kö-uyan u-Rü wu ötte beb-du
kö-uyan,
wu öoge da-u dim, ü wu ö da-ö ne,
ü da-u dö'e haan ne.>>

⁹ Da-u nom-tu ur-fat yu'e m-sek, m-zeg ne ü
ut-vam ne udu wu ö shu'ut u-domu pora-du
ur-faruk tumsu wu ö ur-fat m-mommo,

¹⁰ nengen-ut to ur-shik ü ut-nas (24) ün he
u-dak tumsu ün nomu wu ö shu'ut u-domu
pora-du ur-faruk ut-huuk wu ö ur-fat m-
mommo. Tumsu ün rust top-tu ur-faruk-u
ün u-shu pora-du ur-faruk tumsu ün zu,

¹¹ <<Bö wa köre, Wa-kö-uyan it tumsu Rü-u
it ne,

ü bö onk m-sek ü m-zeg ne tumsu ur-
beb ne,

remu bö wa nome ut-nom ut-beet,
tumsu udu cite-m ró na nomte to,
tumsu nom-ut to shu'ut.>>

5

Ran-u us-pan ü Kag-ur Ur-ca ne

¹ Se um hyun ran-u us-pan ü na huste ü
kom-u ut-cwa ü wu ö shu'ut ü dom-u pora-
du ur-faruk. Ü-me ran-u ö pan-su oró u-me
tumsu ü-do ne, tumsu na rake ran-u us-pan
ö ut-be ut-ta'er.

² Tumsu um hyun wa-tom u-Rü yu ö ur-
beb ne, wu nome ut-jar ü cwar-yu m-yat
uzu, <<Wana köre wa upus ran-u us-pan ö
tumsu wa hast ut-rake tu ö dom-u ran-u us-
pan ö?>>

³ Sedi wakun zaar u-me dom u-ru kö dak-
u unö kö ta-u u-dak wu köre wa upus ran-u
ö kö wa gwat nom-u ö m-pan u-me ran-u ö
da.

⁴ Se um heese us-kan m-yat rem uzu
wakun zaar wu köre wa upus kö wa
karunte nom-u ö m-pan ü ran-u ö da.

⁵ Se wakun u tek-u ut-nengen wa zu me, <<Yage us-kan! Gwat! Wu na foge zur-yu ko-ur Yahuda, wu o dugu ko-ur faruk Dawuda, wa reeg ur-korro. Wuna o wu na nomte estedu us-rem dugu ko-ur Dawuda. Tumsu wa korge wa upus ran-u us-pan o tumsu wa hast rake-tu o ut-ta'er.>>

⁶ Se um hyun Kag-ur ur-ca, uka zu na panug ya, wu o ees ut-mor u pora-du ur-faruk, tumsu nom-tu ur-fat u to ut-nas u ut-nengen ne to gunuste wa. Wa otte us-kar us-ta'er u ut-is ne ut-ta'er, tu o Yar-tu u-Ru ut-ta'er tu wa tomne u-me u-dak u-beet.

⁷ Se wa do'e tumsu wa onk ran-u o dugu kom ut-cwa u wu o u shu'ut u-dom pora-du ur-faruk.

⁸ Da-u wa kabu ran-u o, se nom-tu ur-fat u to ut-nas u ut-nengen ne ur-shik u ut-nas (24) to he u-dak u-shu Kag-ur Ur-ca. Kowan o u-moro ne, tumsu e o m-shup u ut-kwano ne tu kwam-tu bu-mu ut-ro tu shik to shuug u noog-mu wus u-hakun, tu ooge toog-su net-tu u-Ru.

⁹ Tumsu e fu sep-u po-o e o ut-zu:

<<Bo wa kore bo kab ran-u us-pan tumsu bo hast rake-ut wa,

remu uzu na panug bo,

tumsu bo gwug net-tu u-Ru u hyu-m ro dugu koduhe ko-de tumsu ut-rem ne tumsu ut-net ne tumsu ut-dak ne.

¹⁰ Bo muute un shu'ut ur-faruk tumsu a-toog-ne remu un nom-te Ru-u in m-tok,

tumsu un do'e nom-du ur-faruk u dom-u u-dak.>>

¹¹ Se um got tumsu um hog cwar-su a-tomu u-Ru u-tat, ut-zongu dom ut-zongu, tumsu ut-zongu ut-op u-so ut-zongu u-op. E gunuste pora-du ur-faruk u nom-tu ur-fat ne tumsu ut-nengen ne.

¹² Tumsu un fu ut-sep u-me dom-u u-ru u cwar-yu m-yat:

<<Kag-ur Ur-ca wu na pane wa kore.

Wa onk ut-vam, m-shin ne, ut-kwum ne,

us-ver ne, tumsu ur-beb ne,

m-sek ne, m-zeg ne, tumsu ut-vam ne.>>

¹³ Se tumsu um hog koduhe nom-tu ur-fat tu me dom u-ru u tu dom-u u-dak ne u tu ta-u u-dak ne u tu me m-sa ne, tumsu u ko-u-he nom-u ur-fat u o me m-bu u u-dak ne, e o fu-du ut-sep:

<<Udu wu o shu'ut u dom-u pora-du ur-faruk

tumsu udu Kag-ur ur-ca ne,

na ya' wa ut-vam, m-sek ne, m-zeg ne, tumsu m-shin ne,

m-mqmmo!>>

¹⁴ Tumsu nom-tu ur-fat u to ut-nas to zu, <<U shu'ut iya.>> Tumsu nengen-ut to ur-shik ut-nas he u-dak un nomu Kag-ur Ur-ca ut-huuk.

6

Ut-rake

¹ Um o ut-gwat uka Kag-ur Ur-ca haste ur-takun u-gan u tek-u ut-rake ut-ta'er. Se um hog wagan u tek-u nom-tu ur-fat u to o ut-zu u cwar-yu o uka u-kagagag, <<Haane!>>

² Um got tumsu um hyun jwaak-u pus-ya o ees ukun. Wu o m-sak u dom-u ya o m-shup u-ta ne, tumsu na wa-u wa top-du ur-faruk u hi-ur wa. Wa aruk m-rwu remu wa reet m-gag tumsu wa kum re-du ur-korro.

³ Da-u Kag-ur Ur-ca upse ut-rake tu u-yurumse, um hog nom-yu ur-fat yu u-yurumse ya o ut-zu, <<Haane!>>

⁴ Se yakun jwaak ya rwuun, yu o jaz-ya. Wu o m-sak u dom-u u-jwaak na yase wa van-u m-wur u yat-o, tumsu na yu' wa-ur-beb uzu wa hast shu'ut-du m-yar dugu me u-dak, tumsu wa wu'ut ut-net e pan or-ut e ne kohene.

⁵ Da-u Kag-ur Ur-ca haste ut-rake tu u-tuturse, se um hog nom-yu ur-fat yu u-tuturse ya o ut-zu, <<Haane!>> Um got, tumsu kun u shu ri um hyun jwaak-u rim-ya! Wu o m-sak u dom-u ya wa o m-shup u nom-yu ut-mu'us ne u kom-u wa.

⁶ Se um hog okon nom-o uka u-cwar u tek-u nom-tu ur-fat u to ut-nas ya o ut-zu, <<Kwano du u-mu'ug ur-gan du fat de o top-u ur-hoot ur-gan, tumsu kwano tu u-mu'ug tu bur ut-tut to o top-u ur-hoot ur-gan. A-bo naas m-noog u bu-mu ke ne da.>>

⁷ Da-u Kag-ur Ur-ca haste ut-rake tu u-nasurse, um hog cwar-yu nom-yu ur-fat yu u-nasurse ya o ut-zu, <<Haane!>>

⁸ Um got, tumsu ukun u-shu ri um hyun u-jwaak yu bu-mu ut-ran! Wu o m-sak u-dom ya dim-ur wa na zuye m-mar. Tumsu be-du andaka ne otte, du na foge Hades o dorru dim-u wa. Na yu' e ur-beb u-domu ur-ho ur-gan u-me ut-nas u-me net-tu u-dak ut-beet uzu un ho un us-van su m-wur, u us-mer ne u us-gom ne tumsu bisa-tu ur-dog ne.

⁹ Da-u Kag-ur Ur-ca haste ut-rake tu u-tanurse, se um hyun u-ta ur-sak andaka ne i na hoye u remu rem-su u-Ru tumsu u remu yadu jab u waru rem-su ut-nip su mot-ut Yeso

¹⁰ Un nom us-kan u cwar-u yat-ya, <<Wako-uyan, bo o wa-u-hen tumsu ut-nip ne! Mune o bo do'e kwup-du us-rem tumsu bo top-u it mag-du hyu-m it u-domu net-tu dak-u un i hoye it?>>

¹¹ Se na yase un kowan u-toggo yu m-wur yu pus-ya, tumsu na zu un este u-da cashi,

se tat-u huub-ut un tok-ne u or-ut un ne i na do'e ut-ho uka na hote un o shuug.

¹² Um got uka Kag-ur Ur-ca haste ut-rake tu u-shishin. Se na nom rumus-du u-dak du yat-de. Tumsu ho-du barum u rimde uka kus-u rim-o u na nome u can-tu gwaar-u rim-ya, tumsu pyaat-yu barum u jaz-ya uka m-hyu.

¹³ Tumsu reger heen dugu dom u-ru u u-dak uka gom-tu ya-tu u-rumba heetun da-u mya-mu ur-beb furne tumsu mo zugumse ya.

¹⁴ Se dom u-ru hust uka ur-wundi. Tumsu ut-ror ut-beet u dak-tu o m-gan m-sa ne ko-u-he na hast o dugu be-du ur-shu'ut u wa.

¹⁵ Se faruk-tu u-dak, tumsu u faruk-ut rek-to ne, u tu-shu karma-ne, u a nom-u ut-kom ne, u a ur-beb ne, tumsu u i o m-tok ne u i zaare m-tok ne da, kowan yase hi-ur wa u-me ut-so tumsu u tek-u ta'ar-ur u dom-u ut-ror.

¹⁶ Tumsu un zu ut-ror u ut-ta'ar ne, <<Heenun u dom-u it! No yase it dugu-du wu shu'ut u dom-u pora-du ur-faruk! Yasun it dugu-du namu jab-u Kag-ur Ur-ca!

¹⁷ Remu ho-ur yat-de du namu jab-u un teegun! Wana do'e kerru ur-ees?>>

7

Net-ne ur-zongu u-gan u ut-shik ut-yur ut-nas (144,000) i na wa'e us-nap

¹ Da-u taase um hyun a-tomu u-Ru ne nas u ees u jwun-tu u-dak ut-nas. Un o m-shup u mya-mu u-dak ne ut-nas remu e hooste m-mya ut-furun u-dom u-dak ko u-me m-sa ne, ko u-domu yakun te-ya.

² Se um hyun wakun wa-tom u-Ru wa oon dugu gas-u ho-du rwaatun, wa o m-shup u nap-su Ru-u ur-fat ne. Wa nomu a-tomu u-Ru ne nas i na ya'e ur-ker e honse u-dak u m-sa ne wa o ut-jar u cwar-u yat-ya.

³ Wa zu, <<A no honse u-dak ko m-sa ko us-te se it wa'ag us-nap u pong-tu tok-ne u-Ru>>

⁴ Wakun waru me tat-u ut-net i na wa'e us-nap dugu me ko-tu Isra-ne ut-beet, ur-zongu u-gan u ut-shik ut-yur ut-nas (144,000).

⁵ Dugu me ko-ur Yahuda 12,000,
dugu me ko-ur Ruben 12,000,
dugu ko-ur Gad 12,000,

⁶ dugu ko-ur Ashur 12,000,
dugu ko-ur Naptari 12,000,
dugu ko-ur Manase 12,000,

⁷ dugu ko-ur Simiyon, 12,000,
dugu ko-ur Rewi 12,000,
dugu ko-ur Issakar 12,000,

⁸ dugu ko-ur Zeberun 12,000,
dugu ko-ur Yusuhi 12,000,
dugu ko-ur Banyamin 12,000.

Morog-ur yat-de u toggo-su m-wur ne su pus-se

⁹ Da-u taase um hyun morog-du ut-net u-tat tu wakun zare kerru ut-ogor da, dugu ko-u-he dak-o, ut-ko ne, ut-net ne u ur-rem ne. Un o u ees u-shu pora-du ur-faruk tumsu u-shu Kag-ur Ur-ca ne. Un o m-wa u toggo-su m-wur su pus-se ne tumsu m-shup u ran-u u-dabino ne u kom-ut un.

¹⁰ Tumsu un o ut-jar u cwar-su m-yat:

<<Ukur-u oon dugu-du Ru-u it wu o shu'ut u-domu pora-du ur-faruk, tumsu dugu-du Kag-ur Ur-ca!>>

¹¹ Tumsu a-tomu u-Ru ne beet e o ees m-gan u pora-du ur-faruk ne tumsu m-gan ut-nengen ne tumsu m-gan u nom-tu ur-fat u to ne ut-nas. Tumsu un he u-dak u ut-jwun, shuut un u u-dak u-shu pora-du ur-faruk, tumsu un nome u-Ru ut-huuk.

¹² Un fu ut-sep,

<<U shu'ut iya!

Nu-u so-o u m-sek ne

tumsu us-ver ne tumsu ut-vam ne tumsu m-zeg ne

tumsu m-shin ne tumsu ur-beb ne

udu Ru-u it m-mommo.

U shu'ut iya!>>

¹³ Se wagan u tek-u nengen-ut to ne ur-shik ut-nas (24) shit me, <<Wanne e ine m-wa u toggo-su m-wur ne su pus-se? Tumsu dugu hene o un rwaune?>>

¹⁴ Tumsu um zu wun, <<Uso-u u-bu ri, bo wa o wu nape.>>

Se wa zu me, <<Ine ooge net-tu rwaune dugu da-u swa-u kob-ur yat-de. E jaaste toggo-su m-wur un tumsu mo muut un u puse u hyu-mu Kag-ur Ur-ca.>>

¹⁵ O wa'e

un otte u ees u-shu pora-du ur-faruk du u-Ru

tumsu un o nomu wa ut-huuk u-ho u m-gyep ne

u-me be-du ur-shu'ut du u-Ru.

Tumsu wu o shu'ut u-domu pora-du ur-faruk

wa do'e yadu un be-du ur-hure.

¹⁶ Un zamun ut-swur m-hog us-mer ko u-swaat m-bu da.

Ho-du zamun ut-swur m-gap un ko mokon dung-mo gap un da.

¹⁷ Remu Kag-ur Ur-ca ya yu o shu'ut u-domu pora-du ur-faruk

wa do'e ut-shu'ut wu o gwat-du un.

Wa do'e huutu un u be-du per-mu m-bu mu yu'e fat-du m-mommo.

Tumsu Ru-u do'e koku un m-is m-beet dugu is-u un.

8

Us-nap us-ta'er u ur-tanda ne du tok-du noog-mu wus u-hakun ne u du kwam-tu bu-mu ut-ro ne du shik

¹ Da-u Kag-ur Ur-ca haste ut-rake tu u-ta'er, se me dom u-ru nom tek m-te u-uk u-kwam u-gan.

² Se um hyun a-tomu u-Ru ta'er i eese u-shu u-Ru, tumsu na yas u us-kar us-ta'er.

³ Wakun wa-tom u-Ru wu otte ur-tanda du kwam-tu bu-mu ut-ro ne du shik, wa haan tumsu wa ees u ur-sak du toog. Na yas u na noog-mu wus u-hakun u-tat remu yadu toog udu u-Ru, u toog-su net-tu u-Ru ne, u dom-u ur-sak du kwam-tu bu-mu ut-ro ne du shik u-shu pora-du ur-faruk.

⁴ Fu'ut-mu noog-mu wus u-hakun, mo same u toog-su net-tu u-Ru ne, mo yune m-te du u-Ru dugu-du kom-u wa-tom u-Ru.

⁵ Se wa-tom u-Ru shuus ur-tanda du noog-mu wus u-hakun u-ra dugu ur-sak, tumsu wa gun de u-dom-u u-dak u-beet. Tumsu na nom gap-u us-kagagag, ut-dum ne, u us-yakut ne tumsu rumus-du u-dak ne.

Us-kar

⁶ Se a-tomu u-Ru ne u-ta'er i o m-shup us-kar ne us-ta'er e zongte remu un fur-ut se.

⁷ Wa-tom u-Ru yu ur-takun fur yuwa kar-ya, tumsu na nom ut-turum u u-ra ne ur-dame u m-hyu ne na gwun to u-dom u-dak. Ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut u u-dak to tokos, tumsu ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut tu us-te se tokos, tumsu u gwa-us yarse ne us-beet se tokos.

⁸ Se wa-tom u-Ru yu u-yurumse wa fur yuwa kar-ya, tumsu okon nom-o uka ta'ar-u yat-o m-re u-ra na gun o u-me m-sa. Ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut tu m-sa to barum m-hyu,

⁹ tumsu ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut tu nom-tu ur-fat tu o u-me m-sa to murus, tumsu ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut tu us-hat se natusse.

¹⁰ Se wa-tom u-Ru yu tuturse wa fur yuwa kar-ya, tumsu reger-u yat-wa heen dugu dom u-ru, ya o m-re u-ra uka u-hitirra yu ut-kom. Ya he u-domu ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut su us-gi tumsu u dom-u bu-mu m-per.

¹¹ Dim-du reger-u ya na foge Ut-gag. Ya muut ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut tu m-bu ut-gag ne, tumsu ut-net u-tat e murum remu swadu bu-mu ut-gag.

¹² Se wa-tom u-Ru yu u-nasurse wa fur yuwa kar-ya, tumsu ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut tu ur-ho to barum u-cwum, tumsu ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut tu u-pyaat to barum u-cwum, tumsu ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut du reger e barum u-cwum. Tumsu ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut tu ur-hoot to barum u-cwum, tumsu ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut tu m-gyup to barum u-cwum.

¹³ Se um got tumsu um hog u-shup ya o ur-yune u tek-u dom u-ru tumsu ut-jar m-yat, ya o ut-zu, <<Nom-tu ur-on! Nom-tu ur-on!

Nom-tu ur-on udu i o shu'ut u-me u-dak u-beet, u remu nomu do'e ut-nom da-u a-tomu u-Ru ne tut i kuse fure kar-us e!>>

9

¹ Se wa-tom u-Ru yu u-tanurse wa fur yuwa kar-ya, tumsu um hyun u-reger yu heen dugu dom u-ru u-dak. Tumsu na yase wa u-mabudi yu kub-u za ur-ma.

² Wa upus kub-u za ur-ma, tumsu fu'ut-mu yunne dugu me u-kub uka fu'ut-mu ra-u yat-o. Ur-ho u m-mya ne to barum u-cwum remu m-fu'ut mu rwuune dugu me kub-u za ur-ma.

³ Tumsu dugu me m-fu'ut e czun u-me u-dak, tumsu na yu' un ur-beb un nom m-tot uka tot i u-dak u-beet.

⁴ Na waru e uzu a e honse gwa-su u-dak ko ur-kuwut ko u-te sedi net-ut to war-to tu zatte nap-su u-Ru u pong-ut e da.

⁵ Na waru un uzu a un ho un da, sedi un ya' un ur-kob m-te us-pyaat us-tan. Tumsu toto-m un o uka tot-mu u-tot da-u ya to-te net.

⁶ U ho-ut to net-tu do'e goot-du m-mar sedi un zaar u kwum-du mo da. Un do'e ut-sa un mar, sedi mar-mu do'e som-du un.

⁷ Sha-mu e e o uka jwaak i na zonge i m-gag. E otte okon nom-o uka top-tu ur-faruk tu bu-mu ut-ro ne du shik u-dom-u hi-ut e, tumsu shuut un o uka sha-mu shuut-u ut-net.

⁸ Hi-us un o uka hi-su neta tumsu nin-u un o uka nin u-zur.

⁹ Un otte ut-tum sha-mu tum-tu ut-kwam, tumsu ram-su kap-ut un o uka keke-su jwaak u-tat m-som udu m-gag.

¹⁰ Un otte us-tor tumsu un nom m-tot uka tot nomte. Tumsu na yaag e ur-beb e honse ut-net m-te us-pyaat us-tan u tor-us e.

¹¹ Faruk-u un wa o nom-yu us-te yu kub-u za ur-ma. Dim-ur wa u rem-du ut-Ibraniya na zu wa Abadan tumsu u rem-du ut-Girik na zu wa Aporiyan, wata Wa-ur-ho.

¹² Swa-u ur-kob du ur-takun arukte, sedi gwat, swa-u ur-kob ut-yur omon.

¹³ Se wa-tom u-Ru wu shi-shin fur yuwa kar-ya, tumsu um hog u-cwar ya o rwuun dugu jwun-tu ur-sak ut-nas du kwam-tu bu-mu ut-ro du shik du ooge u-shu u-Ru.

¹⁴ Tumsu ya zu wa-tom u-Ru yu shishin wu o m-shup u-kar ne, <<Uste a-tom u-Ru ne e nas i o m-gag u gi-u yat-ya yu Yufiretis.>>

¹⁵ Tumsu a-tom u-Ru ne e nas i na zonge u remu da-u o tumsu ho-ur re ne tumsu pyaat-u ya ne tumsu hak-u ya ne na ust un remu un horusse ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut tu net-tu u-dak ut-beet.

¹⁶ Um hog tat-u karma-ne un teeg 200,000,000 karma-ne u-domu jwaak.

¹⁷ Tumsu u-me hyan-u ri um hyang jwaak u i o m-sak ne u-domu e. I o m-sak u dom-u jwaak e o m-wa ut-tum ne tu bu-m jaz-mo tumsu rim-su bu-mu ut-ran ne u bu-mu ut-ro ne. Jwaak-u e otte ut-hi uka zur, tumsu u-ra u m-fu'ut ne u ta'ar-tu bu-mu ut-ro tu o m-tok o rwiun dugu me nu-ut e.

¹⁸ Remu nom-ut tun-to ut-tut nom-tu haatun swadu ur-kob ne du u-ra, u m-fu'ut ne, ta'ar-tu bu-mu ut-ro tu o m-tok tu rwiune dugu nu-tu jwaak, to ho ur-kwus ur-gan u tek-u ut-tut tu net-tu u-dak.

¹⁹ Beh-du jwaak-u e o dugu nu-ut e u tor-us e ne. Remu uzu tor-us un o uka fa, tor-us se o ut-hi ne tu honse ut-net.

²⁰ Sedi net-tu kuse i na hoye da udu nom-tu haatun swadu ur-kob, un gugum ut-byurun tumsu un yage ut-ba'as. E re u-shu u nome nom us-te ut-huuk u ru-tu za ur-fat ne tu kwam-tu bu-mu ut-ro ne tu shik tumsu kwam-ut pus-to ne tu shik tumsu u kwam-tu bu-mu u-dak ne tumsu ut-ta'ar ne tumsu us-te ne tu zaare m-hyan ko m-hog ko m-ha da.

²¹ Tumsu e gugum yage-du ho-du ut-net ko nom-du m-bon ko m-o ko u-hiw ne.

10

Wa-tom u-Ru u ran-u us-pan ne u rek-o

¹ Se um hyun wakun wa-tom u-Ru wu o ur-beb ne wa o cuzun dugu me dom u-ru. Ku'ut-du takus wa, u roturond ne dom-u hi-ur wa. Shu-u wa o us-bakut uka ur-ho, tumsu na-us wa o uka u-ra u yune m-kim m-da u-ru uka ur-kan.

² Tumsu wa o m-shup u ran-u us-pan ne u rek-o u na upse u kom-ut wa. Tumsu wa dor ba-tu us-na wa u kom-u ut-cwa wa u dom-u m-sa tumsu na-u kom-u ur-beer wa u dom-u u-dak.

³ Se wa nom ut-jar m-yat uka jar-tu u-zur. Tumsu da-u wa nome ut-jar, se us-kagagag us-ta'er se shus.

⁴ Da-u kagagag-us se us-ta'er nome us-rem, um o mot-tu ut-pan. Sedi um hog yakun cwar-ya dugu me dom u-ru, ya o ut-zu, <<Takse nom-u kagagag-us se us-ta'er ware tumsu a-bo o m-pan da.>>

⁵ Se wa-tom u-Ru wa wu um hyane ees u-dom m-sa tumsu u-dak ne wa jakus kom ut-cwa wa m-gwat me dom u-ru.

⁶ Wa nom us-tond u dim-du wu o ur-fat m-momm, wu nome dom-u u-ru u nom-u ooge u-me o ne, tumsu u-dak ne u nom-u o u-me o ne, tumsu m-sa ne u nom-u o u-me o ne. Wa zu, <<Naas u-da zamun da!

⁷ Sedi da-u wa-tom u-Ru wu u-ta'er o mot-tu furru yuwa kar-ya, nom-tu m-yasa tu Ru u zonge ut-nom to do'e ut-shu, uka wa war-tu tok-ne wa a-warru rem-su u-Ru ne.>>

⁸ Se cwar-yu um hoge dugu me dom u-ru, ya sur m-nom us-rem u me ne: <<Do'e bo onk ran-u us-pan u na upse dugu kom-u wa-tom u-Ru wu ooge u ees u-dom m-sa tumsu dom-u u-dak ne.>>

⁹ Se um do'e udu wa-tom u-Ru tumsu um zu wa <<Ya' me ran-u us-pan rek-o u ooge kom-u ro.>> Wa zu me, <<Kab o tumsu bo re o. O do'e ut-shu'ut ut-gag u men-ut ro, sedi u-me nu-u ro o do'e ut-shu'ut m-rem ne uka so.>>

¹⁰ Se um onk ran-u us-pan rek-o dugu kom-u wa-tom u-Ru tumsu um tu'us o. O shu'ut m-rem ne uka so u nu-u ri, sedi da-u um tor-se o, o barum ut-gag u men-ut ri.

¹¹ Se na waru me, <<Se bo swurug m-war rem-su u-Ru u mot-tu ut-net u-tat, ut-dak ne, ut-rem ne tumsu ut-faruk ne.>>

11

Us-ees us-yur

¹ Se na yase me u-ryap yu u-te yu o uka u-kom, tumsu na zu me, <<Do'e bo mu'us be-du ur-shu'ut du u-Ru u sak-du toog ne, tumsu bo ogor tat-u ut-net i nome ut-huuk ukun.

² Sedi a-bo mu'us kat-du do-u be-du ur-shu'ut du u-Ru da. Remu uzu na ya'aste o udu ut-dak, tumsu un do'e jangusse bo-u u-hen m-te us-pyaat ut-shik ut-yur u us-yur (42).

³ Tumsu um do'e yadu a-warru nip-ut ri ne yur ur-beb du warru rem-su u-Ru m-te ut-ho 1,260 m-wa u cwu-tu namu jab ne.>>

⁴ A-warru ut-nip ne ine yur e ooge te-su zetun us-yur tumsu kwam-su ur-ees su na sukte us-hitirra us-yur su eese u-shu Wa-ko-uyan wu otte u-dak u-beet.

⁵ A wakun o cwan-tu wa honse un, ra-u rwiun dugu nu-ut un o tokos huub-ut yo-to un. Iya-o kowana wu o ut-sa wa honsu un wa do'e ut-mar.

⁶ Net-ut tun-to ut-yur un otte beb-du tage du dom u-ru taas na nom u-yu da da-u e ooge warru rem-su u-Ru. Tumsu un otte beb-du muut-du m-sa tumsu us-gi ne m-hyu, tumsu un haatun ko-uyan go-du nom-tu haatun swadu ur-kob u-me u-dak ko-uyan da-o cite un.

⁷ Da-u un taase warru rem-su u-Ru, bisa-u yo-o yu rwiune dugu kub-u za ur-ma wa do'e nom-du m-gag u un ne tumsu wa do'e zeg beb-ur un wa horusse un.

⁸ Tumsu na do'e u yagu war-ut un m-rut u-dak u-domu fun-u yat-ya u-me bo-u yat-o u na foge u sha-mu us-rem Saduma u Masar ne. Gandi bo-u o ooge be-du na surgusse Wa-ko-uyan un u-kan.

⁹ M-roog ut-tut u u-uk, ut-net ut-beet, ut-ko ne, ut-rem ne tumsu ut-dak ne e do'e

gwat-dū u-ūt ūn tūmsū ē za ūt-yagē na jwak ūn da.

¹⁰ Tūmsū I ō ūr-yū ū dōm-u u-dak ē dō'e nōm-dū ūr-sō dōm-u ūn tūmsū ē nōm mōrog-dū ūr-sō, m-ha tom-tū u-nya nē ūdū ōr-ūt ūn nē. Remū inē a-warrū rem-sū u-Rū nē yūr ē yaag i ō ūr-yū ū dōm-u u-dak ūr-kōb.

¹¹ Sedi ba roog-mū ūt-tūt u-ūk arke vū'e sū ūr-fat dugu-dū u-Rū to ū-mē ūn, tūmsū ūn yūnē ū ba-tū ūs-na ūn. Net-tū hyānē ūn gyer-ū yat-ya maas ē.

¹² Se cwar-yū m-yat dugu mē dōm u-rū ya fog a-warrū rem-sū u-Rū ē yūr, <<Daanūn ū ana!>> Tūmsū ūn yūnē m-da ū-mē dōm-u u-rū ū-mē ūr-ku'ūt, da-ū huūb-ūt yō-to ūn ō madi-ūr ūn.

¹³ Ū da-u ō za rem na nōm rūmūs-dū u-dak dū yat-dē se ūr-kwūs ūr-gan ū-mē ūt-op tū u-bō ō hemūsse. Net-nē 7,000 ē marūs ū remū rūmūs-dū u-dak. Kowan hog u-gyer sok tūmsū ūn yū' Rū-ū mē dōm u-rū m-zeg.

¹⁴ Swa-ū ūr-kōb dū u-yūrūmse arukte. Dū tūturse ōon za rem.

Kar-yū u-ta'er

¹⁵ Wa-tōm u-Rū wū u-ta'er wa fur yūwa kar-ya, tūmsū cwar-sū yūnē ūt-jar m-yat ū-mē dōm u-rū sē ō ūt-zū:

<<Farūk-dū dak-ū u-beēt shū'utē be-dū farūk-dū Wa-kō-uyan ū in tūmsū ū Kiristi wūn nē.

Tūmsū Wa-kō-uyan dō'e ū nōm-dū ūr-farūk m-mōmō.

¹⁶ Se nengen-ūt to ūr-shik ūt-nas (24) i ō shū'ūt ū-dōmū pora-tū ūr-farūk ūn ū-shū u-Rū, ūn he dōm-ū ūt-jwūn ū shūūt ūn nē u-dak. Tūmsū ūn nōmē u-Rū ūt-huuk,

¹⁷ Tūmsū ūn zū,

<<It yaag ūt-vam ūdū rō, Wa-kō-uyan u-Rū wū zege ūr-bēb,

wū ōoge ū da-ō tūmsū wū ōoge ū da-ū arke,

rem ūzū bō kabug bēb-ūr yat-dē rō tūmsū bō hēēse ūr-farūk.

¹⁸ Dak-tū hog ūs-ryab,

sedi ryab-ūs rō teegun,

tūmsū da-ū teegun ū bō dōtē nōmū i mare kwup-dū ūs-rem,

tūmsū bō ya' tōk-nē rō, a-warrū

rem-sū u-Rū nē, top-u ūn,

tūmsū ū dame net-tū u-Rū nē ū i ō hog-dū gyer-ū dim-ūr rō nē,

m-ha ū i-rēk-e ū i-yatē nē.

Tūmsū da-ū teegun ū bō dō'e

hōrūsse net-tū hōrūsse u-dak u-beēt.>>

¹⁹ Se na ūpus be-dū ūr-shū'ūt dū u-Rū dū ō ū-mē dōm u-rū tūmsū ū-mē kūn na hyūn ūr-tūksura dū estēdū ūs-rem wa ū-mē be-dū ūr-shū'ūt dū u-Rū. Tūmsū ūkūn na nōm ūs-yakūt, ūt-dum nē, ū gap-dū ūs-kagagag nē,

rūmūs-dū u-dak nē tūmsū na nōm u-yū ū yat-ō ū ūt-tūrūm nē tūmsū m-mya nē.

12

U-neta ū fa-u yat-ya nē yū yo-ya

¹ Se ūm hyūn u-hyan ū ya'ū mē mūrīmō ō rrwūgūn dugu mē dōm u-rū. Ūm hyūn u-neta ya na takūstē wa ū ūr-ho, tūmsū ū-pyaat nē ū ta-ū ba-tū ūs-na wa. Wa ō m-wa ū top-dū ūr-farūk nē dū reger ōp ū yūr (12) ū hi-ūr wa.

² Wa ō mēn-tū ūb nē, tūmsū wa ō ūs-ekūs m-yat remū rē-mū ūr-mat da-ū wa ō ū mōt-tū ūr-mat.

³ Se ūm hyūn sekun nap-sē sē rrwūgūn dugu mē dōm u-rū. Ūm hyūn fa-u yat-ya yū yo-ya ū jaz-ya yū ōtē ūt-hi ūt-ta'er tūmsū ūs-kar nē ūs-op tūmsū top-tū ūr-farūk nē ūt-ta'er ū dōm-ū hi-ūt wa.

⁴ Tor-u wa opos ūr-kwūs ūr-gan ū tek-ū ūt-tūt tū reger i dōm u-rū tūmsū wa gwūn ē ū-mē u-dak. Se fa-u yat-ya yū yo-ya ya ees ū-shū neta-u ya yū ō mōttū ūr-mat, remū wa torostē ūr-ya da-ū wa mate.

⁵ Neta-u ya mūt ya-dū ūr-campa, wū dō'e nōm-dū farūk-dū ūt-dak ū kōm-yū yū ū-kwam. Tūmsū na rūmūs ya-ūr wa m-da dōm-u u-rū tūmsū ūdū pora-dū ūr-farūk-ū wa.

⁶ Neta-u ya kūsum m-sōm m-cwa ū-mē ūr-dog, m-ha be-dū Rū-ū zōngtē ūr-be remū wa, dū wa dōtē gwat-dū wa m-te m-roog 1,260.

⁷ Tūmsū gag-mū yūnē ū-mē dōm u-rū. Mika'iru ū a-tōm wa nē ē nōm m-dum ū fa-u yat-ya nē yū yo-ya. Tūmsū fa-u yat-ya yū yo-ya ū a-tōmū wa nē ē top ūr-mag.

⁸ Sedi Mika'iru ū a-tōmū wa nē ūn zeg bēb-dū fa-u yat-ya yū yo-ya. Tūmsū fa-u yat-ya yū yo-ya ū a-tōmū wa ē taag ū be-dū ūr-shū'ūt ū-mē dōm u-rū.

⁹ Se na gwūn fa-u yat-ya yū yo-ya u-dak, wata fa-u ya yū dugu da-ū dim yū na fōge farūk-ū nōm ūs-te, wū engūsse u-dak u-beēt. Na gwūn wa ū-dōm u-dak ū a-tōmū wa nē ūr-kot ū wa nē.

¹⁰ Tūmsū ūm hog cwar-yū ūr-bēb dugu mē dōm u-rū ya ō ūt-zū,

<<Ū da-ō ūkūr ū haagūn ū ūr-bēb nē

tūmsū ū farūk-dū Rū-ū in nē,

tūmsū bēb-ūr Kiristi wa nē.

Remū wū ketē ōr-ūt in ūs-rem, campa-nē ū ūt-neta nē

wū ketē ē ūs-rem ū-shū Rū-ū in u-hō ū m-gyup nē,

na gwūn-gūn wa u-dak.

¹¹ Tūmsū ūn re ūr-kōrō ū wa nē

remū mar-mū Kag-ūr Ūr-ca dōm u-kan

tūmsū remū rem-sū u-Rū sū ūn warē.

Ūn cwang fat-ūt ūn sok da,

har teet un zaar u hog-du gyer-u m-mar da.

¹² Rem iya, nomon ur-so, me dom u-ru!

Tumsu u no ne i o ur-yu u-me dom u-ru, nomon ur-so! Sedi nom-tu ur-on udu no u-dak tumsu m-sa ne.

Remu uzu faruk-u nom us-te cuzgun udu no!

Tumsu wa shuug us-ryab ne,

remu wa nak uzu da-u wa cashi o kuse.>>

¹³ Da-u fa-u yat-ya yu yo-ya hyane uzu na gwun-gun wa u-dak, wa buz neta-u ya yu mate ya-du ur-campa.

¹⁴ Sedi na yu' neta-u ya ut-kap ut-yur uka kap-tu u-shup, remu wa yunte ut-kap m-ha be-du na zonge wa u-me ur-dog taas u fa-u yo-ya maas wun da. Kuna na dote gwat-du wa m-te, u-da u-gan, ut-da ut-yur ne tumsu uk u-da ne.

¹⁵ Se fa-u yat-ya yu yo-ya ya agzun m-bu dugu nu-u wa u dim-u neta-u ya uka bu-mu u-gi, remu bu-mu reet neta-u ya uka bu-mu re-du u-dak.

¹⁶ Sedi dak-u sege neta-u ya udu upus u-nu tumsu o toros gi-u ya yu fa-u yat-ya yu yo-ya agzun dugu nu-u wa.

¹⁷ Tumsu fa-u yat-ya yu yo-ya hog ryab-su neta-u ya, tumsu wa aruk remu wa jum-ut m-gag u ko-du neta-u ya ne, i dore nom-u Ru-u zu un nom tumsu un dor rem-us Yeso.

¹⁸ Se fa-u yat-ya yu yo-ya yune wa do'e wa ees u-kit m-sa.

13

¹ Se um hyun bisa-u o u yo-o u rwuun dugu me m-sa.

Bisa-u yo-o dugu me m-sa

Wa otte us-kar us-op u ut-hi ne ut-ta'er, u top-tu ut-faruk ne ut-op u-domu kar-us wa. Tumsu m-pan u dom-u koduhe hi-de dim-tu oru du pyap-su u-Ru.

² Bisa-u yo-o ya o uka sha-mu u-go. Sedi na-us wa o u-cam tumsu ut-can ne u karanku i otte m-re tumsu m-wur sha-mu su bisa-yu ur-dog yu na foge biyer tumsu nu-u wa o sha-mu nu-u u-zur. Fa-u yat-ya yu yo-ya yase bisa-u yo-o ya beb-ur wa u pora-du ur-faruk-u wa ne u faruk-ur yat-de wa ne.

³ Um hyun ur-gan u tek-u hi-tu bisa-u yo-o ya u ur-honse ne du yat-de uka du do'e ho-du wa, sedi honse-ur re tuus! U-dak u-beet o murimmo tumsu un dor bisa-u yo-o ya.

⁴ Un nome fa-u yat-ya yu yo-ya ut-huuk remu zu wa yaag bisa-u yo-o ya ur-beb, tumsu un nome bisa-u yo-o ya ut-huuk. Un shit, <<Wana otte ur-beb uka bisa-u yo-o inya? Wana do'e ut-kere m-gag u wa ne tumsu wa re wa m-gag?>>

⁵ Na yu' bisa-u ya ur-ker wa war gom-tu huk-mu ur-hi tumsu u pyap-su u-Ru ne. Tumsu na yu' wa-ur-beb u wa nom nom-u wa o ut-sa u-beet us-pyaat ut-shik ut-yur u pyaat-su us-yur (42).

⁶ Se bisa-u yo-o ya upus u-nu wa tumsu wa o pyap-su u-Ru. Wa o pyap-su dim-du u-Ru u be-du ur-shu'ut wa ne, wata, i o shu'ut u-me dom u-ru.

⁷ Tumsu na yu' bisa-u yo-o ya ur-ker wa nom m-gag u net-tu u-Ru ne tumsu wa re e m-gag. Tumsu na yu' wa-ur-beb u wa nom ur-faruk du koduhe ko-de u ut-net ne u ur-rem ne tumsu u-dak ne.

⁸ Tumsu net-tu o shu'ut u-me u-dak ut-beet e do'e nomu bisa-u yo-o ya ut-huuk. Una ooge net-tu dim-ut e zare m-pan u-me ran-u ur-fat da dugu na nom u-dak u-beet, ran-u us-pan o u ooge u Kag-ur Ur-ca wu na pane.

⁹ Kowan wu otte ut-to yage wa gan ut-to.

¹⁰ Kowana na cine uzu se wa nong m-tok, tok-mo wa dote m-ha.

Kowana na cine uzu van-u m-wur o do'e ho-du wa,

tumsu van-u m-wur o na dote ho-du wa. Remu iya net-tu u-Ru se e gak jab u swadu ur-kob ne tumsu e shu'ut u yadu jab ne.

Bisa-u yo-o rwuugun dugu me u-dak

¹¹ Se um hyun okon bisa-u yo-o wu o rwuun dugu me u-dak. Wa otte us-kar us-yur uka Kag-ur Ur-ca, sedi cwar-u wa o uka cwar-yu fa-u yat-ya yu yo-ya.

¹² Wa o nom-du ko-uyan u beb-du bisa-u yo-o ya yu ur-takun. Wa wa'ag u-dak u-beet u net-tu o u-me o ne e nomu bisa-u yo-o ya yu ur-takun ut-huuk, wu honse-ur yat-de wa tuuse.

¹³ Wa nom nom-tu m-shin tu-yat-to, m-ha wa-du u-ra ne o heen dugu dom u-ru u-dak da-u kowan o ut-gwat.

¹⁴ Tumsu u us-nap ne su na ya'e wa nom u swas-mu bisa-u yo-ya ya yu ur-takun, wa engusse ut-net ut-beet tu uno dak-u u-beet o. Wa wu' ut-net e nom u-ma u ooge sha-mu bisa-u yo-ya ya yu na honse u van-u m-wur tumsu wa muun ur-fat remu e yu'ut wa m-zeg.

¹⁵ Na yu' bisa-u yo-ya ya yu u-yurumse ur-beb wa ya' ur-fat udu ma-u bisa-u yo-ya ya yu ur-takun, remu wa nom-ut us-rem tumsu wa wa' i gugme nome-du ma-u bisa-u yo-ya ut-huuk beet na ho e.

¹⁶ Tumsu wa wa'ag na wa'u kowan us-nap u kom ut-cwa ko dom-u pong-ur wa, i-yate, i-rek-e, a-ut-kwum ne, a-ur-kob-ne, tok-ne, tumsu wu zare m-tok da.

¹⁷ Tumsu wakun zaar wu do'e kerru ut-o ko wa bab okon za nap-us se da, wata dim-du bisa-u yo-ya ya, ko ut-ogor ne tu o ees-mu dim-ur wa.

¹⁸ Unŋ nŋm-ŋ otte sa-u ŋs-ver: Wu otte m-nap, yage wa nap ogor-tu bisa-u yo-ya ya, remu ŋzu ogor-tu dim-du net-to. Ogor-ut to ooge 666.

14

Kag-ur Ūr-ca ū ut-net ne ūr-zŋngu u-gan ū ūt-shik ūt-yur ūt-nas (144,000)

¹ Se ūm got, tumsu ūkun ū-shu ri ūm hyun Kag-ur Ūr-ca ū ees ū-domu ūr-rŋr dū na fŋge Sihiyona ū-me ū-bŋ ū-hen ū-Ru. Tumsu ū Kag-ur Ūr-ca ne, ūt-net ne ūr-zŋngu u-gan ū ūt-shik ūt-yur ūt-nas (144,000), i otte dim-ur wa ū dim-du Ūso-u wa ne m-pan ū pŋng-ut e.

² Tumsu ūm hog ūs-ram se ŋ rwuun dugu me dom u-ru sha-mu ram-su bu-mu ŋ m-ja tumsu sha-mu dum-tu u-kagagag m-yat. Wan-tu ūm hogŋ to ŋ sha-mu wan-tu ya ut-oni ne e ŋ ŋs-du ūs-mŋrŋ.

³ Tumsu e fu sep-u po-ŋ ū-shu pora-du ūr-faruk du ū-Ru tumsu ū-shu nŋm-tu ūr-fat ūt-nas ū nengen-ut tŋ ne. Wakun zaar wu ŋ wu kere iis-ū sep-u ŋ da se net-ne e ūr-zŋngu u-gan ū ūt-shik ūt-yur ūt-nas (144,000) i na guye dugu me u-dak u-beet.

⁴ Tun-to ŋ net-tu naase war-ut e ū yu-du m-ŋ da, remu zu ūn shupuk hi-ut ūn ū-hen ne. Ūn ŋ doru Kag-ur Ūr-ca kŋhene wa huute. Na oog e dugu me net-tu u-dak ūka sha-mu yadu toog-du ket ūr-takun du na yu'e ūdu ū-Ru ū Kag-ur ūr-ca ne.

⁵ Ūn warug ūs-bi ū nu-ut ūn da. Ūn zatte ūr-pyap da.

A-tŋm u-Ru ne tut

⁶ Se ūm hyun wakun wa-tŋm u-Ru ūt-riig ūt-kap m-mya ū-dom u-ru. Wa zŋngte remu wa nom-ut but-tu rem-su m-remersu m-mŋmmŋ ūdu i ŋ ūr-yu ū-me u-dak u-beet, ūdu kŋ-ū-he dak-ŋ, ūr-kŋ ne, ūr-rem ne tumsu ūt-net ne.

⁷ Se wa zu ū u-cwar yu m-yat, <<Hogon gyer-ū ū-Ru tumsu nŋ ya' wa m-sek remu hŋ-du kwup-du ūs-remu wa teeg. Nŋmŋn wa ūt-huuk wa yu nŋmu me dom u-ru ū u-dak ne, m-sa ne tumsu hu-su bu-mu m-per ne.>>

⁸ Se wa-tŋm u-Ru wu ū-yurumse dorŋn wun, wa zu, <<Babira ŋ hemusse! Babira bŋ-ū yat-ŋ hemusse! Bŋ-ū unŋ wa'ag ūt-dak ūt-beet e nŋm ūr-kot ū wa ne ū yu-du m-ŋ ū wun ne ūka net wu ke hŋye.>>

⁹ Wa-tŋm u-Ru wu tuturse dor ūn, ūt-jar m-yat, <<A-muene wakun nŋnge bisa-u yo-ya ya ūt-huuk tumsu ū ma-ŋ ooge sha-mu bisa-u yo-ya ya tumsu wa ŋnk nap-ūs ū wa dom-ū pŋng-ur wa kŋ dom-ū kom-u wa,

¹⁰ wa dŋ'e ūt-goone ū ryab-su ū-Ru ne. Wa dŋ'e yadu e ūr-kŋb sok ū ryab-su ū-tat ū wa

ne ūs-shuyi. Tumsu e dŋ'e swadu ūr-kŋb ūtat ū-me ū-ra ū dŋ'e ūt-wa ū kwam-tu ū'e ū-shu a-tŋm u-Ru ne i ū-hen tumsu ū-shu Kag-ur Ūr-ca.

¹¹ Fu'ut-mu ū-ra mu swadu ūr-kŋb ū un dŋ'e ūt-yune ū-dom u-ru m-mŋmmŋ. Tumsu e zaar kwum-du ūr-hure dugu swa-ū ūr-kŋb ūn da ū-hŋ ū m-gyep ne, remu i nŋme bisa-u yo-ŋ ya ūt-huuk ū ma-ŋ ooge sha-mu bisa-u yo-ya ne kŋ i ŋnke nap-su dim-ur wa.>>

¹² Remu iya, net-tu ū-Ru se e gak jab-ū swa-ū ūr-kŋb ne, i dŋre bŋr-tu ū-Ru tumsu e ship yadu jab-ū e ū-me Yesŋ.

¹³ Se ūm hog ū-cwar dugu me dom u-ru ūzu, <<Pan nŋm-ut tun-to: Nu-ū sŋ-ŋ ūdu i mare ū-me yadu jab ūdu Wa-kŋ-uyan dugu da-ŋ m-ha ū-shu.>>

<<Ū,>> nŋm-ū Yar-ū ū-Ru ware, <<un dŋ'e kwum-du ūr-hure dugu ank-m ūn, remu na dŋ'e nŋmu ūn ū-top ū remu ank-m sŋmŋ mu ūn nŋme dŋ'e dorru ūn.>>

Ket u-dak u-beet

¹⁴ Se ūm got, tumsu ūkun ū-shu ri ūm hyun ku'ut-ur pus-de, tumsu wu ŋ shu'ut ū-dom ku'ut-ur re wa ŋ sha-mu Wa'ū Net. Wa otte top-du ūr-faruk du kwam-tu bu-mu ūt-rŋ du shik ū-domu hi-ur wa tumsu ū-roji ne yu otte m-re sok ū kom-u wa.

¹⁵ Se wakun wa-tŋm u-Ru rwuun dugu be-du ūr-shu'ut du ū-Ru. Tumsu wa nom ūt-jar m-yat ūdu wu ŋ shu'ut ū-dom ūr-ku'ut, <<Kab roji-ū rŋ tumsu bŋ nŋm ket, rem ūzu da-ū ket teeg, remu da-ū ket-ū nŋm-tu na kawŋ me u-dak u-beet teegun.>>

¹⁶ Se wu ŋ shu'ut ū-dom ūr-ku'ut wa nŋb roji-ū wa ū ūme u-dak u-beet tumsu na kest u-dak u-beet.

¹⁷ Se wakun wa-tŋm u-Ru rwuun dugu be-du ūr-shu'ut du ū-Ru ū-me dom u-ru, tumsu kŋwa wa otte ū-roji yu m-re sok.

¹⁸ Wakun wa-tŋm u-Ru, wu ŋ gwat-du ū-ra, wa rwuun dugu me ūr-sak wa nŋm ūs-rem ū cwar-yu ūr-beb ūdu wu ŋ m-shup ū-roji ne yu otte m-re, <<Kab ū-roji yu m-re rŋ bŋ kargusse yatū inabi tu nene dugu ū-dak, remu ūzu ya-tu inabi tŋ neng.>>

¹⁹ Se wa-tŋm u-Ru nŋb roji-ū wa ū-me ū-dak, tumsu wa gargusse inabi dugu me tak-ū inabi ū ŋ me ū-dak. Se wa gun ūn ū-me be-ur yat-de be-du na nomte rew-mu yatū inabi. Kuna Ru-ū dŋte ū yadu ūn ūr-kŋb ū-me ryab-ūs wa.

²⁰ Na ryawugusse e ū be-du na nŋm-te ryu-ū mu yatū inabi ū-dŋ ū-bŋ. Tumsu hyu-mu agzun dugu be-du na nŋm-te rew-mu yatū inabi mŋ nom m-ja m-te ja-mu nu-ū ū-jwaak, m-te ra-mu ūs-kiromŋta ūt-kŋk ūt-tut (300).

15

A-tom u-Ru ne ta'er u nom-tu haatun swadu ur-kob ne ut-ta'er

¹ Se um hyun u-hyan u ya'u me murimmo u rwuugun dugu me dom u-ru: a-tom u-Ru ne ta'er e o m-shup u nom-tu haatun swadu ur-kob ne ut-ta'er tu m-vaste, tu do'e haatun shu-du ryab-su u-Ru.

² Um hyun u-shu ri okon nom-o uka m-sa us-bakut uka ur-madibi mo samge u-ra ne. Tumsu u-domu de net-tu reye ur-korro u bisa-u yo-ya ya ne u ma-u ooge sha-mu bisa-u yo-ya tumsu pan-yu dim-ur wa ne. Un o m-shup us-moro ne su Ru-u yase un.

³ Un fu sep-u Mosa tok-u u-Ru tumsu u sep-u Kag-ur Ur-ca ne:

<<Nom-tu bo nome to o u-tat tumsu murimmo ne,

Wa-ko-uyan u-Ru, wu zuge ur-beb u-beet.

Fun-us ro o hon-hon tumsu ut-nip ne,

Faruk wu ut-dak ut-beet.

⁴ Wana za hog-du gyer-u ro da, Wa-ko-uyan, tumsu wa ya' m-sek u dim-ur ro da?

Remu uzu bo wa ooge wa-u-hen u war ro.

Ut-dak ut-beet to do'e haan

tumsu e nom ut-huuk u-shu ro,

remu ank-mu jab-u so-o ro rwuugun m-zun.>>

⁵ Se um got um hyun be-du ur-shu'ut du u-Ru (rimpa-du estedu us-rem su u-Ru) ur-huk u-me dom u-ru.

⁶ Se a-tom u-Ru ne ta'er i ooge m-shup u nom-tu haatun swadu ur-kob ne ut-ta'er e rwuun u-do dugu me be-du ur-shu'ut du u-Ru. E o m-wa u cwu-ut so-to ne tumsu tu m-bak-ut ne u hap-su kwam-tu bu-mu ut-ro yu shik-u sok-ut un.

⁷ Se wagan u tek-u nom-tu ur-fat u to ut-nas yase a-tom u-Ru ne e ta'er, ut-kwano ne tu kwam-tu bu-mu ut-ro tu shik, to shuug u ryab-su u-Ru ne, wu o ur-fat m-mommo.

⁸ Be-du ur-shu'ut du u-Ru de shi m-fu'ut dugu sek-mu u-Ru u beb-ur wa ne. Wakun zaar wu o kerru cwadu be-du ur-shu'ut du u-Ru da se a-tom u-Ru ne ta'er e taaste dasu nom-tu haatun swadu ur-kob ne ut-ta'er.

16

Ut-kwano ut-ta'er tu ryab-su u-Ru

¹ Se um hog u-cwar m-yat dugu be-du ur-shu'ut du u-Ru ya o zudu a-tom u-Ru ne ta'er, <<Deen tumsu no aguz kwano-ut yat-to to ut-ta'er tu shiye u ryab-su u-Ru ne u-me u-dak u-beet.>>

² Se wa-tom u-Ru wu ur-takun do'e wa da'as u-wa kwano o u-me u-dak u-beet. Se tokon nat-ut yo-to tu o m-re ne to rwuun u war-tu ut-net i otte nap-su bisa-u yo-ya ya tumsu u i nome ma-u ooge sha-mu bisa-u yo-ya ne ut-huuk.

³ Se wa-tom u-Ru wu u-yurumse do'e wa da'as u-wa kwano o u-domu m-sa, tumsu sa-mu barum uka hyu-mu ut-net tu mare. Tumsu ko-uyan u o u-me m-sa o murus.

⁴ Se wa-tom u-Ru wu u-tuturse wa do'e wa da'as u-wa kwano o u-me us-gi u be-tu m-per ne, tumsu to barum m-hyu.

⁵ Se um hog wa-tom u-Ru wu otte ur-beb u dom-u m-bu o ut-zu,

<<Bo wa u-hon-hon wa,

Wa-u-Hen, wu ooge u da-o tumsu wu ooge u-da u-beet,

remu uzu bo tomtoton sin-se kwub-du us-rem se.

⁶ Remu uzu un aguzte m-hyu mu net-tu u-Ru u a-warru rem-su u-Ru ne,

tumsu bo yaag un m-hyu un swa. O ooge top-u un.>>

⁷ Tumsu um hog u-cwar dugu-du ur-sak, ut-zu,

<<U, Wa-ko-uyan u-Ru, wu zuge ur-beb u-beet,

kwup-du us-rem u ro o hon-hon tumsu ut-nip ne.>>

⁸ Se wa-tom u-Ru wu u-nasurse da'as u-wa kwano o u-dom ur-ho, tumsu na yu' ur-ho ur-beb de tok ut-net u u-ra.

⁹ Se dung-mu u-tat tokos ut-net har un hu pyap-su dim-du u-Ru, wu wa'e nom-ut to ut-beet to nom. Sedi un gugum yage-du ut-ba'as un ya' u-Ru m-sek.

¹⁰ Se wa-tom u-Ru wu u-tanurse wa da'as u-wa kwano o u-domu pora-du ur-faruk du bisa-u yo-ya ya, u faruk-ur wa ne to barum u-cwum. Net-tu hu epur-du ut-gop u remu m-re.

¹¹ Tumsu un hu pyupur-ru u-Ru wu dom u-ru remu m-re u nat-ut un ne. Sedi e gugum yage-du nom-du nom-ut yo-to tumsu e byurun udu u-Ru.

¹² Se wa-tom u-Ru wu u-shishin da'as u-wa kwano o u-me gi-u yat-ya yu Yufiretis. Tumsu bu-m wa gu'us remu na mangte faruk-tu u-dom u-fun.

¹³ Se um hyun nom us-te i rime tut i o sha-mu ut-ko e rwuugun dugu me nu-u fa-u yat-ya yu yo-ya, dugu me nu-u bisa-u yo-ya ya tumsu dugu me nu-tu wa-warru rem-su u-Ru ne wu us-bi.

¹⁴ Una o yar-tu nom us-te i o nom-du nom-tu m-shin us-nap ne. Tumsu un ru un do'e udu faruk-tu u-dak ut-beet, tumsu un kargussun un u remu gag-mu m-vaste mu ho-ur yat-de du u-Ru wu zuge ur-beb.

¹⁵ <<Gwat, me ya um do'e haan za nap-ur no sha-mu hyu-u! Nu-u so-o udu wu shu'ute u-hog tumsu wa cin kus-ut wa zongi zongi, taas wa nok ur-so da tumsu wa hog m-e' da.>>

¹⁶ Se yar-tu nom us-te kargusse ut-faruk u a-m-gagu un ne u dekun be-de du na foge Amagedon u rem-du Yahuda-ne.

¹⁷ Se wa-tom u-Ru wu u-ta'er da'as u-wa kwano o u-me m-mya. Tumsu jar-tu m-yat rwuun dugu be-du ur-shu'ut du u-Ru, uzu, <<Na taaste!>>

¹⁸ Se na nom gap-du us-kagagag, ut-dum ne, u us-yakut ne tumsu rumus-du u-dak. Na tamug nom-du go-du rumus-du u-dak iya da mu na nom-te net u-me u-dak u-beet, rumus-du u-dak u de o yat-de sok.

¹⁹ Bo-u yat-o o mot ut-kwus ut-tut tumsu bo-tu u-dak ut-beet to hemusse. Ru-u bakus u Babira ne bo-u yat-o tumsu wa yu' wa kok-du m-bu ur-shuyi shuyi u ryab-su u-Ru.

²⁰ Tumsu ko-u-he dak-u ooge m-gan m-sa o enk, tumsu ut-ror ut-beet to enk.

²¹ Na nom ut-turum tu-yat-to, tu no'-mu to teye tat-u net. To hu hemun dugu dom u-ru u dom-u ut-net, sedi un hu pepurru u-Ru u remu swa-u ur-kob du ut-turum ne, remu uzu swadu ur-kob u de o u-tat.

17

U-neta u bisa-u yo-ya ne

¹ Wagan u tek-u a-tom u-Ru ne ta'er i otte ut-kwano ut-ta'er wa haan tumsu wa zu me, <<Dornu me, tumsu um do'e kosu bo swadu ur-kob du do'e heen udu napi napi yu u-kaar wu o shu'ut u u-dom m-bu u-tat.

² Faruk-tu u-dak nong m-o u wun ne. Tumsu net-tu u-dak ut-beet ke i m-o wun hog un.>>

³ Se wa-tom u-Ru haan tumsu wa kub me u-me sege-du Yar-u u-Ru m-cwa u-me ur-dog. Kuna um bitte u-neta u shu'ut u-domu bisa-u yo-ya yu jaz-wa tumsu bisa-u yo-ya na takuste ya u ut-gom tu pyap-su u-Ru ne. Wa otte ut-hi ut-ta'er tumsu us-kar ne us-op.

⁴ Neta-u ya o m-wa kus-tu bu-mu ur-ge ne tumsu tu jas-to ne, tumsu wa nong ut-uk u ta-ar-tu kwam-tu bu-mu ut-ro tu shik, u ta-ar-tu shik ne tumsu uz-ne i shik sok. Tumsu wa o m-shup u kok-u m-bu ne u kwam-tu bu-mu ut-ro du shik, de shuug u bu-mu ke ne mu o ees-mu nom-tu us-gur ut-go ut-go u tu oo-m wun ne.

⁵ U pong-ur wa dim-du oro m-pan:

M-YASA

BABIRA U YAT-O,

INO-U KAAR NE

TUMSU INO-U NOM-TU US-GUR TU U-DAK U-BEET.

⁶ Um hyun neta-u ya swa-u hog wa u hyu-mu net-tu u-Ru i ware rem-su ut-nip su mot-ut Yeso.

Da-u um hyane wun um hog murimmo.

⁷ Se wa-tom u-Ru zu me, <<Rem-u yan-o bo otte u murimmo? Um do'e waru bo nom-tu m-yasa tu neta-u ya u bisa-u yo-ya ya ne yu wa otte m-sak, yu otte ut-hi ut-ta'er u us-kar ne us-op.

⁸ Bisa-u yo-o ya yu bo hyane, ya oog ur-fat sedi ya zaar ur-fat u da-o da. Tumsu m-ha iyan wa do'e rwuun dugu me kub-u za ur-ma tumsu ya do'e u be-du m-mar. Tumsu net-tu dak-u u-beet ne i dim-ut e zaare m-pan u-me ran-u ur-fat dugu na nom u-dak u-beet, un do'e nom-du murimmo u remu bisa-u yo-ya ya oog ur-fat sedi ya zaar ur-fat u da-o da tumsu wa do'e ut-swur m-rwuun ur-fat.

⁹ <<Rem-us sin-se ut-sa wu otte jab-u m-nap: Hi-ut to ut-ta'er to ees-mu ut-ror ut-ta'er tu neta-u ya otte shu'ut. To o tumsu shu'ut mu ut-faruk ut-ta'er.

¹⁰ Ut-faruk ut-tan to arukte, wu shi-shin wa o ur-faruk u da-o, tumsu wu u-ta'er haagun u-ro da, sedi faruk-ur wa do'e ut-shu'ut u-da cashi.

¹¹ Bisa-u yo-ya ya oog ur-fat sedi da-o ya zaar ur-fat da, ya ooge faruk-du u-eer. Wa o tek-u ut-faruk ut-ta'er, tumsu wa do'e ha-mu du mar-m wa.

¹² <<Kar-su bo hyane us-op faruk to ut-op tu onke ur-faruk da u-ro. Na do'e ya-du un ur-beb du nom-du ur-faruk u-kwam u-gan ur-kot u bisa-u yo-ya ya ne.

¹³ Faruk-ut tun-to dorog-us un o us-gan, tumsu un do'e yasu beb-ur un u faruk-ur un ne udu bisa-u yo-ya ya.

¹⁴ Ur-koto de un do'e m-ha tumsu un nom m-dum u Kag-ur Ur-ca ya ne, sedi Kag-ur Ur-ca do'e u re-du un m-gag remu uzu wa ooge Wa-ko-uyan yu a-ko-uyan ne tumsu Faruk-du ut-faruk ut-beet. Tumsu i wa fage u i wa dage ne tumsu a jab-u so-o wa ne e do'e ut-shu'ut ur-kot u wa ne.>>

¹⁵ Se wa-tom u-Ru zu me, <<Bu-mu bo hyane, be-du kaar-u ya otte shu'ut, de o ees-mu ut-net, u ban-tu ut-net ne, ut-dak ne tumsu ut-rem ne.

¹⁶ Bisa-u yo-ya ya yu bo hyane tumsu us-kar ne us-op e do'e gug-mu kaar-u ya. E do'e onk-du kwum-ut wa ut-beet un yage wa ur-so. Un do'e tu'usu war-u wa tumsu un tokos wa u-ra.

¹⁷ Remu uzu Ru-o wa'e go-du dorog-us se u-me jab-us un, nom-u do'e ut-wa un nom nom-u wa ut-sa un nom. Un do'e ut-ees un yase faruk-ur un udu bisa-u yo-ya ya, m-te da-u na do'e shuus-du rem-su u-Ru.

¹⁸ Tumsu neta-u inya yu bo hyane u-me hyan-u ro wa o shu'ut-mu bo-u yat-o u ooge faruk-du faruk-tu u-dak u-beet.>>

18

He'e du bo-u Babira

¹ Da taase tumsu um hyun wakun wa-tom u-Ru wa cuzun dugu me dom u-ru. U beb-ur yat-de ne sok, wa otte shin-m yat-mo, tumsu dak-u nom m-zun u remu sek-m wa.

² Wa nom ut-jar u cwar-yu m-yat:

<<Babira o hemusse! Babira bo-u yat-o hemusse!

O shu'ute be-du ur-pak du ko-uyan go-du nom us-te ne
tumsu be-du ur-pak du ko-uyan go-du yar-ut yo-to

tumsu be-du ur-pak du ko-uyan go-du no za so-ye ne
tumsu be-du ur-pak du ko-uyan go-du bisa-o

u za u-hen tumsu u tu us-gur ne.

³ Ut-dak ut-beet e nong ur-kot u wa ne,
u yu-du m-o u wun ne uka net wu ke hoye.

Faruk-tu u-dak to nong m-o u wun ne,
tumsu a-u-cerpa ne i u-dak u-beet shu'ute a-ut-kwum ne
sok remu uzu wun kerge oodu nom-tu shik u-tat.>

⁴ Se um hog yakun cwar-ya us-fag dugu me dom u-ru,

<<Hatun m-ra dugu-du wun, net-ut ri.
A no same ut-hi u ba'as-ut wun ne da,
taas tumsu na ya' no ur-kob ur-kot u wun ne.

⁵ Remu ba'as-ut wun nong u-tat, uka ta'ar-tu na kargusse to nom m-ja m-te me dom u-ru,
tumsu Ru-u bakuste u nom-ut yo-to ro ne.

⁶ Nomu wun uka wun nomte ut-net. Top-u wun u-so yur remu nom-ut yo-to ro.
U-me kok-du du wun var-tu eken ne,
varun wun kowun u-so u-yur nom-u wun varu e.

⁷ Ya' kaar-u ya ur-kob tumsu u namu jab ne uka m-sek tumsu u hog-du m-remar ne du wun ya'e hi-ur wun.

Wa nong ut-uk u-me jab-u wa,
<Um shu'ute uka u-ren tumsu um zaar bomos da.
Um zaar u tame-du nom-du namu jab da.>

⁸ Remu iya, nom-tu haatun swadu ur-kob tun-to do'e heen udu ro ur-ho ur-gan:
m-mar u namu jab ne u us-mer ne.
Ra-u do'e u toksu wun,
remu uzu Wa-ko-uyan u-Ru wu do'e kwupu wun us-rem
wa o wa-ur-beb u-beet.

⁹ <<Tumsu faruk-tu u-dak ut-beet tu nome m-o u wun ne u yu-du hog-du m-remar u wun ne e do'e nom-du us-kan u namu jab ne da-u un hyane m-fu'ut mu o yune dugu ra-u ooge tok-du wun.

¹⁰ E do'e ut-ees m-ra, e hog u-gyer u remu swa-u ur-kob wun. Tumsu un do'e ut-zu,
<< <Nom-tu ur-on! Nom-tu ur-on udu ro Bo-u Yat-o,

Babira bo-u yat-o!
Remu uzu u-me u-kwam u-gan

kwup-du us-rem su u-Ru heegun udu ro.>

¹¹ <<A-u-cerpa ne i u-dak u-beet e nom us-kan u namu jab ne rem-u wun, remu uzu wakun zamun wu do'e u oodu cwu-ut e da.

¹² Cwu-tu un ooge ut-bab to ooge, kwam-tu bu-mu ut-ro tu shik, ta'ar-tu pus-to ne tu shik ne, ta'ar-tu shik ne, u uz ne i shik, tumsu u cwu-tu us-keer ne tu so-to, u kus-tu bu-mu ur-ge ne, u tu jas-to, kus-tu m-bakut ne, us-katakone su te-yu Sitiru, tumsu nom-tu na nome dugu nin u-rwag, u katako-su shik ne, kwam-tu bu-mu u-dak ne tu shik, kwam-ut rim-to ne tumsu ta'ar-tu m-bakut ne,

¹³ u ut-kirfa, u ut-po-ug ne, u noog-mu wus u-hakun ne, u m-noog ne u mur ne, u noog-mu mang u-war ne, u ke ne, u noog-mu inabi ne, u hyu-mu fat ne, u hyu-mu bur ne, u na ne, u ca ne, u jwaak ne, u keke-su jwaak ne, u tok-ne wata, u fat-tu ut-net ne.

¹⁴ <<Un do'e ut-zu, <Ya-tu us-te tu bo tumbé ut-sa bo kum to haag m-ha. Cwu-tu shik ro ut-beet u nom-tu bo zuge ut-cwan ne to enkte bo, bo zamun u kwum-du to da m-mommo.>

¹⁵ A-u-cerpa ne i shu'ute a-ut-kwum ne u remu babu wun nom-ut tun-to e do'e ut-ees m-ra, e o hog-du u-gyer u remu swa-u ur-kob ro. E do'e nom-du us-kan u namu jab ne.

¹⁶ << <Nom-tu ur-on! Nom-tu ur-on, udu bo-u yat-o uno!

Wu o m-wa' u kus-ut so-to ne tu us-keer,
u tu bu-mu ur-ge ne tumsu tu jas-to ne,
tumsu ut-uk ne tu kwam-tu bu-mu ut-ro tu shik,

u ta'ar-tu shik ne tumsu uz ne i shik!

¹⁷ U-me u-kwam u-gan kwum-ut yatto to natusse!>

<<Koyuhe yu yat-ya hat-su m-bu u i nome m-ha u-me m-sa ne, u net-tu nak-du us-hat ne tumsu u i kume shik-u e ne dugu u-me m-sa e do'e ut-ees m-ra.

¹⁸ Da-u un hyane m-fu'ut dugu be-du wun otte m-tok un do'e nom-du ut-jar un zu
<Hene o okon bo-o otte u o yat-o uka bo-u uno?>

¹⁹ Tumsu e do'e us-kan u namu jab ne u as-du m-huug ne u hi-ut e remu e koste namu jab e. Tumsu e do'e ut-jar,

<< <Nom-tu ur-on! Nom-tu ur-on udu ro uno bo-u yat-o o!

I otte us-hat e shu'ut a-ut-kwum ne remu pust-du kwum-ut wun m-bu.

U-me u-kwam u-gan, to arukte ut-beet!

²⁰ Cwar-yu re u-shu ut-zu dugu me dom-u u-ru,

Nomon ur-so u remu Babira no net-tu o me dom u-ru!

Nomon ur-so, net-tu u-Ru u a-tomu Yeso ne u a-warru rem-su u-Ru ne!

Ru-ü nômgu wun kwup-dü üs-rem üka wun nôm-tü nq.> >>

²¹ Se wa-tom u-Rü wü ü-r-bëb küb ta'ar-u yat-o üka ta'ar-ur dü ü-r-na tumsü wa gun de ü-me m-sa, wa o üt-zü,

<<I ya-o bö-u yat-o Babira na dote ü gwün-du dü wa-ür-bëb

tumsü na zamün ü hyan-dü o da.

²² Na zamün üt-sur m-hog wan-tü üs-moro, ü a üt-sep ne, ür-tukkurma ne, tumsü üs-kar ne ü-me rô da.

Tumsü na zamün üt-sur m-kwum wakun wa nôm-dü u-cerpa ü-me rô da.

Na zamün tumsü üt-sur m-hog wan-tü ü-r-na ü-me rô da.

²³ Zün-mü u-hitirra zamün üt-mok ü-me rô da.

Cwar-yü gwup ür-gü ü zwar ür-gü ne na zamün üt-sur m-hog ü-me rô da.

A-üt-kwum ne rô e ooge i-yate u-dak u-beet, rem uzü bö engüsse üt-dak üt-beet ü gwat-ü bö nome.

²⁴ Ü-me fun-üs rô na byuk-üt hyü-mü a-warrü rem-sü u-Rü ne ü net-tü u-Rü ne

tumsü ü hyü-mü üt-net üt-beet tü na hoye

ne ü-me u-dak u-beet.>>

19

Na vam Wa-ko-uyan

¹ Da taase um hog na nong u-gwuz üka gwuz-ü üt-net u-tát ü-me dom u-rü, ün o üt-jar:

<<Na vam Wa-ko-uyan!

U-ükür tumsü m-sek ne ü ür-bëb ne shü'üt üdü Rü-u in,

² remü uzü kwup-dü üs-rem ü wa nip-to tumsü hon-hon.

Remü wa nongu kaar-u yat-ya ya kwup-dü üs-rem

wü nase u-dak u-beet ü m-o.

Wa nongu wun u-top remü uzü wun hoog i nomü wa m-tok.>>

³ Tumsü u-yurumse ün sur m-nom üt-jar, <<Na vam Wa-ko-uyan!

M-fü'üt mü bö-u o do'e üt-yüne u-rü m-mommq!>>

⁴ Tumsü nengen-üt to ür-shik üt-nas ü nôm-tü ür-fat ne üt-nas (24) ün he u-dak ün nome u-Rü üt-huuk wü o shü'üt ü dom-u pora-dü ür-faruk. Tumsü ün zü,

<<Ü shü'üt iya! Na vam Wa-ko-uyan!>>

⁵ Se cwar-yü rwuun dügu pora-dü ür-faruk, ya zü,

<<Vamün Rü-u in, tokne wa beet,

i ooge ü gyer-u wa,

ü same i-rek-e ü i-yate.>>

⁶ Se um sur m-hog üt-jar üka jar-tü üt-net u-tát, kö sha-mü gwuz-ü gi-yü o m-ja, kö sha-mü u-kagagag. Ün zü,

<<Na vam Wa-ko-uyan!

Remü Wa-ko-uyan in u-Rü wü zuge ür-bëb

wa hesete ür-faruk.

⁷ Yagun in nomon ür-so ü men-üt pus-to ne, tumsü yagun in ya' wun m-sek.

Remü da-ü teegun ü morog-dü ür-gü dü Kag-ur Ür-ca,

tumsü gwup ür-gü wun zongte hi-ur wa.

⁸ Na yaag wa

kus-üt pus-to tü so-to tumsü tü m-bakut ne ü wa wa'.>>

Remü kus-üt pus-to tü so-to to o ees-mü ank-m so-mo mü net-tü u-Rü.

⁹ Se wa-tom u-Rü zü me, <<Pan inya: <Nu-u so-o üdü i na banë üdü morog-dü ür-gü dü Kag-ur Ür-ca!> >> Tumsü wa sur m-zü, <<Sin-se o rem-sü u-Rü sü üt-nip.>>

¹⁰ Da-u um hoge nom-u wun zuye se um he u-dak üt-jwün u-shü wun um nomü wun üt-huuk. Sedi wa zü me, <<A-bö nom iya da! Tok wa um ooge ü bö ne tumsü ü or-üt rô ne i o jab-ü so-o ne üdü donse-dü rem-sü mot-üt Yeso. Nome u-Rü üt-huuk! Remü rem-sü mot-üt Yeso o haatun bëb-dü warrü nom-ü do'e üt-nom u-shü.>>

Wa sak-mü dom-u jwaak-u pus-ya

¹¹ Se um hyün ü-me dom u-rü ür-huk tumsü jwaak-u pus-ya o ees ukun, tumsü wü o m-sak ü dom-ü jwaak-u ya dim-ür wa oye Wa ya-dü jab-ü ü Wa-üt-nip ne. Wa nom kwup-dü üs-rem hon-hon tumsü wa nom m-gag hon-hon.

¹² Is-ü wa o üka rem-dü u-ra, tumsü ü dom-ü hi-ur wa top-tü ür-faruk oró u-tát. Dim-dü oro m-pan ü dom-ü wa wakun kerge nap-dü de da se wa hi-ur wa.

¹³ Wa o m-wa üt-cwü ne tü na mase ü-me m-hyü, tumsü dim-ür wa na foge Rem-sü u-Rü.

¹⁴ Ban-dü karma-ne i o me dom u-rü o dorru wun, tumsü e o m-sak ü jwaak-u puse tumsü m-wa ü kus-üt pus-to ne tumsü üs-myak ne.

¹⁵ Dügu me nu-u wa van-ü m-wür rwuun yu o m-re ne remü wa horusse huub-üt yo-to tü u-Rü dügu kö-u-he dak-o. <<Wa do'e nom-dü faruk-ür ün ü kom-yü u-kwam.>> Wa do'e jangusse be-du rew-mü inabi, dü ooge ees-mü ryab-sü u-Rü wü zuge ür-bëb u-beet.

¹⁶ Wa otte dim-ür wa m-pan ü-domü toggo-u wa tumsü ü-domü kut-u wa ne:

FARUK-U FARUKINA NE TUMSU
WA-KO-UYAN WÜ A KO-UYAN NE.

¹⁷ Se um hyün wa-tom u-Rü ü ees ü-me ür-ho, wa o üt-jar m-yat üdü no i ooge ür-yüne

ut-kap u-dom u-ru, <<Haanun! Kargun ur-be ur-gan remu uzu ho-du morog-du re-du nom-u ut-re du yat-de du u-Ru zonge.

¹⁸ Haanun no tu war-tu ut-faruk, u i-yate karma-ne, u beb-ne i m-gag. Tu'un ap-mu jwaak u a sakmu jwaak ne, tumsu u ap-mu ut-net ne ut-beet, u same tok-ne tumsu i zaare m-tok ne da, i-rek-e u i-yate ne.>>

¹⁹ Se um hyun bisa-u yo-o ya u faruk-tu dak-u u-beet ne tumsu u a-m-gag ne e karugte ur-be ur-gan remu e nom-ut m-gag u wu o m-sak dom-u u-jwaak ne u a-m-gagu wa ne.

²⁰ Sedi na maas bisa-u yo-o ya, tumsu ur-kot u wa ne u wa-warru rem-su u-Ru ne i us-bi i nome nom-tu m-shin u-tat u ees-m wa. U nap-us se wa engusse ut-net u-tat i kabe nap-su bisa-u yo-o ya, tumsu un nome ma-u ooge sha-mu bisa-u yo-o ya ut-huuk. Un yur na gun un ur-fat ne u-me ur-kaw du u-ra u do'e ut-wa u kwam-tu u'e.

²¹ Na horusse karma-ne wa beet u van-u m-wur u rwuune dugu me nu-u wu oye m-sak u jwaak-u pus-ya. Tumsu sagra tu'us ap-mu u-ut un se da-u e shige.

20

Us-hak ur-zongu u-gan (1,000)

¹ Se um hyun wa-tom u-Ru wa o cuzun dugu me dom u-ru. Wa o m-shup u mabudi ne yu kub-u za ur-ma tumsu wa o m-shup u ho-su kwam ne su m-no u kom-u wa.

² Wa maas fa-u yat-ya yu yo-o ya, wata, fa-u ya yu dugu da-u dim, wu na foge faruk-u nom us-te, ko Shetan. Tumsu wa gug wa m-te us-hak ur-zongu u-gan (1,000).

³ Wa guns wa u-me u-kub u za ur-ma, wa tage tumsu wa rake o. Wa nong iya remu hooste wa engusse net-tu ut-dak m-te da-u hak-su ur-zongu u-gan (1,000) shiye. Da taase, na do'e yagu wa u-da cashi.

⁴ Se um hyun pora-tu ur-faruk, tumsu net-tu o shu'ut u dom-u to na yu' e beb-du kwup-du us-rem. Tumsu um hyun net-tu na hoye u remu warru rem-su mot-ut Yeso tumsu u remu donse-du rem-su u-Ru ne. E gugumte nome-du bisa-u yo-o ya ut-huuk ko ma-u ooge sha-mu bisa-u yo-o ya, ko e onk nap-us wa u pong-ut e ko u kom-ut e. E beet e yunge tumsu ur-fat, tumsu e nom ur-faruk u Kiristi ne m-te us-hak ur-zongu u-gan (1,000).

⁵ Dinde o yune-du marimari ne du ur-takun. Net-tu mare i kuse, e yunge ur-fat da se hak-su ur-zongu u-gan (1,000) shuug.

⁶ I kume yune-du ur-takun e kwumug nu-u so-o udu u-Ru, tumsu na haste e kit remu ank-m wun. Mar-mu u-yurumse zatte ur-beb u dom un da, sedi e do'e shu'ut a-toog-ne i u-Ru tumsu u Kiristi ne. Tumsu e do'e

nom-du ur-faruk ur-kot u wa ne us-hak ur-zongu u-gan (1,000).

Na reeg faruk-u nom us-te m-gag

⁷ Da-u hak-su ur-zongu u-gan (1,000) arke, na do'e u ustu faruk-u nom us-te dugu gug-u wa.

⁸ Tumsu wa do'e ur-rwu remu wa engusse ut-dak dugu koyuhe gas-yu u-dak u-beet, wata Gog u Magog ne, tumsu Shetan do'e kargusse e ur-be ur-gan remu m-gag. Karma-ne e o u-tat i na zaare kerru ut-ogor da, uka m-herereg kit m-sa.

⁹ Tumsu um hyun un da-u un ooge m-nok m-pas m-cwa u-dak u-beet, tumsu un gunus net-tu u-Ru tumsu bo-u Ru-u tone ne. Sedi ra-u heen dugu me dom u-ru tumsu o tokos un beet.

¹⁰ Se faruk-u nom us-te, wu engusse ut-dak na guns wa u-me ur-ka-u du u-ra u do'e ut-wa u kwam-tu u'e, be-du na gunte bisa-u yo-o ya u wa-warru rem-su u-Ru ne wu us-bi. Un do'e swadu ur-kob ukun u-ho u m-gyup ne m-mommo.

Kwup-du us-rem su m-vaste

¹¹ Tumsu um hyun pora-du ur-faruk du pus-de u yat-de, u wu o shu'ut u-domu de ne. U-dak u-beet u u-me dom u-ru ne e som dugu-du shu wa, sedi e kwumug be-du ur-pak da.

¹² Tumsu um hyun i mare, i-yate u i-rek-e ne e o ees u-shu pora-du ur-faruk du u-Ru. Na upus ut-ran, tumsu na upus okon ran-o, u na foge ran-u ur-fat. Na nomu i mare kwup-du us-rem uka otte m-pan u-me ut-ran uka ank-m un.

¹³ Se sa-mu yu' net-tu mare u-me wa tumsu be-du andaka ne o yu' tu wa net-to, tumsu mar-mu yu' tu wa net-to. Tumsu Ru-u nomu un beet kwup-du us-rem uka nom-tu un nome.

¹⁴ Se m-mar tumsu be-du andaka ne otte ne na gun un u-me ur-ka-u du u-ra. Ka-w du ra-u uno o ooge mar-mu u-yurumse.

¹⁵ Kowana na bite dim-ur wa m-pan u-me ran-u ur-fat da, se na guns wa u-me ur-ka-u du u-ra.

21

Dom u-ru po-o u dak-u po-o ne

¹ Se um hyun me dom u-ru u po-o u dak-u po-o ne. Remu me dom u-ru u ur-takun u dak-u ur-takun ne o arukte, tumsu mokon sa-mo zamun da.

² Tumsu um hyun bo-u u-hen u u-Ru, Urusharima u po-o, o cuzun dugu-du u-me dom u-ru dugu-du u-Ru. Bo-u o oog sha-mu gwup ur-gu wu nome ut-uk u kus-ut so-to tumsu zongi zongi u remu campa ur-gu wa wu wa do'e ut-ga.

³ Tumsu um hog u-cwar m-yat dugu pora-du ur-faruk ya o ut-zu, <<U da-o be-du ur-shu'ut du u-Ru de o ur-kot u ut-net ne, tumsu wa do'e ur-yu u un ne. E do'e u ut-shu'ut net-ut wa, tumsu u-Ru u hi-ur wa, wa do'e ut-shu'ut ur-kot u un ne tumsu wa do'e ut-shu'ut Ru-u un.

⁴ Wa do'e koku un m-is m-beet dugu is-u un. Mar-mu zamun da ko namu jab ko uskan ko m-re, remu uzu ut-ut ut-nom tu ho-to to arukte.>>

⁵ Se wu o u shu'ut u-dom pora-du ur-faruk wa zu, <<Gwatun, um o muutu ko-uyan u po-o!>> Se wa zu me, <<Pan nom-ut tun-to, remu nom-u um waru bo o u hon-hon tumsu nip-to.>>

⁶ Se wa zu me, <<Na taaste! Me wa ooge Ar-fa u Omega, wu ur-takun tumsu m-vaste ne. Udu i o hog-du u-swaat beet me ya'u e bu-mu ut-swa m-hos dugu per-mu m-bu mu ur-fat.

⁷ I re ur-korro beet e do'e onk-u dinde og-du ur-mat de, tumsu me ut-shu'ut Ru-u un tumsu un do'e shu'ut ya'ag-u ri.

⁸ Sedi i o u-gyer ne, a-kob-du yadu jab ne, u a nom-du nom-tu us-gur ne, u a ho-du ut-net ne, u a m-o ne, u a-u-gwat-ne, u a nome-du ru-tu za ur-fat ut-huuk ne tumsu u a-us-bi ne beet, og-ur e o u-me ur-ka-u du u-ra u do'e ut-wa u kwam-tu u'e. Uno o mar-mu u-yurumse.>>

⁹ Se wagan u tek-u a-tom u-Ru ne ta'er wu o m-shup u ut-kwano ne ut-ta'er tu shiye u nom-tu haatun swadu ur-kob ne ut-ta'er tu m-vaste wa haan tumsu wa zu me, <<Dornu me! Me kosu bo gwup ur-gu, neta Kag-ur Ur-ca.>>

¹⁰ Se Yar-u u-Ru dor-ut me, wa kub me m-da ror-ur yat-de tumsu du m-ja. Ukun wa kosu me bo-u u-hen, wata Urusharima o u cuzun dugu me dom u-ru dugu-du u-Ru.

¹¹ Sek-mu u-Ru o ur-mok u-me o. Tumsu to o ur-myak ne uka ta-ar-tu m-bakut tu na foge jaspas, tumsu m-zun ne uka ur-madibi.

¹² O otte sar u yat-o tumsu m-ja ne u us-is ne op us-yur, tumsu u a-tom u-Ru ne op u yur, wagan u koyuhe is-ya. Tumsu u-domu koyuhe is-ya na panug ur-dim ur-gan du koduhe ko-du Isra-ne op u ut-yur (12).

¹³ Is-us oro us-tut u gas-u u-dom, us-tut u kom ur-beer, us-tut u kom ut-cwa, tumsu us-tut u gas-u u-ta.

¹⁴ Saru bo-u o na maag o u-domu ta-ar-ut yat-to op ut-yur (12). U-domu ta-ar-ut to dim-du oro ur-gan m-pan du kowuhe a-tomu Kag-ur Ur-ca op u ut-yur.

¹⁵ Wa-tom u-Ru wu o us-rem u me ne wa otte kom-yu bu-mu ut-ro yu shik remu mu'us-du bo-u o, is-us wa u saru wa ne.

¹⁶ Da-u wa mu'use bo-u o u u-kom, se wa bit o teeg us-tadiya 12,000 su shu'ute uka

us-kirometa 2,220. Wur-m wa u huk-m wa tumsu m-ja ne ganse.

¹⁷ Se wa mu'us saru bo-u o, tumsu wa bit cam-u wa teeg us-kubit 144, su shu'ute us-na 200. Mu'us-ut tun-to to o uka net-ne mu'uste, to wa-tom u-Ru nome.

¹⁸ Saru bo-u o na maag o ut-ta-ar tu so-to tu na foge jaspas. Tumsu ko-uyan u ooge me bo-u o na nong to u kwam-tu bu-mu ut-ro tu shik, to o us-mok m-bakut ne uka ur-madibi.

¹⁹ Saru bo-u o na maag o u-domu ut-ta-ar tu na nome ut-uk u ko-uyan go-du ta-ar-tu so-to tu shik. Ta-ar du ur-takun na nongu wa ut-uk u ta-ar-ut so-to na zu to jaspas, tu u-yurumse na zu to sappaya, tu u-tuturse na zu to agata, tu u-nasurse na zu to zumur-rudu,

²⁰ tu u-tanurse na zu to onis, tu u-shishin na zu to yakutu, tu u-ta'er na zu to kiriso-rata, tu u-eer na zu to berir, tu u-jwuur na zu to topaz, tu u-op na zu to kirisoparasa, tu op u u-gan na zu to yakinta, tu op u u-yur na zu to ametis.

²¹ Is-su bo-u o op u us-yur (12) na nong se u uz i shik tu na foge ru'uru'u. Koyuhe is-ya na nong ya u ru'uru'u u-gan. Tumsu fun-u yat-ya yu bo-u o na nong ya u kwam-tu bu-mu ut-ro tu shik to na nomte ya, m-zun ne uka ur-madibi.

²² Um hyanug be-du ur-shu'ut du u-Ru u-me bo-u o da, remu uzu Wa-ko-uyan u-Ru wu zuge ur-beb u-beet u Kag-ur Ur-ca ne e ooge be-du ur-shu'ut du u-Ru du bo-u o.

²³ Bo-u o zaaru cwan-tu zun-mu ur-ho ko u-pyaat mo mok o da, remu sek-mu u-Ru mo yu'e m-zun, tumsu ya-du Kag-ur Ur-ca wa ooge u-hitirra yu bo-u o.

²⁴ Dak-tu do'e ur-nok u zun-mu bo-u o, tumsu faruk-tu u-dak u-beet do'e haatun sek-m e u-me o.

²⁵ Na za tage is-su bo-u o u-ho da, tumsu gyp-mu zaar ukun da.

²⁶ Net-tu do'e haatun m-sek tumsu m-zeg ne mu ut-dak u-me o.

²⁷ Okon zaar u za u-hen u do'e cwa-du bo-u o da, ko wakun wu nome nomtu m-e' u wa-us-bi ne. Sedi i dim-ut e ooge m-pan u war-e u-me ran-u ur-fat u Kag-ur Ur-ca e do'e cwadu bo-u o.

22

U-gi yu bu-mu ur-fat

¹ Se wa-tom u-Ru kose me gi-yu m-bu mu ur-fat. Ya o us-bakut uka ur-madibi, tumsu ya rwuugun dugu pora-du ur-faruk du u-Ru tumsu udu Kag-ur Ur-ca ne.

² Ya jaan m-dor tek-u fun-u yat-ya yu bo-u o. U koyuhe gas-yu gi-u ya te-yu ur-fat o ees, su mute ut-ya ut-go op u ut-yur, koyuhe pyaat-ya ya mut ut-ya. Tumsu ran-tu te-u ya hen u remu yar-mu ut-dak to.

³ Nu-u yo-o zamun ukun da. Pora-du ur-faruk du u-Ru u du Kag-ur Ur-ca ne do'e ut-shu'ut u-me bo-u o, tumsu tok-ne wa do'e nomu wa m-tok.

⁴ E do'e hyan-du shu-u wa. Tumsu dim-ur wa do'e ut-shu'ut u pong-ut un, ut-kose uzu un net-ut wa to.

⁵ Na zamun u nom-du m-gyep ukun da. Un zamun u cwan-tu zun-mu us-hitirra ko zun-mu ur-ho da, remu Wa-ko-uyan u-Ru wa do'e ut-shu'ut zun-m un. Tumsu un do'e nom-du ur-faruk m-mommo.

⁶ Se wa-tom u-Ru zu me, <<Ko-uyan u bo hoge tumsu bo hyun o u hon-hon o tumsu u ut-nip. Wa-ko-uyan u-Ru, wu Yar-u wa dorte a-warru remsu u-Ru ne, wa tomgon wa-tom u-Ru wa, wa ware tok-ne wa nom-u do'e ut-nom za m-tumb.>>

Yeso o muun

⁷ <<Gwat, um do'e muun za m-tumb! Nu-u so-o udu i dore rem-su nom-u do'e ut-nom u-shu su o m-pan u-me ran-u unq.>>

⁸ Me, Yohanna, me wa hoge tumsu um hyun nom-ut tun-to ut-beet. Tumsu da-u um hoge tumsu um hyun to, um he u-dak u dom-u jwun-ut ri remu um nom-tu wa-tom u-Ru ut-huuk wu kose me to.

⁹ Sedi wa zu me, <<O'o! A-bo nom-u me ut-huuk da. Me tok-u u-Ru wa um oge, uka u-ro tumsu u or-ut ro ne a-warru rem-su u-Ru ne, tumsu u same i dore nom-u o m-pan u-me ran-u unq. Nome u-Ru ut-huuk kyak.>>

¹⁰ Se wun nomu me ut-him, <<A-bo yase rem-su nom-u do'e ut-nom u-shu u-me ran-u unq da, remu zu da-u o ut-mor.

¹¹ Yage wu o nom-du nom-ut yo-to wa re u-shu u nom-du nom-tu us-gur yage wa re u-shu u nom-du nom-tu us-gur ne. Wu o nom-du nom-tu jab-u so-o yage wa re u-shu u nom-du nom-tu jab-u so-o ne, tumsu wu o nom-du nom-tu u-hen yage wa re u-shu u nom-du nom-tu u-hen ne.>>

¹² Gwat, um o haan za m-tumb! Um o haatun top-u ri ur-kot u me ne, remu um top-u kowan uka nom-tu wa nome.

¹³ Me wa oye Ar-fa u Omega ne, wa ur-takun u m-vaste ne, takun-du u-nom u vaste mu u-nom ne.

¹⁴ Nu-u so-o udu i jaase togggo-su m-wur e. Na do'e ya-du e ur-ker e cwa u-me is-u bo-u o tumsu e re ya-tu u-te dugu te-yu ur-fat.

¹⁵ I o do-u u-bo una oye o, i nome u-gwat ne, a-u-as ne, u a ho-du ut-net, u a nome ru-tu za ur-fat ut-huuk tumsu u kowan wu o cwan-tu us-bi ne tumsu wa nom us-bi ne.

¹⁶ Me Yeso, um tomgon wa-tom u-Ru ri wa waru bo sin-se remse remu morog-tu adoru Yeso ne. Me wa o ur-kug tumsu dugu ko-ur Dawuda ne, tumsu me oye reger yu' m-zun yu ur-gas is.

¹⁷ Yar-u u-Ru u gwup ur-gu ne un zu, <<Haane!>> Tumsu yage wu o hog-du rem-us sin-se wa zu, <<Haane!>> Kowana wu o hog-du u-swaat, yage wa haan. Tumsu kowana ut-sa, yage wa haan tumsu wa kab nya-u m-hos u m-bu mu ur-fat.

¹⁸ Um o nomu kowan ut-him wu o hog-du rem-su nom-u do'e ut-nom u-shu su o me ran-u unq: A wakun sure dekun gomme u se, tumsu Ru-u do'e swuru wa nom-tu haatun swadu ur-kob ne tu na pane u-me ran-u unq.

¹⁹ Tumsu a wakun haste okon nom-o dugu me ran-u unq u nom-u do'e ut-nom u-shu, Ru-u do'e hastu og-ur ro dugu me te-yu ur-fat tumsu dugu me bo-u u-hen, su na ware u-me unq ran-o.

²⁰ Yeso, wu ware rem-us sin-se wa zu, <<U, Um o haan za m-tumb!>>

U shu'ut iya! Haane, Wa-ko-uyan Yeso!

²¹ Yage nya-u Wa-ko-uyan Yeso u shu'ut ur-kot u net-tu u-Ru ne! U shu'ut iya.